

Regeringens proposition till Riksdagen om godkännande av avtalet om ekonomiskt partnerskap mellan Cariforum-staterna, å ena sidan, och Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å andra sidan, och med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner det i oktober 2008 undertecknade avtalet om ekonomiskt partnerskap mellan Cariforum-staterna, å ena sidan, och Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å andra sidan, samt lagen om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen. Det är fråga om ett avtal med delad behörighet, vars bestämmelser delvis hör till medlemsstaternas och delvis till unionens behörighet.

Cariforum-staterna omfattar Antigua och Barbuda, Samväldet Bahamas, Barbados, Belize, Samväldet Dominica, Dominikanska republiken, Grenada, Republiken Guyana, Republiken Haiti, Jamaica, Saint Kitts och Nevis, Saint Lucia, Saint Vincent och Grenadina, Republiken Surinam samt Republiken Trinidad och Tobago.

Det centrala syftet med avtalet är att upphäva den ställning som mest gynnad nation på marknaden i Europeiska unionen som Cariforum-staterna har enligt det så kallade Cotonou-avtalet mellan medlemmarna i gruppen av stater i Afrika, Västindien och Stillahavsområdet, å ena sidan, och Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å andra sidan, som undertecknades år 2000 och som

reviderades år 2005, eftersom de handelsordningar ställningen som mest gynnad nation möjliggjorde blev oförenliga med Världshandelsorganisationens regler vid ingången av år 2008. Genom avtalet ersätts handelsbestämmelserna i Cotonou-avtalet och liberaliseras handeln stegvis ömsesidigt mellan Cariforum-staterna och Europeiska unionen så som Världshandelsorganisationens regler förutsätter. Utvecklingssamarbetet spelar också en viktig roll i avtalet. Andra viktiga element är främjande av det ekonomiska samarbetet mellan Europeiska unionen och Cariforum-staterna samt regional integration, sunt styrelseskick och ett effektivt, förutsebart och transparent regelverk för handel och investeringar i Cariforum-staterna.

Avtalet träder i kraft den första dagen i den månad som följer på den dag då parterna har anmält till varandra att de förfaranden som är nödvändiga för avtalets ikraftträdande har slutförts. Till de delar avtalet hör till unionens behörighet tillämpas det provisoriskt i väntan på att det träder i kraft. Den lag som ingår i propositionen avses träda i kraft samtidigt som avtalet träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av republikens president.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING	4
1 INLEDNING.....	4
2 NULÄGET	4
2.1 Hur EPA-förhandlingarna har framskridit	4
2.2 Dagsläget i Cariforum-staterna	4
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	5
3.1 Avtalets viktigaste målsättningar	5
3.2 Avtalets viktigaste bestämmelser	6
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	6
4.1 Ekonomiska konsekvenser	6
4.2 Konsekvenser för företagen	6
4.3 Konsekvenser för myndigheterna	7
4.4 Miljökonsekvenser	8
4.5 Samhälleliga konsekvenser	8
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	9
5.1 Beredningen i Europeiska unionen	9
5.2 Den nationella beredningen.....	10
DETALJMOTIVERING	11
1 AVTALETS INNEHÅLL OCH FÖRHÅLLANDE TILL LAGSTIFTNINGEN I FINLAND	11
DEL I: HANDELSPARTNERSKAP FÖR HÅLLBAR UTVECKLING	11
DEL II: HANDEL OCH HANDELSRELATERADE FRÅGOR	12
AVDELNING I: VARUHANDEL	12
Kapitel 1: Tullar.....	12
Kapitel 2: Handelspolitiska skyddsåtgärder	13
Kapitel 3: Icke-tariffära åtgärder.....	13
Kapitel 4: Tullar och handelslättnader	14
Kapitel 5: Jordbruk och fiske	14
Kapitel 6: Tekniska handelshinder.....	15
Kapitel 7: Sanitära och fytosanitära åtgärder	15
AVDELNING II: INVESTERINGAR, HANDEL MED TJÄNSTER OCH E-HANDEL	15
Kapitel 1: Allmänna bestämmelser	15
Kapitel 2: Kommersiell närvaro.....	16
Kapitel 3: Gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster.....	17
Kapitel 4: Tillfällig närvaro av fysiska personer för affärsändamål	18
Kapitel 5: Regelverk	19
Kapitel 6: Elektronisk handel.....	22
Kapitel 7: Samarbete	22
AVDELNING III: LÖPANDE BETALNINGAR OCH KAPITALRÖRELSE	22
AVDELNING IV: HANDELSRELATERADE FRÅGOR	23
Kapitel 1: Konkurrensfrågor	23

Kapitel 2:	Innovation och immateriella rättigheter	23
Kapitel 3:	Offentlig upphandling	27
Kapitel 4:	Miljö	28
Kapitel 5:	Sociala aspekter	29
Kapitel 6:	Skydd av personuppgifter	29
DEL III:	UNDVIKANDE OCH LÖSNING AV TVISTER	30
DEL IV:	ALLMÄNNA UNDANTAG	30
DEL V:	INSTITUTIONELLA BESTÄMMELSER	31
DEL VI:	ALLMÄNNA BESTÄMMELSER OCH SLUTBESTÄMMELSER	31
	BILAGOR, PROTOKOLL OCH DEKLARATIONER/FÖRKLARINGA	35
2	LAGFÖRSLAG	35
3	IKRAFTTRÄDANDE	35
4	BEHOVET AV RIKSDAGENS SAMTYCKE SAMT BEHANDLINGSORDNING	35
	4.1 Behovet av riksdagens samtycke	35
	4.1.1 Behörighetsfördelningen mellan unionen och dess medlemsstater	35
	4.1.2 Bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen	37
	4.1.3 Bestämmelser om åtaganden enligt andra avtal	43
	4.2 Behandlingsordning	44
	LAGFÖRSLAG	45
	om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet om ekonomiskt partnerskap mellan Cariforum-staterna, å ena sidan, och Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å andra sidan	45
	FÖRDRAGSTEXT	46

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Samarbetet mellan staterna i Afrika, Västindien och Stillahavsområdet (härefter AVS-staterna) samt Europeiska unionen och dess medlemsstater grundar sig på Cotonou-avtalet som slutits för åren 2000–2020 med syfte att utveckla samarbetet för att främja en hållbar utveckling i AVS-staterna, främja en flexibel integrering i världsekonomin gradvis och för att minska fattigdomen. Cotonou-avtalet är ett omfattande samarbetsavtal och det innehåller mål och medel för ett bredbasigt samarbete mellan EU och AVS-staterna. Där ingår bestämmelser bland annat om handel och handelsförmåner, om politisk dialog, utvecklingssamarbete, institutionella samarbetsarrangemang samt om eventuellt avbrytande av samarbetet.

I Cotonou-avtalet kom man överens om provisoriska handelsordningar som gagnar AVS-staterna. Eftersom de gav AVS-staterna en särbehandling på EG-marknaden, krävdes det ett undantagslov av Världsmarknadsorganisationen WTO. Undantagslovet beviljades till utgången av år 2007. Enligt Cotonou-avtalet skulle grupperna som EG och AVS-staterna bildar till år 2008 förhandla fram avtal om ekonomiskt partnerskap (Economic Partnership Agreement, härefter EPA-avtal) som är förenliga med WTO-förpliktelserna.

Avtalet om ekonomiskt partnerskap mellan Cariforum-staterna, å ena sidan, och Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å andra sidan, (härefter Västindiska EPA-avtalet) förhandlades och undertecknades innan Lissabonfördraget om ändring av fördraget om Europeiska unionen och fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen (FördrS 67/2009, härefter Lissabonfördraget) trädde i kraft den 1 december 2009. Till följd av Lissabonfördraget ersatte Europeiska unionen Europeiska gemenskapen. Eftersom det i Västindiska EPA-avtalet genomgående har använts terminologi som utgår från fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, används denna terminologi för konsekvensens skull delvis också i propositionen,

framför allt där avtalstexten refereras eller det hänvisas till händelser före Lissabonfördraget.

2 Nuläget

2.1 Hur EPA-förhandlingarna har framskridit

I juni 2002 bemyndigade Europeiska unionens råd kommissionen att till slutet av år 2007 förhandla fram EPA-avtal mellan EG och dess medlemsstater, å ena sidan, och de av AVS-länderna bildade förhandlingsgrupperna, å andra sidan. AVS-staternas förhandlingsgrupper är utöver den Västindiska förhandlingsgruppen (Caribbean Forum of ACP States, Cariforum) Centralafrika, Västafrika, staterna i östra och södra Afrika, Östafrikanska gemenskapen, Södra Afrikas utvecklingsgemenskap samt Stilla havet.

Med alla förhandlingsgrupper framskred EPA-förhandlingarna inte enligt ursprunglig tidtabell, endast med Cariforum-staterna kunde ett fullödigt EPA-avtal paraferas innan utgången av 2007. Med flera andra AVS-stater eller grupper paraferades s.k. interimis-avtal om EPA-avtal som en provisorisk lösning i slutet av 2007.

Syftet med EPA-avtalen är att ersätta de handelsordningar i Cotonou-avtalet mellan EU och AVS-staterna som möjliggjordes genom WTO:s undantagslov, alltså Cotonou-avtalets avsnitt om handel. Målet är att handeln mellan EU och AVS-staterna gradvis och behärskat ska liberaliseras och AVS-staterna gradvis och flexibelt integreras i världsekonomin med beaktande av ländernas behov av utveckling. Avtalen ställer samtidigt upp ramar för utvecklingssamarbetet i syfte att stärka AVS-ländernas kapacitet för produktion och att bedriva handel.

2.2 Dagsläget i Cariforum-staterna

Det faktum att Cariforum-staternas integrationsprocess redan var på god väg, att länderna hade förbundit sig att följa förhand-

lingstidtabellen, liksom även Cariforums relativt starka förhandlingskapacitet gjorde att de västindiska EPA-förhandlingarna kunde framskrida enligt tidtabell. Alla Cariforum-stater paraferade sina förhandlingsresultat i slutet av 2007, men Haiti bad om tilläggstid för undertecknandet med hänvisning till stormförödelse och andra interna svårigheter och undertecknade avtalet först den 11 december 2009.

Inom Cariforum-staternas område bor det sammanlagt ca 25 miljoner människor. De flesta staterna i området ligger på medelinkomstnivå, men Haiti hör till de länder FN definierar som minst utvecklade (härefter LDC-länder). Skillnaderna i utveckling mellan Cariforum-staterna är betydande. Mätt med det index FN:s utvecklingsprogram UNDP använder för mänsklig utveckling var Barbados (på plats 31) och Bahamas (på plats 49) mycket mera utvecklade än Jamaica (på plats 101) eller Haiti (på plats 146) 2007/2008. Cariforum-staterna, exklusive Bahamas, är medlemmar i WTO. Den regionala bruttonationalprodukten (BNP) är 81,4 miljarder dollar och den genomsnittliga BNP per invånare 8 687 dollar. Tack vare sina olje- och gasfyndigheter är Trinidad och Tobago den mest välbärgare staten i området med en BNP per invånare på närmare 25 000 dollar. De flesta länder i området har en ensidig ekonomistruktur som grundar sig på primärproduktion och export av livsmedel samt turism och annan service. Av jordbruksprodukterna hör socker, banan och kaffe till de viktigaste exportprodukterna. Servicenäringen utgör 65 % av BNP i området.

Cariforum-staterna är mycket beroende av utrikeshandeln. Förenta staterna är dessa länders närmaknad, dit 55 % av exporten och 38 % av importen riktar sig. EU är områdets näst största handelspartner (11 % av exporten och 6 % av importen). Den interna handeln i området är liten, endast ca 6 % av den totala handeln, med likväl betydande jämfört med andra AVS-områden. Typiskt för ekonomierna i området är små lokala marknader och geografisk isolering. Produktionen och livsbetingelserna i östaterna är utsatta för klimatförändringens skadliga verkningar och de är sårbara vid naturkatastrofer och stigande havsnivå. Jordbävningen i Haiti i januari

2010 förstörde största delen av landets infrastruktur och 1,3 miljoner människor blev hemlösa. Haiti kommer ännu i flera år att vara helt beroende av hjälp utifrån för återuppbyggnadsarbetet. Hjälpen kanaliseras via omfattande internationella hjälpprogram.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Avtalets viktigaste målsättningar

Målet med avtalet är att minska fattigdomen genom att grunda handelspartnerskap som är i överensstämmelse med en hållbar utveckling, FN:s millenniemål och Cotonou-avtalet. Målet är att handeln mellan EU och Cariforum-staterna gradvis och behärskat ska liberaliseras och det ekonomiska samarbetet dem emellan främjas, och Cariforum-staterna flexibelt och gradvis integreras i världsekonomin. Ett viktigt element i avtalet är Cariforum-staternas regionala integration och en stärkt inbördes handel.

Med ett omfattande avtal som utöver bestämmelser om liberalisering av handeln också innehåller bestämmelser om service, konkurrens, investeringar, offentliga anskaffningar och immateriell egendom är strävan att stärka förutsättningarna för en fungerande marknadsekonomi i Cariforum-staterna. Målet är upprättandet av en stabil, transparent, effektiv och förutsebar ekonomisk miljö som stödjer den privata sektorns utveckling och främjar regelbaserad företags- och investeringsverksamhet.

Grundprincipen för EPA-förhandlingarna är asymmetrisk. Förhandlingsparterna ska erkänna skillnaderna i sin utvecklingsnivå och på den grunden godkänner EG-parten olika lätnader för de olika Cariforum-staterna i form av långa övergångstider och i produktpaletten som liberaliseringen av handeln omfattar. Minskning av fattigdomen stöds i samklang med en hållbar utveckling och FN:s millenniemål. Utvecklingssamarbetet intar en viktig position i avtalet. Där betonas EG:s roll i säkerställandet av ett tillräckligt stöd till Cariforum-staterna för att de ska kunna anpassa sig till de förändringar avtalet för med sig och framför allt kunna dra nytta av det.

3.2 Avtalets viktigaste bestämmelser

Avtalet omfattar alla de åtgärder som behövs för att upprätta ett frihandelsområde enligt bestämmelserna i artikel XXIV om regional tillämpning, gränstrafik, tullförbund och frihandelsområden i WTO:s allmänna handels- och tullavtal (GATT 1994). Avtalet innehåller dessutom en avdelning om investeringar, handel med tjänster och e-handel i enlighet med bestämmelserna i artikel V (ekonomisk integration) i det allmänna WTO-avtalet om liberalisering av handeln (härefter GATS-avtalet). Avtalet innefattar också bestämmelser som gäller underlättande av tullförfaranden och handel, tekniska handelshinder, åtgärder för skydd av hälsa och växter, jordbruk och fiske, löpande betalningar och kapitalrörelser, konkurrens, innovationer och immateriella rättigheter, offentliga anskaffningar, dialog i finansieringsfrågor, öppenhet och bästa praxis inom skattepolitiken samt miljörelaterade och sociala aspekter.

Genom avtalet utses de primära objekten för utvecklingssamarbetet som ska stödja verkställandet av avtalet. Varje enskilt kapitel i avtalet innehåller specialobjekt inom samarbetet och förklaringen om utvecklingssamarbetet bekräftar kopplingen till EG-strategin om handelsfrämjande utvecklingssamarbete och påminner om kommissionens och medlemsstaternas föresats att ge sitt bidrag till den regionala utvecklingsfonden som ska inrättas för Västindien. Utvecklingsprogrammen i Tionde Europeiska utvecklingsfonden (EUF) spelar en central roll i stödet för att verkställa avtalet. Egentliga bestämmelser om nivån på utvecklingssamarbetet ingår likväl inte i avtalet.

I de institutionella bestämmelserna ingår inrättandet av ett gemensamt Cariforum-EG-råd. Det gemensamma rådet ska övervaka tillämpningen av avtalet och det ska biträdas av en handels- och utvecklingskommitté och en rådgivande kommitté. Vidare inrättas det genom avtalet en parlamentarisk kommitté för att tillhandahålla ett forum för dialog mellan Europaparlamentet och lagstiftningsorganen i Cariforum-staterna. Avtalet innehåller också bestämmelser om att avtalets konsekvenser ska följas upp.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

Avtalet har inga omedelbara konsekvenser för de finska statsfinanserna. Redan tidigare har tullarna för import från Cariforum-staterna till EU-området undanröjts genom rådets förordning (EG) Nr 1528/2007 om tillämpning av de ordningar som ska tillämpas på produkter med ursprung i vissa stater som ingår i gruppen av stater i Afrika, Västindien och Stilla-havsområdet enligt avtal om att sluta ekonomiska partnerskapsavtal eller som leder till att sådana partnerskapsavtal sluts (härefter förordningen om marknadstillträde).

Genom att handeln mellan parterna gradvis liberaliseras och Cariforum-staterna integreras i den regelbaserade internationella ekonomin, i kombination med handelsfrämjande reformer av verksamhetsbetingelserna, bedöms den ekonomiska effektiviteten på längre sikt förbättras genom billigare produktionsfaktorer samt produktionen öka genom investeringar och de skalförmåner en bredare marknad för med sig och därigenom Cariforum-staternas ekonomiska tillväxt främjas. I vilken mån och enligt vilken tidtabell det sker kommer an på anpassningsförmågan hos Cariforum-staternas ekonomier.

Eftersom avtalet till exempel genom att sänka och undanröja export- och importtullar förhindrar att parterna skyddar den inhemska marknadens produkter, är Cariforum-staterna tvungna att ta fram ersättande skattekällor. Det är meningen att effekterna av sänkta inkomster från tullar och eventuella andra avtalsrelaterade anpassningsutmaningar ska lindras särskilt genom handelsfrämjande utvecklingssamarbete som finansieras via Europeiska utvecklingsfonden, bland annat genom att utveckla Cariforum-staternas beskattningssystem och skatteförvaltning.

4.2 Konsekvenser för företagen

Strävan är att genom avtalet främja samarbete inom branscher där också Finland har sakkunskap. Det gäller exempelvis forskning och utveckling, innovationer särskilt inom miljö- och naturresurssparande sektorer samt informations- och kommunikationsteknik.

Protokollet om kulturellt samarbete som ingår i avtalet anses stärka det kulturella utbytet och möjligheterna att tillhandahålla kulturella nyttigheter.

Den gradvisa sänkningen av importtullar som i avtalet fastställs för EU-produkter inom Cariforum-området omfattar vissa produkter inom maskin- och anläggningsindustrin som är viktiga för den finländska exporten. De Cariforum-stater som ingår i avtalet spelar likväl en rätt liten roll som handelspartner för Finland. Finlands totala export till området uppgick 2008 till 131,7 miljoner euro och den totala importen till 98,6 miljoner euro. Importen från Cariforum-staterna till EU-området består mest av bauxit, aluminium, rom, socker, oljeprodukter och bananer.

Handelsbestämmelserna i avtalet uppskattas ha positiva effekter för europeiska och finländska företag som är verksamma i Cariforum-området, som vill inrikta sig på området eller etablera sig där. Bedömningen är att den gradvisa sänkningen av Cariforum-staternas tullar kommer att bidra till en större export till området. Avtalet ska också förenkla vissa tullförfaranden, vilket kan tänkas underlätta exporten till området.

Avtalet ska främja fri och oförvanskad konkurrens. När marknaderna öppnas blir företagen i Cariforum-staterna naturligtvis tvungna att anpassa sig till den växande internationella konkurrensen. Liberaliseringen av handeln ska emellertid genomföras asymmetriskt: Cariforum-produkternas tull- och kvotfria tillträde till EU-marknaden gäller nu alla produkter, efter att övergångstiderna för ris och socker gick ut i slutet av 2009. Däremot åtar sig Cariforum-staterna att liberalisera 61 % av EU-importen inom 10 år, 83 % inom 15 år och 87 % inom loppet av 25 år. Tarifferna börjar sjunka först 2011 och det gäller inte de produkter som Cariforum-staterna har definierat som känsliga (vissa jordbruksprodukter och en del industriella och textilindustriprodukter). Med de långa anpassningstiderna vill man stödja Cariforum-staternas anpassning till avtalet. Ursprungsreglerna är avsevärt flexibla i EPA-avtalet än i Cotonou-avtalet.

När det gäller offentliga anskaffningar vill man med avtalet säkerställa en jämlik och

öppen behandling av leverantörer som uppfyller kraven samt effektiva upphandlingsförfaranden. Avtalsbestämmelserna främjar EU-företagens verksamhet i Cariforum-området och möjliggör ömsesidigt tillträde för aktörer från Cariforum-området till anbudsförfaranden som ordnas inom unionen. Avtalet ska också säkerställa ett tillräckligt skydd för immateriella rättigheter. Genom avtalet kommer den rättsliga funktionssäkerheten för företag både inom EU-området och inom Cariforum-området att öka.

När det gäller tjänster och investeringar ska avtalet förbättra möjligheterna till marknadstillträde och stärka omvärldens stabilitet. Avtalet ökar den rättsliga säkerheten för företagen i Cariforum-området. Cariforum-partens aktörer får motsvarande rättsliga säkerhet genom de åtaganden EG och dess medlemsstater har gjort. Avtalet ska också underlätta växelverkan mellan företagen och särskilt verksamhetsmöjligheterna för små och medelstora företag. Enligt avtalet ska parterna inte locka till direkta utländska investeringar genom sänkt nivå på inhemsk lagstiftning eller standard som gäller miljö, arbetskraft eller hälso- och arbetarskydd eller genom uppluckring av centrala bestämmelser om arbetslivet eller av lagstiftningen som ska skydda och främja kulturell mångfald.

4.3 Konsekvenser för myndigheterna

Genom avtalet inrättas ett gemensamt råd, en handels- och utvecklingskommitté och en del specialkommittéer som ska se över frågor i anslutning till genomförandet av avtalet och andra centrala frågor. De inrättade institutionerna bedöms inte få några direkta konsekvenser för myndigheterna i Finland. Avtalet bildar likväl ett nytt samarbetsinstrument och nya institutioner mellan EU och AVS-staterna och de personella resurserna som behövs för att följa upp och påverka i dessa nya sammanhang måste säkerställas.

Tullmyndigheterna ansvarar för verkställigheten av protokoll II till avtalet om ömsesidigt administrativt bistånd i tullfrågor. Eftersom tullarna redan tidigare har avskaffats för Cariforum-staternas import till EU-området genom rådets förordning om marknadstillträde, kommer avtalet inte att medföra

några ändringar i tullnivån för dessa produkter. Inte heller avtalsbestämmelserna om lättnader i handelsförfarandena eller om tull-samarbete uppskattas medföra några ändringar i Finlands nuvarande tullprocedurer.

Avtalsåtagandena som gäller investeringar och tjänstehandel innebär att EU, Finland eller de andra medlemsländerna i sin lagstiftning framöver inte kommer att kunna vidta åtgärder som diskriminerar företag från Cariforum-staterna mera än vad som fastställts i åtagandena. Däremot medför avtalet inga direkta konsekvenser för myndigheterna eller för de förfaranden som används avseende tjänster och investeringar.

I Cariforum-staterna är regleringen av ekonomisk verksamhet inte till alla delar på samma nivå som i EU. Avtalet ställer krav på Cariforum-parten avseende vissa reformer som gäller lagstiftning och myndigheter som ska säkerställa en relevant handelsfrämjande lagstiftning, affärsverksamhetsmiljö, regleringsnivå och genomskinlig handelsförvaltning samt en tillräckligt hög produktstandard. För att stödja genomförandet av dessa ändringar bedrivs handelsfrämjande utvecklingssamarbete.

4.4 Miljökonsekvenser

Hållbar förvaltning av naturresurser och miljö ingår i avtalets centrala principer. Parterna befäster sitt åtagande att främja utvecklingen av internationell handel på ett sätt som säkerställer en hållbar och förnuftig miljövård i enlighet med sina åtaganden på området. Avtalsparterna får inte locka investeringar till sitt territorium till exempel genom att sänka miljöstandarden. I avtalet förbinder man sig också till att investerare inte kringgår internationella miljö- eller arbetskraftsförpliktelser som härrör från avtal som EG-parten och de undertecknade Cariforum-staterna är parter i. EPA-avtalet går med andra ord inte förbi miljöavtalen.

Miljön tas upp som ett eget kapitel (kapitel 4, artiklarna 183–190) i avdelningen om handelsrelaterade frågor i del II i avtalet. Miljöskyddet nämns också i principerna i avtalsingressen och det hänvisas till Johannesburgdeklarationen från 2002. Artikel 3 om hållbar utveckling betonar att parterna i till-

lämpningen av avtalet till fullo ska ta hänsyn till deras respektive befolkningars och kommande generationers bästa på det mänskliga, kulturella, ekonomiska och sociala planet samt inom hälsa och miljö. Parterna är eniga om att samarbeta för att nå en hållbar utveckling, med människan i centrum. I avtalet erkänns det att de marina ekosystemen är komplexa, biologiskt variationsrika och ömtåliga. Avtalet ska underlätta handeln med miljöprodukter och miljötjänster. Artikel 138 behandlar samarbete om miljöinnovationer och förnybar energi. I enlighet med artikel 232 ska en rådgivande Cariforum–EG-kommitté inrättas som bland annat ska ha i uppgift att främja dialog och samarbete mellan intressentgrupperna kring miljömässiga aspekter.

4.5 Samhälleliga konsekvenser

Bedömningen är att avtalet kommer att främja partnerskap inom handeln och initiativ till samarbete som bidrar till en positiv ekonomisk och samhällelig utveckling och till minskad fattigdom i Cariforum-staterna. Det anses i sin tur gagna den regionala integrationen och ekonomiskt samarbete, god förvaltningssed, stärkta regleringsramar för handel och investeringar samt handelspolitisk beredskap och gradvis integrering i världsekonomin. Parterna medger likväl i artikel 40 att undanröjandet av handelshinder enligt avtalet kan utgöra en stor utmaning för Cariforum-staternas jordbruks-, livsmedels- och fiskeproducenter samt konsumenter. Av den orsaken är de överens om att samråda med varandra i dessa frågor. Utmaningarna som avtalet för med sig ska man försöka bemöta också genom utvecklingssamarbete som främjar handeln.

Utvecklingssamarbetet spelar en viktig roll i avtalet (jfr del I, artiklarna 7–8, samt närmare innehållsmässiga preciseringar om utvecklingssamarbetet i de sektorbaserade kapitlens artiklar). Utvecklingssamarbetet som ska stödja tillämpningen av avtalet finansieras inom ramen för de regler som fastställts i Cotonou-avtalet, särskilt via Europeiska utvecklingsfondens programplaneringsinstrument och instrument som finansieras genom EU:s allmänna budget. EU:s medlemsstater åtar sig vidare att med hjälp av sina respekti-

ve utvecklingspolitiska åtgärder och utvecklingsinstrument stödja insatser för utvecklingssamarbete som syftar till regionalt ekonomiskt samarbete och regional integration samt tillämpningen av detta avtal i Cariforum-staterna och på regional nivå.

Undersökningar och utredningar har gjorts bland annat på uppdrag av Europaparlamentet för att utvärdera avtalets samhälleliga konsekvenser och konsekvenser för utvecklingen. Vidare utreder den regionala förberedande arbetsgruppen för Cariforum-staterna och Europeiska kommissionen (Regional Preparatory Task Force) frågor som anknyter till 20 prioriteringsområden, exempelvis när det gäller avtalets konsekvenser för miljön och de sociala konsekvenserna. Den undersökning som utvärderade avtalets utvecklingsdimension och som lämnades till Europaparlamentet i mars 2009 (The CARIFORUM–EU Economic Partnership Agreement (EPA): The Development Component. Final report to the European Parliament: EP/EXPO/B/DEVE/2008/60) betonar tre helheter i utvärderingen av Cariforum-staternas behov: konsekvenserna avtalet medför för staternas tull- och skatteintäkter och av det följande stödbehov, direkta stödbehov relaterade till verkställandet av avtalet samt stödbehovet för producenterna i Cariforum-staterna på områden där det kan antas att avtalet ökar importen och konkurrensen.

Eftersom konsekvenserna av EPA-avtalet för Cariforum-staternas handel, lagstiftning samt administrativa och institutionella ordningar kommer till synes först efter en relativt lång tid, förbinder man sig i avtalet till att justera enskilda siffror och till att senare, när Cotonou-avtalet har gått ut, justera hela avtalet.

Avtalet innefattar inte några detaljerade åtaganden avseende utvecklingssamarbetets nivå, men i undersökningen till Europaparlamentet bedömdes det att de medel som kommissionen och EU:s medlemsstater redan nu har öronmärkt för EPA-stöd torde räcka för Cariforum-staternas primära behov, såsom till kompensation för förlorade tull- och skatteintäkter och till stöd för verkställande av avtalet fram till 2013. Det är emellertid ännu inte klart hur stödpengarna slutgiltigt

kommer att inriktas, liksom inte heller EPA-stödet efter 2013.

Angående uppföljningen av konsekvenserna för utvecklingen betonar undersökningen den parlamentariska Cariforum–EG-kommitténs roll i arbetet för politisk påverkan för att säkerställa att avtalets konsekvenser för utvecklingen blir som planerat. Den politiska uppföljningen behövs för att säkerställa att EU:s och medlemsstaternas utvecklingsfinansiering sätts in i rätt tid, i enlighet med Cariforum-staternas prioriteter och med resultat.

5 Beredningen av propositionen

5.1 Beredningen i Europeiska unionen

I juni 2002 gav rådet kommissionen mandat att förhandla om EPA-avtal med grupperna av AVS-stater, dit även Cariforum-staterna räknas. EPA-förhandlingarna mellan EG och Cariforum inleddes 2003 och förhandlingsresultatet paraferades den 16 december 2007. I slutet av 2007 paraferades dessutom s.k. interimsavtal om EPA-avtal med flera andra AVS-stater eller grupper. Den 20 december 2007 antog rådet en förordning om marknadstillträde (rådets förordning (EG) nr 1528/2007) som Cariforum-staterna och de stater som paraferat interimsavtal om EPA-avtal kunde dra fördel av. Genom förordningen om marknadstillträde liberaliserade EU från den 1 januari 2008 importen från AVS-staterna till EU-området (exkl. vaper), med undantag av ris och socker som fick separata övergångstider.

Den 19 mars 2008 lämnade EG-kommissionen rådet ett förslag (KOM (2008) 155 slutlig) om undertecknande och provisorisk tillämpning av EPA-avtalet med Västindien. Rådet fattade beslut i ärendet den 15 juli 2008 och avtalet undertecknades den 15 oktober 2008 (Guyana 20 oktober 2008, Haiti 11 december 2009), även om Finland i likhet med flera andra EU-medlemsstater undertecknade avtalet redan på förhand i Bryssel den 23 juli 2008. Avtalet notifierades till WTO den 16 oktober 2008 och notifieringen avpassades den 22 oktober 2008 efter Guyanas anslutning. Till de delar avtalet hör till

unionens behörighet började det tillämpas provisoriskt den 29 december 2008.

Rådet fattar beslut om ingående av Västindiska EPA-avtalet efter att de förfaranden som krävs för att avtalet ska kunna ingås har slutförts. Den 4 april 2008 lade kommissionen fram sitt förslag om ingående av avtalet (KOM (2008) 156 slutlig) till rådet.

Den 25 mars 2009 gav Europaparlamentet sitt bifall till avtalet med rösterna 460–82. Enligt parlamentets utlåtande är huvudsyftet med avtalet att det ska främja millenniemålen genom att målen för utvecklingen uppfylls, fattigdomen minskas och de grundläggande rättigheterna respekteras. Enligt utlåtandet kan EPA-avtalen anses tillfredsställande om de fyller följande mål: främjar en hållbar utveckling i AVS-staterna, främjar deras deltagande i världshandeln, stärker regionaliseringsprocessen, stimulerar handeln mellan Europeiska unionen och dessa stater samt bidrar till mångsidigare ekonomier i de berörda staterna. Parlamentet betonade bland annat att EPA-avtalen på regelbunden basis måste justeras och konsekvenserna bedömas och ansåg vidare att också stödet för det handelsrelaterade utvecklingssamarbetet måste ökas utöver att handelsreglerna effektiveras.

5.2 Den nationella beredningen

En redogörelse över kommissionens förhandlingsmandat för EPA-avtalen lämnades den 21 maj 2002 till riksdagen i enlighet med 97 § i grundlagen (E 56/2002 rd). Sedan dess har riksdagen fått redogörelser över EPA-förhandlingarna och om kommissionens förslag angående Västindiska EPA-avtalet enligt följande: en kompletterande E-skrivelse den

11 september 2007 (E 74/2007 rd), en U-skrivelse den 12 juni 2008 (U 31/2008 rd) och en kompletterande U-skrivelse den 25 augusti 2008. Dessutom har riksdagen fått redogörelser för EPA-förhandlingarna i samband med rådets möten för allmänna frågor och yttre förbindelser. I EU2/133-sektionen, underställd kommittén för EU-ärenden, har EPA-förhandlingarna behandlats regelbundet.

Utkastet till regeringens proposition sändes på remiss inom statsförvaltningen och till intressentgrupperna 16.7–1.9.2009 och gavs samtidigt EU2/133-sektionen i utvidgad sammansättning och likaså EU3/sektionen för yttre förbindelser i utvidgad sammansättning till kännedom. Alla ministerier utom jord- och skogsbruksministeriet och statsrådets kansli (SRK/SREUS) lämnade yttranden eller kvitterade att de inte hade något att anmärka. Bland intressentgrupperna lämnades yttranden av Akava, Näringslivets centralförbund (EK), EU-plattformen för finländska biståndsorganisationer (Kehys ry) och Servicecentralen för utvecklingssamarbete (Keparf). Ministerierna kom i sina yttranden främst med kommentarer av juridiskt-teknisk karaktär. Social- och hälsovårdsministeriet framförde också kommentarer om breddande av avsnittet om avtalets konsekvenser. I intressentgruppernas yttranden, med undantag av EK, låg tonvikten på omsorgen om avtalets konsekvenser för utvecklingen. Utifrån yttrandena gjordes det vissa juridiskt-tekniska preciseringar i propositionen och dessutom breddades det fjärde avsnittet om avtalets konsekvenser. Yttrandena och ett sammandrag av dem kan läsas i projektregistrets offentliga webbtjänst.

DETALJMOTIVERING

1 Avtalets innehåll och förhållande till lagstiftningen i Finland

I det följande redogörs innehållet i Västin-diska EPA-avtalet per artikelgrupp eller artikelvis. Avtalets förhållande till lagstiftningen i Finland behandlas endast till den del artiklarna innehåller bestämmelser som anses höra till området för lagstiftningen.

Avtalet är uppdelat i sex delar:

- Del I (handelspartnerskap för hållbar utveckling) innefattar avtalets mål och principer samt de primära objekten för utvecklingssamarbetet.

- Del II (handel och handelsrelaterade frågor) fördelar sig på fyra avdelningar, där avdelning I handlar om varuhandel, avdelning II om investeringar, handel med tjänster och e-handel, avdelning III om löpande betalningar och kapitalrörelser och avdelning IV om handelsrelaterade frågor.

- Del III (undvikande och lösning av tvister) innefattar två kapitel: kapitel 1 handlar om samråd och medling och kapitel 2 om tvistlösningsförfarande.

- Del IV (allmänna undantag) föreskriver om undantag i tillämpningen av avtalet.

- Del V (institutionella bestämmelser) innehåller bestämmelser som bland annat gäller det gemensamma rådet, handels- och utvecklingskommittén, den parlamentariska kommittén samt den rådgivande kommittén som alla inrättas genom avtalet.

- Del VI (allmänna och slutbestämmelser) innehåller bland annat definitioner av parterna, bestämmelser om avtalets förhållande till vissa andra avtal samt bestämmelser om ändringar och om ikraftträdande.

Till avtalet hör därutöver sju bilagor, tre protokoll och tio förklaringar.

DEL I:

HANDELSPARTNERSKAP FÖR HÅLLBAR UTVECKLING

Artiklarna 1–6. Målet med avtalet är att minska fattigdomen genom att inrätta handelspartnerskap som följer hållbar utveckling, FN:s millenniemål och Cotonou-avtalet. Artikel 2 ställer fast att avtalet bland annat bygger på de grundläggande principerna i artikel 9 i Cotonou-avtalet som handlar om skyldigheten att respektera mänskliga rättigheter. Avtalet ska främja regional integration, god förvaltning, handelskapacitet, konkurrenskraft och ekonomisk tillväxt i Cariforum-staternas samt en gradvis integrering i världshandeln. Avtalet liberaliserar handeln mellan parterna gradvis och asymmetriskt, beaktande parternas utvecklingsnivå samt WTO-förpliktelserna. Parterna ska sträva efter att samarbeta inom alla internationella forum där frågor som är relevanta för partnerskapet behandlas.

Artiklarna 7–8. Utvecklingssamarbete till stöd för tillämpningen av avtalet är ett avgörande inslag i partnerskapet. Det ska särskilt ske inom ramen för Europeiska utvecklingsfondens programplaneringsförfaranden och relevanta instrument som finansieras av EU:s allmänna budget. Enligt artikel 7.4 ska Europeiska gemenskapen och Cariforum-staterna med utgångspunkt i sina respektive roller och ansvarsområden vidta alla åtgärder som krävs för att se till att resurserna för att underlätta de insatser för utvecklingssamarbete som föreskrivs i avtalet verkligen mobiliseras, anslås och används. EU:s medlemsstater åtar sig vidare att med hjälp av sina respektive utvecklingspolitiska åtgärder och utvecklingsinstrument stödja insatser för utveck-

lingssamarbete som syftar till regionalt ekonomiskt samarbete och regional integration samt tillämpningen av detta avtal i Cariforum-staterna och på regional nivå. Utvecklingssamarbetet ska i första hand inriktas på följande områden i Cariforum-staterna: kapacitet att fullgöra åtagandena i avtalet, reformer för att stärka skatteförvaltningen och skatteuppbörden vid övergången från ett system som är beroende av tullar och andra avgifter till förmån för andra former av indirekta skatter, utveckling inom den privata sektorn och företagen, bättre internationell konkurrenskraft och diversifiering av ekonomierna, större mångfald inom exporten, förbättrad teknisk kapacitet och forskningskapacitet så att man kan ta fram och följa sanitära och fytosanitära åtgärder, tekniska standarder och arbets- och miljönormer, utveckling av innovationssystem och utveckling av den infrastrukturer som behövs för att bedriva handel.

Prioriteringarna för utvecklingssamarbetet preciseras i de andra kapitlen i avtalet. Enligt artikel 8.3 ska Cariforum-staterna sträva efter att inrätta en regional utvecklingsfond som kan mobilisera och överföra utvecklingsresurser knutna till avtalet.

DEL II:

HANDEL OCH HANDELS RELATERADE FRÅGOR

AVDELNING I:

VARUHANDEL

Kapitel 1: Tullar

Artiklarna 9–14. Bestämmelserna i kapitel 1 om tullar gäller för alla varor med ursprung i Europeiska gemenskapen eller någon Cariforum-stat. Begreppet 'ursprungsprodukt' definieras i ursprungsreglerna i protokoll I. Inom fem år efter att avtalet har trätt i kraft ska parterna se över protokoll I i syfte att ytterligare förenkla begreppen och metoderna för att fastställa ursprunget. I artikel 11 definieras vad som avses med 'tull'. Med tull avses avgifter som påförs i samband med import eller export av varor, med undantag av följande avgifter: inhemska skatter och avgif-

ter som påförs i enlighet med artikel 27, antidumpings-, utjämnings- eller skyddsåtgärder som vidtas i enlighet med kapitel 2 i denna avdelning eller andra avgifter som påförs i enlighet med artikel 13. De varor som omfattas av avtalet klassificeras i överensstämmelse med systemet för harmoniserad varubeskrivning och kodifiering (HS). Avgifterna ska till sitt belopp vara begränsade till den ungefärliga kostnaden för tillhandahållna tjänster och får inte utgöra ett indirekt skydd för inhemska produkter eller en beskattning av import eller export för fiskala ändamål. Några avgifter får inte tas ut för konsulära tjänster. Exporttullar ska inte påföras varor med ursprung hos någondera parten som exporteras till den andra parten. Cariforum-staterna ska på de villkor som föreskrivs i artikel 14 senast tre år efter det att avtalet undertecknats avskaffa exporttullarna.

Artiklarna 15–16. Varor med ursprung i Cariforum-staterna ska importeras tullfritt till gemenskapen, med undantag för de varor som anges i bilaga II (Tullar på produkter med ursprung i Cariforum-staterna). Tullarna på varor med ursprung i gemenskapen får vid import till Cariforum-staterna inte överskrida de som anges i bilaga III (Tullar på produkter med ursprung i Europeiska gemenskapen) och varorna ska vara befriade från alla sådana tullar som avses i artikel 11, med undantag för dem som är förtecknade i bilaga III. Under tio år efter det att avtalet undertecknats får Cariforum-staterna fortsätta att tillämpa tullar (utom de som förtecknas i bilaga III) på importerade varor med ursprung i gemenskapen, under förutsättning att varan i fråga var belagd med dessa tullar när avtalet undertecknades, och att likadana varor som importeras från alla andra länder beläggs med samma tull. Med vissa undantag ska Cariforum-staterna under de sju första åren efter det att avtalet undertecknats inte vara tvungna att påbörja någon utfasning tullar. Om importen av en viss vara är förknippad med stora svårigheter får handels- och utvecklingskommittén se över och eventuellt ändra tidsplanen för avvecklingen av tullarna.

Artiklarna 17–18. Mot bakgrund av de särskilda utvecklingsbehoven hos vissa Cariforum-stater (uppräknade i artikel 17) får parterna ändra nivån på tullarna i bilaga III, som

får tillämpas på varor med ursprung i gemenskapen då de importeras till Cariforum-staterna, under förutsättning att ändringen inte är i konflikt med artikel XXIV i Gattavtalet från 1994. Parterna får vid behov också besluta att samtidigt justera tullåtagandena enligt bilaga III och i fråga om andra varor som importeras från gemenskapen. Avsikten med artikel 18 är att tullar endast ska tas ut en gång på varor med ursprungsstatus som importeras till gemenskapen eller till Cariforum-staterna.

Artiklarna 19–22. I artikel 19 definieras sådan förmånligare behandling som följer av frihandelsavtalen (More Favourable Treatment). Gemenskapen ska bevilja Cariforum-staterna sådan förmånligare behandling som den, sedan Västindiska EPA-avtalet undertecknats, möjligen beviljar en tredje part som blir part i ett frihandelsavtal med gemenskapen, och Cariforum-staterna ska bevilja gemenskapen sådan förmånligare behandling som de, sedan Västindiska EPA-avtalet undertecknats, möjligen beviljar någon 'betydande handelsekonomi' (definierat i avtalet) inom ramen för ett frihandelsavtal. Parterna konstaterar att administrativt samarbete är nödvändigt för tillämpningen och kontrollen av förmånsbehandlingen.

Kapitel 2: **Handelspolitiska skyddsåtgärder**

Artiklarna 23–24. Om inte något annat följer av bestämmelserna i artikel 23 ska ingenting i avtalet förhindra gemenskapen eller de avtalsslutande Cariforum-staterna från att anta antidumpnings- och utjämningsåtgärder i enlighet med relevanta WTO-avtal eller från att anta åtgärder i enlighet med artikel XIX i allmänna tull- och handelsavtalet från 1994, WTO-avtalet om skyddsåtgärder eller artikel 5 (särskilda bestämmelser om skyddsåtgärder) i avtalet om jordbruk, bilaga till Marrakechavtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen. Innan antidumpnings- och utjämningsstullar införs ska gemenskapen överväga konstruktiva lösningar enligt relevanta WTO-avtal. Mot bakgrund av utvecklingsmålen i avtalet ska gemenskapen under fem års tid inte låta import från Cariforum-staterna omfattas av eventuella

åtgärder som vidtas i enlighet med artikel XIX i Gatt-avtalet från 1994 (åtgärder som riktar sig mot import av vissa produkter), WTO-avtalet om skyddsåtgärder eller artikel 5 (särskilda bestämmelser om skyddsåtgärder) i avtalet om jordbruk.

Artikel 25. På de villkor som fastställts i artikel 25 får en part vidta separat bestämda och tidsbegränsade skyddsåtgärder om importen av en produkt med ursprung i den ena parten till den andra partens territorium ökar så mycket och sker under sådana förhållanden att den riskerar att förorsaka allvarlig skada för inhemska producenter av konkurrerande produkter, eller att den riskerar att förorsaka betydande samhällsproblem som skulle kunna leda till en allvarlig försämring av den importerande partens ekonomiska situation, eller riskerar att förorsaka störningar på marknaderna för konkurrerande jordbruksprodukter. Cariforum-staterna får vidta bestämda skyddsåtgärder under en begränsad tid om importen av en produkt med ursprung i gemenskapen riskerar att orsaka allvarliga störningar i en industri under utveckling som tillverkar varor av konkurrerande slag.

Kapitel 3: **Icke-tariffära åtgärder**

Artiklarna 26–28. Sånär som på undantagen i artiklarna 26–27 ska alla import- och exportförbud samt andra import- och exportrestriktioner för produkter med ursprungsstatus avskaffas och inhemska produkter får inte skyddas genom interna skatter eller begränsningar. Importerade produkter med ursprungsstatus ska beviljas en behandling som inte är mindre förmånlig än den som beviljas för likadana inhemska produkter. Ingen av parterna får införa något nytt subventionsprogram som är knutet till exporten eller höja några befintliga subventioner av detta slag på jordbruksprodukter avsedda för den andra partens territorium. Vid export till Cariforum-staternas territorium avskaffar gemenskapen successivt alla befintliga subventioner av produkter som omfattas av bilaga I till WTO-avtalet om jordbruk (lista över produkter som hör till avtalets tillämpningsområde) för vilka Cariforum-staterna avskaffar tullarna.

Kapitel 4: **Tullar och handelslättnader**

Artiklarna 29–31. Parterna ska samarbeta och bistå varandra administrativt för att utveckla tullagstiftningen och relevanta tullförfaranden. Parterna är överens om att deras respektive bestämmelser och förfaranden inom handel och tullar ska bygga på de internationella regler och standarder som gäller på tull- och handelsområdet, däribland de huvudsakliga beståndsdelarna i den reviderade Kyoto-konventionen om förenkling och harmonisering av tullförfaranden, Världstullorganisationens (härefter WCO) standarder för att säkra och underlätta världshandeln, WCO:s uppsättning data och internationella konventionen om systemet för harmoniserad varubeskrivning och kodifiering. Parterna är överens om att deras respektive bestämmelser för handel och tullar ska grundas på moderna tullprinciper och rutiner, såsom att inrätta bindande system för tulltaxefrågor och ursprungsuppgifter, att tillämpa en enda administrativ handling, utbyta uppgifter elektroniskt, underlätta transitering av gods, ha öppna och icke-diskriminerande licensbestämmelser för tullombud samt att det inte ska krävas att man anlitar oberoende tullombud. Parterna ska bland annat rationalisera sina dokumentationsrutiner, förenkla tullklaringsformaliteter och se till att integritetsstandarder upprätthålls, genom tillämpning av principerna i de relevanta internationella konventionerna på området.

Artiklarna 32–35. Parterna ska säkerställa att all tullagstiftning och alla tullförfaranden är allmänt tillgängliga. Samarbetet med myndigheterna ska inriktas på att bekämpa olaglig verksamhet, bevaka medborgarnas trygghet och säkerhet samt på att samla in oförliga medel. Parterna ska se till att respektive tullförfaranden begränsar handeln så lite som möjligt. Avtalet om tillämpning av artikel VII (tullvärdeberäkning) i allmänna tull- och handelsavtalet (Gatt) (1994) ska gälla för beräkning av tullvärde i handeln parterna emellan. Parterna strävar efter en gemensam syn på frågor som rör beräkning av tullvärde. Parterna bedriver samarbete (tillhandahåller bl.a. stöd till Cariforum-staterna) och främjar regional integration på tullområdet.

Artikel 36. Genom avtalet inrättas en särskild kommitté för tullsamarbete och handelslättnader som ska bestå av företrädare för bägge parter. Ordförandeskapet i kommittén ska rotera årsvis mellan parterna och kommittén ska rapportera till den handels- och utvecklingskommitté mellan Cariforum och EG som också inrättas genom avtalet. Den särskilda kommittén för tullsamarbete ska bland annat övervaka tillämpningen och förvaltningen av tullbestämmelserna, utgöra ett forum för samråd i tullfrågor mellan parterna, förbättra samarbetet i tulltaxefrågor, tullagstiftning och tullförfaranden, administrativt bistånd och ursprungsregler samt möjliggöra en dialog i frågor som rör tekniskt bistånd.

Kapitel 5: **Jordbruk och fiske**

Artikel 37. Cariforum-staternas jordbruks- och fiskeriprodukters konkurrenskraft ska förbättras i överensstämmelse med principen om en hållbar förvaltning av naturresurser. Parterna strävar efter att ta hänsyn till och skydda de marina ekosystemens komplexitet och ömtålighet utifrån vetenskapliga rön och den försiktighetsprincip som definieras i FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation FAO:s uppförandekod för ansvarsfullt fiske. Parterna ska undvika allvarigare störningar på Cariforum-staternas marknader och anser att det är viktigt med tryggad livsmedelsförsörjning och förbättrade utkomstmöjligheter i jordbruks- och fiskesamhällena.

Artiklarna 38–41. Parterna anser att integreringen av Cariforum-staternas jordbruks-, livsmedels- och fiskerinäringer kommer att bidra till att den regionala integrationen förstärks överlag. Parterna medger att undanröjandet av handelshinder mellan sig kan vara en stor utmaning för Cariforum-staternas jordbruks-, livsmedels- och fiskeproducenter samt konsumenter och kommer därför överens om att samråda med varandra i dessa frågor. Om efterlevnaden av avtalet medför problem med tillgången på livsmedel som är avgörande för att trygga Cariforum-staternas livsmedelsförsörjning, och om denna situation kan ge upphov till stora svårigheter för Cariforum-staterna, får de vidta sådana tids-

bestämda skyddsåtgärder som har fastställts separat i artikel 25.

Artiklarna 42–43. Parterna åtar sig att hålla förberedande samråd om handelspolitiska förändringar som kan komma att påverka konkurrensläget för traditionella jordbruksprodukter – t.ex. bananer, rom, ris och socker – på gemenskapsmarknaden. Gemenskapen strävar efter att behålla väsentligt förmåns-tillträde inom den multilaterala handelsordningen för dessa produkter så länge som möjligt och se till att eventuella oönskviga minskade förmåner införs successivt under en så lång tid som möjligt. Parterna medger att man måste göra det lättare för jordbruks-, livsmedels- och fiskerinäringarna samt landsbygdsnäringarna att anpassa sig till de förändringar avtalet medför, samtidigt som särskild hänsyn tas till verksamhet i liten skala. Parterna är överens om att samarbeta och stödja varandra i flera frågor som rör jordbruks-, livsmedels- och fiskerinäringarna.

Kapitel 6: **Tekniska handelshinder**

Artiklarna 44–51. Parterna bekräftar sina åtaganden i WTO:s avtal om tekniska handelshinder (även öppenhetsbestämmelserna). Definitionerna i det WTO-avtalet tillämpas på kapitel 6 i detta avtal. Parterna undanröjer onödiga hinder för handeln och förbättrar sin förmåga att se till att man följer internationella standarder och varandras respektive tekniska föreskrifter och standarder. De är eniga om att det är viktigt med samarbete och informationsutbyte mellan myndigheter som arbetar med standardisering, ackreditering och andra tekniska handelshinder. När avtalet börjar tillämpas provisoriskt ska parterna utse så kallade kontaktpunkter för informationsutbyte. Parterna ska samarbeta (inkl. tillhandahålla stöd för Cariforum-staterna) i frågor som gäller tekniska handelshinder och verka för att företrädare för Cariforum-staterna deltar i de internationella standardiseringsorganens möten och arbete.

Kapitel 7: **Sanitära och fytosanitära åtgärder**

Artiklarna 52–59. Parterna bekräftar sitt åtagande att respektera de rättigheter och

skyldigheter som fastställs i WTO:s avtal om tillämpning av sanitära och fytosanitära åtgärder (även öppenhetsbestämmelserna). Parterna bekräftar också sina rättigheter och skyldigheter enligt

Internationella växtskyddskonventionen (IPPC), Codex Alimentarius och Världssorganisationen för djurens hälsa (OIE).

Definitionerna i WTO-avtalet om tillämpning av sanitära och fytosanitära åtgärder tillämpas på kapitel 7 om sanitära och fytosanitära åtgärder. Målen med kapitlet är att dels att öka parternas förmåga att skydda människors, växters och djurs hälsa, dels att förebygga oavsiktliga hinder för handeln till följd av åtgärder som krävs för att skydda växters, djurs och människors hälsa. När avtalet börjar tillämpas provisoriskt ska parterna utse behöriga myndigheter som ska genomföra åtgärderna i kapitlet och sköta informationsutbytet. Vidare strävar parterna efter att vidta harmoniserade sanitära och fytosanitära åtgärder. De strävar också efter att främja myndighetssamarbetet och bistå Cariforum-staterna för att utveckla de sanitära och fytosanitära åtgärderna på området.

AVDELNING II:

INVESTERINGAR, HANDEL MED TJÄNSTER OCH E-HANDEL

Kapitel 1: **Allmänna bestämmelser**

Artikel 60. Parterna bekräftar sina åtaganden enligt WTO-avtalet och fastställer de åtgärder som

krävs för en gradvis, ömsesidig och asymmetrisk liberalisering av investeringar och handel med tjänster samt för samarbete om e-handel. Bestämmelserna i avdelning II kräver inte någon privatisering av offentliga företag eller några skyldigheter när det gäller offentlig upphandling. Bestämmelserna i avdelningen tillämpas inte heller på subventioner som parterna beviljar. Enligt artikel 60.5 ska bestämmelserna i avdelning II inte gälla åtgärder som rör fysiska personer som söker tillträde till arbetsmarknader, inte heller ska den gälla åtgärder som rör medborgarskap, bosättning eller fast anställning. Avdelning-

ens bestämmelser ska inte hindra parterna från att tillämpa åtgärder för att reglera fysiska personers inresa till eller tillfälliga vistelse inom parternas respektive territorier, förutsatt att åtgärderna inte minskar förmåner som tillkommer en part enligt särskilda åtaganden.

Artiklarna 61–63. I artikel 61 definieras nyckelbegreppen i avdelningen om investeringar, handel med tjänster och e-handel. Enligt artikel 62 åtar sig parterna att fortsätta förhandlingarna om investeringar och handel med tjänster senast fem år efter att avtalet har trätt i kraft, i syfte att vidareutveckla de övergripande åtagandena i denna avdelning. För att införliva Samväldet Bahamas och Republiken Haitis åtaganden – som ska vara förenliga med allmänna tjänstehandelsavtalet Gats – i listorna på åtaganden i fråga om investeringar och handel med tjänster i bilaga IV, ska parterna ändra denna bilaga senast sex månader efter att avtalet har undertecknats. Till dess att ett sådant beslut har antagits ska den förmånsbehandling som beviljas av gemenskapen enligt avdelning II inte tillämpas på Samväldet Bahamas och Republiken Haiti. Bahamas bindningar kunde slutföras den 25 januari 2010 och till följd av det utvidgar gemenskapen på beslut av det gemensamma rådet förmånsbehandlingen enligt avtalet till att också omfatta Bahamas. Hittills har Haiti inte lämnat in sin bindningslista.

Artikel 64. Parterna erkänner att ekonomisk integration mellan Cariforum-staterna, genom att kvarvarande hinder successivt undanröjs och det upprättas ett ändamålsenligt regelverk för handel med tjänster och för investeringar, kommer att bidra till att den regionala integrationen förstärks.

Kapitel 2: **Kommersiell närvaro**

Artiklarna 65–66. Nyckelbegreppen i kapitlet definieras i artikel 65. Exempelvis avses med 'kommersiell närvaro' alla former av företagsetablering eller yrkesmässig etablering genom bildande, förvärv eller upprätthållande av en juridisk person, eller skapande eller upprätthållande av en filial eller ett representationskontor i syfte att bedriva en näringsverksamhet. Bestämmelserna i kapitlet

gäller för åtgärder som påverkar den kommersiella närvaron inom alla näringsgrenar utom utvinning, framställning och bearbetning av kärnmaterial, tillverkning av eller handel med vapen, ammunition och krigsmateriel, audiovisuella tjänster, nationellt sjöfartscabotage och luftfartstjänster under vissa förutsättningar.

Artikel 67. Marknadstillträde. Parterna medger varandras kommersiella närvaro och investerare en behandling som inte är mindre förmånlig än den som fastställs i listorna på åtaganden i fråga om investeringar och handel med tjänster i bilaga IV. I artikel 67 definieras de åtgärder inom tjänstesektorer som är föremål för särskilda åtaganden som parterna inte får upprätthålla, såvida inte annat anges i dessa åtaganden i bilaga IV. Sådana åtgärder är till exempel begränsningar av den kommersiella närvaron genom numeriska kvoter, monopol, ensamrätt eller andra krav på den kommersiella närvaron, begränsningar av det totala värdet av transaktioner eller tillgångar eller av den totala kvantiteten produktion eller utländskt kapital och åtgärder som ställer krav på vissa typer av kommersiell närvaro eller samriskföretag varigenom en investerare från den andra parten får bedriva näringsverksamhet. Bestämmelser om motsvarande åtgärder finns också i artikel XVI (marknadstillträde) i Gatsavtalet.

Artiklarna 68–69. Nationell behandling. Parterna åtar sig att i fråga om åtgärder som påverkar den kommersiella närvaron medge varandras kommersiella närvaro och investerare en behandling som inte är mindre förmånlig än den som de medger den egna kommersiella närvaron och de egna investerarna av samma slag inom de sektorer för vilka parten gjort åtaganden om marknadstillträde enligt bilaga IV. Hur detta krav uppfylls ska enligt artikel 68 bedömas så att behandlingen anses vara mindre förmånlig om den ändrar konkurrensvillkoren till förmån för kommersiell närvaro eller investerare från någondera parten. Särskilda åtaganden som görs enligt denna artikel ska inte förplikta parterna att kompensera för inneboende konkurrensnackdelar som beror på den aktuella kommersiella närvarons eller de aktuella investerarnas utländska natur. De sektorer som parterna liberaliserat enligt kapitel II samt

begränsningarna av marknadstillträde och nationell behandling anges enligt artikel 69 i förteckningarna över åtaganden i bilaga IV.

Kapitlets artiklar 67–69 kan anses höra till området för lagstiftningen till den del det utifrån dem har gjorts åtaganden om marknadstillträde eller nationell behandling som förtecknats i bilaga IV. I avsnittet om behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordningen redogörs närmare för dessa åtaganden.

Artikel 70. Behandling som mest gynnad nation. Gemenskapen medger de avtalsslutande Cariforum-staternas kommersiella närvaro och investerare en behandling som inte är mindre förmånlig än den behandling som medges samma slags kommersiella närvaro eller investerare från tredjeländer med vilka gemenskapen ingår avtal om ekonomisk integration. De avtalsslutande Cariforum-staterna medger för sin del gemenskapens kommersiella närvaro och investerare en behandling som inte är mindre förmånlig än den behandling som medges samma slags kommersiella närvaro eller investerare från någon betydande handelsekonomi med vilken de ingår avtal om ekonomisk integration. 'Betydande handelsekonomi' definieras separat i artikel 70 (emellertid motsvarar artikel 70.1 b i den finska avtalsversionen, och analogt artikel 79.1 b, inte helt de andra språkversionerna, utan 'betydande handelsekonomi' har fallit bort). Dessa förpliktelser omfattar dock inte sådana avtal som gemenskapen eller en avtalsslutande Cariforum-stat ingår med tredjeländer och varigenom det skapas en inre marknad eller krävs att parterna till avtalet väsentligt måste närma sin respektive lagstiftning till varandra. Skyldigheterna gäller inte heller för behandling som medges a) enligt åtgärder för erkännande av kvalifikationer, licenser eller åtgärder som vidtas av försiktighetsskäl i enlighet med artikel VII (erkännande) i Gats eller i dess bilaga om finansiella tjänster, b) enligt något internationellt avtal eller någon internationell ordning som avser beskattning, eller c) enligt undantag från bestämmelsen om mest gynnad nation som förtecknas i enlighet med artikel II.2 i Gats.

Om en Cariforum-stat ingår ett avtal om ekonomisk integration med en betydande

handelsekonomi och ger denne tredje part en förmånligare behandling än vad den ger gemenskapen, ska parterna inleda samråd för att besluta om den berörda avtalsslutande Cariforum-staten har rätt att neka gemenskapen denna förmånligare behandling. Artikeln hör till området för lagstiftningen till den del det i avtalet eller i kommande frihandelsavtal som ingås av unionen och dess medlemsstater görs åtaganden om marknadstillträde eller nationell behandling.

Artiklarna 71–73. Bestämmelserna i avdelning II ska inte begränsa rätten för parternas investerare att åtnjuta en förmånligare behandling som föreskrivs i något befintligt eller framtida internationellt avtal där en av EU:s medlemsstater eller en Cariforum-stat är part. Parterna ska dock säkerställa att investerare förbjuds att ge tjänstemän eller deras familjemedlemmar otillbörlig vinning så att de agerar på ett sätt som gynnar investeraren, att investerare följer de grundläggande arbetsrättsliga normerna enligt Internationella arbetsorganisationens (härefter ILO) arbetslivsdeklaration, att investerare inte kringgår internationella miljöbestämmelser eller arbetsrättsliga bestämmelser enligt överenskommelser som parterna är anslutna till, och att investerare när så är lämpligt upprätthåller sambandet med lokalsamhället, särskilt i projekt där verksamheten i stor utsträckning bygger på naturresurser. Parterna ska också se till att utländska investeringar inte uppmuntras genom sänkta nationella krav och försämrade nationella standarder i fråga om miljö, arbetsrätt eller arbetsmiljö, eller genom att luckra upp grundläggande bestämmelser som syftar till att värna om den kulturella mångfalden.

Artikel 74. För en vidare liberalisering av investeringarna ska parterna med jämna mellanrum se över regelverket för investeringar, investeringsklimatet och investeringsflödet mellan sig.

Kapitel 3: Gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster

Artiklarna 75–76. Kapitlets bestämmelser gäller för åtgärder som påverkar det gränsöverskridande tillhandahållandet av tjänster

på de villkor som räknas upp i artikel 75. Bestämmelserna tillämpas inte på offentliga tjänster. I fråga om marknadstillträde ska parterna medge den andra partens tjänster och tjänsteleverantörer en behandling som inte är mindre förmånlig än den som fastställs i de särskilda åtagandena i bilaga IV med förteckningar över åtaganden om investeringar och handel med tjänster. Inom sektorer där åtaganden om marknadstillträde gjorts får parterna inte upprätthålla sådana begränsningar som anges ovan i samband med artikel 67 (såvida inte annat anges i bilaga IV).

Artiklarna 77–79. I enlighet med åtagandena om och villkoren för marknadstillträde i bilaga IV ska parterna medge den andra partens tjänster och tjänsteleverantörer en behandling som inte är mindre förmånlig än den som de medger de egna tjänsterna och tjänsteleverantörerna av samma slag. Hur detta krav uppfylls bedöms på samma sätt som anges ovan i samband med artikel 68. De tjänstesektorer som parterna liberaliserat enligt kapitel 3 samt begränsningarna av marknadstillträde och nationell behandling på dessa sektorer räknas upp i förteckningarna över åtaganden i bilaga IV. Parterna åtar sig att medge motsvarande behandling som mest gynnsam nation som anges ovan i samband med artikel 70.

Artiklarna 75–79 kan anses höra till området för lagstiftningen till den del det utifrån dem har gjorts åtaganden om marknadstillträde eller nationell behandling som förtecknats i bilaga IV. I avsnittet om behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordningen redogörs närmare för dessa åtaganden.

Kapitel 4: **Tillfällig närvaro av fysiska personer för affärsändamål**

Artikel 80. Kapitel 4 gäller i enlighet med artikel 60.5 för åtgärder för inresa till eller tillfällig vistelse på deras respektive territorier för nyckelpersonal, praktikanter med akademisk examen, säljare av företagstjänster, tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis, oberoende yrkesutövare och affärsresenärer på tillfälligt besök.

Nyckelbegreppen i kapitlet definieras närmare i artikel 80. Till exempel innefattar begreppet 'nyckelpersonal' affärsresenärer som ansvarar för att etablera en kommersiell närvaro och intern förflyttning av personal, vilket gäller chefer eller specialister.

Artiklarna 81–82. I fråga om de tjänstesektorer som liberaliserats i enlighet med kapitel 2 i den här avdelningen ska parterna tillåta att investerare från den andra parten anställer fysiska personer från denna part i sin kommersiella närvaro, under förutsättning att de anställda är antingen nyckelpersonal eller praktikanter med akademisk examen. Inresa och tillfällig vistelse ska gälla under högst tre år för interna förflyttningar, 90 dagar under en tolv månadersperiod för affärsresenärer och ett år för praktikanter med akademisk examen. Såvida inte annat anges i bilaga IV får parterna på de tjänstesektorer som liberaliserats i enlighet med kapitel 2 inte genom kvoter eller behovsprövning upprätthålla åtgärder som utgör diskriminerande begränsningar eller begränsningar av det totala antal en investerare får anställa som nyckelpersonal och praktikanter med akademisk examen. För varje sektor som liberaliserats i enlighet med kapitel 2 eller 3 i avdelningen och med eventuella förbehåll som förtecknats i bilaga IV ska parterna tillåta inresa och tillfällig vistelse för säljare av företagstjänster för en bestämd tidsperiod.

Artikel 83. Parterna bekräftar sina respektive åtaganden enligt Gats i fråga om inresa och tillfällig vistelse för tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis och oberoende yrkesutövare och tillåter att tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis och oberoende yrkesutövare tillhandahåller tjänster i enlighet med de villkor som anges i bilaga IV och närmare i artikel 83. I artikel 83 specificeras de tjänstedområden i detalj, där gemenskapen på nämnda villkor tillåter att tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis och oberoende yrkesutövare från Cariforumstaterna tillhandahåller tjänster på EU:s medlemsstaters territorium.

Artiklarna 81–83 kan anses höra till området för lagstiftningen till den del det utifrån dem har gjorts åtaganden om marknadstillträde eller nationell behandling som förteck-

nats i bilaga IV. I avsnittet om behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordningen redogörs närmare för dessa åtaganden.

Artikel 84. Parterna ska i enlighet med sina respektive lagstiftningar underlätta inresa till och tillfällig vistelse på sina territorier för affärsresenärer från den andra parten när syftet är forskning och formgivning, utbildningsseminarier, mässor och utställningar, försäljning, inköp eller anställda inom turistnäringen som närvarar vid turistmässor och turistutställningar.

Kapitel 5: Regelverk

Artikel 85. Avsnitt 1: Allmänna bestämmelser. Parterna kan kräva att fysiska personer måste ha de kvalifikationer eller den yrkeserfarenhet som krävs på området för tjänster. Parterna ska uppmuntra yrkesorganisationerna inom sina respektive territorier att ge rekommendationer om ömsesidigt kvalifikationserkännande. Utifrån dessa rekommendationer överväger parterna att inleda förhandlingar om ett avtal om ömsesidigt erkännande. Ett sådant avtal ska vara förenligt med de relevanta bestämmelserna i WTO-avtalet och särskilt med artikel VII i Gats (erkännande).

Artiklarna 86–87. Parterna ska inrätta så kallade informationsställen som på begäran tillhandahåller särskilda upplysningar till den andra partens investerare och tjänsteleverantörer om åtgärder eller om internationella överenskommelser som hänför sig till eller berör detta avtal. Dessa informationsställen har förtecknats i bilaga V. Vidare ska parterna inrätta eller upprätthålla allmänna domstolar, skiljedomstolar eller förvaltningsdomstolar som kan granska och vid behov vidta åtgärder i fråga om förvaltningsbeslut som påverkar den kommersiella närvaron, gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster eller fysiska personers tillfälliga närvaro för affärsändamål. Artikel 87 hör till området för lagstiftningen på det sätt som redogörs nedan i samband med behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordning.

Artikel 88. Avsnitt 2: Datatjänster. I den mån parterna liberaliserar handeln med datatjänster i enlighet med kapitlen 2, 3 och 4 i

avdelning II ansluter de sig till överenskommelsen om vad datatjänsterna omfattar enligt artikel 88. Överenskommelsen grundar sig på CPC 84, som är FN:s kod för att klassificera datatjänster och tillhörande tjänster. Koden omfattar de viktigaste inslagen i tillhandahållandet av alla datatjänster och tillhörande tjänster. Tjänsterna tillhandahålls ofta i helheter som kan omfatta några eller samtliga av dessa huvudsakliga inslag. I artikel 88 definieras vad datatjänster och tillhörande tjänster (inkl. tjänster som förmedlas över nätet) omfattar.

Datatjänster och tillhörande tjänster gör det möjligt att tillhandahålla andra tjänster på elektronisk och annan väg. Därför är det viktigt att skilja mellan stödtjänsten (t.ex. webshotell och programvärd) och det innehåll eller den kärntjänst som tillhandahålls elektroniskt (t.ex. banktjänster). I sådana fall omfattas kärntjänsten inte av CPC 84.

Artiklarna 89–91. Avsnitt 3: Budtjänster. I artikel 89 definieras begreppen 'samhällsomfattande tjänster' och 'enskilt tillstånd'. I avsnittet anges principerna för regelverket avseende alla budtjänster som liberaliserats i enlighet med kapitlen 2, 3 och 4 i avdelning II. Parterna ska förhindra att leverantörer som i väsentlig grad kan påverka villkoren för deltagande (med avseende på pris och utbud) på den aktuella marknaden för budtjänster till följd av deras ställning på marknaden tillämpar konkurrensbegränsande metoder. Parterna har rätt att ange vilken skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster som den önskar upprätthålla. Sådana skyldigheter anses inte motverka konkurrens förutsatt att de administreras på ett öppet, icke-diskriminerande och konkurrensneutralt sätt och inte är mer betungande än nödvändigt för det slags samhällsomfattande tjänst som fastställts av parterna. Artikel 90 i avtalet hör till området för lagstiftningen på det sätt som redogörs nedan i samband med behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordning.

Artiklarna 92–93. Ett enskilt tillstånd får endast krävas för tjänster som omfattas av de samhällsomfattande tjänsterna. Om det krävs ett enskilt tillstånd ska tillståndskriterierna, de allmänna villkoren för enskilda tillstånd samt uppgift om hur lång tid det normalt tar

att behandla en tillståndsansökan offentliggöras. Den sökande ska ha rätt att på begäran få reda på varför ansökan om ett enskilt tillstånd avslagits och hos parterna ska det finnas möjlighet att öppet och icke-diskriminerande överklaga genom ett oberoende organ. Regleringsorganen ska vara juridiskt fristående från, och inte vara ansvariga inför någon leverantör av budtjänster. Artikel 93 om regleringsorganens oavhängighet hör till området för lagstiftningen på det sätt som redogörs nedan i samband med behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordning.

Artiklarna 94–95. Avsnitt 4: Telekommunikationstjänster. I avsnittet anges principerna för regelverket avseende följande telekommunikationstjänster (utom radio- och tv-sändningar) som liberaliserats i enlighet med kapitlen 2, 3 och 4 i avdelning II: rösttelefoni, paketkopplade och kretskopplade dataöverföringstjänster, telextjänster, telegramtjänster, telefaxtjänster, förhyrda kretstjänster samt mobila och personliga kommunikationstjänster och system. Telekommunikationens nyckelbegrepp definieras i artikel 94 och kriterierna för regleringsmyndigheter inom området telekommunikationstjänster i artikel 95. En leverantör har rätt att överklaga en regleringsmyndighets beslut till en oberoende instans. Artikel 95 i avtalet hör till området för lagstiftningen på det sätt som redogörs nedan i samband med behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordning.

Artiklarna 96–97. I den mån det är möjligt ska det endast krävas en anmälan för att få tillstånd att tillhandahålla tjänster. De kan krävas en licens för att lösa problem med tilldelning av nummer och frekvenser. Enligt artikel 97 ska parterna i enlighet med bestämmelserna i kapitel 1 i avdelning IV upprätthålla eller vidta lämpliga åtgärder för att förhindra att betydande leverantörer tillämpar konkurrensbegränsande metoder. Denna artikel hör till området för lagstiftningen på det sätt som redogörs nedan i samband med behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordning.

Artiklarna 98–99. Varje leverantör som har tillstånd att tillhandahålla telekommunikationstjänster har rätt att förhandla om samtrafik med andra leverantörer av allmänna tele-

nät och telekommunikationstjänster. I artikel 98 föreskrivs om samtrafik med en betydande leverantör. Myndigheterna ska se till att leverantörer som får information under förhandlingarna om samtrafik använder den endast för det avsedda syftet och alltid respekterar uppgifternas konfidentiella karaktär. Förfaranden som gäller knappa resurser, såsom frekvenser, nummer och ledningsrätter, ska genomföras på ett objektivt, öppet och icke-diskriminerande sätt. Bestämmelserna i artikel 98 om att förfarandena för samtrafik ska göras tillgängliga för allmänheten och att konfidentialiteten i de uppgifter företag får under förhandlingarna ska tryggas, liksom även bestämmelserna om förfaranden enligt artikel 99 hör till området för lagstiftningen på det sätt som redogörs nedan i samband med behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordning.

Artiklarna 100–102. Parterna har rätt att ange vilken skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster de önskar upprätthålla. Sådana skyldigheter betraktas inte som konkurrensbegränsande, förutsatt att de administreras på ett öppet, objektivt och icke-diskriminerande sätt. Parterna kan vid behov bedöma om tillhandahållandet av samhällsomfattande tjänster är oskäligt betungande för de organisationer som utsetts att tillhandahålla de samhällsomfattande tjänsterna och de nationella regleringsmyndigheterna ska avgöra om det behövs ett kompensationsssystem. Vidare ska parterna i enlighet med artikel 101 garantera konfidentiell behandling av uppgifter om telekommunikationer och därmed förbundna trafikuppgifter genom ett allmänt telenät och allmänt tillgängliga telekommunikationstjänster, utan att begränsa handeln med tjänster. I lösandet av eventuella tvister spelar de nationella regleringsmyndigheterna en central roll. Artikel 101 om uppgifternas konfidentialitet kan anses höra till området för lagstiftningen på det sätt som redogörs nedan i samband med behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordning.

Artiklarna 103–104. Avsnitt 5: Finansiella tjänster. I avsnittet om finansiella tjänster anges principerna för regelverket avseende finansieringstjänster som liberaliserats i enlighet med kapitlen 2, 3 och 4. Finansierings-

tjänsternas nyckelbegrepp definieras i artikel 103. Exempelvis avses med begreppet 'finansiell tjänst' försäkringstjänster och försäkringsrelaterade tjänster samt banktjänster och andra finansiella tjänster som definieras närmare i artikeln. I artikel 104 föreskrivs om försiktighetsåtgärder. Parterna får införa eller upprätthålla åtgärder av försiktighetsskäl för att skydda investerare, insättare och försäkringstagare eller för att säkra det finansiella systemets integritet och stabilitet. Inget i avtalet förpliktar parterna att lämna ut information om enskilda kunders affärer och konton eller sådan förtrolig information eller information rörande egendomsförhållanden som innehas av offentliga organ.

Artikel 105. I artikeln föreskrivs om underättelser och offentliggörande angående allmänt tillämpliga åtgärder som parterna planerar och angående krav rörande ansökningar som gäller tillhandahållande av finansiella tjänster. Vidare föreskrivs det i artikeln om sökandes rätt att få upplysningar om handläggningen av sina ansökningar. Enligt artikeln ska parterna sträva efter att underlätta genomförandet och tillämpningen av internationellt överenskomna standarder för reglering och tillsyn inom den finansiella tjänstesektorn. Artikeln kan anses höra till området för lagstiftningen på det sätt som redogörs nedan i samband med behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordning.

Artikel 106. I artikeln föreskrivs om tillhandahållande av nya finansiella tjänster. Parterna ska tillåta leverantörer av finansiella tjänster från den andra parten att tillhandahålla nya finansiella tjänster liknande de tjänster som parternas egna leverantörer av finansiella tjänster enligt inhemsk lag får tillhandahålla under liknande omständigheter. Parterna får fastställa genom vilken juridisk form tjänsten får tillhandahållas och får ställa krav på tillstånd för tillhandahållande av tjänsten. Tillstånd får vägras endast av försiktighets-skäl. Artikeln gäller endast finansiell tjänsteverksamhet som omfattas av artikel 103 och som liberaliserats enligt denna avdelning. Artikeln hör till området för lagstiftningen till den del som redogörs nedan i samband med behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordning.

Artikel 107. Parterna ska tillåta leverantörer av finansiella tjänster från den andra parten att i bearbetningssyfte överföra uppgifter till eller från de respektive territorierna, om detta är en förutsättning för den normala affärsverksamheten för dessa leverantörer av finansiella tjänster. Parterna ska anta relevanta garantier för skydd av privatlivet samt enskildas grundläggande fri- och rättigheter, särskilt när det gäller överföringen av personuppgifter.

Artikel 108. I artikeln föreskrivs om särskilda undantag, enligt vilka avtalet inte hindrar parterna från att inom sina respektive territorier med ensamrätt bedriva eller tillhandahålla verksamhet eller tjänster som ingår i lagstadgade sociala trygghets- eller pensionssystem (utom i de fall då denna verksamhet enligt parternas interna bestämmelser får bedrivas av företag som tillhandahåller finansiella tjänster i konkurrens med offentliga eller privata institutioner). Avtalsbestämmelserna är inte tillämpliga på verksamhet som bedrivs av en centralbank eller penningpolitisk myndighet eller av någon annan offentlig institution som ett led i penning- eller valutapolitiken. Avtalet hindrar inte parterna från att inom sina respektive territorier med ensamrätt bedriva eller tillhandahålla verksamhet eller tjänster för parternas eller deras respektive offentliga institutioners räkning, eller med någon av dessas garanti eller med användande av någon av dessas medel.

Artikel 109. Avsnitt 6: Internationella sjötransporttjänster. I avsnittet om internationella sjötransporttjänster (artikel 109) anges principerna för liberaliseringen av dessa tjänster i enlighet med kapitlen 2, 3 och 4. I artikel 109 definieras vidare tjänsternas nyckelbegrepp, såsom 'internationella sjötransporter'.

Parterna tillämpar principen om oinskränkt tillträde till den internationella sjöfartsmarknaden och till internationell sjöfart på afärsmässig och icke-diskriminerande grund. De medger fartyg som seglar under den andra partens flagg eller som används av tjänsteverantörer från den andra parten en lika förmånlig behandling som de egna fartygen (vad gäller, bland annat, tillträde till hamnar, användning av hamnarnas infrastruktur och andra sjöfartstjänster, relaterade

avgifter, tullfaciliteter, tilldelning av kajplatser och möjligheter till lastning och lossning). Med avtalet vill man också avskaffa lastdelningsbestämmelser och eventuella förtäckta eller diskriminerande hinder. Parterna förbinder sig också vad gäller etablering och verksamhet för kommersiell närvaro av internationella sjötransporttjänster att medge så kallad nationell behandling eller behandling som mest gynnad nation, beroende på vilken som är förmånligare. Vidare ger parterna på rimliga och icke-diskriminerande villkor tjänsteleverantörer av internationella sjötransporttjänster från den andra parten tillgång till de hamntjänster som räknas upp i artikeln.

Artiklarna 110–118. Avsnitt 7: Tjänster inom turism. I avsnittet om tjänster inom turismen anges principerna för regelverket avseende turismtjänster som liberaliserats i enlighet med kapitlen 2, 3 och 4. I enlighet med bestämmelserna i kapitel 1 i avdelning IV ska parterna upprätthålla eller vidta åtgärder för att förhindra att leverantörer påverkar villkoren för deltagande på turismmarknaden genom konkurrensbegränsande metoder. Parterna strävar efter att underlätta tekniköverföringen på affärsmässig grund och att göra det lättare för små och medelstora företag att delta inom turistnäringen. Parterna ska samarbeta för att få till stånd ett ömsesidigt erkännande av krav, kvalifikationer, licenser och andra föreskrifter i enlighet med artikel 85. Parterna ska uppmuntra tjänsteleverantörer från Cariforum-staterna att delta i finansieringsprogram för att verka för en hållbar utveckling av turismen och att följa de miljö- och kvalitetsnormer som gäller för turistnäringen. I artiklarna 117–118 föreskrivs om samarbete mellan parterna och om tekniskt bistånd inom turistnäringen. Artikel 111 i detta kapitel kan anses höra till området för lagstiftningen på det sätt som redogörs nedan i samband med behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordning.

Kapitel 6: Elektronisk handel

Artiklarna 119–120. Parterna ska främja utvecklingen av elektronisk handel mellan sig. Utvecklingen av den elektroniska han-

deln måste uppfylla högsta internationella dataskyddskrav. Leveranser på elektronisk väg betraktas som tillhandahållande av tjänster enligt kapitel 3 i avdelning II som ska vara tullfria. Parterna ska föra en dialog om rättsliga frågor som den elektroniska handeln ger upphov till. Detta kan också ske genom informationsutbyte om lagstiftning.

Kapitel 7: Samarbete

Artikel 121. Parterna ska samarbeta (inkl. tekniskt bistånd, utbildning och kapacitetsuppbyggnad i Cariforum-staterna) bland annat i samband med föreskrifter och standarder, med att förbättra tjänsteleverantörernas exportkapacitet, med regelverk och med att främja investeringar och samriskföretag.

AVDELNING III:

LÖPANDE BETALNINGAR OCH KAPITALRÖRELSE

Artiklarna 122–123. Parterna tillåter att alla betalningar för löpande transaktioner mellan bosatta i parterna görs i fritt konvertibel valuta. När det gäller transaktioner på betalningsbalansens kapitalräkning begränsar parterna inte den fria rörligheten för kapital i samband med direktinvesteringar i enlighet med värdlandets lagstiftning eller investeringar som görs i överensstämmelse med bestämmelserna i avdelning II, och begränsar inte heller omvandling till likvida medel eller repatriering av dessa investeringar och eventuell vinst därav. Parterna ska samråda med varandra i syfte att underlätta kapitalrörelser mellan sig för att främja målen i detta avtal.

Artikel 124. Om kapitalrörelser mellan parterna under särskilda omständigheter orsakar eller riskerar att orsaka allvarliga svårigheter för bedrivandet av penning- eller valutapolitiken i EU:s medlemsstater eller i Cariforum-staterna, får gemenskapen eller den eller de berörda avtalsslutande Cariforum-staterna för en tid av högst sex månader vidta skyddsåtgärder beträffande kapitalrörelser. Det gemensamma Cariforum–EG-rådet ska under-

rättas om eventuella skyddsåtgärder och om en tidsplan för deras avskaffande.

AVDELNING IV:

HANDELSRELATERADE FRÅGOR

Kapitel 1: **Konkurrensfrågor**

Artikel 125. I artikeln definieras nyckelbegreppen i kapitlet om konkurrensfrågor. Enligt artikel 125.1 avses med 'konkurrensmyndighet' för gemenskapen Europeiska kommissionen och för Cariforum-staterna Caricoms konkurrenskommission och/eller konkurrensmyndigheten i Dominikanska republiken (Comisión Nacional de Defensa de la Competencia). Med 'tillsynsförfarande' avses ett förfarande som någon parts behöriga konkurrensmyndighet inlett mot ett eller flera företag i syfte att fastställa och komma till rätta med konkurrensbegränsande metoder.

Artiklarna 126–127. Parterna erkänner vikten av fri konkurrens i sina handelsförbindelser. De är överens om att konkurrensbegränsande åtgärder såsom överenskommelser och samordnade förfaranden mellan företag som har till syfte att hindra konkurrensen samt missbruk av marknadsinflytande är oförenliga med avtalet.

Parterna ska se till att de inom fem år efter att detta avtal trätt i kraft inom den egna jurisdiktionen har gällande lagstiftning mot konkurrensbegränsningar. De ska också ha inrättat de organ som avses i artikel 125.1. När detta är gjort ska parterna börja tillämpa bestämmelserna i artikel 128. Sex år härfter ska kapitlet om konkurrensfrågor ses över på nytt.

Artikel 128. Ett eventuellt samarbete mellan konkurrensmyndigheterna i frågor som rör tillsyn ska inte hindra parterna från att fatta egna beslut. Konkurrensmyndigheterna får utbyta icke-konfidentiell information för att underlätta den praktiska tillämpningen av sina respektive konkurrenslagar. De får underrätta varandra om att konkurrensbegränsande affärsmetoder pågår på den andra partens territorium. Konkurrensmyndigheterna får också underrätta varandra om tillsynsför-

faranden som den har inlett i sådana fall som räknas upp separat i artikeln.

Artiklarna 129–130. Bestämmelserna i avtalet hindrar inte en part från att ge ett offentligt eller privat företag monopolrättigheter enligt den egna lagstiftningen. När det gäller företag som beviljats särskilda eller exklusiva rättigheter upprätthålls inga åtgärder som snedvrider handeln med varor eller tjänster mellan parterna i en omfattning som strider mot parternas intressen. Dessa företag omfattas av konkurrensreglerna i den mån som tillämpningen av dessa regler inte hindrar dem från att utföra de särskilda uppgifter som de tilldelats. Genom avvikelse från vad som föreskrivits ovan ska offentliga företag som i Cariforum-staterna lyder under särskilda sektorsspecifika regler enligt deras respektive lagstiftning inte vara skyldiga att följa bestämmelserna i artikel 129.

Parterna ska gradvis anpassa statliga handelsmonopol, så att det efter att fem år har gått inte förekommer någon diskriminering mellan varor och tjänster med ursprung i parterna, eller mellan medborgare i parterna i fråga om villkoren för saluföring och anskaffning av varor, såvida inte diskrimineringen har samband med själva monopolets existens. Anpassningen får dock inte påverka parternas skyldigheter enligt WTO-avtalet. Parterna ska samarbeta (och tillhandahålla stöd för Cariforum-staterna) inom områden relaterade till konkurrensmyndigheterna och till personalverksamhet.

Kapitel 2: **Innovation och immateriella rättigheter**

Artiklarna 131–132. Målen med kapitlet är att främja innovation och konkurrenskraft hos företagen, underlätta produktion och marknadsföring av innovativa och kreativa produkter, få till stånd ett fullgott skydd av immateriella rättigheter, bidra till att teknisk innovation lyfts fram och att teknik och kunande sprids, utveckla forsknings- och utvecklingssamarbete, upprätta varaktiga förbindelser mellan forskarsamfunden och främja samarbetet i innovativa branscher mellan gemenskapens yttersta randområden och Cariforum-staterna.

Artiklarna 133–138. Avsnitt 1: Innovation. Cariforum-staterna ska stärka insatserna på regional nivå för att ge företagen ett regelverk och en politisk ram som bidrar till att främja konkurrenskraft genom innovation och kreativitet. Målet är att också främja deltagande i den andra partens ramprogram. Parterna ska samarbeta (och tillhandahålla stöd för Cariforum-staterna) inom innovation, vetenskap och teknik, informations- och kommunikationsteknik samt miljöinnovation och förnybar energi. Forskningscentrum, institutioner för högre utbildning, andra aktörer, mikroföretag och små och medelstora företag kan involveras i samarbetet.

Artikel 139. Avsnitt 2: Immateriella rättigheter. Parterna ska se till att de internationella avtal om immateriella rättigheter där de är parter tillämpas fullgott och effektivt i praktiken, liksom WTO-avtalet om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätter (härefter Tripsavtalet). Principerna i artikel 8 i Tripsavtalet ska tillämpas på avsnittet om immateriella rättigheter i detta avtal. Ett fullgott och effektivt skydd av immateriella rättigheter bör ta hänsyn till Cariforum-staternas utvecklingsbehov, skapa jämvikt mellan rättighetshavares och användares rättigheter och skyldigheter och göra det möjligt för bägge parter att skydda folkhälsan och födoämnen. Avtalet begränsar inte parternas möjligheter att främja tillgång till läkemedel. Artikel 139 hör till området för lagstiftningen till den del som redogörs nedan i samband med behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordning. Till den del åtagandet om Tripsavtalet bekräftas i artikeln, hör bestämmelsen fortfarande till området för lagstiftningen.

I detta avtal omfattar 'immateriella rättigheter' upphovsrätt, nyttighetsmodeller, patent, växtförädlarrätt, formgivningar, kretsmönster i integrerade kretsar, geografiska beteckningar, varumärken, rättsligt skydd för databaser och skydd mot illojal konkurrens enligt artikel 10a i Pariskonventionen för skydd av den industriella äganderätten, samt skydd av konfidentiell information om know-how. Utan att det påverkar deras internationella skyldigheter ska parterna anta bestämmelserna i detta avsnitt och se till att de verkligen tillämpas i tillräcklig utsträckning senast den 1 januari 2014, såvida inte handels-

och utvecklingskommittén beslutar något annat med hänsyn till Cariforum-staternas utvecklingsnivåer. Parterna får, om de så vill, i den egna lagstiftningen tillämpa ett mer långtgående skydd än vad som föreskrivs i detta avsnitt, under förutsättning att skyddet inte strider mot avsnittets bestämmelser.

Artikel 140. Skyldigheterna enligt Tripsavtalet tillämpas på LDC-länderna i den takt som kan krävas av dem enligt Tripsrådets beslut eller andra tillämpliga beslut av WTO:s allmänna råd. Skyldigheterna enligt artiklarna 143–163 tillämpas på LDC-länderna senast från 2021, såvida inte handels- och utvecklingskommittén beslutar något annat.

Artiklarna 141–142. Parterna ska främja regional integration i fråga om immateriella rättigheter, harmonisering av skyddet och utbyte av information som berör teknologiöverföring. De ska förhindra eller övervaka sådana rutiner för utfärdande av licenser eller sådana villkor som gäller immateriella rättigheter som kan få negativa effekter för den internationella tekniköverföringen och som utgör missbruk av immateriella rättigheter. Gemenskapen ska uppmuntra institutioner och företag inom sitt territorium som för över teknik till institutioner och företag i Cariforum-staterna, så att Cariforum-staterna kan bygga en bärkraftig teknisk grund.

Artikel 143. Enligt artikel 143.1 ska parterna i fråga om immateriella och närstående rättigheter följa bestämmelserna i Världssorganisationens för den intellektuella äganderätten (härefter WIPO) fördrag om upphovsrätt (Genève 1996) och WIPO-fördraget om framföranden och fonogram (Genève 1996). Cariforum-staterna ska sträva efter att ansluta sig till Internationella konventionen om skydd för utövande konstnärer, framställare av fonogram samt radioföretag (Rom, 1961). Enligt 143.2 ska parterna verka för förfaranden mellan deras respektive upphovsrättsorganisationer för att på regional nivå ömsesidigt förbättra tillgången till och licensgivningen för användning av innehåll, så att rättighetshavarna får adekvat ersättning för användningen av detta innehåll. Bestämmelserna i artikel 143.1 kan anses höra till området för lagstiftningen på det sätt som redogörs nedan i samband med behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordning.

Artikel 144. Parterna ska inrätta ett system för varumärkesregistrering. Den sökande har rätt att begära omprövning av ett avslag om varumärkesregistrering och att överklaga ett slutgiltigt avslag till domstol. Parterna ska tillhandahålla allmänt tillgängliga elektroniska databaser över varumärkesansökningar och varumärkesregistreringar. Enligt Tripsavtalet ska begreppet välkända varumärken tillämpas på varumärken för tjänster. För att avgöra om ett varumärke är välkänt ska parterna sträva efter att tillämpa den gemensamma rekommendation som antogs vid konferensen mellan parterna i Pariskonventionen för internationellt rättsskydd och WIPO:s generalförsamling den 20–29 september 1999. Parterna godtar att det behövs ett tydligt regelverk för varumärkesägare som vill använda sina varumärken på Internet och medverka i utvecklingen av elektronisk handel. I detta avseende ska parterna sträva efter att tillämpa den gemensamma rekommendation om skydd av varumärken och andra immateriella tillgångar i form av kännetecken på Internet som antogs av WIPO vid mötesomgången mellan WIPO-medlemsstaternas församlingar den 24 september–3 oktober 2001.

Parterna ska sträva efter att tillämpa den gemensamma rekommendation om varumärkeslicenser som antogs av konferensen mellan parterna i Pariskonventionen och vid mötesomgången mellan WIPO-medlemsstaternas församlingar den 25 september–3 oktober 2000. Vidare ska parterna sträva efter att ansluta sig till protokollet till Madridöverenskommelsen om internationell registrering av varumärken (Madrid, 1989) och den reviderade varumärkesöverenskommelsen (2006). Parterna ska genom ett begränsat undantag till de rättigheter som följer av ett varumärke sörja för ett rättvist bruk av beskrivande ord, inklusive geografiska beteckningar. Sådana begränsade undantag ska ta hänsyn till varumärkesägarens och tredje mans rättmätiga intressen. Artikelns bestämmelser kan anses höra till området för lagstiftningen till den del som redogörs nedan i samband med behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordning.

Artikel 145. I artikeln redogörs det noggrant för vilket slag av varor skyddet av geografiska beteckningar är avsett för och när

skyddet inte behöver tillämpas. Vidare beskrivs registreringsrutinerna för geografiska beteckningar. Parterna är överens om att förhindra vilseledande ursprungs-beteckningar för varor och relaterad illojal konkurrens. Cariforum-staterna ska senast 2014 upprätta ett system för skydd av geografiska beteckningar inom sina respektive territorier. Senast 2014 ska parterna också inleda förhandlingar om ett avtal om skydd för geografiska beteckningar. Parterna godtar att det behövs ett tydligt regelverk för de innehavare av geografiska beteckningar som vill använda sina geografiska beteckningar på Internet och medverka i utvecklingen av elektronisk handel. I detta avseende ska parterna sträva efter att tillämpa den gemensamma rekommendation om skydd av varumärken och andra immateriella tillgångar i form av kännetecken på Internet som antogs av WIPO den 24 september–3 oktober 2001.

Artikel 146. Parterna ska sträva efter att ansluta sig till Haagöverenskommelsen om internationell registrering av industriella formgivningar (1999). I artikeln anges skyddskraven och undantagen för industriella formgivningar och fastställs bland annat skyddets omfattning, skyddstiden och förhållandet till upphovsrätten. Bestämmelserna kan anses höra till området för lagstiftningen till den del som redogörs nedan i samband med behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordning.

Artikel 147. Enligt artikel 147 A.1 ska gemenskapen följa följande konventioner: konventionen om patentsamarbete (Washington, 1970, senast ändrad 1984, FördrS 58/1980), patenträttskonventionen (Genève, 2000, FördrS 6–7/2006) samt Budapestkonventionen om internationellt erkännande av deponering av mikroorganismer för patentändamål (1977, ändrad 1980, FördrS 56/1985). Cariforum-staterna ska ansluta sig till följande konventioner: konventionen om patentsamarbete (Washington, 1970, senast ändrad 1984, FördrS 58/1980) samt Budapestkonventionen om internationellt erkännande av deponering av mikroorganismer för patentändamål (1977, ändrad 1980, FördrS 56/1985).

Cariforum-staterna ska sträva efter att ansluta sig till patenträttskonventionen (Genève

ve, 2000). Parterna erkänner betydelsen av Dohaförklaringen om Tripsavtalet och folkhälsan, som WTO:s ministerkonferens antog den 14 november 2001, samt WTO:s allmänna råds beslut av den 30 augusti 2003 om punkt 6 i nämnda förklaring. Parterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att godkänna protokollet om ändring av Tripsavtalet, undertecknat i Genève den 6 december 2005. Bestämmelserna i artikel 147 A.1 (internationella avtal) kan anses höra till området för lagstiftningen till den del som redogörs nedan i samband med behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordning.

Artikel 148. Nyttighetsmodellskydd kan erbjudas för produkter eller förfaranden inom tekniska områden, förutsatt att de är nya, har uppfinningshöjd och kan användas industriellt. I artikeln redogörs för de fall, där produkter och processer kan undantas från skydd. Bestämmelserna i artikeln påverkar inte befintlig lagstiftning. En ansökan om beviljande av patent kan omvandlas till en ansökan om nyttighetsmodellskydd, förutsatt att begäran om omvandling görs innan patentet beviljats. Bestämmelserna i artikel 148 B (skyddstid) och 148 C (förhållande till patent) kan anses höra till området för lagstiftningen på det sätt som redogörs nedan i samband med behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordning.

Artikel 149. Parterna har rätt att föreskriva om undantag från den ensamrätt som beviljas växtförädlare för att tillåta jordbrukare att bevara, använda och utbyta skyddat egenproducerat utsäde eller förökningsmaterial. Parterna ska skydda växtsorter i överensstämmelse med Tripsavtalet. I samband med detta ska de överväga att ansluta sig till den internationella konventionen för skydd av växtförädlingsprodukter (UPOV, 1991 års akt).

Artikel 150. Parterna ska bevara kunskaper och bruk hos ur- och lokalbefolkningar med traditionella levnadssätt som är viktiga för att bevara den biologiska mångfalden och vid behov främja en bredare användning av dessa. Parterna ska fortsätta att arbeta för att utveckla internationellt erkända sui generis-modeller för det rättsliga skyddet av traditionell kunskap. Patentbestämmelserna och konventionen om biologisk mångfald ska tillämpas på ett ömsesidigt stödjande sätt. Det

kan krävas att patentsökanden anger källan för det använda biologiska materialet, om biologiskt material beskrivs som en del av uppfinningen. Parterna ska regelbundet utbyta synpunkter om relevanta multilaterala diskussioner i WIPO och i WTO bland annat om traditionell kunskap och folklöre. Artikeln kan ses över på nytt efter att de multilaterala diskussionerna har avslutats.

Artiklarna 151–152. Parterna ska föreskriva om nödvändiga åtgärder och sanktioner för att säkerställa skyddet för de immateriella rättigheter som omfattas av avtalet. Följande aktörer kan anses berättigade att ansöka om tillämpning av de åtgärder, förfaranden och sanktioner som avses i detta avtal och i del III i Tripsavtalet (tillämpning av immateriella rättigheter) i överensstämmelse med tillämplig lagstiftning: lagenliga innehavare av immateriella rättigheter, andra personer som har tillåtelse att utnyttja dessa rättigheter, organ som anses ha rätt att förvalta immateriella rättigheter samt organ som anses ha rätt att tillvarata branschintressen. Bestämmelserna kan anses höra till området för lagstiftningen på det sätt som redogörs nedan i samband med behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordning.

Artiklarna 153–156. I artiklarna 153–155 fastställs förfarandet vid intrång i kommersiell skala i de immateriella rättigheterna. De rättsliga myndigheterna får utfärda ett interimistiskt föreläggande i syfte att hindra ett omedelbart förestående immaterialrättsintrång. Ett interimistiskt föreläggande får även utfärdas i syfte att besluta om beslag av varor som misstänks göra intrång i en immateriell rättighet, de rättsliga myndigheterna får också belägga egendom som tillhör intrångsgöraren med kvarstad eller frysa dennes bankkonton och andra tillgångar. De behöriga myndigheterna får vidare besluta att bank-, finans- eller affärshandlingar ska lämnas ut, eller om lämplig tillgång till relevant information. Dessa bestämmelser kan anses höra till området för lagstiftningen på det sätt som redogörs nedan i samband med behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordning.

Artiklarna 157–159. Parterna ska se till att varor som gör intrång i en immateriell rättighet ska avlägsnas från marknaden eller för-

störas. När de rättsliga myndigheterna har fastställt att ett intrång har begåtts i en immateriell rättighet, får de enligt artikel 158 utfärda ett föreläggande mot intrångsgöraren med förbud att fortsätta intrånget. Artikeln kan anses höra till området för lagstiftningen till den del som redogörs nedan i samband med behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordning.

Artiklarna 160–162. I artikel 160 anges vad de rättsliga myndigheterna ska beakta när de fastställer skadeståndet till den skadelidande parten. Parterna ska se till att det i deras nationella lagstiftning finns bestämmelser om kostnadsfördelning som i allmänhet innebär att den förlorande parten ska bära kostnaderna, om det inte finns rättviseskäl för att fördela kostnaderna på ett annat sätt. Parterna ska också se till att de rättsliga myndigheterna, i rättsliga förfaranden rörande immaterialrättsintrång får bestämma om information och offentliggörande av avgörandet och relaterade uppgifter. Bestämmelserna kan anses höra till området för lagstiftningen på det sätt som redogörs nedan i samband med behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordning.

Artiklarna 163–164. Rättighetshavare, som har skäl att misstänka att varor som gör intrång i immateriella rättigheter importeras eller exporteras, får lämna in en begäran till administrativa eller rättsliga myndigheter om att tullmyndigheterna ska skjuta upp övergången till fri omsättning av sådana varor eller hålla kvar dem. Parterna ska tillämpa bestämmelserna i artiklarna 52–60 i Tripsavtalet. Parterna ska samarbeta (och tillhandahålla stöd för Cariforum-staterna) inom flera områden relaterade till immateriella rättigheter och i tillämpningen av relaterade åtgärden och skyldigheter.

Kapitel 3: Offentlig upphandling

Artiklarna 165–166. Parterna inser vikten av öppna upphandlingsförfaranden för den ekonomiska utvecklingen men tar i sammanhanget också hänsyn till Cariforum-staternas särskilda ekonomiska situation. I artikel 166 definieras nyckelbegreppen i kapitel 3. Till exempel avses med 'offentlig upphandling' med vissa undantag upphandling av varor el-

ler tjänster som genomförs för offentliga ändamål av de upphandlande enheter som förtecknas i parternas bilaga VI.

Artikel 167. Avtalets bestämmelser om offentlig upphandling gäller de upphandlande enheter som förtecknas i bilaga VI och inom fastställda tröskelvärden. Vid genomförandet av upphandlingen ska man sörja för att den sker på ett öppet, icke-diskriminerande, jämlikt och effektivt sätt och att regionala marknader för offentlig upphandling upprättas. Med avseende på offentlig upphandling ska parterna inte behandla en lokalt etablerad leverantör mindre förmånligt än en annan lokalt etablerad leverantör på grund av utländsk anknytning. Enligt artikel 167 A.3 ska varor och tjänster från den andra parten eller leverantörer som tillhandahåller sådana varor och tjänster medges lika förmånlig behandling som motsvarande egna. Denna behandling behöver dock inte medges utan beslut av det gemensamma Cariforum-EG-rådet. Enligt artikel 167 B får upphandlande enheter inte välja värderingsmetod eller dela upp en upphandling för att undgå bestämmelserna. I artikeln räknas det upp en rad undantag där bestämmelserna i kapitlet om offentlig upphandling inte gäller. Bestämmelserna i artikel 167 A.3 och i 167.B kan anses höra till området för lagstiftningen på det sätt som redogörs nedan i samband med behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordning.

Artiklarna 168–169. I artikel 168 föreskrivs om insyn i offentlig upphandling. Parterna ska sörja för en effektiv spridning av information om kontraktsmöjligheter, anbudsunderlag, upphandlingsförfaranden, planerad upphandling, avgöranden och lagar, och upphandlingarna ska genomföras öppet så som fastställts närmare i kapitlet. Parterna ska garantera att deras lagar och andra författningar tydligt föreskriver på vilka villkor de upphandlande enheterna får använda begränsade upphandlingsförfaranden. De upphandlande enheterna får inte använda dessa metoder för att begränsa deltagandet i upphandlingsförfarandet på ett ogenomskådligt sätt. Bestämmelserna kan anses höra till området för lagstiftningen på det sätt som redogörs nedan i samband med behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordning.

Artiklarna 170–171. Vid ett selektivt förfarande ska den upphandlande enheten förfara så som anges i artikel 170. Bland annat ska den offentliggöra meddelandet om planerad upphandling och på ett rättvist sätt välja ut de leverantörer som får delta i förfarandet. Vid ett begränsat upphandlingsförfarande ska de upphandlande enheterna förfara så som anges i artikel 171. Bestämmelserna i artikel 170 kan anses höra till området för lagstiftningen på det sätt som redogörs nedan i samband med behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordning.

Artikel 172. Gemenskapen och de avtalslutande Cariforum-staterna får vid tillämpningen av kapitlet inte tillämpa ursprungsregler för varor eller tjänster som importerats från eller levererats av gemenskapen och de avtalslutande Cariforum-staterna, vilka avviker från de ursprungsregler som samtidigt tillämpas vid normal handel på import eller leveranser av samma varor eller tjänster från samma avtalslutande Cariforum-stat eller från gemenskapen.

Artiklarna 173–175. De tekniska specifikationer som tillämpas vid upphandlingar anges i artikel 173. Alla villkor och kriterier för deltagande i ett offentligt upphandlingsförfarande ska offentliggöras på förhand i meddelandet om planerad upphandling eller i anbudssunderlaget. Detta relateras närmare i artikel 174. På de villkor som bestäms i artikel 175 kan parterna bestämma om förhandlingar som deras upphandlande enheter ska föra. Bestämmelserna kan anses höra till området för lagstiftningen på det sätt som redogörs nedan i samband med behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordning.

Artiklarna 176–182. Alla anbud som infordrats av de upphandlande enheterna ska behandlas på ett öppet och rättvist sätt och kontraktet tilldelas i enlighet med artikel 176. De upphandlande enheterna ska sörja för en effektiv spridning av resultatet av en offentlig upphandling. I artiklarna 178–180 föreskrivs om tidsfrister och överprövning som gäller för offentliga upphandlingar och om genomförandetiden för bestämmelserna i detta kapitel. Bestämmelserna i artiklarna 176–179 kan anses höra till området för lagstiftningen på det sätt som redogörs nedan i sam-

band med behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordning.

Handels- och utvecklingskommittén ser vart tredje år över tillämpningen av kapitlet om offentlig upphandling och över relaterad verksamhet. Kommittén kan lägga fram rekommendationer till det gemensamma Cariforum-EG-rådet när det gäller framtida samarbete i fråga om offentlig upphandling. Parterna ska samarbeta (och tillhandahålla stöd för Cariforum-staterna) inom flera områden relaterade till offentlig upphandling.

Kapitel 4: **Miljö**

Artikel 183. Principerna om hållbar förvaltning av naturresurser och miljön ska tillämpas på alla nivåer av partnerskapet enligt artiklarna 1 och 2 i Cotonou-avtalet. Principerna om ägande, deltagande, dialog och differentiering anses särskilt relevanta. Parterna åtar sig att främja utvecklingen av internationell handel med hänsyn till en hållbar och god förvaltning av miljön i enlighet med sina åtaganden och strävar efter att underlätta handeln med varor och tjänster som är gynnsamma för miljön. De är beslutna att skydda och förbättra miljön, bl.a. genom att ingå multilaterala och regionala miljöavtal.

Artikel 184. Parterna erkänner rätten att själv reglera sina skyddsnivåer för miljön och folkhälsan och sina egna prioriteringar för hållbar utveckling, men strävar samtidigt efter att garantera att de egna lagarna inom miljö och folkhälsa ska säkra ett högt miljö- och folkhälsoskydd. Cariforum-staternas särskilda behov vid miljö- och folkhälsoskyddsåtgärder som påverkar handeln ska beaktas, förutsatt att dessa åtgärder inte medför godtycklig eller otillbörlig diskriminering mellan parterna eller en förtäckt begränsning av handeln mellan dem. Avtalet hindrar dock inte parterna från att vidta åtgärder som krävs för att skydda människors, djurs och växters liv eller hälsa.

Artiklarna 185–188. Parterna anser att det är viktigt att fastställa effektiva strategier och åtgärder på regional nivå för att främja utvecklingen av internationell handel med hänsyn till miljöfrågorna. Parterna strävar efter att genomföra relevanta internationella standarder, riktlinjer eller rekommendationer i

brist på relevanta miljöstandarder i den egna lagstiftningen. De ska inte främja handel och utländska investeringar genom att sänka skyddsnivåerna i nationell miljö- och folkhälsolagstiftning. De åtar sig att inte tillämpa handels- eller investeringsrelaterade föreskrifter på ett sätt som kan motverka åtgärder som syftar till att skydda miljön eller naturresurser eller folkhälsan.

Artiklarna 189–190. Den rådgivande Cariforum-EG-kommittén kan ge rekommendationer till parterna om goda lösningar i de frågor som omfattas av detta kapitel. Parterna kan begära samråd med varandra i frågor som gäller tolkningen och tillämpningen av artiklarna 183–188. I slutet av artikel 189 föreskrivs om förfaranden och vidare åtgärder vid samråd. Parterna ska samarbeta (och tillhandahålla stöd för Cariforum-staterna) inom flera områden relaterade till miljön.

Kapitel 5: Sociala aspekter

Artiklarna 191–192. Parterna bekräftar sin uppslutning kring internationellt erkända arbetsnormer som slagits fast i ILO-konventionerna, särskilt de konventioner som rör föreningsfriheten och rätten till kollektiva förhandlingar, avskaffande av tvångsarbete, förbud mot de värsta formerna av barnarbete samt icke-diskriminering i fråga om anställning. Parterna bekräftar också sina åtaganden som medlemmar i ILO och sina åtaganden enligt ILO:s förklaring om grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet och uppföljningen av denna (1998). Parterna bekräftar också att de sluter upp bakom FN:s ekonomiska och sociala råds ministerdeklaration om full sysselsättning och anständiga arbetsvillkor (2006), som stöder utvecklingen av internationell handel på ett sätt som leder till sysselsättning och anständiga arbetsvillkor.

Parterna är överens om att arbetsnormer inte bör användas i handelsprotektionistiskt syfte. Parterna erkänner fördelarna med rättvis och etisk handel och vikten av att främja denna form av handel mellan dem. Enligt artikel 192 ska parterna garantera att deras egna föreskrifter och deras egen politik på det sociala området och på arbetsmarknadsområdet säkrar och främjar höga sociala

standarder och arbetsnormer, i enlighet med de internationellt erkända rättigheterna i artikel 191. Parterna ska också sträva efter att fortsätta att förbättra dessa lagar och denna politik. Bestämmelsen i artikel 191 tillsammans med artikel 192 kan anses höra till området för lagstiftningen på det sätt som redogörs nedan i samband med behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordning.

Artiklarna 193–194. Parterna är överens om att inte locka till handel eller utländska direktinvesteringar genom att sänka skyddsnivåerna i nationell social- och arbetsmarknadslagstiftning. För att främja en hållbar utveckling av den internationella handeln anser parterna att det är viktigt att utarbeta politik för social sammanhållning och åtgärder för att främja anständiga arbetsvillkor på regional nivå. Artikel 193 måste anses höra till området för lagstiftningen på det sätt som redogörs nedan i samband med behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordning.

Artiklarna 195–196. Parterna anser att det är viktigt att med hjälp av olika institutioner övervaka och bedöma tillämpningen av avtalet när det gäller anständiga arbetsvillkor. Parterna får samråda med varandra och med den rådgivande Cariforum-EG-kommittén om frågor som omfattas av artiklarna 191–194. I slutet av artikel 195 föreskrivs om förfaranden och vidare åtgärder vid samråd. Parterna ska samarbeta (och tillhandahålla stöd för Cariforum-staterna) i flera frågor relaterade till sociala aspekter.

Kapitel 6: Skydd av personuppgifter

Artiklarna 197–198. Nyckelbegreppen i kapitlet om skydd av personuppgifter definieras i artikel 198. I samband med behandlingen av personuppgifter ska parterna sträva efter att skydda fysiska personers grundläggande fri- och rättigheter, särskilt rätten till personlig integritet. Parterna inser vikten av att bevara ett effektivt uppgiftsskydd för att skydda konsumenternas intressen, stimulera investerarnas förtroende och underlätta gränsöverskridande utbyte av personuppgifter. Parterna är överens om att inrätta ett lämpligt regelverk samt den administrativa kapacitet som krävs för tillämpningen (där-

ibland oberoende tillsynsmyndigheter), för att man ska kunna säkra tillräckligt skydd i enlighet med gällande höga internationella standarder. Sådana standarder finner man bl.a. i följande internationella instrument: riktlinjer för reglering av behandlingen av elektroniska dokument som innehåller personuppgifter, ändrade av FN:s generalförsamling den 20 november 1990, samt rekommendationen från OECD-rådet av den 23 september 1980 rörande riktlinjer för skydd av privatlivet och för gränsöverskridande utbyte av personuppgifter. De avtalsslutande Cariforum-staterna ska sträva efter att tillämpa bestämmelserna i artikel 197 inom sju år efter att avtalet har trätt i kraft.

Artikel 199. De regelverk och den administrativa kapacitet som ska inrättas ska enligt parterna följa vissa principer för innehåll, som till exempel hänför sig till ändamålsbegränsning, kvalitet, öppenhet, säkerhet och rätt till tillgång. De ska också följa vissa tillsynsmekanismer, som till exempel hänför sig till sanktions- och kontrollordningar.

Artiklarna 200–201. Parterna ska genom handels- och utvecklingskommittén underrätta varandra om internationella åtaganden eller överenskommelser med tredjeland, eller andra skyldigheter som kan vara av betydelse för tillämpningen av kapitel 6. Parterna ska samarbeta (och tillhandahålla stöd för Cariforum-staterna) i frågor relaterade till skydd av personuppgifter.

DEL III:

UNDVIKANDE OCH LÖSNING AV TVISTER

Artiklarna 202–205. Syftet med del III är att undvika tvister mellan parterna avseende tolkningen och tillämpningen av avtalet och att enhälligt lösa eventuella tvister i samråd eller med hjälp av en medlare. Tvister som gäller utvecklingsfinansieringssamarbete enligt Cotonou-avtalet ska likväl lösas i enlighet med förfarandena i artikel 98 i det avtalet. Eftersom det i artiklarna 204.3 och 205.5 föreskrivs att uppgifter som läggs fram under samråd eller medling ska vara konfidentiella, måste dessa artiklar anses höra till området för lagstiftningen på det sätt som redogörs

nedan i samband med behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordning.

Artiklarna 206–223. Om parterna inte lyckas lösa en tvist om tolkning eller tillämpning av avtalet genom samråd eller medling, i enlighet med artikel 204 eller 205, kan tvisten avgöras i ett skiljeförfarande. Skiljenämndens avgöranden är bindande. Om den part som konstaterats ha brutit mot avtalsbestämmelserna underlåter att vidta de åtgärder som krävs för att följa skiljenämndens avgörande inom en rimlig tid, har den andra parten rätt till kompensation av parten som brutit mot bestämmelserna. Om ingen överenskommelse om kompensation kan träffas, har den andra parten rätt att vidta provisoriska och tillämpliga motåtgärder, till exempel kan förmånsbehandlingen i handel avbrytas. Europeiska gemenskapen ska iakttä vederbörlig återhållsamhet när den begär ersättning eller vidtar lämpliga åtgärder.

Begäran om att tillsätta en skiljenämnd, liksom anmälningarna som anges i artiklarna om åtgärder som vidtagits för att följa skiljenämndens avgöranden ska lämnas till Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté, som också underrättas om skiljenämndens avgöranden. Lösningen av tvister som rör tolkningen och tillämpningen av avtalsbestämmelser i frågor som gäller miljö eller sociala aspekter är förknippade med vissa särdrag. Artiklarna om skiljeförfarande hör till området för lagstiftningen på det sätt som redogörs nedan i samband med behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordning.

DEL IV:

ALLMÄNNA UNDANTAG

Artiklarna 224–225. I dessa artiklar förtecknas åtgärder som det allmänna intresset och väsentliga säkerhetsintressen kräver och som parterna under vissa förutsättningar får vidta oavsett övriga bestämmelser i avtalet. Artikel 224 kan anses höra till området för lagstiftningen till den del den inverkar på innehåll och omfattning av sådan förmånsbehandling som det hör till medlemsstaternas behörighet att definiera och i Finland till området för lagstiftningen.

Artikel 226. Artikeln innehåller en undantagsklausul om beskattning, med stöd av vilken tillämpningsområdet för de andra avtalsbestämmelserna kan begränsas till förmån för parternas skattelagstiftning när denna skattelagstiftning gör det möjligt att skilja mellan skattebetalare, särskilt vad gäller bosättningsort eller den plats där deras kapital är investerat. I artikeln konstateras det också att avtalet inte hindrar genomförande av vissa åtgärder som syftar till att förhindra skatteflykt. I artikeln bestäms också förhållandet mellan detta avtal och en skattekonvention som parten eventuellt har tillträtt.

DEL V:

INSTITUTIONELLA BESTÄMMELSER

Artiklarna 227–229. Genom avtalet inrättas ett gemensamt Cariforum–EG-råd som ska sammanträda på ministernivå med jämna mellanrum och som har i uppgift att utöva tillsyn över genomförandet av avtalet, att övervaka att målen uppfylls och att undersöka alla betydande frågor av gemensamt intresse som påverkar handeln mellan parterna. Det gemensamma rådet ska även pröva förslag i fråga om översynen av avtalet. Det ska lägga fram regelbundna rapporter om tillämpningen av avtalet för ministerrådet som inrättades i enlighet med artikel 15 i Cotonou-avtalet. Rådet får också utfärda rekommendationer och fatta beslut som ska vara bindande för parterna.

Det gemensamma rådet ska bestå av ledamöter av Europeiska unionens råd och av Europeiska kommissionen, å ena sidan, och av företrädare för de avtalsslutande Cariforum-staternas regeringar, å andra sidan. Ordförandeskapet ska växelvis innehas av en företrädare för gemenskapen och av en företrädare för Cariforum. Artiklarna om inrättandet av det gemensamma rådet och om dess verksamhet hör till området för lagstiftningen på det sätt som redogörs nedan i samband med behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordning.

Artikel 230. Det gemensamma rådet ska biträdas av en handels- och utvecklingskommitté för Cariforum och EG som består av företrädare för parterna på tjänstemanna-

nivå och där ordförandeskapet växelvis ska innehas av en företrädare för vardera parten. Kommittén ska bland annat övervaka genomförandet av avtalet och bedöma resultaten av dess tillämpning, utfärda rekommendationer om nya samarbetsprioriteringar, övervaka utvecklingen av den regionala integrationen och av de ekonomiska relationerna och handelsrelationerna mellan parterna, vidta åtgärder för att undvika tvister, vidta åtgärder för att främja handel, investeringar och affärsmöjligheter mellan parterna, samordna samarbetsåtgärder med givare från tredje part och diskutera frågor som kan komma att påverka målpuppfyllelsen.

Handels- och utvecklingskommittén får utfärda rekommendationer och fatta beslut som ska vara bindande för parterna samt inrätta särskilda kommittéer eller organ med uppgift att behandla frågor inom dess behörighetsområde. Artiklarna om inrättandet av handels- och utvecklingskommittén och om dess verksamhet hör till området för lagstiftningen på det sätt som redogörs nedan i samband med behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordning.

Artiklarna 231–232. Genom avtalet inrättas en parlamentarisk Cariforum–EG-kommitté som ska bestå av ledamöter av Europaparlamentet och ledamöter av Cariforum-staternas lagstiftande församlingar. Den parlamentariska kommittén får utfärda rekommendationer till det gemensamma rådet och till handels- och utvecklingskommittén. Härtill inrättas genom avtalet en rådgivande Cariforum–EG-kommitté med uppgift att bistå det gemensamma rådet i att främja dialog och samarbete mellan organisationerna i det civila samhället, inklusive i den akademiska världen, och företrädare för sociala och ekonomiska intressegrupper. Den rådgivande kommittén får också utfärda rekommendationer till det gemensamma rådet och till handels- och utvecklingskommittén.

DEL VI:

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER OCH SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 233. Parter i avtalet är Cariforum-staterna Antigua och Barbuda, Samväldet

Bahamas, Barbados, Belize, Samväldet Dominica, Dominikanska republiken, Grenada, Republiken Guyana, Republiken Haiti, Jamaica, Saint Kitts och Nevis, Saint Lucia, Saint Vincent och Grenadinerna, Republiken Surinam samt Republiken Trinidad och Tobago, å ena sidan, och Europeiska gemenskapen eller dess medlemsstater eller Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, inom deras respektive behörighetsområden såsom framgår av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, å andra sidan (till följd av Lissabonfördraget ersatte Europeiska unionen Europeiska gemenskapen).

I denna regeringsproposition skiljer man inte på om en avtalsbestämmelse ger rättigheter till eller ställer förpliktelser på de avtalsslutande Cariforum-staterna eller om det gäller tillämpningen av avtalet på Cariforum-staterna som agerar gemensamt. Här avses alltså med termerna 'Cariforum-part' och 'Cariforum-stater' antingen de Cariforum-stater som redan har undertecknat avtalet eller Cariforum-staterna som agerar gemensamt. Av själva avtalstexten framgår det klart när det gäller de undertecknade staterna och när det gäller gemensamt agerande.

Artiklarna 234–236. I dessa artiklar föreskrivs bland annat om utbyte av information mellan parterna och om att lagstiftning, förfaranden, förvaltningsbeslut och internationella åtaganden med anknytning till handelsfrågor ska offentliggöras. Beaktande att det i Finland enligt grundlagen ska föreskrivas i lag om begränsningar i myndighetshandlingars offentlighet och att det bland annat i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) föreskrivs om handlingars offentlighet anses artikel 235 innehålla bestämmelser som hör till området för lagstiftningen, så som redogörs nedan i samband med behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordning.

Artikel 237. I artikeln föreskrivs om bekämpning av olaglig verksamhet och bedrägeri, korruption, penningtvätt och finansiering av terrorism. Artikeln kan anses höra till området för lagstiftningen på det sätt som redogörs nedan i samband med behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordning.

Artikel 238. Enligt artikel 238.1 ska inget i avtalet förplikta en part att medge den andra parten en förmånligare behandling än den behandling parten tillämpar som ett led i sin regionala integrationsprocess. Enligt 238.2 ska varje avtalsslutande Cariforum-stat också kunna åtnjuta den förmånligare behandling och de fördelar som en avtalsslutande Cariforum-stat kan bevilja gemenskapen enligt avtalet (inom den tidsram som anges i 238.3).

Artikel 239. Parterna ska sträva efter att stärka förbindelserna mellan Europeiska gemenskapens yttersta randområden och Cariforum-staterna.

Artikel 240. Artikeln berättigar en part med allvarliga betalningsbalansproblem eller allvarliga externa finansiella svårigheter att införa vissa slag av begränsningar för handeln med varor och tjänster och för etablering.

Artiklarna 241–242. I dessa artiklar föreskrivs om avtalets förhållande till Cotonou-avtalet och till parternas WTO-förpliktelser. Med undantag av bestämmelserna om utvecklingssamarbete i avdelning II i del 3 av Cotonou-avtalet ska enligt artikel 241.1 bestämmelserna i det föreliggande avtalet gälla i de fall då bestämmelserna i detta avtal och bestämmelserna i avdelning II i del 3 av Cotonou-avtalet inte överensstämmer med varandra. Artikel 241 hör till området för lagstiftningen så som redogörs nedan i samband med behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordning.

Artiklarna 243–245. Avtalet träder i kraft den första dagen i den månad som följer på den dag då parterna har anmält till varandra att de förfaranden som är nödvändiga för avtalets ikraftträdande har slutförts. Depositarie för avtalet är generalsekreteraren för Europeiska unionens råd. Europeiska unionen och Cariforum-staterna ska tillämpa avtalet provisoriskt till dess det träder i kraft.

Enligt artikel 243 ska avtalet tillämpas provisoriskt tio dagar efter det att anmälan om provisorisk tillämpning har mottagits från Europeiska gemenskapen eller från alla de avtalsslutande Cariforum-staterna, dock senast den 31 oktober 2008. Trots denna bestämmelse började avtalet tillämpas provisoriskt först den 29 december 2008. Den provisoriska tillämpningen gäller endast de delar i avtalet som hör till unionens behörighet.

Avtalet gäller på obestämd tid, men det får sägas upp med sex månaders uppsägningstid. Enligt artikel 245 tillämpas avtalet på de territorier där fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen tillämpas (på de villkor som där anges), å ena sidan, och på de avtalsslutande Cariforum-staternas territorium, å andra sidan.

Artiklarna 246–248. Parterna kan komma överens om att utvidga avtalet i syfte att bredda och komplettera dess räckvidd i enlighet med deras respektive lagstiftning, antingen genom att man ändrar det eller genom att man ingår separata avtal. I dessa artiklar fastställs vidare förfarandet som ska tillämpas när nya länder ansluter sig till Europeiska unionen samt de villkor, på vilka andra Västindiska stater kan ansluta sig till avtalet.

Artiklarna 249–250. I dessa artiklar finns bestämmelser om giltiga språk och konstateras också att bilagorna, protokollen och fotnoterna är en integrerad del av avtalet. Tillägg 1 till bilaga III upprättas endast på engelska.

BILAGOR, PROTOKOLL OCH DEKLARATIONER/FÖRKLARINGAR

Till avtalet hör sju bilagor, tre protokoll och tio förklaringar:

- BILAGA I: Exporttullar
- BILAGA II: Tullar på produkter med ursprung i Cariforum-staterna
- BILAGA III: Tullar på produkter med ursprung i Europeiska gemenskapen
- BILAGA IV: Listor på åtaganden i fråga om investeringar och handel med tjänster
- BILAGA V: Informationsställen (enligt artikel 86)
- BILAGA VI: Upphandling som omfattas av avtalet
- BILAGA VII: Medel för offentliggörande
- PROTOKOLL I: Om definition av begreppet 'ursprungsprodukter' och om metoder för administrativt samarbete
- PROTOKOLL II: Om ömsesidigt administrativt bistånd i tullfrågor
- PROTOKOLL III: Om kulturellt samarbete

- Gemensam förklaring om utvecklings-samarbete
- Gemensam förklaring om bananer
- Gemensam förklaring om begagnade varor
- Gemensam förklaring om ris
- Gemensam förklaring om omfördelning av icke levererade kvantiteter enligt sockerprotokollet
- Gemensam förklaring rörande protokoll I om fiskeriprodukters ursprung
- Gemensam förklaring rörande protokoll I om furstendömet Andorra och republiken San Marino
- Joint Declaration on the Signing of the Economic Partnership Agreement
- Cariforum-staternas förklaring rörande protokoll I om ursprunget hos fiskeriprodukter från den exklusiva ekonomiska zonen
- Joint Statement by the Signatory CARIFORUM States and the European Community and its Member States, upon Signature of the CARIFORUM-EC EPA

I det följande redogörs innehållet i avtalets bilagor IV, V, VI och VII samt i protokollen II och III mera i detalj, eftersom de bedöms innehålla bestämmelser som hör till medlemsstaternas behörighet. De andra protokollen och bilagorna innehåller inte bestämmelser som hör till medlemsstaternas behörighet.

BILAGA IV:

Listor på åtaganden i fråga om investeringar och handel med tjänster

Genom avtalet förbinder man sig till liberalisering av investeringar och handel med tjänster i enlighet med kapitlen 2–4 i avdelning II i del II samt med förteckningarna i bilaga IV. Bilaga IV innehåller parternas åtaganden i fråga om investeringar och handel med tjänster. Bilagan innehåller fyra separata förteckningar över åtaganden som gäller etablering, gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster (däribland konsumtion utomlands), nyckelpersonal och praktikanter samt tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis och oberoende yrkesutövare. I bilagan förtecknas en parts diskriminerande åtgärder som riktar sig mot den

andra partens tjänsteleverantörer eller investerare på de tjänste- och investeringssektorer där åtaganden gjorts. Till den del en part inte gör åtaganden föreligger inte förpliktelse att medge icke-diskriminerande behandling. Diskriminerande åtgärder, som ska anges i förteckningen över åtaganden, definieras i artiklarna om marknadstillträde och om nationell behandling i avdelning II i avtalet. Dessa kan till exempel handla om kvantitativa begränsningar för kommersiell närvaro, såsom kvoter, monopol eller behovsprövning, begränsningar i mängden utländskt kapital eller åtgärder som begränsar eller kräver en viss form av juridisk personlighet eller ett samföretag. Bilagan kan anses höra till området för lagstiftningen till den del som redogörs nedan i samband med behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordning.

BILAGA V:

Informationsställen (enligt artikel 86)

Parterna inrättar så kallade informationsställen, som på begäran lämnar information till den andra partens investerare och tjänsteleverantörer om åtgärder och internationella avtal som anknyter till eller inverkar på det här avtalet. Informationsställena är uppräknade i bilaga V.

BILAGA VI:

Upphandling som omfattas av avtalet

I bilaga VI definieras parternas enheter för offentlig upphandling, de tjänster som ingår i avtalet och upphandlingarnas tröskelvärden. Avtalet gäller endast centralförvaltningens upphandlande enheter.

BILAGA VII:

Medel för offentliggörande

I bilaga VII räknas det upp var de undertecknande Cariforum-staterna och gemenskapen offentliggör 1) lagar och andra författningar, rättsliga beslut och administrativa avgöranden med allmän giltighet samt förfaranden, 2) upplysningar om upphandling och

3) kontraktstilldelning. Det som ingår i punkt 1) offentliggörs i Finland i Finlands Författningssamling, i punkt 2) i EU:s officiella tidning och i bilaga till Finlands officiella tidning och i punkt 3) i EU:s officiella tidning.

PROTOKOLL II: Om ömsesidigt administrativt bistånd i tullfrågor

Artiklarna 1–14. I protokollet bestäms de förutsättningar och förfaranden, enligt vilka parternas tullmyndigheter ska ge varandra upplysningar i tullfrågor och annat administrativt bistånd. Syftet med biståndet är att sörja för en korrekt tillämpning av tullagstiftningen. Med vissa bestämda undantag ska parterna gentemot varandra avstå från alla krav på ersättning för kostnader som är en följd av tillämpningen av detta protokoll. Bestämmelserna i protokollet ska inte inverka på parternas förpliktelser enligt internationella avtal och konventioner, eller på tillämpningen av gemenskapens bestämmelser om överlämnande av information, som erhållits inom ramen för protokollet, mellan kommissionen och myndigheterna i EU:s medlemsstater. I artikel 10 föreskrivs det om konfidentialiteten i överlämnad information. Enligt artikel 14.3 ska bestämmelserna i protokollet ha företräde framför bestämmelser i bilaterala avtal om ömsesidigt bistånd som har ingåtts mellan enskilda medlemsstater i Europeiska unionen och en Cariforum-stat i de fall då bestämmelserna i de senare är oförenliga med bestämmelserna i protokollet. Artiklarna 10 och 14 innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen så som redogörs nedan i samband med behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordning.

PROTOKOLL III:

Om kulturellt samarbete

I protokoll III bestäms om ramen inom vilken parterna ska samarbeta i syfte att underlätta utbyte av kulturella aktiviteter, varor och tjänster och att underlätta inresa för konstnärer och utövare inom kulturen. Bestämmelserna i protokollet är i huvudsak målinriktade och icke-förpliktande. De definitioner och begrepp som används i protokollet är desamma som i Unescokonventionen

om skydd för och främjande av mångfalden av kulturyttringar som antogs den 20 oktober 2005.

I protokollet avtalar parterna om kriterierna för audiovisuella (inkl. kinematografiska) samproduktioner. När kriterierna uppfylls omfattas samproducerade audiovisuella verk inom gemenskapen av förmånstillträde till marknaderna genom klassificering som europeiska produktioner enligt artikel 1 n i i direktiv 89/552/EEG vid tillämpning av kraven när det gäller främjande av audiovisuella verk enligt artiklarna 3i.1 och 4.1 i det direktivet, och inom Cariforum-parten under förutsättning att Cariforum-staterna har etablerat motsvarande förmånsordningar. Parterna bekräftar sitt åtagande att använda internationella och regionala standarder i syfte att säkerställa audiovisuella teknikers kompatibilitet. Parterna tillåter tillfällig import till sina territorier av den tekniska materiel och utrustning som krävs för inspelning av kinematografiska filmer och televisionsprogram. Parterna ska underlätta kontakterna mellan utövare av artistisk verksamhet, utbyte med och spridning av publikationer och samarbete i syfte att skydda platser och historiska monument, med beaktande av Unescos uppdrag när det gäller världsarven.

2 Lagförslag

1 §. Paragrafen innehåller den sedvanliga blankettlagsbestämmelsen med vilken de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen sätts i kraft genom lag. De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen redogörs nedan i samband med behovet av riksdagens samtycke.

2 §. Lagen föreslås träda i kraft samtidigt som avtalet träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av republikens president.

3 Ikraftträdande

Avtalet träder i kraft den första dagen i den månad som följer på den dag då parterna har anmält till varandra att de förfaranden som är nödvändiga för avtalets ikraftträdande har slutförts. Avtalet har tillämpats provisoriskt

sedan den 29 december 2008 till de delar som hör till unionens behörighet.

Enligt självstyrelselagen för Åland (1144/1991) har landskapet lagstiftningsbehörighet i vissa frågor som omfattas av avtalet. I enlighet med 59 § 1 mom. i självstyrelselagen för Åland inhämtas bifall av Ålands lagting till det lagförslag som ingår i propositionen. Lagen föreslås träda i kraft samtidigt som avtalet träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av republikens president.

4 Behovet av riksdagens samtycke samt behandlingsordning

4.1 Behovet av riksdagens samtycke

4.1.1 Behörighetsfördelningen mellan unionen och dess medlemsstater

Västindiska EPA-avtalet är till sin natur ett avtal med blandad behörighet, alltså ett så kallat blandavtal, som både innehåller bestämmelser som hör till unionens och bestämmelser som hör till medlemsländernas behörighet. I unionsrättens nuvarande utvecklingsfas hör en del avtalsbestämmelser till unionens exklusiva behörighet, en del till unionens och dess medlemsstaters delade behörighet. Avtalet omfattar också bestämmelser som hör till medlemsstaternas exklusiva behörighet. Riksdagen ska enligt sedvanlig praxis godkänna avtal med delad behörighet endast till den del bestämmelserna hör till Finlands behörighet (bl.a. GrUU 6/2001, GrUU 31/2001, GrUU 16/2004 vp, GrUU 24/2004, GrUU 48/2004, GrUU 6/2005 rd).

Avtalet eller rådets beslut om undertecknande och provisorisk tillämpning av avtalet (EUT L 289, 30.10.2008) innehåller inga bestämmelser som skulle påvisa hur behörigheten på de sektorer avtalet omfattar fördelas mellan unionen och dess medlemsstater. Även om Lissabonfördraget, som trädde i kraft den 1 december 2009, klargjorde vissa frågor i samband med behörighetsfördelningen mellan unionen och dess medlemsstater, är det svårt att göra en detaljerad redogörelse för behörighetsfördelningen när det gäller de enskilda bestämmelserna i Västindiska EPA-avtalet. Lissabonfördragets bestämmelser in-

verkar på behörighetsfördelningen särskilt avseende vissa handelsrelaterade bestämmelser i avtalet, eftersom unionens exklusiva behörighet genom Lissabonfördraget utvidgades särskilt när det gäller investeringar och handel med tjänster. Frågan om behörighetsfördelningen hör i sista hand till Europeiska unionens domstols behörighet.

Det är dock nödvändigt att göra åtminstone en kursiv bedömning av huruvida avtalsbestämmelserna omfattas av unionens eller medlemsstaternas behörighet eller bådas.

När det gäller avtalets handelsbestämmelser (del II) har unionen behörighet bland annat med stöd av artikel 133 FEG (artikel 207 FEUF) och av artiklarna 56–60 FEG (artiklarna 63–66 FEUF). Behörighetsfördelningen mellan unionen och medlemsstaterna är emellertid inte heller till denna del helt entydig. Enligt artikel 207 FEUF är unionens behörighet i princip exklusiv. Emellertid får unionens befogenheter inom handelspolitiken enligt artikel 207.6 FEUF inte överskrida dess befogenheter på den inre marknaden. Därmed kan medlemsstaterna fortfarande anses ha behörighet bland annat när det gäller de bestämmelser i avtalet, där medlemsstaterna fortsättningsvis har behörighet på den inre marknaden. När det gäller frågor kring skyddet av immateriella rättigheter hör endast de kommersiella aspekterna av de immateriella rättigheterna inom handelspolitiken till unionens behörighet. Medlemsstaterna kan därmed fortsättningsvis anses ha behörighet bland annat när det gäller bestämmelserna om innehållet i skyddet av immateriella rättigheter (såsom skyddets omfattning och tid). Vidare kan medlemsstaterna med stöd av avdelning VI och artikel 218 FEUF alltså anses ha behörighet när det gäller avtalets bestämmelser inom trafiksektorn.

När det gäller bestämmelserna om avgifter och kapitalrörelser (avdelning III i del II) kan behörigheten till sin natur anses vara delad mellan unionen och medlemsstaterna bland annat med stöd av artiklarna 56–60 FEG (63–66 FEUF) och artikel 120 FEG (144 FEUF). Bestämmelserna i artikel 122 (löpande betalningar), 123 (kapitalrörelser) och 124 (skyddsåtgärder) i avdelning III grundar sig i tillämpliga delar på artiklarna 56–60 FEG (63–66 FEUF) och möjliggör att dessa kan

tillämpas. Medlemsstaterna har alltså behörighet i dessa frågor. Avtalsbestämmelserna begränsar emellertid inte medlemsstaternas rättigheter enligt grundfördragen.

När det gäller skyddet av personuppgifter kan det å andra sidan konstateras att det i Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (det s.k. integritetsdirektivet) med vissa undantag föreskrivs om de frågor om skydd av personuppgifter som behandlas i Västindiska EPA-avtalets bestämmelser (kapitel 6 i avdelning IV i del II). Av detta följer att unionen, med tillämpning av unionsdomstolens rättspraxis i det s.k. AETR-målet, till denna del måste anses ha exklusiv behörighet. Också några andra avtalsbestämmelser om skydd av personuppgifter, såsom artikel 107 om parternas skyldighet att tillåta leverantörer av finansiella tjänster från den andra parten att i bearbetningssyfte överföra uppgifter till eller från respektive territorier och artikel 10.2 om utbyte av personuppgifter som ingår i protokoll II om ömsesidigt bistånd i tullfrågor, innehåller bestämmelser i frågor som det finns föreskrifter om i integritetsdirektivet.

Avtalets bestämmelser om betalningssvårigheter (artikel 240 i del VI) kan anses höra till den mellan unionen och medlemsstaterna delade behörigheten. Avtalets bestämmelser möjliggör bland annat med stöd av artiklarna 119–120 i grundfördraget (143–144 FEUF) unionens eller medlemsstaternas rättigheter att ta i bruk skyddsåtgärder vid problem med betalningsbalansen. Till denna del kan bland annat brådskande ensidiga åtgärder höra till medlemsstaternas behörighet. I artikel 240.3 finns allmänna bestämmelser om hurdana skyddsåtgärderna ska vara. Härvidlag följer avtalsbestämmelserna de principer som anges i artikel 120.1 i grundfördraget (artikel 143.1 FEUF).

Medlemsstaterna kan sålunda anses ha aningen exklusiv eller med unionen delad behörighet, särskilt när det gäller bestämmelserna om utvecklingssamarbetets prioriteringar, finansiering och tillämpning (del I och artiklarna i kapitlen om utvecklingssamarbete i del II), skyddet av immateriella rättigheter (kapitel 2 i avdelning IV i del II)

samt undvikande och lösning av tvister (del III), liksom även de institutionella bestämmelserna (del V) och de allmänna bestämmelserna och slutbestämmelserna (del VI). Bestämmelser som kan anses höra till medlemsstaternas behörighet ingår också bland annat i kapitel 4 om tullar och handelslättningar i avdelning I i del II, i investeringar, handel med tjänster och e-handel (avdelning II i del II och bilaga IV), i avdelning III om löpande betalningar och kapitalrörelser i del II, i kapitel 3 om offentlig upphandling i avdelning IV i del II, i kapitel 4 om miljö i avdelning IV i del II, i kapitel 5 om sociala aspekter i avdelning IV i del II, i del IV om allmänna undantag, i protokoll II om ömsesidigt administrativt bistånd i tullfrågor, i protokoll III om kulturellt samarbete samt i bilagorna IV-VII.

4.1.2 Bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen

Enligt 94 § 1 mom. i grundlagen krävs riksdagens godkännande för fördrag och andra internationella förpliktelser som innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen. Enligt grundlagsutskottets tolkningspraxis gäller denna godkännandebefogenhet som avses i grundlagen alla de materiella bestämmelser i internationella förpliktelser som hör till området för lagstiftningen. En bestämmelse ska enligt grundlagsutskottet anses höra till området för lagstiftningen 1) om den gäller utövande eller begränsning av någon grundläggande fri- eller rättighet som är skyddad i grundlagen, 2) om den i övrigt gäller grunderna för individens rättigheter och skyldigheter, 3) om den sak som bestämmelsen gäller enligt grundlagen ska regleras i lag, 4) om det finns lagbestämmelser om den sak som lagen gäller eller 5) det enligt rådande uppfattning i Finland ska lagstiftas om saken. Detta är fallet oavsett om bestämmelsen strider mot eller överensstämmer med en lagbestämmelse i Finland (GrUU 11/2000 rd, GrUU 12/2000 rd, GrUU 45/2000 rd och GrUU 6/2001 rd).

I den ordning avdelningarna följer i Västindiska EPA-avtalet redogörs i det följande på en allmän nivå för till vilka delar avtalets bestämmelser hör till unionens och medlems-

staternas delade behörighet eller till Finlands behörighet och till området för lagstiftningen. Det redogörs också för den relevanta finska lagstiftningen och i förekommande fall unionslagstiftningen. Bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen och som gäller åtaganden i avtalet som hänför sig till andra avtal beskrivs dock separat i slutet av detta avsnitt, i 4.1.3.

DEL I:

HANDELSPARTNERSKAP FÖR HÅLLBAR UTVECKLING

I artikel 2 i del 1 konstateras det att avtalet bland annat är grundat på de grundläggande principerna i artikel 9 i Cotonou-avtalet, som handlar om att respektera de mänskliga rättigheterna. Bestämmelsen måste anses vara så pass allmänt hållen, och snarare ha ett deklarationsvärde, att den inte kräver riksdagens godkännande (GrUU 31/2001 rd). Inte heller bestämmelsen i artikel 7.4 i del I om att parterna ska vidta alla åtgärder som krävs för att se till att resurserna för att underlätta insatserna för utvecklingssamarbete verkligen mobiliseras, anslås och används kan anses kräva riksdagens godkännande, eftersom den inte ställer några klart specificerade förpliktelser på parterna.

DEL II:

HANDEL OCH HANDELSRELATERADE FRÅGOR

Såsom tidigare har beskrivits kan medlemsstaterna fortsättningsvis anses ha behörighet utifrån Lissabonfördraget när det gäller de avtalsbestämmelser som nedan beskrivs närmare. Behörighetsfördelningen är dock till denna del än så länge en tolkningsfråga.

Unionen och dess medlemsstater har delvis redan tidigare förbundit sig att följa bestämmelser som motsvarar handelsbestämmelserna i Västindiska EPA-avtalet, som en del av WTO-åtagandena som sedermera sattes i kraft i Finland (FördrS 4–5/1995). Tillämpningsområdet för bestämmelser av detta slag utvidgas här till att omfatta också Bahama, som inte är medlem av WTO. Delvis sträcker

sig bestämmelserna i det föreliggande avtalet längre än åtagandena i WTO.

DEL II:

AVDELNING I

Även om varuhandeln i stor utsträckning hör till unionens behörighet, innehåller bestämmelserna till denna del också frågor som hör till medlemsstaternas och unionens delade behörighet. Kapitel 4 om tullar och handel i avdelning I i del II innehåller utöver de allmänna bestämmelserna om formerna för det administrativa samarbetet även förpliktelser (artikel 30), enligt vilka parterna ska utbyta information och ge varandra administrativt bistånd i tullfrågor i enlighet med bestämmelserna i protokoll II (om ömsesidigt administrativt bistånd i tullfrågor). Parternas tulllagstiftning som nämns i protokoll II måste tolkas så att den också omfattar den nationella lagstiftningen. Härmed kan artikel 30 i avtalet och protokoll II anses höra till unionens och medlemsstaternas delade behörighet. Nationellt regleras förfarandena i administrativt tullsamarbete i tullagen (1466/1994). I synnerhet måste artikel 10 i protokollet anses höra till området för lagstiftningen i den mån den innehåller bestämmelser om konfidentialiteten i uppgifter som parternas tullmyndigheter lämnar ut till varandra. Begränsningar i tillgängligheten till finländska myndigheters handlingar ska enligt grundlagen bestämmas i lag. Bestämmelser om handlingars offentlighet finns bland annat i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999).

DEL II:

AVDELNING II

Avdelning II i del II och bilaga IV som handlar om etableringsrätt och tillhandahållande av tjänster innehåller bestämmelser som delvis hör till medlemsstaternas behörighet. Unionens bestämmelser om etableringsrätt och tillhandahållande av tjänster omfattar i regel hittills inte ekonomisk verksamhet som utgår från tredje länder. När en person eller ett företag från tredje land vill

inleda näringsverksamhet eller grunda ett bolag i någon medlemsstat tillämpas den nationella lagstiftningen i respektive medlemsstat. Även om unionens behörighet genom Lissabonfördraget kan anses ha breddats, kan medlemsstaterna fortsättningsvis anses ha behörighet bland annat när det gäller följande bestämmelser i avtalet.

Avtalet förbinder till att liberalisera investeringar och handel med tjänster i enlighet med det som framförs i kapitlen 2–4 i avdelning II i del II och i bilaga IV. Åtagandena som är förtecknade i bilaga IV motsvarar delvis åtaganden som gemenskapen och medlemsstaterna gjort tidigare inom WTO. Nya åtaganden görs nu bland annat när det gäller etableringsmöjligheter för industriproduktionsföretag brett inom olika sektorer (såsom jordbruk, fiskerinäring, skogsbruk, gruvsdrift [undantaget gruvsdrift av kärnmateriäl] samt el- och energiproduktion) och i stor utsträckning när det gäller olika sektorer inom industriproduktionen, exempelvis produktion av livsmedel, textilprodukter, trä- och pappersprodukter, kemikalier, metallprodukter, maskiner och anläggningar.

När det gäller tjänstesektorerna görs det nya åtaganden bland annat inom bokföringstjänster, forsknings- och utvecklingstjänster, vissa hyres- och leasingtjänster, rådgivningstjänster i samband med industriproduktion, modellagenturtjänster, vissa service-, reparations- och förpackningstjänster, post- och budtjänster, förmedlingstjänster för satellitsändningar, byggnads-, distributions-, miljö-, bank-, turism-, sjötrafik-, insjötrafik-, rälstrafik- och vägtrafiktjänster samt kringtjänster för trafiken.

Kapitel 4 i avdelning II i del II gäller vissa specialgruppers inresa och vistelse i landet för affärsändamål. I kapitlet föreskrivs om inresekriterierna för nyckelpersonal (interna förflyttningar av personer i ledande ställning inom företaget, chefer och specialister, samt personer som reser för att etablera en kommersiell närvaro), för praktikanter och för tjänsteleverantörer som reser in på projektbasis (tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis och oberoende yrkesutövare).

Åtagandena om nyckelpersonal och praktikanter görs i princip på alla sektorer där det

görs åtaganden som rör etablering eller gränsöverskridande tjänster. I bilaga IV ingår det också särskilda begränsningar för inresa av nyckelpersonal och praktikanter, såsom krav på medborgarskap inom vissa sektorer. När det gäller tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis och oberoende yrkesutövare ingår de åtaganden och inresebegränsningar som gäller Finland sektorsvis också i bilaga IV. I bilaga IV har Finland förbehållit sig möjligheten att även framöver tillämpa tillgångsprövning för tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis och oberoende yrkesutövare på alla sektorer där Finland har gjort åtaganden, utom för forsknings- och utvecklingstjänster inom naturvetenskaperna samt samhällsvetenskaperna och de humanistiska vetenskaperna, för vilka ett avtal med en lokal organisation gäller som villkor för inresa. Till denna del följer åtagandena det så kallade forskardirektivet (2005/71/EG).

Allmänt taget kan det konstateras att det finns nationella bestämmelser om frågorna i kapitlen 2–4 i avdelning II i del II och om de i bilaga IV förtecknade åtagandena bland annat i lagen angående rättighet att idka näring (122/1919), gruvlagen (503/1965), lagen om posttjänster (313/2001), lagen om privata säkerhetstjänster (282/2002), lagen om vattentjänster (119/2001), järnvägslagen (555/2006), lagen om paketreserörelser (1080/1994) och i utlänningslagen (301/2004). Härmed kan det anses att avtalets kapitel om handel med tjänster och om etablering och bilaga IV innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen till den del de hör till medlemsstatens behörighet.

Även om inresekategorierna så som de har definierats i utlänningslagen inte är kongruenta med kategorierna i avtalet och utlänningslagen inte heller innehåller de särskilda begränsningar inom vissa sektorer som har skrivits in i avtalet för Finlands del, såsom krav på medborgarskap, krävs det inte någon ändring i finsk lagstiftning för att ingå avtalet. Inresekategorierna i utlänningslagen kan anses omfatta även de i avtalet nämnda kategorierna. Någon ändring i lagstiftningen krävs inte heller för de särskilda krav som ingår i Finlands åtaganden, eftersom avtals-

parterna alltid får medge varandra bättre, alltså mindre diskriminerande behandling än vad som anges i åtagandena.

I kapitel 5 i avdelning II i del II finns både allmänna bestämmelser om regelverket och särskilda bestämmelser om budtjänster, telekommunikationstjänster, finansiella tjänster, sjötransporttjänster och tjänster inom turism. I artikel 87 föreskrivs om vissa förfaranden som gäller fall då auktorisering krävs för tillhandahållande av en tjänst eller för kommersiell närvaro och åläggs parterna att inrätta domstolar för förnyad granskning eller omprövning av förvaltningsbeslut som rör investerade och tjänsteleverantörer. Bestämmelserna i artikeln kan anses höra till området för lagstiftningen, eftersom det i Finland finns lagstiftning bland annat om förvaltningsförfaranden och om nationella domstolar (t.ex. förvaltningslagen 434/2003, förvaltningsprocesslagen 586/1996, tingsrättslagen 581/1993 och lagen om förvaltningsdomstolarna 430/1999).

Avsnitt 3 i kapitlet (artiklarna 89–93) handlar om regleringen av budtjänster och innehåller bestämmelser om åtgärder för att förhindra konkurrensbegränsande metoder i branschen. Bestämmelserna i artikel 90 hör till området för allmän konkurrenspolitik, där det finns bestämmelser både på unionsnivå och nationellt, bland annat i lagen om konkurrensbegränsningar (480/1992). Bestämmelser om regleringsorganens oberoende finns i artikel 93 avseende budtjänster och i artikel 95 avseende telekommunikationstjänster. Nationellt kan dessa frågor anses vara reglerade bland annat i förvaltningslagen (434/2003).

I avsnitt 4 (artiklarna 94–102) föreskrivs det om regleringen av telekommunikationstjänster. Avsnittet innehåller bestämmelser bland annat om tillståndsförfarandet för telekommunikationstjänster, åtgärder för att förhindra att konkurrensbegränsande metoder börjar eller fortsätter att tillämpas, om samtrafik och knappa resurser, såsom frekvenser och samhällsomfattande tjänster. Utöver unionsnivån föreskrivs det nationellt om dessa frågor bland annat i kommunikationsmarknadslagen (393/2003). Artiklarna 98, 99 och 101 ska anses innehålla bestämmelser som hör till området för lagstiftningen, bland an-

nat därför att de handlar om offentliggörande av information och de reglerande myndigheternas skyldighet att säkerställa att företagen tryggar konfidentialiteten i information de får från andra företag. I lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation (516/2004) och i personuppgiftslagen (523/1999) finns det bestämmelser om sådan konfidentiell behandling av uppgifter om telekommunikationer och trafikuppgifter som avses i artikel 101.

Avsnitt 5 i (artiklarna 103–108) behandlar regleringen av finansiella tjänster. I artikel 105 föreskrivs det om ansökningar som gäller tillhandahållande av finansiella tjänster och om den sökandes rätt att få upplysningar om handläggningen av sin ansökan. Bland annat i förvaltningslagen (434/2003) ingår det bestämmelser om de frågor som avses i artiklarna. I artikel 106 föreskrivs det om rätten att tillhandahålla nya finansiella tjänster. Utöver unionsnivån finns det nationella föreskrifter om dessa frågor bland annat i lagen angående rättighet att idka näring (122/1919), i lagen om utländska försäkringsbolag (398/1995), i lagen om utländska kreditinstituts och finansiella instituts verksamhet i Finland (1608/1993) och i lagen om utländska värdepappersföretags rätt att tillhandahålla investeringstjänster i Finland (580/1996).

När det gäller turismtjänster föreskrivs det om åtgärder för att förhindra konkurrensbegränsande metoder i artikel 111 i avsnitt 7. Bestämmelsen hör till området för allmän konkurrenspolitik, där det finns bestämmelser både på unionsnivå och nationellt, bland annat i lagen om konkurrensbegränsningar (480/1992).

Avsnitten 3–5 och avsnitt 7 i kapitel 5 i avdelning II i del II i avtalet kan anses innehålla bestämmelser som hör till området för lagstiftningen, eftersom det på de aktuella områdena enligt vad som framförts ovan finns gällande bestämmelser på lagnivå i Finland.

DEL II:

AVDELNING IV

Kapitel 2 i avdelning IV i del II handlar om innovation och immateriella rättigheter. Des-

sa frågor hör alltså delvis till medlemsstaternas behörighet.

Bestämmelserna i artikel 144 A och 144 F om registreringsförfarande och om undantag till varumärkesrättigheter hör till området för lagstiftningen. Inom unionen finns det bestämmelser om dessa frågor i direktiv 89/104/EEG och i rådets förordning (EG) nr 40/94 om gemenskapsvarumärken. I Finland finns det bestämmelser om varumärken i varumärkeslagen (7/1964).

Artikel 146 behandlar industriella formgivningar. I 146 B–F föreskrivs det om skyddskraven för industriella formgivningar, om formgivningsinnehavarens rättigheter, om skyddstiden och om förhållandet till upphovsrätt. Dessa frågor regleras i unionen i direktiv 98/71/EG om mönsterskydd och i förordning (EG) nr 6/2002 om gemenskapsformgivning. Nationella bestämmelser om industriella formgivningar finns i mönsterrettslagen (221/1971).

I artikel 148 föreskrivs det om nyttighetsmodeller. Artikelns bestämmelser hör till medlemsstaternas behörighet. Artikel 148 B (skyddstid) och 148 C (förhållande till patent) innehåller förpliktande bestämmelser. Till den delen hör bestämmelserna i artikeln till området för lagstiftningen. Nationella bestämmelser om nyttighetsmodeller finns i lagen om nyttighetsmodellrätt (800/1991). Det är att märka att det i artikel 148 A.4 konstateras att artikeln inte ska påverka parternas befintliga lagstiftning.

Bestämmelser om säkerställande av skydd för immateriella rättigheter finns i artiklarna 151–162. I unionen regleras säkerställandet i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/48/EG om säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter. Frågorna som tas upp i dessa artiklar regleras nationellt i följande lagar: lagen om säkerställande av bevisning i tvistemål som gäller immateriella rättigheter (344/2000), varumärkeslagen (7/1964), lagen om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk (404/1961), lagen om nyttighetsmodellrätt (800/1991), patentlagen (550/1967), mönsterrättslagen (221/1971), lagen om växtförädlarrätt (789/1992), firmalagen (128/1979) och rättegångsbalken (4/1734). Ytterligare nationella bestämmelser om säkerställande av skyddet för immateriella

la rättigheter finns i lagen om ensamrätt till kretsmönster för integrerade kretsar (32/1991). Oavsett att det i artikel 139.3 konstateras att avtalets tillämplighetsområde avseende immateriella rättigheter också bland annat inbegriper skydd mot illojal konkurrens och skydd av konfidentiell information om know-how, kan avtalsbestämmelserna tolkas så, att av dem inte följer en plikt att utvidga regleringen om säkerställande av skyddet utöver vad det är utifrån unionens genomförandedirektiv.

Artiklarna 165–182 i kapitel 3 om offentlig upphandling i avdelning IV i del II och bestämmelserna i bilaga VI tillämpas endast på enheter inom centralförvaltningen. I kapitlet finns detaljerade bestämmelser om förfaranden och krav vid offentlig upphandling. På unionsnivå regleras frågor kring offentlig upphandling i det så kallade upphandlingsdirektivet 2004/18/EG och i det så kallade nya rättsskyddsdirektivet 2007/66/EG. Nationellt regleras upphandling i lagen om offentlig upphandling (348/2007) och i lagen om upphandling inom sektorerna vatten, energi, transporter och posttjänster (349/2007).

Bestämmelserna i artiklarna 191–192 i kapitel 5 om sociala aspekter i avdelning IV i del II anknyter till säkerställande av nivån på den nationella social- och arbetsmarknads-lagstiftningen särskilt i enlighet med de arbetsnormer som slagits fast i konventionerna från ILO. Här hänvisas i artikel 191 specifikt till föreningsfriheten och rätten till kollektiva förhandlingar samt till förbudet mot tvångsarbete, teman för ILO-konventioner som Finland har förbundit sig till (FördrS 32/1951 och FördrS 17/1960). I finsk lagstiftning tryggas föreningsfriheten, däribland facklig föreningsfrihet, i grundlagen (731/1999) och i arbetsavtalslagen (55/2001). I lagen om kollektivavtal (436/1946) finns allmänna bestämmelser om ingående av kollektivavtal. Vidare gäller lagen om utstationerade arbetstagare (1146/1999), som stiftats för att genomföra direktiv 96/71/EG om utstationering av arbetstagare, under vissa förutsättningar även arbetstagare som har utstationerats från Cariforum-stater. Enligt lagen ska vissa bestämmelser i den finska lagstiftningen tillämpas på utstationerade arbetstagares arbetsavtal till den del de är förmånligare för

arbetstagaren än den lag som annars skulle tillämpas. Finland har dessutom förbundit sig bland annat till ILO-konventionerna om förbud mot och omedelbara insatser för att avskaffa de värsta formerna av barnarbete (FördrS 16/2000) och angående diskriminering i fråga om anställning och yrkesutövning (FördrS 63/1970). Bestämmelserna i artiklarna 191–192 hör till området för lagstiftningen också för att där ingår ett åtagande om att följa bestämmelserna i de ILO-konventioner som nämns i artikel 191. De bestämmelser i avtalet som innehåller sådana åtaganden redogörs närmare nedan i avsnitt 4.1.3.

I artikel 193 kommer parterna överens om att inte främja handel eller utländska direktinvesteringar för att öka eller upprätthålla konkurrensfördelar genom att sänka skyddsnivåerna i nationell social- och arbetsmarknads-lagstiftning eller till exempel genom att underlåta att tillämpa sådan lagstiftning. Eftersom det i Finland finns gällande lagstiftning på det sociala området och på arbetsmarknadsområdet och eftersom bestämmelsen bland annat begränsar parternas möjligheter att reglera frågor på dessa områden framöver, ska den anses höra till området för lagstiftningen till den del de aktuella områdena hör till medlemsstaternas behörighet.

Avdelning IV i del II innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i enlighet med vad som framförts ovan, eftersom det i Finland finns bestämmelser på lagnivå på de områden avdelningen omfattar.

DEL III:

UNDEVIKANDE OCH LÖSNING AV TVISTER

I artiklarna 206–223 i del III bestäms om ett tvistlösningsförfarande som kan tillämpas på lösning av tvister kring tolkning eller tillämpning av avtalet på ett för Finland bindande sätt. Eftersom andra delar av avtalet innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen kan avgörandet i en tvist inverka på hur en bestämmelse ska tillämpas i en fråga som i Finland regleras på lagnivå. Därmed hör artikel 206 om tvistlösning och de bestämmelser i artikel 210 och i artiklarna

212–214 som direkt gäller genomförandet av ett bindande avgörande av skiljenämnden till området för lagstiftningen. Vidare ska bestämmelsen i artikel 219, enligt vilken skiljenämnden ska tolka bestämmelserna i avtalet bland annat i enlighet med Wienkonventionen, anses höra till området för lagstiftningen, eftersom den kan inverka på skiljenämndens avgörande i ett ärende som i Finland regleras på lagnivå.

Också artiklarna 204.3 och 205.5 i del III om undvikande och lösning av tvister ska anses höra till området för lagstiftningen. De handlar om att uppgifter som läggs fram i samband med samråd och medling ska vara konfidentiella. Tidigare har redogjorts för att avtalsbestämmelser om handlingars offentlighet hör till området för lagstiftningen. På samma grund innehåller också artikel 235 bestämmelser som hör till området för lagstiftningen.

DEL IV:

ALLMÄNNA UNDANTAG

I artiklarna 224–225 i del IV förtecknas de för parternas allmänna intressen och deras väsentliga säkerhetsintressen nödvändiga åtgärderna som parterna under vissa förutsättningar har rätt att vidta. Artikel 224 kan anses höra till området för lagstiftningen till den del den inverkar på innehållet och omfånget i sådan förmånsbehandling som hör till medlemsstaternas behörighet att definiera och som i Finland hör till området för lagstiftningen.

DEL V:

INSTITUTIONELLA BESTÄMMELSER

Artiklarna 227–229 i del V innehåller bestämmelser om inrättandet av ett gemensamt Cariforum–EG-råd och om dess verksamhet. Det gemensamma rådet ska utöva tillsyn över genomförandet av avtalet, övervaka att målen uppfylls och också undersöka frågor av betydelse och av gemensamt intresse som påverkar handeln mellan parterna. Rådet kan ge rekommendationer och fatta för parterna bin-

dande beslut. Vidare ges rådet bland annat rätt att besluta om nödvändiga avtalsändringar i samband med att nya medlemsstater i EU ansluter sig till avtalet.

Det gemensamma rådet består av ledamöter av Europeiska unionens råd och av Europeiska kommissionen, å ena sidan, och av företrädare för de avtalsslutande Cariforumstaternas regeringar, å andra sidan. Europeiska unionens medlemsstater företräds i det gemensamma rådet genom Europeiska unionens råd som fattar sina beslut i frågor som kommer upp i det gemensamma rådet i enlighet med unionsfördragen.

Avtalet är mera omfattande avseende marknadstillträde för tjänster och investeringar än gemenskapens tidigare avtal beträffande yttre förbindelser. Av den anledningen är risken något större för att det gemensamma rådets beslut också ska gälla frågor som enligt unionsfördragen hör till medlemsstaternas behörighet och enligt Finlands grundlag till området för lagstiftningen, jämfört med bestämmanderätten i de organ som har inrättats med stöd av tidigare avtal beträffande yttre förbindelser. Statsrådets generella bedömning är att denna risk trots allt är förhållandevis liten, särskilt beaktande det faktum att unionens exklusiva behörighet beträffande handel med tjänster och investeringar utvidgades i och med att Lissabonfördraget trädde i kraft.

Eftersom besluten i det gemensamma rådet antas i samförstånd mellan parterna och eftersom ståndpunkten i frågor som hör till medlemsstaternas behörighet i Europeiska unionens råd i regel fattas enhälligt, kan ordningen endast i ringa mån anses inverka på Finlands suveränitet. Genom avtalet överförs alltså inte finsk lagstiftande makt helt på riktigt till det gemensamma rådet. Beträktande därutöver bestämmelsen i 1 § 3 mom. i grundlagen om Finlands deltagande i internationellt samarbete och grundlagsutskottets tidigare utlåtande i en motsvarande fråga (GrUU 31/2001 rd), kan bestämmelserna om det gemensamma rådets bestämmanderätt anses stå i samklang med grundlagens suveränitetsbestämmelser.

Artiklarna om inrättandet av det gemensamma rådet och om dess verksamhet ska dock anses höra till området för lagstiftning-

en till den del de berättigar rådet att fatta för parterna bindande beslut i frågor som enligt unionsfördragen hör till medlemsstaternas behörighet. Detsamma gäller på motsvarande sätt artikel 230, till den del där föreskrivs om beslutanderätten i den handels- och utvecklingskommitté som genom avtalet inrättas för Cariforum och EG.

DEL VI:

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER OCH SLUTBESTÄMMELSER

Med undantag av bestämmelserna om utvecklingssamarbete ska enligt artikel 241.1 i de fall då bestämmelserna i avtalet inte överensstämmer med bestämmelserna i avdelning II i del 3 av Cotonou-avtalet (FördrS 69/2005 och 66/2008) bestämmelserna i det föreliggande avtalet tillämpas. Till den del avtalet innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen innebär artikel 241.1 dessa bestämmelserns företräde i förhållande till de bestämmelser i nämnda avdelning i Cotonou-avtalet som hör till området för lagstiftningen och av den orsaken ska också artikel 241.1 anses höra till området för lagstiftningen. På samma grunder kan det anses att artikel 14.3 i protokoll II (om ömsesidigt administrativt bistånd i tullfrågor) också hör till området för lagstiftningen.

4.1.3 Bestämmelser om åtaganden enligt andra avtal

En del bestämmelser i Västindiska EPA-avtalet, där man förbinder sig att följa åtaganden enligt vissa andra avtal, hör till området för lagstiftningen och förutsätter riksdagens samtycke, eftersom dessa andra avtal är avtal som hör till unionens och medlemsstaternas delade behörighet eller till Finlands behörighet och innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen. I Västindiska EPA-avtalet förbinder man sig att följa dessa andra avtal, inklusive bestämmelserna som hör till området för lagstiftningen, även om avtalen i övrigt skulle sägas upp.

Till dessa bestämmelser hör artikel 139 i Västindiska EPA-avtalet, enligt vilken par-

terna bland annat ska säkerställa att Tripsavtalet (FördrS 16/1995) genomförs korrekt och effektivt, artikel 143.1, enligt vilken gemenskapen och de avtalsslutande Cariforumstaterna ska följa WIPO-fördraget om upphovsrätt (FördrS 823/2005) och WIPO-fördraget om framföranden och fonogram (FördrS 824/2005). Det är meningen att anslutningshandlingarna till WIPO-fördragen ska deponeras när EU:s alla medlemsstater har uppfyllt fördragens krav i sin lagstiftning. Även artikel 147 A.1, enligt vilken gemenskapen ska följa konventionen om patent-samarbete (FördrS 58/1980), patenträttskonventionen (FördrS 6-7/2006) och Budapestkonventionen om internationellt erkännande av deponering av mikroorganismer för patentändamål (FördrS 56/1985) hör på ovan anförda grunder till området för lagstiftningen.

Till området för lagstiftningen hör på motsvarande sätt också artikel 237, där gemenskapen och de avtalsslutande Cariforumstaterna bland annat förbinder sig att vidta de administrativa och lagstiftningsåtgärder som krävs för att kunna följa bland annat FN:s konvention mot korruption (FördrS 56, 58/2006), FN:s konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet (FördrS 18 och 20/2004) och dess protokoll (bl.a. FördrS 70–71/2006 och 72–73/2006) samt FN:s konvention om bekämpande av finansiering av terrorism (FördrS 73–74/2002). Finland undertecknade den 23 januari 2002 tilläggsprotokollet mot olaglig tillverkning av och handel med skjutvapen, deras delar och komponenter och ammunition till konventionen mot gränsöverskridande organiserad brottslighet (nedan eldvapenprotokollet). I stort uppfyller den finska lagstiftningen om eldvapen förpliktelserna i eldvapenprotokollet. För att eldvapenprotokollet ska kunna sättas i kraft krävs det emellertid ändringar i strafflagen. Regeringens proposition om godkännande av eldvapenprotokollet och om sådan ändring av strafflagen som eldvapenprotokollet förutsätter lämnades till riksdagen för behandling under vårsessionen 2009 i samband med förslagen till ändring av skjutvapenlagen och av vissa andra lagar som har samband med den (RP 106/2009 rd). Lagen om sättande i kraft av tilläggsprotokollet av-

ses träda i kraft vid samma tidpunkt som tilläggsprotokollet träder i kraft nationellt. Meningen är att de övriga lagändringarna som ingår i regeringspropositionen ska sättas i kraft så fort som möjligt.

Till området för lagstiftningen ska på ovan anförda grunder vidare hänföras bestämmelsen i artikel 192, som förpliktar parterna att garantera att deras egna föreskrifter och deras egen politik på det sociala området och på arbetsmarknadsområdet säkrar och främjar höga sociala standarder och arbetsnormer, i enlighet med de internationellt erkända rättigheterna i artikel 191. Artikel 191, där dessa rättigheter slås fast, hör till området för lagstiftningen, eftersom bestämmelsen indirekt påverkar innehåll och tillämpning av bestämmelsen i artikel 192 som hör till området för lagstiftningen.

Västindiska EPA-avtalet innehåller ytterligare bestämmelser där parterna bekräftar sina åtaganden enligt vissa andra avtal med delad behörighet, där det ingår bestämmelser som hör till området för lagstiftningen. Sådana är:

- artikel 52, där parterna bekräftar sitt åtagande att respektera de rättigheter och skyldigheter som fastställs bland annat i internationella växtskyddskonventionen (FördrS 39–40/2006)

- bestämmelsen i artikel 60, där parterna och de avtalsslutande Cariforum-staterna bekräftar sina åtaganden enligt WTO-avtalet (FördrS 16/1995) och

- bestämmelsen i artikel 83, där parterna bekräftar sina åtaganden enligt Gats (FördrS 16/1995) i fråga om inresa och tillfällig vistelse för tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis och oberoende yrkesutövare.

Dessa bestämmelser hör emellertid inte till området för lagstiftningen, eftersom de be-

kräftar befintliga åtaganden enligt andra avtal eller verkställande av sådana åtaganden, och det därför inte handlar om ett särskilt åtagande att följa specifika avtal även i det fallet att avtalen sägs upp. De ska därför anses vara summariska och deklarationsaktiga, och därmed påverkar de inte innehållet eller omfattningen av Finlands internationella förpliktelser.

Sammantaget kan det konstateras att avtalsbestämmelserna som hör till medlemsstaternas behörighet och till området för lagstiftningen i underavsnitten 4.1.2 och 4.1.3 i denna proposition enligt statsrådets synpunkt inte står i konflikt med gällande materiell lagstiftning i Finland.

4.2 Behandlingsordning

Enligt regeringens uppfattning innehåller avtalet inte den typen av bestämmelser som rör grundlagen enligt dess 94 § 2 mom. och 95 § 2 mom. Avtalet kan enligt regeringen därför godkännas med enkel majoritet och förslaget till lag om sättande i kraft av avtalet i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan och i enlighet med 94 § i grundlagen föreslås att

Riksdagen godkänner det i Bridgetown den 15 oktober 2008 ingångna avtalet om ekonomiskt partnerskap mellan Cariforum-staterna, å ena sidan, och Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å andra sidan, till den del det hör till Finlands behörighet.

Eftersom avtalet innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen, förläggs Riksdagen samtidigt följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet om ekonomiskt partnerskap mellan Cariforum-staterna, å ena sidan, och Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å andra sidan

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §
De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i det i Bridgetown den 15 oktober 2008 ingångna avtalet om ekonomiskt partnerskap mellan Cariforum-staterna, å ena sidan, och Europeiska gemenskapen och dess

medlemsstater, å andra sidan, gäller som lag sådana Finland har förbundit sig till dem.

2 §
Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av republikens president.

Helsingfors den 17 september 2010

Republikens President

TARJA HALONEN

Utrikeshandels- och utvecklingsminister *Paavo Väyrynen*

AVTAL OM EKONOMISKT PARTNERSKAP

mellan Cariforum-staterna, å ena sidan, och Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å andra
sidan

ANTIGUA OCH BARBUDA,
SAMVÄLDET BAHAMAS,
BARBADOS,
BELIZE,
SAMVÄLDET DOMINICA,
DOMINIKANSKA REPUBLIKEN,
GRENADA,
REPUBLIKEN GUYANA,
REPUBLIKEN HAITI,
JAMAICA,
SAINT KITTS OCH NEVIS,
SAINT LUCIA,
SAINT VINCENT OCH GRENADINERNA,
REPUBLIKEN SURINAM,
REPUBLIKEN TRINIDAD OCH TOBAGO,
nedan kallade *Cariforum-staterna*,
å ena sidan, och
KONUNGARIKET BELGIEN,
REPUBLIKEN BULGARIEN,
REPUBLIKEN TJECKIEN,
KONUNGARIKET DANMARK,
FÖRBUNDSREPUBLIKEN TYSKLAND,
REPUBLIKEN ESTLAND,
IRLAND,
REPUBLIKEN GREKLAND,
KONUNGARIKET SPANIEN,
REPUBLIKEN FRANKRIKE,
REPUBLIKEN ITALIEN,
REPUBLIKEN CYPERN,
REPUBLIKEN LETTLAND,
REPUBLIKEN LITAUEN,
STORHERTIGDÖMET LUXEMBURG,
REPUBLIKEN UNGERN,
MALTA,

KONUNGARIKET NEDERLÄNDERNA,

REPUBLIKEN ÖSTERRIKE,

REPUBLIKEN POLEN,

REPUBLIKEN PORTUGAL,

RUMÄNIEN,

REPUBLIKEN SLOVENIEN,

REPUBLIKEN SLOVAKIEN,

REPUBLIKEN FINLAND,

KONUNGARIKET SVERIGE,

FÖRENADE KONUNGARIKET STORBRIANNIEN OCH NORDIRLAND,

fördragsslutande parter i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen och fördraget om Europeiska unionen, nedan kallade *Europeiska unionens medlemsstater* eller *EU-medlemsstaterna*,

och

EUROPEISKA GEMENSKAPEN,

å andra sidan,

SOM BEAKTAR det reviderade Chaguaramasfördraget om upprättande av Karibiska gemenskapen inklusive Caricoms gemensamma marknad och ekonomi, Basseterrefördraget om upprättande av Östkaribiska staters organisation och avtalet om upprättande av ett frihandelsområde mellan Karibiska gemenskapen och Dominikanska republiken, å ena sidan, och fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, å andra sidan,

SOM BEAKTAR partnerskapsavtalet mellan medlemmarna i gruppen av stater i Afrika, Västindien och Stillahavsområdet, och Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater undertecknat i Cotonou den 23 juni 2000 och reviderat den 25 juni 2005, nedan kallat *Cotonouavtalet*,

SOM BEKRÄFTAR sitt åtagande att respektera mänskliga rättigheter, demokratiska principer och rättsstatsprincipen, som utgör hörnstenarna i Cotonouavtalet, samt principen om sunt styrelseskick, som utgör grundvalen för Cotonouavtalet,

SOM BEAKTAR behovet att främja och påskynda Cariforum-staternas ekonomiska, kulturella och sociala utveckling för att därigenom bidra till fred och säkerhet och till främjandet av en stabil och demokratisk politisk miljö,

SOM BEAKTAR den vikt de lägger vid internationellt överenskomna utvecklingsmål och vid Förenta nationernas millennieutvecklingsmål,

SOM BEAKTAR behovet att främja ekonomiska och sociala framsteg för sina folk på ett sätt som är förenligt med en hållbar utveckling genom att man respekterar grundläggande arbetsrättsliga bestämmelser i enlighet med åtagandena inom Internationella arbetsorganisationen och skyddar miljön i enlighet med Johannesburgdeklarationen från 2002,

SOM BEKRÄFTAR sitt åtagande att tillsammans verka för att målen i Cotonouavtalet förverkligas, inbegripet att utrota fattigdom, att åstadkomma en hållbar utveckling och att uppnå en gradvis integrering av staterna i Afrika, Västindien och Stillahavsområdet (AVS-staterna) i världsekonomin,

SOM ÖNSKAR underlätta genomförandet av Caricoms utvecklingsvision,

SOM BEAKTAR sitt åtagande att följa de principer och regler som styr den internationella handeln, särskilt principerna och reglerna i avtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen (WTO),

SOM BEAKTAR skillnaderna i ekonomisk och social utveckling mellan Cariforum-staterna och Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater,

SOM BEAKTAR vikten av de traditionella kopplingar som finns, och särskilt de starka historiska, politiska och ekonomiska banden parterna emellan,

SOM BEAKTAR att de vill stärka dessa band och upprätta nära och varaktiga förbindelser grundade på partnerskap och ömsesidiga rättigheter och skyldigheter, åtföljt av en regelbunden dialog i syfte att förbättra den ömsesidiga kunskapen och förståelsen,

SOM ÖNSKAR stärka ramen för sina ekonomiska förbindelser och handelsförbindelser genom ett avtal om ekonomiskt partnerskap som kan fungera som ett verktyg för Cariforum-staternas utveckling,

SOM ÖNSKAR stärka sina ekonomiska förbindelser och i synnerhet handels- och investeringsflödena, genom att bygga vidare på och förbättra Cariforum-staternas nuvarande förmånstillträde till Europeiska gemenskapens marknad,

SOM BEKRÄFTAR sitt åtagande att stödja den regionala integrationen mellan Cariforum-staterna, och särskilt att verka för regional ekonomisk integration som ett viktigt redskap för att underlätta deras integrering i världsekonomin och hjälpa dem att stå rustade inför globaliseringens utmaningar och uppnå ekonomisk tillväxt och sociala framsteg som är förenliga med den hållbara utveckling de eftersträvar,

SOM ÄR MEDVETNA om att kapaciteten måste byggas upp och problem med begränsat utbud måste avhjälpas i Cariforum-staterna för att de till fullo ska kunna dra nytta av ökade handelsmöjligheter och maximera nyttan med handelsreformer, och SOM BEKRÄFTAR den väsentliga roll som utvecklingsbistånd, inklusive handelsrelaterat bistånd, kan spela när det gäller att hjälpa Cariforum-staterna att genomföra och dra nytta av detta avtal,

SOM ERINRAR om att Europeiska unionen (EU) har åtagit sig att öka utvecklingsbiståndet, inklusive handelsbiståndet, och att se till att en betydande del av Europeiska gemenskapens och EU-medlemsstaternas åtaganden är inriktade på AVS-länderna,

SOM ÄR FAST BESLUTNA att se till att Europeiska gemenskapens utvecklingssamarbete för regionalt ekonomiskt samarbete och regional integration enligt Cotonouavtalet genomförs så att de förväntade fördelarna med avtalet blir största möjliga,

SOM ÅTAR SIG att i överensstämmelse med Parisförklaringen om biståndseffektivitet, EU:s samförstånd om utveckling och partnerskapet för tillväxt, stabilitet och utveckling mellan EU och Västindien, samarbeta för att göra det lättare för EU-medlemsstaterna och andra givare att bidra med stöd till Cariforum-staternas satsningar på att nå målen med detta avtal,

SOM ÄR ÖVERTYGADE om att avtalet om ekonomiskt partnerskap kommer att skapa ett nytt och gynnsammare klimat för deras förbindelser inom handel och investeringar, och skapa nya dynamiska möjligheter för tillväxt och utveckling,

HAR ENATS OM FÖLJANDE.

DEL I

HANDELSPARTNERSKAP FÖR HÅLLBAR UTVECKLING

Artikel 1

Mål

Målen med detta avtal är att

- a) bidra till att minska och på sikt utrota fattigdomen genom att inrätta ett handelspartnerskap som följer målet med hållbar utveckling, millennieutvecklingsmålen och Cotonouavtalet,
- b) främja regional integration, ekonomiskt samarbete och sunt styrelseskick så att ett konkret, förutsebart och öppet regelverk för handel och investeringar inrättas och tillämpas mellan parterna och inom Cariforum-regionen,
- c) verka för att Cariforum-staterna gradvis integreras i världsekonomin, i enlighet med deras politiska val och utvecklingsprioriteringar,
- d) förbättra Cariforum-staternas kapacitet i handelspolitiken och handelsrelaterade frågor,
- e) stödja förutsättningarna för ökade investeringar och privata initiativ samt förbättra utbudskapaciteten, konkurrenskraften och den ekonomiska tillväxten inom Cariforum-regionen,
- f) stärka de befintliga förbindelserna mellan parterna på grundval av solidaritet och ömsesidigt intresse. Avtalet ska därför, med hänsyn till parternas respektive utvecklingsnivåer och i överensstämmelse med skyldigheterna inom ramen för WTO, förbättra handelsförbindelserna och de ekonomiska förbindelserna, tjäna som underlag för en ny handelsdynamik mellan parterna genom en gradvis och asymmetrisk liberalisering av handeln dem emellan samt stärka, bredda och fördjupa samarbetet på alla områden som är relevanta för handel och investeringar.

Artikel 2

Principer

1. Detta avtal är grundat på de grundläggande principerna samt grundsatserna och grundelementen i artiklarna 2 och 9 i Cotonouavtalet. Detta avtal ska bygga på bestämmelserna i Cotonouavtalet och de tidigare AVS-EG-partnerskapsavtalen på området regionalt samarbete och regional integration samt ekonomiskt samarbete och handelssamarbete.
2. Parterna är överens om att Cotonouavtalet och detta avtal vid tillämpningen ska komplettera och ömsesidigt förstärka varandra.

Artikel 3

Hållbar utveckling

1. Parterna bekräftar att målet med hållbar utveckling ska eftersträvas och integreras i varje del av det ekonomiska partnerskapet, så att de övergripande åtagandena i artiklarna 1, 2 och 9 i Cotonouavtalet kan fullgöras, och särskilt det allmänna åtagandet att minska och på sikt utrota fattigdomen på ett sätt som är förenligt med målet med hållbar utveckling.
2. Att detta mål ska eftersträvas i samband med detta avtal om ekonomiskt partnerskap ser parterna som ett åtagande att
 - a) tillämpa detta avtal på ett sätt som till fullo tar hänsyn till deras respektive befolkningars och kommande generationers bästa på det mänskliga, kulturella, ekonomiska och sociala planet samt inom hälsa och miljö,
 - b) se till att beslutsfattandet följer de grundläggande principerna om ägande, deltagande och dialog.
3. Parterna är följaktligen eniga om att samarbeta för att nå en hållbar utveckling, med tonvikten på att människan ska vara den som utvecklingen främst kommer till godo.

Artikel 4

Regional integration

1. Parterna medger att regional integration är ett väsentligt inslag i partnerskapet och ett kraftfullt verktyg för att uppnå målen med detta avtal.
2. Parterna erkänner och bekräftar att regional integration mellan Cariforum-staterna är en viktig mekanism för att ge dessa stater bättre ekonomiska möjligheter och ökad politisk stabilitet och för att verka för att de verkligen integreras i världsekonomin.
3. Parterna noterar Cariforum-staternas ansträngningar för att gynna regional och subregional integration inom sitt område genom det reviderade Chaguaramasfördraget om upprättande av Karibiska gemenskapen inklusive Caricom's gemensamma marknad och ekonomi, Basseterrefördraget om upprättande av Östkaribiska staters organisation och avtalet om upprättande av ett frihandelsområde mellan Karibiska gemenskapen och Dominikanska republiken.
4. Vidare erkänner parterna att det, utan att det påverkar tillämpningen av de åtaganden som görs i detta avtal, uteslutande är Cariforum-staterna som i egenskap av suveräna stater och med hänsyn till sina aktuella och framtida politiska ambitioner ska fastställa den regionala integrationens hastighet och omfattning.

5. Parterna är överens om att deras partnerskap bygger på och syftar till fördjupad regional integration och förbinder sig att samarbeta för att vidareutveckla den, samtidigt som de tar hänsyn till varandras respektive utvecklingsnivåer, behov, geografiska förutsättningar och strategier för hållbar utveckling, liksom Cariforum-staternas egna uppställda prioriteringar och skyldigheterna i de befintliga överenskommelser om regional integration som avses i punkt 3.

6. Parterna förbinder sig att samarbeta för att underlätta tillämpningen av detta avtal och att stödja den regionala integrationen i Cariforum-området.

Artikel 5 Övervakning

Parterna åtar sig att kontinuerligt övervaka tillämpningen av avtalet genom sina respektive processer och institutioner för medinflytande, liksom dem som inrättas genom detta avtal, för att se till att avtalets mål förverkligas, att avtalet tillämpas korrekt och att partnerskapet kommer män, kvinnor, ungdomar och barn till godo i största möjliga mån. Parterna förpliktar sig också att snarast samråda med varandra om eventuella problem som uppstår.

Artikel 6 Samarbete i internationella forum

Parterna ska sträva efter att samarbeta inom alla internationella forum där frågor som är relevanta för detta partnerskap behandlas.

Artikel 7 Utvecklingssamarbete

1. Parterna medger att utvecklingssamarbete är ett avgörande inslag i partnerskapet och väsentligt för att förverkliga de mål för avtalet som fastställs i artikel 1. Detta samarbete kan vara både av ekonomiskt och icke-ekonomiskt slag.

2. Utvecklingssamarbete för regionalt ekonomiskt samarbete och regional integration enligt Cotonouavtalet ska genomföras så att de förväntade fördelarna med avtalet blir största möjliga. Områden för samarbete och tekniskt bistånd anges i förekommande fall i de enskilda kapitlen i detta avtal. Samarbetet ska ske enligt bestämmelserna i den här artikeln, löpande ses över och vid behov revideras enligt bestämmelserna i artikel 246 i detta avtal.

3. Europeiska gemenskapens finansiering av utvecklingssamarbetet mellan Cariforum och Europeiska gemenskapen till stöd för tillämpningen av detta avtal ska ske inom ramen för bestämmelserna och relevanta förfaranden i Cotonouavtalet, särskilt Europeiska utvecklingsfondens programplaneringsförfaranden, och inom ramen för relevanta instrument som finansieras av

Europeiska unionens allmänna budget. I samband med detta ska en av prioriteringarna vara att stödja tillämpningen av detta avtal.

4. Europeiska gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska med utgångspunkt i sina respektive roller och ansvarsområden vidta alla åtgärder som krävs för att se till att resurserna för att underlätta de insatser för utvecklingssamarbete som föreskrivs i detta avtal verkligen mobiliseras, anslås och används.

5. Europeiska unionens medlemsstater åtar sig gemensamt att med hjälp av sina respektive utvecklingspolitiska åtgärder och utvecklingsinstrument stödja insatser för utvecklingssamarbete som syftar till regionalt ekonomiskt samarbete och regional integration samt tillämpningen av detta avtal i Cariforum-staterna och på regional nivå, i överensstämmelse med principerna om komplementaritet och biståndseffektivitet.

6. Parterna ska samarbeta för att förenkla medverkan från andra givare som vill stödja de samarbetsinsatser som nämns i punkt 5 och Cariforum-staternas satsningar för att uppnå målen med detta avtal.

Artikel 8 Prioriteringar för samarbetet

1. Det utvecklingssamarbete som föreskrivs i artikel 7 ska i första hand vara inriktat på följande områden, som beskrivs närmare i de olika kapitlen i detta avtal:

- i) Tillhandahållande av tekniskt bistånd för att förbättra Cariforum-staternas kapacitet i fråga om mänskliga, rättsliga och institutionella resurser så att de lättare kan fullgöra åtagandena i detta avtal.
- ii) Tillhandahållande av stöd för kapacitets- och institutionsuppbyggnad för skattereform, i syfte att förbättra skatteförvaltningen och skatteuppbörden för att minska beroendet av tullar och andra avgifter till förmån för andra former av indirekta skatter.
- iii) Tillhandahållande av stödåtgärder som syftar till att främja utvecklingen inom den privata sektorn och företagen, särskilt småföretagen, samt förbättra Cariforum-företagens internationella konkurrenskraft och diversifieringen av Cariforum-ekonomierna.
- iv) Större mångfald inom Cariforum-staternas varu- och tjänsteexporter genom nya investeringar och utveckling av nya näringar.
- v) Förbättrad teknisk kapacitet och forskningskapacitet inom Cariforum-staterna så att man kan ta fram och följa internationellt erkända sanitära och fytosanitära åtgärder, tekniska standarder och internationellt erkända arbets- och miljönormer.

vi) Utveckling av innovationssystem för Cariforum-staterna, däribland utveckling av den tekniska kapaciteten.

vii) Stöd till utveckling av den infrastruktur som behövs i Cariforum-staterna för att bedriva handel.

2. Prioriteringarna för utvecklingssamarbetet i grova drag enligt punkt 1 och mer i detalj enligt de olika kapitlen i detta avtal ska genomföras enligt bestämmelserna i artikel 7.

3. Parterna är eniga om fördelarna med en regional utvecklingsfond som företräder samtliga Cariforum-staters intressen och som kan mobilisera och överföra utvecklingsresurser knutna till avtalet om ekonomiskt partnerskap från EUF och andra potentiella givare. Cariforum-staterna ska i detta hänseende sträva efter att inrätta en sådan fond inom två år efter det att avtalet undertecknats.

DEL II

HANDEL OCH HANDELSRELATERADE FRÅGOR

AVDELNING I

VARUHANDEL

KAPITEL 1

Tullar

Artikel 9

Tillämpningsområde

Bestämmelserna i detta kapitel ska gälla för alla varor med ursprung i Europeiska gemenskapen eller någon Cariforum-stat ⁽¹⁾.

Artikel 10

Ursprungsregler

Med *med ursprung* i avses i detta kapitel sådana varor som uppfyller ursprungsreglerna i protokoll I. Inom fem år efter det att detta avtal trätt i kraft ska parterna se över bestämmelserna i protokoll I i syfte att ytterligare förenkla begreppen och metoderna för att fastställa ursprunget mot bakgrund av Cariforum-staternas utvecklingsbehov. Vid denna översyn ska parterna beakta utvecklingen av tekniker, produktionsprocesser och alla andra faktorer som kan medföra att bestämmelserna i protokoll I behöver ändras. Varje sådan ändring ska göras genom ett beslut av det gemensamma Cariforum-EG-rådet.

Artikel 11

Tullar

Med tull avses varje form av tull eller annan avgift, inbegripet varje form av extraskatt eller annan extraavgift, som påförs i samband med import eller export av varor, med undantag av

⁽¹⁾ Varor och produkter ska anses ha samma betydelse, såvida inte annat uttryckligen anges.

a) inhemska skatter och andra inhemska avgifter som påförs i enlighet med artikel 27,

b) antidumpings-, utjämnings- eller skyddsåtgärder som vidtas i enlighet med kapitel 2 i denna avdelning,

c) andra avgifter som påförs i enlighet med artikel 13.

Artikel 12

Klassificering av varor

Klassificeringen av de varor som omfattas av detta avtal ska vara den i systemet för harmoniserad varubeskrivning och kodifiering (HS) i överensstämmelse med de klassificeringsbestämmelser som gäller för det systemet. Den särskilda kommitté för tullsamarbete och handelslätnader som anges i artikel 36 ska behandla alla eventuella frågor om varuklassificeringen som uppstår vid tillämpningen av detta avtal.

Artikel 13

Avgifter

De avgifter som avses i artikel 11 ska till sitt belopp vara begränsade till den ungefärliga kostnaden för tillhandahållna tjänster och får inte utgöra ett indirekt skydd för inhemska

produkter eller en beskattning av import eller export för fiskala ändamål. De får inte överstiga det verkliga värdet på de tillhandahållna tjänsterna. Några avgifter får inte tas ut för konsuler tjänster.

Artikel 14

Avskaffande av exporttullar på varor med ursprungsstatus

1. Exporttullar ska inte påföras varor med ursprung i Cariforum-staterna som importeras till gemenskapen och vice versa.

2. Utan hinder av vad som sägs i punkt 1 ska de avtalsslutande Cariforum-stater som anges i bilaga I avskaffa de exporttullar som anges i den bilagan senast tre år efter att detta avtal undertecknats.

Artikel 15

Importtullar på varor med ursprung i Cariforum-staterna

Varor med ursprung i Cariforum-staterna ska importeras tullfritt till gemenskapen, med undantag för de varor och enligt de villkor som anges i bilaga II.

Artikel 16

Importtullar på varor med ursprung i gemenskapen

1. Tullarna på varor med ursprung i gemenskapen får vid import till Cariforum-staterna inte överskrida de som anges i bilaga III.

2. Varor med ursprung i gemenskapen ska vid import till Cariforum-staterna vara befriade från alla sådana tullar som avses i artikel 11, med undantag för dem som är förtecknade i bilaga III.

3. Under tio år efter det att detta avtal undertecknats får Cariforum-staterna fortsätta att tillämpa alla sådana tullar som avses i artikel 11 utom de som förtecknas i bilaga III på importerade varor med ursprung i gemenskapen, under förutsättning att varan i fråga var belagd med dessa tullar när detta avtal undertecknades, och att likadana varor som importeras från alla andra länder beläggs med samma tull.

4. Under de sju första åren efter det att detta avtal undertecknats ska de avtalsslutande Cariforum-staterna inte vara tvungna att påbörja någon utfasning av andra tullar än de som förtecknas i bilaga III och avses i punkt 2. Denna process ska åtföljas av de nödvändiga skattereformer som föreskrivs i artikel 22.

5. För att garantera öppenhet och insyn ska sådana tullar anmälas till Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté inom sex månader efter det att detta avtal har undertecknats. Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté ska också underrättas snarast om sådana tullar avskaffas.

6. Om importen av en viss vara är förknippad med stora svårigheter får Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté besluta att se över tidsplanen för sänkningarna och avvecklingen av tullarna i syfte att eventuellt ändra tidsplanen. Sådana eventuella ändringar får inte medföra att fristerna i den tidsplan för vilken översyn har begärts förlängs för den berörda varan så att de överskrider den maximala övergångsperioden för sänkta eller avvecklade tullar på den varan enligt bilaga III. Om Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté inte har fattat beslut inom 30 dagar räknat från en begäran att se över tidsplanen, får Cariforum-staterna tillfälligt upphäva tidsplanen för en period som inte får överstiga ett år.

Artikel 17

Ändrade tullåtaganden

Mot bakgrund av de särskilda utvecklingsbehoven i Antigua och Barbuda, Belize, Samväldet Dominica, Grenada, Republiken Guyana, Republiken Haiti, Saint Kitts och Nevis, Saint Lucia samt Saint Vincent och Grenadinerna, får parterna i Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté besluta att ändra nivån på tullarna i bilaga III, som får tillämpas på varor med ursprung i gemenskapen då de importeras till Cariforum-staterna. Parterna ska se till att sådana ändringar inte medför att detta avtal inte längre är förenligt med bestämmelserna i artikel XXIV i Gatt-avtalet från 1994. Parterna får vid behov också besluta att samtidigt justera tullåtagandena enligt bilaga III och i fråga om andra varor som importeras från gemenskapen.

Artikel 18

Rörlighet för varor

Parterna ställer sig bakom målet att tullar endast ska tas ut en gång på varor med ursprungsstatus som importeras till gemenskapen eller till de avtalsslutande Cariforum-staterna. Innan de ordningar som krävs för att uppnå detta mål är på plats ska de avtalsslutande Cariforum-staterna göra sitt yttersta i detta hänseende. Gemenskapen ska ge det tekniska bistånd som behövs för att målet ska uppnås.

Artikel 19

Förmånligare behandling genom frihandelsavtal

1. För de frågor som omfattas av detta kapitel ska gemenskapen bevilja Cariforum-staterna sådan förmånligare behandling som följer av att gemenskapen blir part i ett frihandelsavtal med tredje part sedan detta avtal undertecknats.

2. För de frågor som omfattas av detta kapitel ska Cariforum-staterna eller enskilda avtalsslutande Cariforum-stater bevilja gemenskapen sådan förmånligare behandling som följer av att Cariforum-staterna eller enskilda avtalsslutande Cariforum-stater blir part i ett frihandelsavtal med någon betydande handels-ekonomi sedan detta avtal undertecknats.

3. Bestämmelserna i detta kapitel ska inte innebära någon skyldighet för gemenskapen eller någon av de avtalsslutande Cariforum-staterna att ömsesidigt utvidga eventuella förmånsbehandlingar som gäller till följd av att gemenskapen eller någon avtalsslutande Cariforum-stat är part i ett frihandelsavtal med tredje part när detta avtal undertecknas.

4. Med *betydande handelsekonomi* avses i denna artikel varje utvecklat land, eller ett land eller territorium som under året innan det frihandelsavtal som avses i punkt 2 trädde i kraft stod för mer än en (1) procent av varuexporten i världen, eller en grupp av länder som agerar individuellt, kollektivt eller genom ett frihandelsavtal och som under året innan det frihandelsavtal som avses i punkt 2 trädde i kraft tillsammans stod för mer än en och en halv (1,5) procent av varuexporten i världen ⁽¹⁾.

5. Om en avtalsslutande Cariforum-stat ansluter sig till ett sådant frihandelsavtal med tredje part som avses i punkt 2 och ett sådant frihandelsavtal innebär att denna tredje part får förmånligare behandling än vad Cariforum-staten ger gemenskapen enligt detta avtal, ska parterna inleda samråd. Parterna får besluta om den berörda avtalsslutande Cariforum-staten har rätt att neka gemenskapen den förmånligare behandling som ges enligt frihandelsavtalet. Det gemensamma Cariforum-EG-rådet får vidta de åtgärder som krävs för att anpassa bestämmelserna i detta avtal.

Artikel 20

Särskilda bestämmelser om administrativt samarbete

1. Parterna är överens om att administrativt samarbete är av största vikt för tillämpning och kontroll av den förmånsbehandling som beviljas enligt denna avdelning och understryker sin beslutsamhet att bekämpa oegentligheter och bedrägeri i samband med tull och tullfrågor.

2. Om någon part eller avtalsslutande Cariforum-stat på grundval av objektiva uppgifter har konstaterat bristande administrativt samarbete eller en oegentlighet eller ett bedrägeri, får den tillfälligt avbryta förmånsbehandlingen av den eller de berörda produkterna i enlighet med denna artikel.

3. Vid tillämpningen av denna artikel ska med bristande administrativt samarbete avses bl.a.

- a) att skyldigheten att kontrollera den berörda produktens eller de berörda produkternas ursprungsstatus upprepade gånger åsidosätts,
- b) att kontroll i efterhand av ursprungsintyg eller meddelande av kontrollresultaten upprepade gånger nekas eller otillbörligen fördröjs,
- c) att tillstånd att, inom ramen för det administrativa samarbetet, på plats kontrollera äktheten av handlingar eller riktigheten av uppgifter som är av betydelse för att

kunna bevilja den berörda förmånsbehandlingen upprepade gånger nekas eller otillbörligen fördröjs.

Vid tillämpning av denna artikel får det fastställas att oegentligheter eller bedrägeri föreligger bl.a. om varuimporten snabbt och utan tillfredsställande förklaring ökar så, att den överstiger den andra partens normala produktionsnivå och exportkapacitet och det finns objektiva upplysningar om oegentligheter eller bedrägeri i detta sammanhang.

4. Förmånsbehandlingen får inställas tillfälligt under följande förutsättningar:

- a) Den part eller avtalsslutande Cariforum-stat som på grundval av objektiva uppgifter konstaterat bristande administrativt samarbete eller en oegentlighet eller ett bedrägeri ska utan otillbörligt dröjsmål anmäla detta till Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté tillsammans med de objektiva uppgifterna och, på grundval av alla relevanta upplysningar och vad som objektivt konstaterats, inleda samråd i Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté i syfte att finna en för båda parter godtagbar lösning.
- b) Om parterna har inlett sådant samråd i Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté men inte kunnat enas om en godtagbar lösning inom tre månader efter anmälan, får den berörda parten eller avtalsslutande Cariforum-staten tillfälligt avbryta förmånsbehandlingen av den eller de berörda produkterna. Åtgärden ska anmälas till Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté utan otillbörligt dröjsmål.
- c) Ett tillfälligt avbrytande enligt denna artikel får inte gå utöver vad som krävs för att skydda den berörda partens eller den avtalsslutande Cariforum-statens ekonomiska intressen. Det får gälla under en period av högst sex månader, som dock får förlängas. Beslut om att tillfälligt avbryta förmånsbehandlingen ska omedelbart efter antagandet anmälas till Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté. Det ska regelbundet tas upp till behandling i den kommittén, särskilt i syfte att få det upphävt så snart som förutsättningarna för dess tillämpning inte längre föreligger.

5. Samtidigt med anmälan till Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté enligt punkt 4 a ska den berörda parten eller den avtalsslutande Cariforum-staten offentliggöra ett meddelande till importörer i sin officiella tidning. Där ska det anges att ett bristande administrativt samarbete eller en oegentlighet eller ett bedrägeri har konstaterats för den berörda produkten på grundval av objektiva uppgifter.

Artikel 20a

För att hjälpa parterna att finna en godtagbar lösning på de förhållanden som avses i artikel 20.2 får den part eller den

⁽¹⁾ För denna beräkning ska officiella uppgifter från WTO om de främsta varuexportörerna på världsmarknaden (utom handel inom EU) användas.

avtalsslutande Cariforum-stat som anmälts till Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté även anlita en medlare enligt bestämmelserna i artikel 205.2–205.5. Medlaren yttrande ska anmälas inom den tremånadersperiod som avses i artikel 20.4 b.

Artikel 21

Behandling av administrativa fel

Om de behöriga myndigheterna gör ett misstag vid sin hantering av exportförmånsordningen, särskilt vid tillämpningen av protokoll I, och misstaget får konsekvenser när det gäller importtullar, får den part som drabbas av dessa konsekvenser begära att Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté undersöker möjligheterna att vidta lämpliga åtgärder för att råda bot på situationen.

KAPITEL 2

Handelspolitiska skyddsåtgärder

Artikel 23

Antidumpnings- och utjämningsåtgärder

1. Enligt bestämmelserna i denna artikel ska ingenting i detta avtal förhindra gemenskapen eller de avtalsslutande Cariforum-staterna, enskilt eller gemensamt, från att anta antidumpnings- och utjämningsåtgärder i enlighet med relevanta WTO-avtal. Vid tillämpningen av denna artikel ska ursprunget fastställas i enlighet med parternas eller de avtalsslutande Cariforum-staternas ursprungsregler som inte medför förmånsbehandling.

2. Innan slutgiltiga antidumpnings- och utjämningsåtgärder införs på produkter som importeras från Cariforum-staterna ska gemenskapen överväga möjligheten med konstruktiva lösningar enligt relevanta WTO-avtal.

3. Om en myndighet på regional eller lägre nivå har vidtagit en antidumpnings- eller utjämningsåtgärd för två eller fler avtalsslutande Cariforum-stater ska det finnas ett enda forum för rättslig prövning, inklusive överklaganden.

4. En avtalsslutande Cariforum-stat får inte tillämpa någon antidumpnings- eller utjämningsåtgärd på en produkt som omfattas av en regional eller subregional åtgärd. På motsvarande sätt ska Cariforum-staterna se till att en regional eller subregional åtgärd som införts för en produkt inte gäller för en avtalsslutande Cariforum-stat som redan tillämpar en sådan åtgärd på produkten.

5. Innan gemenskapen påbörjar en eventuell utredning ska den underrätta de exporterande avtalsslutande Cariforum-staterna om att den mottagit ett väl underbyggt klagomål.

Artikel 22

Samarbete

1. Parterna erkänner vikten av samarbete för att förbättra skatteförvaltningen och skatteuppbörden.

2. Om inte annat följer av bestämmelserna i artikel 7 är parterna överens om att samarbeta och stödja varandra genom

- a) tekniskt bistånd i fråga om skattereformer för att minska beroendet av tullar och andra avgifter till förmån för andra former av indirekta skatter, och
- b) kapacitets- och institutionsuppbyggnad för de åtgärder som anges i led a.

6. Bestämmelserna i denna artikel ska gälla för alla utredningar som påbörjas efter att detta avtal trätt i kraft.

7. Bestämmelserna i denna artikel ska inte omfattas av detta avtals bestämmelser om tvistlösning.

Artikel 24

Multilaterala skyddsåtgärder

1. Enligt bestämmelserna i denna artikel ska ingenting i detta avtal förhindra de avtalsslutande Cariforum-staterna och gemenskapen från att anta åtgärder i enlighet med artikel XIX i allmänna tull- och handelsavtalet från 1994, WTO-avtalet om skyddsåtgärder eller artikel 5 i avtalet om jordbruk, bilaga till Marrakechavtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen. Vid tillämpningen av denna artikel ska ursprunget fastställas i enlighet med parternas eller de avtalsslutande Cariforum-staternas ursprungsregler som inte medför förmånsbehandling.

2. Trots vad som sägs i punkt 1 ska gemenskapen mot bakgrund av de övergripande utvecklingsmålen i detta avtal och med tanke på Cariforum-staternas små ekonomier inte låta import från Cariforum-staterna omfattas av eventuella åtgärder som vidtas i enlighet med artikel XIX i Gatt-avtalet från 1994, WTO-avtalet om skyddsåtgärder och artikel 5 i avtalet om jordbruk.

3. Bestämmelserna i punkt 2 ska gälla under fem år från den dag då avtalet träder i kraft. Senast 120 dagar innan denna tidsperiod löper ut ska det gemensamma Cariforum-EG-rådet se över hur bestämmelserna fungerar mot bakgrund av Cariforum-staternas utvecklingsbehov, i syfte att avgöra om de ska tillämpas under ytterligare en tid.

4. Bestämmelserna i punkt 1 ska inte omfattas av detta avtals bestämmelser om tvistlösning.

Artikel 25

Skyddsklausul

1. Trots vad som sägs i artikel 24 får en part efter att ha undersökt alternativa lösningar vidta tidsbegränsade skyddsåtgärder som avviker från bestämmelserna i artikel 15 eller artikel 16, på de villkor och i enlighet med de förfaranden som fastställs i den här artikeln.

2. Sådana skyddsåtgärder som avses i punkt 1 får vidtas om importen av en produkt med ursprung i den ena parten till den andra partens territorium ökar så mycket och sker under sådana förhållanden att den förorsakar eller riskerar att förorsaka

- a) allvarlig skada för inhemska producenter av likadana eller direkt konkurrerande produkter på den importerande partens territorium, eller
- b) störningar i en sektor av ekonomin, särskilt om dessa störningar orsakar betydande samhällsproblem eller svårigheter som skulle kunna leda till en allvarlig försämring av den importerande partens ekonomiska situation, eller
- c) störningar på marknaderna för likadana eller direkt konkurrerande jordbruksprodukter ⁽¹⁾ eller i de mekanismer som reglerar dessa marknader.

3. De skyddsåtgärder som avses i denna artikel ska inte gå utöver vad som krävs för att förhindra eller avhjälpa den allvarliga skada eller störning som avses i punkt 2. Den importerande partens skyddsåtgärder får endast utgöras av en eller flera av följande:

- a) Ett upphävande av en tidigare sänkning av importtullen för den berörda produkten enligt vad som föreskrivs i detta avtal.
- b) En höjning av tullen på den berörda produkten upp till en nivå som inte överstiger den tull som tillämpas på andra WTO-medlemmar.
- c) Införande av tullkvoter för den berörda produkten.

4. Om importen av en produkt som har sitt ursprung i en eller flera avtalsslutande Cariforum-stater ökar så mycket och sker under sådana förhållanden att den förorsakar eller riskerar att förorsaka någon av situationerna i punkt 2 a, b eller c för ett eller flera av gemenskapens yttersta randområden, får gemenskapen, utan att det påverkar tillämpningen av punkterna 1–3, vidta kontroll- eller skyddsåtgärder begränsade till den eller de berörda regionerna i enlighet med förfarandena i punkterna 6–9.

⁽¹⁾ I denna artikel avses med jordbruksprodukter de produkter som omfattas av bilaga 1 till WTO-avtalet om jordbruk.

5. a) Om importen av en produkt som har sitt ursprung i gemenskapen ökar så mycket och sker under sådana förhållanden att den förorsakar eller riskerar att förorsaka någon av situationerna i punkt 2 a, b eller c för en avtalsslutande Cariforum-stat, får den avtalsslutande Cariforum-staten i fråga, utan att det påverkar tillämpningen av punkterna 1–3, vidta kontroll- eller skyddsåtgärder begränsade till det egna territoriet i enlighet med förfarandena i punkterna 6–9.

b) En avtalsslutande Cariforum-stat får vidta skyddsåtgärder om en produkt med ursprung i gemenskapen importeras i sådana ökade mängder och under sådana förhållanden att det orsakar störningar eller riskerar att orsaka störningar i en industri under utveckling som tillverkar varor av samma eller direkt konkurrerande slag. Denna bestämmelse gäller bara under tio år från att detta avtal trätt i kraft. Åtgärder måste vidtas i enlighet med förfarandena i punkterna 6–9.

6. a) De skyddsåtgärder som avses i denna artikel ska endast upprätthållas så länge som krävs för att förhindra eller avhjälpa sådan allvarlig skada eller störningar som anges i punkterna 2, 4 och 5.

b) Sådana skyddsåtgärder som avses i denna artikel får inte användas under längre tid än två år. Om de omständigheter som föranledde införandet av skyddsåtgärder fortsätter att råda får åtgärderna förlängas med ytterligare högst två år. Skyddsåtgärder som Cariforum-staterna eller en avtalsslutande Cariforum-stat vidtar, eller åtgärder som gemenskapen vidtar och som är begränsade till ett eller flera av dess yttersta randområden, får emellertid tillämpas under högst fyra år och får förlängas med ytterligare högst fyra år om de omständigheter som föranledde införandet av skyddsåtgärderna fortsätter att råda.

c) För sådana skyddsåtgärder enligt denna artikel som vidtas under längre tid än ett år ska det finnas tydliga bestämmelser om en stegvis avveckling som ska vara slutförd senast när åtgärdernas giltighetstid löper ut.

d) Om en produkt tidigare varit föremål för en sådan skyddsåtgärd som avses i denna artikel får någon ny skyddsåtgärd inte tillämpas på importen av denna produkt under en period av minst ett år från det att den första åtgärden upphört att gälla.

7. Vid tillämpning av punkterna 1–6 ska följande gälla:

a) Om en part anser att någon av omständigheterna i punkterna 2, 4 eller 5 råder ska den genast hänskjuta ärendet till Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté för prövning.

- b) Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté får avge rekommendationer för att åtgärda situationen. Om Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté inte har avgett några rekommendationer för att åtgärda situationen, eller om ingen annan tillfredsställande lösning funnits inom 30 dagar efter att ärendet hänskjutits till Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté, får den importerande parten vidta lämpliga åtgärder i enlighet med denna artikel för att råda bot på situationen.
- c) Innan den berörda parten eller avtalsslutande Cariforum-staten vidtar några sådana åtgärder som föreskrivs enligt denna artikel, eller snarast möjligt i de fall punkt 8 är tillämplig, ska de förse Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté med alla relevanta upplysningar som behövs för en ingående granskning av situationen i syfte att nå en för båda parter godtagbar lösning.
- d) Vid valet av skyddsåtgärder enligt denna artikel ska i första hand de åtgärder väljas som minst stör avtalets tillämpning.
- e) Alla skyddsåtgärder som vidtas enligt denna artikel ska omedelbart anmälas till Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté och bli föremål för regelbundet samråd inom kommittén, särskilt i syfte att fastställa en tidsplan för avskaffande av åtgärderna så snart som omständigheterna tillåter det.
8. Om det på grund av exceptionella omständigheter krävs ett omedelbart ingripande, får den importerande parten, som kan vara antingen gemenskapen, Cariforum-staterna eller en avtalsslutande Cariforum-stat, provisoriskt vidta de åtgärder som avses i punkterna 3, 4 och/eller 5 utan att kraven i punkt 7 behöver uppfyllas. Ett sådant ingripande får göras under högst 180 dagar om åtgärderna vidtas av gemenskapen och 200 dagar om åtgärderna vidtas av Cariforum-staterna eller en avtalsslutande Cariforum-stat, eller om åtgärderna som vidtas av gemenskapen är begränsade till ett eller flera av de yttersta randområdena. Varaktigheten av varje sådan provisorisk åtgärd ska räknas som en del av den ursprungliga perioden och eventuella förlängningar enligt punkt 6. Om sådana provisoriska åtgärder vidtas ska alla inblandade parter intressen beaktas. Den importerande parten ska omgående underrätta den andra parten och hänskjuta ärendet till Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté för prövning.
9. Om en importerande part gör importen av en produkt till föremål för ett administrativt förfarande som syftar till att snabbt skaffa fram information om hur handelsflödet utvecklas och detta kan medföra att de problem som avses i denna artikel uppstår, ska den omgående underrätta Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté.
10. Skyddsåtgärder som antas enligt denna artikel ska inte omfattas av WTO:s bestämmelser om tvistlösning.

KAPITEL 3

Icke-tariffära åtgärder

Artikel 26

Förbud mot kvantitativa restriktioner

Alla import- och exportförbud samt andra import- och exportrestriktioner för produkter med ursprungsstatus ska, med undantag för tullar och skatter samt avgifter enligt artikel 13, oavsett om de införts i form av kvoter, import- eller exportlicenser eller andra åtgärder, avskaffas vid ikraftträdandet av detta avtal. Inga nya sådana åtgärder får införas. Bestämmelserna i denna artikel ska inte påverka tillämpningen av artiklarna 23 och 24.

Artikel 27

Nationell behandling i fråga om intern beskattning och interna regleringar

1. Produkter med ursprungsstatus får varken direkt eller indirekt bli föremål för interna skatter och andra interna avgifter som är högre än dem som direkt eller indirekt tillämpas på likadana inhemska produkter. Parterna och de avtalsslutande Cariforum-staterna får inte heller på annat sätt tillämpa interna skatter eller andra interna avgifter så att inhemska produkter skyddas.

2. Importerade produkter med ursprungsstatus ska beviljas en behandling som inte är mindre förmånlig än den som beviljas för likadana inhemska produkter med hänsyn till alla lagar och andra författningar som rör försäljning, saluföring, köp, transport, distribution eller användning av dem på hemmamarknaden. Bestämmelserna i denna punkt ska inte utgöra ett hinder för tillämpning av differentierade interna transportavgifter som grundas uteslutande på ekonomisk användning av transportmedlen och inte på produkternas ursprung.

3. Ingen av parterna eller de avtalsslutande Cariforum-staterna får införa eller bibehålla någon intern kvantitativ reglering av blandning, bearbetning eller användning av produkter i bestämda kvantiteter eller proportioner vilken direkt eller indirekt kräver att en bestämd kvantitet eller proportion av någon produkt som är underkastad regleringen ska vara av inhemskt ursprung. Parterna och de avtalsslutande Cariforum-staterna får inte heller på annat sätt tillämpa interna kvantitativa regleringar så att den inhemska produktionen skyddas.

4. Bestämmelserna i denna artikel ska inte utgöra något hinder för utbetalning av subventioner enbart till inhemska producenter, inbegripet subventioner som härrör från inkomsterna av interna

skatter eller andra avgifter, uttagna i enlighet med bestämmelserna i denna artikel, samt subventioner i form av statliga köp av inhemska produkter.

5. Bestämmelserna i denna artikel ska inte tillämpas på lagar och andra författningar, förfaranden och praxis rörande offentlig upphandling, vilken endast ska omfattas av bestämmelserna i kapitel 3 i avdelning IV.

6. Bestämmelserna i denna artikel ska inte påverka tillämpningen av artikel 23.

Artikel 28

Exportsubventioner till jordbruket

1. Ingen av parterna eller de avtalsslutande Cariforum-staterna får införa något nytt subventionsprogram som är knutet till

exporten eller höja några befintliga subventioner av detta slag på jordbruksprodukter avsedda för den andra partens territorium⁽¹⁾.

2. För de produkter som avses i punkt 3 och för vilka Cariforum-staterna har åtagit sig att avskaffa tullarna förpliktar sig gemenskapen att successivt avskaffa alla befintliga subventioner vid export av produkten i fråga till Cariforum-staternas territorium. Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté ska besluta hur detta successiva avskaffande ska gå till.

3. Denna artikel gäller för de produkter som omfattas av bilaga I i WTO-avtalet om jordbruk.

4. Denna artikel ska inte påverka Cariforum-staternas tillämpning av artikel 9.4 i WTO-avtalet om jordbruk eller artikel 27 i WTO-avtalet om subventioner och utjämningsåtgärder.

KAPITEL 4

Tullar och handelslättnader

Artikel 29

Mål

1. Parterna erkänner vikten av tullar och handelslättnader inom den växande världshandeln och för utvecklingen av handeln inom Cariforum-området och mellan parterna.

2. Parterna är överens om att stärka samarbetet på området för att se till att relevant lagstiftning och relevanta förfaranden, liksom relevanta förvaltningars administrativa kapacitet, uppfyller målen om effektiv kontroll och främjande av handelslättnader samt bidrar till att främja Cariforum-staternas utveckling och regionala integration.

3. Parterna anser att legitima mål om allmän ordning, inbegripet målen om säkerhet och bedrägeribekämpning, vid tillämpningen av detta kapitel inte får åsidosättas på något sätt.

c) när så är möjligt anta gemensamma ståndpunkter i internationella organisationer som arbetar med tullfrågor, t.ex. WTO och Världstullorganisationen (WCO),

d) främja samordning mellan närliggande myndigheter och organisationer.

2. Parterna ska ge varandra administrativt bistånd i tullfrågor i enlighet med bestämmelserna i protokoll II.

Artikel 31

Tullagstiftning och tullförfaranden

1. Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna är överens om att deras respektive lagar, bestämmelser och förfaranden inom handel och tullar ska bygga på de internationella regler och standarder som gäller på tull- och handelsområdet, däribland de huvudsakliga beståndsdelarna i den reviderade Kyotokonventionen om förenkling och harmonisering av tullförfaranden, WCO:s standarder för att säkra och underlätta världshandeln, WCO:s uppsättning data och internationella konventionen om systemet för harmoniserad varubeskrivning och kodifiering (HS-konventionen).

2. Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna är överens om att deras respektive lagar, bestämmelser och förfaranden för handel och tullar ska grundas på följande:

a) Behovet att skydda och underlätta handeln genom att se till att lagstiftningen följs samt behovet att ge ytterligare lättnader för de näringsidkare som i hög grad följer gällande regler.

⁽¹⁾ Vid tillämpningen av punkt 1 ska stödutbetalningar inom befintliga subventionsprogram som ändrats på grund av förändrade marknadsvillkor inte anses som något nytt subventionsprogram eller som någon subventionshöjning.

Artikel 30

Tullsamarbete och administrativt samarbete

1. För att se till att bestämmelserna i denna avdelning följs och för att målen i artikel 29 verkligen uppfylls ska gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna

a) samarbeta och utbyta information i fråga om tullagstiftning och tullförfaranden,

b) utarbeta gemensamma initiativ på överenskomna områden,

- b) Behovet att se till att de krav som ställs på näringsidkarna är rimliga, icke-diskriminerande, skyddar mot bedrägeri och inte medför alltför stränga påföljder vid smärre överträdelser av tullbestämmelser eller tullförfaranden.
 - c) Behovet att använda en enda administrativ handling eller elektronisk motsvarighet i gemenskapen respektive inom Cariforum. Cariforum-staterna ska fortsätta sina satsningar på detta så att det kan genomföras så snart som möjligt efter att detta avtal trätt i kraft. Tre år efter att avtalet trätt i kraft ska situationen gemensamt ses över.
 - d) Behovet att använda moderna tullrutiner, t.ex. riskbedömning, förenklade import- och exportförfaranden, kontroller efter frigörande och objektiva förfaranden för godkända näringsidkare. Förfarandena bör vara öppna, effektiva och förenklade, så att kostnaderna kan reduceras och förfarandena bli mer förutsebara för näringsidkarna.
 - e) Behovet av icke-diskriminering i fråga om krav och förfaranden vid import, export och transitering av varor, även om det godtas att sändningar kan behandlas olika utifrån objektiva riskbedömningskriterier.
 - f) Behovet av öppenhet. Därför är parterna och de avtalsslutande Cariforum-staterna överens om att inrätta ett system med bindande beslut i tullfrågor, särskilt om tulltaxeklassificering och ursprungsregler, i enlighet med bestämmelserna i de respektive rättsordningarna.
 - g) Behovet av successiv utveckling av system, bl.a. it-system, för att underlätta det elektroniska utbytet av uppgifter mellan näringsidkare, tullmyndigheter och andra närliggande myndigheter och organisationer.
 - h) Behovet att underlätta transitering av gods.
 - i) Öppna och icke-diskriminerande licensbestämmelser för tullombud samt att det inte ska krävas att man anlitar oberoende tullombud.
 - j) Behovet att undvika obligatorisk besiktning före skeppning eller motsvarande, utan att det påverkar parternas rättigheter och skyldigheter enligt WTO-avtalet om kontroll före skeppning. Parterna ska diskutera ärendet inom Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté, och kan därefter enas om att frågå möjligheten att använda obligatorisk besiktning före skeppning eller motsvarande.
3. För att förbättra sina arbetsmetoder och säkra att processerna är icke-diskriminerande, öppna och effektiva samt säkra deras integritet och att ansvar kan utkrävas, ska gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna
- a) vidta ytterligare åtgärder för att minska, förenkla och standardisera uppgifter och dokumentation,
 - b) när så är möjligt förenkla krav och formaliteter i fråga om frigörande och tullklarering av varor,
 - c) tillhandahålla effektiva, snabba, icke-diskriminerande och lättillgängliga förfaranden som gör det möjligt att överklaga tullens administrativa åtgärder, avgöranden och beslut som inverkar på importen, exporten och transiteringen av varor; eventuella avgifter ska stå i proportion till kostnaderna för överklagandeförfarandena, och
 - d) se till att de högsta integritetsstandarder upprätthålls, genom tillämpning av åtgärder som återspeglar principerna i de relevanta internationella konventionerna och instrumenten på detta område.
- Artikel 32
- Förbindelser med näringslivet**
- Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna är överens om att
- a) se till att all lagstiftning, alla förfaranden och avgifter samt när så är möjligt relevanta förklaringar görs allmänt tillgängliga, i möjligaste mån på elektronisk väg,
 - b) det behövs regelbunden dialog, och att dialogen sker i rätt tid, med näringsidkarna om lagstiftningsförslag som rör tull- och handelsförfaranden,
 - c) näringsidkarna när så är möjligt informeras i förhand om ny eller ändrad lagstiftning och nya eller ändrade förfaranden; parterna och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska göra relevant information av administrativ karaktär allmänt tillgänglig, t.ex. olika organs krav och införseliförfaranden, tullkontorens öppettider och rutiner i hamnar och vid gränskontrollstationer samt kontaktpunkter dit man kan vända sig med förfrågningar, för att underlätta för företagen att följa tullbestämmelserna och så att varorna inte blir fördröjda i onödan,
 - d) verka för samarbete mellan näringsidkarna och relevanta myndigheter, och se till att det råder sund konkurrens inom näringslivet, genom användning av objektiva och allmänt tillgängliga förfaranden, t.ex. samförståndsavtal, som knyter an till dem som offentliggörs av WCO,
 - e) detta samarbete också ska inriktas på att bekämpa olaglig verksamhet, bevaka medborgarnas trygghet och säkerhet samt på att samla in offentliga medel,

- f) se till att de respektive tullbestämmelser och andra krav och förfaranden knutna till dessa följer bästa praxis och fortsätter att begränsa handeln så lite som möjligt.

Artikel 33

Tullvärdeberäkning

1. Avtalet om tillämpning av artikel VII i allmänna tull- och handelsavtalet (Gatt) (1994) ska gälla för beräkning av tullvärde i handeln parterna emellan.
2. Parterna ska samarbeta med avsikten att få en gemensam syn på frågor som rör beräkning av tullvärde.

Artikel 34

Regional integration

1. Parterna ska i största möjliga utsträckning främja regional integration på tullområdet och ska arbeta med att utveckla regionala tullbestämmelser, tullförfaranden och tullkrav i enlighet med internationella standarder.
2. Den särskilda kommitté för tullsamarbete och handelslättnader som anges i artikel 36 ska löpande bevaka tillämpningen av bestämmelserna i den här artikeln.

Artikel 35

Samarbete

1. Parterna erkänner vikten av samarbete i fråga om åtgärder för tullar och handelslättnader för att uppfylla målen med detta avtal.
2. Om inte annat följer av bestämmelserna i artikel 7 är parterna överens om att samarbeta och stödja varandra bl.a. genom att
 - a) tillämpa moderna tullmetoder, t.ex. riskbedömning, bindande förhandsbesked, förenklade förfaranden för införsel

och frigörande av varor, kontroller efter frigörande och metoder för företagsrevision,

- b) införa förfaranden och rutiner som i görligaste mån återspeglar internationella bestämmelser och standarder inom tull och handel, även WTO-bestämmelser och WCO-instrument och standarder, t.ex. den reviderade Kyotokonventionen om förenkling och harmonisering av tullförfaranden och WCO:s standarder för att säkra och underlätta världshandeln, och
- c) göra tullförfaranden och andra handelsförfaranden automatiserade.

Artikel 36

Den särskilda kommittén för tullsamarbete och handelslättnader

1. Parterna är överens om att inrätta en särskild kommitté för tullsamarbete och handelslättnader som ska bestå av företrädare för parterna. Kommittén ska sammanträda vid en tidpunkt och med en dagordning som parterna kommit överens om på förhand. Ordförandeskapet i kommittén ska rotera årsvis mellan parterna. Kommittén ska rapportera till Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté.
2. Kommittén ska
 - a) övervaka tillämpningen och förvaltningen av bestämmelserna i detta kapitel,
 - b) utföra de uppgifter och uppdrag som anges i protokoll I,
 - c) utgöra ett forum för samråd mellan parterna med hänsyn till skyldigheterna enligt protokoll II,
 - d) förbättra samarbetet och dialogen mellan parterna i tulltaxefrågor, tullagstiftning och tullförfaranden, ömsesidigt administrativt bistånd i tullfrågor, ursprungsregler och administrativt samarbete, och
 - e) behandla frågor som rör tekniskt bistånd.

KAPITEL 5

Jordbruk och fiske

Artikel 37

Mål

1. Parterna är överens om att det grundläggande målet med detta avtal är att åstadkomma hållbar utveckling och att utrota fattigdomen i Cariforum-staterna, samt att på ett smidigt sätt successivt integrera dessa ekonomier i den globala ekonomin. Inom jordbruket och fiskerinäringen bör detta avtal bidra till att förbättra konkurrenskraften inom produktion, bearbetning och

handel med jordbruks- och fiskeriprodukter – såväl inom den traditionella som inom den icke-traditionella sektorn – mellan parterna, i överensstämmelse med principen om en hållbar förvaltning av naturresurser.

2. Parterna erkänner den ekonomiska och sociala betydelsen av fiskerirelaterad verksamhet och användningen av Cariforum-staternas levande marina resurser, samt behovet att maximera

dessa resurser när det gäller sådana faktorer som tryggad livsmedelsförsörjning, sysselsättning, minskad fattigdom, valutainkomster och fiskesamhällenas sociala stabilitet.

3. Parterna medger att Cariforum-staternas fiske och marina ekosystem är komplexa, biologiskt variationsrika och ömtåliga, och att man vid nyttjandet bör ta hänsyn till dessa faktorer genom att verkligen skydda och förvalta fiskeresurserna och ekosystemen utifrån välgrundade vetenskapliga rön och den försiktighetsprincip som definieras i FAO:s uppförandekod för ansvarsfullt fiske.

4. Parterna anser att tryggad livsmedelsförsörjning och förbättrade utkomstmöjligheter i jordbruks- och fiskesamhällena är avgörande inslag för att utrota fattigdomen och uppnå målet med en hållbar utveckling. De erkänner följaktligen behovet att undvika allvarigare störningar på Cariforum-staternas marknader för jordbruks-, livsmedels- och fiskeriprodukter.

5. Parterna är överens om att fullt ut beakta Cariforum-staternas olika ekonomiska, sociala och miljömässiga förhållanden och behov samt olika utvecklingsstrategier.

Artikel 38

Regional integration

Parterna anser att integreringen av Cariforum-staternas jordbruks-, livsmedels- och fiskerinäringsar genom att kvarvarande hinder successivt undanröjs och det upprättas ett ändamålsenligt regelverk, kommer att bidra till att den regionala integrationen förstärks och målen för detta kapitel uppnås.

Artikel 39

Understödjande åtgärder

Cariforum-staterna åtar sig att anta och tillämpa strategier och institutionella reformer så att målen i detta kapitel lättare kan uppnås.

Artikel 40

Tryggad livsmedelsförsörjning

1. Parterna medger att undanröjandet av handelshinder mellan sig enligt detta avtal kan vara en stor utmaning för Cariforum-staternas jordbruks-, livsmedels- och fiskeproducenter samt konsumenter, och är överens om att samråda med varandra i dessa frågor.

2. Om efterlevnaden av bestämmelserna i detta avtal medför problem med utbudet av eller tillgången på livsmedel eller andra produkter som är avgörande för att trygga en avtalsslutande Cariforum-stats livsmedelsförsörjning och om denna situation ger upphov till eller kan ge upphov till stora svårigheter för staten i fråga, får den avtalsslutande Cariforum-staten vidta åtgärder i enlighet med förfarandena i artikel 25.7 b–d, 25.8 och 25.9.

Artikel 41

Informationsutbyte och samråd

1. Parterna är överens om att utbyta erfarenheter, information och bästa praxis och att samråda om alla frågor som hänger samman med strävan att uppnå målen i detta kapitel och som är av betydelse för handeln mellan parterna.

2. Parterna är eniga om att dialog är särskilt viktigt på följande områden:

- a) Utbyte av information om jordbruksproduktion, förbrukning och handel och om utvecklingen på de respektive marknaderna för jordbruks- och fiskeprodukter.
- b) Främjande av investeringar i Cariforum-staternas jordbruks-, livsmedels- och fiskerinäringsar, även småskalig verksamhet.
- c) Utbyte av information om politik, lagar och andra författningar inom jordbruk, landsbygdsutveckling och fiske.
- d) Diskussion om de politiska och institutionella förändringar som behövs som underlag för omvandlingen av jordbruks- och fiskerinäringsarna samt utformningen och genomförandet av regionala åtgärder rörande jordbruk, livsmedel, landsbygdsutveckling och fiske i strävan att uppnå regional integration.
- e) Åsiktsutbyten om ny teknik samt politik och åtgärder rörande kvalitet.

Artikel 42

Traditionella jordbruksprodukter

1. Parterna åtar sig att hålla förberedande samråd om handelspolitiska förändringar som kan komma att påverka konkurrensläget för traditionella jordbruksprodukter – t.ex. bananer, rom, ris och socker – på gemenskapsmarknaden.

2. Gemenskapen ska sträva efter att behålla väsentligt förmånstillträde inom den multilaterala handelsordningen för dessa produkter med ursprung i Cariforum-staterna så länge detta är möjligt och se till att eventuella oundvikliga minskade förmåner införs successivt under en så lång tid som möjligt.

Artikel 43

Samarbete

1. Parterna inser jordbruks-, livsmedels- och fiskerinäringsarnas betydelse för Cariforum-staternas ekonomier och vikten av att samarbeta för att få till stånd en omvandling av dessa näringar, så

att de blir konkurrenskraftigare, står bättre rustade att ta sig in på marknader av hög kvalitet och så att de ska kunna bidra till en hållbar utveckling för Cariforum-staterna. Parterna medger att man måste göra det lättare för jordbruks-, livsmedels- och fiskerinäringarna samt landsbygdsnäringarna att anpassa sig till de successiva förändringar som detta avtal medför, samtidigt som särskild hänsyn tas till verksamhet i liten skala.

2. Om inte annat följer av bestämmelserna i artikel 7 är parterna överens om att samarbeta och stödja varandra genom att

- a) förbättra konkurrenskraften hos potentiellt lönsam produktion av jordbruks- och fiskeriprodukter, inom såväl traditionella som icke-traditionella exportnärings, även bearbetningsanläggningar i senare led i förädlingskedjan, genom innovation, utbildning, främjande av nätverk och annan stödverksamhet,
- b) utveckla förmågan att marknadsföra exporten, inklusive att göra marknadsundersökningar, för handeln såväl mellan Cariforum-staterna som mellan parterna, att kartlägga möjliga förbättringar av infrastruktur för marknadsföring och transport, samt att kartlägga finansierings- och samarbetsmöjligheter för producenter och näringsidkare,

- c) följa och anta kvalitetsnormer för tillverkning och saluföring av livsmedel, t.ex. normer för miljövänliga och i samhällshänseende sunda jordbruksmetoder samt ekologiskt odlade livsmedel och livsmedel som inte är genetiskt modifierade,
- d) främja privata investeringar och offentlig-privata partnerskap inom potentiellt lönsam produktion,
- e) förbättra näringsidkarnas förmåga i Cariforum-staterna att följa nationella, regionala och internationella tekniska standarder samt hälso- och kvalitetsstandarder för fisk och fiskeriprodukter,
- f) bygga upp människors och institutioners vetenskapliga och tekniska kompetens, eller förbättra den kompetens som redan finns, på regional nivå för hållbar handel med fiskeriprodukter, även vattenbruk, och
- g) föra den dialog som avses i artikel 41.

KAPITEL 6

Tekniska handelshinder

Artikel 44

Multilaterala skyldigheter

Parterna bekräftar sitt åtagande att respektera de rättigheter och skyldigheter som fastställs i WTO:s avtal om tekniska handelshinder.

Artikel 45

Mål

Målen med detta kapitel är att

- a) underlätta varuhandeln mellan parterna samtidigt som parternas förmåga att värna om hälsan, säkerheten, konsumenterna och miljön upprätthålls och ökar i omfattning,
- b) förbättra parternas förmåga att kartlägga, förebygga och undanröja onödiga hinder för handeln sinsemellan med hjälp av tekniska föreskrifter, standarder och förfaranden för bedömning av överensstämmelse som tillämpas av endera parten,
- c) förbättra parternas förmåga att se till att man följer internationella standarder och varandras respektive tekniska föreskrifter och standarder.

Artikel 46

Tillämpningsområde och definitioner

1. Bestämmelserna i detta kapitel ska tillämpas på tekniska föreskrifter, standarder och förfaranden för bedömning av överensstämmelse i den mening som avses i WTO:s avtal om tekniska handelshinder i den mån de påverkar handeln mellan parterna.

2. I detta kapitel ska definitionerna i WTO:s avtal om tekniska handelshinder gälla.

Artikel 47

Regionalt samarbete och regional integration

Parterna är eniga om att det är viktigt med samarbete mellan nationella och regionala myndigheter som arbetar med standardisering, ackreditering och andra tekniska handelshinder för att underlätta handeln såväl inom regionerna som mellan parterna, samt den regionala integrationsprocessen överlag inom Cariforum, och åtar sig att samarbeta för detta.

Artikel 48

Öppenhet och insyn

Parterna bekräftar sitt åtagande att tillämpa de bestämmelser om öppenhet och insyn som finns i WTO:s avtal om tekniska

handelshinder. Dessutom ska parterna sträva efter att underrätta varandra i ett tidigt skede när de föreslår ändringar eller införande av tekniska föreskrifter och standarder som är av särskild betydelse för handeln mellan parterna.

Artikel 49

Informationsutbyte och samråd

1. Parterna är överens om att när detta avtal börjar tillämpas provisoriskt utse kontaktpunkter för informationsutbyte enligt vad som fastställs i detta kapitel. Parterna enas om att låta informationsutbytet i så stor utsträckning som möjligt gå via regionala kontaktpunkter.

2. Parterna enas om att förbättra kommunikationen och informationsutbytet i frågor som omfattas av detta kapitel och särskilt i frågor om hur man kan lättare ska kunna följa varandras respektive tekniska föreskrifter, standarder och förfaranden för bedömning av överensstämmelse samt undanröja onödiga hinder för varuhandeln parterna emellan.

3. Om det uppstår ett särskilt problem med tekniska föreskrifter, standarder eller förfaranden för bedömning av överensstämmelse som skulle kunna påverka handeln mellan parterna ska parterna underrätta och samråda med varandra i ett så tidigt skede som möjligt för att enas om en gemensam lösning.

4. Parterna är överens om att underrätta varandra skriftligen om åtgärder som vidtagits eller kommer att vidtas för att förhindra import av en vara för att ta itu med ett hälso-, säkerhets- eller miljöproblem, så snart som rimligen är möjligt efter att beslutet fattats.

5. Parterna är överens om att kartlägga vilka produkter man ska utbyta information om för att gemensamt se till att produkterna uppfyller de tekniska föreskrifter och standarder som måste följas för att få tillträde till varandras marknader. Sådan information kan omfatta fastställande av kapacitetsbehov och förslag på hur behoven ska tillgodoses.

Artikel 50

Samarbete i internationella organ

Parterna är överens om att samarbeta i internationella standardiseringsorgan, bl.a. genom att verka för att företrädare för Cariforum-staterna deltar vid mötena och i arbetet inom dessa organ.

Artikel 51

Samarbete

1. Parterna anser att det är viktigt att samarbeta i frågor som gäller tekniska föreskrifter, standarder och bedömning av överensstämmelse för att uppnå målen med detta avtal.

2. Om inte annat följer av bestämmelserna i artikel 7 är parterna överens om att samarbeta och stödja varandra genom att

- a) fastställa lämpliga rutiner för utbyte av sakkunskap, t.ex. lämplig utbildning för att säkra adekvat och långsiktig teknisk sakkunskap om relevant standardisering, metrologi, ackreditering, marknadsövervakning och organ för bedömning av överensstämmelse, särskilt inom Cariforum-området,
- b) utveckla kunskapscentrum inom Cariforum för att bedöma varor innan de får tillträde till gemenskapsmarknaden,
- c) utveckla företagens, särskilt Cariforum-företagens, kapacitet att följa lagstiftningen och uppfylla marknadens krav,
- d) utveckla och anta harmoniserade tekniska föreskrifter, standarder och förfaranden för bedömning av överensstämmelse utifrån relevanta internationella standarder.

KAPITEL 7

Sanitära och fytosanitära åtgärder

Artikel 52

Multilaterala skyldigheter

Parterna bekräftar sitt åtagande att respektera de rättigheter och skyldigheter som fastställs i WTO:s avtal om tillämpning av sanitära och fytosanitära åtgärder (nedan kallat *SPS-avtalet*). Parterna bekräftar också sina rättigheter och skyldigheter enligt Internationella växtskyddskonventionen (IPPC), Codex Alimentarius och Världsoorganisationen för djurens hälsa (OIE).

Artikel 53

Mål

Målen med detta kapitel är att

- a) underlätta handeln mellan parterna samtidigt som parternas förmåga att skydda växternas, djurs och människors hälsa upprätthålls och ökar i omfattning,

- b) förbättra parternas förmåga att kartlägga, förebygga och minimera oavsiktliga avbrott i eller hinder för handeln mellan parterna till följd av åtgärder som krävs för att skydda växters, djurs och människors hälsa hos parterna,
- c) bistå Cariforum-staterna med att införa harmoniserade sanitära och fytosanitära åtgärder, bl.a. så att dessa åtgärder lättare kan få erkännande som likvärdiga med de åtgärder som finns inom gemenskapen,
- d) bistå Cariforum-staterna med att säkra överensstämmelse med gemenskapens sanitära och fytosanitära åtgärder.

Artikel 54

Tillämpningsområde och definitioner

1. Bestämmelserna i detta kapitel ska tillämpas på sanitära och fytosanitära åtgärder i den mening som avses i SPS-avtalet i den mån de påverkar handeln mellan parterna.
2. I detta kapitel ska definitionerna i SPS-avtalet gälla.

Artikel 55

Behöriga myndigheter

1. Parterna är eniga om att när detta avtal börjar tillämpas provisoriskt utse behöriga myndigheter som ska genomföra åtgärderna i detta kapitel. Parterna ska i god tid underrätta varandra om varje avgörande förändring i sina behöriga myndigheters uppbyggnad, karaktär och organisation samt uppdelningen av befogenheter myndigheterna emellan.
2. Parterna är eniga om att låta informationsutbytet om genomförandet av de åtgärder som avses i detta kapitel i så stor utsträckning som möjligt gå via ett regionalt organ som representerar de behöriga myndigheterna.

Artikel 56

Regionalt samarbete och regional integration

1. Parterna är eniga om att det är viktigt med samarbete mellan nationella och regionala myndigheter som arbetar med sanitära och fytosanitära frågor, t.ex. de behöriga myndigheterna, för att underlätta handeln såväl inom regionerna som mellan parterna, samt den regionala integrationsprocessen överlag inom Cariforum.
2. I detta avseende är parterna eniga om vikten av att vidta harmoniserade sanitära och fytosanitära åtgärder såväl inom gemenskapen som mellan Cariforum-staterna och åtar sig att samarbeta för detta ändamål. Parterna godtar också att samråda med varandra för att nå bilaterala överenskommelser om

erkännande av likvärdighet mellan vissa sanitära och fytosanitära åtgärder.

3. Om det inte finns några harmoniserade sanitära och fytosanitära åtgärder eller något erkännande om likvärdighet är parterna överens om att samråda om hur handeln kan underlättas och hur man kan undvika onödiga administrativa krav.

Artikel 57

Öppenhet och insyn

Parterna bekräftar sitt åtagande att tillämpa de bestämmelser om öppenhet och insyn som finns i bilaga B till SPS-avtalet. Dessutom ska parterna sträva efter att underrätta varandra i ett tidigt skede när de föreslår ändringar eller införande av sanitära eller fytosanitära föreskrifter eller åtgärder som är av särskild betydelse för handeln mellan parterna.

Artikel 58

Informationsutbyte och samråd

1. Parterna är eniga om att förbättra kommunikationen och informationsutbytet i frågor som omfattas av detta kapitel och som kan påverka handeln mellan parterna.
2. Om det uppstår ett särskilt sanitärt eller fytosanitärt problem som skulle kunna påverka handeln mellan parterna ska parternas behöriga myndigheter underrätta och samråda med varandra i ett så tidigt skede som möjligt för att enas om en gemensam lösning.

Artikel 59

Samarbete

1. Parterna erkänner vikten av samarbete i fråga om sanitära och fytosanitära åtgärder för att uppfylla målen med detta avtal.
2. Om inte annat följer av bestämmelserna i artikel 7 är parterna överens om att samarbeta och stödja varandra genom att
 - a) stärka den regionala integrationen och förbättra övervakningen, genomförandet och efterlevnaden av sanitära och fytosanitära åtgärder i enlighet med artikel 56, bl.a. genom utbildning och information för personer som arbetar med lagstiftning; offentliga och privata partnerskap kan stödjas för att uppnå dessa mål,
 - b) upprätta den struktur som krävs för utbyte av sakkunskap för att ta itu med frågor som rör växters, djurs och människors hälsa, samt utbildning och information för personer som arbetar med lagstiftning,

- c) utveckla företagens, särskilt Cariforum-företagens, kapacitet att följa lagstiftningen och uppfylla marknadens krav,
- d) samarbeta i de internationella organ som avses i artikel 52, bl.a. genom att verka för att företrädare för Cariforum deltar vid mötena i dessa organ.

AVDELNING II

INVESTERINGAR, HANDEL MED TJÄNSTER OCH E-HANDEL

KAPITEL 1

Allmänna bestämmelser

Artikel 60

Syfte, tillämpningsområde och omfattning

1. Parterna och de avtalsslutande Cariforum-staterna, som bekräftar sina åtaganden enligt WTO-avtalet och har för avsikt att underlätta de avtalsslutande Cariforum-staternas regionala integration, hållbara utveckling och harmoniska och successiva integration i världsekonomin, fastställer härmed de åtgärder som krävs för en gradvis, ömsesidig och asymmetrisk liberalisering av investeringar och handel med tjänster samt för samarbete om e-handel.

2. Inget i denna avdelning ska tolkas som ett krav på privatisering av offentliga företag eller som några skyldigheter när det gäller offentlig upphandling.

3. Bestämmelserna i denna avdelning ska inte gälla för subventioner som parterna eller de avtalsslutande Cariforum-staterna beviljat.

4. I överensstämmelse med denna avdelning ska parterna och de avtalsslutande Cariforum-staterna behålla rätten att reglera och införa nya bestämmelser för att uppfylla legitima målsättningar.

5. Avdelningen ska inte gälla åtgärder som rör fysiska personer som söker tillträde till gemenskapens eller de avtalsslutande Cariforum-staternas arbetsmarknader, inte heller ska den gälla åtgärder som rör medborgarskap, bosättning eller fast anställning.

Ingenting i denna avdelning ska hindra parterna eller de avtalsslutande Cariforum-staterna från att tillämpa åtgärder för att reglera fysiska personers inresa till eller tillfälliga vistelse inom parternas eller staternas respektive territorier, inbegripet sådana åtgärder som är nödvändiga för att skydda gränsernas integritet och se till att fysiska personers förflyttning över dessa sker i ordnade former, förutsatt att åtgärderna inte tillämpas på ett sådant sätt att förmåner som tillkommer en part enligt villkoren i ett särskilt åtagande upphävs eller minskas.

Artikel 61

Definitioner

I denna avdelning gäller följande definitioner:

- a) *åtgärd*: parternas eller de avtalsslutande Cariforum-staternas åtgärder, i form av lagar, andra författningar, regler, förfaranden, beslut och administrativa handlingar eller i någon annan form.
- b) *åtgärder som införs eller upprätthålls av parterna eller av de avtalsslutande Cariforum-staterna*: åtgärder som vidtagits av
 - i) centrala, regionala eller lokala politiska beslutsförsamlingar eller myndigheter, och
 - ii) icke-statliga organ vid utövandet av befogenheter som delegerats av centrala, regionala eller lokala politiska beslutsförsamlingar eller myndigheter.
- c) *fysisk person från gemenskapen* eller *fysisk person från de avtalsslutande Cariforum-staterna*: en medborgare i någon av Europeiska unionens medlemsstater eller i någon av de avtalsslutande Cariforum-staterna enligt deras respektive lagstiftningar.
- d) *juridisk person*: ett rättssubjekt som bildats i laga ordning eller på annat sätt organiserats enligt gällande lag, antingen för vinständamål eller i annat syfte, och antingen privatägt eller i statens ägo, inbegripet bolag, stiftelser, handelsbolag, samriskföretag, enskilda näringsidkare och föreningar.
- e) *juridisk person från endera parten*: en juridisk person i gemenskapen eller i en avtalsslutande Cariforum-stat som bildats i överensstämmelse med lagstiftningen i en EU-medlemsstat eller en avtalsslutande Cariforum-stat, och som har sitt säte, sitt huvudkontor eller sin huvudsakliga verksamhet på det territorium där fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen är tillämpligt eller på en avtalsslutande Cariforum-stats territorium.

Om den juridiska personen endast har sitt säte eller huvudkontor på det territorium där fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen är tillämpligt eller på en avtalsslutande Cariforum-stats territorium, ska den inte betraktas som en juridisk person från gemenskapen eller från en avtalsslutande Cariforum-stat såvida den inte har en omfattande affärsverksamhet ⁽¹⁾ på det territorium där fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen är tillämpligt eller på en avtalsslutande Cariforum-stats territorium.

Trots vad som sägs i föregående stycke ska rederier som är etablerade utanför gemenskapen eller Cariforum-staterna och som kontrolleras av medborgare i en av Europeiska unionens medlemsstater eller i en avtalsslutande Cariforum-stat omfattas av bestämmelserna i detta avsnitt, om deras fartyg är registrerade i den EU-medlemsstaten eller i en avtalsslutande Cariforum-stat i enlighet med respektive lands lagstiftning och dessutom seglar under EU-medlemsstatens eller en avtalsslutande Cariforum-stats flagg.

- f) *avtal om ekonomisk integration*: ett avtal som avsevärt liberaliserar handeln med tjänster samt investeringar enligt WTO:s bestämmelser.

Artikel 62

Framtida liberalisering

I en strävan att förverkliga målen med denna avdelning ska parterna fortsätta sina förhandlingar om investeringar och handel med tjänster senast fem år efter att detta avtal trätt i kraft i syfte att vidareutveckla de övergripande åtagandena i denna avdelning.

KAPITEL 2

Kommersiell närvaro

Artikel 65

Definitioner

I detta kapitel avses med

- a) *kommersiell närvaro*: alla former av företagsetablering eller yrkesmässig etablering genom

⁽¹⁾ I överensstämmelse med anmälan av EG-fördraget till WTO (dok. nr WT/REG39/1) betraktar gemenskapen begreppet *faktisk och fortlöpande anknytning* till en medlemsstats ekonomi i enlighet med vad som föreskrivs i artikel 48 i EG-fördraget som likvärdigt med begreppet *omfattande affärsverksamhet* i artikel V.6 i Gatsavtalet samt i detta avtal.

Artikel 63

Tillämpning på Samväldet Bahamas och Republiken Haiti

För att införliva Samväldet Bahamas och Republiken Haitis åtaganden – som ska vara förenliga med relevanta bestämmelser i allmänna tjänstehandelsavtalet (*Gats*) – i bilagorna IV, ska parterna och de avtalsslutande Cariforum-staterna ändra denna bilaga genom beslut i Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté senast sex månader efter att detta avtal undertecknats. Till dess att ett sådant beslut har antagits ska den förmånsbehandling som beviljas av gemenskapen enligt denna avdelning inte tillämpas på Samväldet Bahamas och Republiken Haiti.

Artikel 64

Regional integration inom Cariforum

1. Parterna anser att ekonomisk integration mellan Cariforum-staterna, genom att kvarvarande hinder successivt undanröjs och det upprättas ett ändamålsenligt regelverk för handel med tjänster och för investeringar, kommer att bidra till att den regionala integrationen förstärks och målen för detta avtal uppnås.

2. Parterna medger vidare att principerna i kapitel 5 i denna avdelning, dvs. att verka för en gradvis liberalisering av investeringarna och handeln med tjänster parterna emellan, utgör en god stomme för ytterligare liberalisering av investeringar och handeln med tjänster mellan Cariforum-staterna i samband med den regionala integrationen.

- i) bildande, förvärv eller upprätthållande av en juridisk person ⁽²⁾, eller

⁽²⁾ Med termerna *bildande* och *förvärv* av en juridisk person avses även kapitalplacering i en juridisk person i syfte att upprätta eller vidmakthålla varaktiga ekonomiska förbindelser. När den juridiska personen är ett aktiebolag finns en varaktig ekonomisk förbindelse där aktieposten gör det möjligt för aktieinnehavaren att, i enlighet med nationell aktiebolagsrätt eller på annan grund, medverka i ledningen eller styrningen av bolaget. Med långfristiga lån av andelskaraktär avses lån med en löptid av mer än fem år och som lämnas i syfte att upprätta eller vidmakthålla varaktiga ekonomiska förbindelser. De främsta exemplen på detta är lån från ett företag till dotterbolag eller till bolag i vilka det har andel, samt lån förenade med andel i vinst.

- ii) skapande eller upprätthållande av en filial eller ett representationskontor inom gemenskapens eller den avtalsslutande Cariforum-statens territorium i syfte att bedriva en näringsverksamhet,
- b) *investerare*: varje fysisk eller juridisk person som bedriver näringsverksamhet genom att etablera en kommersiell närvaro,
- c) *investerare från endera parten*: en fysisk eller juridisk person från gemenskapen eller en fysisk eller juridisk person från en avtalsslutande Cariforum-stat som bedriver näringsverksamhet genom att etablera en kommersiell närvaro,
- d) *näringsverksamhet*: omfattar inte verksamhet som bedrivs av en statlig myndighet, dvs. verksamhet som inte bedrivs vare sig i kommersiellt syfte eller i konkurrens med en eller flera andra näringsidkare,
- e) *dotterbolag*: dotterbolag till en juridisk person är en juridisk person som i realiteten kontrolleras av en annan juridisk person ⁽¹⁾,
- f) *filial*: filial till en juridisk person är en affärsverksamhet som inte är en juridisk person och som förefaller vara permanent, som exempelvis en del av moderbolaget, som har en ledning och är materiellt så utrustad att den kan stå i affärsförbindelse med tredje part på så sätt att sådana tredje parter trots vetskapen om att det eventuellt uppkommer ett rättsligt förhållande med moderbolaget vars huvudkontor finns i utlandet inte behöver vända sig direkt till moderbolaget utan kan vända sig till filialen.
- d) nationellt sjöfartscabotage ⁽³⁾, och
- e) nationella och internationella luftfartstjänster, såväl reguljär som icke-reguljär luftfart, och tjänster i direkt anslutning till utövandet av trafikrättigheter, med undantag av
 - i) reparation och underhåll av flygplan, varvid flygplanet tas ur bruk,
 - ii) försäljning och marknadsföring av luftfartstjänster,
 - iii) tjänster som rör databokningssystem (CRS),
 - iv) andra stödtjänster för flygbolagens verksamhet, t.ex. marktjänster på flygplatser, uthyrning av luftfartyg med besättning samt flygplatsledningstjänster.

Artikel 67

Marknadstillträde

1. I fråga om marknadstillträde genom kommersiell närvaro ska gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna medge varandras kommersiella närvaro och investerare en behandling som inte är mindre förmånlig än den som fastställs i de särskilda åtagandena i bilaga IV.

2. Inom sektorer där åtaganden om marknadstillträde gjorts definieras de åtgärder som gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna inte får upprätthålla eller införa, vare sig regionalt eller avseende hela dess territorium, såvida inte annat anges i bilaga IV, enligt följande:

- a) utvinning, framställning och bearbetning av kärnmaterial,
- b) tillverkning av eller handel med vapen, ammunition och krigsmateriel,
- c) audiovisuella tjänster,
- a) Begränsningar av den kommersiella närvaron genom numeriska kvoter, monopol, ensamrätt eller andra krav på den kommersiella närvaron som t.ex. krav på prövning av det ekonomiska behovet.
- b) Begränsningar av det totala värdet av transaktioner eller tillgångar genom numeriska kvoter eller krav på prövning av det ekonomiska behovet.
- c) Begränsningar av det totala antalet handelstransaktioner eller av den totala kvantiteten produktion uttryckt i angivna numeriska enheter genom kvoter eller krav på prövning av det ekonomiska behovet ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ En juridisk person kontrolleras av en annan juridisk person om den sistnämnda har befogenhet att utse en majoritet av styrelseledamöterna eller på annat sätt lagenligt leda verksamheten.

⁽²⁾ Åtgärder som gäller expropriation och tvistlösning mellan investerare och staten, såsom de som finns i bilaterala investeringsavtal, anses inte påverka den kommersiella närvaron.

⁽³⁾ Nationellt sjöfartscabotage omfattar transporttjänster inom en avtalsslutande Cariforum-stat eller inom en av Europeiska unionens medlemsstater för transport av passagerare eller gods som börjar eller slutar i den avtalsslutande Cariforum-staten eller i den EU-medlemsstaten.

⁽⁴⁾ Punkt 2 a, b och c omfattar inte åtgärder som vidtas för att begränsa produktionen av en jordbruksprodukt.

- d) Begränsningar av deltagandet av utländskt kapital genom fastställande av en högsta andel utländskt aktieäggande eller en övre gräns för det totala värdet av enskilda eller sammanlagda utländska investeringar.
- e) Åtgärder som begränsar eller ställer krav på vissa typer av kommersiell närvaro (t.ex. dotterbolag, filial eller representationskontor) ⁽¹⁾ eller samriskföretag varigenom en investerare från den andra parten får bedriva näringsverksamhet.

Artikel 68

Nationell behandling

1. Inom de sektorer för vilka åtaganden om marknadsstillträde gjorts i bilaga IV och med iakttagande av de villkor och förbehåll som fastställs där, ska gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna i fråga om alla åtgärder som påverkar den kommersiella närvaron, medge varandras kommersiella närvaro och investerare en behandling som inte är mindre förmånlig än den som de medger den egna kommersiella närvaron och de egna investerarna av samma slag.

2. Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna kan uppfylla kravet i punkt 1 genom att medge kommersiell närvaro eller investerare från den andra parten antingen en till formen identisk behandling eller en till formen olik behandling jämfört med den som de medger den egna kommersiella närvaron eller de egna investerarna av samma slag.

3. En till formen identisk eller en till formen olik behandling ska anses vara mindre förmånlig om den ändrar konkurrensvillkoren till förmån för kommersiell närvaro eller investerare från gemenskapen eller de avtalsslutande Cariforum-staterna jämfört med samma slags kommersiella närvaro eller investerare från den andra parten.

4. Särskilda åtaganden som görs enligt denna artikel ska inte tolkas så, att gemenskapen eller de avtalsslutande Cariforum-staterna måste kompensera för inneboende konkurrensnackdelar som beror på den aktuella kommersiella närvarons eller de aktuella investerarnas utländska natur.

Artikel 69

Förteckning över åtaganden

De sektorer som gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna liberaliserat enligt detta kapitel samt de begränsningar av

⁽¹⁾ Varje part eller avtalsslutande Cariforum-stat får kräva att investerare ger den kommersiella närvaron en viss juridisk form om den ska omfattas av partens eller statens lagstiftning. Ett sådant krav behöver inte anges på partens förteckning över åtaganden för att parten ska kunna upprätthålla eller införa det, under förutsättning att kravet tillämpas utan diskriminering.

marknadsstillträde och nationell behandling som genom förbehåll gäller för den andra partens kommersiella närvaro och investerare i dessa sektorer anges i förteckningarna över åtaganden i bilaga IV.

Artikel 70

Behandling som mest gynnad nation

1. I fråga om åtgärder som påverkar den kommersiella närvaron enligt detta kapitel ska

- a) gemenskapen medge de avtalsslutande Cariforum-staternas kommersiella närvaro och investerare en behandling som inte är mindre förmånlig än den förmånligaste behandlingen av samma slags kommersiella närvaro eller investerare från tredjeländer med vilka gemenskapen ingår avtal om ekonomisk integration efter att detta avtal undertecknats,
- b) de avtalsslutande Cariforum-staterna medge gemenskapens kommersiella närvaro och investerare en behandling som inte är mindre förmånlig än den förmånligaste behandlingen av samma slags kommersiella närvaro eller investerare från någon betydande handelsekonomi med vilken de ingår avtal om ekonomisk integration efter att detta avtal undertecknats.

2. Om en part eller en avtalsslutande Cariforum-stat ingår ett regionalt avtal om ekonomisk integration varigenom det skapas en inre marknad eller krävs att parterna till avtalet väsentligt måste närma sin respektive lagstiftning till varandra i syfte att undanröja icke-diskriminerande hinder för den kommersiella närvaron och för handeln med tjänster, ska den behandling som parten eller den avtalsslutande Cariforum-staten medger den kommersiella närvaron eller investerarna från tredjeländer inom sektorer som omfattas av den inre marknaden eller den väsentliga tillnärmningen inte omfattas av bestämmelsen i punkt 1 ⁽²⁾.

3. Skyldigheterna i punkt 1 ska inte gälla för behandling som medges

- a) enligt åtgärder för erkännande av kvalifikationer, licenser eller åtgärder som vidtas av försiktighetsskäl i enlighet med artikel VII i Gats eller i dess bilaga om finansiella tjänster,
- b) enligt något internationellt avtal eller någon internationell ordning som helt eller huvudsakligen avser beskattning, eller

⁽²⁾ Då detta avtal undertecknas anses Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, föranslutningsavtalen till Europeiska unionen, Caricom gemensamma marknad och ekonomi samt frihandelsavtalet mellan Caricom och Dominikanska republiken helt och fullt omfattas av detta undantag.

- c) enligt åtgärder som omfattas av ett sådant undantag från bestämmelsen om mest gynnad nation som förtecknas i enlighet med artikel II.2 i Gats.

4. Med *betydande handelsekonomi* avses i denna bestämmelse varje utvecklat land, eller ett land som under året innan det avtal om ekonomisk integration som avses i punkt 1 trädde i kraft stod för mer än en (1) procent av varuexporten i världen, eller en grupp av länder som agerar individuellt, kollektivt eller genom ett avtal om ekonomisk integration och som under året innan det avtal om ekonomisk integration som avses i punkt 1 trädde i kraft tillsammans stod för mer än en och en halv (1,5) procent av varuexporten i världen ⁽¹⁾.

5. Om en avtalsslutande Cariforum-stat ansluter sig till ett avtal om ekonomisk integration med en sådan tredje part som avses i punkt 1 b och det avtalet innebär att denna tredje part får förmånligare behandling än vad Cariforum-staten ger gemenskapen enligt detta avtal, ska parterna inleda samråd. Parterna får besluta om den berörda avtalsslutande Cariforum-staten har rätt att neka gemenskapen den förmånligare behandling som ges enligt avtalet om ekonomisk integration. Det gemensamma Cariforum-EG-rådet får vidta de åtgärder som krävs för att anpassa bestämmelserna i detta avtal.

Artikel 71

Andra avtal

Inget i denna avdelning ska tolkas som någon begränsning av rätten för parternas investerare att åtnjuta en förmånligare behandling som föreskrivs i något befintligt eller framtida internationellt avtal där en av Europeiska unionens medlemsstater eller en avtalsslutande Cariforum-stat är part.

Artikel 72

Investerarnas agerande

Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska inom sina respektive territorier samarbeta och vidta de åtgärder som kan krävas för att bland annat genom nationell lagstiftning se till att

- a) investerare förbjuds, och kan ställas till svars för, att direkt eller via mellanhänder erbjuda, utlova eller ge någon offentlig tjänsteman eller dennes familjemedlemmar, affärsförbindelser eller annan närstående någon otillbörlig ekonomisk eller annan vinning som gynnar den personen

⁽¹⁾ För denna beräkning ska officiella uppgifter från WTO om de främsta varuexportörerna på världsmarknaden (utom handel inom EU) användas.

eller tredje man, så att tjänstemannen eller tredje man ska agera eller låta bli att agera i samband med sin tjänsteutövning, eller för att få någon fördel i samband med en föreslagen investering eller eventuella licenser, tillstånd, kontrakt eller andra rättigheter i samband med en investering,

- b) investerare agerar i enlighet med de grundläggande arbetsrättsliga normerna enligt Internationella arbetsorganisationens (ILO) deklaration från 1998 om grundläggande principer och rättigheter på arbetet, som gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna är anslutna till ⁽²⁾,
- c) investerare inte förvaltar eller gör sina investeringar på ett sätt som kringgår internationella miljöbestämmelser eller arbetsrättsliga bestämmelser enligt överenskommelser som gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna är anslutna till,
- d) investerare när så är lämpligt upprättar och upprätthåller sambandet med lokalsamhället, särskilt i projekt där verksamheten i stor utsträckning bygger på naturresurser, förutsatt att fördelarna för den andra parten enligt något av åtagandena inte upphävs eller begränsas.

Artikel 73

Bibehållen standard

Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska se till att utländska direktinvesteringar inte uppmuntras genom sänkta nationella krav och försämrade nationella standarder i fråga om miljö, arbetsrätt eller arbetsmiljö, eller genom att luckra upp grundläggande arbetsnormer eller arbetsrättsliga bestämmelser som syftar till att värna om och främja den kulturella mångfalden.

Artikel 74

Översyn

I syfte att främja en gradvis liberalisering av investeringarna ska parterna senast tre år från detta avtals ikraftträdande och därefter med jämna mellanrum se över regelverket för investeringar, investeringsklimatet och investeringsflödet mellan sig, i överensstämmelse med sina internationella åtaganden.

⁽²⁾ Dessa grundläggande arbetsnormer beskrivs i enlighet med deklarationen närmare i ILO:s konventioner om föreningsfrihet, avskaffande av tvångs- och barnarbete samt icke-diskriminering på arbetsplatsen.

KAPITEL 3

Gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster

Artikel 75

Tillämpningsområde och definitioner

1. Detta kapitel gäller för parternas eller de avtalsslutande Cariforum-staternas åtgärder som påverkar det gränsöverskridande tillhandahållandet av alla tjänster utom

- a) audiovisuella tjänster,
- b) nationellt sjöfartscabotage ⁽¹⁾, och
- c) nationella och internationella luftfartstjänster, såväl reguljär som icke-reguljär luftfart, och tjänster i direkt anslutning till utövandet av trafikrättigheter, med undantag av
 - i) reparation och underhåll av flygplan, varvid flygplanet tas ur bruk,
 - ii) försäljning och marknadsföring av luftfartstjänster,
 - iii) tjänster som rör databokningssystem (CRS), och
 - iv) andra stödtjänster för flygbolagens verksamhet, t.ex. marktjänster på flygplatser, uthyrning av luftfartyg med besättning samt flygplatsledningstjänster.

2. I detta kapitel avses med

- a) *gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster*: tillhandahållande av en tjänst
 - i) från en parts territorium till den andra partens territorium (leveranssätt 1),
 - ii) inom en parts territorium till en tjänstekonsument från den andra parten (leveranssätt 2),
- b) *tjänster*: varje tjänst inom vilken sektor som helst utom tjänster som tillhandahålls i samband med utövandet av statliga befogenheter,
- c) *en tjänst som tillhandahålls i samband med utövandet av statliga befogenheter*: varje tjänst som inte tillhandahålls vare sig på kommersiella grunder eller i konkurrens med en eller flera tjänsteleverantörer,
- d) *tjänsteleverantör*: varje fysisk eller juridisk person som söker tillhandahålla eller tillhandahåller en tjänst,

⁽¹⁾ Nationellt sjöfartscabotage omfattar transporttjänster inom en avtalsslutande Cariforum-stat eller inom en av Europeiska unionens medlemsstater för transport av passagerare eller gods som börjar eller slutar i den avtalsslutande Cariforum-staten eller i den EU-medlemsstaten.

e) *tjänsteleverantör från endera parten*: en fysisk eller juridisk person från gemenskapen eller en fysisk eller juridisk person från en avtalsslutande Cariforum-stat som ämnar tillhandahålla eller tillhandahåller en tjänst,

f) *tillhandahållande av en tjänst*: även produktion, distribution, marknadsföring, försäljning och leverans av en tjänst.

Artikel 76

Marknadstillträde

1. I fråga om marknadstillträde genom gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster ska gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna medge den andra partens tjänster och tjänsteleverantörer en behandling som inte är mindre förmånlig än den som fastställs i de särskilda åtagandena i bilaga IV.

2. Inom sektorer där åtaganden om marknadstillträde gjorts definieras de åtgärder som gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna inte får upprätthålla eller införa, vare sig regionalt eller avseende hela dess territorium, såvida inte annat anges i bilaga IV, enligt följande:

- a) Begränsningar av antalet tjänsteleverantörer genom numeriska kvoter, monopol eller tjänsteleverantörer med ensamrätt eller genom krav på prövning av det ekonomiska behovet.
- b) Begränsningar av det totala värdet av tjänstetransaktioner eller av tillgångar genom numeriska kvoter eller krav på prövning av det ekonomiska behovet.
- c) Begränsningar av det totala antalet tjänster som tillhandahålls eller av den totala kvantiteten tjänsteproduktion uttryckt i angivna numeriska enheter genom kvoter eller krav på prövning av det ekonomiska behovet.

Artikel 77

Nationell behandling

1. Inom de sektorer för vilka åtaganden om marknadstillträde gjorts i bilaga IV och med iakttagande av de villkor och förbehåll som fastställs där, ska gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna i fråga om alla åtgärder som påverkar det gränsöverskridande tillhandahållandet av tjänster, medge den andra partens tjänster och tjänsteleverantörer en behandling som inte är mindre förmånlig än den som de medger de egna tjänsterna och tjänsteleverantörerna av samma slag.

2. Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna kan uppfylla kravet i punkt 1 genom att medge tjänster och tjänsteleverantörer från den andra parten antingen en till formen identisk behandling eller en till formen olik behandling jämfört med den som de medger de egna tjänsterna och tjänsteleverantörerna av samma slag.

3. En till formen identisk eller en till formen olik behandling ska anses vara mindre förmånlig om den ändrar konkurrensvillkoren till förmån för tjänster eller tjänsteleverantörer från gemenskapen eller de avtalsslutande Cariforum-staterna jämfört med samma slags tjänster eller tjänsteleverantörer från den andra parten.

4. Särskilda åtaganden som görs enligt denna artikel ska inte tolkas så, att gemenskapen eller de avtalsslutande Cariforum-staterna måste kompensera för inneboende konkurrensnackdelar som beror på de aktuella tjänsternas eller tjänsteleverantörernas utländska natur.

Artikel 78

Förteckning över åtaganden

Vilka sektorer som gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna liberaliserat enligt detta kapitel samt vilka begränsningar av marknadstillträde och nationell behandling som genom förbehåll gäller för den andra partens tjänster och tjänsteleverantörer i dessa sektorer anges i förteckningarna över åtaganden i bilaga IV.

Artikel 79

Behandling som mest gynnad nation

1. I fråga om åtgärder som påverkar det gränsöverskridande tillhandahållandet av tjänster enligt detta kapitel ska

- a) gemenskapen medge de avtalsslutande Cariforum-staternas tjänster och tjänsteleverantörer en behandling som inte är mindre förmånlig än den förmånligaste behandlingen av samma slags tjänster och tjänsteleverantörer från tredjeländer med vilka gemenskapen ingår avtal om ekonomisk integration efter att detta avtal undertecknats,
- b) de avtalsslutande Cariforum-staterna medge gemenskapens tjänster och tjänsteleverantörer en behandling som inte är mindre förmånlig än den förmånligaste behandlingen av samma slags tjänster och tjänsteleverantörer från någon

betydande handelsekonomi med vilken de ingår avtal om ekonomisk integration efter att detta avtal undertecknats.

2. Om en part eller en avtalsslutande Cariforum-stat ingår ett regionalt avtal om ekonomisk integration varigenom det skapas en inre marknad eller krävs att parterna till avtalet väsentligt måste närma sin respektive lagstiftning till varandra i syfte att undanröja icke-diskriminerande hinder för handeln med tjänster, ska den behandling som parten eller den avtalsslutande Cariforum-staten medger tjänster och tjänsteleverantörer från tredjeländer inom sektorer som omfattas av den inre marknaden eller den väsentliga tillnärmningen inte omfattas av bestämmelsen i punkt 1 ⁽¹⁾.

3. Skyldigheterna i punkt 1 ska inte gälla för behandling som medges

- a) enligt åtgärder för erkännande av kvalifikationer, licenser eller åtgärder som vidtas av försiktighetskäl i enlighet med artikel VII i Gats eller i dess bilaga om finansiella tjänster,
- b) enligt något internationellt avtal eller någon internationell ordning som helt eller huvudsakligen avser beskattning, eller
- c) enligt åtgärder som omfattas av ett sådant undantag från bestämmelsen om mest gynnad nation som förtecknas i enlighet med artikel II.2 i Gats.

4. Med *betydande handelsekonomi* avses i denna bestämmelse varje utvecklat land, eller ett land som under året innan det avtal om ekonomisk integration som avses i punkt 1 trädde i kraft stod för mer än en (1) procent av varuexporten i världen, eller en grupp av länder som agerar individuellt, kollektivt eller genom ett avtal om ekonomisk integration och som under året innan det avtal om ekonomisk integration som avses i punkt 1 trädde i kraft tillsammans stod för mer än en och en halv (1,5) procent av varuexporten i världen ⁽²⁾.

5. Om en avtalsslutande Cariforum-stat ansluter sig till ett avtal om ekonomisk integration med en sådan tredje part som avses i punkt 1 b och det avtalet innebär att denna tredje part får förmånligare behandling än vad Cariforum-staten ger gemenskapen enligt detta avtal, ska parterna inleda samråd. Parterna får besluta om den berörda avtalsslutande Cariforum-staten har rätt att neka gemenskapen den förmånligare behandling som ges enligt avtalet om ekonomisk integration. Det gemensamma Cariforum-EG-rådet får vidta de åtgärder som krävs för att anpassa bestämmelserna i detta avtal.

⁽¹⁾ Då detta avtal undertecknas anses Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, föranslutningsavtalen till Europeiska unionen, Caricoms gemensamma marknad och ekonomi samt frihandelsavtalet mellan Caricom och Dominikanska republiken helt och fullt omfattas av detta undantag.

⁽²⁾ För denna beräkning ska officiella uppgifter från WTO om de främsta varuexportörerna på världsmarknaden (utom handel inom EU) användas.

KAPITEL 4

Tillfällig närvaro av fysiska personer för affärsändamål

Artikel 80

Tillämpningsområde och definitioner

1. Detta kapitel gäller för parternas eller de avtalsslutande Cariforum-staternas åtgärder för inresa till eller tillfällig vistelse på deras respektive territorier för nyckelpersonal, praktikanter med akademisk examen, säljare av företagstjänster, tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis, oberoende yrkesutövare och affärsresenärer på tillfälligt besök, i enlighet med artikel 60.5.

2. I detta kapitel gäller följande definitioner:

- a) *nyckelpersonal*: fysiska personer anställda av andra juridiska personer från gemenskapen eller de avtalsslutande Cariforum-staterna än ideella organisationer och som ansvarar för att etablera en kommersiell närvaro eller se till att styrningen, förvaltningen eller driften fungerar som den ska.

Nyckelpersonal omfattar *affärsresenärer* som ansvarar för att etablera en kommersiell närvaro och *intern förflyttning av personal*.

— *affärsresenärer*: fysiska personer i ledande ställning som ansvarar för att etablera en kommersiell närvaro. De gör inga direkta transaktioner med allmänheten och får ingen ersättning från någon källa inom värdlandet i gemenskapen respektive den avtalsslutande Cariforum-värdstaten.

— *intern förflyttning av personal*: fysiska personer från gemenskapen eller de avtalsslutande Cariforum-staterna som har varit anställda hos eller delägare i en juridisk person under minst ett år och som tillfälligt förflyttas till en kommersiell närvaro på den andra partens territorium. Den fysiska personen i fråga måste vara något av följande:

1. Chefer:

Personer i ledande ställning inom en juridisk person, som företrädesvis leder den kommersiella närvarons förvaltning och som huvudsakligen står under allmänt överinseende av och får instruktioner från styrelsen eller bolagets andelsägare eller motsvarande, och som bland annat

- ii) leder den kommersiella närvaron eller en avdelning eller underavdelning av den,

- ii) övervakar och kontrollerar det arbete som utförs av annan tillsyns- eller ledningspersonal samt personal med särskilda fackkunskaper,

- iii) har behörighet att personligen anställa och avskeda eller tillstyrka anställning, avskedande och andra personalåtgärder.

2. Specialister:

Personer som är anställda av en juridisk person och som har ovanliga kunskaper som är väsentlig betydelse för den kommersiella närvarons produktion, forskningsutrustning, metoder eller förvaltning. Vid bedömningen av sådana kunskaper beaktas inte endast kunskaper som är specifika för den kommersiella närvaron i fråga, utan även om personen har en hög kvalifikationsnivå för en typ av arbete eller en bransch som kräver särskild fackkunskap, inbegripet en officiellt godkänd yrkestillhörighet.

- b) *praktikanter med akademisk examen*: fysiska personer från gemenskapen eller de avtalsslutande Cariforum-staterna som har varit anställda hos en juridisk person i gemenskapen eller den avtalsslutande Cariforum-staten under minst ett år, har en universitetsexamen och som tillfälligt förflyttas till en kommersiell närvaro eller till den juridiska personens moderföretag på den andra partens territorium, för karriärutvecklingsändamål eller för att få utbildning i affärsteknik eller affärsmetoder ⁽¹⁾.

- c) *säljare av företagstjänster*: fysiska personer från gemenskapen eller från de avtalsslutande Cariforum-staterna som företräder en tjänsteleverantör i gemenskapen eller i en avtalsslutande Cariforum-stat och som söker rätt till tillfällig vistelse på den andra partens territorium för att förhandla om försäljning av tjänster eller ingå avtal om att sälja tjänster för den tjänsteleverantörens räkning. De arbetar inte med direktförsäljning till allmänheten och får ingen ersättning från någon källa inom värdlandet i gemenskapen respektive den avtalsslutande Cariforum-värdstaten.

- d) *tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis*: fysiska personer från gemenskapen eller de avtalsslutande Cariforum-staterna som är anställda av en juridisk person i gemenskapen eller den avtalsslutande Cariforum-staten som inte har någon kommersiell närvaro på den andra

⁽¹⁾ Den kommersiella närvaro som tar emot praktikanterna kan åläggas att i förväg lämna in ett utbildningsprogram för hela vistelsen för godkännande, som visar att syftet med vistelsen är utbildning. För Spanien, Frankrike, Tyskland, Österrike och Ungern måste utbildningen ha anknytning till den avlagda universitetsexamen.

partens territorium, och som i god tro har tecknat ett kontrakt (annat än genom sådana förmedlare som omfattas av CPC 872) för att tillhandahålla tjänster med en slutkonsument i den sistnämnda parten, vilket kräver att anställda tillfälligt närvarar hos den parten för att fullgöra kontraktet om tillhandahållande av tjänster.

- e) *oberoende yrkesutövare*: fysiska personer från gemenskapen eller de avtalsslutande Cariforum-staterna som medverkar vid tillhandahållandet av en tjänst, är etablerade som egenföretagare på gemenskapens eller den avtalsslutande Cariforum-statens territorium, inte har någon kommersiell närvaro på den andra partens territorium och som i god tro har tecknat ett kontrakt (annat än genom sådana förmedlare som omfattas av CPC 872) för att tillhandahålla tjänster med en slutkonsument i den sistnämnda parten, vilket kräver att de tillfälligt närvarar hos den parten för att fullgöra kontraktet om tillhandahållande av tjänster⁽¹⁾.
- f) *kvalifikationer*: examens-, utbildnings- och andra behörighetsbevis för en yrkesutbildning vilka utfärdats av en myndighet som utsetts enligt bestämmelser i lagar eller andra författningar.

Artikel 81

Nyckelpersonal och praktikanter med akademisk examen

1. För varje sektor som liberaliserats i enlighet med kapitel 2 i denna avdelning och med eventuella förbehåll som förtecknats i bilaga IV ska gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna tillåta att investerare från den andra parten anställer fysiska personer från denna part i sin kommersiella närvaro, under förutsättning att de anställda är nyckelpersonal och praktikanter med akademisk examen enligt definitionen i artikel 80. Inresa och tillfällig vistelse för nyckelpersonal och praktikanter med akademisk examen ska gälla under högst tre år för interna förflyttningar, 90 dagar under en tolv månadersperiod för affärsresenärer och ett år för praktikanter med akademisk examen.

2. För varje sektor som liberaliserats i enlighet med kapitel 2 i denna avdelning får gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna inte upprätthålla eller införa, vare sig regionalt eller avseende hela dess territorium, såvida inte annat anges i bilaga IV, åtgärder som utgör begränsningar – genom numeriska kvoter eller krav på prövning av det ekonomiska behovet – av det totala antal fysiska personer som en investerare får anställa som nyckelpersonal och praktikanter med akademisk examen inom en viss sektor, eller diskriminerande begränsningar.

Artikel 82

Säljare av företagstjänster

För varje sektor som liberaliserats i enlighet med kapitel 2 eller 3 i denna avdelning och med eventuella förbehåll som förtecknats i

⁽¹⁾ Det tjänstekontrakt som avses i leden d och e ska vara förenliga med de lagar, andra författningar och krav i gemenskapen och i de avtalsslutande Cariforum-staterna där avtalet genomförs.

bilaga IV ska gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna tillåta inresa och tillfällig vistelse för säljare av företagstjänster under en period på högst 90 dagar under en tolv månadersperiod.

Artikel 83

Tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis och oberoende yrkesutövare

1. Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna bekräftar sina respektive skyldigheter som följer av åtagandena enligt Gats i fråga om inresa och tillfällig vistelse för tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis och oberoende yrkesutövare.

2. Utan att det påverkar punkt 1 ska gemenskapen tillåta att Cariforum-staters tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis tillhandahåller tjänster på medlemsstaternas territorium genom fysiska personers närvaro, enligt de villkor som anges nedan och i bilaga IV och inom följande näringsgrenar:

1. Juridisk rådgivning angående folkrätt och utländsk rätt (dvs. annan än EU-rätt).
2. Redovisnings- och bokföringstjänster.
3. Skatterådgivning.
4. Arkitekttjänster.
5. Stadsplanering och landskapsarkitektur.
6. Ingenjörstjänster.
7. Integrerade tekniska tjänster.
8. Läkare- och tandläkartjänster.
9. Veterinärtjänster.
10. Barnmorsketjänster.
11. Tjänster som tillhandahålls av sjuksköterskor, sjukgymnaster och paramedicinsk personal.
12. Datatjänster och tillhörande tjänster.
13. Forsknings- och utvecklingstjänster.
14. Reklamtjänster.
15. Marknads- och opinionsundersökningar.
16. Konsulttjänster inom organisationsledning.
17. Tjänster i anslutning till organisationskonsulttjänster.
18. Teknisk provning och analys.

19. Vetenskapliga och tekniska konsulttjänster.
20. Underhåll och reparation av utrustning, även transportutrustning, särskilt i samband med garantiserviceavtal efter försäljning eller uthyrning.
21. Kökschefstjänster.
22. Mannekängstjänster.
23. Översättar- och tolktjänster.
24. Markundersökning.
25. Högre utbildning (endast privatfinansierad).
26. Miljötjänster.
27. Resebyråer och researrangörer.
28. Turistguidetjänster.
29. Andra underhållningstjänster än audiovisuella tjänster.

Utan att det påverkar punkt 1 ska de avtalsslutande Cariforum-staterna tillåta att gemenskapens tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis tillhandahåller tjänster på deras territorium genom fysiska personers närvaro, enligt de villkor som anges nedan och i bilaga IV.

För gemenskapens och de avtalsslutande Cariforum-staternas åtaganden ska följande villkor gälla:

- a) De fysiska personerna måste medverka vid tillhandahållandet av en tjänst på tillfällig basis i egenskap av anställda inom en juridisk person som har tecknat ett tjänstekontrakt för en period av högst tolv månader.
- b) De fysiska personer som reser in till den andra parten måste ha erbjudit sådana tjänster i egenskap av anställd hos den juridiska person som tillhandahåller tjänsterna under minst det år som föregår inlämnandet av ansökan om inresa till den andra parten. Dessutom måste den fysiska personen vid inlämnandet av ansökan om inresa till den andra parten ha minst tre års yrkeserfarenhet ⁽¹⁾ från den näringsgren som kontraktet avser.
- c) Med undantag för mannekängstjänster, kökschefstjänster och andra underhållningstjänster än audiovisuella tjänster måste de fysiska personer som reser in till den andra parten ha i) universitetsexamen eller likvärdiga kvalifikationer som styrker nödvändiga kunskaper ⁽²⁾ och ii) yrkeskvalifikationer när detta krävs för att bedriva en verksamhet enligt gemenskapens eller de avtalsslutande Cariforum-staternas gällande lagar och andra författningar där tjänsten tillhandahålls.

⁽¹⁾ Erhållen efter att personen blivit myndig.

⁽²⁾ Om examen eller kvalifikationen inte har erhållits i den part där tjänsten tillhandahålls får parten avgöra om den är likvärdig den universitetsexamen som krävs i det landet.

- d) Den fysiska personen ska inte erhålla någon annan ersättning för tillhandahållandet av tjänsterna än den ersättning som de tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis betalar under personens vistelse i den andra parten.
 - e) Den fysiska personens inresa och tillfälliga vistelse i den berörda parten får inte överskrida sammanlagt sex månader, eller för Luxemburg 25 veckor, under någon tolv månadersperiod eller under kontraktets giltighetstid, beroende på vilken som är kortast.
 - f) Tillträde enligt bestämmelserna i denna artikel gäller enbart den tjänst som omfattas av kontraktet och medför ingen rätt att använda yrkestiteln i den part där tjänsten tillhandahålls.
 - g) Antalet personer som omfattas av tjänstekontraktet ska inte vara större än vad som krävs för att fullgöra kontraktet, vilket kan beslutas med stöd av lagar, författningar och krav i den part där tjänsten tillhandahålls.
 - h) Andra diskriminerande begränsningar, t.ex. av antalet fysiska personer genom prövning av det ekonomiska behovet, som anges i bilaga IV.
3. Utan att det påverkar punkt 1 ska gemenskapen tillåta att de avtalsslutande Cariforum-staternas oberoende yrkesutövare tillhandahåller tjänster på medlemsstaternas territorium, enligt de villkor som anges nedan och i bilaga IV och inom följande näringsgrenar:
- 1) Juridisk rådgivning angående folkrätt och utländsk rätt (dvs. annan än EU-rätt).
 - 2) Arkitekttjänster.
 - 3) Stadsplanering och landskapsarkitektur.
 - 4) Ingenjörstjänster.
 - 5) Integrerade tekniska tjänster.
 - 6) Datatjänster och tillhörande tjänster.
 - 7) Forsknings- och utvecklingstjänster.
 - 8) Marknads- och opinionsundersökningar.
 - 9) Konsulttjänster inom organisationsledning.
 - 10) Tjänster i anslutning till organisationskonsulttjänster.
 - 11) Översättar- och tolktjänster.

Utan att det påverkar punkt 1 ska de avtalsslutande Cariforum-staterna tillåta att gemenskapens oberoende yrkesutövare tillhandahåller tjänster på deras territorium, enligt de villkor som anges nedan och i bilaga IV.

För gemenskapens och de avtalsslutande Cariforum-staternas åtaganden ska följande villkor gälla:

- a) De fysiska personerna måste medverka vid tillhandahållandet av en tjänst på tillfällig basis i egenskap av egenföretagare etablerade i den andra parten och måste ha tecknat ett tjänstekontrakt för en period av högst tolv månader.
- b) De fysiska personer som reser in till den andra parten måste vid inlämnandet av ansökan om inresa till den andra parten ha minst sex års yrkeserfarenhet från den näringsgren som kontraktet avser.
- c) De fysiska personer som reser in till den andra parten måste ha i) universitetsexamen eller likvärdiga kvalifikationer som styrker nödvändiga kunskaper ⁽¹⁾ och ii) yrkeskvalifikationer när detta krävs för att bedriva en verksamhet enligt gemenskapens eller de avtalsslutande Cariforum-staternas gällande lagar och andra författningar där tjänsten tillhandahålls.
- d) Den fysiska personens inresa och tillfälliga vistelse i den berörda parten får inte överskrida sammanlagt sex månader, eller för Luxemburg 25 veckor, under någon tolv månadersperiod eller under kontraktets giltighetstid, beroende på vilken som är kortast.
- e) Tillträde enligt bestämmelserna i denna artikel gäller enbart den tjänst som omfattas av kontraktet och medför ingen rätt att använda yrkestiteln i den part där tjänsten tillhandahålls.
- f) Andra diskriminerande begränsningar, t.ex. av antalet fysiska personer genom prövning av det ekonomiska behovet, som anges i bilaga IV.

Artikel 84

Affärsresenärer på tillfälligt besök

1. Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska sträva efter att, i enlighet med sina respektive lagstiftningar, underlätta inresa till och tillfällig vistelse på sina territorier för affärsresenärer från gemenskapen eller de avtalsslutande

⁽¹⁾ Om examen eller kvalifikationen inte har erhållits i den part där tjänsten tillhandahålls får parten avgöra om den är likvärdig den universitetsexamen som krävs i det landet.

Cariforum-staterna på tillfälligt besök i syfte att bedriva följande verksamhet:

- a) Forskning och formgivning: Tekniska, vetenskapliga och statistiska forskare för ett företag etablerat på den andra partens territorium.
- b) Marknadsundersökning: Personal som bedriver forskning eller gör analyser, inklusive marknadsundersökningar, för ett företag etablerat på den andra partens territorium.
- c) Utbildningsseminarier: Personal från ett företag i gemenskapen eller i de avtalsslutande Cariforum-staterna som reser in till den andra partens territorium för att få utbildning i arbetsmetoder och rutiner som används av företag och organisationer i den parten, förutsatt att utbildningen endast innebär att personalen iakttar, stiftar bekantskap med metoderna eller rutinerna och deltar i föreläsningar.
- d) Mässor och utställningar: Personal som deltar i mässor för att göra pr för sitt företag eller dess produkter eller tjänster.
- e) Försäljning: Säljare och agenter som tar emot beställningar eller förhandlar om varukontrakt för ett företag som ligger på den andra partens territorium, men som inte levererar varor.
- f) Inköp: Inköpare för ett företag eller lednings- och tillsynspersonal som är inblandade i affärstransaktioner på den andra partens territorium.
- g) Anställda inom turistnäringen (representanter för hotell, resebyråer, turistguider och researrangörer) som närvarar vid turistmässor och turistutställningar.

Detta gäller under förutsättning att de inte ägnar sig åt att sälja sina varor eller tjänster till allmänheten eller tillhandahålla sina varor eller tjänster själva, inte för egen räkning tar emot någon ersättning från en källa i gemenskapen eller den avtalsslutande Cariforum-staten där de vistas tillfälligt och inte tillhandahåller någon tjänst inom ramen för ett kontrakt som ingåtts mellan en juridisk person som inte har någon kommersiell närvaro i gemenskapen eller den avtalsslutande Cariforum-stat där affärsresenärer vistas tillfälligt och en konsument i gemenskapen eller i en avtalsslutande Cariforum-stat.

2. När sådan inresa och tillfällig vistelse på de respektive territorierna är tillåten ska den uppgå till högst 90 dagar under en tolv månadersperiod.

KAPITEL 5

Regelverk

Avsnitt 1

Allmänna bestämmelser

Artikel 85

Ömsesidigt erkännande

1. Inget i denna avdelning ska hindra gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna från att kräva att fysiska personer måste ha de kvalifikationer eller den yrkeserfarenhet på området som krävs i det land där tjänsten tillhandahålls.

2. Parterna ska uppmuntra de relevanta yrkesorganisationerna inom sina respektive territorier att gemensamt utarbeta och ge rekommendationer om ömsesidigt erkännande till Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté, så att investerare och tjänsteleverantörer helt eller delvis ska kunna uppfylla de villkor som gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna ställer när det gäller auktorisation, licensiering, verksamhetsutövning och certifiering av investerare och tjänsteleverantörer och, i synnerhet, inom sektorn för professionella tjänster.

3. Parterna ska särskilt uppmuntra de relevanta yrkesorganisationerna inom sina respektive territorier att senast tre år efter att detta avtal trätt i kraft inleda förhandlingar för att gemensamt utarbeta och ge sådana rekommendationer om ömsesidigt erkännande på bland annat redovisning, arkitekt- och ingenjörssamhet samt turism.

4. När Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté får en sådan rekommendation som avses i föregående punkt ska den inom rimlig tid granska rekommendationen för att avgöra om den är förenlig med detta avtal.

5. Om en rekommendation som avses i punkt 2 anses förenlig med detta avtal i enlighet med förfarandet i samma punkt, och om parterna och de avtalsslutande Cariforum-staternas relevanta bestämmelser är tillräckligt samstämmiga ska parterna, i syfte att tillämpa rekommendationen, genom sina behöriga myndigheter förhandla fram ett avtal om ömsesidigt erkännande av krav, kvalifikationer, licenser och andra föreskrifter.

6. Ett sådant avtal ska vara förenligt med de relevanta bestämmelserna i WTO-avtalet och särskilt med artikel VII i Gats.

7. Vartannat år ska Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté granska de framsteg som gjorts i fråga om ömsesidigt erkännande.

Artikel 86

Öppenhet och insyn

Enligt artikel 235.3 ska parterna och de avtalsslutande Cariforum-staterna utan dröjsmål tillmötesgå den andra partens alla krav på särskilda upplysningar om allmänt tillämpliga åtgärder eller om internationella överenskommelser som hänför sig till eller berör detta avtal. Parterna ska även inrätta en eller flera informationsställen för att på begäran tillhandahålla särskilda upplysningar till den andra partens investerare och tjänsteleverantörer i alla sådana frågor. En förteckning över dessa informationsställen finns i bilaga V. Informationsställena behöver inte vara depositarier för lagar och andra författningar.

Artikel 87

Förfaranden

1. I de fall då auktorisering krävs för tillhandahållande av en tjänst eller för kommersiell närvaro för vilken specifika åtaganden har gjorts, ska parterna eller de avtalsslutande Cariforum-staternas behöriga myndigheter inom en rimlig tidsperiod efter det att ansökan gjorts, förutsatt att ansökan kan anses överensstämma med nationella lagar och andra författningar, underrätta sökanden om sitt beslut. Parterna eller de avtalsslutande Cariforum-staternas behöriga myndigheter i fråga ska utan onödigt dröjsmål besvara den sökande förfrågningar om hur handläggningen av ansökan fortskrider.

2. Parterna och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska upprätthålla eller inrätta allmänna domstolar, skiljedomstolar eller förvaltningsdomstolar eller motsvarande förfaranden som på en berörd investerares eller tjänsteleverantörs begäran snabbt kan granska och vid behov vidta åtgärder i fråga om förvaltningsbeslut som påverkar den kommersiella närvaron, gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster eller fysiska personers tillfälliga närvaro för affärsändamål. I de fall där sådana förfaranden inte är oberoende av den myndighet som svarar för förvaltningsbeslutet i fråga, ska parterna och de avtalsslutande Cariforum-staterna garantera att förfarandena verkligen medger en objektiv och opartisk granskning.

Avsnitt 2

Datatjänster

Artikel 88

Överenskommelse om datatjänster

1. I den mån som handel med datatjänster har liberaliserats i enlighet med kapitlen 2, 3 och 4 i denna avdelning ansluter sig gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna till överenskommelsen enligt punkterna 2, 3 och 4.

2. CPC 84, som är FN:s kod för att klassificera datatjänster och tillhörande tjänster, omfattar de viktigaste inslagen i tillhandahållandet av alla datatjänster och tillhörande tjänster: datorprogram, dvs. den uppsättning instruktioner som behövs för att få datorerna att fungera och att kommunicera (inklusive utveckling och tillämpning av programmen), databehandling och datalagring, och tjänster med anknytning därtill, t.ex. konsulttjänster och utbildning av kunders personal. Den tekniska utvecklingen har medfört ett ökat utbud av dessa tjänster som en samling närliggande tjänster som kan omfatta några eller samtliga av dessa huvudsakliga inslag. Exempelvis består tjänster som webbhotell och domänhosting, datautvinningstjänster och grid-teknik samtliga av en kombination av de huvudsakliga inslagen för datatjänster.

3. Oberoende av om de tillhandahålls via ett nät – t.ex. Internet – eller inte, omfattar datatjänsterna alla tjänster som består av

- a) rådgivning, strategi, analys, planering, behovsspecifikation, formgivning, utveckling, installation, tillämpning, integrering, provning, avlusning, uppdatering, stöd, tekniskt bistånd eller förvaltning av eller för datorer eller datorsystem, eller
- b) datorprogram dvs. den uppsättning instruktioner som behövs för att få datorerna att fungera och kunna kommunicera, samt rådgivning, strategi, analys, planering, behovsspecifikation, formgivning, utveckling, installation, tillämpning, integrering, provning, avlusning, uppdatering, anpassning, underhåll, stöd, tekniskt bistånd, förvaltning eller användning av eller för datorprogram, eller
- c) databehandling, datalagring, datavårdskap och databastjänster, eller
- d) underhåll och reparation av kontorsmaskiner och kontorsutrustning, inbegripet datorer, eller
- e) utbildning av kunders personal i fråga om datorprogram, datorer eller datasystem, som inte ingår någon annanstans.

4. Datatjänster och tillhörande tjänster gör det möjligt att tillhandahålla andra tjänster (t.ex. banktjänster) på elektronisk och annan väg. Det är emellertid viktigt att skilja mellan stödtjänsten (t.ex. webbhotell och programvård) och det innehåll eller den kärntjänst som tillhandahålls elektroniskt (t.ex. banktjänster). I sådana fall omfattas innehållet eller kärntjänsten inte av CPC 84.

Avsnitt 3

Budtjänster

Artikel 89

Tillämpningsområde och definitioner

1. I detta avsnitt anges principerna för regelverket avseende alla budtjänster som liberaliserats i enlighet med kapitlen 2, 3 och 4 i denna avdelning.

2. I detta avsnitt och i kapitlen 2, 3 och 4 i denna avdelning avses med

- a) *samhällsomfattande tjänster*: permanent tillhandahållande av en posttjänst av en viss angiven kvalitet överallt i gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna till rimliga priser för alla användare,
- b) *enskilt tillstånd*: ett tillstånd som en regleringsmyndighet beviljar en enskild leverantör och som krävs innan en viss tjänst tillhandahålls.

Artikel 90

Förebyggande av konkurrensbegränsande metoder inom budbranschen

I enlighet med bestämmelserna i kapitel 1 i avdelning IV ska gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna upprätthålla eller vidta lämpliga åtgärder för att förhindra att leverantörer som på egen hand eller tillsammans i väsentlig grad kan påverka villkoren för deltagande (med avseende på pris och utbud) på den aktuella marknaden för budtjänster till följd av deras ställning på marknaden, börjar tillämpa eller fortsätter att tillämpa konkurrensbegränsande metoder.

Artikel 91

Samhällsomfattande tjänster

Gemenskapen och varje avtalsslutande Cariforum-stat har rätt att ange vilken skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster som den önskar upprätthålla. Sådana skyldigheter kommer inte i sig att anses motverka konkurrens förutsatt att de administreras på ett öppet, icke-diskriminerande och konkurrensneutralt sätt och inte är mer betungande än nödvändigt för det slags samhällsomfattande tjänst som fastställts av gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna.

Artikel 92

Enskilda tillstånd

1. Ett enskilt tillstånd får endast krävas för tjänster som omfattas av de samhällsomfattande tjänsterna.

2. Om det krävs ett enskilt tillstånd ska följande upplysningar offentliggöras:

- a) Samtliga kriterier för tillstånd samt uppgift om hur lång tid det normalt tar att behandla en tillståndsansökan.
- b) De allmänna villkoren för enskilda tillstånd.

3. Den sökande ska ha rätt att på begäran få reda på varför ansökan om ett enskilt tillstånd avslagits, och i gemenskapen och

i de avtalsslutande Cariforum-staterna ska det finnas möjlighet att överklaga genom ett oberoende organ. Förfarandet måste vara öppet för insyn, icke-diskriminerande och grundat på objektiva kriterier.

Artikel 93

Regleringsorganens oberoende

Regleringsorganen ska vara juridiskt fristående från, och inte vara ansvariga inför någon leverantör av budtjänster. Regleringsorganens beslut och de förfaranden som de tillämpar ska vara opartiska i förhållande till alla aktörerna på marknaden.

Avsnitt 4

Telekommunikationstjänster

Artikel 94

Definitioner och tillämpningsområde

1. I denna avdelning avses med
 - a) *telekommunikationstjänster*: alla tjänster som består i vidarebefordran och mottagande av signaler på elektromagnetisk väg men inte ekonomisk verksamhet som består av tillhandahållande av innehåll som kräver telekommunikationstjänster för överföring,
 - b) *regleringsmyndighet*: inom telekommunikationssektorn, det eller de organ som ansvarar för att den reglering av telekommunikationer som nämns i detta kapitel,
 - c) *nödvändiga telekommunikationsfaciliteter*: funktioner i allmänna transportnät för telekommunikationer och tele-tjänster som
 - i) endast eller till övervägande del tillhandahålls av en enda leverantör eller ett begränsat antal leverantörer, och
 - ii) det inte är ekonomiskt eller tekniskt möjligt att ersätta för att en tjänst ska kunna tillhandahållas,
 - d) *betydande leverantör*: inom telekommunikationssektorn en leverantör som i väsentlig grad kan påverka villkoren för deltagande (med avseende på pris och utbud) på den aktuella marknaden för telekommunikationstjänster till följd av sin kontroll över nödvändiga faciliteter eller ställning på marknaden,
 - e) *samtrafik*: sammankoppling med leverantörer som tillhandahåller allmänna transportnät för telekommunikationer eller teletjänster för att göra det möjligt för användare av en leverantörs tjänster att kommunicera med användare av en annan leverantörs tjänster och att få tillgång till tjänster som tillhandahålls av en annan leverantör,

- f) *samhällsomfattande tjänst*: en uppsättning tjänster av en viss angiven kvalitet som måste vara tillgänglig för alla användare överallt i gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna oberoende av geografiskt läge och till rimliga priser; tjänsternas omfattning och tillämpning beslutas av gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna.

2. I detta avsnitt anges principerna för regelverket avseende följande telekommunikationstjänster (utom radio- och tv-sändningar) som liberaliserats i enlighet med kapitlen 2, 3 och 4 i denna avdelning: rösttelefoni, paketkopplade dataöverföringstjänster, kretskopplade dataöverföringstjänster, telextjänster, telegramtjänster, telefaxtjänster, förhyrda kretstjänster samt mobila och personliga kommunikationstjänster och -system.

Artikel 95

Regleringsmyndighet

1. En regleringsmyndighet inom området telekommunikationstjänster ska vara juridiskt fristående och funktionellt oberoende från leverantörer av telekommunikationstjänster.
2. Regleringsmyndigheten ska ha de befogenheter som krävs för att reglera sektorn. Regleringsmyndighetens uppgifter ska vara tydliga och lättillgängliga för allmänheten, särskilt när uppgifterna utförs av fler än ett organ.
3. En regleringsmyndighets beslut och de förfaranden som den tillämpar ska vara opartiska i förhållande till alla aktörerna på marknaden.
4. En leverantör som påverkas av en regleringsmyndighets beslut ska ha rätt att överklaga beslutet till en instans som är oberoende av de inblandade parterna. Om instansen i fråga inte har domstolskaraktär, ska den alltid lämna en skriftlig motivering till sitt beslut, som dessutom ska granskas av en opartisk och oberoende rättslig myndighet. Beslut som fattats av överklagandeinstanser ska iakttas.

Artikel 96

Tillstånd att tillhandahålla telekommunikationstjänster

1. I den mån det är möjligt ska det endast krävas en anmälan för att få tillstånd att tillhandahålla tjänster.
2. Eventuellt kan det krävas en licens för att lösa problem med tilldelning av nummer och frekvenser. Villkoren för sådana licenser ska göras tillgängliga för allmänheten.
3. Om det krävs licens ska
 - a) samtliga villkor för licensen samt uppgift om den tid, som ska vara rimlig, som det normalt tar att behandla en licensansökan göras tillgängliga för allmänheten,
 - b) skälen för avslag av en licensansökan på begäran skriftligen delges den sökande,

- c) den som ansöker om licens kunna överklaga beslutet om det inte finns tillräckliga skäl för avslaget,
- d) de licensavgifter som gemenskapen eller de avtalsslutande Cariforum-staterna tar ut inte överskrida normala administrativa kostnaderna för handläggning, kontroll och upprätthållande av licenserna.

Artikel 97

Konkurrensskydd gentemot betydande leverantörer

I enlighet med bestämmelserna i kapitel 1 i avdelning IV ska gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna upprätthålla eller vidta lämpliga åtgärder för att förhindra att leverantörer som på egen hand eller tillsammans är betydande leverantörer börjar tillämpa eller fortsätter att tillämpa konkurrensbegränsande metoder. Sådana konkurrensbegränsande metoder är bl.a.

- a) deltagande i konkurrensbegränsande korssubventionering,
- b) utnyttjande, med konkurrensbegränsning som följd, av upplysningar från konkurrenter, och
- c) underlåtenhet att för andra tjänsteleverantörer i tid göra tillgängliga tekniska uppgifter om nödvändiga faciliteter och kommersiellt relevanta uppgifter som är nödvändiga för att dessa ska kunna tillhandahålla tjänster.

Artikel 98

Samtrafik

1. Varje leverantör som har tillstånd att tillhandahålla telekommunikationstjänster ska ha rätt att förhandla om samtrafik med andra leverantörer av allmänna telenät och telekommunikationstjänster. Beslut om samtrafik ska i princip fattas enligt överenskommelse efter förhandlingar mellan de berörda företagen.

2. Regleringsmyndigheterna ska se till att leverantörer som får information från ett annat företag under förhandlingarna om samtrafik endast använder denna information för det avsedda syftet och alltid respekterar de överlämnade eller lagrade uppgifternas konfidentiella karaktär.

3. Samtrafik med en betydande leverantör ska säkerställas där det är tekniskt möjligt i nätet. Sådan samtrafik ska erbjudas

- a) på villkor (inbegripet tekniska standarder och specifikationer) och till taxor enligt principen om icke-diskriminering och till en kvalitet som är minst lika hög som den som tillhandahålls för egna liknande tjänster eller för liknande tjänster som tillhandahålls av icke anslutna tjänsteleverantörer eller för dess dotterbolag eller andra anslutna företag,
- b) i god tid samt på villkor (inbegripet tekniska standarder och specifikationer) och till taxor⁽¹⁾ som är tydliga, skäliga,

⁽¹⁾ Dessa taxor ska vara kostnadsorienterade i gemenskapen och kostnadsbaserade i de avtalsslutande Cariforum-staterna.

fastställda med hänsyn till vad som är ekonomiskt möjligt och som är tillräckligt separerade för att leverantören inte ska behöva betala för de delar av nätet eller de funktioner som denne inte behöver för att tjänsten ska kunna tillhandahållas, och

- c) på begäran, i punkter förutom de nätnanslutningspunkter som erbjuds majoriteten av användarna, mot kostnader som återspeglar kostnaderna för att upprätta nödvändiga ytterligare funktioner.

4. Förfarandena för samtrafik med en betydande leverantör ska göras tillgängliga för allmänheten.

5. Betydande leverantörer ska offentliggöra antingen sina avtal om samtrafik eller sina referensanbud avseende samtrafik.

6. En tjänsteleverantör som ansöker om samtrafik med en betydande leverantör får, antingen när som helst eller inom en rimlig tidsfrist som ska ha tillkännagetts, vända sig till ett oberoende nationellt organ, som kan vara en sådan regleringsmyndighet som avses i artikel 95, för tvistlösning i frågor som gäller rimliga villkor och taxor för samtrafiken.

Artikel 99

Knappa resurser

Alla förfaranden för allokering och utnyttjande av knappa resurser, inbegripet frekvenser, nummer och ledningsrätter, ska i god tid genomföras på ett objektivt, öppet och icke-diskriminerande sätt. Den rådande situationen i fråga om tilldelade frekvensband ska offentliggöras, men det krävs inga detaljerade angivelser om vilka frekvenser som tilldelats för särskilda statliga användningsområden.

Artikel 100

Samhällsomfattande tjänster

1. Gemenskapen och varje avtalsslutande Cariforum-stat har rätt att ange vilken skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster som den önskar upprätthålla.

2. Sådana skyldigheter betraktas inte som konkurrensbegränsande i sig, förutsatt att de administreras på ett öppet, objektivt och icke-diskriminerande sätt. Administrationen av skyldigheterna ska dessutom vara konkurrensneutral och inte vara mer betungande än nödvändigt för det slags samhällsomfattande tjänst som fastställts av gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna.

3. Alla leverantörer ska vara berättigade att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster. Leverantörerna ska utses med hjälp av en effektiv, öppen och icke-diskriminerande metod. Vid behov ska gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna bedöma om tillhandahållandet av samhällsomfattande tjänster är oskäligt betungande för den eller de organisationer som utsetts

att tillhandahålla de samhällsomfattande tjänsterna. Om det är motiverat på grundval av en sådan beräkning, och med hänsyn till de eventuella marknadsfördelarna för en organisation som erbjuder samhällsomfattande tjänster, ska de nationella regleringsmyndigheterna avgöra om det behövs ett system för att ge ersättning åt berörda leverantörer eller fördela nettokostnaden för åtaganden att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster.

4. Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska se till att

- a) användarna har tillgång till abonnentförteckningar i en form som har godkänts av den nationella regleringsmyndigheten, i tryckt eller elektronisk form eller båda, och att de uppdateras regelbundet, minst en gång per år,
- b) organisationer som tillhandahåller de tjänster som avses i led a tillämpar principen om icke-diskriminering på behandlingen av information som de fått från andra organisationer.

Artikel 101

Sekretess

Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska garantera konfidentiell behandling av uppgifter om telekommunikationer och därmed förbundna trafikuppgifter genom ett allmänt telenät och allmänt tillgängliga telekommunikationstjänster, utan att begränsa handeln med tjänster.

Artikel 102

Tvister mellan leverantörer

1. Om det uppstår en tvist mellan leverantörer av telenät eller telekommunikationstjänster i samband med de rättigheter och skyldigheter som uppkommer enligt detta kapitel ska den berörda nationella regleringsmyndigheten på begäran av någon av parterna i tvisten avge ett bindande beslut så att tvisten ska kunna lösas på kortast möjliga tid.

2. Om tvisten gäller gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster ska de berörda nationella regleringsmyndigheterna göra en samlad insats för att lösa tvisten.

Avsnitt 5

Finansiella tjänster

Artikel 103

Tillämpningsområde och definitioner

1. I detta avsnitt anges principerna för regelverket avseende alla finansiella tjänster som liberaliserats i enlighet med kapitlen 2, 3 och 4 i denna avdelning.

2. I detta kapitel och i kapitlen 2, 3 och 4 i denna avdelning gäller följande definitioner:

- a) *finansiell tjänst*: varje tjänst av finansiell natur som erbjuds av en leverantör av finansiella tjänster från gemenskapen

och de avtalsslutande Cariforum-staterna. Finansiella tjänster omfattar följande verksamheter:

A. Försäkringstjänster och försäkringsrelaterade tjänster:

1. Direkt försäkring (inklusive koassurans).
 - i) Livförsäkring.
 - ii) Skadeförsäkring.
2. Återförsäkring och retrocession.
3. Försäkringsförmedling, såsom mäklari och agenturverksamhet.
4. Försäkringsrelaterade tjänster, såsom konsult-, aktuarie-, riskprövnings- och skaderegleringstjänster.

B. Banktjänster och andra finansiella tjänster (med undantag av försäkringstjänster):

1. Mottagande av insättningar och andra återbetalningspliktiga medel från allmänheten.
2. Utlåning av alla slag inklusive konsumentkrediter, hypotekslån, factoring och finansiering av affärstransaktioner.
3. Finansiell leasing.
4. Alla betalnings- och penningförmedlingstjänster, inbegripet betal- och kreditkort, resecheckar och bankväxlar.
5. Borgensförbindelser och garantier.
6. Handel för egen eller annans räkning, på en börs, genom direkthandel eller på annat sätt, av följande:
 - i) Penningmarknadsinstrument (bl.a. checkar, växlar och bankcertifikat).
 - ii) Utländsk valuta.
 - iii) Derivatinstrument innefattande, men inte begränsade till, terminer och optioner.
 - iv) Valuta- och ränteinstrument, inbegripet sådana produkter som swappar och ränteterminer.
 - v) Överlåtbara värdepapper.
 - vi) Andra överlåtbara instrument och finansiella tillgångar, inklusive guld- och silvertackor.
7. Medverkan som utställare, garant eller emissionsinstitut vid utfärdandet av alla slags värdepapper, offentligt eller privat, samt andra tjänster med anknytning därtill.
8. Penninghandel.
9. Förvaltning av tillgångar, såsom medels- eller portföljförvaltning, alla former av fondförvalt-

ning, pensionsfondsförvaltning samt förvarings- och notariattjänster.

Artikel 104

Försiktighetsklausul

10. Clearing- och avvecklingstjänster rörande alla finansiella tillgångar, inbegripet värdepapper, derivatinstrument och andra överlåtbara instrument.
 11. Tillhandahållande och överföring av finansiell information och bearbetning av finansiella data och tillhörande programvara.
 12. Rådgivnings- och förmedlingstjänster och andra till finansiella tjänster relaterade tjänster avseende all verksamhet enligt punkterna 1–11, inbegripet kreditupplysning och kreditanalys, tillhandahållande av investeringsunderlag, investeringsrådgivning samt rådgivning om företagsförvärv, omstrukturering av företag och affärsstrategi.
- b) *leverantör av finansiella tjänster*: en fysisk eller juridisk person från gemenskapen eller de avtalsslutande Cariforum-staterna som avser att tillhandahålla eller tillhandahåller finansiella tjänster. Begreppet *leverantör av finansiella tjänster* omfattar dock inte offentliga institutioner.
- c) *offentlig institution*:
- 1) en politisk beslutsförsamling, en centralbank eller en penningpolitisk myndighet hos gemenskapen eller de avtalsslutande Cariforum-staterna, eller en institution som ägs eller kontrolleras av gemenskapen eller de avtalsslutande Cariforum-staterna, vilken huvudsakligen har offentliga uppgifter eller bedriver verksamheter för offentliga ändamål, med undantag för institutioner som huvudsakligen arbetar med att tillhandahålla finansiella tjänster på kommersiella villkor, eller
 - 2) ett privat institut som utför uppgifter vilka vanligen utförs av en centralbank eller en penningpolitisk myndighet.
- d) *ny finansiell tjänst*: tjänst av finansiell natur, inbegripet tjänster med anknytning till befintliga eller nya produkter eller till det sätt på vilket en produkt tillhandahålls, som inte tillhandahålls av någon leverantör av finansiella tjänster på gemenskapens eller de avtalsslutande Cariforum-staternas territorium men däremot tillhandahålls på den andra partens territorium.

1. Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna får införa eller upprätthålla åtgärder av försiktighetsskäl, t.ex. för att

- a) skydda investerare, insättare, försäkringstagare eller personer vars egendom förvaltas av en leverantör av finansiella tjänster,
- b) säkra det finansiella systemets integritet och stabilitet.

2. Inget i detta avtal ska tolkas som en skyldighet för gemenskapen eller de avtalsslutande Cariforum-staterna att lämna ut information om enskilda kunders affärer och konton eller sådan förtrolig information eller information rörande egendomsförhållanden som innehas av offentliga organ.

Artikel 105

Effektiva och öppna regleringar

1. Parterna och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska sträva efter att i förväg underrätta alla berörda personer om allmänt tillämpliga åtgärder som parterna eller de avtalsslutande Cariforum-staterna avser att vidta, så att dessa personer får tillfälle att framföra synpunkter på åtgärden. Underrättelse om åtgärden ska lämnas

- a) genom offentligt tillkännagivande, eller
- b) i annan skriftlig eller elektronisk form.

2. Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska för berörda personer göra tillgängliga sina krav rörande ansökningar som gäller tillhandahållande av finansiella tjänster.

På begäran ska den berörda parten inom gemenskapen eller avtalsslutande Cariforum-staten upplysa en sökande om hur långt handläggningen av ansökan fortskridit. Om den berörda parten inom gemenskapen eller avtalsslutande Cariforum-staten behöver ytterligare upplysningar från den sökande, ska den meddela den sökande om detta utan onödigt dröjsmål.

Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska sträva efter att inom sina respektive territorier underlätta genomförandet och tillämpningen av internationellt överenskomna standarder för reglering och tillsyn inom den finansiella tjänstesektorn.

Artikel 106

Nya finansiella tjänster ⁽¹⁾

Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska tillåta leverantörer av finansiella tjänster från den andra parten att tillhandahålla nya finansiella tjänster liknande de tjänster som gemenskapens respektive de avtalsslutande Cariforum-staternas

⁽¹⁾ Denna artikel gäller endast finansiell tjänsteverksamhet som omfattas av artikel 103 och som liberaliserats enligt denna avdelning.

egna leverantörer av finansiella tjänster enligt inhemsk lag får tillhandahålla under liknande omständigheter. Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna får fastställa genom vilken juridisk form tjänsten får tillhandahållas och får ställa krav på tillstånd för tillhandahållande av tjänsten. Om ett sådant tillstånd krävs ska beslut fattas inom rimlig tid, och tillstånd får då vägras endast av försiktighetsskäl.

Artikel 107

Databehandling

1. Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska tillåta leverantörer av finansiella tjänster från den andra parten att i bearbetningssyfte överföra uppgifter i elektronisk eller annan form till eller från de respektive territorierna, om bearbetningen är en förutsättning för den normala affärsverksamheten för dessa leverantörer av finansiella tjänster.

2. Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska anta tillräckliga garantier för skydd av privatlivet samt enskildas grundläggande fri- och rättigheter, särskilt när det gäller överföringen av personuppgifter.

Artikel 108

Särskilda undantag

1. Inget i denna avdelning ska hindra gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna eller deras offentliga institutioner från att inom sina respektive territorier med ensamrätt bedriva eller tillhandahålla verksamhet eller tjänster som ingår i lagstadgade sociala trygghets- eller pensionssystem, utom i de fall då denna verksamhet enligt gemenskapens eller den berörda avtalsslutande Cariforum-statens nationella bestämmelser får bedrivas av företag som tillhandahåller finansiella tjänster i konkurrens med offentliga eller privata institutioner.

2. Inget i detta avtal är tillämpligt på verksamhet som bedrivs av en centralbank eller penningpolitisk myndighet eller av någon annan offentlig institution som ett led i penning- eller valutapolitiken.

3. Inget i denna avdelning ska hindra gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna eller deras offentliga institutioner från att inom sina respektive territorier med ensamrätt bedriva eller tillhandahålla verksamhet eller tjänster för gemenskapens, den berörda avtalsslutande Cariforum-statens eller deras respektive offentliga institutioners räkning, eller med någon av dessas garanti eller med användande av någon av dessas medel.

Avsnitt 6

Internationella sjötransporttjänster

Artikel 109

Tillämpningsområde, definitioner och principer

1. I detta avsnitt anges principerna för liberaliseringen av internationella sjötransporttjänster i enlighet med kapitlen 2, 3 och 4 i denna avdelning.

2. I detta avsnitt och i kapitlen 2, 3 och 4 i denna avdelning gäller följande definitioner:

a) *internationella sjötransporter*: omfattar transporter från dörr till dörr och kombinerade godstransporter, som omfattas av ett enda transportdokument, i vilka ett av transportsätten är sjötransport, och som för detta ändamål inbegriper rätten att direkt teckna avtal med tillhandahållare av andra transportsätt.

b) *godshantering i samband med sjöfart*: verksamhet som bedrivs av stuveriföretag, inbegripet terminaloperatörer, men inte hamnarbetares verksamhet som sådan, när dessa organisationer oberoende av stuveriföretagen eller terminaloperatörerna. I den verksamhet som omfattas ingår organisation och övervakning av

i) lastning och lossning av gods,

ii) surrning av last,

iii) mottagande/leverans och förvaring av gods före transporten eller efter lossningen.

c) *tullklarerings-tjänster (eller tullombudstjänster)*: verksamhet som består i att för någon annans räkning utföra tullformaliteter i samband med import, export eller genomgående transport, oavsett om denna tjänst är tjänstleverantörens huvudsakliga verksamhet eller ett vanligt komplement till den huvudsakliga verksamheten.

d) *containerterminaler och depå-tjänster*: verksamhet som består i lagerhållning av containrar i hamnområden eller inne i landet i syfte att fylla/tömma, reparera och tillhandahålla dem för transport.

e) *agent- och mäklartjänster*: verksamhet som utgörs av att i ett visst geografiskt område, som agent, företräda ett eller flera linjerederiers eller rederiers företagsintressen, i följande syfte:

i) Att marknadsföra och sälja sjötransporttjänster och därmed förbundna tjänster, från lämnande av offerter till fakturering, utfärdande av konossement för företagens räkning, upphandling av nödvändiga stödtjänster, förberedelser av dokumentation samt tillhandahållande av företagsinformation.

ii) Att representera företagen när det gäller organiserande av fartygets hamnanlop eller övertagande av last vid behov.

- f) *fraktspeditionstjänster*: verksamhet som utgörs av att organisera och övervaka sändningar för avlastarens räkning, genom upphandling av transport och stödtjänster, utarbetande av dokumentation och tillhandahållande av företagsinformation.

3. Med hänsyn till den liberalisering som parterna redan uppnått när det gäller internationell sjötransport ska följande gälla:

- a) Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska på affärsmässig och icke-diskriminerande grund tillämpa principen om oinskränkt tillträde till den internationella sjöfartsmarknaden och till internationell sjöfart.

- b) Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska medge fartyg som seglar under den andra partens eller en avtalsslutande Cariforum-stats flagg eller som används av tjänsteleverantörer från den andra parten en behandling som inte är mindre förmånlig än den som medges de egna fartygen vad gäller, bland annat, tillträde till hamnar, användning av hamnarnas infrastruktur och andra sjöfartstjänster, relaterade avgifter, tullfaciliteter, tilldelning av kajplatser och möjligheter till lastning och lossning.

4. Vid tillämpningen av dessa principer ska gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna

- a) avstå från att i framtida bilaterala avtal med tredje länder införa lastdelningsbestämmelser i fråga om internationella sjötransporter, inbegripet tank- och torrlastsjöfart samt linje trafik, och ska inom rimlig tid avskaffa sådana lastfördelningsbestämmelser som finns i tidigare bilaterala avtal, och

- b) vid detta avtals ikraftträdande avskaffa och avstå från att införa ensidiga åtgärder, administrativa eller tekniska hinder och andra hinder som skulle kunna utgöra en förtäckt begränsning eller ha diskriminerande verkan på det fria tillhandahållandet av internationella sjötransporttjänster.

5. Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska tillåta tjänsteleverantörer av internationella sjötransporttjänster från den andra parten att ha kommersiell närvaro på sitt territorium på sådana villkor som, vad gäller etablering och verksamhet, inte är mindre förmånliga än de villkor som parten medger sina egna tjänsteleverantörer eller de villkor som parten medger tjänsteleverantörer från ett tredjeland, om de villkoren är förmånligare.

6. Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska på rimliga och icke-diskriminerande villkor ge tjänsteleverantörer av internationella sjötransporttjänster från den andra parten tillgång till följande hamntjänster: lotsning, bogsering, proviantering, påfyllning av bränsle och vatten, sophämtning och ballastavfallshämtning, hamnkaptenens tjänster, navigationshjälpmedel, landbaserade operativa tjänster som är nödvändiga

för sjöfart, däribland kommunikationer och vatten- och elförsörjning, reparationsmöjligheter för nödsituationer, ankrings-, kajplats- och förtöjningstjänster.

Avsnitt 7

Tjänster inom turism

Artikel 110

Tillämpningsområde

I detta avsnitt anges principerna för regelverket avseende alla turismtjänster som liberaliserats i enlighet med kapitlen 2, 3 och 4 i denna avdelning.

Artikel 111

Förhindrande av konkurrensbegränsande metoder

I enlighet med bestämmelserna i kapitel 1 i avdelning IV ska gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna upprätthålla eller vidta lämpliga åtgärder för att förhindra att leverantörer, särskilt inom distributionsnät för turism⁽¹⁾, i väsentlig grad påverkar villkoren för deltagande på turismmarknaden i fråga genom att börja tillämpa eller fortsätta att tillämpa konkurrensbegränsande metoder, t.ex. missbruk av en dominerande ställning genom orimlig prissättning, exklusivitetsklausuler, försäljningsvägran, kopplingsförbehåll, kvantitativa begränsningar eller vertikal integration.

Artikel 112

Tillgång till teknik

Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska sträva efter att underlätta tekniköverföringen på affärsmässig grund till den kommersiella närvaron från de avtalsslutande Cariforum-staterna.

Artikel 113

Små och medelstora företag

Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska sträva efter att göra det lättare för små och medelstora företag att delta inom turistnäringen.

Artikel 114

Ömsesidigt erkännande

Parterna ska samarbeta för att få till stånd ett ömsesidigt erkännande av krav, kvalifikationer, licenser och andra föreskrifter i enlighet med artikel 85.

⁽¹⁾ Med distributionsnät för turism avses i detta avsnitt researrangörer och andra grossister i fråga om turism (både inkommande och utgående), databokningssystem och globala distributionssystem (antingen knutna till flygbolag eller som tillhandahålls via Internet), resebyråer och andra distributörer av turismtjänster.

Artikel 115

Turismens ökade betydelse för en hållbar utveckling

Parterna ska uppmuntra tjänsteleverantörer från Cariforum-staterna att delta i internationella, regionala, subregionala, bilaterala och privata finansieringsprogram för att verka för en hållbar utveckling av turismen.

Artikel 116

Miljö- och kvalitetsnormer

Parterna och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska på ett rimligt och objektivt sätt verka för att de miljö- och kvalitetsnormer som gäller för turistnäringen följs utan att det skapas onödiga handelshinder, och ska arbeta för att underlätta de avtalsslutande Cariforum-staternas deltagande i relevanta internationella organisationer som utarbetar miljö- och kvalitetsnormer för turisttjänster.

Artikel 117

Utvecklingssamarbete och tekniskt bistånd

1. Parterna ska samarbeta för att få turistnäringen i de avtalsslutande Cariforum-staterna att utvecklas, med tanke på de stora skillnader som finns mellan parternas respektive utvecklingsnivåer.

2. Om inte annat följer av bestämmelserna i artikel 7 är parterna överens om att samarbeta och stödja varandra genom att

- a) förbättra de nationella redovisningssystemen för att underlätta införandet av satelliträkenskaper för turism på regional och lokal nivå,

- b) bygga upp kapaciteten när det gäller miljöförvaltning inom turismen på regional och lokal nivå,
- c) utveckla marknadsföringsstrategier för Internet för små och medelstora företag inom turistnäringen,
- d) utveckla mekanismer för att se till att de avtalsslutande Cariforum-staterna verkligen kan delta i internationella standardiseringsorgan som arbetar med att ta fram standarder för hållbar turism, program för att uppnå och säkra likvärdighet mellan nationella eller regionala och internationella standarder för hållbar turism samt program som syftar till att få regionala tjänsteleverantörer inom turistnäringen att bli bättre på att följa standarder för hållbar turism,
- e) genomföra utbytesprogram och utbildning, även språkutbildning, för tjänsteleverantörer inom turistnäringen.

Artikel 118

Informationsutbyte och samråd

1. Parterna är överens om att utbyta erfarenheter, information och bästa praxis och att samråda med varandra i frågor som omfattas av detta avsnitt och som är relevanta för handeln mellan parterna. Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté ska utarbeta rutiner för denna regelbundna dialog om sådana frågor som omfattas av detta avsnitt.

2. Parterna kan komma överens om att uppmuntra privata och andra relevanta aktörer att delta i denna dialog när så är ändamålsenligt.

3. Parterna är vidare eniga om att det vore ändamålsenligt med regelbunden dialog om utfärdande av reserekommendationer.

KAPITEL 6

Elektronisk handel

Artikel 119

Mål och principer

1. Parterna erkänner att den elektroniska handeln ökar möjligheterna till handel inom många sektorer och är överens om att främja utvecklingen av elektronisk handel mellan sig, särskilt genom att samarbeta om de frågor som bestämmelserna i denna avdelning aktualiserar i samband med den elektroniska handeln.

2. Parterna är överens om att utvecklingen av den elektroniska handeln helt måste uppfylla högsta internationella dataskyddskrav, så att användarna får förtroende för den elektroniska handeln.

3. Parterna är överens om att leveranser på elektronisk väg ska betraktas som tillhandahållande av tjänster enligt kapitel 3 i denna avdelning som ska vara tullfria.

Artikel 120

Rättsliga aspekter på e-handeln

1. Parterna ska föra en dialog om rättsliga frågor som den elektroniska handeln ger upphov till, t.ex.

- a) erkännande av certifikat för elektroniska signaturer som utfärdats till allmänheten och underlättande av certifieringstjänster över gränserna,

- b) tjänsteleverantörers förmedlingsansvar vid överföring eller lagring av uppgifter,
 - c) behandling av obeställd elektronisk marknadskommunikation,
 - d) konsumentskydd vid elektronisk handel,
 - e) övriga frågor som är relevanta för utvecklingen av den elektroniska handeln.
2. Detta samarbete kan ske genom informationsutbyte om parternas och de avtalsslutande Cariforum-staternas respektive lagstiftning om dessa frågor samt tillämpningen av denna lagstiftning.

KAPITEL 7

Samarbete

Artikel 121

Samarbete

1. Parterna erkänner vikten av tekniskt samarbete och bistånd som ett komplement till liberaliseringen av tjänster och investeringar, ställer sig bakom de avtalsslutande Cariforum-staterna i deras satsningar på att stärka sin kapacitet när det gäller att tillhandahålla tjänster, så att åtagandena enligt denna avdelning lättare ska kunna genomföras och målet med detta avtal uppnås.
2. Om inte annat följer av bestämmelserna i artikel 7 är parterna överens om att samarbeta och stödja varandra med tekniskt bistånd, utbildning och kapacitetssuppletering, bl.a. genom att
- a) förbättra de avtalsslutande Cariforum-staternas tjänsteleverantörers förmåga att samla information om och att följa gemenskapens föreskrifter och standarder på gemenskapsnivå, nationell nivå och under den nationella nivån,
 - b) förbättra de avtalsslutande Cariforum-staternas tjänsteleverantörers exportkapacitet, med särskild tonvikt på marknadsföring av turism och kulturella tjänster, små och
 - c) verka för samspel och dialog mellan tjänsteleverantörer från gemenskapen och från de avtalsslutande Cariforum-staterna,
 - d) tillmötesgå kvalitets- och standardiseringsbehov inom de sektorer där de avtalsslutande Cariforum-staterna har gjort åtaganden enligt detta avtal med hänsyn till deras hemmarknader och regionala marknader samt handeln mellan parterna, och för att säkra medverkan i utarbetandet och antagandet av standarder för hållbar turism,
 - e) ta fram och tillämpa regelverk för särskilda tjänstesektorer på regional nivå inom Cariforum samt i de avtalsslutande Cariforum-staterna inom de sektorer där de har gjort åtaganden enligt detta avtal, och
 - f) inrätta mekanismer för att främja investeringar och samriskföretag mellan tjänsteleverantörer i gemenskapen och i de avtalsslutande Cariforum-staterna och främja investeringsfrämjande organs kapacitet i de avtalsslutande Cariforum-staterna.

AVDELNING III

LÖPANDE BETALNINGAR OCH KAPITALRÖRELSE

Artikel 122

Löpande betalningar

Om inte annat följer av bestämmelserna i artikel 124 förbinder sig de avtalsslutande Cariforum-staterna och gemenskapen att inte införa några restriktioner och att tillåta att alla betalningar för löpande transaktioner mellan bosatta i gemenskapen och Cariforum-staterna görs i fritt konvertibel valuta.

Artikel 123

Kapitalrörelser

1. När det gäller transaktioner på betalningsbalansens kapitalräkning förbinder sig de avtalsslutande Cariforum-staterna och gemenskapen att inte införa några restriktioner för den fria rörligheten för kapital i samband med direktinvesteringar i enlighet med värdlandets lagstiftning eller investeringar som görs i överensstämmelse med bestämmelserna i avdelning II, och inte heller vid omvandling till likvida medel eller repatriering av dessa investeringar och eventuell vinst därav.

2. Parterna ska samråda med varandra i syfte att underlätta kapitalrörelser mellan sig för att främja målen i detta avtal.

Artikel 124

Skyddsåtgärder

1. Om kapitalrörelser mellan parterna under särskilda omständigheter orsakar eller riskerar att orsaka allvarliga svårigheter för

bedrivandet av penning- eller valutapolitiken i en eller flera av Cariforum-staterna eller en eller flera av EU:s medlemsstater, får gemenskapen eller den eller de berörda avtalsslutande Cariforum-staterna för en tid av högst sex månader vidta absolut nödvändiga skyddsåtgärder beträffande kapitalrörelser.

2. Det gemensamma Cariforum-EG-rådet ska omedelbart underrättas om eventuella skyddsåtgärder och snarast möjligt om en tidsplan för åtgärdernas avskaffande.

AVDELNING IV

HANDELSRELATERADE FRÅGOR

KAPITEL 1

Konkurrensfrågor

Artikel 125

Definitioner

I detta kapitel gäller följande definitioner:

1. *konkurrensmyndighet*: för gemenskapen är det Europeiska kommissionen, och för Cariforum-staterna en av eller båda följande konkurrensmyndigheter: Caricoms konkurrenskommission och Dominikanska republikens Comisión Nacional de Defensa de la Competencia.
2. *tillsynsförfarande*: ett förfarande som någon parts behöriga konkurrensmyndighet inlett mot ett eller flera företag i syfte att fastställa och komma till rätta med konkurrensbegränsande metoder.
3. *konkurrenslagstiftning*:

- a) för gemenskapen, artiklarna 81, 82 och 86 i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, samt tillämpningsförfordningar till och ändringar av dessa,
- b) för Cariforum-staterna, kapitel 8 i det reviderade Chaguaramasfördraget av den 5 juli 2001, nationell konkurrenslagstiftning som följer det reviderade Chaguaramasfördraget samt Bahamas och Dominikanska republikens nationella konkurrenslagstiftning. Från och med att detta avtal träder i kraft ska gemenskapen underrättas om ny sådan lagstiftning genom Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté.

Artikel 126

Principer

Parterna erkänner vikten av fri och rättvis konkurrens i sina handelsförbindelser. Parterna medger att konkurrensbegränsande affärsmetoder kan störa marknaderna och i regel motverkar fördelarna med handelsliberaliseringen. De är därför eniga om att följande konkurrensbegränsande åtgärder är oförenliga med avtalet, i den utsträckning de kan påverka handeln mellan parterna:

- a) Sådana överenskommelser och samordnade förfaranden mellan företag som har till syfte eller resultat att hindra eller avsevärt begränsa konkurrensen inom hela eller väsentliga delar av gemenskapens eller Cariforum-staternas territorium.
- b) Ett eller flera företags missbruk av marknadsinflytande inom hela eller väsentliga delar av gemenskapens eller Cariforum-staternas territorium.

Artikel 127

Tillämpning

1. Parterna och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska se till att de inom fem år efter att detta avtal trätt i kraft inom den egna jurisdiktionen har gällande lagstiftning mot konkurrensbegränsningar, och har inrättat de organ som avses i artikel 125.1.

2. När både den lagstiftning och de organ som avses i punkt 1 har trätt i kraft respektive inrättats ska parterna börja tillämpa bestämmelserna i artikel 128. Parterna enas också om att se över hur detta kapitel fungerar i praktiken efter en period av förtroendeskapande mellan konkurrensmyndigheterna som ska löpa under sex år efter att artikel 128 börjat tillämpas.

Artikel 128

Informationsutbyte och tillsynssamarbete

1. En konkurrensmyndighet kan meddela de övriga konkurrensmyndigheterna att den vill samarbeta i frågor som rör tillsyn. Detta samarbete ska inte hindra parterna eller de avtalsslutande Cariforum-staterna från att fatta egna beslut.

2. Konkurrensmyndigheterna får utbyta icke-konfidentiell information för att underlätta den praktiska tillämpningen av sina respektive konkurrenslagar. Informationsutbytet ska omfattas av de sekretessregler som gäller hos varje part och de avtalsslutande Cariforum-staterna.

3. En konkurrensmyndighet får underrätta övriga konkurrensmyndigheter om den har uppgifter som visar att konkurrensbegränsande affärsmetoder som omfattas av detta kapitel pågår på den andra partens territorium. Varje parts respektive konkurrensmyndighet ska besluta om hur informationsutbytet ska gå till utifrån dess bästa praxis. En konkurrensmyndighet får också underrätta övriga konkurrensmyndigheter om tillsynsförfaranden som den har inlett i följande fall:

- i) Den verksamhet som granskas äger rum helt eller till väsentlig del inom någon av de andra behöriga myndigheternas jurisdiktion.
- ii) Den korrigeringsåtgärd som troligtvis kommer att utdömas skulle innebära att beteendet förbjuds på den andra partens eller avtalsslutande Cariforum-staters territorium.
- iii) Den verksamhet som granskas avser ett beteende som förmodas ha krävts, uppmuntrats eller godkänts av den andra parten eller av avtalsslutande Cariforum-stater.

Artikel 129

Offentliga företag och företag med särskilda eller exklusiva rättigheter, inbegripet företag med monopolrättigheter

1. Inget i detta avtal ska hindra att en part eller en avtalsslutande Cariforum-stat enligt den egna lagstiftningen ger ett offentligt eller privat företag monopolrättigheter eller tillåter företaget att fortsätta att inneha sådana rättigheter.

2. När det gäller offentliga företag och företag som beviljats särskilda eller exklusiva rättigheter ska parterna och de avtalsslutande Cariforum-staterna säkra att det från och med avtalets ikraftträdande inte vidtas eller upprätthålls någon åtgärd som snedvrider handeln med varor eller tjänster mellan parterna i en omfattning som strider mot parternas intressen samt att dessa företag omfattas av konkurrensreglerna i den mån som

tillämpningen av dessa regler inte, rättsligt eller faktiskt, hindrar dem från att utföra de särskilda uppgifter som de tilldelats.

3. Parterna är överens om att offentliga företag som i de avtalsslutande Cariforum-staterna lyder under särskilda sektors-specifika regler enligt deras respektive lagstiftning, genom avvikelser från punkt 2 inte ska vara skyldiga att följa bestämmelserna i denna artikel.

4. Parterna och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska, utan att det påverkar deras skyldigheter enligt WTO-avtalet, gradvis anpassa eventuella statliga handelsmonopol, så att det vid utgången av det femte året efter den dag då detta avtal träder i kraft inte förekommer någon diskriminering mellan varor och tjänster med ursprung i gemenskapen och de med ursprung i Cariforum-staterna, eller mellan medborgare i Europeiska unionens medlemsstater och medborgare i Cariforum-staterna, i fråga om villkoren för saluföring och anskaffning av varor, såvida inte diskrimineringen har samband med själva monopolens existens.

5. Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté ska underrättas vid införandet av sådana sektorsspecifika regler som avses i punkt 3 och om sådana åtgärder som antas för tillämpningen av punkt 4.

Artikel 130

Samarbete

1. Parterna är eniga om vikten av tekniskt bistånd och kapacitetssuppleering för att åtagandena lättare ska kunna genomföras, för att uppnå målet med detta kapitel och särskilt för att säkra en slagkraftig och sund konkurrenspolitik och att reglerna följs, i synnerhet under den period för förtroendeskapande som avses i artikel 127.

2. Om inte annat följer av bestämmelserna i artikel 7 är parterna överens om att samarbeta och stödja varandra genom att

- a) säkra effektivitet inom Cariforums konkurrensmyndigheter,
- b) bistå varandra vid utformningen av riktlinjer, handböcker och vid behov lagstiftning,
- c) ställa oberoende experter till förfogande, och
- d) tillhandahålla utbildning för nyckelpersonal som arbetar med att genomföra konkurrenspolitiken och se till att den följs.

KAPITEL 2

Innovation och immateriella rättigheter

Artikel 131

Bakgrund

1. Parterna är överens om att man genom att främja innovation och kreativitet förbättrar konkurrenskraften och att det är ett väsentligt inslag i deras ekonomiska partnerskap, för att nå hållbar utveckling, främja handeln mellan sig och se till att Cariforum-staterna gradvis integreras i världsekonomin.

2. De anser också att det är viktigt att värna om och skydda immateriella rättigheter för att främja kreativitet, innovation och konkurrenskraft, och de är fast beslutna att se till att skyddet blir allt mer omfattande med hänsyn till deras respektive utvecklingsnivåer.

Artikel 132

Mål

Målen med detta kapitel är att

- a) främja förnyelsearbetet, bl.a. miljöinnovation, i företag hos parterna,
- b) främja företagens konkurrenskraft, särskilt konkurrenskraften hos parternas mikroföretag och små och medelstora företag,
- c) underlätta produktion och marknadsföring av innovativa och kreativa produkter mellan parterna,
- d) få till stånd ett fullgott och effektivt skydd av immateriella rättigheter och se till att lagstiftningen på detta område efterlevs,
- e) bidra till att teknisk innovation lyfts fram och att teknik och kunnande sprids,
- f) uppmuntra, utveckla och underlätta forsknings- och utvecklingssamarbete mellan parterna inom vetenskap och teknik, samt att det upprättas varaktiga förbindelser mellan parternas forskarsamfund,
- g) uppmuntra, utveckla och underlätta produktions- och utvecklingssamarbete mellan parterna inom kreativa branscher, samt att det upprättas varaktiga förbindelser mellan parternas yrkesutövare inom dessa branscher,
- h) främja och stärka det regionala samarbetet för gemenskapens yttersta randområden så att dessa områden och Cariforum-staterna kan dra ömsesidig nytta av närheten till varandra genom att utveckla en innovativ och konkurrenskraftig region.

Avsnitt 1

Innovation

Artikel 133

Regional integration

Parterna medger att åtgärder och handlingslinjer måste genomdrivas på regional nivå för att målen med detta avsnitt ska kunna uppfyllas helt. Cariforum-staterna är eniga om att stärka insatserna på regional nivå för att ge företagen ett regelverk och en politisk ram som bidrar till att främja konkurrenskraft genom innovation och kreativitet.

Artikel 134

Deltagande i ramprogrammen

1. Parternas och de avtalsslutande Cariforum-staternas deltagande i den andra partens pågående och framtida ramprogram, särskilda program och andra verksamheter ska underlättas och främjas i den utsträckning parternas interna regler om tillträdet till de berörda programmen och verksamheterna medger detta.

2. Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté får avge rekommendationer för att underlätta för Cariforum-staternas institutioner och företag att delta i de program som anges i punkt 1 och ska regelbundet se över deltagandet.

Artikel 135

Samarbete inom konkurrenskraft och innovation

1. Parterna erkänner att det är väsentligt att främja kreativitet och innovation för att utveckla företagandet och konkurrenskraften och uppnå de övergripande målen med detta avtal.

2. Om inte annat följer av bestämmelserna i artiklarna 7 och 134 är parterna överens om att samarbeta och stödja varandra genom att

- a) främja innovation, diversifiering, modernisering, utveckling samt produkt- och processkvalitet i företagen,
- b) främja kreativitet och formgivning, särskilt i mikroföretag och små och medelstora företag, samt utbyten mellan nätverk av designcentrum i gemenskapen och Cariforum-staterna,
- c) främja dialog och utbyte av erfarenheter och information mellan nätverk av näringsidkare,

- d) ge tekniskt bistånd, anordna konferenser, seminarier, studiebesök, söka efter industriella och tekniska möjligheter, delta i rundabordssamtal och allmänna mässor och fackmässor,
 - e) främja kontakter och industriellt samarbete mellan näringsidkare, uppmuntra saminvesteringar och upprättande av samriskföretag och nätverk inom ramen för befintliga och framtida program,
 - f) främja partnerskap för forskning och utveckling i Cariforum-staterna för att förbättra deras innovationssystem, och
 - g) intensifiera sådan verksamhet som syftar till att främja sammankoppling, innovation och tekniköverföring mellan partner i Cariforum och gemenskapen.
- i) Utbyte av uppgifter på regional nivå om regionala vetenskaps- och teknikprogram.
 - j) Deltagande i kunskaps- och innovationsgrupper inom Europeiska institutet för innovation och teknik.
2. Särskild betoning ska läggas på uppbyggnad av den mänskliga potentialen som den varaktiga grunden för hög vetenskaplig och teknisk kvalitet samt på skapande av hållbara band på såväl nationell som regional nivå mellan parternas vetenskapliga och tekniska samfund.
3. Forskningscentrum, institutioner för högre utbildning och andra aktörer, bl.a. mikroföretag och små och medelstora företag, hos parterna ska på lämpligt sätt involveras i samarbetet.
4. Parterna ska främja sina respektive organs deltagande i varandras vetenskapliga och tekniska program i en strävan att nå ömsesidigt fördelaktig vetenskaplig kvalitet och i enlighet med sina respektive bestämmelser om deltagande av juridiska personer från tredje länder.

Artikel 136

Samarbete om vetenskap och teknik

1. Parterna ska verka för att deras respektive organ för forskning och teknisk utveckling deltar i sådant samarbete som är förenligt med deras respektive interna regler. Samarbetet kan bedrivas i följande former:

- a) Gemensamma initiativ för att informera om gemenskapens program för kapacitetuppbyggnad inom vetenskap och teknik, t.ex. den internationella dimensionen av sjunde ramprogrammet för forskning och teknisk utveckling och eventuella efterföljande program.
- b) Gemensamma forskningsnätverk inom områden av gemensamt intresse.
- c) Utbyte av forskare och experter för att främja projektförberedelser och deltagande i sjunde ramprogrammet och i gemenskapens andra forskningsprogram.
- d) Gemensamma vetenskapliga möten för att främja informationsutbyte och interaktion och för att fastställa områden för gemensam forskning.
- e) Främjande av högre studier inom vetenskap och teknik som medverkar till bägge parter hållbara utveckling på lång sikt.
- f) Utveckling av förbindelser mellan den offentliga och den privata sektorn.
- g) Utvärdering av gemensamt arbete och spridning av resultat.
- h) Politisk dialog samt utbyte av vetenskapliga och tekniska uppgifter och erfarenheter på regional nivå.

Artikel 137

Samarbete om informationssamhället och informations- och kommunikationsteknik

1. Parterna erkänner att informations- och kommunikationsteknik är nyckelsektorer i det moderna samhället och av avgörande betydelse för att främja kreativitet, innovation och konkurrenskraft, liksom en harmonisk övergång till informationssamhället.

2. Om inte annat följer av bestämmelserna i artiklarna 7 och 134 är parterna överens om att samarbeta och stödja varandra genom att

- a) föra en dialog om de olika politiska aspekterna när det gäller att främja och övervaka informationssamhället,
- b) utbyta information om frågor som rör lagstiftning,
- c) utbyta information om frågor som rör standarder och driftskompatibilitet,
- d) främja samarbete inom forskning och utveckling av informations- och kommunikationsteknik (IKT) och IKT-baserad forskningsinfrastruktur,
- e) ta fram icke-kommersiellt innehåll och pilottillämpningar på områden med stort genomslag i samhället, och
- f) bygga upp IKT-kapacitet genom att bl.a. främja nätverks-samarbete, utbyte och utbildning av specialister, särskilt på lagstiftningsområdet.

Artikel 138

Samarbete om miljöinnovation och förnybar energi

1. För att få till stånd en hållbar utveckling och bidra till att maximera eventuella positiva och förhindra eventuella negativa miljöeffekter på grund av detta avtal, erkänner parterna vikten av att verka för sådan innovation som gynnar miljön inom alla näringsgrenar. Exempel på sådana former av miljöinnovation är energieffektivitet och förnybara energikällor.

2. Om inte annat följer av bestämmelserna i artiklarna 7 och 134 är parterna överens om att samarbeta och stödja varandra genom

- a) projekt om miljövänliga produkter, tekniker, produktionsprocesser, tjänster, lednings- och affärsmetoder, inklusive projekt för ändamålsenlig användning av vattenbesparing och mekanismen för ren utveckling,
- b) projekt som rör energieffektivitet och förnybar energi,
- c) främjande av nätverk och samarbetsgrupperingar för miljöinnovation genom offentlig-privata partnerskap,
- d) utbyte av information, kunnande och experter,
- e) utbildningsverksamhet och åtgärder för att öka medvetenheten,
- f) utarbetande av studier och tillhandahållande av tekniskt bistånd,
- g) samarbete inom forskning och utveckling, och
- h) pilot- och demonstrationsprojekt.

Avsnitt 2

Immateriella rättigheter

Underavsnitt 1

Principer

Artikel 139

Skyldigheternas art och omfattning

1. Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska se till att de internationella avtal om immateriella rättigheter där de är parter tillämpas i praktiken, liksom avtalet om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätter i bilaga IC till avtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen (nedan kallat *Trips-avtalet*).

2. Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna är eniga om att principerna i artikel 8 i Tripsavtalet ska tillämpas på detta avsnitt. Parterna är också överens om att ett fullgott och effektivt skydd av immateriella rättigheter bör ta hänsyn till Cariforum-staternas utvecklingsbehov, skapa jämvikt mellan rättighetshavares och användares rättigheter och skyldigheter och göra det möjligt för gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna att skydda folkhälsan och födoämnen. Inget i detta avtal ska tolkas som ett hinder för parternas och de avtalsslutande Cariforum-staternas möjligheter att främja tillgång till läkemedel.

3. I detta avtal avses med immateriella rättigheter upphovsrätt (även upphovsrätten till datorprogram och närstående rättigheter), nyttighetsmodeller, patent, inbegripet rätten till biotekniska uppfinningar, växtförädlarrätt, formgivning, kretsmönster (topografier) i integrerade kretsar, geografiska beteckningar, varumärken, rättsligt skydd för databaser och skydd mot illojal konkurrens enligt artikel 10a i Pariskonventionen för skydd av den industriella äganderätten, samt skydd av konfidentiell information om know-how.

4. Dessutom ska gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna, utan att det påverkar deras befintliga och framtida internationella skyldigheter, anta bestämmelserna i detta avsnitt och se till att de verkligen tillämpas i tillräcklig utsträckning senast den 1 januari 2014 såvida inte Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté beslutar något annat med hänsyn till de avtalsslutande Cariforum-staternas utvecklingsprioriteringar och utvecklingsnivåer. Det står gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna fritt att själva besluta om lämplig metod att genomföra bestämmelserna i detta avsnitt i sin egen rättsordning och praxis.

5. Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna får, men är inte skyldiga att, i den egna lagstiftningen tillämpa ett mer långtgående skydd än vad som föreskrivs i detta avsnitt, under förutsättning att skyddet inte strider mot bestämmelserna i detta avsnitt.

Artikel 140

Minst utvecklade länder

Trots vad som sägs i artikel 139.1 och 139.4 ska de minst utvecklade länder som anslutit sig till detta avtal behöva tillämpa följande bestämmelser endast i den utsträckning som anges här:

- a) Skyldigheterna enligt Tripsavtalet i den takt som kan krävas av dem med tanke på tillämpningen av Tripsavtalet enligt Tripsrådets relevanta bestämmelser eller andra tillämpliga beslut av WTO:s allmänna råd.

- b) Skyldigheterna enligt underavsnitten 2 och 3 i detta avsnitt, senast den 1 januari 2021, såvida inte Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté beslutar något annat med hänsyn till de relevanta beslut som anges i led a.

Artikel 141

Regional integration

1. Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna åtar sig att fortsätta att överväga ytterligare steg mot djupare integration i fråga om immateriella rättigheter inom deras respektive regioner. Denna process ska omfatta ytterligare harmonisering av lagar och andra författningar om immateriella rättigheter, ytterligare steg mot regional förvaltning och skydd av nationella immateriella rättigheter, samt inrättande och förvaltning av regionala immateriella rättigheter.

2. Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna åtar sig att arbeta för en harmoniserad skyddsnivå för de immateriella rättigheterna i sina respektive regioner.

Artikel 142

Tekniköverföring

1. Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna enas om att utbyta åsikter och information om sina metoder och sin politik som berör tekniköverföring, både inom sina respektive regioner och med tredje länder. Detta ska bl.a. omfatta åtgärder för att underlätta informationsflöden, partnerskap mellan företag, licensiering och underleverantörskontrakt. Särskild uppmärksamhet ska ägnas åt de nödvändiga villkoren för att skapa en gynnsam miljö för tekniköverföring i värdländerna, t.ex. frågor som utveckling av humankapital och regelverk.

2. Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska vidta de åtgärder som krävs för att förhindra eller övervaka sådana rutiner för utfärdande av licenser eller sådana villkor som gäller immateriella rättigheter som kan få negativa effekter för den internationella tekniköverföringen och som utgör missbruk av immateriella rättigheter från rättighetshavares sida eller missbruk av uppenbar informationsasymmetri vid förhandlingen av licenser.

3. Gemenskapen ska underlätta och främja användningen av incitament till institutioner och företag inom sitt territorium som för över teknik till institutioner och företag i Cariforum-staterna, så att Cariforum-staterna kan bygga en bärkraftig teknisk grund. Gemenskapen ska sträva efter att underrätta Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté om åtgärder som den får kännedom om för diskussion och översyn.

Underavsnitt 2

Standarder för immateriella rättigheter

Artikel 143

Upphovsrätt och närstående rättigheter

A. Internationella avtal

1. Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska följa bestämmelserna i

- a) WIPO-fördraget om upphovsrätt (Genève, 1996), och
- b) WIPO-fördraget om framföranden och fonogram (Genève, 1996).

2. De avtalsslutande Cariforum-staterna ska sträva efter att ansluta sig till Internationella konventionen om skydd för utövande konstnärer, framställare av fonogram samt radioföretag (Rom, 1961).

B. Samarbete om kollektiv förvaltning av rättigheter

Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska verka för att det fastställs förfaranden mellan deras respektive upphovsrättsorganisationer för att ömsesidigt förbättra tillgången till och licensgivningen för användning av innehåll på regional nivå inom gemenskapens och de avtalsslutande Cariforum-staternas territorier, så att rättighetshavarna belönas för att de använder sådant innehåll.

Artikel 144

Varumärken

A. Registreringsförfarande

Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska sörja för att det inrättas ett system för varumärkesregistrering där varje slutgiltigt beslut som fattas av den relevanta varumärkesmyndigheten ska motiveras och avges skriftligen. Den sökande ska ha rätt att begära omprövning av ett avslag om varumärkesregistrering och att överklaga ett slutgiltigt avslag till domstol. Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska även införa möjligheten att motsätta sig registreringen av varumärken efter att ansökningarna har offentliggjorts. Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska tillhandahålla allmänt tillgängliga elektroniska databaser över varumärkesansökningar och varumärkesregistreringar.

B. Välkända varumärken

Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna erinrar om skyldigheterna enligt Tripsavtalet att tillämpa begreppet välkända varumärken på varumärken för tjänster. För att avgöra om ett varumärke är välkänt ska gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna sträva efter att tillämpa den

gemensamma rekommendation som antogs vid konferensen mellan parterna i Pariskonventionen för internationellt rättsskydd och WIPO:s generalförsamling vid den trettiofjärde omgången möten mellan WIPO-medlemsstaternas församlingar den 20–29 september 1999.

C. Internetanvändning

Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna godtar att det behövs ett tydligt regelverk för varumärkesägare som vill använda sina varumärken på Internet och medverka i utvecklingen av elektronisk handel, däribland bestämmelser om ett märke som används på Internet kan anses utgöra förvärv av ett varumärke eller varumärkesintrång eller om sådan användning utgör illojal konkurrens, med fastställande av påföljder. I detta avseende ska gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna sträva efter att tillämpa den gemensamma rekommendation om skydd av varumärken och andra immateriella tillgångar i form av kännetecken på Internet som antogs av WIPO vid den trettiosjätte omgången möten mellan WIPO-medlemsstaternas församlingar den 24 september–3 oktober 2001.

D. Varumärkeslicenser

Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska sträva efter att tillämpa den gemensamma rekommendation om varumärkeslicenser som antogs av konferensen mellan parterna i Pariskonventionen för internationellt rättsskydd och WIPO:s generalförsamling vid den trettiofemte omgången möten mellan WIPO-medlemsstaternas församlingar den 25 september–3 oktober 2000.

E. Internationella avtal

Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska sträva efter att ansluta sig till protokollet till Madridöverenskommelsen om internationell registrering av varumärken (Madrid, 1989) och den reviderade varumärkesöverenskommelsen (2006).

F. Undantag till varumärkesrättigheter

Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska genom ett begränsat undantag till de rättigheter som följer av ett varumärke sörja för ett rättvist bruk av beskrivande ord, inklusive geografiska beteckningar. Sådana begränsade undantag ska ta hänsyn tas till varumärkesägarens och tredje mans rättmätiga intressen.

Artikel 145

Geografiska beteckningar

A. Skydd i ursprungslandet

1. Inget i detta avtal ska innebära att gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna inom sina territorier måste

skydda geografiska beteckningar som inte är skyddade i sina ursprungsländer.

2. De avtalsslutande Cariforum-staterna ska upprätta ett system för skydd av geografiska beteckningar inom sina respektive territorier senast den 1 januari 2014. Parterna ska samarbeta genom Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté i överensstämmelse med bestämmelserna i artikel 164.2 c för att utveckla geografiska beteckningar inom Cariforum-staternas territorium. I detta syfte, och inom sex månader från det att avtalet trätt i kraft, ska Cariforum-staterna lägga fram en förteckning över potentiella geografiska beteckningar med ursprung i Cariforum-staterna för Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté för diskussion och yttranden.

3. Parterna ska inom ramen för Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté diskutera den praktiska tillämpningen av denna artikel och utbyta information om den lagstiftningsmässiga och politiska utvecklingen rörande geografiska beteckningar.

B. Skyddstid

1. Skydd av geografiska beteckningar i gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska beviljas i överensstämmelse med gemenskapens eller den berörda avtalsslutande Cariforum-statens rättsordning och rättspraxis på obestämd tid ⁽¹⁾.

2. Detta skydd ska säkerställa att användning av geografiska beteckningar för varor som skyddas enligt punkt 1 i gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna uteslutande förbehålls varor som har ursprung i det berörda geografiska området och som framställs i enlighet med relevanta produkt-specifikationer.

3. I samband med skyddet av geografiska beteckningar ska gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna på eget initiativ eller på begäran av en berörd part förbjuda och förhindra

a) oavsett produktkategori, användning inom deras territorium av något medel i en varus beteckning eller presentation som anger eller ger intryck av att varan i fråga har sitt ursprung i ett annat geografiskt område än det riktiga, på ett sätt som vilseleder allmänheten om varans verkliga geografiska ursprung; eller någon annan användning som utgör illojal konkurrens enligt artikel 10a i Pariskonventionen,

b) användning av de skyddade namnen för varor i samma produktkategori som den geografiska beteckningen som inte har sitt ursprung i det angivna geografiska området, även om

i) varans verkliga ursprung anges,

⁽¹⁾ Vid tillämpning av denna artikel ska användning av ett obegränsat antal perioder om minst tio år som kan förnyas anses vara obestämd tid.

- ii) den geografiska beteckningen i fråga anges i översättning,
- iii) namnet står tillsammans med uttryck som *art, typ, stil, imitation, metod* eller liknande.

4. Det ska vara möjligt att upphäva registreringen av en geografisk beteckning. I förfarandet ska alla fysiska eller juridiska personer med ett legitimt intresse kunna delta.

C. Generiska beteckningar, växtsorter, djurraser

1. Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska inte vara skyldiga att tillämpa det skydd av geografiska beteckningar som avses i avsnitt B på varor för vilka den relevanta beteckningen är identisk med den beteckning som enligt gängse språkbruk används som vedertagen benämning på dessa varor inom deras respektive territorier.

2. Inget i detta avsnitt ska innebära att gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna måste tillämpa det skydd av geografiska beteckningar som avses i avsnitt B på vin-, växt- eller djurprodukter för vilka den relevanta beteckningen är identisk med benämningen på en druvsort, växtsort eller djurras som fanns inom gemenskapens eller den berörda avtalsslutande Cariforum-statens territorium när detta avtal träder i kraft.

3. Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska skydda homonyma geografiska beteckningar under förutsättning att metoderna för den senast registrerade homonymen skiljer sig tillräckligt från den tidigare, med beaktande av att producenterna ska behandlas lika och att konsumenterna inte får vilseledas. Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska inte skydda homonyma namn som vilseleder konsumenterna att tro att produkterna kommer från ett annat område.

4. Om en geografisk beteckning i gemenskapen eller en avtalsslutande Cariforum-stat är homonym med en geografisk beteckning för ett tredjeland ska artikel 23.3 i Tripsavtalet gälla i tillämpliga delar.

D. Förhållandet mellan geografiska beteckningar och varumärken

1. En geografisk beteckning ska inte registreras i gemenskapen eller den avtalsslutande Cariforum-staten om det med hänsyn till ett varumärkes anseende och renommé och den tid som det har använts kan komma att vilseleda konsumenten i fråga om produktens rätta identitet.

2. Från den dag som detta avtal träder i kraft ska ett varumärke som är identiskt med, liknar eller innehåller en geografisk beteckning som är skyddad i gemenskapen eller de avtalsslutande Cariforum-staterna enligt avsnitt B och som avser samma produktklass, nekas registrering i gemenskapen respektive de avtalsslutande Cariforum-staterna. Vidare ska varumärket under

sådana omständigheter nekas registrering i gemenskapen respektive de avtalsslutande Cariforum-staterna om ansökan om registrering av varumärket lämnades in efter ansökningsdatumet för skydd av den geografiska beteckningen på det berörda territoriet och den geografiska beteckningen därefter skyddas.

3. Varumärkesregistrering som har skett i strid med vad som sägs i föregående stycke ska förklaras ogiltig.

4. Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska i enlighet med bestämmelserna i punkterna 1, 2 och 3 i avsnitt D se till att ett varumärke vars användning motsvarar någon av situationerna i punkt 3 i avsnitt B får fortsätta att användas trots registreringen av den geografiska beteckningen på gemenskapens eller den avtalsslutande Cariforum-statens territorium, om ansökan har lämnats in eller om varumärket har registrerats eller, i enlighet med den tillämpliga lagstiftningen, i god tro har förvärvats genom användning inom gemenskapen eller en avtalsslutande Cariforum-stat innan skyldigheterna inom ramen för WTO börjar tillämpas inom gemenskapen eller den avtalsslutande Cariforum-staten, eller före dagen för skyddet av den geografiska beteckningen inom de respektive territorierna, såvida det inte finns skäl att ogiltigförklara eller häva varumärkesregistreringen enligt lagstiftningen i gemenskapen eller den berörda avtalsslutande Cariforum-staten. I sådana fall får den geografiska beteckningen användas vid sidan av varumärket i fråga.

E. Framtida avtal om skydd

Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska senast den 1 januari 2014 inleda förhandlingar om ett avtal om skydd för geografiska beteckningar inom sina respektive territorier, utan att det påverkar eventuella direktinlämnade enskilda ansökningar om skydd.

F. Internetanvändning

Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna godtar att det behövs ett tydligt regelverk för de innehavare av geografiska beteckningar som vill använda sina geografiska beteckningar på Internet och medverka i utvecklingen av elektronisk handel, däribland bestämmelser om ett märke som används på Internet kan anses utgöra otillåten användning, anspelning, förvärv i ond tro av eller intrång i en geografisk beteckning eller om sådan användning utgör illojal konkurrens, med fastställande av påföljder och eventuell annullering av domännamnet. I detta avseende ska gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna sträva efter att tillämpa den gemensamma rekommendation om skydd av varumärken och andra immateriella tillgångar i form av kännetecken på Internet som antogs av WIPO vid den trettiosjätte omgången möten mellan WIPO-medlemsstaternas församlingar den 24 september–3 oktober 2001.

Artikel 146

Industriella formgivningarA. *Internationella avtal*

Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska sträva efter att ansluta sig till Haagöverenskommelsen om internationell registrering av industriella formgivningar (1999).

B. *Skyddskrav*

1. Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska skydda självständigt skapade industriella formgivningar som är nya eller nyskapande och har särprägel.

2. En formgivning ska betraktas som ny om ingen identisk formgivning har gjorts tillgänglig för allmänheten.

3. En formgivning ska anses ha särprägel om det helhetsintryck som en kunnig användare får av formgivningen skiljer sig från det helhetsintryck en sådan användare får av en formgivning som har gjorts tillgänglig för allmänheten.

4. Skyddet ska tillhandahållas genom registrering och ska ge ensamrätt till innehavarna enligt bestämmelserna i denna artikel. Oregistrerade formgivningar ska medföra samma ensamrätt, men endast om den bestridda användningen är ett resultat av att den skyddade formgivningen efterbildats. Oregistrerade formgivningar och textilformgivningar kan skyddas genom formskydd eller upphovsrätt.

C. *Undantag*

1. Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna kan besluta om begränsade undantag från skyddet för industriella formgivningar, förutsatt att sådana undantag inte otillbörligt strider mot ett normalt utnyttjande av skyddade industriella formgivningar och inte otillbörligt skadar de legitima intressen som innehavaren av den skyddade formgivningen har, med beaktande av tredje mans legitima intressen.

2. Skyddet ska inte utsträckas till formgivningar som huvudsakligen är betingade av tekniska eller funktionella ändamål.

3. Formskydd kan inte erhållas för en formgivning som står i strid mot allmän ordning eller allmän moral.

D. *Rättigheter*

1. Innehavaren av en skyddad industriell formgivning ska ha rätt att hindra tredje man som inte har innehavarens medgivande

från att framställa, erbjuda, sälja, importera, lagra eller använda varor som försetts med eller omfattar den skyddade formgivningen, om sådana handlingar har kommersiellt syfte, otillbörligt strider mot ett normalt utnyttjande av formgivningen eller inte är förenliga med god affärssed.

2. För oregistrerade formgivningar ska den bestridda användningen inte anses vara ett resultat av en efterbildning av den skyddade formgivningen om den är ett resultat av ett oberoende, skapande arbete som utförts av en formgivare som man rimligen kan anta inte kände till den formgivning som innehavaren gjort tillgänglig för allmänheten.

E. *Skyddstid*

1. Inledningsvis ska skyddstiden i gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna efter registreringen uppgå till minst fem år. På begäran av rättighetshavaren ska registreringen förnyas för en eller flera perioder om fem år, dock högst 25 år från ansökningsdagen, förutsatt att förnyelseavgiften betalats.

2. För oregistrerade formgivningar ska skyddstiden i gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna uppgå till minst tre år från den dag då formgivningen gjordes tillgänglig för allmänheten inom respektive territorium.

F. *Förhållande till upphovsrätt*

En formgivning som är skyddad genom formskydd som registrerats i en av parterna eller en avtalsslutande Cariforum-stat i enlighet med denna artikel ska även kunna skyddas enligt denna parts eller avtalsslutande Cariforum-stats upphovsrättslagstiftning från den dag då formgivningen skapades eller lades fast på något sätt.

Artikel 147

PatentA. *Internationella avtal*

1. Gemenskapen ska efterleva

a) konventionen om patentsamarbete (Washington, 1970, senast ändrad 1984),

b) patenträttskonventionen (Genève, 2000),

c) Budapestkonventionen om internationellt erkännande av deponering av mikroorganismer för patentändamål (1977, ändrad 1980).

2. De avtalsslutande Cariforum-staterna ska ansluta sig till

B. Skyddstid

- a) konventionen om patentsamarbete (Washington, 1970, senast ändrad 1984),
- b) Budapestkonventionen om internationellt erkännande av deponering av mikroorganismer för patentändamål (1977, ändrad 1980).

3. De avtalsslutande Cariforum-staterna ska sträva efter att ansluta sig till patenträttskonventionen (Genève, 2000).

Skyddstiden ska inte vara kortare än fem år eller längre än tio år, räknat från ansökningsdagen eller, om prioritet begärs, från prioritetdagen.

C. Förhållande till patent

1. Övriga villkor och flexibilitetsbestämmelser för patent i avsnitt 5 i Tripsavtalet ska gälla i tillämpliga delar för nyttighetsmodeller, särskilt sådana som kan krävas för att trygga folkhälsan.

2. En ansökan om beviljande av patent kan omvandlas till en ansökan om nyttighetsmodellskydd, förutsatt att begäran om omvandling görs innan patentet beviljats.

B. Patent och folkhälsan

Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna erkänner betydelsen av Dohaförklaringen om Tripsavtalet och folkhälsan, som WTO:s ministerkonferens antog den 14 november 2001, samt WTO:s allmänna råds beslut av den 30 augusti 2003 om punkt 6 i Dohaförklaringen om Tripsavtalet och folkhälsan och är överens om att vidta nödvändiga åtgärder för att godkänna protokollet om ändring av Tripsavtalet, undertecknat i Genève den 6 december 2005.

Artikel 148

Nyttighetsmodeller

A. Skyddskrav

1. Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna kan besluta om skydd för produkter eller förfaranden inom alla tekniska områden, förutsatt att de är nya, har en viss uppfinningshöjd och kan användas industriellt.

2. Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna kan undanta från skydd produkter och förfaranden som inom deras territorium måste förhindras från att utnyttjas kommersiellt för att skydda *ordre public*, den allmänna moralen eller människors, djurs och växters liv eller hälsa eller för att undvika allvarliga miljöskador, förutsatt att sådana undantag inte görs enbart på grund av att det kommersiella utnyttjandet är förbjudet i deras lagstiftning.

3. Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna kan även undanta från skydd

- a) diagnostiska, terapeutiska och kirurgiska förfaranden för behandling av människor eller djur,
- b) om inte annat följer av artikel 150, växter och djur förutom mikroorganismer och väsentligen biologiska förfaranden för framställning av växter eller djur förutom icke-biologiska och mikrobiologiska förfaranden.

4. Bestämmelserna i denna artikel ska inte påverka befintlig lagstiftning i gemenskapen eller de avtalsslutande Cariforum-staterna.

Artikel 149

Växter

1. Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska ha rätt att föreskriva om undantag från den ensamrätt som beviljas växtförädlare för att tillåta jordbrukare att bevara, använda och utbyta skyddat egenproducerat utsäde eller förökningsmaterial.

2. Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska skydda växter i överensstämmelse med Tripsavtalet. I samband med detta ska de överväga att ansluta sig till den internationella konventionen för skydd av växtförädlingsprodukter (UPOV, 1991 års akt).

Artikel 150

Genetiska resurser, traditionell kunskap och folklore

1. I enlighet med sin nationella lagstiftning respekterar, bevarar och upprätthåller gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna kunskaper, innovationer och bruk hos ur- och lokalbefolkningar med traditionella levnadssätt som är viktiga för att bevara och hållbart utnyttja den biologiska mångfalden och främjar en bredare användning av dessa med medverkan av och samtycke från innehavarna av dessa kunskaper, innovationer och bruk samt uppmuntrar en rättvis fördelning av nyttan av utnyttjandet av kunskaperna, innovationerna och bruken.

2. Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna erkänner vikten av att, i enlighet med nationell lagstiftning, vidta lämpliga åtgärder för att bevara traditionell kunskap och är överens om att fortsätta att arbeta för att utveckla internationellt erkända *sui generis*-modeller för det rättsliga skyddet av traditionell kunskap.

3. Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna är överens om att patentbestämmelserna i detta underavsnitt och konventionen om biologisk mångfald ska tillämpas på ett ömsesidigt stödjande sätt.

4. Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna kan inom ramen för de administrativa kraven på en patentansökan som rör en uppfinning där biologiskt material används som en nödvändig del kräva att sökanden anger källan för det använda biologiska material som beskrivs som en del av uppfinningen.

5. Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna är överens om att regelbundet utbyta synpunkter och information om relevanta multilaterala diskussioner

- a) i WIPO om de frågor som behandlas inom ramen för den mellanstatliga kommittén för genetiska resurser, traditionell kunskap och folklöre, och
- b) i WTO om de frågor som rör förhållandet mellan Tripsavtalet och konventionen om biologisk mångfald och skyddet av traditionell kunskap och folklöre.

6. Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna är överens om att, efter det att de relevanta multilaterala diskussioner som avses i punkt 5 avslutats, på begäran av gemenskapen eller en avtalsslutande Cariforum-stat se över denna artikel i det gemensamma Cariforum-EG-rådet mot bakgrund av resultatet av dessa multilaterala diskussioner.

Underavsnitt 3

Säkerställande av skydd för immateriella rättigheter

Artikel 151

Allmänna skyldigheter

1. Utan att det påverkar deras rättigheter och skyldigheter enligt Tripsavtalet, särskilt del III i detta, ska gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna föreskriva om nödvändiga åtgärder, förfaranden och sanktioner för att säkerställa skyddet för de immateriella rättigheter som omfattas av detta avsnitt. Åtgärderna, förfarandena och sanktionerna ska vara rättvisa och skäliga, inte onödigt komplicerade eller kostsamma och inte medföra oskäliga tidsfrister eller omotiverade dröjsmål.

2. Åtgärderna, förfarandena och sanktionerna ska även vara effektiva, proportionella och avskräckande och ska tillämpas så att hinder för lagenlig handel inte uppkommer och så att missbruk inte sker.

Artikel 152

Berättigade sökande

Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska tillerkänna följande personer och organ rätten att ansöka om tillämpning av de åtgärder, förfaranden och sanktioner som avses i detta avsnitt och i del III i Tripsavtalet:

- a) Innehavare av immateriella rättigheter, i överensstämmelse med bestämmelserna i tillämplig lagstiftning.

b) Alla andra personer som har tillåtelse att utnyttja dessa rättigheter, i synnerhet licenstagare, i den mån detta tillåts i och överensstämmer med bestämmelserna i tillämplig lagstiftning.

c) Organ som förvaltar kollektiva immateriella rättigheter och som regelmässigt anses ha rätt att företräda innehavare av immateriella rättigheter, i den mån detta tillåts i och överensstämmer med bestämmelserna i tillämplig lagstiftning.

d) Organ som tillvaratar branschintressen och som regelmässigt anses ha rätt att företräda innehavare av immateriella rättigheter, i den mån detta tillåts i och överensstämmer med bestämmelserna i tillämplig lagstiftning.

Artikel 153

Bevisning

Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska, när det gäller intrång i kommersiell skala, vidta nödvändiga åtgärder för att göra det möjligt för de behöriga rättsliga myndigheterna att, där så är lämpligt och på begäran av en part, besluta att bank-, finans- eller affärshandlingar som motparten förfogar över ska läggas fram, förutsatt att konfidentiell information skyddas.

Artikel 154

Åtgärder för att skydda bevisning

Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska se till att de behöriga rättsliga myndigheterna, redan innan prövningen av sakfrågan inletts och på begäran av en part som lagt fram skälig bevisning till stöd för sina påståenden att ett immaterialrättsintrång har begåtts eller är omedelbart förestående, får besluta om omedelbara och effektiva interimistiska åtgärder för att säkra relevant bevisning om det påstådda intrånget, förutsatt att konfidentiell information skyddas. Sådana åtgärder kan inbegripa en detaljerad beskrivning av de intrångsgörande varorna, med eller utan uttagande av provexemplar, eller beslag av varorna och, där så är lämpligt, det material och de verktyg som använts för produktion och/eller distribution av dessa varor samt tillhörande handlingar.

Artikel 155

Rätt till information

1. Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska se till att de behöriga rättsliga myndigheterna, i samband med

förfaranden rörande immaterialrättsintrång och som svar på en berättigad och proportionell begäran av käranden, får besluta att information om ursprung och distributionsnät för de varor eller tjänster som gör intrång i en immateriell rättighet ska lämnas av intrångsgöraren och/eller annan person som

- a) har befunnits föfoga över intrångsgörande varor i kommersiell skala,
- b) har befunnits använda intrångsgörande tjänster i kommersiell skala,
- c) har befunnits i kommersiell skala tillhandahålla tjänster som använts i intrångsgörande verksamhet, eller
- d) har pekats ut av en person som avses i a, b eller c såsom delaktig i produktion, tillverkning eller distribution av varorna eller tillhandahållandet av tjänsterna.

2. Informationen i punkt 1 ska, i förekommande fall, omfatta

- a) namn på och adress till producenter, tillverkare, distributörer, leverantörer och andra som tidigare innehaft respektive använt varorna eller tjänsterna, samt tilltänkta grossister och detaljister,
- b) uppgifter om hur mycket som producerats, tillverkats, levererats, mottagits eller beställts samt om erhållet pris på varorna eller tjänsterna.

3. Punkterna 1 och 2 ska inte påverka tillämpningen av andra lagbestämmelser som

- a) ger rättighetshavaren rätt till ytterligare information,
- b) reglerar hur information som lämnas enligt denna artikel får användas i civilrättsliga eller straffrättsliga förfaranden,
- c) reglerar ansvar för missbruk av rätten till information,
- d) gör det möjligt att vägra att lämna sådan information som skulle tvinga den person som avses i punkt 1 att medge egen eller nära anhörigs medverkan i ett immaterialrättsintrång, eller
- e) reglerar sekretesskydd för informationskällor eller behandling av personuppgifter.

Artikel 156

Interimistiska åtgärder och säkerhetsåtgärder

1. Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska se till att de rättsliga myndigheterna på begäran av sökanden får

utfärda ett interimistiskt föreläggande i syfte att hindra ett omedelbart förestående immaterialrättsintrång eller tillfälligt förbjuda, vid behov förenat med vite om så föreskrivs i nationell lagstiftning, en fortsättning av det påstådda intrånget eller göra en fortsättning avhängig av att det ställs säkerhet för ersättning till rättighetshavaren om det fastställs att intrång skett. Ett interimistiskt föreläggande får även utfärdas på samma villkor mot en mellanhand vars tjänster utnyttjas av tredje man för att göra intrång i en immateriell rättighet.

2. Ett interimistiskt föreläggande får även utfärdas i syfte att besluta om beslag eller överlämnande av varor som misstänks göra intrång i en immateriell rättighet för att förhindra att de införs eller omsätts på marknaden.

3. När det gäller intrång som begås i kommersiell skala, ska gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna se till att de rättsliga myndigheterna, om sökanden påvisar omständigheter som kan äventyra indrivningen av skadestånd, får belägga fast och lös egendom som tillhör den påstådda intrångsgöraren med kvarstad, innefattande en möjlighet att frysa dennes bankkonton och andra tillgångar. I detta syfte får de behöriga myndigheterna besluta att bank-, finans- eller affärshandlingar ska lämnas ut, eller om lämplig tillgång till relevant information.

Artikel 157

Korrigeringsåtgärder

1. Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska se till att de behöriga rättsliga myndigheterna på begäran av sökanden, utan att det påverkar det skadestånd som kan utgå till rättighetshavaren på grund av intrånget och utan att någon form av ersättning utgår, får besluta att varor som har konstaterats göra intrång i en immateriell rättighet ska återkallas från marknaden, slutgiltigt avlägsnas från marknaden eller förstöras.

2. Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska se till att dessa åtgärder vidtas på intrångsgörarens bekostnad, såvida det inte åberopas särskilda skäl mot detta.

Artikel 158

Förelägganden

Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska se till att de rättsliga myndigheterna, när de har fastställt att ett intrång har begåtts i en immateriell rättighet, får utfärda ett föreläggande mot intrångsgöraren med förbud att fortsätta intrånget. Om så föreskrivs i nationell lagstiftning ska föreläggandet, där så är lämpligt, förenas med vite för att säkerställa

efterlevnad. Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska även se till att rättighetshavare har möjlighet att begära ett föreläggande mot mellanhänder vars tjänster utnyttjas av tredje man för att göra intrång i en immateriell rättighet.

Artikel 159

Alternativa åtgärder

Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna kan föreskriva att de behöriga rättsliga myndigheterna, när detta är lämpligt och på begäran av den person som kan bli föremål för sådana åtgärder som föreskrivs i del III i Tripsavtalet och i detta kapitel, får besluta att ekonomisk ersättning ska utgå till den skadelidande parten i stället för att tillämpa de åtgärder som föreskrivs i del III i Tripsavtalet och i detta kapitel, om personen i fråga varken handlade uppsåtligt eller oaksamt, om ett verkställande av åtgärderna i fråga skulle orsaka denne oproportionerligt stor skada och om ekonomisk ersättning till den skadelidande parten framstår som rimligt tillfredsställande.

Artikel 160

Skadestånd

1. Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska se till att de rättsliga myndigheterna när de fastställer skadeståndet

- a) beaktar alla relevanta omständigheter, såsom de negativa ekonomiska konsekvenserna, däribland utebliven vinst, för den skadelidande parten, den otillbörliga vinst som intrångsgöraren har gjort och, där så är lämpligt, omständigheter av annan än rent ekonomisk betydelse, eller
- b) som ett alternativ till a, där så är lämpligt, kan fastställa skadeståndet till ett engångsbelopp på grundval av sådana faktorer som åtminstone det belopp som skulle ha betalats i royalty eller avgift om intrångsgöraren hade begärt tillstånd att nyttja den immateriella rättigheten i fråga.

2. Om intrångsgöraren har begått ett immaterialrättsintrång utan att ha vetat om det eller utan att ha rimlig anledning att veta om det, kan gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna föreskriva att de rättsliga myndigheterna får förordna om återbetalning av vinst eller betalning av skadestånd som kan vara fastställt i förväg.

Artikel 161

Juridiska kostnader

Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska se till att det i deras nationella lagstiftning finns bestämmelser om

kostnadsfördelning som i allmänhet innebär att den förlorande parten ska bära kostnaderna, om det inte finns rättviseskäl för att fördela kostnaderna på ett annat sätt.

Artikel 162

Offentliggörande av rättsliga avgöranden

Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska se till att de rättsliga myndigheterna, i rättsliga förfaranden rörande immaterialrättsintrång, på begäran av sökanden och på intrångsgörarens bekostnad får förordna om lämpliga åtgärder för att sprida information om avgörandet, t.ex. att avgörandet ska anslås och offentliggöras helt eller delvis. Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna kan även föranstalta om ytterligare lämpliga åtgärder för offentliggörande som är anpassade till de särskilda omständigheterna, inbegripet framträdande annonsering.

Artikel 163

Gränsåtgärder

1. Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska, om inte annat följer av detta avsnitt, införa förfaranden ⁽¹⁾ som gör det möjligt för en rättighetshavare, som har giltiga skäl att misstänka att varor som gör intrång i immateriella rättigheter ⁽²⁾ kan komma att importeras, exporteras, återexporteras, införas till eller utföras ur tullområdet, hänföras till ett suspensivt arrangemang eller överföras till en tullfri zon eller ett frilager,

⁽¹⁾ Det ska inte finnas någon skyldighet att tillämpa sådana förfaranden på import av varor som saluförs i ett annat land av rättighetshavaren eller med dennes samtycke.

⁽²⁾ I detta avsnitt avses med varor som gör intrång i immateriella rättigheter a) varumärkesförfalskade varor:

- i) varor, inbegripet emballage, som utan tillstånd har försetts med ett varumärke som är identiskt med det giltigt registrerade varumärket för varor av samma slag eller som i väsentliga drag inte kan skiljas från ett sådant varumärke och som därigenom gör intrång i varumärkesinnehavarens rättigheter,

- ii) varje varumärkessymbol (logotyp, etikett, klistermärke, broschyr, bruksanvisning eller garantihandling), även om den föreligger separat, under samma omständigheter som de varor som avses i led i,

- iii) emballagematerial som är försett med varumärken för varumärkesförfalskade varor och som föreligger separat, under samma omständigheter som de varor som avses i led i,

- b) pirattillverkade varor: varor som är eller innehåller kopior som tillverkats utan medgivande från innehavaren av upphovsrätten eller närstående rättigheter eller av formskyddet, oavsett om den är registrerad enligt nationell lagstiftning eller inte, eller från en person med vederbörligt tillstånd av rättighetshavaren i tillverkningslandet,

- c) varor som enligt lagstiftningen i gemenskapen eller den avtalsslutande Cariforum-stat där ansökan om tullmyndigheternas ingripande lämnas in gör intrång i

- i) en formgivning,
- ii) en geografisk beteckning.

Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna är överens om att samarbeta för att utvidga denna definition till att omfatta varor som gör intrång i alla immateriella rättigheter.

att lämna in en skriftlig begäran till behöriga administrativa eller rättsliga myndigheter om att tullmyndigheterna ska skjuta upp övergången till fri omsättning av sådana varor eller hålla kvar dem.

2. Bestämmelserna i artiklarna 52–60 i Tripsavtalet ska tillämpas. Alla rättigheter eller skyldigheter enligt de bestämmelserna som rör importören ska även gälla för exportören eller innehavaren av varorna.

Underavsnitt 4

Samarbete

Artikel 164

Samarbete

1. Samarbetet ska inriktas på att stödja genomförandet av åtagandena och skyldigheterna enligt detta avsnitt. Parterna är överens om att samarbete är särskilt viktigt under den övergångsperiod som avses i artiklarna 139 och 140.

2. Om inte annat följer av bestämmelserna i artikel 7 är parterna överens om att samarbeta och stödja varandra genom att

- a) stärka regionala initiativ, organ och byråer på det immaterialrättsliga området, inbegripet utbildning av personal och utveckling av offentligt tillgängliga databaser, i syfte att förbättra den regionala regleringsförmågan, regionala lagar och andra författningar samt det regionala

genomförandet i fråga om de åtaganden om immateriella rättigheter som gjorts i detta avsnitt, inbegripet om tillämpning av bestämmelserna; detta ska särskilt omfatta stöd till länder som inte är parter i avtalet, men som vill delta i regionala initiativ, samt regional förvaltning av upphovsrätt och närstående rättigheter,

- b) stödja utarbetande av nationella lagar och andra författningar om skydd för immateriella rättigheter och säkerställande av detta skydd, inrättande och förstärkning av nationella byråer och andra organ på det immaterialrättsliga området, inbegripet genom att utbilda personalen om tillämpning av bestämmelserna, samt införande av metoder för samarbete mellan dessa organ i parterna och de avtalsslutande Cariforum-staterna, bl.a. för att underlätta de avtalsslutande Cariforum-staternas anslutning till och efterlevande av de avtal och konventioner som avses i detta avsnitt,

- c) identifiera produkter som skulle kunna omfattas av skydd som geografiska beteckningar och vidta andra åtgärder som syftar till att dessa produkter får skydd som geografiska beteckningar; därvid ska gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna ägna särskild uppmärksamhet åt att främja och bevara lokal traditionell kunskap och biologisk mångfald genom fastställandet av geografiska beteckningar,

- d) branschorganisationer eller branschsammanlutningar i samråd med parternas och de avtalsslutande Cariforum-staternas behöriga myndigheter utarbetar uppförandekoder som ska bidra till att säkerställa skyddet för immateriella rättigheter.

KAPITEL 3

Offentlig upphandling

Artikel 165

Allmänt mål

Parterna inser vikten av öppna och konkurrensutsatta upphandlingsförfaranden för den ekonomiska utvecklingen. I detta sammanhang måste man också ta hänsyn till Cariforum-staternas särskilda ekonomiska situation.

Artikel 166

Definitioner

I detta kapitel gäller följande definitioner:

- 1. *offentlig upphandling*: alla typer av upphandling av varor, tjänster eller en kombination därav, inklusive byggentreprenader, som genomförs av de upphandlande enheter som förtecknas i bilaga VI, för offentliga ändamål och inte för kommersiell återförsäljning eller för tillverkning av varor

eller tillhandahållande av tjänster för kommersiell försäljning, såvida inte annat anges. Det omfattar upphandling genom köp, leasing, hyresavtal eller hyrköpsavtal, med eller utan rätt till köp.

- 2. *upphandlande enheter*: enheter i de avtalsslutande Cariforum-staterna och i gemenskapen som förtecknas i bilaga VI och som upphandlar i enlighet med bestämmelserna i detta kapitel.
- 3. *leverantör*: varje fysisk eller juridisk person eller offentligt organ, eller grupp av sådana eller organ i en avtalsslutande Cariforum-stat eller gemenskapen, som kan tillhandahålla varor, tjänster eller utföra byggentreprenader. Beteckningen omfattar såväl varu- och tjänsteverantörer som entreprenörer.
- 4. *kvalificerad leverantör*: leverantör som en upphandlande enhet anser ha uppfyllt villkoren för deltagande.

5. *berättigad leverantör*: leverantör som får delta i offentlig upphandling i en part eller i en avtalsslutande Cariforum-stat, i enlighet med nationell lagstiftning och utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i detta kapitel.
6. *fleranvändningsförteckning*: förteckning över leverantörer som en upphandlande enhet anser ha uppfyllt kraven för att få tas upp i förteckningen och som den upphandlande enheten har för avsikt att använda mer än en gång.
7. *juridisk person*: rättssubjekt som bildats i laga ordning eller på annat sätt organiserats enligt gällande lag, antingen för vinständamål eller i annat syfte, antingen privatägt eller i statens ägo, inklusive bolag, stiftelser, handelsbolag, samriskföretag, enskilda näringsidkare och föreningar.
8. *juridisk person från en part*: juridisk person som upprättats i laga ordning eller på annat sätt organiserats enligt gemenskapens eller de avtalsslutande Cariforum-staternas lagstiftning. Om en sådan juridisk person endast har sitt säte eller huvudkontor på gemenskapens eller en avtalsslutande Cariforum-stats territorium, betraktas den inte som en juridisk person från en part såvida den inte idkar omfattande affärsverksamhet inom detta territorium.
9. *fysisk person*: medborgare i en av EU:s medlemsstater eller i någon av de avtalsslutande Cariforum-staterna enligt deras respektive lagstiftning.
10. *tjänster*: omfattar om inte annat föreskrivs tjänster i samband med bygg- och anläggningsarbete.
11. *skriftligen eller skriftligt*: förmedling i läsbar, reproducerbar och lagringsbar form, även via elektroniska medel, av information i ord, siffror eller andra symboler.
12. *meddelande om planerad upphandling*: meddelande offentliggjort av en upphandlande enhet i vilket intresserade leverantörer uppmanas att lämna in en begäran om deltagande, ett anbud eller båda.
13. *öppet anbudsförfarande*: förfarande där alla intresserade leverantörer har möjlighet att lämna anbud.
14. *selektivt anbudsförfarande*: förfarande där endast de kvalificerade leverantörer som uppmanats av den upphandlande enheten får lämna ett anbud, i enlighet med de relevanta bestämmelserna i detta kapitel.
15. *begränsat anbudsförfarande*: förfarande där de upphandlande enheterna får kontakta utvalda leverantörer och förhandla om kontraktsvillkoren med en eller flera av dem.
16. *teknisk specifikation*: specifikation som anger egenskaperna hos de produkter eller tjänster som ska upphandlas,

exempelvis krav beträffande kvalitet, prestanda, säkerhet, dimensioner, symboler, terminologi, emballage, märkning och etikettering eller krav beträffande processer och metoder som ska användas vid framställningen av produkterna eller tjänsterna samt krav från de upphandlande enheterna när det gäller förfaranden för bedömning av överensstämmelse som omfattas av detta kapitel.

17. *motkrav i samband med offentlig upphandling*: villkor eller åtagande som främjar lokal utveckling eller förbättrar betalningsbalansen, t.ex. användning av lokalt innehåll, tekniklicensiering, investeringar, motköp eller liknande.

Artikel 167

Tillämpningsområde

1. Bestämmelserna i detta kapitel gäller endast de upphandlande enheter som förtecknas i bilaga VI och upphandlingar som överstiger de tröskelvärden som fastställts i samma bilaga.

2. Parterna och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska sörja för att den upphandling som omfattas av detta kapitel och som genomförs av deras upphandlande enheter sker på ett öppet sätt i enlighet med bestämmelserna i detta kapitel och i dess bilagor. Alla berättigade leverantörer, antingen från de avtalsslutande Cariforum-staterna eller från gemenskapen, ska behandlas lika i enlighet med principen om öppen och effektiv konkurrens.

A. Stöd till upprättande av regionala marknader för offentlig upphandling

1. Parterna anser att upprättandet av konkurrenskraftiga regionala marknader för offentlig upphandling är av stor ekonomisk betydelse.

2. a) Varje avtalsslutande Cariforum-stat och dess upphandlande enheter ska med avseende på samtliga åtgärder rörande offentlig upphandling sträva efter att inte behandla en leverantör som är etablerad i en annan Cariforum-stat mindre förmånligt än lokalt etablerade leverantörer.

- b) Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna samt deras upphandlande enheter, ska med avseende på samtliga åtgärder rörande offentlig upphandling

- i) sträva efter att inte diskriminera en leverantör etablerad i någon av parterna av den anledning att de varor eller tjänster som denne erbjuder i samband med en viss upphandling utgörs av varor eller tjänster från den andra parten,

- ii) inte behandla en lokalt etablerad leverantör mindre förmånligt än en annan lokalt etablerad leverantör på

grund av graden av utländsk anknytning till eller ägande från operatörer eller medborgare i gemenskapen eller någon av de avtalsslutande Cariforum-staterna.

3. När det gäller samtliga åtgärder rörande den offentliga upphandlingen ska parterna och deras upphandlande enheter, om inte annat följer av A.4, inte behandla varor och tjänster från den andra parten eller leverantörer från den andra parten som tillhandahåller varor och tjänster från någon av parterna mindre förmånligt än inhemska varor, tjänster och leverantörer.

4. Parterna ska inte behöva tillhandahålla den behandling som avses i A.3 såvida inte det gemensamma Cariforum-EG-rådet fattat ett beslut om detta. I beslutet kan det fastställas för vilka av parternas upphandlingar behandlingen i A.3 bör gälla och på vilka villkor.

B. Värderingsregler

Upphandlande enheter får inte välja värderingsmetod eller dela upp en upphandling för att undgå bestämmelserna i detta kapitel. Värderingen ska ta hänsyn till alla former av ersättning, inklusive premier, avgifter, kommissioner och ränta.

C. Undantag

1. Inget i detta kapitel ska tolkas som ett hinder för en avtalsslutande Cariforum-stat eller gemenskapen från att vidta eller genomdriva åtgärder som gäller varor eller tjänster som tillhandahålls av funktionshindrade, välgörenhetsinrättningar eller inom kriminalvården.

2. Detta kapitel gäller inte

- a) inköp eller hyra av mark, befintliga byggnader eller annan fast egendom eller därmed sammanhängande rättigheter,
- b) icke-avtalsgrundande överenskommelser eller någon form av bistånd som en part eller en avtalsslutande Cariforum-stat tillhandahåller, inklusive samarbetsavtal, bidrag, lån, kapitaltillskott, lånegarantier och skattelättnader,
- c) upphandling eller förvärv av tjänster på skatteområdet eller förvaringstjänster, likvidations- eller förvaltningstjänster för reglerade finansinstitut eller tjänster som rör försäljning, inlösen och distribution i samband med statlig upplåning, inklusive lån, statsobligationer och andra värdepapper,
- d) radio- och TV-bolags förvärv, utveckling, produktion eller samproduktion av programmaterial samt kontrakt om sändningstid,
- e) medlings- och förlikningstjänster,
- f) offentliga anställningsavtal,
- g) forsknings- och utvecklingstjänster,

h) upphandling av jordbruksprodukter som sker för att främja jordbruksstödprogram eller program för livsmedelsbistånd,

i) mellanstatlig upphandling,

j) upphandling som genomförs

i) i syfte att tillhandahålla internationellt bistånd, inklusive utvecklingsbistånd,

ii) enligt det särskilda förfarande eller på de särskilda villkor som gäller för en internationell överenskommelse om stationering av trupper eller en parts eller en avtalsslutande Cariforum-stats och ett tredjelandets gemensamma genomförande av ett projekt,

iii) till stöd för militära styrkor utan för partens eller den berörda avtalsslutande Cariforum-statens territorium,

iv) enligt det särskilda förfarande eller på de särskilda villkor som gäller för en internationell organisation, eller en organisation som finansieras av internationella bidrag, lån eller annat bistånd, när det gällande förfarandet eller de gällande villkoren skulle vara oförenligt med detta kapitel.

Artikel 168

Insyn i offentlig upphandling

1. I enlighet med artikel 180.4 ska parterna eller de avtalsslutande Cariforum-staterna, i de relevanta publikationer som avses i bilaga VII samt de av myndigheterna angivna elektroniska medierna, omgående offentliggöra alla lagar och andra författningar, rättsliga avgöranden, administrativa avgöranden med allmän giltighet och förfaranden som rör upphandling som omfattas av detta kapitel samt upplysningar om enskilda upphandlingar. Varje part eller avtalsslutande Cariforum-stat ska på samma sätt omgående offentliggöra alla ändringar av dessa åtgärder och de ska inom en rimlig tidsfrist underrätta de andra om dessa ändringar.

2. Parterna och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska se till att deras upphandlande enheter sörjer för en effektiv spridning av information om de kontraktsmöjligheter som aktualiseras inom ramen för de relevanta offentliga upphandlingsförfarandena. De ska också se till att enheterna förser berättigade leverantörer med alla upplysningar de behöver för att kunna delta i en upphandling. Samtliga parter ska upprätta och underhålla en online-tjänst för att främja en effektiv spridning av information om kontraktsmöjligheter.

a) Det anbudsunderlag som lämnas till leverantörerna ska innehålla alla uppgifter de behöver för att kunna lämna in väl underbyggda anbud.

- b) Om en enhet inte erbjuder kostnadsfri och direkt elektronisk tillgång till hela anbudsunderlaget och övriga handlingar ska den om någon berättigad leverantör från parterna begär det, omgående ställa anbudsunderlaget till förfogande.

3. För varje upphandling som omfattas av detta kapitel ska de upphandlande enheterna, om inte annat föreskrivs, i förväg offentliggöra ett meddelande om planerad upphandling. Alla meddelanden ska vara tillgängliga under hela anbudstiden för den relevanta upphandlingen.

4. Ett meddelande om upphandling ska innehålla åtminstone följande uppgifter:

- a) Den upphandlande enhetens namn, adress, faxnummer och elektroniska adress (om sådan finns) samt uppgift om var anbudsunderlaget kan erhållas om detta finns på någon annan adress.
- b) Det valda upphandlingsförfarandet och kontraktets form.
- c) En beskrivning av den planerade upphandlingen och uppgifter om grundläggande krav som måste uppfyllas.
- d) De villkor som en leverantör måste uppfylla för att få delta i upphandlingen.
- e) Tidsfrister för att lämna in anbud och, i tillämpliga fall, tidsfrister för att lämna in en begäran om deltagande i upphandlingen.
- f) Alla kriterier som kommer att läggas till grund för kontraktstilldelningen.
- g) Om möjligt, betalningsvillkor och andra villkor.

5. Upphandlande enheter uppmanas att så tidigt som möjligt varje budgetår offentliggöra ett meddelande om sina upphandlingsplaner. Meddelandet bör innehålla uppgifter om upphandlingarnas föremål och om den planerade tidpunkten för offentliggörande av varje meddelande om planerad upphandling.

6. Upphandlande enheter inom den allmännyttiga sektorn får använda ett sådant meddelande om upphandlingsplaner som meddelande om planerad upphandling, förutsatt att det innehåller så mycket som möjligt av de uppgifter som avses i punkt 4 och en uppmaning till leverantörer om att anmäla sitt intresse av att delta i upphandlingen till enheten.

Artikel 169

Upphandlingsmetoder

1. Utan att det påverkar tillämpningen av den metod för offentlig upphandling som tillämpas vid en särskild upphandling ska de upphandlande enheterna garantera att dessa metoder anges i meddelandet om planerad upphandling eller i anbudsunderlaget.

2. Parterna och de avtalslutande Cariforum-staterna ska garantera att deras lagar och andra författningar tydligt föreskriver på vilka villkor de upphandlande enheterna får använda begränsade upphandlingsförfaranden. De upphandlande enheterna får inte använda dessa metoder för att begränsa deltagandet i upphandlingsförfarandet på ett ogenomsådligt sätt.

3. Vid elektronisk upphandling ska den upphandlande enheten göra följande:

- a) Garantera att upphandlingen genomförs med hjälp av allmänt tillgängliga och kompatibla it-produkter och programvara, inklusive sådana som rör autentisering och kryptering av information.
- b) Se till att det finns mekanismer som garanterar dataintegriteten och hindrar otillbörlig tillgång till ansökningar om deltagande och anbud.

Artikel 170

Selektivt förfarande

1. Vid ett selektivt förfarande ska den upphandlande enheten

- a) offentliggöra meddelandet om planerad upphandling,
- b) i meddelandet om planerad upphandling uppmana berättigade leverantörer att lämna in en begäran om deltagande,
- c) på ett rättvist sätt välja ut de leverantörer som får delta i det selektiva förfarandet,
- d) ange tidsfristen för att lämna in en begäran om deltagande.

2. En upphandlande enhet ska betrakta alla leverantörer som uppfyller villkoren för deltagande i en särskild upphandling som kvalificerade leverantörer, såvida den inte i meddelandet eller i anbudsunderlaget, när detta är allmänt tillgängligt, anger eventuella begränsningar när det gäller antalet leverantörer som kommer att få lämna anbud och de objektiva kriterierna för dessa begränsningar.

3. Om anbudsunderlaget inte görs allmänt tillgängligt från datumet för offentliggörandet av det meddelande som avses i punkt 1, ska de upphandlande enheterna garantera att alla utvalda kvalificerade leverantörer får tillgång till de dokumenten samtidigt.

Artikel 171

Begränsat förfarande

1. Vid ett begränsat upphandlingsförfarande kan en upphandlande enhet välja att inte tillämpa artiklarna 168, 169.1 och 169.3, 170, 173.1, 174, 175, 176 och 178.

2. De upphandlande enheterna får tilldela sina offentliga kontrakt genom ett begränsat förfarande i följande fall:

- a) När inga lämpliga anbud har lämnats in i samband med ett öppet eller selektivt förfarande, förutsatt att de krav som uppställdes vid den ursprungliga upphandlingen inte har ändrats väsentligt.
- b) När kontraktet av tekniska eller konstnärliga skäl eller på grund av skyddande av ensamrätt, endast kan genomföras av en viss leverantör och det inte finns något rimligt alternativ eller någon rimlig ersättare.
- c) När produkterna eller tjänsterna inte kan erhållas i tid genom ett öppet eller selektivt förfarande, på grund av synnerlig brådska föranledd av händelser som den upphandlande enheten inte förutsett.
- d) När det är fråga om kompletterande leveranser av varor eller tjänster från den ursprungliga leverantören och ett byte av leverantör skulle tvinga den upphandlande enheten att skaffa utrustning eller tjänster som inte uppfyller kraven på utbytbarhet med redan befintliga sådana som upphandlats vid den ursprungliga upphandlingen och om en sådan uppdelning skulle medföra betydande olägenheter eller betydligt större omkostnader för den upphandlande enheten.
- e) När en upphandlande enhet köper en prototyp eller en ny produkt eller tjänst som utvecklats på dess begäran i samband med och för en bestämd upphandling avseende forskning, försöksverksamhet, undersökning eller grundläggande utvecklingsarbete.
- f) När kompletterande tjänster som inte omfattades av det ursprungliga kontraktet men som ligger i linje med de mål som angetts i det ursprungliga anbudsunderlaget, på grund av oförutsägbara omständigheter, blivit nödvändiga för att de tjänster som beskrivs i anbudsunderlaget ska kunna slutföras. Det totala värdet av kontraktet om ytterligare tjänster ska dock inte överstiga 50 procent av det ursprungliga kontraktets värde.
- g) När det är fråga om nya tjänster som innebär en upprepning av liknande tjänster som överensstämmer med ett grundläggande projekt för vilket ett ursprungligt kontrakt tilldelats genom ett öppet eller selektivt förfarande, och för vilket den upphandlande enheten i meddelandet om den planerade upphandlingen har angett att ett begränsat förfarande skulle kunna komma att användas vid tilldelningen av kontrakt om sådana nya tjänster.
- h) För produkter som köps på en råvarumarknad.
- i) När det gäller kontrakt som ska tilldelas vinnaren av en formgivningstävling. Om det finns flera vinnare ska samtliga inbjudas att delta i förhandlingarna i enlighet med vad som anges i meddelandet om den planerade upphandlingen eller i anbudsunderlaget.
- j) När det gäller inköp under extremt gynnsamma förhållanden som enbart uppstår på mycket kort sikt i samband med en osedvanlig försäljning, t.ex. vid likvidation, tvångsförvaltning eller konkurs, och inte för rutininköp från normala leverantörer.

Artikel 172

Ursprungsregler

Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna får vid tillämpningen av detta kapitel inte tillämpa ursprungsregler för varor eller tjänster som importerats från eller levererats av gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna, vilka avviker från de ursprungsregler som samtidigt tillämpas vid normal handel på import eller leveranser av samma varor eller tjänster från samma avtalsslutande Cariforum-stat eller från gemenskapen.

Artikel 173

Tekniska specifikationer

1. I enlighet med målen i detta kapitel ska de upphandlande enheterna garantera att de tekniska specifikationer som tillämpas eller ska tillämpas vid upphandlingar som omfattas av detta kapitel, fastställas i meddelandet om planerad upphandling eller i anbudsunderlaget.

2. Upphandlande enheter får inte, på ett sätt som kan hindra konkurrens, efterfråga eller ta emot råd som kan användas för att utarbeta eller anta en teknisk specifikation för en särskild upphandling från personer som kan ha kommersiella intressen i upphandlingen.

3. Vid fastställandet av tekniska specifikationer för de varor eller tjänster som upphandlingen gäller ska den upphandlande enheten då det är lämpligt göra följande:

- a) Definiera de tekniska specifikationerna efter prestanda och funktionella krav snarare än efter utformning eller beskrivande kännetecken.
- b) Basera de tekniska specifikationerna på internationella standarder när sådana finns, och i annat fall på nationella tekniska föreskrifter, erkända nationella standarder eller byggnadsnormer.

4. Om utformning eller beskrivande kännetecken används i de tekniska specifikationerna ska den upphandlande enheten i tillämpliga fall inkludera formuleringen "eller likvärdig" i de tekniska specifikationerna och beakta anbud som tydligt uppfyller kraven på utformning eller beskrivande kännetecken och som är lämpade för det avsedda syftet.

5. De upphandlande enheterna får i de tekniska specifikationerna inte ställa krav på eller hänvisa till särskilda varumärken eller handelsnamn, patent, upphovsrätt, utformning eller typ, särskilt ursprung, tillverkare eller leverantör, utom i de fall där det

inte finns något annat sätt att beskriva upphandlingskraven tillräckligt exakt och klart på, och under förutsättning att anbudssunderlaget i så fall innehåller formuleringar som "eller likvärdig".

Artikel 174

Kvalificering av leverantörer

1. När det gäller offentlig upphandling som omfattas av detta kapitel ska de upphandlande enheterna garantera att alla villkor och kriterier för deltagande i ett offentligt upphandlingsförfarande offentliggörs på förhand i meddelandet om planerad upphandling eller i anbudssunderlaget. Dessa villkor och kriterier ska begränsas till vad som är absolut nödvändigt för att säkra att den potentiella leverantören har förmåga att genomföra kontraktet i fråga.

2. De avtalsslutande Cariforum-staterna och gemenskapen får inte som en förutsättning för att en leverantör ska få delta i en upphandling ställa krav på att denne tidigare ska ha tilldelats ett eller flera kontrakt av en upphandlande enhet hos parten eller staten eller att leverantören ska ha tidigare erfarenhet av arbete på området i fråga. Denna punkt gäller inte offentlig upphandling av konsekvensbedömningar på det sociala området.

3. Den upphandlande enheten ska basera sin bedömning av leverantörens ekonomiska, kommersiella och tekniska förmåga på de villkor som enheten i förväg angett i meddelanden om upphandling eller anbudssunderlaget.

4. Inget i denna artikel hindrar att en leverantör utesluts på grund av t.ex. konkurs, oriktiga uppgifter eller fällande dom med anledning av ett allvarligt brott.

5. Upphandlande enheter får använda en fleranvändningsförteckning under förutsättning att ett meddelande med en uppmaning till intresserade leverantörer att ansöka om att få tas upp i förteckningen

- a) offentliggörs en gång om året,
- b) om det offentliggörs elektroniskt, offentliggörs löpande i ett av de medier som förtecknas i bilaga VII.

6. De upphandlande enheterna ska garantera att leverantörer när som helst kan ansöka om kvalificering genom att offentliggöra ett meddelande som uppmanar leverantörer att ansöka om att få tas upp i förteckningen. Meddelandet ska innehålla följande information:

- a) En beskrivning av de varor och tjänster eller kategorier av dessa för vilka förteckningen kan användas.
- b) De villkor som leverantörerna ska uppfylla och de metoder som den upphandlande enheten kommer att använda för att kontrollera om en leverantör uppfyller villkoren.
- c) Den upphandlande enhetens namn och adress samt andra uppgifter som behövs för att man ska kunna kontakta enheten och få alla relevanta handlingar som gäller förteckningen.

- d) Förteckningens giltighetstid och den metod som används för att förnya eller avsluta förteckningens giltighet eller, om ingen giltighetstid anges, den metod som används för att meddela att förteckningen kommer att upphöra att gälla.

Upphandlande enheter ska föra upp alla kvalificerade leverantörer i förteckningen inom en rimlig tidsfrist.

7. Om en icke-kvalificerad leverantör lämnar in en begäran om deltagande tillsammans med alla handlingar som krävs inom tidsfristen ska den upphandlande enheten, oavsett om den använder en fleranvändningsförteckning eller inte, granska och ta emot leverantörens begäran om deltagande, såvida inte, på grund av upphandlingens komplexa karaktär, enheten inte är i stånd att behandla begäran. Den upphandlande enheten ska också garantera att en leverantör som har ansökt om att få tas upp i förteckningen ska underrättas om beslutet i frågan inom en rimlig tidsfrist.

8. Upphandlande enheter inom den allmännyttiga sektorn kan använda sig av ett meddelande som uppmanar leverantörer att ansöka om att få tas upp i en fleranvändningsförteckning som ett meddelande om planerad upphandling. De kan också avisa en begäran om deltagande från en leverantör som ännu inte är kvalificerad för den offentliga upphandlingen med hänvisning till att den upphandlande enheten inte har tillräckligt med tid för att behandla ansökan.

Artikel 175

Förhandlingar

1. De avtalsslutande Cariforum-staterna och gemenskapen kan bestämma att deras upphandlande enheter ska föra förhandlingar i följande fall:

- a) I samband med upphandlingar där de upphandlande enheterna har uttryckt en sådan avsikt i meddelandet om planerad upphandling.
- b) När det av utvärderingen framgår att inget anbud är det uppenbart mest fördelaktiga enligt de särskilda utvärderingskriterier som angivits i meddelandet om planerad upphandling eller i anbudssunderlaget.

2. En upphandlande enhet ska göra följande:

- a) Garantera att uteslutning av leverantörer i samband med förhandlingarna sker i enlighet med utvärderingskriterierna i meddelandet om planerad upphandling eller i anbudssunderlaget.
- b) När förhandlingarna avslutats, fastställa en gemensam tidsfrist för de resterande leverantörerna för att lämna in nya eller ändrade anbud.

Artikel 176

Öppning av anbud och tilldelning av kontrakt

1. Alla anbud som infordrats av de upphandlande enheterna genom öppna eller selektiva förfaranden ska tas emot och

öppnas under iakttagande av förfaranden och förhållanden som garanterar att detta sker på ett öppet och rättvist sätt.

2. Såvida inte en upphandlande enhet beslutar att det inte är i det allmännas intresse att tilldela kontraktet, ska den upphandlande enheten tilldela kontraktet till den anbudsgivare som bedöms vara fullt i stånd att genomföra sitt åtagande och som antingen lagt det lägsta anbudet eller det som bedöms som fördelaktigast enligt de särskilda utvärderingskriterier som angetts i meddelandet eller anbudsunderlaget. Anbud ska antas i enlighet med de kriterier och grundläggande krav som angetts i meddelandet om planerad upphandling eller i anbudsunderlaget.

Artikel 177

Information om tilldelning av kontrakt

1. Parterna och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska se till att deras upphandlande enheter sörjer för en effektiv spridning av resultatet av en offentlig upphandling.

2. De upphandlande enheterna ska omgående informera leverantörerna om sitt beslut när det gäller tilldelningen av kontrakt, på begäran skriftligen. De upphandlande enheterna ska på begäran informera de anbudsgivare vars anbud har förkastats om skälen till detta och om det antagna anbudets relativa fördelar.

3. Upphandlande enheter får besluta att inte lämna ut vissa upplysningar rörande kontraktstilldelningen om detta skulle hindra rättstillämpningen eller på annat sätt strida mot det allmännas intresse, skada leverantörers legitima kommersiella intressen eller motverka en sund konkurrens mellan dem.

4. Om inte annat följer av artikel 180.4 ska den upphandlande enheten senast sjuttiofem (72) dagar efter tilldelningen av de kontrakt som omfattas av detta kapitel offentliggöra ett meddelande i någon av de publikationer eller elektroniska medier som förtecknas i bilaga VII. Om meddelandet endast offentliggörs elektroniskt ska uppgifterna finnas lättillgänglig under en rimlig tidsperiod. Meddelandet ska åtminstone innehålla

- a) en beskrivning av de varor eller tjänster som upphandlats,
- b) den upphandlande enhetens namn och adress,
- c) den utvalda leverantörens namn och adress,
- d) värdet av det antagna anbudet eller det högsta och lägsta anbud som beaktades vid kontraktstilldelningen,
- e) datum för kontraktstilldelningen,
- f) det upphandlingsförfarande som använts och, om ett begränsat förfarande tillämpades, en beskrivning av de omständigheter som föranledde detta.

Artikel 178

Tidsfrister

1. Vid fastställandet av de tidsfrister som ska tillämpas i samband med offentlig upphandling som omfattas av detta kapitel ska de upphandlande enheterna, så långt det är förenligt med deras egna rimliga behov, beakta sådana faktorer som den planerade upphandlingens komplexitet och den tid det normalt tar att lämna in ett anbud

2. Parterna och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska se till att deras upphandlande enheter tar vederbörlig hänsyn till eventuella förseningar av offentliggörandet när de fastställer slutdag för mottagande av anbud, begäran om deltagande eller ansökan om uppförande på förteckningen över kvalificerade leverantörer. Dessa tidsfrister, inklusive eventuella förlängningar, ska vara gemensamma för alla leverantörer som är intresserade eller deltar i anbudsproceduren.

3. De upphandlande enheterna ska tydligt fastställa de tidsfrister som gäller för specifika upphandlingar i meddelandet om planerad upphandling eller i anbudsunderlaget.

Artikel 179

Överprövning

1. Parterna och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska fastställa öppna, lägliga, opartiska och effektiva förfaranden som gör det möjligt för en leverantör att begära överprövning av nationella bestämmelser som genomför detta kapitel i samband med en upphandling som de har eller har haft legitima kommersiella intressen i. Därför ska varje part eller avtalsslutande Cariforum-stat fastställa eller utse minst en opartisk administrativ eller rättslig myndighet som är oberoende av deras upphandlande enheter och som ska ta emot och behandla överprövningar från leverantörer i samband med offentliga upphandlingar.

2. Varje leverantör ska få en rimlig tidsfrist för att förbereda och lämna in en överprövning räknat från den tidpunkt då leverantören fick eller rimligen kan tänkas ha fått kännedom om bakgrunden till prövningen. Denna punkt hindrar dock inte parterna eller de avtalsslutande Cariforum-staterna från att kräva att klagomålen ska lämnas in inom en rimlig tidsfrist, under förutsättning att denna tidsfrist offentliggörs på förhand.

3. De upphandlande enheterna ska se till att de är i stånd att möta förfrågningar om prövning genom att föra ett register över varje upphandling som omfattas av detta kapitel.

4. I förfarandena för överprövning ska det fastställas snabba provisoriska åtgärder för att råda bot på de överträdelser som nationella bestämmelser som genomför detta kapitel medfört.

*Artikel 180***Genomförandetid**

1. Genomförandetiden fastställs till två år efter det att detta avtal trätt i kraft, så att de avtalsslutande Cariforum-staterna får tid att vidta de åtgärder som krävs för att deras bestämmelser ska överensstämma med de särskilda förpliktelser som fastställs i detta kapitel.

2. Om det vid en översyn som genomförs av Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté efter genomförandetiden visar sig att en eller flera av de avtalsslutande Cariforum-staterna behöver ytterligare ett år för att deras bestämmelser ska överensstämma med kraven i detta kapitel, kan Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté förlänga den genomförandetid som avses i punkt 1 med ytterligare ett år för enskilda berörda avtalsslutande Cariforum-stater.

3. Genom avvikelse från punkterna 1 och 2 har följande länder en genomförandetid på fem (5) år: Antigua och Barbuda, Belize, Samväldet Dominica, Grenada, Republiken Haiti, Saint Kitts och Nevis, Saint Lucia, Saint Vincent och Grenadinerna.

4. Kraven i artikel 168.1, artikel 168.2 sista meningen, artikel 170.1 a samt artikel 177.4 träder för de avtalsslutande Cariforum-staterna i kraft först när de har utvecklat den kapacitet som krävs för att genomföra dem, dock senast fem år efter det att detta avtal träder i kraft.

*Artikel 181***Översynsklausul**

Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté kommer vart tredje år att se över tillämpningen av detta kapitel, inklusive

ändringar av tillämpningsområdet, och den kan med hänsyn till detta lägga fram rekommendationer till det gemensamma Cariforum-EG-rådet om detta är lämpligt. Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté får samtidigt, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 182, också lägga fram lämpliga rekommendationer när det gäller parternas framtida samarbete i fråga om offentlig upphandling och genomförande av detta kapitel.

*Artikel 182***Samarbete**

1. Parterna anser att det är viktigt att samarbeta för att underlätta genomförandet av åtagandena och uppnå målen i detta kapitel.

2. Om inte annat följer av artikel 7 är parterna överens om att samarbeta och stödja varandra i fråga om att upprätta lämpliga kontaktpunkter inom följande områden:

- a) Utbyte av erfarenheter och uppgifter om bra lösningar och lämpliga regelverk.
- b) Upprättande och underhåll av lämpliga system och mekanismer för att underlätta överensstämmelsen med kraven i detta kapitel.
- c) Skapande av en online-tjänst på regional nivå för effektiv spridning av information om kontraktsmöjligheter så att alla företag görs uppmärksamma på den offentliga upphandlingen.

KAPITEL 4

Miljö*Artikel 183***Mål och hållbar utveckling**

1. Parterna bekräftar att principerna om hållbar förvaltning av naturresurser och miljön ska tillämpas och integreras på alla nivåer av partnerskapet, som en del i de övergripande åtagandena för att säkra hållbar utveckling enligt artiklarna 1 och 2 i Cotonouavtalet.

2. Parterna påminner om att miljö och naturresurser ingår som tematiska och ämnesövergripande frågor i artikel 32 i Cotonouavtalet och att de grundläggande principerna om ägande, deltagande, dialog och differentiering i artikel 2 i det avtalet därför är särskilt relevanta.

3. Parterna och de avtalsslutande Cariforum-staterna är fast beslutna att bevara, skydda och förbättra miljön, bl.a. genom att ingå multilaterala och regionala miljöavtal.

4. Parterna bekräftar sitt åtagande att, med beaktande av sina respektive utvecklingsnivåer, främja utvecklingen av internationell handel på ett sådant sätt att en hållbar och god förvaltning av miljön i enlighet med åtaganden på området kan säkerställas, bl.a. genom internationella konventioner.

5. Parterna och de avtalsslutande Cariforum-staterna är fast beslutna att göra ansträngningar för att främja handeln med varor och tjänster som parterna anser vara gynnsamma för miljön. Det kan t.ex. röra sig om miljöteknik, förnybara och energieffektiva varor och tjänster samt miljömärkta varor.

Artikel 184

Skyddsnivåer och rätt att reglera

1. Eftersom de erkänner parternas och de avtalsslutande Cariforum-staternas rätt att reglera för att uppnå sina nationella skyddsnivåer för miljön och folkhälsan och sina egna prioriteringar för hållbar utveckling samt rätten att anta eller ändra inhemska miljölagar och inhemsk miljöpolitik för att uppnå detta, strävar parterna och de avtalsslutande Cariforum-staterna efter att garantera att de egna lagarna och den egna politiken inom miljö och folkhälsa ska säkra och främja ett högt miljö- och folkhälsoskydd. De strävar också efter att fortsätta att förbättra politiken och lagarna inom detta område.

2. Parterna är överens om att beakta Cariforum-staternas särskilda behov och krav vid utformningen och genomförandet av miljö- och folkhälsoskyddsåtgärder som påverkar handeln mellan parterna.

3. Inget i detta avtal ska hindra någon av parterna eller de avtalsslutande Cariforum-staterna från att anta eller bibehålla de bestämmelser om bevarande av naturresurser eller miljöskydd som krävs för att skydda människors, djurs och växters liv eller hälsa, såvida dessa åtgärder inte tillämpas på ett sätt som skulle utgöra ett medel för godtycklig eller otillbörlig diskriminering mellan parterna eller en förtäckt begränsning av handeln mellan dem.

Artikel 185

Regional integration och användning av internationella miljöstandarder

Mot bakgrund av de miljöproblem som deras respektive regioner brottas med och för att främja utvecklingen av internationell handel på ett sådant sätt att en hållbar och god förvaltning av miljön säkerställs, anser parterna att det är viktigt att fastställa effektiva strategier och åtgärder på regional nivå. Parterna är överens om att de i brist på relevanta miljöstandarder i nationell eller regional lagstiftning ska sträva efter att anta och genomföra relevanta internationella standarder, riktlinjer eller rekommendationer, när detta är möjligt och lämpligt.

Artikel 186

Vetenskaplig information

Parterna anser att det är viktigt att man vid utformningen och genomförandet av miljö- och folkhälsoskyddsåtgärder som påverkar handeln mellan parterna tar hänsyn till vetenskaplig och teknisk information, försiktighetsprincipen och relevanta internationella standarder, riktlinjer eller rekommendationer.

Artikel 187

Öppenhet och insyn

Parterna och de avtalsslutande Cariforum-staterna åtar sig att på ett öppet sätt utarbeta, införa och tillämpa miljö- och folkhälsoskyddsåtgärder som kan tänkas påverka handeln mellan parterna. De ska meddela detta i förväg och hålla ett offentligt och ömsesidigt samråd samt i lämplig tid meddela och samråda med icke-statliga aktörer, även inom den privata sektorn. Parterna är eniga om att bestämmelserna i denna artikel ska anses vara uppfyllda om bestämmelserna om öppenhet och insyn i kapitel 6 och 7 i avdelning I har uppfyllts.

Artikel 188

Upprätthållande av skyddsnivåer

1. Om inte annat följer av artikel 184.1 är parterna överens om att främja handel och utländska direktinvesteringar för att öka eller upprätthålla konkurrensfördelar genom att

- a) sänka skyddsnivåerna i nationell miljö- och folkhälsolagstiftning,
- b) bevilja undantag från eller underlåta att tillämpa sådan lagstiftning.

2. Parterna och de avtalsslutande Cariforum-staterna åtar sig att inte anta eller tillämpa regionala eller nationella handels- eller investeringsrelaterade föreskrifter eller andra relaterade administrativa åtgärder på ett sätt som kan motverka åtgärder som syftar till att främja, skydda eller bevara miljön eller naturresurser eller till att skydda folkhälsan.

Artikel 189

Samråd och övervakning

1. Parterna anser att det är viktigt att övervaka och bedöma effekterna av genomförandet av avtalet på den hållbara utvecklingen. Detta ska ske genom deras respektive processer och institutioner för medinflytande samt genom processer och institutioner som inrättas genom detta avtal.

2. Parterna får samråda med varandra och med den rådgivande Cariforum-EG-kommittén om miljöfrågor som omfattas av artiklarna 183–188. Ledamöterna i den rådgivande Cariforum-EG-kommittén kan lämna in muntliga eller skriftliga rekommendationer till parterna för spridning och utbyte av goda lösningar i de frågor som omfattas av detta kapitel.

3. I alla frågor som omfattas av artiklarna 183–188 kan parterna enas om att rådfråga behöriga internationella organ om vilka lösningar som är att föredra. De kan också be om råd i frågor som gäller användningen av effektiva politiska verktyg för

att lösa handelsrelaterade miljöfrågor och vid kartläggningen av hinder som kan göra det svårare att effektivt genomföra miljöstandarder inom relevanta multilaterala miljöavtal.

4. En part kan begära samråd med den andra parten i frågor som gäller tolkningen och tillämpningen av artiklarna 183–188. Samråden ska inte vara längre än tre månader. Inom ramen för detta förfarande kan varje part på eget initiativ samråda med behöriga internationella organ, och tidsfristen för samrådet förlängs då med ytterligare tre månader.

5. Om frågan inte har lösts på ett tillfredsställande sätt genom samråden mellan parterna i enlighet med punkt 3, kan varje part begära att en expertkommitté inkallas för att undersöka frågan.

6. Expertkommittén ska bestå av tre medlemmar med särskilda sakkunskaper inom de områden som omfattas av detta kapitel. Ordföranden får inte vara medborgare i någon av parterna. Expertkommittén ska inom tre månader lägga fram en rapport för parterna, samt för den rådgivande Cariforum-EG-kommittén.

Artikel 190

Samarbete

1. Parterna anser att det är viktigt att samarbeta i miljöfrågor för att kunna uppfylla målen i detta avtal.

2. Om inte annat följer av bestämmelserna i artikel 7 är parterna överens om att samarbeta och ge varandra stöd genom att

- a) ge tillverkare tekniskt bistånd för att de ska kunna uppfylla relevanta produktstandarder och andra standarder som tillämpas på gemenskapens marknad,
- b) främja och underlätta användningen av privata och offentliga frivilliga och marknadsbaserade system, inklusive relevanta märknings- och ackrediteringssystem,
- c) tillhandahålla tekniskt bistånd och hjälp till kapacitetsuppbyggnad, i synnerhet inom den offentliga sektorn, genom att genomföra och tillämpa multilaterala miljöavtal, bl.a. med hänsyn till handelsrelaterade aspekter,
- d) främja handel med naturresurser mellan parterna, inklusive timmer och träprodukter, från lagliga och hållbara källor,
- e) bistå tillverkarna med att utveckla eller förbättra tillverkningen och tillhandahållandet av varor och tjänster som parterna anser vara gynnsamma för miljön,
- f) främja utbildningsprogram och program för att öka medborgarnas medvetenhet när det gäller miljövaror och miljötjänster i syfte att främja handeln med sådana produkter mellan parterna.

KAPITEL 5

Sociala aspekter

Artikel 191

Mål och multilaterala åtaganden

1. Parterna bekräftar sin uppslutning kring internationellt erkända arbetsnormer som slagits fast i de tillämpliga ILO-konventionerna. Detta gäller särskilt de konventioner som rör föreningsfriheten och rätten till kollektiva förhandlingar, avskaffande av tvångsarbete, förbud mot de värsta formerna av barnarbete samt icke-diskriminering i fråga om anställning. Parterna bekräftar också sina åtaganden som medlemmar i ILO och sina åtaganden enligt ILO:s förklaring om grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet och uppföljningen av denna (1998).

3. Parterna erkänner den betydelse som grundläggande arbetsnormer och anständiga arbetsvillkor kan ha för ekonomisk effektivitet, innovation och produktivitet. De betonar också värdet av större politisk samstämmighet mellan handelspolitiken å ena sidan och sysselsättnings- och socialpolitiken å den andra.

4. Parterna är överens om att arbetsnormer inte bör användas i handelsprotektionistiskt syfte.

5. Parterna erkänner fördelarna med rättvis och etisk handel och vikten av att främja denna form av handel mellan dem.

Artikel 192

Skyddsnivåer och rätt att reglera

2. Parterna bekräftar att de sluter upp bakom FN:s ekonomiska och sociala råds ministerdeklaration från 2006 om full sysselsättning och anständiga arbetsvillkor. Deklarationen stöder utvecklingen av internationell handel på ett sätt som leder till full och produktiv sysselsättning och anständiga arbetsvillkor för alla, dvs. män, kvinnor och unga.

Varje part och avtalsslutande Cariforum-stat erkänner parternas och de avtalsslutande Cariforum-staternas rätt att reglera för att införa egna sociala föreskrifter och arbetsnormer i överensstämmelse med sina egna sociala utvecklingsprioriteringar, och

att anta eller ändra sina relevanta lagar och sin politik. Varje part och avtalsslutande Cariforum-stat ska därför garantera att deras egna föreskrifter och deras egen politik på det sociala området och på arbetsmarknadsområdet säkrar och främjar höga sociala standarder och arbetsnormer, i enlighet med de internationellt erkända rättigheterna i artikel 191. Parterna och de avtalslutande Cariforum-staterna ska sträva efter att fortsätta att förbättra dessa lagar och denna politik.

Artikel 193

Upprätthållande av skyddsnivåer

Om inte annat följer av artikel 192 är parterna överens om att främja handel eller utländska direktinvesteringar för att öka eller upprätthålla konkurrensfördelar genom att

- a) sänka skyddsnivåerna i nationell social- och arbetsmarknadslagstiftning,
- b) bevilja undantag från eller underlåta att tillämpa sådan lagstiftning och sådana standarder.

Artikel 194

Regional integration

Mot bakgrund av de sociala utmaningar som parterna står inför i sina respektive regioner och för att främja en hållbar utveckling av den internationella handeln, anser parterna att det är viktigt att utarbeta politik för social sammanhållning och åtgärder för att främja anständiga arbetsvillkor på regional nivå.

Artikel 195

Samråd och övervakning

1. I enlighet med artikel 191 anser parterna att det är viktigt att övervaka och bedöma tillämpningen av avtalet när det gäller anständiga arbetsvillkor och andra områden av betydelse för hållbar utveckling; detta ska ske genom deras respektive processer och institutioner för medinflytande samt genom processer och institutioner som inrättas som ett led i detta avtal.

2. Parterna får samråda med varandra och med den rådgivande Cariforum-EG-kommittén om sociala frågor som omfattas av artiklarna 191–194. Ledamöterna i den rådgivande Cariforum-EG-kommittén kan lämna in muntliga eller skriftliga rekommendationer till parterna för spridning och utbyte av goda lösningar i de frågor som omfattas av detta kapitel.

3. I alla frågor som omfattas av artiklarna 191–194 kan parterna enas om att rådfråga ILO om vilka lösningar som är att föredra; de kan också be om råd i frågor som gäller

användningen av effektiva politiska verktyg för att lösa handelsrelaterade sociala utmaningar, t.ex. anpassningen av arbetsmarknaden, och kartläggningen av hinder som kan försvåra ett effektivt genomförande av grundläggande arbetsnormer.

4. En part kan begära samråd med den andra parten i frågor som gäller tolkningen och tillämpningen av artiklarna 191–194. Samråden ska inte vara längre än tre månader. Inom ramen för detta förfarande kan varje part på eget initiativ samråda med ILO, och tidsfristen för samrådet förlängs då med ytterligare tre månader.

5. Om frågan inte har lösts på ett tillfredsställande sätt genom samråden mellan parterna i enlighet med punkt 3, kan varje part begära att en expertkommitté inkallas för att undersöka frågan.

6. Expertkommittén ska bestå av tre medlemmar med särskilda sakkunskaper inom de områden som omfattas av detta kapitel. Ordföranden får inte vara medborgare i någon av parterna. Expertkommittén ska inom tre månader lägga fram en rapport för parterna, samt för den rådgivande Cariforum-EG-kommittén.

Artikel 196

Samarbete

1. Parterna anser att det är viktigt att samarbeta i sociala och arbetsmarknadsrelaterade frågor för att kunna uppfylla målen i detta avtal.

2. Om inte annat följer av bestämmelserna i artikel 7 är parterna överens om att samarbeta och ge varandra stöd genom att

- a) utbyta information om sin social- och arbetsmarknadslagstiftningar och om relaterade frågor, föreskrifter och åtgärder,
- b) utarbeta nationell social- och arbetsmarknadslagstiftning och stärka den befintliga lagstiftningen samt utarbeta mekanismer för social dialog, inklusive åtgärder som syftar till att främja ILO:s agenda för anständigt arbete,
- c) inrätta utbildningsprogram och program för att öka medborgarnas medvetenhet, bl.a. utbildning i färdigheter och politik som gäller arbetsmarknadens anpassning, och öka allmänhetens kunskaper om hälso- och säkerhetsansvar samt arbetstagarnas och arbetsgivarnas rättigheter,
- d) kontrollera att bestämmelserna i nationell lagstiftning och andra föreskrifter på arbetsmarknadsområdet efterlevs, inklusive initiativ för att främja utbildning och kapacitetsuppbyggnad för yrkesinspektörer samt att främja företagens sociala ansvar genom information till allmänheten.

KAPITEL 6

Skydd av personuppgifter

Artikel 197

Allmänt mål

1. Parterna och de avtalsslutande Cariforum-staterna, som erkänner

- a) sitt gemensamma intresse att skydda fysiska personers grundläggande fri- och rättigheter, särskilt rätten till personlig integritet, i samband med behandlingen av personuppgifter,
- b) vikten av att bevara ett effektivt uppgiftsskydd för att skydda konsumenternas intressen, stimulera investerarnas förtroende och underlätta gränsöverskridande utbyte av personuppgifter,
- c) att insamlingen och behandlingen av personuppgifter bör ske öppet, rättvist och med respekt för de registrerade,

är överens om att inrätta ett lämpligt regelverk samt den administrativa kapacitet som krävs för tillämpningen, t.ex. oberoende tillsynsmyndigheter, för att man ska kunna säkra tillräckligt skydd av enskilda när personuppgifter behandlas, i enlighet med gällande höga internationella standarder ⁽¹⁾.

2. De avtalsslutande Cariforum-staterna ska sträva efter att snarast möjligt tillämpa bestämmelserna i punkt 1, dock senast sju år efter att detta avtal trätt i kraft.

Artikel 198

Definitioner

I detta kapitel gäller följande definitioner:

- a) *personuppgifter*: varje upplysning som avser en identifierad eller identifierbar individ (den registrerade).
- b) *behandling av personuppgifter*: all slags hantering av personuppgifter, t.ex. när man samlar in, registrerar, organiserar, lagrar, ändrar, hämtar, konsulterar, använder, lämnar ut, sammanställer, blockerar, raderar eller förstör uppgifter, eller när man överför personuppgifter över gränsgränserna.

⁽¹⁾ Sådana standarder finner man bl.a. i följande internationella instrument:

- i) Riktlinjer för reglering av behandlingen av elektroniska dokument som innehåller personuppgifter, ändrade av FN:s general-församling den 20 november 1990.
- ii) Rekommendation från OECD-rådet (Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling) av den 23 september 1980 rörande riktlinjer för skydd av privatlivet och för gränsöverskridande utbyte av personuppgifter.

- c) *registeransvarig*: den fysiska eller juridiska person, myndighet eller annat organ som fastställer varför och hur personuppgifterna ska behandlas.

Artikel 199

Principer och allmänna regler

Parterna är överens om att de regelverk och den administrativa kapacitet som ska inrättas åtminstone ska följa nedanstående principer för innehåll och tillsynsmekanismer:

- a) Innehåll:
 - i) Principen om ändamålsbegränsning – Uppgifterna ska behandlas för ett visst ändamål och får därefter endast användas eller vidarebefordras om detta är förenligt med ändamålet för överföringen. Enda undantaget till denna regel är om annat fastställs i lagstiftning och det är nödvändigt i ett demokratiskt samhälle för att bevaka väsentliga allmänna intressen.
 - ii) Principen om uppgifternas kvalitet och proportionalitet – Uppgifterna ska vara riktiga och vid behov hållas aktuella. Uppgifterna ska vara adekvata, relevanta och inte överdrivet omfattande i förhållande till de ändamål för vilka de översänds eller ytterligare bearbetas.
 - iii) Öppenhetsprincipen – De enskilda individerna ska informeras om ändamålet med behandlingen och om den registeransvariges identitet i tredjeland, samt få ytterligare information i den utsträckning som krävs för att säkerställa att behandlingen sker öppet och korrekt. Det enda undantag som medges är om annat fastställs i lagstiftning och det är nödvändigt i ett demokratiskt samhälle för att bevaka väsentliga allmänna intressen.
 - iv) Säkerhetsprincipen – Den registeransvarige ska vidta lämpliga tekniska och organisatoriska säkerhetsåtgärder med hänsyn till den risk behandlingen innebär. En person som handlar för den registeransvariges räkning, inklusive registerförare, får inte behandla personuppgifterna utan särskild instruktion från den registeransvarige.

v) Rätt till tillgång, rättelse och invändningar – Den registrerade ska ha rätt att få en kopia av alla uppgifter om honom eller henne som behandlas samt att få dessa uppgifter rättade om de visar sig vara felaktiga. I vissa situationer bör den registrerade även kunna motsätta sig att uppgifter avseende honom eller henne behandlas. Enda undantaget till denna regel är om annat fastställs i lagstiftning och det är nödvändigt i ett demokratiskt samhälle för att bevaka väsentliga allmänna intressen.

vi) Restriktioner för vidareöverföring – Vidareöverföring av personuppgifter genom mottagaren av den ursprungliga uppgiftsöverföringen ska i princip endast tillåtas om den andre mottagaren (dvs. mottagaren av vidareöverföringen) också tillämpar bestämmelser som ger en adekvat skyddsnivå.

vii) Känsliga uppgifter – Behandling av personuppgifter som avslöjar ras eller etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse eller medlemskap i fackförening, uppgifter som rör hälsa och sexualliv samt uppgifter om brott, brottmålsdomar eller säkerhetsåtgärder får endast förekomma om det i den nationella lagstiftningen föreskrivs tillräckliga skyddsåtgärder.

b) Tillsynsmekanismer:

Det ska finnas lämpliga mekanismer som garanterar att följande mål uppnås:

i) Att reglerna följs och att de registeransvariga är väl medvetna om sina skyldigheter och de registrerade känner till sina rättigheter och hur de kan göra dem gällande, att det finns verkkningsfulla och avskräckande sanktioner samt ordningar för direktkontroll från myndigheters, revisorers eller oberoende uppgiftsskyddstjänstemäns sida.

ii) Att ge stöd och hjälp till enskilda registrerade så att de kan bevaka sina rättigheter och göra dem gällande snabbt och effektivt utan orimliga kostnader, bl.a. genom lämpliga institutionella mekanismer som möjliggör oberoende utredning av klagomål.

iii) Att ge den skadelidande skälig gottgörelse när bestämmelserna inte har följts, i form av ekonomisk ersättning och eventuella sanktioner i enlighet med gällande nationell lagstiftning.

Artikel 200

Överensstämmelse med internationella åtaganden

1. Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska genom Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté underrätta varandra om internationella åtaganden eller överenskommelser med tredjeland, eller andra skyldigheter som kan vara av betydelse för tillämpningen av detta kapitel, och i synnerhet sådana överenskommelser som rör behandling av personuppgifter, t.ex. insamling och lagring, tredje parts tillgång till personuppgifter och överföring av personuppgifter till tredje part.

2. På begäran av gemenskapen eller de avtalsslutande Cariforum-staterna ska gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna samråda för att lösa de eventuella problem som kan uppstå i samband med detta.

Artikel 201

Samarbete

1. Parterna erkänner vikten av att samarbeta för att utveckla lagstiftning, rättsväsende och institutioner som lämpar sig för ändamålet samt för att få till stånd en adekvat skyddsnivå för personuppgifter i enlighet med målen och principerna i detta kapitel.

2. Om inte annat följer av bestämmelserna i artikel 7 är parterna överens om att samarbeta och stödja varandra genom att

a) utbyta information och sakkunskap,

b) bistå varandra vid utformningen av lagstiftning, riktlinjer och handböcker,

c) tillhandahålla utbildning för nyckelpersonal,

d) bistå varandra med inrättandet och driften av relevanta institutionella strukturer,

e) bistå varandra vid utformning och genomförande av initiativ för efterlevnad av reglerna riktade till näringsidkare och konsumenter för att skapa större tillit hos investerare och allmänheten.

DEL III

UNDVIKANDE OCH LÖSNING AV TVISTER

Artikel 202

Mål

Syftet med denna del är att undvika och lösa eventuella tvister mellan parterna för att komma fram till en ömsesidigt godtagbar lösning.

Artikel 203

Tillämpningsområde

1. Denna del ska gälla alla tvister om tolkningen och tillämpningen av detta avtal.
2. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 1 ska det förfarande som fastställs i artikel 98 i Cotonouavtalet tillämpas vid tvister angående utvecklingsfinansieringssamarbete, i enlighet med Cotonouavtalet.

KAPITEL 1

Samråd och medling

Artikel 204

Samråd

1. Parterna ska försöka lösa de eventuella tvister som avses i artikel 203 genom att inleda samråd i god tro i syfte att nå en gemensam lösning.

2. Samråd inleds genom att den ena parten sänder en skriftlig begäran till den andra parten med kopia till Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté. I begäran ska den första parten ange vilken åtgärd det är fråga om och de bestämmelser i avtalet som den anser att åtgärden strider mot.

3. Samråden ska genomföras inom fyrtio (40) dagar från den dag då begäran inges. Samråden ska anses ha avslutats inom sextio (60) dagar efter att begäran om samråd inges, om inte båda parterna är överens om att fortsätta samrådet. All information som lämnas ut under samrådet ska förbli konfidentiell.

4. Samråd om brädslande ärenden, bl.a. frågor som gäller lättfordärliga varor eller säsongsvor, ska genomföras inom femton (15) dagar från den dag då begäran om samråd ingavs och anses vara avslutade senast trettio (30) dagar efter det att begäran om samråd ingavs.

5. Om samråden inte genomförs inom de tidsfrister som fastställs i punkterna 3 eller 4, eller om samråden har avslutats men ingen ömsesidigt godtagbar lösning har nåtts, får den klagande parten begära att en skiljenämnd tillsätts i enlighet med artikel 206.

6. En part ska inte ta upp en tvist under denna del avseende tolkningen och tillämpningen av kapitel 4 och 5 i avdelning IV såvida inte förfarandena i artikel 189.3, 189.4 och 189.5 samt artikel 195.3, 195.4 och 195.5 har återopats och frågan inte har kunnat lösas på ett tillfredsställande sätt inom nio (9) månader från det att samrådet inleddes. Samråd i enlighet med nämnda

bestämmelser ska ersätta de samråd som skulle kunna ha begärts enligt denna artikel.

Artikel 205

Medling

1. Om man vid samrådet inte kan enas om en ömsesidigt godtagbar lösning kan parterna efter överenskommelse vända sig till en medlare. Såvida inte parterna enats om något annat är behörigheten för medlaren den som anges i begäran om samråd.

2. Om parterna efter femton (15) dagar inte kunnat enas om en medlare ska ordföranden för Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté, eller dennes ställföreträdare, genom lottning utse en medlare bland de personer som är upptagna i förteckningen som avses i artikel 221 och som inte är medborgare i någon av parterna. Urvalet ska ske inom tjugofem (25) dagar från det datum då parterna enades om att vända sig till en medlare och i närvaro av en företrädare för vardera parten. Senast trettio (30) dagar efter det att medlaren utsetts ska han eller hon kalla till ett möte mellan parterna. Båda parternas inlagor ska vara medlaren till handa senast femton (15) dagar före mötet och medlaren ska avge ett yttrande senast fyrtiofem (45) dagar efter att han eller hon har utsetts.

3. Medlarens yttrande får innehålla rekommendationer om hur tvisten bör lösas, i enlighet med bestämmelserna i detta avtal. Medlarens yttrande är inte bindande.

4. Parterna kan enas om att ändra tidsfristerna i punkt 2. Medlaren kan också besluta att ändra dessa tidsfrister efter förfrågan från en av parterna eller på eget initiativ, på grund av frågans komplexitet eller de särskilda svårigheter som den berörda parten stött.

5. Medlingsförfarandena, särskilt alla uppgifter som läggs fram och de ståndpunkter som parterna intagit under förhandlingarna, ska vara konfidentiella.

KAPITEL 2

Twistlösingsförfarande

Avsnitt 1

Skiljeförfarande

Artikel 206

Inledande av skiljeförfarandet

1. Om parterna inte har lyckats lösa tvisten genom samråd, i enlighet med artikel 204, eller genom medling, i enlighet med artikel 205, får den klagande parten begära att det tillsätts en skiljenämnd.

2. Begäran om tillsättande av en skiljenämnd ska lämnas in skriftligen till den svarande parten och till Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté. Den klagande parten ska i sin begäran ange den särskild åtgärd klagomålet gäller och förklara hur denna åtgärd kan anses strida mot bestämmelserna i detta avtal.

Artikel 207

Skiljenämndens sammansättning

1. En skiljenämnd ska bestå av tre skiljemän.
2. Inom tio (10) dagar efter det att begäran om tillsättande av en skiljenämnd har inletts till Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté ska parterna samråda för att enas om nämndens sammansättning.
3. Om parterna inte kan enas om nämndens sammansättning inom den tidsfrist som fastställs i punkt 2, kan endera parten begära att ordföranden för Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté eller hans eller hennes ställföreträdare utser alla tre ledamöterna genom lottnings bland de personer som är upptagna på förteckningen som avses i artikel 221 enligt följande: en bland de personer som den klagande parten föreslagit, en bland de personer som den svarande parten föreslagit och en bland de personer som av parterna valts för att fungera som ordförande. Om parterna enas om en eller flera av ledamöterna i skiljenämnden, ska de övriga ledamöterna utses genom samma förfarande.

4. Om tvisten rör tolkningen och tillämpningen av kapitel 4 och 5 i avdelning IV ska skiljenämnden omfatta minst två ledamöter med särskild sakkunskap i de frågor som omfattas av de kapitlen. Dessa ska tas från en lista över femton (15) personer som Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté upprättat i enlighet med artikel 221.

5. Ordföranden för Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté, eller hans eller hennes ställföreträdare, ska välja ut skiljemännen inom fem (5) dagar från ingivandet av någon av parterna av den begäran som avses i punkt 3, och i närvaro av båda parternas företrädare.

6. Skiljenämnden ska anses ha tillsatts den dag då de tre skiljemännen utses.

Artikel 208

Interimsrapport från nämnden

I allmänhet senast etthundratjugo (120) dagar från den dag då skiljenämnden tillsattes ska den för parterna lägga fram en interimsrapport som innehåller både en beskrivande del och nämndens slutsatser. Parterna får inom femton (15) dagar efter det att interimsrapporten lagts fram skriftligen lämna synpunkter på särskilda aspekter i rapporten.

Artikel 209

Skiljenämndens avgörande

1. Skiljenämnden ska överlämna sitt avgörande till parterna och Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommittén senast etthundrafemtio (150) dagar efter den dag då nämnden tillsattes. Om skiljenämnden anser att denna tidsfrist inte kan hållas ska nämndens ordförande skriftligen meddela detta till parterna och till Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté och ange skälen till förseningen samt det datum då nämnden planerar att ha avslutat sitt arbete. Under inga omständigheter får avgörandet meddelas senare än etthundraåttio (180) dagar efter den dag då nämnden tillsattes.

2. I brådskande fall, bl.a. fall som gäller lättfördärliga varor och säsongsvaror, ska skiljenämnden göra sitt yttersta för att lämna sitt avgörande inom sjuttiofem (75) dagar från den dag då den tillsattes. Under inga omständigheter får avgörandet meddelas senare än nittio (90) dagar efter den dag så nämnden tillsattes. Skiljenämnden får inom tio (10) dagar från den dag då den tillsattes lämna ett preliminärt avgörande i frågan om huruvida den anser att fallet är brådskande.

3. Varje part kan begära att skiljenämnden avger en rekommendation om hur den svarande parten skulle kunna säkra att den bristande överensstämmelsen upphör. Om tvisten rör tolkningen och tillämpningen av kapitel 4 och 5 i avdelning IV ska skiljenämnden inkludera en rekommendation om hur man ska se till att de relevanta bestämmelserna i dessa kapitel följs.

Avsnitt 2

Överensstämmelse

Artikel 210

Åtgärder för att följa skiljenämndens avgörande

Var och en av parterna ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa skiljenämndens avgörande, och parterna ska sträva efter att nå enighet om den tid som krävs för att efterkomma avgörandet.

Artikel 211

Rimlig tidsperiod för att efterkomma skiljenämndens avgörande

1. Den svarande parten ska inom trettio (30) dagar från den dag då skiljenämndens avgörande överlämnades till parterna, till den klagande parten och Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté anmäla den tidsperiod (nedan kallad *rimlig tidsperiod*) som den kommer att behöva för att efterkomma avgörandet.

2. Om parterna inte kan enas om vilken tidsperiod som är rimlig för att efterkomma skiljenämndens avgörande, ska den klagande parten inom tjugo (20) dagar från den anmälan som avses i punkt 1 skriftligen begära att skiljenämnden fastställer den rimliga tidsperiodens längd. En sådan begäran ska samtidigt anmälas till den andra parten och till Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté. Skiljenämnden ska överlämna sitt avgörande till parterna och Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommittén senast trettio (30) dagar efter den dag då begäran ingavs.

3. Vid fastställandet av den rimliga tidsperioden ska skiljenämnden ta hänsyn till hur lång tid det normalt tar den part som klagomålet avser att anta lagar eller administrativa bestämmelser som är jämförbara med dem som den parten anser vara nödvändiga för att säkra överensstämmelse. Skiljenämnden ska också ta hänsyn till uppenbara kapacitetsbegränsningar som kan påverka hur lång tid det kan ta för den part som klagomålet avser att anta de nödvändiga bestämmelserna.

4. Om den ursprungliga skiljenämnden, eller några av dess ledamöter inte kan sammankallas ska förfarandena i artikel 207 tillämpas. Tidsfristen för överlämnande av avgörande ska vara fyrtiofem (45) dagar från den dag då begäran som avses i punkt 2 ingavs.

5. Den rimliga tidsperioden kan förlängas efter överenskommelse mellan parterna.

Artikel 212

Översyn av åtgärder som har vidtagits för att följa skiljenämndens avgörande

1. Den svarande parten ska före utgången av den rimliga tidsperioden till den andra parten och Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté anmäla vilka åtgärder den har vidtagit för att följa skiljenämndens avgörande.

2. Om det råder oenighet mellan parterna om huruvida en åtgärd, så som den anmälts enligt punkt 1, är förenlig med bestämmelserna i detta avtal eller inte, får den klagande parten skriftligen begära att frågan hänskjuts till skiljenämnden för avgörande. En sådan begäran ska ange vilken särskild åtgärd klagomålet gäller och förklara hur denna åtgärd kan anses vara oförenlig med bestämmelserna i detta avtal. Skiljenämnden ska meddela sitt avgörande inom nittio (90) dagar från den dag då begäran ingavs. I brådskande fall, bl.a. fall som gäller lättförädlbara varor och säsongsvär, ska skiljenämnden lämna sitt avgörande inom fyrtiofem (45) dagar från den dag då begäran ingavs.

3. Om den ursprungliga skiljenämnden eller några av dess ledamöter inte kan sammankallas ska förfarandena i artikel 207 tillämpas. Tidsfristen för överlämnande av avgörande ska vara etthundrafem (105) dagar från den dag då begäran som avses i punkt 2 ingavs.

Artikel 213

Provisorisk kompensation om skiljenämndens avgörande inte följs

1. Om den berörda parten underlåter att anmäla de åtgärder som har vidtagits för att följa skiljenämndens avgörande innan den rimliga tidsperioden har löpt ut, eller om skiljenämnden fastställer att den åtgärd som anmälts enligt artikel 212.1 inte är förenlig med den partens förpliktelser enligt detta avtal, ska den svarande parten, om den klagande parten så begär, erbjuda kompensation. Inget i avtalet ska tolkas som en skyldighet för den svarande parten att erbjuda ekonomisk kompensation.

2. Om ingen överenskommelse om kompensation har kunnat träffas inom trettio (30) dagar från utgången av den rimliga tidsperioden, eller från skiljenämndens avgörande enligt artikel 212 att en åtgärd som vidtagits för att följa avgörandet inte är förenlig med bestämmelserna i detta avtal, ska den klagande parten ha rätt att vidta lämpliga åtgärder efter att den anmält detta till den andra parten. Den klagande parten ska sträva efter att välja ut åtgärder som inte påverkar uppnåendet av målen i detta avtal och den ska också ta hänsyn till konsekvenserna för den svarande partens ekonomi och de enskilda Cariforum-staternas ekonomier. Om gemenskapen har fått rätt att vidta sådana åtgärder ska den dessutom välja åtgärder som särskilt syftar till att få den bristande överensstämmelsen att upphöra i Cariforum-staten eller Cariforum-staterna vars åtgärder inte överensstämmer med detta avtal. De andra Cariforum-staterna ska göra det lättare för den eller de Cariforum-stater vars åtgärder strider mot avtalet att vidta åtgärder för att efterkomma skiljenämndens avgörande. I frågor som rör en tvist som omfattas av kapitel 4 och 5 i avdelning IV ska de lämpliga åtgärderna inte omfatta upphävande av handelsmedgivanden enligt detta avtal. Den klagande parten får vidta de lämpliga åtgärderna tio (10) dagar efter den dag då anmälan gjordes.

3. Europeiska gemenskapen ska iakttä vederbörlig återhållsamhet när den begär ersättning eller vidtar lämpliga åtgärder i enlighet med punkterna 1 och 2.

4. Ersättningen eller de lämpliga åtgärderna ska vara tillfälliga och ska tillämpas endast till dess att den åtgärd som konstaterats strida mot bestämmelserna i detta avtal har undanröjts eller ändrats på ett sådant sätt att den blir förenlig med de bestämmelserna, eller till dess att parterna har enats om en lösning av tvisten.

Artikel 214

Översyn av åtgärder som har vidtagits efter införandet av lämpliga åtgärder

1. Den svarande parten ska underrätta den andra parten och Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté om alla

åtgärder som den har vidtagit för att följa skiljenämndens avgörande och om sin begäran om att tillämpningen av lämpliga åtgärder av den klagande parten ska upphöra.

2. Om parterna inte når en överenskommelse om den anmälda åtgärdens förenlighet med bestämmelserna i detta avtal inom trettio (30) dagar från den dag då anmälan ingavs, ska den klagande parten skriftligen begära att frågan hänskjuts till skiljenämnden för avgörande. En sådan begäran ska anmälas till den andra parten och till Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté. Skiljenämnden ska överlämna sitt avgörande till parterna och Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté senast fyrtiofem (45) dagar efter den dag då begäran ingavs. Om skiljenämnden fastställer att en vidtagen åtgärd inte är förenlig med bestämmelserna i detta avtal ska den fatta ett beslut om huruvida den klagande parten får fortsätta att tillämpa lämpliga åtgärder. Om skiljenämnden fastställer att en vidtagen åtgärd är förenlig med bestämmelserna i detta avtal, ska de lämpliga åtgärderna avslutas.

3. Om den ursprungliga skiljenämnden, eller några av dess ledamöter inte kan sammankallas på nytt, ska förfarandena i artikel 207 tillämpas. Tidsfristen för överlämnande av avgörande ska vara sextio (60) dagar från den dag då den begäran som avses i punkt 2 ingavs.

Avsnitt 3

Gemensamma bestämmelser

Artikel 215

Ömsesidigt godtagbar lösning

Parterna får när som helst nå en gemensam lösning på tvister som omfattas av denna del. De ska anmäla alla sådana lösningar till Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté. När en ömsesidigt godtagbar lösning antas ska förfarandet avslutas.

Artikel 216

Arbetsordning

1. Tvistlösningsförfarandena som omfattas av kapitel 2 i denna del ska styras av den arbetsordning som det gemensamma Cariforum-EG-rådet ska anta senast tre (3) månader efter den dag då detta avtal börjar tillämpas provisoriskt.

2. Skiljenämndens sammanträden ska vara öppna för allmänheten i enlighet med arbetsordningen, såvida inte skiljenämnden på eget initiativ eller på parternas begäran beslutar något annat.

Artikel 217

Upplysningar och råd i sakfrågor

På begäran av en part eller på eget initiativ får skiljenämnden inhämta upplysningar för förfarandet i skiljenämnden från alla källor som den finner lämpliga, bl.a. från de parter som deltar i

tvisten. Nämnden ska också ha rätt att be om expertutlåtanden om den finner det lämpligt. Berörda parter har rätt att i egenskap av sakkunniga (*amicus curiae*) informera nämnden i enlighet med arbetsordningen. Alla upplysningar som inhämtas på detta sätt ska delges båda parterna som ska kunna lämna in synpunkter.

Artikel 218

Språkregler för inlämnandet

1. Parternas skriftliga och muntliga inlagor ska lämnas in på ett av parternas officiella språk.

2. Parterna ska sträva efter att enas om ett gemensamt arbetsspråk för alla frågor som omfattas av denna del. Om parterna inte kan enas om ett gemensamt arbetsspråk ska varje part ordna och bekosta översättningen av sina skriftliga inlagor och tolkning vid förhandlingarna till det språk som den svarande parten valt, såvida inte detta språk är ett officiellt språk i denna part ⁽¹⁾.

Artikel 219

Tolkningsregler

Skiljenämnden ska tolka bestämmelserna i detta avtal i enlighet med sedvanerättsliga regler för tolkning av folkrätten, inklusive de regler som fastställs i Wienkonventionen om traktaträtten. Skiljenämndens avgöranden kan inte utvidga eller begränsa de rättigheter och skyldigheter som följer av bestämmelserna i detta avtal.

Artikel 220

Skiljenämndens avgöranden

1. Skiljenämnden ska göra sitt yttersta för att fatta beslut enhälligt. I de fall då det inte går att uppnå enhällighet ska frågan avgöras genom enkel majoritet. Förlikningsmännens avvikande meningar ska dock aldrig offentliggöras.

2. Skiljenämnden ska i sitt avgörande redovisa sakförhållandena, de relevanta avtalsbestämmelsernas tillämplighet och skälen till nämndens undersökningsresultat och slutsatser. Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté ska offentliggöra skiljenämndens avgöranden, såvida den inte beslutat att inte offentliggöra dem.

Artikel 221

Förteckning över skiljemän

1. Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté ska senast tre månader efter den dag då detta avtal börjar tillämpas provisoriskt, sammanställa en förteckning över femton (15) personer som är villiga och har möjlighet att fungera som skiljemän. Var och en av parterna ska utse fem personer till

⁽¹⁾ Vid tillämpningen av denna artikel är Cariforum-staternas officiella språk nederländska, engelska, franska och spanska och de officiella språken för gemenskapen de språk som anges i artikel 249.

skiljemän. De två parterna ska också enas om fem personer som inte är medborgare i någon av parterna och som ska fungera som ordförande för skiljenämnden. Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté ska se till att det alltid finns 15 personer i förteckningen.

2. Skiljemännen ska ha specialkunskaper eller erfarenhet inom juridik och internationell handel. De ska vara oberoende, uppträda i egenskap av enskilda individer och inte ta emot instruktioner från någon organisation eller regering eller ha anknytning till någon av parternas regeringar, samt följa den uppförandekod som bifogas arbetsordningen.

3. Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommittén får upprätta en ytterligare förteckning över femton (15) personer som har specialkunskaper inom de särskilda områden som omfattas av detta avtal. När urvalsförfarandet i artikel 207 tillämpas får ordföranden för Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté använda denna förteckning, om båda parter har enats om det. Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommittén ska upprätta ytterligare en förteckning över femton (15) personer som har specialkunskaper inom de särskilda områden som omfattas av kapitel 4 och 5 i avdelning IV.

Artikel 222

Förhållande till skyldigheterna enligt WTO

1. Förlkningsorgan som upprättas i enlighet med detta avtal ska inte besluta i tvistemål som rör parternas eller de avtalsslutande Cariforum-staternas rättigheter och skyldigheter enligt avtalet om upprättandet av Världshandelsorganisationen (WTO).

2. Tillämpning av detta avtals bestämmelser om tvistlösning ska inte utgöra ett hinder för eventuella åtgärder inom ramen för WTO, inklusive tvistlösningsåtgärder. Om en part eller en avtalsslutande Cariforum-stat emellertid har inlett ett tvistlösningsförfarande avseende en viss åtgärd, antingen i enlighet med artikel 206.1 i denna del eller i enlighet med WTO-avtalet, får den inte inleda ett tvistlösningsförfarande avseende samma åtgärd i något annat forum förrän det första förfarandet är avslutat. Vid tillämpning av denna punkt anses tvistlösningsförfaranden enligt WTO-avtalet ha inletts genom att en part eller en avtalsslutande Cariforum-stat begär att en panel ska tillsättas enligt artikel 6 i WTO-överenskommelsen om regler och förfaranden för tvistlösning.

3. Inget i detta avtal ska hindra en part eller en avtalsslutande Cariforum-stat från att genomföra ett sådant upphävande av skyldigheter som godkänts av WTO:s tvistlösningsorgan. Inget i WTO-avtalet ska hindra parterna från att upphäva förmåner i enlighet med detta avtal.

Artikel 223

Tidsfrister

1. Alla tidsfrister som fastställs i denna del, inklusive skiljenämndens tidsfrister för att anmäla sina avgöranden, ska räknas i kalenderdagar från och med dagen efter den dag då den åtgärd eller händelse de avser inträffade.

2. Alla tidsfrister som nämns i denna del får förlängas genom överenskommelse mellan parterna.

DEL IV

ALLMÄNNA UNDANTAG

Artikel 224

Allmän undantagsklausul

1. Under förutsättning att åtgärderna inte tillämpas på ett sätt som skulle innebära ett medel för godtycklig eller ooberättigad diskriminering mellan parterna i fall då likartade förhållanden råder, eller en förtäckt inskränkning av handeln med varor, tjänster eller i fråga om etablering, ska inget i detta avtal tolkas som ett hinder för gemenskapen, Cariforum-staterna eller en avtalsslutande Cariforum-stat att anta eller genomföra åtgärder

a) som är nödvändiga för att skydda den allmänna säkerheten och moralen ⁽¹⁾ eller för att upprätthålla allmän ordning,

⁽¹⁾ Parterna är eniga om att i enlighet med kapitel 5 i avdelning IV ska åtgärderna för att bekämpa barnarbete anses omfattas av åtgärder som är nödvändiga för att skydda den allmänna moralen eller åtgärder som är nödvändiga ur hälsoskyddssynpunkt.

b) som är nödvändiga för att skydda människors, djurs eller växters liv eller hälsa,

c) som är nödvändiga för att säkerställa iakttagandet av lagar och andra författningar som inte är oförenliga med detta avtals bestämmelser, inklusive sådana som hänför sig till

i) förhindrandet av bedrägliga eller olagliga förfaranden eller för att åtgärda bristande uppfyllelse av förpliktelser enligt ett kontrakt,

ii) skyddet av enskildas privatliv i samband med bearbetning och spridning av personuppgifter samt skyddet av sekretess för individuella register och konton,

iii) säkerhet,

iv) tullagstiftningens efterlevnad, eller

Artikel 225

Undantag i säkerhetssyfte

- v) skydd av immateriella rättigheter,
- d) som hänför sig till import eller export av guld eller silver,
- e) som är nödvändiga för att skydda nationella skatter av konstnärligt, historiskt eller arkeologiskt värde,
- f) som avser bevarandet av uttömliga naturtillgångar om sådana åtgärder tillämpas i samband med begränsningar beträffande inhemsk produktion eller konsumtion av varor, inhemsk tillhandahållande eller konsumtion av tjänster eller beträffande inhemska investerare,
- g) som hänför sig till produkter framställda inom kriminalvården, eller
- h) som är oförenliga med artiklarna 68 och 77, förutsatt att olikheten i behandling syftar till att säkerställa en skälig och effektiv beskattning eller uppbörd av direkta skatter med avseende på ekonomisk verksamhet, investerare eller tillhandahållare av tjänster i gemenskapen eller i de avtalsslutande Cariforum-staterna ⁽¹⁾.
2. Bestämmelserna i avdelning II i bilaga IV ska inte tillämpas på gemenskapens och de avtalsslutande Cariforum-staternas respektive socialförsäkringssystem eller på verksamhet på någon av parternas territorium som, ens tillfälligt, har anknytning till myndighetsutövning.
- ⁽¹⁾ Åtgärder som syftar till att säkerställa en skälig och effektiv beskattning eller uppbörd av direkta skatter omfattar åtgärder som vidtas av gemenskapen eller en avtalsslutande Cariforum-stat i enlighet med deras skattesystem, vilka i) gäller utomlands etablerade investerare och tjänsteleverantörer eftersom deras skattskyldighet bestäms med hänsyn till beskattningsbara inkomster som härrör från gemenskapens eller en avtalsslutande Cariforum-stats territorium, eller ii) gäller för att säkra beskattning av eller uppbörd av skatt från personer icke hemmahörande i gemenskapen eller de avtalsslutande Cariforum-staternas territorium, eller iii) gäller för icke hemmahörande och hemmahörande personer för att förhindra skatteunddragande eller skatteflykt, inklusive indrivningsåtgärder, eller iv) gäller för konsumenter av tjänster som tillhandahålls i eller från den andra partens territorium för att säkerställa en beskattning av eller uppbörd av skatt från sådana konsumenter från källor inom gemenskapens eller en avtalsslutande Cariforum-stats territorium, eller v) gälla för att särskilja investerare och tjänsteleverantörer som är skattskyldiga, från andra investerare och tjänsteleverantörer på grund av skillnaden i skattebas, eller vi) fastställer, tilldelar eller fördelar inkomst, avkastning, vinst, förlust, avdrag eller tillgodohavande vad avser hemmahörande personer eller filialer, eller mellan närstående personer eller filialer hos samma person, för att skydda gemenskapens eller den avtalsslutande Cariforum-statens skattebas. Skattetermer eller begrepp i h) i denna bestämmelse och i denna fotnot fastställs i enlighet med skattedefinitioner och begrepp, eller likvärdiga eller liknande definitioner och begrepp, enligt nationell lag i gemenskapen eller den avtalsslutande Cariforum-stat som vidtar åtgärden.
1. Inget i detta avtal ska tolkas så att det
- a) ålägger gemenskapen eller en avtalsslutande Cariforum-stat att lämna upplysningar vars utlämnande de anser strida mot sina väsentliga säkerhetsintressen,
- b) hindrar gemenskapen eller en avtalsslutande Cariforum-stat från att vidta en åtgärd som de anser nödvändig för att skydda sina väsentliga säkerhetsintressen, där sådana åtgärder
- i) avser klyvbara ämnen eller fusionsämnen eller ämnen ur vilka sådana ämnen kan framställas,
- ii) avser ekonomisk verksamhet som utövas direkt eller indirekt för att försörja en militär inrättning,
- iii) är knuten till tillverkning av eller handel med vapen, ammunition och krigsmateriel,
- iv) avser offentlig upphandling som är absolut nödvändig för nationella säkerhets- eller försvarssyften,
- v) vidtas i krigstid eller i andra kritiska lägen i de internationella relationerna,
- c) hindrar gemenskapen eller en avtalsslutande Cariforum-stat från att vidta åtgärder för att fullgöra de skyldigheter de har tagit på sig i syfte att bevara internationell fred och internationell säkerhet.
2. Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté ska i största möjliga utsträckning underrättas om åtgärder som vidtas enligt punkt 1 b och 1 c och om deras upphörande.

Artikel 226

Skatter

1. Ingen bestämmelse i detta avtal eller i ordningar som antagits inom ramen för detta avtal ska tolkas så att det hindrar gemenskapen eller en avtalsslutande Cariforum-stat från att vid tillämpning av relevanta bestämmelser i sin skattelagstiftning skilja mellan skattebetalare med skilda omständigheter, särskilt vad gäller bosättningsort eller den plats där deras kapital är investerat.
2. Inget i detta avtal eller i ordningar som antagits inom ramen för detta avtal ska tolkas så att det hindrar antagande eller genomförande av åtgärder som syftar till att förhindra skatte-

undandragande eller skatteflykt i enlighet med skattebestämmelser i dubbelbeskattningsavtal, andra arrangemang på skatteområdet eller nationell skattelagstiftning.

3. Inget i detta avtal ska påverka gemenskapens eller en avtalsslutande Cariforum-stats rättigheter och skyldigheter enligt skattekonventioner. Vid bristande överensstämmelse mellan detta avtal och en skattekonvention, gäller konventionens bestämmelser.

DEL V

INSTITUTIONELLA BESTÄMMELSER

Artikel 227

Gemensamma Cariforum-EG-rådet

1. Härmed inrättas ett gemensamt Cariforum-EG-råd som ska utöva tillsyn över genomförandet av detta avtal. Det gemensamma Cariforum-EG-rådet ska sammanträda på ministernivå med jämna mellanrum, dock minst vartannat år. Om parterna kommit överens om detta kan rådet dessutom kalla till extra sammanträden när omständigheterna så kräver.

2. Utan att det påverkar ministerrådets uppgifter i enlighet med artikel 15 i Cotonouavtalet ska det gemensamma Cariforum-EG-rådet ansvara för detta avtals tillämpning och genomförande och det ska också övervaka att målen uppfylls. Gemensamma Cariforum-EG-rådet ska även undersöka alla frågor av betydelse som uppkommer inom ramen för detta avtal och alla andra bilaterala, multilaterala eller internationella frågor av gemensamt intresse som påverkar handeln mellan parterna.

3. Det gemensamma Cariforum-EG-rådet ska även pröva förslag och rekommendationer från parterna i fråga om översynen av detta avtal.

Artikel 228

Sammansättning och arbetsordning

1. Det gemensamma Cariforum-EG-rådet ska bestå av ledamöter av Europeiska unionens råd och ledamöter av Europeiska kommissionen, å ena sidan, och av företrädare för de avtalsslutande Cariforum-staternas regeringar, å andra sidan.

2. Cariforum-staterna ska ge en av sina företrädare mandat att agera på deras vägnar i alla frågor som omfattas av detta avtal, i vilka de har enats om att handla gemensamt.

3. Det gemensamma Cariforum-EG-rådet ska anta sin egen arbetsordning.

4. Ordförandeskapet i det gemensamma Cariforum-EG-rådet ska växelvis innehas av en företrädare för gemenskapen och av en företrädare för Cariforum-staterna, i enlighet med bestämmelserna i arbetsordningen. Det gemensamma Cariforum-EG-rådet

ska lägga fram regelbundna rapport om tillämpningen av det här avtalet för ministerrådet, som inrättades i enlighet med artikel 15 i Cotonouavtalet.

5. Ledamöterna i det gemensamma Cariforum-EG-rådet kan låta sig företrädas av andra personer, i enlighet med bestämmelserna i arbetsordningen.

Artikel 229

Befogenhet att fatta beslut och beslutsprocesser

1. För att målen i detta avtal ska uppnås ska det gemensamma Cariforum-EG-rådet ha befogenhet att fatta beslut i alla frågor som omfattas av avtalet.

2. De beslut som fattas ska vara bindande för parterna och de avtalsslutande Cariforum-staterna, och de ska vidta alla åtgärder som är nödvändiga för att genomföra dem i enlighet med varje parts och varje avtalsslutande Cariforum-stats egna regler.

3. Det gemensamma Cariforum-EG-rådet får också utfärda lämpliga rekommendationer.

4. I de frågor där de avtalsslutande Cariforum-staterna enats om att agera gemensamt ska det gemensamma Cariforum-EG-rådet anta beslut och rekommendationer i samförstånd mellan parterna. I de frågor där de avtalsslutande Cariforum-staterna inte har enats om att agera gemensamt kan beslut endast fattas med den eller de berörda avtalsslutande Cariforum-staternas samtycke.

Artikel 230

Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté

1. Det gemensamma Cariforum-EG-rådet ska biträdas av en gemensam handels- och utvecklingskommitté för Cariforum och EG som består av företrädare för parterna, vanligtvis på högre tjänstemannanivå. Cariforum-staterna ska ge en av sina företrädare mandat att agera på deras vägnar i alla frågor som omfattas av detta avtal, i vilka de har enats om att handla gemensamt. Parterna och de avtalsslutande Cariforum-staterna

kan göra kommittén uppmärksam på alla frågor som gäller tillämpningen av detta avtal eller hur avtalets mål ska uppnås.

2. Det gemensamma Cariforum-EG-rådet ska anta arbetsordningen för Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté. Ordförandeskapet i Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté ska innehåsa växelvis av en företrädare för vardera parten för ett år åt gången. Kommittén ska varje år rapportera till det gemensamma Cariforum-EG-rådet.

3. Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté ska särskilt ha följande uppgifter:

a) Inom handelsområdet:

- i) Att övervaka och ansvara för genomförandet och den korrekta tillämpningen av bestämmelserna i avtalet och att diskutera och rekommendera samarbetsprioriteringar i denna fråga.
- ii) Att övervaka den vidare utvecklingen av bestämmelserna i detta avtal och bedöma resultaten av dess tillämpning.
- iii) Att vidta åtgärder för att undvika tvister och att lösa tvister som kan uppstå rörande tolkningen eller tillämpningen av avtalet, i enlighet med bestämmelserna i del III.
- iv) Att biträda det gemensamma Cariforum-EG-rådet.
- v) Att övervaka utvecklingen av den regionala integrationen och av de ekonomiska relationerna och handelsrelationerna mellan parterna.
- vi) Att övervaka och bedöma konsekvenserna av genomförandet av detta avtal för parternas hållbara utveckling.
- vii) Att diskutera och vidta åtgärder för att främja handel, investeringar och affärsmöjligheter mellan parterna.
- viii) Att diskutera alla frågor som är relevanta för detta avtal och frågor som kan komma att påverka måluppfyllelsen.

b) Inom utvecklingsområdet:

- i) Att biträda det gemensamma Cariforum-EG-rådet i frågor som rör utvecklingssamarbete som omfattas av detta avtal.
- ii) Att övervaka genomförandet av avtalets bestämmelser om samarbete och att samordna samarbetsåtgärder med givare från tredje part.
- iii) Att utfärda rekommendationer om handelsrelaterat samarbete mellan parterna.

iv) Att regelbundet se över samarbetsprioriteringarna i avtalet och i tillämpliga fall utfärda rekommendationer om hur nya prioriteringar bör integreras.

v) Att se över och diskutera samarbetsfrågor som rör regional integration och genomförandet av detta avtal.

4. Vid fullgörandet av sina uppgifter får Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté

- a) inrätta och övervaka särskilda kommittéer eller organ med uppgift att behandla frågor inom dess behörighetsområde samt avgöra hur dessa kommittéer eller organ ska vara sammansatta, vilka uppgifter de ska ha och hur deras arbetsordning ska se ut,
- b) sammanträda vid vilken tidpunkt som helst som parterna enats om,
- c) behandla alla frågor som omfattas av detta avtal och vidta lämpliga åtgärder,
- d) fatta beslut eller utfärda rekommendationer i de fall som föreskrivs i detta avtal, eller när sådan befogenhet delegerats till den av det gemensamma Cariforum-EG-rådet. I sådana fall ska kommittén fatta beslut eller utfärda rekommendationer i enlighet med villkoren i artikel 229.4.

5. Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté ska vanligtvis sammanträda en gång om året – i Europeiska gemenskapen ett år och i en av de avtalsslutande Cariforum-staterna året därpå – för en övergripande översyn av genomförandet av detta avtal, vid ett datum och med en dagordning som parterna enats om på förhand. Kommittén ska anordna särskilda arbetsmöten för att fullgöra de uppgifter som föreskrivs i punkt 3 a och 3 b.

Artikel 231

Den parlamentariska Cariforum-EG-kommittén

1. Härmed inrättas en parlamentarisk Cariforum-EG-kommitté. Den ska vara ett forum för medlemmarna av Europaparlamentet och Cariforum-staternas lagstiftande församlingar där de kan träffas och utbyta åsikter. Kommittén bestämmer själv hur ofta den ska sammanträda. Den ska samarbeta med Gemensamma parlamentsförsamlingen i enlighet med artikel 17 i Cotonouavtalet.

2. Den parlamentariska Cariforum-EG-kommittén ska bestå av ledamöter av Europaparlamentet, å ena sidan, och ledamöter av Cariforum-staternas lagstiftande församlingar, å andra sidan. Företrädare för parterna får närvara vid den parlamentariska Cariforum-EG-kommitténs möten.

3. Den parlamentariska Cariforum-EG-kommittén ska anta sin egen arbetsordning och underrätta det gemensamma Cariforum-EG-rådet om detta.

4. Ordförandeskapet i den parlamentariska Cariforum-EG-kommittén ska innehas växelvis av en företrädare för Europaparlamentet och en företrädare för en Cariforum-stats lagstiftande församling, i enlighet med i kommitténs arbetsordning.

5. Den parlamentariska Cariforum-EG-kommittén får begära relevanta uppgifter om genomförandet av detta avtal från det gemensamma Cariforum-EG-rådet, som i så fall ska lämna de begärda uppgifterna till kommittén.

6. Den parlamentariska Cariforum-EG-kommittén ska underlättas om gemensamma Cariforum-EG-rådets beslut och rekommendationer.

7. Den parlamentariska Cariforum-EG-kommittén får utfärda rekommendationer till det gemensamma Cariforum-EG-rådet och till Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté.

Artikel 232

Den rådgivande Cariforum-EG-kommittén

1. Härmed inrättas en rådgivande Cariforum-EG-kommitté med uppgift att bistå det gemensamma Cariforum-EG-rådet i dess uppgift att främja dialog och samarbete mellan olika

företrädare för organisationerna i det civila samhället, inklusive i den akademiska världen, och företrädare för sociala och ekonomiska intressegrupper. Dialogen och samarbetet ska omfatta alla ekonomiska, sociala och miljömässiga aspekter av förbindelserna mellan Europeiska gemenskapen och Cariforum-staterna inom ramen för genomförandet av detta avtal.

2. Medlemmarna i den rådgivande Cariforum-EG-kommittén ska utses av det gemensamma Cariforum-EG-rådet i syfte att säkra att alla berörda parter representeras.

3. Den rådgivande Cariforum-EG-kommitténs verksamhet ska grunda sig på det gemensamma Cariforum-EG-rådets framställningar om samråd eller på kommitténs eget initiativ och den ska utfärda rekommendationer till det gemensamma Cariforum-EG-rådet. Företrädare för parterna ska närvara vid den rådgivande Cariforum-EG-kommitténs möten.

4. Den rådgivande Cariforum-EG-kommittén ska anta sin egen arbetsordning i samråd med det gemensamma Cariforum-EG-rådet.

5. Den rådgivande Cariforum-EG-kommittén får utfärda rekommendationer till det gemensamma Cariforum-EG-rådet och till Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté.

DEL VI

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER OCH SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 233

Definitioner av parterna och fullgörandet av skyldigheter

1. Avtalsslutande parter i detta avtal är Antigua och Barbuda, Samväldet Bahamas, Barbados, Belize, Samväldet Dominica, Dominikanska republiken, Grenada, Republiken Guyana, Republiken Haiti, Jamaica, Saint Kitts och Nevis, Saint Lucia, Saint Vincent och Grenadinerna, Republiken Surinam samt Republiken Trinidad och Tobago, nedan kallade *Cariforum-staterna*, å ena sidan, och Europeiska gemenskapen eller dess medlemsstater eller Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, inom deras respektive behörighetsområden såsom framgår av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, nedan kallad *gemenskapen*, å andra sidan.

2. För detta avtals vidkommande har Cariforum-staterna enats om att agera gemensamt.

3. I detta avtal avses med *part* Cariforum-staterna som agerar gemensamt eller gemenskapen, beroende på vem som berörs. Med *parterna* avses Cariforum-staterna, som agerar gemensamt, och gemenskapen.

4. Om det fastställs bestämmelser om eller om det krävs individuella åtgärder för att utöva rättigheterna eller fullgöra skyldigheterna enligt detta avtal hänvisas till *de avtalsslutande Cariforum-staterna*.

5. Parterna eller de avtalsslutande Cariforum-staterna, beroende på vem som berörs, ska anta de allmänna eller särskilda bestämmelser som krävs för att de ska kunna fullgöra sina skyldigheter enligt detta avtal samt se till att dessa bestämmelser är förenliga med de mål som fastställs i avtalet.

Artikel 234

Samordnare och utbyte av information

1. Då detta avtal börjar tillämpas provisoriskt ska gemenskapen och Cariforum-staterna gemensamt samt varje enskild avtalsslutande Cariforum-stat utse en samordnare, i syfte att främja kommunikation och garantera ett effektivt genomförande av avtalet. Samordnarna utses utan att detta påverkar det särskilda urvalet av behöriga myndigheter enligt särskilda bestämmelser i detta avtal.

2. En parts samordnare ska på den andra partens eller på en avtalsslutande Cariforum-stats begäran ange vilket organ eller vilken tjänsteman som ansvarar för frågor som gäller genomförandet av detta avtal samt lämna det stöd som behövs för att underlätta kontakterna med den begärande parten.

3. Varje part och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska på begäran, så långt det enligt lagen är möjligt, genom sina

samordnare lämna upplysningar och omgående svara på alla frågor som gäller en befintlig eller föreslagen åtgärd som skulle kunna påverka handeln mellan parterna. Parterna enas om att låta informationsutbytet i så stor utsträckning som möjligt gå via Cariforum-samordnarna.

Artikel 235

Öppenhet och insyn

1. Varje part och varje avtalsslutande Cariforum-stat ska se till att alla lagar och andra författningar, förfaranden och allmänt tillämpliga förvaltningsbeslut samt alla internationella åtaganden med anknytning till handelsfrågor som omfattas av detta avtal omedelbart offentliggörs eller görs tillgängliga för allmänheten och den andra parten.

2. Utan att det påverkar de särskilda bestämmelserna om öppenhet och insyn i detta avtal ska de uppgifter som avses i denna artikel anses ha tillhandahållits när de gjorts tillgängliga genom vederbörlig anmälan till Världshandelsorganisationen (WTO) eller när de gjorts tillgängliga på den berörda partens eller den berörda avtalsslutande Cariforum-statens officiella och för allmänheten kostnadsfritt tillgängliga webbplats.

3. Inget i detta avtal ska innebära en skyldighet för en part eller de avtalsslutande Cariforum-staterna att tillhandahålla konfidentiella uppgifter, vars utlämnande skulle hindra rättstillämpningen eller på annat sätt strida mot det allmänna intresset eller vara till skada för enskilda, offentliga eller privata företags legitima kommersiella intressen, utom i den mån det är nödvändigt att tillhandahålla dessa uppgifter i samband med ett tvistlösningsförfarande i enlighet med del III i detta avtal. Om en skiljenämnd som tillsatts enligt artikel 207 anser att det är nödvändigt att lämna ut uppgifterna ska nämnden se till att sekretessen garanteras.

Artikel 236

Dialog om finansiella frågor

Parterna och de avtalsslutande Cariforum-staterna är överens om att främja dialog och öppenhet samt att utbyta goda lösningar inom skattepolitik och förvaltning.

Artikel 237

Samarbete i kampen mot olaglig ekonomisk verksamhet

Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna är fast beslutna att förebygga och bekämpa olaglig verksamhet och bedrägeri, korruption, penningtvätt och finansiering av terrorism och de ska vidta de administrativa åtgärder och lagstiftningsåtgärder som krävs för att följa internationella standarder, inklusive de som ingår i FN:s konvention mot korruption, FN:s konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet och dess protokoll samt FN:s konvention om bekämpande av finansiering av terrorism. Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna är eniga om att utbyta information och samarbeta inom dessa områden.

Artikel 238

Regionala preferenser

1. Inget i detta avtal ska förplikta en part att utvidga en förmånligare behandling, som tillämpas inom varje part som ett led i deras respektive regionala integrationsprocess, till att också omfatta den andra parten i detta avtal.

2. Varje avtalsslutande Cariforum-stat ska också kunna åtnjuta den förmånligare behandling och de fördelar som en avtalsslutande Cariforum-stat kan bevilja gemenskapen enligt detta avtal.

3. Trots punkt 2 gäller följande:

i) Varje fördelaktigare behandling och varje fördel ska gälla omedelbart efter det att detta avtal undertecknades för alla produkter för vilka en nolltullsats tillämpas i enlighet med bilaga III.

ii) Varje förmånligare behandling och varje fördel ska gälla ett år efter den dag då detta avtal undertecknades mellan de Cariforum-stater som omfattar de *mer utvecklade länderna* i Karibiska gemenskapen (Samväldet Bahamas, Barbados, Republiken Guyana, Jamaica, Republiken Surinam samt republiken Trinidad och Tobago) och Dominikanska republiken när det gäller alla andra produkter som anges i bilaga III och i bestämmelserna i bilaga IV.

iii) Varje förmånligare behandling och varje fördel ska gälla två år efter den dag då detta avtal undertecknades mellan Cariforum-staterna som omfattar de *mindre utvecklade länderna* i Karibiska gemenskapen (Antigua och Barbuda, Belize, Samväldet Dominica, Grenada, Saint Kitts och Nevis, Saint Lucia, Saint Vincent och Grenadinerna) och Dominikanska republiken när det gäller alla produkter som anges i bilaga III och i bestämmelserna i bilaga IV. Republiken Haiti ska inte behöva utöka sådan förmånligare behandling och sådana fördelar till Dominikanska republiken förrän fem år efter den dag då detta avtal undertecknas.

Artikel 239

Europeiska gemenskapens yttersta randområden

1. Med hänsyn till att Europeiska gemenskapens yttersta randområden och Cariforum-staterna ligger så nära varandra geografiskt och för att stärka de ekonomiska och sociala förbindelserna mellan dessa regioner ska parterna sträva efter att särskilt underlätta samarbetet mellan de yttersta randområdena och Cariforum-staterna inom alla områden som omfattas av detta avtal samt främja handel med varor och tjänster, investeringar samt transport- och kommunikationsförbindelser mellan dem.

2. När helst detta är möjligt ska också målen i punkt 1 eftersträvas genom att man uppmuntrar Cariforum-staterna och de yttersta randområdena att gemensamt delta i nätverk och i Europeiska gemenskapens program inom områden som omfattas av detta avtal.

3. Gemenskapen ska sträva efter att säkra samordning mellan de olika finansieringsinstrumenten inom Europeiska gemenskapens sammanhållnings- och utvecklingspolitik för att främja samarbete mellan Cariforum-staterna och Europeiska gemenskapens yttersta randområden inom de områden som omfattas av detta avtal.

4. Inget i detta avtal ska hindra gemenskapen från att tillämpa befintliga åtgärder som syftar till att förbättra den strukturella ekonomiska och sociala situationen i de yttersta randområdena i enlighet med artikel 299.2 i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen.

Artikel 240

Betalningsbalansproblem

1. Om en avtalsslutande Cariforum-stat eller gemenskapen har allvarliga betalningsbalansproblem eller allvarliga externa finansiella svårigheter, eller om sådana problem eller svårigheter riskerar att uppkomma, får den införa eller upprätthålla begränsningar för handeln med varor och tjänster och för etablering.

2. De avtalsslutande Cariforum-staterna och gemenskapen ska försöka undvika att tillämpa de begränsningar som avses i punkt 1.

3. De begränsningar som införs eller upprätthålls enligt denna artikel ska vara icke-diskriminerande, tidsbegränsade och ska inte gå utöver vad som är nödvändigt för att avhjälpa betalningsbalanssituationen eller den externa finansiella situationen. De måste uppfylla villkoren i WTO-avtalen och i tillämpliga fall vara förenliga med Internationella valutafondens stadga.

4. Om en avtalsslutande Cariforum-stat eller gemenskapen upprätthåller eller inför begränsningar, eller ändrar begränsningarna, ska den omedelbart anmäla detta till den andra parten och snarast möjligt redovisa en tidsplan för deras upphävande.

5. Samråd ska omgående äga rum inom Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté. Vid detta samråd ska betalningsbalansen för den berörda avtalsslutande Cariforum-staten eller gemenskapen bedömas samt de begränsningar som införts eller upprätthålls med stöd av denna artikel, varvid bland annat följande faktorer ska beaktas:

- a) Betalningsbalansproblemens eller de externa finansiella svårigheternas art och omfattning.
- b) Den externa ekonomiska situationen och handelssituationen.
- c) Alternativa motåtgärder som kan stå till buds.

Vid samrådet ska frågan om begränsningarna är förenliga med punkterna 3 och 4 tas upp. Alla uppgifter av statistisk natur och andra faktauppgifter från Internationella valutafonden som gäller valutor, valutareserver och betalningsbalans ska godtas, och

slutsatserna ska grundas på valutafondens bedömning av betalningsbalanssituationen och den externa finansiella situationen för den berörda Cariforum-staten eller gemenskapen.

Artikel 241

Förhållande till Cotonouavtalet

1. Med undantag av bestämmelserna om utvecklingssamarbete i avdelning II i del 3 av Cotonouavtalet, ska bestämmelserna i detta avtal gälla i de fall då bestämmelserna i detta avtal och bestämmelserna i avdelning II i del 3 av Cotonouavtalet inte överensstämmer med varandra.

2. Inget i detta avtal ska tolkas så att det hindrar gemenskapen eller en avtalsslutande Cariforum-stat från att vidta åtgärder, inklusive handelsrelaterade åtgärder som omfattas av detta avtal, som de anser vara lämpliga, i enlighet med artiklarna 11 b, 96 och 97 i Cotonouavtalet och i enlighet med förfarandena i de artiklarna.

Artikel 242

Förhållande till WTO-avtalet

Parterna är eniga om att inget i detta avtal kräver att de eller de avtalsslutande Cariforum-staterna handlar på ett sätt som är oförenligt med deras åtagande enligt WTO-avtalet.

Artikel 243

Ikraftträdande

1. Detta avtal träder i kraft den första dagen i den månad som följer på den dag då parterna har anmält till varandra att de förfaranden som är nödvändiga för avtalets ikraftträdande har slutförts.

2. Anmälningarna ska sändas till generalsekreteraren för Europeiska unionens råd som ska vara depositarie för det här avtalet.

3. Gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna är eniga om att de i väntan på att avtalet ska träda i kraft helt eller delvis ska tillämpa avtalet provisoriskt. Detta kan ske genom provisorisk tillämpning i enlighet med en avtalsslutande parts lagstiftning eller genom ratificering av avtalet. Provisorisk tillämpning ska anmälas till depositarien. Avtalet ska tillämpas provisoriskt tio (10) dagar efter det att den anmälan om provisorisk tillämpning har mottagits från Europeiska gemenskapen eller från alla de avtalsslutande Cariforum-staterna. Den provisoriska tillämpningen ska börja så snart som möjligt, dock senast den 31 oktober 2008.

4. Trots punkt 3 kan Europeiska gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-staterna vidta åtgärder för att tillämpa avtalet före den provisoriska tillämpningen, i den mån det är möjligt.

*Artikel 244***Varaktighet**

1. Detta avtal ska ingås på obestämd tid.
2. Vardera part eller avtalsslutande Cariforum-stat får säga upp detta avtal genom skriftlig anmälan till de andra parterna.
3. Uppsägningen ska träda i kraft sex månader efter anmälan.

*Artikel 245***Territoriell tillämpning**

Detta avtal ska tillämpas på de territorier där fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen tillämpas på de villkor som anges i det fördraget, å ena sidan, och på de avtalsslutande Cariforum-staternas territorium, å andra sidan. Hänvisningar till *territorium* ska i detta avtal tolkas på detta sätt.

*Artikel 246***Bestämmelser om ändringar**

1. Parterna kan komma överens om att utvidga detta avtal i syfte att bredda och komplettera dess räckvidd i enlighet med deras respektive lagstiftning. Detta kan ske genom att man ändrar det eller genom att man i detta syfte ingår avtal rörande särskilda sektorer eller verksamheter mot bakgrund av de erfarenheter som vunnits under avtalets genomförande. Parterna kan också överväga att revidera avtalet för att utomeuropeiska länder och territorier som är associerade med Europeiska gemenskapen också ska omfattas det.
2. Vad beträffar genomförandet av detta avtal kan varje part framföra förslag om att anpassa det handelsrelaterade samarbetet, med beaktande av de erfarenheter som vunnits under avtalets genomförande.
3. Parterna är eniga om att det kan finnas behov av att revidera detta avtal i samband med att Cotonouavtalet löper ut.

*Artikel 247***Anslutning av nya EU-medlemsstater**

1. Det gemensamma Cariforum-EG-rådet ska underrättas om varje ansökan från tredjeland om medlemskap i Europeiska unionen (EU). Under förhandlingarna mellan EU och kandidatlandet ska gemenskapen lämna alla relevanta upplysningar till

Cariforum-staterna och de ska i sin tur framföra sina synpunkter till gemenskapen så att den till fullo kan beakta dessa. Gemenskapen ska anmäla varje ny anslutning till EU till Cariforum-staterna.

2. En ny medlemsstat i EU ska, genom en bestämmelse härom i anslutningsakten, bli avtalsslutande part i detta avtal från och med dagen för anslutningen. Om akten om anslutningen till EU inte innehåller någon bestämmelse om automatisk anslutning av EU-medlemsstaten till detta avtal, ska den berörda medlemsstaten tillträda avtalet genom deponering av en anslutningshandling hos Europeiska unionens råds generalsekretariat, som ska överlämna bestyrkta kopior till Cariforum-staterna.

3. Parterna ska undersöka konsekvenserna för detta avtal av att nya EU-medlemsstater ansluter sig. Det gemensamma Cariforum-EG-rådet kan besluta om eventuella övergångsåtgärder eller ändringar.

*Artikel 248***Anslutning**

1. Det står alla västindiska stater fritt att ansluta sig till detta avtal på de villkor som ett sådant land och gemenskapen och de avtalsslutande Cariforum-länderna kan enas om, och efter godkännande i enlighet med gemenskapens, de avtalsslutande Cariforum-staternas och det anslutande landets gällande rättsliga förfaranden.
2. Instrumentet avseende anslutningen ska förvaras hos depositarien.

*Artikel 249***Giltiga texter**

Detta avtal är upprättat i två exemplar på bulgariska, danska, engelska, estniska, finska, franska, grekiska, italienska, lettiska, litauiska, maltesiska, nederländska, polska, portugisiska, rumänska, slovakiska, slovenska, spanska, svenska, tjeckiska, tyska och ungerska. Alla texter är lika giltiga.

*Artikel 250***Bilagor**

Bilagorna, protokollen och fotnoterna är en integrerad del av det här avtalet. Tillägg 1 till bilaga III upprättas endast på engelska.

Съставено в Бриджтаун, Барбадос на петнадесети октомври две хиляди и осма година.

Hecho en Bridgetown, Barbados, el quince de octubre de dosmil ocho.

V Bridgetownu na Barbadosu dne patnáctého října dva tisíce osm.

Udfærdiget i Bridgetown, Barbados, den femtende oktober to tusind og otte.

Geschehen zu Bridgetown, Barbados, am fünfzehnten Oktober zweitausendacht.

Kahe tuhande kaheksanda aasta oktoobrikuu viieteistkümnendal päeval Bridgetownis Barbadosel.

Έγινε στο Bridgetown των Μπαρμπάντος, στις δέκα πέντε Οκτωβρίου δύο χιλιάδες οκτώ.

Done at Bridgetown, Barbados on the fifteenth day of October in the year two thousand and eight.

Fait à Bridgetown, la Barbade, le quinze octobre deux mille huit.

Fatto a Bridgetown, Barbados, addì quindici ottobre duemilaotto.

Bridžtaunā, Barbadosā, divtūkstoš astotā gada piecpadsmitajā oktobrī.

Priimta Bridžtaune, Barbadosė, du tūkstančiai aštuntų metų spalio penkioliką antrą dieną.

Kelt Bridgetownban, Barbadoson a kétézer-nyolcadik év október tizenötödik napján.

Magħmul fi Bridgetown, il-Barbados fil-ħmistax-il jum ta' Ottubru tas-sena elfejn u tmienja.

Gedaan te Bridgetown, Barbados, de vijftiende oktober tweeduizend acht.

Sporządzono w Bridgetown na Barbadosie dnia piętnastego października roku dwa tysiące ósmego.

Feito em Bridgetown, Barbados, em quinze de Outubro de dois mil e oito.

Înceiat la Bridgetown, Barbados, la cincisprezece octombrie două mii opt.

V Bridgetowne na Barbadosė dņa pātnāsteho oktōbra dvetisīcosem.

V Bridgetownu, Barbados, dne petnajstega oktobra leta dva tisoč osem.

Tehty Bridgetownissa Barbadosessa viidentenätoista päivänä lokakuuta vuonna kaksituhattakahdeksan.

Utfärdad i Bridgetown, Barbados, den femtonde oktober tjugohundraåtta.

For Antigua and Barbuda

A stylized handwritten signature in black ink, featuring a large, sweeping loop on the left and a long, horizontal stroke extending to the right.

For the Commonwealth of the Bahamas

A handwritten signature in black ink, appearing to be a cursive name with a prominent 'B' at the start.

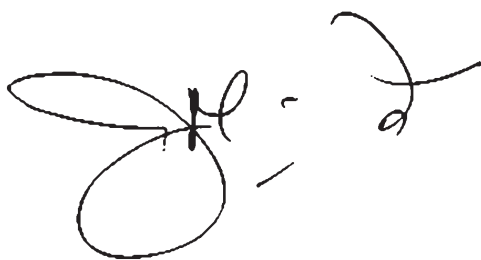
For Barbados

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, circular loop followed by a vertical stroke and a small crossbar.

For Belize

A handwritten signature in black ink, featuring a series of overlapping loops and a horizontal base.

For the Commonwealth of Dominica

A handwritten signature in black ink, showing a large, open loop on the left and a series of smaller, connected strokes on the right.

Por la República Dominicana

A handwritten signature in black ink, appearing to be a cursive name with a prominent 'D' at the start.

For Grenada

A stylized signature consisting of a large loop followed by a horizontal line and a vertical stroke.

For the Republic of Guyana

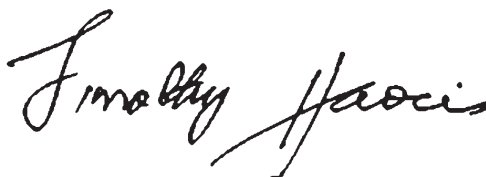
P. Gomes. BRUSSELS, 20 Oct. 2008.

Pour la République d'Haïti

For Jamaica

A cursive signature that appears to read "Kenneth Smith".

For Saint Christopher and Nevis

A cursive signature that appears to read "Timothy Francis".

For Saint Lucia

A signature with multiple horizontal strokes and a large loop.

For Saint Vincent and the Grenadines

A cursive signature that appears to read "D. Slater".

Voor de Republiek Suriname

A signature with a large loop and a horizontal line.

For the Republic of Trinidad and Tobago

A cursive signature that appears to read "Stephen".

Voor het Koninkrijk België
Pour le Royaume de Belgique
Für das Königreich Belgien

Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Diese unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

За Република България

Za Českou republiku

På Kongeriget Danmarks vegne

Für die Bundesrepublik Deutschland

Eesti Vabariigi nimel

Thar cheann Na hÉireann

For Ireland

Για την Ελληνική Δημοκρατία

Por el Reino de España

Pour la République française

Per la Repubblica italiana

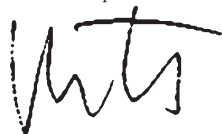
Για την Κυπριακή Δημοκρατία,

Latvijas Republikas vārdā

Lietuvos Respublikos vardu

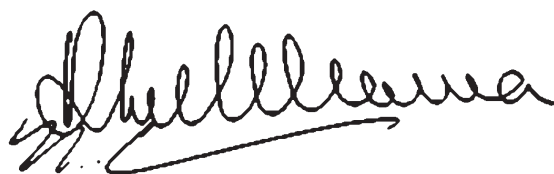
Pour le Grand-Duché de Luxembourg

A Magyar Köztársaság részéről

Għall Malta

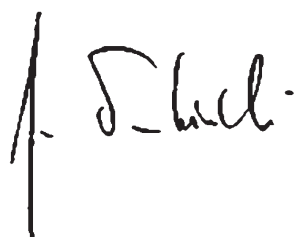
Voor het Koninkrijk der Nederlanden

Für die Republik Österreich

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

Pela República Portuguesa

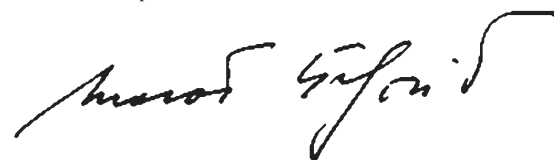
Pentru România

Za Republiko Slovenijo

Za Slovenskú republiku

Suomen tasavallan puolesta

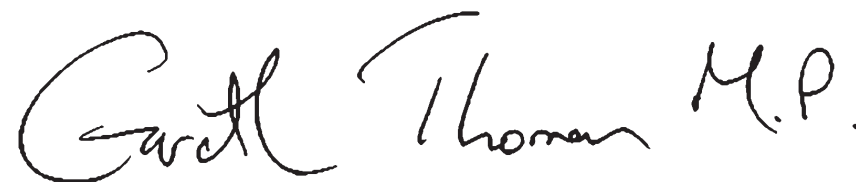
För Republiken Finland

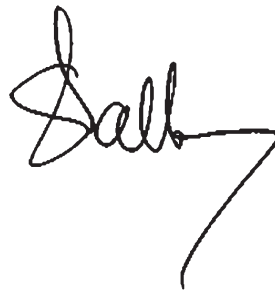
För Konungariket Sverige

For the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

За Европейската общност
 Por la Comunidad Europea
 Za Evropské společenství
 For Det Europæiske Fællesskab
 Für die Europäische Gemeinschaft
 Euroopa Ühenduse nimel
 Για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα
 For the European Community
 Pour la Communauté européenne
 Per la Comunità europea
 Eiropas Kopienas vārdā
 Europos bendrijos vardu
 az Európai Közösség részéről
 Għall-Komunità Ewropea
 Voor de Europese Gemeenschap
 W imieniu Wspólnoty Europejskiej
 Pela Comunidade Europeia
 Pentru Comunitatea Europeană
 Za Európske spoločenstvo
 za Evropsko skupnost
 Euroopan yhteisön puolesta
 På Europeiska gemenskapens vägnar

BILAGA IV

LISTOR PÅ ÅTAGANDEN I FRÅGA OM INVESTERINGAR OCH HANDEL MED TJÄNSTER

EUROPEISKA GEMENSKAPEN

- a) Förteckning över åtaganden enligt artikel 69 (kommersiell närvaro)
- b) Förteckning över åtaganden enligt artikel 78 (gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster)
- c) Förteckning över förbehåll enligt artikel 81 (nyckelpersonal och praktikanter med akademisk examen)
- d) Förteckning över förbehåll enligt artikel 83 (tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis och oberoende yrkesutövare)

CARIFORUM OCH DE AVTALSSLUTANDE CARIFORUM-STATERNA

- e) Förteckning över åtaganden enligt artikel 69 (kommersiell närvaro) inom andra näringsgrenar än tjänstesektorer
- f) Förteckning över åtaganden enligt artiklarna 69, 78, 81 och 83 i tjänstesektorer

Följande förkortningar används i bilaga IV:

Gemenskapen

AT	Österrike
BE	Belgien
BG	Bulgarien
CY	Cypern
CZ	Tjeckien
DE	Tyskland
DK	Danmark
EG	Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater
ES	Spanien
EE	Estland
FI	Finland
FR	Frankrike
EL	Grekland
HU	Ungern
IE	Irland
IT	Italien
LV	Lettland
LT	Litauen
LU	Luxemburg
MT	Malta
NL	Nederländerna
PL	Polen
PT	Portugal
RO	Rumänien
SK	Slovakien
SI	Slovenien
SE	Sverige
UK	Förenade kungariket

CARIFORUM

CAF	Alla Cariforum-staterna (*)
ATG	Antigua och Barbuda
BRB	Barbados

(*) Utom Bahamas och Haiti.

BEL	Belize
DMA	Dominica
DOM	Dominikanska republiken
GRD	Grenada
GUY	Guyana
JAM	Jamaica
KNA	Saint Kitts och Nevis
LCA	Saint Lucia
VCT	Saint Vincent och Grenadinerna
SUR	Surinam
TTO	Trinidad och Tobago

I bilaga IV ska *obundet** avse obundet på grund av bristande teknisk genomförbarhet.

BILAGA IV A

FÖRTECKNING ÖVER ÅTAGANDEN OM KOMMERSIELL NÄRVARO

(som avses i artikel 69)

EUROPEISKA GEMENSKAPEN

1. I nedanstående förteckning över åtaganden anges de näringsgrenar som liberaliserats av gemenskapen enligt artikel 69 och, i form av förbehåll, de begränsningar i fråga om marknadsstillträde och nationell behandling som gäller för företag och investerare från Cariforum-staterna inom dessa näringsgrenar. Förteckningen består av följande:

- a) En första kolumn som anger den sektor eller undersektor som avtalspartens åtagande gäller och räckvidden av de liberaliseringar som förbehållen avser.
- b) En andra kolumn där de tillämpliga förbehållen beskrivs.

Om kolumnen enligt b endast innehåller medlemsstatsspecifika förbehåll, gör de medlemsstater som inte anges där åtaganden för sektorn utan förbehåll (avsaknaden av medlemsstatsspecifika förbehåll för en viss sektor påverkar inte eventuella tillämpliga sektorsövergripande förbehåll eller eventuella sektorsspecifika förbehåll som gäller hela EG).

Åtaganden görs endast för de sektorer eller undersektorer som anges i förteckningen nedan.

2. Vid identifieringen av enskilda sektorer och undersektorer avses med
 - a) *ISIC rev. 3.1* Förenta nationernas internationella näringsgrensindelning (*International Standard Industrial Classification of all Economic Activities*) enligt Förenta nationernas statistikkontor (*Statistical Office of the United Nations, Statistical Papers*), Series M, N° 4, *ISIC REV 3.1*, 2002,
 - b) *CPC den centrala produktindelningen (Central Products Classification)* enligt Förenta nationernas statistikkontors statistiska skrifter (*Statistical Office of the United Nations, Statistical Papers*) Series M, N° 77, *CPC prov*, 1991,
 - c) *CPC ver. 1.0* den centrala produktindelningen (*Central Products Classification*) enligt Förenta nationernas statistikkontors statistiska skrifter (*Statistical Office of the United Nations, Statistical Papers*) Series M, N° 77, *CPC ver 1.0*, 1998.
3. I förteckningen ingår inte åtgärder rörande kvalifikationskrav, kvalificeringsförfaranden, tekniska standarder samt villkor och förfaranden för licensiering, om de inte utgör en begränsning av marknadsstillträde eller nationell behandling enligt artiklarna 67 och 68 i avtalet. Dessa åtgärder (t.ex. krav på att ha licens, skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster, krav på att ha erkända kvalifikationer i reglerade sektorer, krav på att klara särskilda examina, inbegripet språkexamina, icke-diskriminerande krav på att viss verksamhet inte får utövas i skyddade miljöområden eller områden av särskilt historiskt eller konstnärligt intresse) gäller, även om de inte förtecknas, ändå för investerare från den andra parten.
4. I enlighet med artikel 60.3 i avtalet innehåller förteckningen inte åtgärder rörande subventioner som parterna beviljat.
5. I enlighet med artikel 67 i avtalet anges det i förteckningen inte några icke-diskriminerande krav när det gäller olika typer av juridiska företagsformer.
6. De rättigheter och skyldigheter som följer av denna förteckning över åtaganden ska inte ha någon direkt (*self-executing*) effekt och ger alltså inte enskilda fysiska eller juridiska personer några direkta rättigheter.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
ALLA SEKTORER	Fastigheter AT, BG, CY, CZ, DK, EE, ES, EL, FI, HU, IE, IT, LT, LV, MT, PL, RO, SI, SK: Begränsningar av utländska investerars förvärv av mark och fastigheter ⁽¹⁾
ALLA SEKTORER	Samhällsnyttiga tjänster EG: Ekonomisk verksamhet som betraktas som samhällsnyttiga tjänster på nationell eller lokal nivå kan omfattas av offentliga monopol eller ensamrätt för privata operatörer ⁽²⁾.
ALLA SEKTORER	Typ av etablering EG: Behandling som beviljats dotterbolag (till bolag i tredjeland) som instiftats enligt en medlemsstats lag och har sitt säte, sin centrala förvaltning eller sin huvudsakliga verksamhet i gemenskapen utsträcks inte till att omfatta ett tredjelandsbolags filialer eller agenturer i en medlemsstat. BG: För etablering av filialer krävs tillstånd. EE: Minst hälften av styrelsemedlemmarna ska vara bosatta i gemenskapen. FI: En utländsk medborgare som bedriver näringsverksamhet i egenskap av partner i ett finländskt kommandit- eller handelsbolag måste ha ett näringstillstånd och måste vara permanent bosatt i gemenskapen. För alla sektorer utom telekommunikationstjänster gäller krav på medborgarskap och bosättning för minst hälften av ordinarie styrelsemedlemmar och suppleanter. Undantag kan dock beviljas vissa bolag. Om en utländsk organisation avser att bedriva näringsverksamhet eller handel genom att öppna en filial i Finland krävs näringstillstånd. Tillstånd att bilda aktiebolag krävs för utländska organisationer och privatpersoner som inte är medborgare i en EU-medlemsstat. För telekommunikationstjänster krävs varaktig bosättning för hälften av bolagsgrundarna och hälften av styrelsemedlemmarna. Om bolagsgrundaren är en juridisk person gäller bosättningskravet den juridiska personen. IT: För tillträde till verksamhet inom industri, handel eller hantverk krävs bosättningsstillstånd och ett särskilt godkännande för att bedriva verksamheten. BG, PL: Ett representationskontor får endast ägna sig åt reklam och marknadsföring för det utländska moderbolag som kontoret representerar. PL: Med undantag för finansiella tjänster, obundet för filialer. Investerare från länder utanför EU kan bedriva ekonomisk verksamhet endast genom kommanditbolag, handelsbolag och aktiebolag (för juridiska tjänster endast handelsbolag och kommanditbolag). RO: Den verkställande direktören eller styrelseordföranden samt hälften av styrelsemedlemmarna i affärsföretag ska vara rumänska medborgare om inget annat anges i bolagsavtalet eller i bolagets stadgar. Majoriteten av affärsföretagens revisorer samt deras ställföreträdare ska vara rumänska medborgare. SE: Ett utländskt bolag (som inte har bildat någon juridisk person i Sverige) ska bedriva sin affärsverksamhet genom en i Sverige etablerad filial med självständig förvaltning och separat bokföring. Byggprojekt som varar högst ett år är undantagna från kraven på etablering av en filial eller registrering av en företrädare som är bosatt i Sverige. Ett aktiebolag kan bildas av en eller flera grundare. En bolagsgrundare ska antingen vara bosatt i Sverige eller vara en svensk juridisk person. Ett handelsbolag kan endast vara grundare om varje bolagsman är bosatt i Sverige. Motsvarande villkor gäller för etablering av alla andra slags juridiska personer. Minst hälften av styrelsemedlemmarna ska vara bosatta i Sverige. Utländska eller svenska medborgare som inte är bosatta i Sverige och som önskar bedriva affärsverksamhet i Sverige ska utse och hos den lokala myndigheten registrera en i Sverige bosatt representant som ansvarig för denna verksamhet. Undantag från bosättningskravet kan göras om det kan styrkas att det inte är nödvändigt i ett visst fall.

⁽¹⁾ När det gäller tjänstesektorer håller sig dessa begränsningar inom ramen för vad som anges i gällande Gatsåtaganden.

⁽²⁾ Eftersom samhällsnyttiga tjänster ofta även förekommer på en nivå under den centrala, är det inte lämpligt att göra en detaljerad och uttömmande sektorspecifik lista. För överskådlighetens skull anges de sektorer där samhällsnyttiga tjänster har en central roll på ett översiktligt och icke uttömmande sätt i särskilda fotnoter i denna lista på åtaganden.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
	SI: Utländska företag får inrätta filialer under förutsättning att moderföretaget under minst ett år varit registrerat i ett domstolsregister i företagets ursprungsland. SK: En utländsk fysisk person vars namn ska registreras i handelsregistret som en person som är bemyndigad att handla på näringsidkarens vägnar måste lämna in ett bosättningsstillstånd för Slovakien.
ALLA SEKTORER	Investeringar ES: För investeringar i Spanien av utländska statliga och offentliga organ (som vanligen har andra intressen utöver de ekonomiska), direkt eller genom företag eller andra juridiska personer som direkt eller indirekt kontrolleras av utländska regeringar, krävs förhandsgodkännande från regeringen. BG: I företag där det offentliga (stat eller kommuner) andel av det egna kapitalet överstiger 30 % krävs tillstånd för överföring av dessa andelar till tredje part. Viss ekonomisk verksamhet med anknytning till utnyttjande eller användning av statlig eller offentlig egendom omfattas av koncessioner som beviljas i enlighet med lagen om koncessioner. Utländska investerare får inte delta i privatiseringar. Utländska investerare och bulgariska juridiska personer med utländskt kontrollerande innehav behöver tillstånd för a) prospektering, utveckling eller utvinning av naturresurser från den territoriella kontinentalsockeln eller den exklusiva ekonomiska zonen och b) förvärv av ett kontrollerande innehav i företag som bedriver sådan verksamhet som avses i a). FR: För utländska köp av mer än 33,33 % av kapitalandelarna eller rösträtterna i ett befintligt franskt företag eller 20 % i börsnoterade franska företag gäller följande bestämmelse: — Fritt att göra investeringar som understiger 7,6 miljoner EUR i franska företag med en omsättning på högst 76 miljoner EUR, efter det att 15 dagar förflutit efter förhandsanmälan och kontroll av att de fastställda beloppen följs. — En månad efter förhandsanmälan anses köpet ha godkänts om inte ekonomiministern i undantagsfall utövat sin rätt att skjuta upp investeringen. Utländskt delägarskap i nyligen privatiserade företag kan begränsas till en viss andel av de aktier som bjuds ut till allmänheten och som fastställs av Frankrikes regering från fall till fall. För etablering inom en viss affärsverksamhet eller näring eller inom ett visst hantverk krävs ett särskilt godkännande om verkställande direktören inte har permanent bosättningsstillstånd. FI: Utländska ägares förvärv av aktier som ger mer än en tredjedel av rösträtterna i ett större finländskt bolag eller ett större företag (med mer än 1 000 anställda eller med en omsättning på över 168 miljoner EUR eller med en balansomslutning på över 168 miljoner EUR) måste godkännas av de finska myndigheterna. Godkännande kan endast vägras om ett viktigt nationellt intresse är i fara. Dessa begränsningar gäller inte telekommunikationstjänster. HU: Obundet för utländskt ägande i företag som nyligen privatiserats. IT: Nyligen privatiserade företag kan beviljas eller få behålla ensamrätt. Rösträtten i nyligen privatiserade företag kan i vissa fall vara begränsad. Under en period av fem år kan det för förvärv av stora aktieposter i företag verkamma inom försvar, transporttjänster, telekommunikation och energi krävas godkännande från behöriga myndigheter.
ALLA SEKTORER	Geografiska zoner FI: På Åland: Begränsningar av etableringsrätten för fysiska personer som inte har regionalt åländskt medborgarskap och för juridiska personer utan tillstånd från de åländska behöriga myndigheterna.
1. JORDBRUK, JAKT, SKOGSBRUK	
A. Jordbruk, jakt (ISIC rev. 3.1: 011, 012, 013, 014, 015) utom rådgivnings- och konsulttjänster ⁽¹⁾	AT, HU, MT, RO: Obundet för jordbruk CY: Ägande av investerare från länder utanför EU tillåtet till högst 49 %.

⁽¹⁾ Rådgivnings- och konsulttjänster som avser jordbruk, jakt, skogsbruk och fiske finns i avsnittet FÖRETAGSTJÄNSTER under punkt 6 F och 6 F g.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
	FR: Det krävs tillstånd för att investerare från länder utanför EU ska få bilda jordbruksföretag och förvärva vingårdar. IE: Det krävs tillstånd för att personer som är bosatta i ett land utanför EU ska få bilda företag inom mjölkframställning.
B. Skogsbruk (ISIC rev. 3.1: 020) utom rådgivnings- och konsulttjänster ⁽¹⁾	BG: Obundet för skogsbruk
2. FISKE OCH VATTENBRUK	
(ISIC rev.3.1: 0501, 0502) utom rådgivnings- och konsulttjänster ⁽¹⁾	AT: Minst 25 % av fartygen måste vara registrerade i Österrike. BE, FI, IE, LV, NL, PT, SK: Utländska investerare som inte har bildat företag i och inte har sitt säte i Belgien, Finland, Irland, Lettland, Nederländerna, Portugal eller Slovakien får inte äga fartyg under belgisk, finsk, irländsk, lettisk, nederländsk, portugisisk respektive slovakisk flagg. CY, EL: Ägande av investerare från länder utanför EU tillåtet till högst 49 %. DK: Personer bosatta i länder utanför EU får inte äga en tredjedel eller mer av ett företag som ägnar sig åt kommersiellt fiske. Personer som är bosatta i länder utanför EU får endast äga fartyg under dansk flagg om det sker genom ett företag bildat i Danmark. FR: Personer som är medborgare i länder utanför EU får inte vara ägare i odlingar av fisk/skaldjur/alger i kustområden som är statlig egendom. Utländska investerare som inte har bildat företag i och inte har sitt säte i Frankrike får äga högst 50 % av ett fartyg under fransk flagg. DE: Tillstånd för havsfiske beviljas endast fartyg med rätt att segla under tysk flagg. Det handlar om fiskefartyg där en majoritet av andelarna ägs av EU-medborgare eller företag som bildats i enlighet med gemenskapens bestämmelser och som har sin huvudsakliga verksamhet i en medlemsstat. Användningen av fartygen måste ledas och övervakas av personer bosatta i Tyskland. För att erhålla tillstånd för fiske måste varje fiskefartyg registreras i den delstat vid kusten där det har sin hemmahamn. EE: Fartyg har rätt att segla under estnisk flagg om de är placerade i Estland och ägarmajoriteten utgörs av estniska medborgare i ett privat företag eller företag med inslag av offentligt ägande eller andra juridiska personer med säte i Estland och majoriteten av rösträtterna i styrelsen innehas av estniska medborgare. BG, HU, LT, MT, RO: Obundet. IT: Utländska medborgare från tredjeländer får inte inneha en majoritetsandel i fartyg under italiensk flagg eller ett majoritetsintresse i rederier med säte i Italien. Fiske i italienska territorialvatten är förbehållet fartyg under italiensk flagg. SE: Utländska investerare som inte har bildat företag i och inte har sitt säte Sverige får äga högst 50 % av ett fartyg under svensk flagg. Det krävs tillstånd för att utländska investerare ska få förvärva 50 % eller mer av andelarna i företag som ägnar sig åt kommersiellt fiske i svenska vatten. SI: Fartyg har rätt att segla under slovensk flagg om det ägs till minst 50 % av medborgare i EU-medlemsstater eller juridiska personer med säte i en EU-medlemsstat. UK: Förbehåll för förvärf av fartyg under brittisk flagg, såvida inte investeringen till minst 75 % ägs av brittiska medborgare eller av företag som till minst 75 % ägs av brittiska medborgare, i samtliga fall bosatta och med säte i Förenade kungariket. Fartygen måste förvaltas, ledas och kontrolleras från Förenade kungariket.

⁽¹⁾ Rådgivnings- och konsulttjänster som avser jordbruk, jakt, skogsbruk och fiske finns i avsnittet FÖRETAGSTJÄNSTER under punkt 6 F f och 6 F g.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
3. UTVINNING AV MINERAL ⁽¹⁾	
A. Brytning av kol och lignit, utvinning av torv (ISIC rev. 3.1: 10) B. Utvinning av råpetroleum och naturgas ⁽²⁾ (ISIC rev. 3.1: 1110) C. Utvinning av metallmalmer (ISIC rev. 3.1: 13) D. Annan utvinning av mineral (ISIC rev. 3.1: 14)	EG: Investerare från länder som är energileverantörer kan förhindras från att förvärva ett kontrollerande innehav av verksamheten. Obundet för direkta filialer (bolagsbildning krävs). Obundet för utvinning av råpetroleum och naturgas.
4. TILLVERKNING ⁽³⁾	
A. Livsmedels- och dryckesvaruframställning (ISIC rev. 3.1: 15)	Inga.
B. Tobaksvarutillverkning (ISIC rev. 3.1: 16)	Inga.
C. Textilvarutillverkning (ISIC rev. 3.1: 17)	Inga.
D. Tillverkning av kläder; pälsbearbetning (ISIC rev. 3.1: 18)	Inga.
E. Garvning och annan läderbearbetning; tillverkning av reseffekter, handväskor, sadelmakeriarbeten och skodon (ISIC rev. 3.1: 19)	Inga.
F. Tillverkning av trä och varor av trä och kork, utom möbler; tillverkning av varor av halm och flättningsmaterial (ISIC rev. 3.1: 20)	Inga.
G. Pappers- och pappersvarutillverkning (ISIC rev. 3.1: 21)	Inga.
H. Förlagsverksamhet, grafisk produktion och reproduktion av inspelningar ⁽³⁾ (ISIC rev. 3.1: 22), utom förlagsverksamhet och grafisk produktion på arvodes- eller kontraktbasis ⁽⁴⁾	IT: Krav på medborgarskap för ägare av förlag och tryckerier.
I. Tillverkning av stenkolsprodukter (ISIC rev. 3.1: 231)	Inga.
J. Petroleumraffinering ⁽¹⁾ (ISIC rev. 3.1: 232)	EG: Investerare från länder som är energileverantörer kan förhindras från att förvärva ett kontrollerande innehav av verksamheten. Obundet för direkta filialer (bolagsbildning krävs).

⁽¹⁾ Den sektorsövergripande begränsningen för samhällsnyttiga tjänster gäller.

⁽²⁾ Omfattar inte rådgivningstjänster rörande tillverkning, som ingår i FÖRETAGSTJÄNSTER under 6 F h.

⁽³⁾ Sektorn är begränsad till tillverkning. Den omfattar inte verksamhet som rör audiovisuella tjänster eller har kulturellt innehåll.

⁽⁴⁾ Förlagsverksamhet och grafisk produktion på arvodes- eller kontraktbasis ingår i FÖRETAGSTJÄNSTER under 6 F p.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
K. Tillverkning av kemikalier och kemiska produkter utom sprängämnen (ISIC rev. 3.1: 24 utom tillverkning av sprängämnen)	Inga.
L. Tillverkning av gummi- och plastvaror (ISIC rev. 3.1: 25)	Inga.
M. Tillverkning av icke-metalliska mineraliska produkter (ISIC rev. 3.1: 26)	Inga.
N. Stål- och metallframställning (ISIC rev. 3.1: 27)	Inga.
O. Tillverkning av metallvaror utom maskiner och utrustning (ISIC rev. 3.1: 28)	Inga.
P. Tillverkning av maskiner	
a) Tillverkning av maskiner för allmänt ändamål (ISIC rev. 3.1: 291)	Inga.
b) Tillverkning av maskiner för särskilt ändamål utom vapen och ammunition (ISIC rev. 3.1: 2921, 2922, 2923, 2924, 2925, 2926, 2929)	Inga
c) Tillverkning av hushållsapparater som inte ingår i annan undersektor (ISIC rev. 3.1: 293)	Inga.
d) Tillverkning av kontorsmaskiner och datorer (ISIC rev. 3.1: 30)	Inga.
e) Tillverkning av andra elektriska maskiner och artiklar som inte ingår i annan undersektor (ISIC rev. 3.1: 31)	Inga.
f) Tillverkning av radio, TV- och kommunikationsutrustning (ISIC rev. 3.1: 32)	Inga.
Q. Tillverkning av precisionsinstrument, medicinska och optiska instrument samt ur (ISIC rev. 3.1: 33)	Inga.
R. Tillverkning av motorfordon, släpfordon och påhängsvagnar (ISIC rev. 3.1: 34)	Inga.
S. Tillverkning av annan (icke-militär) transportutrustning (ISIC rev. 3.1: 35 utom tillverkning av militära fartyg och flygplan och annan transportutrustning för militära ändamål)	Inga.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
T. Tillverkning av möbler; annan tillverkning (ISIC rev. 3.1: 361, 369)	Inga.
U. Materialåtervinning (ISIC rev. 3.1: 37)	Inga.
5. PRODUKTION, ÖVERFÖRING OCH DISTRIBUTION FÖR EGEN RÄKNING AV EL, GAS, ÅNGA OCH VARMTVATTEN ⁽¹⁾ (utom kärnkraftsbaserad elproduktion)	
A. Produktion av el; överföring och distribution av el för egen räkning (ingår i ISIC rev. 3.1: 4010) ⁽²⁾	EG: Investerade från länder som är energileverantörer kan förhindras från att förvärva ett kontrollerande innehav av verksamheten. Obundet för direkta filialer (bolagsbildning krävs).
B. Gasförsörjning; distribution av gasformiga bränslen via rörnät för egen räkning (ingår i ISIC rev. 3.1: 4020) ⁽³⁾	EG: Investerade från länder som är energileverantörer kan förhindras från att förvärva ett kontrollerande innehav av verksamheten. Obundet för direkta filialer (bolagsbildning krävs).
C. Produktion av ånga och varmvatten; distribution av ånga och varmvatten för egen räkning (ingår i ISIC rev. 3.1: 4030) ⁽⁴⁾	EG: Investerade från länder som är energileverantörer kan förhindras från att förvärva ett kontrollerande innehav av verksamheten. Obundet för direkta filialer (bolagsbildning krävs).
6. FÖRETAGSTJÄNSTER	
A. Professionella tjänster	
a) Juridiska tjänster (CPC 861) ⁽⁵⁾ (utom juridisk rådgivning samt juridiska handlings- och intygstjänster som tillhandahålls av jurister som anförtratts offentliga uppgifter, t.ex. notaries, <i>huissiers de justice</i> och andra <i>officiers publics et ministériels</i>)	AT: Utländska juristers (som måste vara fullt kvalificerade enligt lagstiftningen i sina hemländer) aktieäggande och andelar i rörelseresultatet för en advokatbyrå får inte överstiga 25 %. De får inte ha ett avgörande inflytande på beslutsfattandet. BE: Kvoter tillämpas för att uppträda inför <i>Cour de cassation</i> i icke-brottmål. FR: Juristers tillträde till yrkena <i>avocat auprès de la Cour de Cassation</i> och <i>avocat auprès du Conseil d'Etat</i> omfattas av kvoter.

⁽¹⁾ Den sektorsövergripande begränsningen för samhällsnyttiga tjänster gäller.

⁽²⁾ Omfattar inte drift av elöverförings- och eldistributionssystem på avgifts- eller kontraktbasis, som ingår i ENERGITJÄNSTER.

⁽³⁾ Omfattar inte transport av naturgas och gasformiga bränslen via gasledningar, överföring och distribution av gas på avgifts- eller kontraktbasis och försäljning av naturgas och gasformiga bränslen, som ingår i ENERGITJÄNSTER.

⁽⁴⁾ Omfattar inte överföring och distribution av ånga och varmvatten på avgifts- eller kontraktbasis och försäljning av ånga och varmvatten, som ingår i ENERGITJÄNSTER.

⁽⁵⁾ Omfattar juridisk rådgivning, juridisk representation, juridiska skiljemanna- och förliknings-/medlingstjänster samt juridiska handlings- och intygstjänster. Tillhandahållande av juridiska tjänster är endast tillåtet i folkrätten, EG-rätten och rätten i varje jurisdiktion om investeringen eller dennes personal är behörig att vara verksam som jurist och är, i likhet med tillhandahållande av andra tjänster, föremål för tillämpliga villkor och förfaranden för licensiering i Europeiska unionens medlemsstater. För jurister som tillhandahåller tjänster i fråga om folkrätt och utländsk rätt kan dessa bl.a. bestå i följande av lokala uppförandekoder, användning av hemlandets yrkestitel (om man inte fått erkännande med värdlandets yrkestitel), försäkringskrav, enkel registrering hos värdlandets advokatsamfund eller förenklad antagning till värdlandets advokatsamfund genom ett lämplighetstest och juridisk eller yrkesmässig hemvist i värdlandet. Juridiska tjänster i fråga om EG-rätt ska i princip utföras av eller genom en advokat som är medlem i ett advokatsamfund i EG och som agerar i eget namn, och juridiska tjänster i fråga om rätten i en av Europeiska unionens medlemsstater ska i princip utföras av eller genom en advokat som är medlem i denna medlemsstats advokatsamfund och som agerar i eget namn. Det kan därför krävas fullt medlemskap i advokatsamfundet i den aktuella medlemsstaten i Europeiska unionen för att uppträda som ombud inför domstolar och andra behöriga myndigheter i EG eftersom det inbegriper utövande av EG-processrätt och nationell processrätt. I vissa medlemsstater är utländska jurister som inte är fullständiga medlemmar i advokatsamfundet emellertid tillåtna att uppträda som ombud i civilrättsliga förfaranden för en part som är medborgare i eller hör till de stater där juristen har rätt att utöva sitt yrke.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
	DK: Endast advokater med dansk auktorisation och advokatbyråer som är registrerade i Danmark får äga andelar i en dansk advokatbyrå. Endast advokater med dansk auktorisation får sitta i styrelsen eller ingå i ledningen för en dansk advokatbyrå. För att erhålla dansk auktorisation krävs en dansk juridisk examen. FR: Vissa företagsformer (<i>association d'avocats</i> och <i>société en participation d'avocat</i>) är förbehållna jurister som är medlemmar i advokatsamfundet. I en advokatbyrå som tillhandahåller tjänster som rör fransk rätt eller gemenskapsrätt ska minst 75 % av partnerna med 75 % av andelarna vara jurister som är medlemmar av det franska advokatsamfundet. HU: Kommersiell närvaro ska ske i form av partnerskap med en ungersk advokat (<i>ügyvéd</i>), ett advokatkontor (<i>ügyvédi iroda</i>) eller ett representationskontor. PL: Andra företagsformer är öppna för advokater från andra EU-medlemsstater, men utländska advokater kan endast verka genom handelsbolag och kommanditbolag.
b) 1. Redovisnings- och bokföringstjänster (CPC 86212 utom revision, CPC 86213, CPC 86219 och CPC 86220)	AT: Utländska revisorers (som måste vara godkända enligt lagstiftningen i sina hemländer) aktieäggande och andelar i rörelseresultatet för en österrikisk juridisk person får inte överstiga 25 %, om de inte är medlemmar i den österrikiska yrkesorganisationen. CY: Godkännandet sker efter ekonomisk behovsprövning. Huvudsakligt kriterium: Sysselsättningssituationen i undersektorn. DK: Det krävs tillstånd från <i>Erhvervs- og Selskabsstyrelsen</i> för att utländska revisorer ska få bilda partnerskap med danska godkända revisorer.
2. Revisorstjänster (CPC 86211 och 86212 utom redovisning)	AT: Utländska revisorers (som måste vara godkända enligt lagstiftningen i sina hemländer) aktieäggande och andelar i rörelseresultatet för en österrikisk juridisk person får inte överstiga 25 procent, om de inte är medlemmar i den österrikiska yrkesorganisationen. CY: Godkännandet sker efter ekonomisk behovsprövning. Huvudsakligt kriterium: Sysselsättningssituationen i undersektorn. CZ och SK: Minst 60 % av kapitalandelarna eller rösträtterna är reserverade för landets egna medborgare. DK: Det krävs tillstånd från <i>Erhvervs- og Selskabsstyrelsen</i> för att utländska revisorer ska få bilda partnerskap med danska godkända revisorer. FI: Krav på bosättning för minst en av revisorerna i ett finskt aktiebolag. LV: I ett företag med auktoriserade revisorer ska mer än 50 % av kapitalandelarna med rösträtter ägas av auktoriserade revisorer eller företag med auktoriserade revisorer från länder som är EU-medlemsstater. LT: Minst 75 % av andelarna ska ägas av revisorer eller revisorsföretag från länder som är EU-medlemsstater. SE: Endast revisorer som är godkända i Sverige får utföra lagstadgad revisionsverksamhet inom vissa juridiska enheter, bl.a. alla aktiebolag. Endast sådana personer får vara delägare eller partner i företag som bedriver kvalificerad revisionsverksamhet (för officiella ändamål). Krav på bosättning för godkännande. SI: Utländska personer i revisionsbyråer får inte inneha mer än 49 % av aktiekapitalet.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
c) Skatterådgivning (CPC 863) ⁽¹⁾	AT: Utländska skatterådgivares (som måste vara godkända enligt lagstiftningen i sina hemländer) aktieäggande och andelar i rörelseresultatet för en österrikisk juridisk person får inte överstiga 25 %. Detta gäller endast personer som inte är medlemmar i den österrikiska yrkesorganisationen CY: Godkännandet sker efter ekonomisk behovsprövning. Huvudsakligt kriterium: Sysselsättningssituationen i undersektorn.
d) Arkitekttjänster och e) Stadsplanering och landskaps- arkitektur (CPC 8671 och 8674)	BG: När det gäller projekt av nationell eller regional betydelse får utländska investerare endast verka i partnerskap med eller som underleverantörer till lokala investerare. LV: För arkitekttjänster: För att få tillstånd för att bedriva affärsverksamhet med fullständigt juridiskt ansvar och rätt att underteckna projekt krävs tre års praktik i Lettland inom projektering samt universitetsexamen.
f) Ingenjörstjänster och g) Integrerade tekniska tjänster (CPC 8672 och 8673)	BG: När det gäller projekt av nationell eller regional betydelse får utländska investerare endast verka i partnerskap med eller som underleverantörer till lokala investerare.
h) Läkare-, tandläkar- och psyko- logtjänster (CPC 9312 och ingår i 85201)	AT: Obundet utom för tandvård och för psykologer och psykoterapeuter. I dessa fall: Inga. DE: Ekonomisk behovsprövning när läkare och tandläkare ges tillstånd att behandla personer som omfattas av allmänna sjukförsäkringssystem. Huvudsakligt kriterium: Brist på läkare och tandläkare i en viss region. FI: Obundet. FR: Andra företagsformer är öppna för investerare från andra EU-medlemsstater, men utländska investerare kan endast verka genom <i>société d'exercice libéral</i> och <i>société civile professionnelle</i>. LV: Ekonomisk behovsprövning. Huvudsakligt kriterium: Brist på läkare och tandläkare i en viss region. BG, LT: För tillhandahållande av tjänster krävs ett godkännande som är baserat på en plan för hälso-tjänster som är utarbetad efter de behov som finns och med beaktande av befolkningen och befintlig läkarvård och tandvård. SI: Obundet för socialmedicin, sanitära, epidemiologiska och miljömedicinska tjänster, tillhandahållande av blod, blodprodukter och transplanterat samt obduktion. UK: Läkares etablering inom ramen för det offentliga sjukvårdssystemet (<i>National Health Service</i>) är underställd vårdpersonalplanering.
i) Veterinärtjänster (CPC 932)	AT: Obundet. BG: Ekonomisk behovsprövning. Huvudsakliga kriterier: Befolkning och de befintliga mottagningsarnas geografiska spridning. HU: Ekonomisk behovsprövning. Huvudsakligt kriterium: Arbetsmarknadsförhållandena inom sektorn.
j) 1. Barnmorsketjänster (ingår i CPC 93191)	BG, FI, MT, SI: Obundet. FR: Andra företagsformer är öppna för investerare från andra EU-medlemsstater, men utländska investerare kan endast verka genom <i>société d'exercice libéral</i> och <i>société civile professionnelle</i>. LT: Ekonomisk behovsprövning kan komma att göras. Huvudsakligt kriterium: Sysselsättningssituationen i undersektorn.

⁽¹⁾ Omfattar inte juridisk rådgivning och juridisk representation i skattefrågor, som ingår i 6 A a. Juridiska tjänster.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
2. Tjänster som tillhandahålls av sjuksköterskor, sjukgymnaster och paramedicinsk personal (ingår i CPC 93191)	AT: Utländska investerare är endast tillåtna inom följande verksamhet: sjuk-sköterskor, sjukgymnaster, arbetsterapeuter, logoterapeuter, dietister och närings-terapeuter. BG, MT: Obundet. FI, SI: Obundet för sjukgymnaster och paramedicinsk personal. FR: Andra företagsformer är öppna för investerare från andra EU-medlemsstater, men utländska investerare kan endast verka genom <i>société d'exercice libéral</i> och <i>société civile professionnelle</i>. LT: Ekonomisk behovsprövning kan komma att göras. Huvudsakligt kriterium: Sysselsättningssituationen i undersektorn. LV: Ekonomisk behovsprövning för utländska sjukgymnaster och paramedicinsk personal. Huvudsakligt kriterium: Sysselsättningssituationen i en viss region.
k) Detaljhandelsförsäljning av läkemedel och detaljhandelsförsäljning av sjukvårdsartiklar (CPC 63211) och andra tjänster som tillhandahålls av farmaceuter ⁽¹⁾	AT, BG, CY, FI, MT, PL, RO, SE, SI: Obundet. BE, DE, DK, EE, ES, FR, IT, HU, IE, LV, PT, SK: Godkännandet sker efter ekonomisk behovsprövning. Huvudsakliga kriterier: Befolkning samt de befintliga apotekens geografiska spridning.
B. Data- och tillhörande tjänster (CPC 84)	Inga.
C. Forsknings- och utvecklings-tjänster ⁽²⁾	EG: När det gäller offentligt finansierade FoU-tjänster kan ensamrätt och/eller tillstånd endast ges till fysiska personer som är medborgare i en EU-medlemsstat och juridiska personer med säte i gemenskapen.
a) FoU-tjänster inom naturvetenskap (CPC 851)	
b) FoU-tjänster inom socialvetenskap och humaniora (CPC 852 utom psykolog-tjänster) ⁽³⁾	
c) Tvärvetenskapliga FoU-tjänster (CPC 853)	
D. Tjänster avseende fast egen-dom ⁽⁴⁾	Inga.
a) Som rör egen eller hyrd egen-dom (CPC 821)	
b) Med fast lön eller på kontraktbasis (CPC 822)	Inga.
E. Uthyrning/Leasing utan operator	
a) Som rör fartyg (CPC 83103)	LT: Fartygen måste ägas av litauiska fysiska personer eller företag med säte i Litauen. SE: För att segla under svensk flagg krävs bevis för dominerande svenskt inflytande i verksamheten om det finns utländska ägarintressen i fartyget.

⁽¹⁾ Tillhandahållande av läkemedel till allmänheten är, i likhet med tillhandahållande av andra tjänster, föremål för tillämpliga villkor och förfaranden för licensiering och kvalificering i Europeiska unionens medlemsstater. Som en allmän regel är denna verksamhet förbehållen farmaceuter. I vissa medlemsstater är endast tillhandahållande av receptbelagda läkemedel förbehållet farmaceuter.

⁽²⁾ Den sektorsövergripande begränsningen för samhällsnyttiga tjänster gäller.

⁽³⁾ Del av CPC 85201 som ingår i 6 A h – Läkär- och tandläkartjänster.

⁽⁴⁾ Tjänsten i fråga rör fastighetsmäklares verksamhet och påverkar inte rättigheter/begränsningar för fysiska och juridiska personer som köper fast egendom.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
b) Som rör luftfartyg (CPC 83104)	EG: Luftfartyg som används av gemenskapens flygbolag måste vara registrerade i den medlemsstat som har utfärdat tillstånd för flygbolaget eller i ett annat EU-land. Luftfartyget måste ägas antingen av fysiska personer som uppfyller särskilda krav på medborgarskap eller av juridiska personer som uppfyller särskilda krav som rör ägande av kapital och inflytande (bl.a. avseende styrelsemedlemmarnas medborgarskap). Dispens kan beviljas för kortfristiga leasingkontrakt eller under exceptionella omständigheter.
c) Som rör annan transportutrustning (CPC 83101, CPC 83102 och CPC 83105)	Inga.
d) Som rör andra maskiner eller annan utrustning (CPC 83106, CPC 83107, CPC 83108 och CPC 83109)	Inga.
e) Som rör hushållsartiklar och varor för personligt bruk (CPC 832)	AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK, UK: Obundet för CPC 83202.
f) Uthyrning av telekommunikationsutrustning (CPC 7541)	Inga.
F. Andra företagstjänster	
a) Reklam (CPC 871)	Inga.
b) Marknads- och opinionsundersökningar (CPC 864)	Inga.
c) Konsulttjänster inom organisationsledning (CPC 865)	Inga.
d) Tjänster i anslutning till organisationskonsulttjänster (CPC 866)	HU: Obundet för medlings- och förlikningstjänster (CPC 86602).
e) Teknisk provning och analys ⁽¹⁾ (CPC 8676)	Inga.
f) Rådgivnings- och konsulttjänster som rör jordbruk, jakt och skogsbruk (ingår i CPC 881)	Inga.
g) Rådgivnings- och konsulttjänster som rör fiske (ingår i CPC 882)	Inga.

⁽¹⁾ Den sektorsövergripande begränsningen för samhällsnyttiga tjänster gäller teknisk provning och analys som är obligatorisk för beviljande av försäljningstillstånd eller användningstillstånd (t.ex. bilprovning, livsmedelsinspektion).

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
h) Rådgivnings- och konsulttjänster som rör tillverkning (ingår i CPC 884 och CPC 885)	Inga.
i) Rekrytering och urval av personal	
1. Chefsrekrytering (CPC 87201)	BG, CY, CZ, DE, EE, FI, LV, LT, MT, PL, PT, RO, SK, SI: Obundet.
2. Personalförmedling (CPC 87202)	AT, BG, CY, CZ, EE, FI, LV, LT, MT, PL, PT, RO, SK: Obundet. BE, FR, IT: Statligt monopol. DE: Godkännandet sker efter ekonomisk behovsprövning. Huvudsakliga kriterier: Sysselsättningssituationen och arbetsmarknadens utveckling.
3. Förmedling av kontorspersonal (CPC 87203)	AT, BG, CY, CZ, DE, EE, FI, LV, LT, MT, PL, PT, RO, SK, SI: Obundet. IT: Statligt monopol.
4. Modellagenturtjänster (ingår i CPC 87209)	Inga.
j) 1. Detektiv- och bevakningstjänster (CPC 87301)	BE, BG, CY, CZ, DE, ES, EE, FR, EL, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI: Obundet.
2. Säkerhetstjänster (CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304 och CPC 87305)	DK: Krav på medborgarskap och bosättning för styrelsemedlemmarna. Obundet för flygplatsbevakning BG, CY, CZ, EE, FI, LV, LT, MT, PL, RO, SI, SK: Licens kan endast beviljas landets egna medborgare och organisationer som är registrerade i landet. ES: Obundet för direkta filialer (bolagsbildning krävs). Tillstånd krävs innan verksamhet kan bedrivas.
k) Vetenskapliga och tekniska konsulttjänster ⁽¹⁾ (CPC 8675)	FR: Utländska investerare behöver särskilt tillstånd för prospektering.
l) 1. Underhåll och reparation av fartyg (ingår i CPC 8868)	Inga.
2. Underhåll och reparation av utrustning för järnvägs-transport (ingår i CPC 8868)	LV: Statligt monopol. SE: Ekonomisk behovsprövning för investerare som vill inrätta sin egen terminalinfrastruktur. Huvudsakliga kriterier: Utrymmes- och kapacitetsbegränsningar
3. Underhåll och reparation av motorfordon, motorcyklar, snöskotrar och vägtransportutrustning (CPC 6112, CPC 6122, ingår i CPC 8867 och CPC 8868)	SE: Ekonomisk behovsprövning för investerare som vill inrätta sin egen terminalinfrastruktur. Huvudsakliga kriterier: Utrymmes- och kapacitetsbegränsningar.

⁽¹⁾ Den sektorsövergripande begränsningen för samhällsnyttiga tjänster gäller viss verksamhet som rör gruvdrift (mineraler, olja, gas, osv.).

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
4. Underhåll och reparation av luftfartyg och delar till luftfartyg (ingår i CPC 8868)	Inga.
5. Underhåll och reparation av metallvaror, maskiner (inte kontorsmaskiner), utrustning (inte transport- och kontorsutrustning) samt hushållsartiklar och personliga artiklar ⁽¹⁾ (CPC 633, CPC 7545, CPC 8861, CPC 8862, CPC 8864, CPC 8865 och CPC 8866)	Inga.
m) Tjänster som omfattar rengöring av byggnader (CPC 874)	Inga.
n) Fototjänster (CPC 875)	Inga.
o) Paketering (CPC 876)	Inga.
p) Tryckning och förlagsverksamhet (CPC 88442)	LT, LV: Etableringsrätt inom förlagsverksamhet beviljas endast juridiska personer med säte i landet (inga filialer). PL: Krav på medborgarskap för chefredaktören för tidningar och tidskrifter. SE: Krav på bosättning för utgivare och ägare av förlag eller tryckerier.
q) Konferenstjänster (ingår i CPC 87909)	Inga.
r) 1. Översättar- och tolktjänster (CPC 87905)	DK: Verksamhetens räckvidd kan begränsas i tillståndet för auktoriserade översättare och tolkar. PL: Obundet för auktoriserade tolkar. BG, HU, SK: Obundet för officiell översättning och tolkning.
2. Inredningsdesign och specialdesign (CPC 87907)	Inga.
3. Inkassotjänster (CPC 87902)	IT, PT: Krav på medborgarskap för investerare.
4. Kreditupplysning (CPC 87901)	BE: För databanker för konsumentkredit gäller krav på medborgarskap för investerarna. IT, PT: Krav på medborgarskap för investerare.
5. Kopiering (CPC 87904) ⁽²⁾	Inga.
6. Telekommunikationstjänster (CPC 7544)	Inga.
7. Telefonpassning (CPC 87903)	Inga.

⁽¹⁾ Underhåll och reparation av transportutrustning (CPC 6112, 6122, 8867 och CPC 8868) ingår i 6.F1 1–6 F1 4. Underhåll och reparation av kontorsmaskiner och kontorsutrustning, inbegripet datorer (CPC 845), ingår i 6 B Datatjänster.

⁽²⁾ Omfattar inte tryckning, som omfattas av CPC 88442 och ingår i 6 F p.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
7. KOMMUNIKATIONS-TJÄNS-TER	
A. Post- och budtjänster Tjänster som rör hantering ⁽¹⁾ av postförsändelser ⁽²⁾ enligt följande lista över undersektorer, oavsett om de skickas inom landet eller till utlandet: i) Hantering av adresserade skriftliga meddelanden på vilket fysiskt medium som helst ⁽³⁾ , däribland hybridpost och direktbrev, ii) Hantering av adresserade paket ⁽⁴⁾ , iii) Hantering av adresserade pressprodukter ⁽⁵⁾ , iv) Hantering av de försändelser som avses i i-iii ovan som rekommenderade eller assure-rade brev, v) Expressutdelning ⁽⁶⁾ av de försändelser som avses i i-iii ovan, vi) Hantering av icke-adresserade försändelser, vii) Dokumentutväxling ⁽⁷⁾ Undersektorerna i, iv och v undantas dock när de faller inom ramen för de tjänster som får omfattas av förbehåll, dvs. för brevörsändelser vars pris är mindre än 2,5 gånger den allmänna basavgiften, under förutsättning att de väger mindre än 50 gram ⁽⁸⁾ , samt den rekommenderade post som används i samband med rättsliga och administrativa förfaranden. (ingår i CPC 751, CPC 71235 ⁽⁹⁾ och CPC 73210 ⁽¹⁰⁾)	Inga ⁽¹¹⁾ .
B. Telekommunikationstjänster Dessa tjänster omfattar inte ekonomisk verksamhet som består i tillhandahållande av innehåll som kräver telekommunikationstjänster för att transporteras	
a) Tjänster som består i vidarebefordran och mottagande av signaler på elektromagnetisk väg ⁽¹²⁾ , utom radio- och tv-utsändningar ⁽¹³⁾	Inga ⁽¹⁴⁾ .

⁽¹⁾ I hantering ingår tömning av brevlådor, sortering, transport och utdelning.

⁽²⁾ Med postförsändelse avses försändelse som hanteras av alla typer av kommersiella aktörer, oavsett om de är offentliga eller privata.

⁽³⁾ Tex. brev och vykort.

⁽⁴⁾ Omfattar böcker och kataloger.

⁽⁵⁾ Tidskrifter och tidningar.

⁽⁶⁾ Expressutdelning kan förutom ökad snabbhet och tillförlitlighet också innefatta mervärden som hämtning från avsändaren, personlig leverans till adressaten, godspårning, möjlighet att ändra destination under befordran, samt bekräftelse på mottagande.

⁽⁷⁾ Tillhandahållande av medel, däribland särskilda lokaler och befordran av tredje man, som möjliggör självservice genom ömsesidig utväxling av postförsändelser mellan användare som abonnerar på denna tjänst. Med postförsändelse avses försändelse som hanteras av alla typer av kommersiella aktörer, oavsett om de är offentliga eller privata.

⁽⁸⁾ Med brevörsändelse avses meddelande i skriftlig form på vilket fysiskt medium som helst, som ska befordras och levereras till den adress avsändaren har angivit på själva försändelsen eller på dess emballage. Böcker, kataloger, tidningar och tidskrifter betraktas inte som brevörsändelser.

⁽⁹⁾ Transport av landpost för egen räkning.

⁽¹⁰⁾ Transport av flygpost för egen räkning.

⁽¹¹⁾ För undersektorerna i-iv kan det krävas individuella licenser som kan medföra särskilda skyldigheter att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster eller betala en finansiell avgift till en kompensationsfond.

⁽¹²⁾ Dessa tjänster omfattar inte informations- och/eller databehandling on-line (inklusive transaktionsbehandling) (ingår i CPC 843) som ingår i 6 B. Datatjänster

⁽¹³⁾ Radio- och tv-utsändningar definieras som den oavbrutna överföringskedja som krävs för utsändning av tv- och radioprogramsignaler till allmänheten, men omfattar inte återutsändningslänkar mellan operatörerna.

⁽¹⁴⁾ Förtydligande fotnot: Vissa medlemsstater har kvar ett offentligt deltagande i vissa teleoperatörer. Medlemsstaterna förbehåller sig rätten att behålla detta offentliga deltagande i framtiden. Detta innebär ingen begränsning av marknadsstillträdet. I Belgien avgörs det statliga deltagandet och rösträtterna i Belgacom fritt av den lagstiftande makten i enlighet med lagen av den 21 mars 1991 om reform av statligt ägda vinstdrivande företag.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
b) Satellitsändningstjänster ⁽¹⁾	EG: Tjänsteleverantörer i denna sektor kan omfattas av skyldigheter för att skydda mål som avser allmänintresset i samband med överföring av innehåll genom deras nätverk i linje med gemenskapslagstiftningen för elektronisk kommunikation. BE: Obundet.
8. BYGGTJÄNSTER OCH TILLHÖRANDE INGENJÖRSTJÄNSTER (CPC 511, CPC 512, CPC 513, CPC 514, CPC 515, CPC 516, CPC 517 och CPC 518)	BG: När det gäller projekt av nationell eller regional betydelse får utländska investerare endast verka i partnerskap som underleverantörer till lokala investerare.
9. DISTRIBUTIONSTJÄNSTER (utom distribution av vapen, ammunition, sprängämnen och annat krigsmateriel) Alla undersektorer som nämns nedan ⁽²⁾	AT: Obundet för distribution av pyrotekniska produkter, lättantändliga artiklar, spränganordningar och giftiga ämnen. För distribution av läkemedelsprodukter och tobaksprodukter kan ensamrätt och/eller tillstånd endast ges till fysiska personer som är medborgare i en EU-medlemsstat och juridiska personer med säte i gemenskapen. FI: Obundet för distribution av alkoholhaltiga drycker.
A. Tjänster som utförs på provisionsbasis	
a) Tjänster på provisionsbasis som rör motorfordon, motorcyklar och snöskotrar samt reservdelar och tillbehör till dessa (ingår i CPC 61111, CPC 6113 och CPC 6121)	Inga.
b) Övriga tjänster som utförs på provisionsbasis (CPC 621)	Inga.
B. Partihandel	
a) Partihandel med motorfordon, motorcyklar och snöskotrar samt reservdelar och tillbehör till dessa (ingår i CPC 61111, CPC 6113 och CPC 6121)	Inga.
b) Partihandel som rör teleterminalutrustning (ingår i CPC 7542)	Inga.
c) Övrig partihandel (CPC 622 utom partihandel med energiprodukter ⁽³⁾)	FR, IT: Statligt tobaksmonopol. FR: Godkännande av anläggningar för partihandel med läkemedel sker efter ekonomisk behovsprövning. Huvudsakliga kriterier: Befolkning samt de befintliga företagens geografiska spridning.

⁽¹⁾ Omfattar telekommunikationstjänster som består i vidarebefordran och mottagande av radio- och tv-sändningar via satellit (den oavbrutna överföringskedja som krävs för utsändning av tv- och radioprogramsignaler till allmänheten). Här ingår försäljning av användning av satellittjänster, men inte försäljning av tv-programpaket till hushållen.

⁽²⁾ Den sektorsövergripande begränsningen för samhällsnyttiga tjänster gäller distribution av kemiska produkter, läkemedel, produkter avsedda för medicinska ändamål (t.ex. medicinska och kirurgiska apparatur, läkemedelsämnen samt föremål avsedda för medicinska ändamål, militär utrustning samt ädelmetaller (och stenar) samt i vissa EU-medlemsstater även distribution av tobak och tobaksprodukter och alkoholhaltiga drycker.

⁽³⁾ Dessa tjänster, som omfattar CPC 62271, ingår i ENERGITJÄNSTER under 18 D.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
C. Detaljhandel ⁽¹⁾ Detaljhandel med motorfordon, motorcyklar och snöskotrar samt reservdelar och tillbehör till dessa (CPC 61112, ingår i CPC 6113 och CPC 6121) Detaljhandel med teleterminalutrustning (ingår i CPC 7542) Detaljhandel med livsmedel (CPC 631) (Detaljhandel med andra produkter (ej energi), utom detaljhandel med läkemedel och sjukvårdsartiklar ⁽²⁾) (CPC 632 utom CPC 63211 och 63297)	ES, IT: Statligt tobaksmonopol. BE, BG, DK, FR, IT, MT, PT: Godkännande för varuhus (för FR endast stora varuhus) sker efter ekonomisk behovsprövning. Huvudsakliga kriterier: Antal och inverkan på befintliga butiker, befolkningstäthet, geografisk spridning, inverkan på trafikförhållanden och skapandet av nya arbetstillfällen. IE, SE: Obundet för detaljhandel med alkoholhaltiga drycker. SE: Ekonomisk behovsprövning kan tillämpas på tillfällig handel med kläder och skor samt livsmedel som inte konsumeras vid försäljningsstället. Huvudsakligt kriterium: Inverkan på befintliga butiker i det berörda geografiska området.
D. Franchising (CPC 8929)	Inga.
10. UNDERVISNING (endast privatfinansierad)	
A. Primärutbildning (CPC 921) B. Sekundärutbildning (CPC 922) C. Högre utbildning (CPC 923) D. Vuxenundervisning (CPC 924)	EG: Godkännande krävs för privata operatörers delägarskap inom utbildningsnätverket. AT: Obundet för högre utbildning. Obundet för vuxenundervisning genom radio eller TV. BG: Obundet för primärutbildning och/eller sekundärutbildning som tillhandahålls av utländska fysiska personer och sammanslutningar och för högre utbildning. CZ, SK: Krav på medborgarskap för majoriteten av styrelsemedlemmarna. Obundet för högre utbildning, utom yrkesinriktad och teknisk högskoleutbildning (CPC 92310). CY, FI, MT, RO, SE: Obundet. EL: Krav på medborgarskap för majoriteten av styrelsemedlemmarna. Obundet för utbildningsinstitutioner som utfärdar erkända statliga utbildningsbevis. ES, IT: Behovsprövning för etablering av privata universitet som har rätt att utfärda erkända utbildningsbevis eller examina. Förfarandet omfattar ett yttrande från parlamentet. Huvudsakliga kriterier: Befolkning och det befintliga tjänsteutbudets geografiska spridning. HU, SK: Antalet skolor som startas kan begränsas av de lokala (eller, om det gäller högre utbildning, av centrala) myndigheter som ansvarar för godkännande. LV: Obundet för utbildningstjänster som rör gymnasial yrkesutbildning för funktionshindrade studerande (CPC 9224). SI: Obundet för primärskolor. Krav på medborgarskap för majoriteten av styrelsemedlemmarna i sekundärskolor och högskolor.
E. Annan utbildning (CPC 929)	AT, BE, BG, CY, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, UK: Obundet. CZ, SK: Godkännande krävs för privata operatörers delägarskap inom utbildningsnätverket. Krav på medborgarskap för majoriteten av styrelsemedlemmarna.

⁽¹⁾ Omfattar inte underhåll och reparation, som ingår i FÖRETAGSTJÄNSTER under 6 B och 6 F 1. Omfattar inte detaljhandel med energiprodukter som ingår i ENERGITJÄNSTER under 18 E and 18 F.

⁽²⁾ Detaljhandel med läkemedel och sjukvårdsartiklar ingår i PROFESSIONELLA TJÄNSTER under 6 A k).

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
11. MILJÖTJÄNSTER ⁽¹⁾	
A. Avloppshantering (CPC 9401) ⁽²⁾ B. Hantering av fast/farligt avfall, utom transport över gränserna av farligt avfall a) Avfallshantering (CPC 9402) b) Renhållning och liknande tjänster (CPC 9403) C. Skydd av utomhusluft och klimat (CPC 9404) ⁽³⁾ D. Sanering och rening av mark och vatten a) Behandling, sanering av mark och vatten som kontaminerats/förorenats (ingår i CPC 9406) ⁽⁴⁾ E. Buller- och vibrationsdämpning (CPC 9405) F. Skydd av den biologiska mångfalden och landskapet a) Skydd av naturen och landskapet (ingår i CPC 9406) G. Övriga miljötjänster och stöd-tjänster (CPC 9409)	Inga.
12. FINANSIELLA TJÄNSTER	
A. Försäkringstjänster och försäkringsrelaterade tjänster:	AT: Tillstånd för utländska försäkringsgivares filialkontor ges inte om försäkringsgivaren i sitt hemland inte har en företagsform som motsvarar eller är jämförbar med aktiebolag eller ömsesidigt försäkringsbolag. BG, ES: En utländsk försäkringsgivare som önskar etablera en filial eller en agentur i Bulgarien eller Spanien i syfte att tillhandahålla vissa försäkringsklasser måste ha haft ett tillstånd för samma försäkringsklasser i sitt ursprungsland i minst fem år. EL: Etableringsrätten omfattar inte inrättandet av representationskontor eller av annan permanent närvaro för försäkringsbolag, utom i de fall sådana kontor etableras som agenturer, filialer eller huvudkontor. FI: Minst hälften av stiftarna och medlemmarna i styrelsen och tillsynsrådet i ett försäkringsbolag ska vara bosatta i gemenskapen, såvida inte de behöriga myndigheterna har beviljat undantag. Utländska försäkringsgivare kan inte få tillstånd att i form av en filial tillhandahålla lagstadgad pensionsförsäkring. IT: Frågan om tillstånd till etablering av filialer ska i sista hand bedömas av tillsynsmyndigheterna. BG, PL: Ett lokalt bolag (inga filialer) krävs för försäkringsförmedling.

⁽¹⁾ Den sektorsövergripande begränsningen för samhällsnyttiga tjänster gäller.

⁽²⁾ Motsvarar avloppshantering.

⁽³⁾ Motsvarar avgasrening.

⁽⁴⁾ Motsvarar delar av skydd av naturen och landskapet.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
	PT: Utländska försäkringsbolag som önskar inrätta en filial i Portugal måste kunna visa att de har minst fem års erfarenhet av försäkringsverksamhet. Direkta filialer tillåts inte när det gäller försäkringsförmedling, som är förbehållna bolag som bildats enligt lagstiftningen i en EU-medlemsstat. SK: Utländska medborgare får etablera ett försäkringsbolag i form av aktiebolag eller utöva försäkringsverksamhet via sina dotterbolag med säte i Slovakien (inga filialer). SI: Utländska investerare får inte äga andelar i försäkringsbolag som håller på att privatiseras. Medlemskap i ömsesidiga försäkringsbolag är begränsat till bolag som är etablerade i Slovenien (inga filialer) och inhemska fysiska personer. För tillhandahållande av konsult- och skaderegleringstjänster krävs etablering av ett bolag i form av en juridisk person (inga filialer). För enmansföretagare krävs bosättning i Slovenien. SE: Försäkringsmäklarföretag som inte bildats i Sverige får etableras endast genom filial.
B. Banktjänster och andra finansiella tjänster (med undantag av försäkringstjänster)	EG: Endast företag med säte i gemenskapen kan verka som förvaringsinstitut för investeringsfonders tillgångar. För förvaltning av värdepappersfonder och investeringsbolag krävs etablering av ett specialiserat förvaltningsbolag med huvudkontor och säte i samma medlemsstat. BG: Pensionsförsäkringar ska tillhandahållas genom försäkringsbolag registrerade som juridiska personer (inga filialer). Varaktigt bosättning i Bulgarien krävs för ordföranden i styrelsen och ledningen. CY: Endast medlemmar (mäklare) i Cyperns värdepappersbörs får vara verksamma som värdepappersmäklare i Cypern. Ett mäklarföretag får endast registreras som medlem i Cyperns värdepappersbörs om det har etablerats och registrerats i enlighet med Cyperns bolagsrätt (inga filialer). FI: Minst hälften av grundarna och styrelsemedlemmarna och minst en ordinarie medlem och en suppleant i tillsynsrådet och den person som har rätt att underteckna i kreditinstitutets namn ska vara varaktigt bosatta i gemenskapen. Undantag från dessa krav kan beviljas av de behöriga myndigheterna. HU: Filialer av utländska institut får inte tillhandahålla tjänster som rör förvaltning av tillgångar för privata pensionsfonder eller förvaltning av riskkapital. Minst två personer med ungerskt medborgarskap, bosatta i landet enligt bestämmelserna i valutalagstiftningen och permanent bosatta i Ungern sedan minst ett år ska ingå i styrelsen för ett finansiellt institut. IE: När det gäller system för kollektiva investeringar i form av värdepappersfonder och förvaltningsbolag med rörligt kapital (andra än företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag)) ska förvaltaren/förvaringsinstitutet och förvaltningsbolaget vara ett aktiebolag i Irland eller i en annan EU-medlemsstat (inga filialer). När det gäller investeringsbolag med begränsat ansvar måste åtminstone en komplementär vara registrerad som juridisk person på Irland. För att bli medlem i en värdepappersbörs i Irland måste ett organ antingen i) ha tillstånd i Irland, vilket förutsätter att organet är ett aktiebolag eller handelsbolag med huvudkontor/säte i Irland eller ii) ha tillstånd i en annan EU-medlemsstat i enlighet med gemenskapens direktiv om investeringstjänster. IT: För att få tillstånd att förvalta ett system för avveckling av värdepapper med etablering i Italien måste företaget registreras som juridisk person i Italien (inga filialer). För att få tillstånd att sköta central förvaring av värdepapper med etablering i Italien måste företaget registreras som juridisk person i Italien (inga filialer). När det gäller system för kollektiva investeringar, andra än fondföretag som harmoniserats enligt gemenskapslagstiftningen, ska förvaltaren/förvaringsinstitutet vara ett bolag registrerat som juridisk person i Italien eller i en annan EU-medlemsstat och som etablerats i form av en filial i Italien. Förvaltningsföretag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper som inte hamoniserats enligt gemenskapslagstiftningen ska vara bolag registrerade i Italien (inga filialer). Endast banker, försäkringsbolag, investeringsföretag och företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper som harmoniserats enligt gemenskapslagstiftningen och har sitt säte i gemenskapen samt företag för kollektiva investeringar som är registrerade i Italien får förvalta pensionsfonders tillgångar. För hemförsäljning måste mellanhänder använda auktoriserade säljare av finansiella tjänster som är bosatta i en EU-medlemsstat. Utländska mellanhanders representationskontor får inte bedriva verksamhet som syftar till att tillhandahålla investeringstjänster.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
	LT: För förvaltning av tillgångar krävs att ett specialiserat förvaltningsbolag registreras som juridisk person (inga filialer). Endast bolag med säte i Litauen kan verka som förvaringsinstitut för tillgångarna. PT: Pensionsfondsförvaltning får bedrivas endast av specialiserade förvaltningsbolag registrerade som juridiska personer i Portugal för det ändamålet och av försäkringsbolag etablerade i Portugal som fått tillstånd att bedriva livförsäkringsverksamhet eller av organ med tillstånd att förvalta pensionsfonder i andra EU-medlemsstater (obundet för direkta filialer av företag från länder utanför EU). RO: Filialer av utländska institut får inte tillhandahålla tjänster som rör förvaltning av tillgångar. SK: Investeringsfonder i Slovakien kan tillhandahållas av banker, investeringsbolag, värdepappershandlare vars juridiska form är ett aktiebolag med eget kapital enligt lagstiftningen (inga filialer). SI: Obundet för ägande i banker som håller på att privatiseras och för privata pensionsfonder (icke-obligatoriska pensionsfonder) SE: En stiftare av en sparbank ska vara en fysisk person som är bosatt i gemenskapen.
13. HÄLSO- OCH SJUKVÅRD SAMT SOCIALVÅRD ⁽¹⁾ (endast privatfinansierad)	
A. Sjukhusjänster (CPC 9311) B. Ambulansjänster (CPC 93192) C. Vård på andra behandlingshem än sjukhus (CPC 93193) D. Sociala tjänster (CPC 933)	EG: Godkännande krävs för privata operatörers delägarskap i hälso- och sjukvårdens och socialvårdens nätverk. Krav på ekonomisk behovsprövning. Huvudsakliga kriterier: Antal och inverkan på befintliga inrättningar, transportinfrastruktur, befolkningstäthet, geografisk spridning och skapandet av nya arbetstillfällen. AT, SI: Obundet för ambulansjänster. BG: Obundet för sjukhusjänster, ambulansjänster och andra behandlingshem än sjukhus. CZ, FI, MT, SE, SK: Obundet. HU, SI: Obundet för sociala tjänster. PL: Obundet för ambulansjänster och andra behandlingshem än sjukhus och för sociala tjänster. BE, UK: Obundet för ambulansjänster, andra behandlingshem än sjukhus och för andra sociala tjänster än konvalescenthem, vilohem och äldreboenden. CY: Obundet för sjukhusjänster, ambulansjänster, andra behandlingshem än sjukhus och för andra sociala tjänster än konvalescenthem, vilohem och äldreboenden.
14. TURISM OCH RESERELATERADE TJÄNSTER	
A. Hotel, restauranger samt cateringverksamhet (CPC 641, CPC 642 och CPC 643) (utom cateringverksamhet inom lufttransport) ⁽²⁾	BG: Bolagsbildning krävs (inga filialer) IT: Ekonomisk behovsprövning tillämpas på barer, caféer och restauranger. Huvudsakliga kriterier: Befolkning och det befintliga tjänsteutbudets geografiska spridning.
B. Resebyråer och researrangörer (inbegripet reseledare) (CPC 7471)	BG: Obundet för direkta filialer (bolagsbildning krävs) PT: Krav på bildande av företag med säte i Portugal (obundet för filialer)

⁽¹⁾ Den sektorsövergripande begränsningen för samhällsnyttiga tjänster gäller.

⁽²⁾ Cateringverksamhet inom lufttransport ingår i KRINGTJÄNSTER FÖR TRANSPORT under 17 E a Markttjänster.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
C. Turistguide (CPC 7472)	Inga.
15. REKREATIONS-, KULTUR- OCH SPORTTJÄNSTER (utom audiovisuella tjänster)	
A. Underhållningstjänster (in- begripet teater, levande musik och cirkusuppträdanden) (CPC 9619)	CY, CZ, FI, MT, PL, RO, SI, SK: Obundet. BG: Obundet utom för tjänster som rör teaterproduktion, sånggrupper, band- och orkesterunderhållning (CPC 96191), tjänster som tillhandahålls av författare, kompositörer, skulptörer, underhållare och andra enskilda artister (CPC 96192) och tillhörande teatertjänster (CPC 96193). EE: Obundet för övrig underhållning (CPC 96199) utom biografitjänster. LV: Obundet utom för biografitjänster (ingår i CPC 96199).
B. Nyhetsbyråer (CPC 962)	FR: Utländskt ägande i företag som ger ut publikationer på franska får inte överstiga 20 % av kapitalet eller rösträtterna i företaget. Utländska investerare får etablera nyhetsbyråer om detta sker ömsesidigt.
C. Biblioteks-, arkiv- och musei- verksamhet m.m. ⁽¹⁾ (CPC 963)	BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Obundet. AT, LT: Godkännande eller licens krävs för privata operatörers ägande i nätverket för bibliotek, arkiv, museer och andra kulturella tjänster.
D. Sporttjänster (CPC 9641)	AT, SI: Obundet för skidskolor och bergsguidetjänster. BG, CY, CZ, EE, LV, MT, PL, RO, SK: Obundet.
E. Tjänster som rör fritidsparker och badanläggningar (CPC 96491)	Inga.
16. TRANSPORTER TJÄNSTER	
A. Sjöfart ⁽²⁾	
a) Internationell passagerartransport (CPC 7211 utom nationellt cabotage)	AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LT, LU, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Obundet för etablering av ett registrerat företag för att driva en flotta som för etableringsstatens flagg.
b) Internationell godstransport (CPC 7212 utom nationellt cabotage) ⁽³⁾	BG: Obundet för direkta filialer (bolagsbildning krävs). BG, CY, DE, EE, ES, FR, FI, EL, IT, LT, LV, MT, PL, PT, RO, SI och SE: Matartjänster med godkännande.
B. Transport på inre vattenvägar ⁽⁴⁾	
a) Passagerartransporter (CPC 7221)	EG: Åtgärder som baseras på befintliga eller framtida avtal om tillträde till inre vattenvägar (inbegripet avtal till följd av Rhen-Main-Donau-kanalen) och förbehåller vissa trafikrättigheter för operatörer som är baserade i de berörda länderna och uppfyller medborgarskapskriterier vad gäller ägande. Genomförandebestämmelser till Mannheimkonventionen om sjöfart på Rhen. AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Obundet för etablering av ett registrerat företag för att driva en flotta som för etableringsstatens flagg.
b) Godstransport (CPC 7222)	

⁽¹⁾ Den sektorsövergripande begränsningen för samhällsnyttiga tjänster gäller.

⁽²⁾ Den sektorsövergripande begränsningen för samhällsnyttiga tjänster gäller hamntjänster och andra sjöfartstjänster som innebär användning av offentlig egendom.

⁽³⁾ Omfattar matartjänster och förflyttning av utrustning av tillhandahållare av internationella sjötransporter mellan hamnar i samma stat om det inte innebär intäkter.

⁽⁴⁾ Den sektorsövergripande begränsningen för samhällsnyttiga tjänster gäller sjöfartstjänster för inre vattenvägar som innebär användning av offentlig egendom.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
	AT: Krav på medborgarskap för fysiska personer som bildar ett rederi. När det gäller etablering som juridisk person gäller krav på medborgarskap för medlemmarna i styrelsen och tillsynsrådet. Ett företag eller varaktig etablering måste registreras i Österrike. Vidare måste majoriteten av aktierna innehas av medborgare i EU-medlemsstaterna. BG: Obundet för direkta filialer (bolagsbildning krävs). FI: Tjänster kan endast tillhandahållas av fartyg som seglar under finsk flagg.
C. Järnvägstransport ⁽¹⁾ (a) Passagerartransporter (CPC 7111) b) Godstransport (CPC 7112)	BG: Obundet för direkta filialer (bolagsbildning krävs).
D. Vägtransport ⁽²⁾	
a) Passagerartransporter (CPC 7121 och CPC 7122)	EG: Utländska investerare får inte tillhandahålla transporttjänster inom en medlemsstat (cabotage), utom när det gäller uthyrning av icke-reguljära busstransporter med förare. EG: Ekonomisk behovsprövning för taxitjänster. Huvudsakliga kriterier: antal och inverkan på befintliga företag, befolkningstäthet, geografisk spridning, inverkan på trafikförhållanden och skapandet av nya arbetstillfällen. AT, BG: Ensamrätt och/eller tillstånd kan endast ges till fysiska personer som är medborgare i en EU-medlemsstat och juridiska personer med säte i gemenskapen. BG: Obundet för direkta filialer (bolagsbildning krävs). FI, LV: Tillstånd krävs, beviljas ej för utlandsregistrerade fordon. LV och SE: Krav på att etablerade organ använder nationellt registrerade fordon. ES: Ekonomisk behovsprövning för CPC 7122. Huvudsakligt kriterium: Lokal efterfrågan. IT, PT: Ekonomisk behovsprövning för limousinetjänster. Huvudsakliga kriterier: antal och inverkan på befintliga företag, befolkningstäthet, geografisk spridning, inverkan på trafikförhållanden och skapandet av nya arbetstillfällen. ES, IE, IT: Ekonomisk behovsprövning för busstrafik mellan städer. Huvudsakliga kriterier: antal och inverkan på befintliga företag, befolkningstäthet, geografisk spridning, inverkan på trafikförhållanden och skapandet av nya arbetstillfällen. FR: Obundet för busstrafik mellan städer.
b) Godstransport ⁽³⁾ (CPC 7123, utom transport av post för egen räkning ⁽⁴⁾)	AT, BG: Ensamrätt och/eller tillstånd kan endast ges till fysiska personer som är medborgare i en EU-medlemsstat och juridiska personer med säte i gemenskapen. BG: Obundet för direkta filialer (bolagsbildning krävs). FI, LV: Tillstånd krävs, beviljas ej för utlandsregistrerade fordon. LV och SE: Krav på att etablerade organ använder nationellt registrerade fordon. IT, SK: Ekonomisk behovsprövning. Huvudsakligt kriterium: Lokal efterfrågan.

⁽¹⁾ Den sektorsövergripande begränsningen för samhällsnyttiga tjänster gäller järnvägstransporttjänster som innebär användning av offentlig egendom.

⁽²⁾ Den sektorsövergripande begränsningen för samhällsnyttiga tjänster gäller.

⁽³⁾ Den sektorsövergripande begränsningen för samhällsnyttiga tjänster gäller i vissa EU-medlemsstater.

⁽⁴⁾ Del av CPC 71235, som ingår i KOMMUNIKATIONSTJÄNSTER under 7 A Post- och budtjänster.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
E. Transport i rörledning av andra varor än bränsle ⁽¹⁾ ⁽²⁾ (CPC 7139)	AT: Ensamrätt kan endast ges till fysiska personer som är medborgare i en EU-medlemsstat och juridiska personer med säte i gemenskapen.
17. KRINGTJÄNSTER FÖR TRANSPORT ⁽³⁾	
A. Kringtjänster för sjöfart ⁽⁴⁾ a) Lasthantering i samband med sjötransporter b) Lagring och magasinering (ingår i CPC 742) c) Tullklarering d) Containerterminaler och depåttjänster e) Agent- och mäklartjänster f) Fraktspedition g) Uthyrning av fartyg med besättning (CPC 7213) h) Bogsering och påskjutning av fartyg (CPC 7214) i) Stödtjänster för sjöfart (ingår i CPC 745) j) Övriga stöd- och kringtjänster (även catering) (ingår i CPC 749)	AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: När det gäller bogsering och påskjutning av fartyg och stödtjänster för sjöfart: obundet för etablering av ett registrerat företag för att driva en flotta som för etableringsstatens flagg. IT: Ekonomisk behovsprövning för lasthantering i samband med sjötransporter. Huvudsakliga kriterier: Antal och inverkan på befintliga företag, befolkningstäthet, geografisk spridning och skapandet av nya arbetstillfällen. BG: Obundet för direkta filialer (bolagsbildning krävs). Ägandet i bulgariska företag är begränsat till 49 %. SI: Endast juridiska personer som är etablerade i Slovenien (inga filialer) får tillhandahålla tullklareringstjänster. FI: Bogserings- och påskjutningstjänster kan endast tillhandahållas av fartyg som seglar under finsk flagg.
B. Kringtjänster för transport på inre vattenvägar ⁽⁵⁾ a) Godshantering (ingår i CPC 741) b) Lagring och magasinering (ingår i CPC 742) c) Agent- och mäklartjänster (ingår i CPC 748) d) Uthyrning av fartyg med besättning (CPC 7223) e) Bogsering och påskjutning av fartyg (CPC 7224) f) Stödtjänster för transporter på inre vattenvägar (ingår i CPC 745) g) Övriga stöd- och kringtjänster (ingår i CPC 749)	EG: Inga, utom åtgärder som baseras på befintliga eller framtida avtal om tillträde till inre vattenvägar (inbegripet avtal till följd av Rhen-Main-Donau-kanalen), vilka förbehåller vissa trafikrättigheter för operatörer som är baserade i de berörda länderna och uppfyller medborgarskapskriterier vad gäller ägande. Genomförandebestämmelser till Mannheimkonventionen om sjöfart på Rhen. AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Obundet för bogsering och påskjutning och stödtjänster för transport på inre vattenvägar. AT: Krav på medborgarskap för fysiska personer som bildar ett rederi. När det gäller etablering som juridisk person gäller krav på medborgarskap för medlemmarna i styrelsen och tillsynsrådet. Ett företag eller varaktig etablering måste registreras i Österrike. Vidare måste majoriteten av aktierna innehas av EU-medborgare. BG: Obundet för direkta filialer (bolagsbildning krävs). Ägandet i bulgariska företag är begränsat till 49 %. HU: Det kan finnas krav på statligt delägarskap i ett företag FI: Bogserings- och påskjutningstjänster kan endast tillhandahållas av fartyg som seglar under finsk flagg. SI: Endast juridiska personer som är etablerade i Slovenien (inga filialer) får tillhandahålla tullklareringstjänster.

⁽¹⁾ Transport av bränsle i rörledning ingår i ENERGITJÄNSTER under 18 B.

⁽²⁾ Den sektorsövergripande begränsningen för samhällsnyttiga tjänster gäller.

⁽³⁾ Omfattar inte underhåll och reparation av transportutrustning, som ingår i FÖRETAGSTJÄNSTER under 6 F 1 1–6 F 1 4.

⁽⁴⁾ Den sektorsövergripande begränsningen för samhällsnyttiga tjänster gäller hamntjänster, andra kringtjänster som innebär användning av offentlig egendom och bogsering.

⁽⁵⁾ Den sektorsövergripande restriktionen för samhällsnyttiga tjänster gäller hamntjänster, andra kringtjänster som innebär användning av offentlig egendom och bogsering.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
C. Kringtjänster för järnvägstransport ⁽¹⁾ a) Godshantering (ingår i CPC 741) b) Lagring och magasinering (ingår i CPC 742) c) Agent- och mäklartjänster (ingår i CPC 748) d) Bogsering och påskjutning (CPC 7113) e) Kringtjänster för järnvägstransport (CPC 743) f) Övriga stöd- och kringtjänster (ingår i CPC 749)	BG: Obundet för direkta filialer (bolagsbildning krävs). Ägandet i bulgariska företag är begränsat till 49 %. SI: Endast juridiska personer som är etablerade i Slovenien (inga filialer) får tillhandahålla tullklareringstjänster.
D. Kringtjänster för vägtransport ⁽¹⁾ a) Godshantering (ingår i CPC 741) b) Lagring och magasinering (ingår i CPC 742) c) Agent- och mäklartjänster (ingår i CPC 748) d) Uthyrning av nyttovägfordon med operatör (CPC 7124) e) Kringtjänster för vägtransport-utrustning (CPC 744) f) Övriga stöd- och kringtjänster (ingår i CPC 749)	AT: När det gäller uthyrning av nyttovägfordon med operatör kan tillstånd endast ges till fysiska personer som är medborgare i en EU-medlemsstat och juridiska personer med säte i gemenskapen. BG: Obundet för direkta filialer (bolagsbildning krävs). Ägandet i bulgariska företag är begränsat till 49 %. FI: När det gäller uthyrning av nyttovägfordon med operatör krävs tillstånd, beviljas ej för utlandsregistrerade fordon. SI: Endast juridiska personer som är etablerade i Slovenien (inga filialer) får tillhandahålla tullklareringstjänster.
E. Kringtjänster för lufttransport	
a) Markttjänster (inbegripet catering)	EG: Verksamhetskategorierna avgörs av flygplatsens storlek. Antalet tillhandahållare vid varje flygplats kan begränsas på grund av utrymmesbegränsningar och till minst två tillhandahållare av andra skäl. BG: Obundet för direkta filialer (bolagsbildning krävs).
b) Lagring och magasinering (ingår i CPC 742)	BG: Obundet för direkta filialer (bolagsbildning krävs). PL: När det gäller lagring av kyl- och frysvaror och lagring i bulk av vätskor och gaser avgörs verksamhetskategorierna av flygplatsens storlek. Antalet tillhandahållare vid varje flygplats kan begränsas på grund av utrymmesbegränsningar och till minst två tillhandahållare av andra skäl.
c) Agent- och mäklartjänster inom frakt (ingår i CPC 748)	BG: Obundet för direkta filialer (bolagsbildning krävs). SI: Endast juridiska personer som är etablerade i Slovenien (inga filialer) får tillhandahålla tullklareringstjänster.

⁽¹⁾ Den sektorsövergripande restriktionen för samhällsnyttiga tjänster gäller tjänster som innebär användning av offentlig egendom.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
d) Uthyrning av luftfartyg med besättning (CPC 734)	EG: Luftfartyg som används av gemenskapens flygbolag måste vara registrerade i den medlemsstat som har utfärdat tillstånd för flygbolaget eller i ett annat EU-land. Luftfartyget måste ägas antingen av fysiska personer som uppfyller vissa krav på medborgarskap eller av juridiska personer som uppfyller vissa krav som rör ägande av kapital och inflytande (bl.a. avseende styrelsemedlemmarnas medborgarskap). Dispens kan beviljas för kortfristiga leasingkontrakt eller under exceptionella omständigheter. BG: Obundet för direkta filialer (bolagsbildning krävs).
e) Försäljning och marknadsföring	EG: Särskilda skyldigheter för investerare som använder databokningssystem som ägs eller kontrolleras av flygbolag. BG: Obundet för direkta filialer (bolagsbildning krävs).
f) Datoriserade bokningssystem	EG: Särskilda skyldigheter för investerare som använder databokningssystem som ägs eller kontrolleras av flygbolag. BG: Obundet för direkta filialer (bolagsbildning krävs).
g) Flygplatsförvaltning ⁽¹⁾	BG: Obundet för direkta filialer (bolagsbildning krävs). PL: Utländskt ägande är begränsat till 49 %
F. Kringtjänster för transport i rörledning av andra varor än bränsle ⁽²⁾ a) Lagring och magasinering av andra varor än bränsle som transporteras i rörledning ⁽¹⁾ (ingår i CPC 742)	Inga.
18. ENERGITJÄNSTER	
A. Tjänster i samband med gruvdrift ⁽¹⁾ (CPC 883) ⁽³⁾	Inga.
B. Transport i rörledning av bränsle ⁽¹⁾ (CPC 7131)	AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Obundet.
C. Lagring och magasinering av bränsle som transporteras i rörledning ⁽¹⁾ (ingår i CPC 742)	PL: Investerare från länder som är energileverantörer kan förhindras från att förvärva ett kontrollerande innehav av verksamheten. Obundet för direkta filialer (bolagsbildning krävs).
D. Partihandel med bränslen (CPC 62271) och partihandel med el, ånga och varmvatten ⁽¹⁾	EG: Obundet för partihandel med el, ånga och varmvatten.
E. Detaljhandel med drivmedel (CPC 613)	EG: Obundet för detaljhandel med drivmedel, el, gas (ej gasol), ånga och varmvatten

⁽¹⁾ Den sektorsövergripande begränsningen för samhällsnyttiga tjänster gäller.

⁽²⁾ Kringtjänster för transport av bränsle i rörledning ingår i ENERGITJÄNSTER under 18 C.

⁽³⁾ Omfattar följande tjänster som tillhandahålls på arvodes- eller kontraktbasis: rådgivnings- och konsulttjänster som rör gruvdrift, iordningställande av arbetsplatser på land, installation av borrhägar på land, borrhining, borrhägar, foderrör och produktionsrör, borrhälssteknik och tillhandahållande av borrhägar, kontroll av fasta ämnen, fiske och särskilda åtgärder i borrhål, geologi vid brunnar och borrhägar, tagning av borrhägar, provning av brunnar, kablar, tillhandahållande och skötsel av kompletteringsvätskor (saltlösningar), tillhandahållande och installation av kompletteringsutrustning, cementering (tryckpumpning), stimulering (sprickbildning, syrabehandling och tryckpumpning), överhaling och reparation av brunnar, igenfyllning och nedläggning av brunnar.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
F. Detaljhandel med eldningsolja, gasol, kol och ved (CPC 63297) och detaljhandel med el, gas (ej gasol), ånga och varmvatten ⁽¹⁾	BE, BG, DK, FR, IT, MT, PT: När det gäller detaljhandel med eldningsolja, gasol, kol och ved sker godkännande för varuhus (för FR endast stora varuhus) efter ekonomisk behovsprövning. Huvudsakliga kriterier: Antal och inverkan på befintliga butiker, befolkningstäthet, geografisk spridning, inverkan på trafikförhållanden och skapandet av nya arbetstillfällen.
G. Tjänster som rör energidistribution ⁽²⁾ (CPC 887)	AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, IE, HU, IT, LU, LT, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SE, UK: Obundet utom för konsulttjänster. I dessa fall: Inga. SI: Obundet utom för tjänster som rör distribution av gas. I dessa fall: Inga.
19. ANDRA TJÄNSTER SOM INTE NAMNS NÅGON ANNANSTANS	
a) Tvättning, rengöring och färgning (CPC 9701)	Inga.
b) Hårvård (CPC 97021)	IT: Ekonomisk behovsprövning som tillämpas nationellt. Det ekonomiska behovstest som tillämpas sätter en gräns för antalet företag. Huvudsakliga kriterier: Befolkning och tjänsteutbudets geografiska spridning.
c) Hudvård, manikyr och pedikyr (CPC 97022)	IT: Ekonomisk behovsprövning som tillämpas nationellt. Det ekonomiska behovstest som tillämpas sätter en gräns för antalet företag. Huvudsakliga kriterier: Befolkning och tjänsteutbudets geografiska spridning.
d) Annan skönhetsvård (CPC 97029)	IT: Ekonomisk behovsprövning som tillämpas nationellt. Det ekonomiska behovstest som tillämpas sätter en gräns för antalet företag. Huvudsakliga kriterier: Befolkning och tjänsteutbudets geografiska spridning.
e) Kurortstjänster och icke-terapeutisk massage, i den mån som de tillhandahålls för avslappning och fysiskt välbefinnande och inte för medicinska ändamål eller rehabilitering ⁽³⁾ ⁽⁴⁾ (CPC ver. 1.0 97230)	Inga.
g) Telekommunikationstjänster (CPC 7543)	Inga.

⁽¹⁾ Den sektorsövergripande begränsningen för samhällsnyttiga tjänster gäller.

⁽²⁾ Den sektorsövergripande begränsningen för samhällsnyttiga tjänster gäller, utom för konsulttjänster.

⁽³⁾ Terapeutisk massage och brunnskurer ingår i 6 A h Läkartjänster, 6 A j 2 Tjänster som tillhandahålls av sjuksköterskor, sjukgymnaster och paramedicinsk personal samt Hälso- och sjukvård (13 A och 13 C).

⁽⁴⁾ Den sektorsövergripande begränsningen för samhällsnyttiga tjänster gäller kurortstjänster och icke-terapeutisk massage som tillhandahålls på en plats som är offentlig egendom (t.ex. vissa vattenkällor).

BILAGA IV B

FÖRTECKNING ÖVER ÅTAGANDEN I FRÅGA OM GRÄNSÖVERSKRIDANDE TILLHANDAHÅLLANDE AV TJÄNSTER

(som avses i artikel 78)

EUROPEISKA GEMENSKAPEN

1. I nedanstående förteckning över åtaganden anges de tjänstesektorer som liberaliserats av gemenskapen enligt artikel 78 i avtalet och, i form av förbehåll, de begränsningar i fråga om marknadstillträde och nationell behandling som gäller för tjänster och tjänstleverantörer från Cariforum-staterna inom dessa näringsgrenar. Listan består av följande:
 - a) En första kolumn som anger den sektor eller undersektor som avtalspartens åtagande gäller och räckvidden av de liberaliseringar som förbehållen avser.
 - b) En andra kolumn där de tillämpliga förbehållen beskrivs.

Om kolumnen enligt b endast innehåller medlemsstatsspecifika förbehåll, gör de medlemsstater som inte anges där åtaganden för sektorn utan förbehåll (avsaknaden av medlemsstatsspecifika förbehåll för en viss sektor påverkar inte eventuella tillämpliga horisontella förbehåll eller eventuella sektorsspecifika förbehåll som gäller hela EG).

Åtaganden för gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster görs endast i de sektorer och undersektorer i avtalet som anges i listan nedan.
2. Vid identifieringen av enskilda sektorer och undersektorer avses med
 - a) CPC den centrala produktindelningen (*Central Products Classification*) enligt Förenta nationernas statistikkontors statistiska skrifter (*Statistical Office of the United Nations, Statistical Papers*) Series M, N° 77, *CPC prov*, 1991,
 - b) CPC ver. 1.0 den centrala produktindelningen (*Central Products Classification*) enligt Förenta nationernas statistikkontors statistiska skrifter (*Statistical Office of the United Nations, Statistical Papers*) Series M, N° 77, *CPC ver 1.0*, 1998.
3. I listan ingår inte åtgärder rörande kvalifikationskrav, kvalificeringsförfaranden, tekniska standarder samt villkor och förfaranden för licensiering, om de inte utgör en begränsning av marknadstillträde eller nationell behandling enligt artiklarna 76 och 77. Dessa åtgärder (t.ex. krav på att ha licens, skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster, krav på att ha erkända kvalifikationer i reglerade sektorer, krav på att klara särskilda examina, inbegripet språkexamina) gäller, även om de inte förtecknas, ändå för tjänstleverantörer från Cariforum-staterna.
4. Förteckningen nedan påverkar inte genomförbarheten av leveranssätt 1 i vissa tjänstesektorer och undersektorer och påverkar inte heller förekomsten av offentliga monopol och ensamrätt enligt förteckningen över åtaganden rörande etablering.
5. I enlighet med artikel 60.3 i avtalet innehåller förteckningen inte åtgärder rörande subventioner som parterna beviljat.
6. De rättigheter och skyldigheter som följer av denna förteckning över åtaganden ska inte ha någon direkt (*self-executing*) effekt och ger alltså inte enskilda fysiska eller juridiska personer några direkta rättigheter.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
ALLA SEKTORER	Fastigheter
	För leveranssätt 1 och 2
	AT, BG, CY, CZ, DK, EE, EL, FI, HU, IE, IT, LT, LV, MT, PL, RO, SI, SK: Begränsningar av utländska investerares förvärv av mark och fastigheter ⁽¹⁾ .
1. FÖRETAGSTJÄNSTER	
A. Professionella tjänster	
a) Juridiska tjänster (CPC 861) ⁽²⁾ (utom juridisk rådgivning samt juridiska handlings- och intygstjänster som tillhandahålls av jurister som anför-trots offentliga uppgifter, t.ex. notaries, <i>huissiers de justice</i> och andra <i>officiers publics et ministériels</i>)	För leveranssätt 1 och 2 AT, CY, ES, EL, LT, MT, SK: För fullt medlemskap i advokatsamfundet, som krävs för att vara verksam inom inhemsk rätt (EG-rätt och medlemsstatens rätt), gäller ett krav på medborgarskap. BE, FI: För fullt medlemskap i advokatsamfundet, som krävs för juridiska representationstjänster, gäller ett krav på medborgarskap tillsammans med krav på bosättning. I BE tillämpas kvoter för att uppträda inför <i>Cour de cassation</i> i icke-brottmål. BG: Utländska jurister kan endast tillhandahålla juridiska representationstjänster till en medborgare från sitt hemland under förutsättning av reciprocitet och samarbete med en bulgarisk jurist. För juridiska medlingstjänster krävs permanent bosättning. FR: Juristers tillträde till yrkena <i>avocat auprès de la Cour de Cassation</i> och <i>avocat auprès du Conseil d'Etat</i> omfattas av kvoter, och det gäller ett krav på medborgarskap. HU: För fullt medlemskap i advokatsamfundet gäller ett krav på medborgarskap tillsammans med krav på bosättning. För utländska advokater är den juridiska verksamheten begränsad till att tillhandahålla juridisk rådgivning. LV: Krav på medborgarskap för advokater som avlagt advokaten, vilka förbehålls juridisk representation i brottmål. DK: Endast advokater med dansk auktorisation och advokatbyråer som är registrerade i Danmark får marknadsföra juridiska rådgivningstjänster. För att erhålla dansk auktorisation krävs dansk juridisk examen. SE: För medlemskap i advokatsamfundet, som endast krävs för att använda yrkestiteln <i>advokat</i>, gäller ett krav på bosättning.
b) 1. Redovisnings- och bokföringstjänster (CPC 86212 utom revision, CPC 86213, CPC 86219 och CPC 86220)	För leveranssätt 1 FR, HU, IT, MT, RO, SI: Obundet. AT: Krav på medborgarskap för att uppträda som ombud inför behöriga myndigheter. För leveranssätt 2 Inga.
2. Revisorstjänster (CPC 86211 och 86212 utom redovisning)	För leveranssätt 1 BE, BG, CY, DE, ES, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PT, RO, SI, UK: Obundet. AT: Krav på medborgarskap för att uppträda som ombud inför behöriga myndigheter och för att utföra revision som föreskrivs i särskilda österrikiska lagar (t.ex. aktiebolagslagen, börslagen, banklagen). SE: Endast revisorer som är godkända i Sverige får utföra lagstadgad revisions-verksamhet inom vissa juridiska personer, bl.a. alla aktiebolag. Endast sådana personer får vara delägare i eller bilda bolag som bedriver kvalificerad revisions-verksamhet (för officiella ändamål). Krav på bosättning för godkännande. LT: Revisorsrapporten måste sammanställas i samarbete med en revisor som godkänts att praktisera i Litauen.

⁽¹⁾ När det gäller tjänstesektorer håller sig dessa begränsningar inom ramen för vad som anges i gällande Gatsåtaganden.

⁽²⁾ Omfattar juridisk rådgivning, juridisk representation, juridiska skiljemanna- och förliknings-/medlingstjänster samt juridiska handlings- och intygstjänster.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
	För leveranssätt 2 Inga.
c) Skatterådgivning (CPC 863) ⁽¹⁾	För leveranssätt 1 AT: Krav på medborgarskap för att uppträda som ombud inför behöriga myndigheter. CY: Taxeringsinspektörer måste vara godkända av finansministeriet. Godkännandet sker efter ekonomisk behovsprövning. De kriterier som används motsvarar dem som används för att bevilja tillstånd till utländska investeringar (som listas i det horisontella avsnittet), eftersom de gäller denna undersektor, i samtliga fall med beaktande av sysselsättningssituationen i undersektorn. BG, MT, RO och SI: Obundet. För leveranssätt 2 Inga.
d) Arkitekttjänster och e) Stadsplanering och landskapsarkitektur (CPC 8671 och CPC 8674)	För leveranssätt 1 AT: Obundet utom för planeringstjänster. BE, BG, CY, EL, IT, MT, PL, PT, SI: Obundet. DE: Nationella bestämmelser om arvoden och vederlag tillämpas beträffande alla tjänster som tillhandahålls från utlandet. HU, RO: Obundet för tjänster inom landskapsarkitektur. För leveranssätt 2 Inga.
f) Ingenjörstjänster och g) Integrerade tekniska tjänster (CPC 8672 och CPC 8673)	För leveranssätt 1 AT, SI: Obundet utom för rena planeringstjänster. BG, CY, EL, IT, MT, PT: Obundet. För leveranssätt 2 Inga.
h) Läkare-, tandläkar- och psykiologtjänster (CPC 9312 och ingår i CPC 85201)	För leveranssätt 1 AT, BE, BG, CY, DE, DK, EE, ES, FI, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PT, RO, SK, UK: Obundet. SI: Obundet för socialmedicin, sanitära, epidemiologiska och miljömedicinska tjänster, tillhandahållande av blod, blodprodukter och transplanterat samt obduktion. För leveranssätt 2 Inga.
i) Veterinärtjänster (CPC 932)	För leveranssätt 1 AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, FR, EL, HU, IE, IT, LV, LT, MT, NL, PT, RO, SI, SK: Obundet. UK: Obundet utom för veterinärlaboratorietjänster och veterinärtekniska tjänster som tillhandahålls till veterinärer, allmän rådgivning, vägledning och information rörande exempelvis näring, beteende och skötsel av sällskapsdjur. För leveranssätt 2 Inga.

⁽¹⁾ Omfattar inte juridisk rådgivning och juridisk representation i skattefrågor, som ingår i 1 A a. Juridiska tjänster.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
j) 1. Barnmorsketjänster (ingår i CPC 93191) 2. Tjänster som tillhandahålls av sjuksköterskor, sjukgymnaster och paramedicinsk personal (ingår i CPC 93191)	För leveranssätt 1 AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, FR, EL, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PT, RO, SI, SK, UK: Obundet. FI, PL: Obundet, utom för sjuksköterskor. För leveranssätt 2 Inga.
k) Detaljhandelsförsäljning av läkemedel och detaljhandelsförsäljning av sjukvårdsartiklar (CPC 63211) och andra tjänster som tillhandahålls av farmaceuter ⁽¹⁾	För leveranssätt 1 AT, BE, BG, DE, CY, DK, ES, FI, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SE, SI, UK: Obundet. CZ, LV, LT: Obundet utom för postorder. HU: Obundet utom för CPC 63211. För leveranssätt 2 Inga.
B. Data- och tillhörande tjänster (CPC 84)	För leveranssätt 1 och 2 Inga.
C. Forsknings- och utvecklings-tjänster	
a) FoU-tjänster inom naturvetenskap (CPC 851) b) FoU-tjänster inom socialvetenskap och humaniora (CPC 852 utom psykolog-tjänster) ⁽²⁾ c) Tvärvetenskapliga FoU-tjänster (CPC 853)	För leveranssätt 1 och 2 EG: När det gäller offentligt finansierade FoU-tjänster kan ensamrätt och/eller tillstånd endast ges till fysiska personer som är medborgare i en EU-medlemsstat och juridiska personer med säte i gemenskapen.
D. Tjänster avseende fast egendom ⁽³⁾	
a) Som rör egen eller hyrd egendom (CPC 821)	För leveranssätt 1 BG, CY, CZ, EE, HU, IE, LV, LT, MT, PL, RO, SK, SI: Obundet. För leveranssätt 2 Inga.
b) Med fast lön eller på kontraktbasis (CPC 822)	För leveranssätt 1 BG, CY, CZ, EE, HU, IE, LV, LT, MT, PL, RO, SK, SI: Obundet. För leveranssätt 2 Inga.

⁽¹⁾ Tillhandahållande av läkemedel till allmänheten är, i likhet med tillhandahållande av andra tjänster, föremål för tillämpliga villkor och förfaranden för licensiering och kvalificering i Europeiska unionens medlemsstater. Som en allmän regel är denna verksamhet förbehållen farmaceuter. I vissa medlemsstater är endast tillhandahållandet av receptbelagda läkemedel förbehållet farmaceuter.

⁽²⁾ Del av CPC 85201 som ingår i 1 A h – Läkare- och tandläkartjänster.

⁽³⁾ Tjänsten i fråga rör fastighetsmäklares verksamhet och påverkar inte rättigheter/restriktioner för fysiska och juridiska personer som köper fast egendom.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
E. Uthyrning/Leasing utan operatör	
a) Som rör fartyg (CPC 83103)	För leveranssätt 1 BG, CY, DE, HU, MT, RO: Obundet. För leveranssätt 2 Inga.
b) Som rör luftfartyg (CPC 83104)	För leveranssätt 1 och 2 BG, CY, CZ, HU, LV, MT, PL, RO, SK: Obundet. EG: Luftfartyg som används av gemenskapens flygbolag måste vara registrerade i den medlemsstat som har utfärdat tillstånd för flygbolaget eller i ett annat EU-land. Dispens kan beviljas för kortfristiga leasingkontrakt eller under exceptionella omständigheter.
c) Som rör annan transportutrustning (CPC 83101, CPC 83102 och CPC 83105)	För leveranssätt 1 BG, CY, HU, LV, MT, PL, RO, SI: Obundet. För leveranssätt 2 Inga.
d) Som rör andra maskiner eller annan utrustning (CPC 83106, CPC 83107, CPC 83108 och CPC 83109)	För leveranssätt 1 BG, CY, CZ, HU, MT, PL, RO, SK: Obundet. För leveranssätt 2 Inga.
e) Som rör hushållsartiklar och varor för personligt bruk (CPC 832)	För leveranssätt 1 och 2 AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK, UK: Obundet. EE: Obundet utom för uthyrning av inspelade videokassetter för användning i underhållningssystem för hemmabruk.
f) Uthyrning av telekommunikationsutrustning (CPC 7541)	För leveranssätt 1 och 2 Inga.
F. Andra företagstjänster	
a) Reklam (CPC 871)	För leveranssätt 1 och 2 Inga.
b) Marknads- och opinionsundersökningar (CPC 864)	För leveranssätt 1 och 2 Inga.
c) Konsulttjänster inom organisationsledning (CPC 865)	För leveranssätt 1 och 2 Inga.
d) Tjänster i anslutning till organisationskonsulttjänster (CPC 866)	För leveranssätt 1 och 2 HU: Obundet för medlings- och förlikningstjänster (CPC 86602).

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
e) Teknisk provning och analys (CPC 8676)	För leveranssätt 1 IT: Obundet för biologer och kemianalytiker. BG, CY, CZ, MT, PL, RO, SK, SE: Obundet. För leveranssätt 2 BG, CY, CZ, MT, PL, RO, SK, SE: Obundet.
f) Rådgivnings- och konsult- tjänster som rör jordbruk, jakt och skogsbruk (ingår i CPC 881)	För leveranssätt 1 IT: Obundet för aktiviteter som är förbehållna agronomer och <i>periti agrari</i> . EE, MT, RO, SI: Obundet. För leveranssätt 2 Inga.
g) Rådgivning rörande fiske (ingår i CPC 882)	För leveranssätt 1 LV, MT, RO, SI: Obundet. För leveranssätt 2 Inga.
h) Rådgivnings- och konsult- tjänster rörande tillverkning (ingår i CPC 884 och CPC 885)	För leveranssätt 1 och 2 Inga.
i) Rekrytering och urval av per- sonal	
1. Chefsrekrytering (CPC 87201)	För leveranssätt 1 AT, BG, CY, CZ, DE, EE, ES, FI, IE, LV, LT, MT, PL, PT, RO, SK, SI, SE: Obundet. För leveranssätt 2 AT, BG, CY, CZ, DE, EE, ES, FI, IE, LV, LT, MT, PL, PT, RO, SK, SI: Obundet.
2. Personalförmedling (CPC 87202)	För leveranssätt 1 AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, EL, FI, FR, IE, IT, LU, LV, LT, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK, UK: Obundet. För leveranssätt 2 AT, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, EL, FI, FR, IE, IT, LU, LV, LT, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SK, UK: Obundet.
3. Förmedling av kontors- personal (CPC 87203)	För leveranssätt 1 AT, BG, CY, CZ, DE, EE, ES, FI, FR, IT, IE, LV, LT, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SK, SI: Obundet. För leveranssätt 2 AT, BG, CY, CZ, DE, EE, ES, FI, FR, IT, IE, LV, LT, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI: Obundet.
j) 1. Detektiv- och bevaknings- tjänster (CPC 87301)	För leveranssätt 1 och 2 BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, UK: Obundet.
2. Säkerhetstjänster (CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304 och CPC 87305)	För leveranssätt 1 och 2 HU: Obundet för CPC 87304, CPC 87305. BE, BG, CY, CZ, ES, EE, FI, FR, IT, LV, LT, MT, PT, PL, RO, SI, SK: Obundet.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
k) Tillhörande vetenskapliga och tekniska konsulttjänster (CPC 8675)	För leveranssätt 1 BE, BG, CY, DE, DK, ES, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, UK: Obundet för prospektering. För leveranssätt 2 Inga.
l) 1. Underhåll och reparation av fartyg (ingår i CPC 8868)	För leveranssätt 1 För transportfartyg: BE, BG, CY, DE, DK, ES, FI, FR, EL, IE, IT, LT, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI, UK: Obundet. För transportfartyg på inre vattendrag: EG: Obundet. För leveranssätt 2 Inga.
2. Underhåll och reparation av utrustning för järnvägs-transport (ingår i CPC 8868)	För leveranssätt 1 AT, BE, BG, DE, CY, CZ, DK, ES, FI, FR, EL, IE, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI, SK, UK: Obundet. För leveranssätt 2 Inga.
3. Underhåll och reparation av motorfordon, motorcyklar, snöskotrar och vägtransportutrustning (CPC 6112, CPC 6122, ingår i CPC 8867 och CPC 8868)	För leveranssätt 1 och 2 Inga.
4. Underhåll och reparation av luftfartyg och delar till luftfartyg (ingår i CPC 8868)	För leveranssätt 1 BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Obundet. För leveranssätt 2 Inga.
5. Underhåll och reparation av metallvaror, maskiner (inte kontorsmaskiner), utrustning (inte transport- och kontorsutrustning) samt hushållsartiklar och personliga artiklar ⁽¹⁾ (CPC 633, CPC 7545, CPC 8861, CPC 8862, CPC 8864, CPC 8865 och CPC 8866)	För leveranssätt 1 och 2 Inga.
m) Tjänster som omfattar rengöring av byggnader (CPC 874)	För leveranssätt 1 AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, IE, IT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK, UK: Obundet. För leveranssätt 2 Inga.

⁽¹⁾ Underhåll och reparation av transportutrustning (CPC 6112, 6122, 8867 och CPC 8868) ingår i 1 F 1 1–1 F 1 4. Underhåll och reparation av kontorsmaskiner och kontorsutrustning, inbegripet datorer (CPC 845), ingår i 1 B. Datatjänster.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
n) Fototjänster (CPC 875)	För leveranssätt 1 BG, EE, MT, PL: Obundet för tillhandahållande av flygfototjänster. LV: Obundet för specialfototjänster (CPC 87504). För leveranssätt 2 Inga.
o) Paketering (CPC 876)	För leveranssätt 1 och 2 Inga.
p) Tryckning och förlagsverk- samhet (CPC 88442)	För leveranssätt 1 och 2 Inga.
q) Konferenstjänster (ingår i CPC 87909)	För leveranssätt 1 och 2 Inga.
r) 1. Översättar- och tolktjän- ster (CPC 87905)	För leveranssätt 1 PL: Obundet för auktoriserade tolkar. HU, SK: Obundet för officiell översättning och tolkning. För leveranssätt 2 Inga.
2. Inredningsdesign och spe- cialdesign (CPC 87907)	För leveranssätt 1 DE: Nationella bestämmelser om arvoden och vederlag tillämpas beträffande alla tjänster som tillhandahålls från utlandet. För leveranssätt 2 Inga.
3. Inkassotjänster (CPC 87902)	För leveranssätt 1 och 2 BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Obundet.
4. Kreditupplysning (CPC 87901)	För leveranssätt 1 och 2 BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Obundet.
5. Kopiering (CPC 87904) ⁽¹⁾	För leveranssätt 1 AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK, UK: Obundet. För leveranssätt 2 Inga.
6. Telekommunikationstjän- ster (CPC 7544)	För leveranssätt 1 och 2 Inga.
7. Telefonpassning (CPC 87903)	För leveranssätt 1 och 2 Inga.

⁽¹⁾ Omfattar inte tryckning, som omfattas av CPC 88442 och ingår i 1 F p.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
2. KOMMUNIKATIONS-TJÄNS-TER	
A. Post- och budtjänster Tjänster som rör hantering ⁽¹⁾ av postförsändelser ⁽²⁾ enligt följande lista över undersektorer, oavsett om de skickas inom landet eller till utlandet. i) Hantering av adresserade skriftliga meddelanden på vilket fysiskt medium som helst ⁽³⁾, däribland hybridpost-direktbrev. ii) Hantering av adresserade paket ⁽⁴⁾. iii) Hantering av adresserade pressprodukter ⁽⁵⁾. iv) Hantering av de försändelser som avses i i–iii ovan som rekommenderade eller assurerade brev. v) Expressutdelning ⁽⁶⁾ av de försändelser som avses i i–iii ovan. vi) Hantering av icke-adresserade försändelser. vii) Dokumentutväxling ⁽⁷⁾. viii) Andra tjänster som inte har angetts någon annanstans. Undersektorerna i, iv och v får undantas när de faller inom ramen för de tjänster som får förbehållas, dvs.: för brev-försändelser vars pris är lägre än 2,5 gånger den allmänna basavgiften, under förutsättning att de väger mindre än 50 gram ⁽⁸⁾, samt den rekommenderade post som används i samband med rättsliga och administrativa förfaranden. (ingår i CPC 751, CPC 71235 ⁽⁹⁾ och CPC 73210 ⁽¹⁰⁾) B. Telekommunikationstjänster Dessa tjänster omfattar inte ekonomisk verksamhet som består av tillhandahållande av innehåll som kräver telekommunikationstjänster för överföring	För leveranssätt 1 och 2 Inga ⁽¹¹⁾.
a) Tjänster som består i vidarebefordran och mottagande av signaler på elektromagnetisk våg ⁽¹²⁾, utom radio- och tv-utsändningar ⁽¹³⁾	För leveranssätt 1 och 2 Inga.

⁽¹⁾ I *hantering* ingår tömning av brevlådor, sortering, transport och utdelning.

⁽²⁾ Med *postförsändelse* avses försändelse som hanteras av alla typer av kommersiella aktörer, oavsett om de är offentliga eller privata.

⁽³⁾ T.ex. brev och vykort.

⁽⁴⁾ Omfattar böcker och kataloger.

⁽⁵⁾ Tidskrifter och tidningar.

⁽⁶⁾ Expressutdelning kan förutom ökad snabbhet och tillförlitlighet också innefatta mervärden som hämtning från avsändaren, personlig leverans till adressaten, godspårning, möjlighet att ändra destination under befordran, samt bekräftelse på mottagande.

⁽⁷⁾ Tillhandahållande av medel, däribland särskilda lokaler och befordran av tredje man, som möjliggör självservice genom ömsesidig utväxling av postförsändelser mellan användare som abonnerar på denna tjänst. Med *postförsändelse* avses försändelse som hanteras av alla typer av kommersiella aktörer, oavsett om de är offentliga eller privata.

⁽⁸⁾ Med *brevförsändelse* avses meddelande i skriftlig form på vilket fysiskt medium som helst, som ska befordras och levereras till den adress avsändaren har angivit på själva försändelsen eller på dess emballage. Böcker, kataloger, tidningar och tidskrifter betraktas inte som brev-försändelser

⁽⁹⁾ Transport av landpost för egen räkning.

⁽¹⁰⁾ Transport av luftpost för egen räkning.

⁽¹¹⁾ För undersektorerna i–iv kan det krävas individuella licenser som kan medföra särskilda skyldigheter att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster eller betala en finansiell avgift till en kompensationsfond.

⁽¹²⁾ Dessa tjänster omfattar inte informations- och/eller databehandling on-line (inklusive transaktionsbehandling) (ingår i CPC 843) som ingår i 1 B. Datatjänster

⁽¹³⁾ Radio- och tv-utsändning definieras som den oavbrutna överföringskedja som krävs för utsändning av tv- och radioprogramsignaler till allmänheten, men omfattar inte återutsändningslänkar mellan operatörerna.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
b) Satellitsändningstjänster ⁽¹⁾	För leveranssätt 1 och 2 EG: Inga, utom att tjänsteleverantörer i denna sektor kan omfattas av skyldigheter för att skydda mål som avser allmänintresset i samband med överföring av innehåll genom deras nätverk i linje med gemenskapslagstiftningen för elektronisk kommunikation. BE: Obundet.
3. BYGGTJÄNSTER OCH TILLHÖRANDE INGENJÖRS-TJÄNSTER (CPC 511, CPC 512, CPC 513, CPC 514, CPC 515, CPC 516, CPC 517 och CPC 518)	För leveranssätt 1 och 2 Inga.
4. DISTRIBUTIONSTJÄNSTER (utom distribution av vapen, ammunition, sprängämnen och annat krigsmateriel)	
A. Tjänster som utförs på provisionsbasis	För leveranssätt 1 och 2
a) Tjänster på provisionsbasis som rör motorfordon, motorcyklar och snöskotrar samt reservdelar och tillbehör till dessa (ingår i CPC 61111, CPC 6113 och CPC 6121)	EG: Obundet för distribution av kemiska produkter samt ädelmetaller (och stenar). AT: Obundet för distribution av pyrotekniska produkter, lättantändliga artiklar, spränganordningar och giftiga ämnen.
b) Övriga tjänster som utförs på provisionsbasis (CPC 621)	AT, BG: Obundet för distribution av produkter avsedda för medicinska ändamål, t.ex. medicinsk och kirurgisk apparatur, läkemedelssubstanser och föremål avsedda för medicinska ändamål.
B. Partihandel	
a) Partihandel med motorfordon, motorcyklar och snöskotrar samt reservdelar och tillbehör till dessa (ingår i CPC 61111, CPC 6113 och CPC 6121)	För leveranssätt 1 AT, BG, PL, RO: Obundet för distribution av tobak och tobaksprodukter.
b) Partihandel som rör teleterminalutrustning (ingår i CPC 7542)	IT: För partihandel: statligt tobaksmonopol.
c) Övrig partihandel (CPC 622 utom partihandel med energiprodukter ⁽²⁾)	BG, FI, PL, RO: Obundet för detaljhandelsdistribution av alkoholhaltiga drycker. SE: Obundet för distribution av alkoholhaltiga drycker. AT, BG, CZ, FI, RO, SK, SI: Obundet för distribution av läkemedel. BG, HU, PL: Obundet för råvarumäklare. FR: För tjänster som utförs på provisionsbasis: obundet för handlare och mäklare som är verksamma inom 17 marknader av nationellt intresse beträffande färska livsmedel. Obundet för partihandel med läkemedel. MT: Obundet för tjänster som utförs på provisionsbasis. BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SK, UK: För detaljhandel: obundet utom för postorder.

⁽¹⁾ Här ingår telekommunikationstjänster som består i vidarebefordran och mottagande av radio- och tv-sändningar via satellit (den oavbrutna överföringskedja som krävs för utsändning av tv- och radioprogramsignaler till allmänheten). Här ingår försäljning av användning av satellittjänster, men inte försäljning av tv-programpaket till hushållen.

⁽²⁾ Dessa tjänster, som omfattar CPC 62271, ingår i ENERGITJÄNSTER under 18 D.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
C. Detaljhandel ⁽¹⁾ Detaljhandel med motorfordon, motorcyklar och snöskotrar samt reservdelar och tillbehör till dessa (CPC 61112, ingår i CPC 6113 och CPC 6121) Detaljhandel med teleterminalutrustning (ingår i CPC 7542) Detaljhandel med livsmedel (CPC 631) Detaljhandel med andra produkter (ej energi), utom detaljhandel med läkemedel och sjukvårdsartiklar ⁽²⁾ (CPC 632 utom 63211 och 63297) D. Franchising (CPC 8929)	
5. UNDERVISNING (endast privatfinansierad)	
A. Primärutbildning (CPC 921)	För leveranssätt 1 BG, CY, FI, FR, IT, MT, RO, SE, SI: Obundet. För leveranssätt 2 CY, FI, MT, RO, SE, SI: Obundet.
B. Sekundärutbildning (CPC 922)	För leveranssätt 1 BG, CY, FI, FR, IT, MT, RO, SE: Obundet. För leveranssätt 2 CY, FI, MT, RO, SE: Obundet. För leveranssätt 1 och 2 LV: Obundet för utbildningstjänster som rör gymnasial yrkesutbildning för funktionshindrade studerande (CPC 9224).
C. Högre utbildning (CPC 923)	För leveranssätt 1 AT, BG, CY, FI, FR, IT, MT, RO, SE: Obundet. För leveranssätt 2 AT, BG, CY, FI, MT, RO, SE: Obundet. För leveranssätt 1 och 2 CZ, SK: Obundet för högre utbildning, utom för teknisk och yrkesinriktad högskoleutbildning (CPC 92310).
D. Vuxenundervisning (CPC 924)	För leveranssätt 1 och 2 AT: Obundet för vuxenundervisning genom radio eller tv. CY, FI, MT, RO, SE: Obundet.
E. Annan utbildning (CPC 929)	För leveranssätt 1 och 2 AT, BE, BG, CY, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, UK: Obundet.

⁽¹⁾ Omfattar inte underhåll och reparation, som ingår i FÖRETAGSTJÄNSTER under 1 B och 1 F 1.

⁽²⁾ Detaljhandel med läkemedel och sjukvårdsartiklar ingår i PROFESSIONELLA TJÄNSTER under 1 A k).

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
6. MILJÖTJÄNSTER	
A. Avloppshantering (CPC 9401) ⁽¹⁾ B. Hantering av fast/farligt avfall, utom transport över gränserna av farligt avfall a) Avfallshantering (CPC 9402) b) Renhållning och liknande tjänster (CPC 9403) C. Skydd av utomhusluft och klimat (CPC 9404) ⁽²⁾ D. Sanering och rening av mark och vatten a) Behandling, sanering av mark och vatten som kontaminerats/förorenats (ingår i CPC 94060) ⁽³⁾ E. Buller- och vibrationsdämpning (CPC 9405) F. Skydd av den biologiska mångfalden och landskapet a) Skydd av naturen och landskapet (ingår i CPC 9406) G. Övriga miljötjänster och stöd-tjänster (CPC 94090)	För leveranssätt 1 EG: Obundet utom för konsulttjänster. För leveranssätt 2 Inga.
7. FINANSIELLA TJÄNSTER	
A. Försäkringstjänster och försäkringsrelaterade tjänster	För leveranssätt 1 och 2 AT, BE, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LU, NL, PL, PT, RO, SK, SE, SI, UK: Obundet för direkta försäkringstjänster utom för försäkring av risker som rör i) sjöfart, kommersiell luftfart samt rymdfart och frakt (inklusive satelliter) när sådan försäkring täcker något eller allt av följande: godset som transporteras, fordonet som transporterar godset och varje skadeståndsskyldighet som följer därav, och ii) gods i internationell transittrafik. AT: Försäljningsfrämjande åtgärder och försäkringsförmedling för ett dotterbolag som inte är etablerat i gemenskapen eller för en filial som inte är etablerad i Österrike (utom i fråga om återförsäkring och retrocession) är förbjudna. Obligatorisk lufttransportförsäkring, utom försäkring av internationell kommersiell lufttrafik, kan tillhandahållas endast av ett dotterbolag som är etablerat i gemenskapen eller av en filial som är etablerad i Österrike. En högre skatt på försäkringspremier gäller för försäkringsavtal (utom i fråga om avtal om återförsäkring och retrocession) som meddelas av ett dotterbolag som inte är etablerat i gemenskapen eller av en filial som inte är etablerad i Österrike. Undantag från den högre skatten kan beviljas.

⁽¹⁾ Motsvarar avloppshantering.

⁽²⁾ Motsvarar avgasrening.

⁽³⁾ Motsvarar delar av skydd av naturen och landskapet.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
	DK: Obligatorisk lufttransportförsäkring kan tillhandahållas endast av företag etablerade i gemenskapen. Endast försäkringsbolag som fått tillstånd enligt dansk lagstiftning eller av danska behöriga myndigheter får i kommersiellt syfte i Danmark tillhandahålla direktförsäkring för personer bosatta i Danmark, för danska fartyg eller för egendom i Danmark. DE: Obligatorisk lufttransportförsäkring kan tillhandahållas endast av ett dotterbolag som är etablerat i gemenskapen eller av en filial som är etablerad i Tyskland. Ett utländskt försäkringsbolag som har etablerat en filial i Tyskland får i detta land ingå försäkringsavtal för internationell transport endast genom den filial som etablerats i Tyskland. FR: Försäkring av risker i samband med marktransport får tillhandahållas endast av försäkringsbolag som är etablerade i gemenskapen. PL: Obundet för återförsäkring och retrocession, utom risker som rör varor i internationell handel. PT: Luft- och sjötransportförsäkring som täcker varor, luftfartyg, skrov och ansvar får endast tillhandahållas av bolag som är etablerade i gemenskapen. Endast personer och bolag som är etablerade i gemenskapen får agera som försäkringsförmedlare för sådan försäkringsverksamhet i Portugal. RO: Återförsäkring på den internationella marknaden tillåts endast om den återförsäkrade risken inte kan placeras på hemmamarknaden. ES: För aktuarietjänster gäller ett krav på bosättning och tre års relevant erfarenhet. För leveranssätt 1 AT, BE, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LU, NL, PT, RO, SK, SE, SI, UK: Obundet för direkta försäkringstjänster utom för försäkring av risker som rör - sjöfart, kommersiell luftfart samt rymdfart och frakt (inklusive satelliter) när sådan försäkring täcker något eller allt av följande: godset som transporteras, fordonet som transporterar godset och varje skadeståndsskyldighet som följer därav, och - gods i internationell transittrafik. BG: Obundet för direkt försäkring, utom för tjänster som tillhandahålls av utländska leverantörer till utländska personer i Bulgarien. Transportförsäkring avseende varor, försäkring av fordon i sig och ansvarsförsäkring i samband med risker i Bulgarien får inte tillhandahållas direkt av utländska försäkringsbolag. Ett utländskt försäkringsbolag får ingå försäkringsavtal endast genom en filial. Obundet för inläningsförsäkring och liknande ersättningssystem samt obligatoriska försäkringar. CY, LV, MT: Obundet för direkta försäkringstjänster utom för försäkring av risker som rör - sjöfart, kommersiell luftfart samt rymdfart och frakt (inklusive satelliter) när sådan försäkring täcker något eller allt av följande: godset som transporteras, fordonet som transporterar godset och varje skadeståndsskyldighet som följer därav, och - gods i internationell transittrafik. LT: Obundet för direkta försäkringstjänster utom för försäkring av risker som rör - sjöfart, kommersiell luftfart samt rymdfart och frakt (inklusive satelliter) när sådan försäkring täcker något eller allt av följande: godset som transporteras, fordonet som transporterar godset och varje skadeståndsskyldighet som följer därav, och - varor i internationell transittrafik, utom när det gäller landtransport där risken finns i Litauen. BG, LV, LT, PL: Obundet för försäkringsförmedling. FI: Bara försäkringsbolag med säte i EU eller filial i Finland får tillhandahålla direkta försäkringstjänster (även koassurans). Försäkringsmäklartjänster får tillhandahållas av ett bolag eller en person som har permanent etablering i EU.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
	HU: Försäkringsbolag som inte är etablerade i EU får tillhandahålla direkta försäkringstjänster i Ungern endast genom en filial registrerad i Ungern. IT: Obundet när det gäller aktuarietjänster. Transportförsäkring avseende varor, försäkring av fordon i sig och ansvarsförsäkring i samband med risker i Italien får meddelas endast av försäkringsbolag som är etablerade i gemenskapen. Detta förbehåll gäller inte för internationell transport som inbegriper import till Italien. SE: Tillhandahållandet av direktförsäkringar tillåts endast genom ett försäkringsbolag med koncession i Sverige, under förutsättning att den utländska tjänsteleverantören och det svenska försäkringsbolaget tillhör samma företag eller har ingått samarbetsavtal. För leveranssätt 2 AT, BE, BG, CZ, CY, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SE, SI, UK: Obundet för förmedling. BG: För direkt försäkring: Bulgariska fysiska och juridiska personer och utländska personer som bedriver ekonomisk verksamhet i Bulgarien kan ingå försäkringsavtal i fråga om sin verksamhet i Bulgarien endast med tjänsteleverantörer som har tillstånd att bedriva försäkringsverksamhet i Bulgarien. Försäkringskompensation på grundval av sådana avtal ska betalas ut i Bulgarien. Obundet för inlåningsförsäkring och liknande ersättningssystem samt obligatoriska försäkringar. IT: Transportförsäkring avseende varor, försäkring av fordon i sig och ansvarsförsäkring i samband med risker i Italien får meddelas endast av försäkringsbolag som är etablerade i gemenskapen. Detta förbehåll gäller inte för internationell transport som inbegriper import till Italien.
B. Banktjänster och andra finansiella tjänster (med undantag av försäkringstjänster)	För leveranssätt 1 AT, BE, BG, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LU, NL, PL, PT, SK, SE, UK: Obundet utom för tillhandahållande av finansiell information och bearbetning av finansiella data samt rådgivning och andra relaterade tjänster, med undantag för förmedling. BE: För tillhandahållande av investeringsrådgivning krävs etablering i Belgien. BG: Begränsningar och villkor som rör användningen av telekommunikationsnätverket kan förekomma. CY: Obundet utom för handel med överlåtbara värdepapper, tillhandahållande av finansiell information och bearbetning av finansiella data samt rådgivning och andra relaterade tjänster, med undantag för förmedling. EE: För inlåning krävs godkännande från den estniska finansinspektionen och registrering enligt estnisk lag som aktiebolag, dotterbolag eller filial. EE: För förvaltning av investeringsbolag krävs etablering av ett specialiserat förvaltningsbolag. Endast företag med säte i gemenskapen kan verka som förvaringsinstitut för investeringsfonders tillgångar. LT: För förvaltning av värdepappersfonder och investeringsbolag krävs etablering av ett specialiserat förvaltningsbolag. Endast företag med säte i gemenskapen kan verka som förvaringsinstitut för investeringsfonders tillgångar. IE: För tillhandahållande av investeringstjänster eller investeringsrådgivning krävs antingen i) tillstånd i Irland, vilket normalt förutsätter att tjänsteleverantören är ett aktiebolag, handelsbolag eller enskilt företag, under alla omständigheter med ett huvudkontor/säte i Irland (i vissa fall kan det hända att tillstånd inte krävs, t.ex. när en tjänsteleverantör från tredje land inte har någon kommersiell närvaro i Irland och tjänsten inte tillhandahålls privatpersoner) eller ii) tillstånd i en annan medlemsstat i enlighet med gemenskapens direktiv om investeringstjänster. IT: Obundet när det gäller säljare av finansiella tjänster (<i>promotori di servizi finanziari</i>).

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
	LV: Obundet utom för medverkan vid utfärdandet av alla slags värdepapper, tillhandahållande av finansiell information och bearbetning av finansiella data samt rådgivning och andra relaterade tjänster, med undantag för förmedling. LT: Kommersiell närvaro krävs för pensionsfondsförvaltning. MT: Obundet utom för inlåning, utlåning av alla slag, tillhandahållande av finansiell information och bearbetning av finansiella data samt rådgivning och andra relaterade tjänster, med undantag för förmedling. PL: För tillhandahållande och överföring av finansiell information och bearbetning av finansiella data och tillhörande programvara: krav på att använda det allmänna telenätet, eller någon annan godkänd operatörs nät. RO: Obundet för finansiell leasing och för handel med penningmarknadsinstrument, utländsk valuta, derivatinstrument, valuta- och ränteinstrument, överlåtbara värdepapper och andra överlåtbara instrument och finansiella tillgångar, medverkan vid utfärdande av alla slags värdepapper, förvaltning av tillgångar, samt clearing- och avvecklingstjänster rörande finansiella tillgångar. Betalnings- och penningförmedlingstjänster tillåts endast genom en bank som är etablerad lokalt. SI: i) Medverkan vid utfärdandet av statsskuldförbindelser och pensionfondsförvaltning: Obundet. ii) Alla andra undersektorer utom utfärdande av statsskuldförbindelser och pensionfondsförvaltning, tillhandahållande och överföring av finansiell information samt rådgivning och andra tjänster som är relaterade till finansiella tjänster: Obundet, utom när det gäller för inhemska juridiska personer och enskilda näringsidkare att ta emot krediter (all form av upplåning) och att acceptera borgensförbindelser och garantier från utländska kreditinstitut. Utländska personer får endast sälja utländska värdepapper genom inhemska banker och fondmäklare. Medlemmar i värdepappersbörsen i Slovenien måste vara registrerade som juridiska personer i Slovenien eller vara filialer till utländska investeringsbolag eller banker. För leveranssätt 2 BG: Begränsningar och villkor som rör användningen av telekommunikationsnätverket kan förekomma. PL: För tillhandahållande och överföring av finansiell information och bearbetning av finansiella data och tillhörande programvara: Krav på att använda det allmänna telenätet, eller någon annan godkänd operatörs nät.
8. HÄLSO- OCH SJUKVÅRD SAMT SOCIALVÅRD (endast privatfinansierad)	
A. Sjukhustjänster (CPC 9311)	För leveranssätt 1
C. Vård på andra behandlingshem än sjukhus (CPC 93193)	AT, BE, BG, DE, CY, CZ, DK, ES, EE, FI, FR, EL, IE, IT, LV, LT, MT, LU, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK, UK: Obundet.
	För leveranssätt 2
	Inga.
D. Sociala tjänster (CPC 933)	För leveranssätt 1
	AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, EL, FI, FR, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI, SK, UK: Obundet.
	För leveranssätt 2
	BE: Obundet för andra sociala tjänster än konvalescenthem, vilohem och äldreboenden.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
9. TURISM OCH RESERELATERADE TJÄNSTER	
A. Hotel, restauranger samt cateringverksamhet (CPC 641, CPC 642 och CPC 643) (utom cateringverksamhet inom lufttransport) ⁽¹⁾	För leveranssätt 1 AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FR, EL, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Obundet utom för cateringverksamhet. För leveranssätt 2 Inga.
B. Resebyråer och researrangörer (inbegripet reseledare) (CPC 7471)	För leveranssätt 1 BG, HU: Obundet. För leveranssätt 2 Inga.
C. Turistguide (CPC 7472)	För leveranssätt 1 BG, CY, CZ, HU, IT, LT, MT, PL, SK, SI: Obundet. För leveranssätt 2 Inga.
10. REKREATIONS-, KULTUR- OCH SPORTTJÄNSTER (utom audiovisuella tjänster)	
A. Underhållningstjänster (inbegripet teater, levande musik och cirkusuppträdanden) (CPC 9619)	För leveranssätt 1 BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, UK: Obundet. För leveranssätt 2 CY, CZ, FI, MT, PL, RO, SK, SI: Obundet. BG: Obundet utom för tjänster som rör teaterproduktion, sånggrupper, band- och orkesterunderhållning (CPC 96191), författares, kompositörers, skulptörers, underhållningsartisters och andra självständiga artisters framställning (CPC 96192) och tillhörande teatertjänster (CPC 96193). EE: Obundet för övrig underhållning (CPC 96199) utom biograftjänster. LT, LV: Obundet utom för biograftjänster (ingår i CPC 96199).
B. Nyhetsbyråer (CPC 962)	För leveranssätt 1 och 2 Inga.
C. Biblioteks-, arkiv- och museiverksamhet m.m. (CPC 963)	För leveranssätt 1 BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Obundet. För leveranssätt 2 BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Obundet.
D. Sporttjänster (CPC 9641)	För leveranssätt 1 och 2 AT: Obundet för skidskolor och bergsguidetjänster. BG, CZ, LV, MT, PL, RO, SK: Obundet. För leveranssätt 1 CY, EE: Obundet.

⁽¹⁾ Cateringverksamhet inom lufttransport ingår i KRINGTJÄNSTER FÖR TRANSPORT under 12 E a Markttjänster.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
E. Tjänster i fritidsparkar och badanläggningar (CPC 96491)	För leveranssätt 1 och 2 Inga.
11. TRANSPORTTJÄNSTER	
A. Sjöfart a) Internationell passagerartransport (CPC 7211 utom nationellt cabotage) b) Internationell godstransport (CPC 7212 utom nationellt cabotage) ⁽¹⁾	För leveranssätt 1 och 2 BG, CY, DE, EE, ES, FR, FI, EL, IT, LT, LV, MT, PL, PT, RO, SI och SE: Matartjänster med godkännande.
B. Transport på inre vattenvägar a) Passagerartransporter (CPC 7221) b) Godstransport (CPC 7222)	För leveranssätt 1 och 2 EG: Inga, utom åtgärder som baseras på befintliga eller framtida avtal om tillträde till inre vattenvägar (inbegripet avtal till följd av Rhen-Main-Donau-kanalen), vilka förbehåller vissa trafikrättigheter för operatörer som är baserade i de berörda länderna och uppfyller medborgarskapskriterierna vad gäller ägande. Genomförandebestämmelser till Mannheimkonventionen om sjöfart på Rhen. AT: Krav på medborgarskap för fysiska personer som bildar ett rederi. När det gäller etablering som juridisk person gäller krav på medborgarskap för majoriteten av de verkställande direktörerna, medlemmarna i styrelsen och tillsynsrådet. Ett företag eller en varaktig etablering måste registreras i Österrike. Vidare måste majoriteten av aktierna innehas av EU-medborgare. BG, CY, CZ, EE, FI, HU, LT, MT, RO, SE, SI, SK: Obundet.
C. Järnvägstransport a) Passagerartransporter (CPC 7111) b) Godstransport (CPC 7112)	För leveranssätt 1 EG: Obundet. För leveranssätt 2 Inga.
D. Vägtransport a) Passagerartransporter (CPC 7121 och CPC 7122) b) Godstransport (CPC 7123, utom transport av post för egen räkning ⁽²⁾)	För leveranssätt 1 EG: Obundet. För leveranssätt 2 Inga.
E. Transport i rörledning av andra varor än bränsle ⁽³⁾ (CPC 7139)	För leveranssätt 1 EG: Obundet. För leveranssätt 2 AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Obundet.

⁽¹⁾ Omfattar matartjänster och förflyttning av utrustning som utförs av internationella sjötransportföretag mellan hamnar i samma stat om det inte innebär intäkter.

⁽²⁾ Del av CPC 71235, som ingår i KOMMUNIKATIONSTJÄNSTER under 2 A Post- och budtjänster

⁽³⁾ Transport av bränsle i rörledning ingår i ENERGITJÄNSTER under 13 B.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
12. KRINGTJÄNSTER FÖR TRANSPORT ⁽¹⁾	
A. Kringtjänster för sjöfart a) Lasthantering i samband med sjötransporter b) Lagring och magasinering (ingår i CPC 742) c) Tullklarering d) Containerterminaler och depåttjänster e) Agent- och mäklartjänster f) Fraktspeditionstjänster g) Uthyrning av fartyg med besättning (CPC 7213) h) Bogsering och påskjutning av fartyg (CPC 7214) i) Stödtjänster för sjöfart (ingår i CPC 745) j) Övriga stöd- och kringtjänster (ingår i CPC 749)	För leveranssätt 1 EG: Obundet för tullklareringstjänster och för containerterminal- eller containerdepåttjänster. AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Obundet för lasthantering i samband med sjötransporter. AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Obundet för lagring och magasinering. AT, BE, CY, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, IE, IT, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: Obundet för bogsering och påskjutning. AT, BG, CY, CZ, DE, EE, HU, LT, MT, PL, RO, SK, SI, SE: Obundet för uthyrning av fartyg med besättning. För leveranssätt 2 Inga.
B. Kringtjänster för transport på inre vattenvägar a) Godshantering (ingår i CPC 741) b) Lagring och magasinering (ingår i CPC 742) c) Agent- och mäklartjänster (ingår i CPC 748) d) Uthyrning av fartyg med besättning (CPC 7223) e) Bogsering och påskjutning av fartyg (CPC 7224) f) Stödtjänster för transporter på inre vattenvägar (ingår i CPC 745) g) Övriga stöd- och kringtjänster (ingår i CPC 749)	För leveranssätt 1 och 2 EG: Inga, utom åtgärder som baseras på befintliga eller framtida avtal om tillträde till inre vattenvägar (inbegripet avtal till följd av Rhen-Main-Donau-kanalen), vilka förbehåller vissa trafikrättigheter för operatörer som är baserade i de berörda länderna och uppfyller medborgarskapskriterierna vad gäller ägande. Genomförandebestämmelser till Mannheimkonventionen om sjöfart på Rhen. EG: Obundet för bogsering och påskjutning. För leveranssätt 1 AT, BG, CY, CZ, DE, EE, FI, HU, LV, LT, MT, RO, SK, SI, SE: Obundet för uthyrning av fartyg med besättning.
C. Kringtjänster för järnvägstransport a) Godshantering (ingår i CPC 741) b) Lagring och magasinering (ingår i CPC 742) c) Agent- och mäklartjänster (ingår i CPC 748) d) Bogsering och påskjutning av fartyg (CPC 7113) e) Kringtjänster för järnvägstransport (CPC 743) f) Övriga stöd- och kringtjänster (ingår i CPC 749)	För leveranssätt 1 EG: Obundet för bogsering och påskjutning. För leveranssätt 2 Inga.

⁽¹⁾ Omfattar inte underhåll och reparation av transportutrustning, som ingår i FÖRETAGSTJÄNSTER under 1 F 1 1-1 F 1 4.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
D. Kringtjänster för vägtransport	För leveranssätt 1
a) Godshantering (ingår i CPC 741)	AT, BG, CY, CZ, EE, HU, LV, LT, MT, PL, RO, SK, SI, SE: Obundet för uthyrning av nyttovägfordon med operatör.
b) Lagring och magasinering (ingår i CPC 742)	För leveranssätt 2
c) Agent- och mäklartjänster (ingår i CPC 748)	Inga.
d) Uthyrning av nyttovägfordon med operatör (CPC 7124)	
e) Övriga stödtjänster till landtransport (CPC 744)	
f) Övriga stöd- och kringtjänster (ingår i CPC 749)	
E. Kringtjänster för lufttransport	
a) Markttjänster (inbegripet cateringtjänster)	För leveranssätt 1 och 2 EG: Obundet utom för cateringverksamhet.
b) Lagring och magasinering (ingår i CPC 742)	För leveranssätt 1 och 2 Inga.
c) Agent- och mäklartjänster (ingår i CPC 748)	För leveranssätt 1 och 2 Inga.
d) Uthyrning av luftfartyg med besättning (CPC 734)	För leveranssätt 1 och 2 EG: Luftfartyg som används av gemenskapens flygbolag måste vara registrerade i de medlemsstater som har utfärdat tillstånd för flygbolaget eller i ett annat EU-land. Dispens kan beviljas för kortfristiga leasingkontrakt eller under exceptionella omständigheter.
e) Försäljning och marknadsföring	För leveranssätt 1 och 2
f) Datoriserade bokningssystem	EG: Särskilda skyldigheter för tjänsteleverantörer som använder databokningssystem som ägs eller kontrolleras av flygbolag.
g) Flygplatsförvaltning	För leveranssätt 1 EG: Obundet. För leveranssätt 2 Inga.
F. Kringtjänster för transport i rörledning av andra varor än bränsle ⁽¹⁾	För leveranssätt 1
a) Lagring och magasinering av andra varor än bränsle som transporteras i rörledning (ingår i CPC 742)	AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Obundet. För leveranssätt 2 Inga.

⁽¹⁾ Kringtjänster för transport av bränsle i rörledning ingår i ENERGITJÄNSTER under 13 C.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
13. ENERGITJÄNSTER	
A. Tjänster i samband med gruvdrift (CPC 883) ⁽¹⁾	För leveranssätt 1 och 2 Inga.
B. Transport i rörledning av bränsle (CPC 7131)	För leveranssätt 1 EG: Obundet. För leveranssätt 2 AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Obundet.
C. Lagring och magasinering av bränsle som transporteras i rörledning (ingår i CPC 742)	För leveranssätt 1 AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Obundet. För leveranssätt 2 Inga.
D. Partihandel med bränslen (CPC 62271) och partihandel med el, ånga och varmvatten	För leveranssätt 1 EG: Obundet för partihandel med el, ånga och varmvatten. För leveranssätt 2 Inga.
E. Detaljhandel med drivmedel (CPC 613)	För leveranssätt 1 EG: Obundet. För leveranssätt 2 Inga.
F. Detaljhandel med eldningsolja, gasol, kol och ved (CPC 63297) och detaljhandel med el, gas (ej gasol), ånga och varmvatten	För leveranssätt 1 EG: Obundet för detaljhandel med el, gas (ej gasol), ånga och varmvatten. BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SK, UK: För detaljhandel med drivmedel, gasol, kol och ved: Obundet utom för postorder. I dessa fall: Inga. För leveranssätt 2 Inga.
G. Tjänster som rör energidistribution (CPC 887)	För leveranssätt 1 EG: Obundet utom för konsulttjänster. I dessa fall: Inga. För leveranssätt 2 Inga.

⁽¹⁾ Omfattar följande tjänster som tillhandahålls på arvodes- eller kontraktbasis: rådgivnings- och konsulttjänster som rör gruvdrift, iordningställande av arbetsplatser på land, installation av borrhägar på land, borrhägar, borrhägar, foderrör och produktionsrör, borrhägarsteknik och tillhandahållande av borrhägar, kontroll av fasta ämnen, fiske och särskilda åtgärder i borrhägar, geologi vid brunnar och borrhägar, tagning av borrhägar, provning av brunnar, kablar, tillhandahållande och skötsel av kompletteringsvätskor (saltlösningar), tillhandahållande och installation av kompletteringsutrustning, cementering (tryckpumpning), stimulering (sprickbildning, syrabehandling och tryckpumpning), överhaling och reparation av brunnar, igenfyllning och nedläggning av brunnar. Omfattar inte direkt tillgång till eller exploatering av naturresurser. Omfattar inte iordningställande av arbetsplatser för utvinning av andra resurser än olja och gas (CPC 5115), som ingår i 3. BYGGTJÄNSTER.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
14. ANDRA TJÄNSTER SOM INTE NÄMNS NÅGON ANNANSTANS	
a) Tvättning, rengöring och färgning (CPC 9701)	För leveranssätt 1 EG: Obundet. För leveranssätt 2 Inga.
b) Hårvård (CPC 97021)	För leveranssätt 1 EG: Obundet. För leveranssätt 2 Inga.
c) Hudvård, manikyr och pedikyr (CPC 97022)	För leveranssätt 1 EG: Obundet. För leveranssätt 2 Inga.
d) Annan skönhetsvård (CPC 97029)	För leveranssätt 1 EG: Obundet. För leveranssätt 2 Inga.
e) Kurortstjänster och icke-terapeutisk massage, om de tillhandahålls för avslappning och fysiskt välbefinnande och inte för medicinska ändamål eller rehabilitering ⁽¹⁾ (CPC ver. 1.0 97230)	För leveranssätt 1 EG: Obundet. För leveranssätt 2 Inga.
g) Telekommunikationstjänster (CPC 7543)	För leveranssätt 1 och 2 Inga.

⁽¹⁾ Terapeutisk massage och brunnskurer ingår i 1 A h Läkartjänster, 1 A j 2 Tjänster som tillhandahålls av sjuksköterskor, sjukgymnaster och paramedicinsk personal samt Hälso- och sjukvård (8 A och 8 C).

BILAGA IV C

FÖRBEHÅLL FÖR NYCKELPERSONAL OCH PRAKTIKANTER MED AKADEMISK EXAMEN

(enligt artikel 81)

EUROPEISKA GEMENSKAPEN

1. I nedanstående förteckning över förbehåll anges den ekonomiska verksamhet som liberaliserats av gemenskapen enligt artikel 69 och för vilken begränsningar för nyckelpersonal och praktikanter med akademisk examen enligt artikel 81 gäller samt specificeras dessa begränsningar. Förteckningen består av följande:
 - a) En första kolumn där det anges i vilken sektor eller undersektor som begränsningarna gäller.
 - b) En andra kolumn där de tillämpliga begränsningarna beskrivs.

Om kolumnen enligt b endast innehåller medlemsstatsspecifika förbehåll, gör de medlemsstater som inte anges där åtaganden för sektorn utan förbehåll (avsaknaden av medlemsstatsspecifika förbehåll för en viss sektor påverkar inte eventuella tillämpliga horisontella förbehåll eller sektorsspecifika förbehåll som gäller hela gemenskapen).

Gemenskapen och dess medlemsstater gör inga åtaganden om nyckelpersonal och praktikanter med akademisk examen i ekonomisk verksamhet som inte liberaliseras (förblir obunden) enligt artikel 69.
2. Vid identifieringen av enskilda sektorer och undersektorer avses med
 - a) *ISIC rev. 3.1* Förenta nationernas internationella näringsgrensindelning (*International Standard Industrial Classification of all Economic Activities*) enligt Förenta nationernas statistikkontor (*Statistical Office of the United Nations, Statistical Papers*), Series M, N° 4, *ISIC REV 3.1*, 2002,
 - b) *CPC* den centrala produktindelningen (*Central Products Classification*) enligt Förenta nationernas statistikkontors statistiska skrifter (*Statistical Office of the United Nations, Statistical Papers*) Series M, N° 77, *CPC prov*, 1991,
 - c) *CPC ver. 1.0* den centrala produktindelningen (*Central Products Classification*) enligt Förenta nationernas statistikkontors statistiska skrifter (*Statistical Office of the United Nations, Statistical Papers*) Series M, N° 77, *CPC ver 1.0*, 1998.
3. Åtaganden om nyckelpersonal och praktikanter med akademisk examen gäller inte om avsikten med eller följden av deras tillfälliga närvaro är att störa eller på annat sätt påverka resultatet av en konflikt eller förhandling mellan arbetsmarknadens parter.
4. I förteckningen ingår inte åtgärder rörande kvalifikationskrav, kvalificeringsförfaranden, tekniska standarder samt villkor och förfaranden för licensiering eller åtgärder rörande anställnings-, arbets- och socialförsäkringsvillkor, om de inte utgör en begränsning enligt artikel 67 i avtalet. Dessa åtgärder (t.ex. krav på att ha licens, krav på att ha erkända kvalifikationer i reglerade sektorer, krav på att klara särskilda examina, inbegripet språkexamina, krav på att ha juridisk hemvist i det territorium där den ekonomiska verksamheten utövas, krav på att följa nationella bestämmelser och nationell praxis i fråga om minimilöner och kollektivavtal i värdlandet) gäller, även om de inte förtecknas, ändå för nyckelpersonal och praktikanter med akademisk examen hos den andra partens investerare. I enlighet med artikel 60.3 i avtalet innehåller förteckningen inte åtgärder rörande subventioner som parterna beviljat.
5. Förteckningen påverkar inte förekomsten av offentliga monopol och ensamrätt enligt förteckningen över åtaganden rörande etablering.
6. I de sektorer där ekonomiska behovsprövningar tillämpas kommer det viktigaste kriteriet att vara en bedömning av den aktuella marknadssituationen i den medlemsstat eller region där tjänsten ska tillhandahållas, inbegripet antalet befintliga tjänsteleverantörer och följderna för dessa.
7. De rättigheter och skyldigheter som följer av denna förteckning över förbehåll ska inte ha någon direkt (self-executing) effekt och ger alltså inte enskilda fysiska eller juridiska personer några direkta rättigheter.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
ALLA SEKTORER	Ekonomisk behovsprövning BG, HU: Ekonomisk behovsprövning krävs för praktikanter med akademisk examen.
ALLA SEKTORER	Omfattning av företagsinterna förflyttningar BG: Antal anställda som förflyttas internt får inte överstiga 10 % av det årliga genomsnittet av antalet EU-medborgare som är anställda av den bulgariska juridiska personen i fråga; om antalet anställda är färre än 100 får antalet förflyttade personer, efter godkännande, överstiga 10 %. HU: Obundet för fysiska personer som varit delägare i en juridisk person i den andra parten.
ALLA SEKTORER	Verkställande direktörer och revisorer AT: Verkställande direktörer för filialer av juridiska personer ska vara bosatta i Österrike; de fysiska personer inom en juridisk person eller en filial som har ansvar för att den österrikiska handelslagen (<i>Handelsgesetzbuch</i>) iakttas ska ha sin hemvist i Österrike. FI: En utländsk medborgare som bedriver näringsverksamhet i egenskap av privat företagare måste ha ett näringsstillstånd och vara permanent bosatt i gemenskapen. För alla sektorer utom telekommunikationstjänster: krav på medborgarskap och bosättning för verkställande direktören för ett aktiebolag. För telekommunikationstjänster: permanent bosättning för verkställande direktören. FR: Verkställande direktören för en näring, en affärsverksamhet eller ett hantverk behöver, om uppehållstillstånd saknas, ett särskilt godkännande. RO: Majoriteten av affärsföretagens revisorer samt deras ställföreträdare ska vara rumänska medborgare. SE: Verkställande direktören för en juridisk person eller en filial ska vara bosatt i Sverige.
ALLA SEKTORER	Erkännande EG: EG-direktiv om ömsesidigt erkännande av examensbevis är endast tillämpliga på EU-medborgare. Rätten att utöva ett reglerat yrke i en medlemsstat ger inte rätt att utöva det i en annan medlemsstat ⁽¹⁾.
4. TILLVERKNING ⁽²⁾	
H. Förlagsverksamhet, grafisk produktion och reproduktion av inspelningar (ISIC rev. 3.1: 22), utom förlagsverksamhet och grafisk produktion på arvodes- eller kontraktbasis ⁽³⁾	IT: Krav på medborgarskap för utgivare. PL: Krav på medborgarskap för chefredaktören för tidningar och tidskrifter. SE: Krav på bosättning för utgivare och ägare av förlag eller tryckerier.

⁽¹⁾ För att tredjelandsmedborgares kvalifikationer ska erkännas i hela gemenskapen krävs att ett avtal om ömsesidigt erkännande förhandlas fram i enlighet med artikel 85 i avtalet.

⁽²⁾ Denna sektor omfattar inte rådgivningstjänster rörande tillverkning, som ingår i FÖRETAGSTJÄNSTER under 6 F h.

⁽³⁾ Förlagsverksamhet och grafisk produktion på arvodes- eller kontraktbasis ingår i FÖRETAGSTJÄNSTER under 6 F p.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
6. FÖRETAGSTJÄNSTER	
A. Professionella tjänster	
a) Juridiska tjänster (CPC 861) ⁽¹⁾ (utom juridisk rådgivning samt juridiska handlings- och intygstjänster som tillhandahålls av jurister som anförtrotts offentliga uppgifter, t.ex. notaries, <i>huissiers de justice</i> och andra <i>officiers publics et ministériels</i>)	AT, CY, ES, EL, LT, MT, RO, SK: För fullt medlemskap i advokatsamfundet, som krävs för att vara verksam inom inhemsk rätt (EG-rätt och medlemsstatens rättsordning), gäller ett krav på medborgarskap. I ES kan de behöriga myndigheterna bevilja dispens. BE, FI: För fullt medlemskap i advokatsamfundet, som krävs för juridiska representationstjänster, gäller ett krav på medborgarskap tillsammans med krav på bosättning. I BE tillämpas kvoter för att uppträda inför <i>Cour de cassation</i> i icke-brottmål. BG: Utländska jurister kan endast tillhandahålla juridiska representationstjänster åt en medborgare från sitt hemland; det ställs även krav på reciprocitet och samarbete med en bulgarisk jurist. För juridiska medlingstjänster krävs permanent bosättning. FR: Juristers tillträde till yrkena <i>avocat auprès de la Cour de Cassation</i> och <i>avocat auprès du Conseil d'Etat</i> omfattas av kvoter, och det ställs även krav på medborgarskap. HU: För fullt medlemskap i advokatsamfundet gäller ett krav på medborgarskap tillsammans med krav på bosättning. För utländska jurister begränsas omfattningen av deras juridiska verksamhet till juridisk rådgivning, vilken ska ske på grundval av ett samarbetsavtal med en ungersk advokat eller advokatbyrå. LV: Krav på medborgarskap för advokater som avlagt advokateden, vilket är ett krav för juridisk representation i brottmål. DK: Endast advokater med dansk auktorisation får marknadsföra juridiska rådgivningstjänster. För att erhålla dansk auktorisation krävs en dansk juridisk examen. LU: Krav på medborgarskap för att tillhandahålla juridiska tjänster i fråga om luxemburgsk rätt och EG-rätt. SE: För medlemskap i advokatsamfundet, som endast krävs för att använda yrkestiteln <i>advokat</i>, gäller ett krav på bosättning.
b) 1. Redovisnings- och bokföringstjänster (CPC 86212 utom <i>revision</i> , CPC 86213, CPC 86219 och CPC 86220)	FR: Tillhandahållande av redovisnings- och bokföringstjänster är beroende av ett beslut av ekonomi-, finans- och industriministern efter samråd med utrikesministern. Kravet på bosättning får inte överstiga 5 år.

⁽¹⁾ Omfattar juridisk rådgivning, juridisk representation, juridiska skiljemanna- och förliknings-/medlingstjänster samt juridiska handlings- och intygstjänster. Tillhandahållande av juridiska tjänster i fråga om folkrätt, EG-rätt och rätten i varje jurisdiktion är endast tillåtet om investeraren eller dennes personal är behörig att vara verksam som jurist och är, i likhet med tillhandahållande av andra tjänster, föremål för tillämpliga villkor och förfaranden för licensiering i Europeiska unionens medlemsstater. För jurister som tillhandahåller juridiska tjänster i fråga om folkrätt och utländsk rätt kan dessa bl.a. bestå i överensstämmelse med lokala uppförandekoder, användning av hemlandets yrkestitel (om inte erkännande med värdlandets yrkestitel erhållits), försäkringskrav, enkel registrering hos värdlandets advokatsamfund eller förenklad antagning till värdlandets advokatsamfund genom ett lämplighetstest och juridisk eller yrkesmässig hemvist i värdlandet. Juridiska tjänster i fråga om EG-rätt ska i princip utföras av eller genom en advokat som är medlem i ett advokatsamfund i gemenskapen och som agerar i eget namn, och juridiska tjänster i fråga om rättsordningen i en av Europeiska unionens medlemsstater ska i princip utföras av eller genom en advokat som är medlem i denna medlemsstats advokatsamfund och som agerar i eget namn. Det kan därför krävas fullt medlemskap i advokatsamfundet i den aktuella medlemsstaten i Europeiska unionen för att uppträda som ombud inför domstolar och andra behöriga myndigheter i gemenskapen, eftersom det innebär utövande av EG-processrätt och nationell processrätt. I vissa medlemsstater är utländska jurister som inte är fullständiga medlemmar i advokatsamfundet emellertid tillåtna att uppträda som ombud i civilrättsliga förfaranden för en part som är medborgare i eller hör till de stater där juristen har rätt att utöva sitt yrke.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
b) 2. Revision (CPC 86211 och 86212 utom redovisning)	AT: Krav på medborgarskap för att uppträda som ombud inför behöriga myndigheter och för att utföra revision som föreskrivs i särskilda österrikiska lagar (t.ex. aktiebolagslagen, börslagen, banklagen). DK: Krav på bosättning. ES: Krav på medborgarskap för revisorer som utför lagstadgade revisioner och för styresmän, styrelsemedlemmar och delägare i andra företag än de som omfattas av det åttonde EG-direktivet om bolagsrätt. FI: Krav på bosättning för minst en av revisorerna i ett finskt aktiebolag. EL: Krav på medborgarskap för revisorer som utför lagstadgade revisioner. IT: Krav på medborgarskap för styresmän, styrelsemedlemmar och delägare i andra företag än de som omfattas av det åttonde EG-direktivet om bolagsrätt. Krav på bosättning för enskilda revisorer. SE: Endast revisorer som är godkända i Sverige får utföra lagstadgad revisionsverksamhet inom vissa juridiska enheter, bl.a. alla aktiebolag. Krav på bosättning för godkännande.
c) Skatterådgivning (CPC 863) ⁽¹⁾	AT: Krav på medborgarskap för att uppträda som ombud inför behöriga myndigheter. BG, SI: Krav på medborgarskap för specialister. HU: Krav på bosättning.
d) Arkitekttjänster och e) Stadsplanering och landskapsarkitektur (CPC 8671 och CPC 8674)	EE: Minst en ansvarig person (projektledare eller konsult) ska vara bosatt i Estland. BG: Utländska specialister ska ha minst två års erfarenhet från byggnadssektorn. Krav på medborgarskap för stadsplanering och landskapsarkitektur. EL, HU, SK: Krav på bosättning.
f) Ingenjörstjänster och g) Integrerade tekniska tjänster (CPC 8672 och CPC 8673)	EE: Minst en ansvarig person (projektledare eller konsult) ska vara bosatt i Estland. BG: Utländska specialister ska ha minst två års erfarenhet från byggnadssektorn. EL, HU, SK: Krav på bosättning.
h) Läkare-, tandläkar- och psykiologtjänster (CPC 9312 och ingår i CPC 85201)	CZ, IT, SK: Krav på bosättning. CZ, EE, RO, SK: För utländska fysiska personer krävs godkännande av de behöriga myndigheterna. BE, LU: För praktikanter med akademisk examen krävs godkännande av de behöriga myndigheterna för utländska fysiska personer. BG, CY, MT: Krav på medborgarskap. DE: Krav på medborgarskap; dispens kan undantagsvis beviljas om det föreligger ett folkhälsointresse. DK: Ett begränsat tillstånd att utföra en särskild uppgift kan beviljas för högst 18 månader och förutsätter bosättning. FR: Krav på medborgarskap. Det är emellertid möjligt att utöva verksamhet inom ramen för årligen fastställda kvoter. LV: För utövande av läkaryrken av utländska medborgare krävs tillstånd från lokala hälsomyndigheter med en ekonomisk behovsprövning för läkare och tandläkare i en given region som underlag. PL: För utövande av läkaryrken av utländska medborgare krävs godkännande. Utländska läkare har begränsad rösträtt inom sina yrkessammanslutningar. PT: Krav på bosättning för psykologer.

⁽¹⁾ Omfattar inte juridisk rådgivning och juridisk representation i skattefrågor, som ingår i 6 A a Juridiska tjänster.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
i) Veterinärtjänster (CPC 932)	BG, CY, DE, EE, EL, FR, HU, MT, SI: Krav på medborgarskap. CZ och SK: Krav på medborgarskap och bosättning. IT: Krav på bosättning. PL: Krav på medborgarskap. Utländska medborgare får ansöka om tillstånd att bedriva praktik.
j) 1. Barnmorsketjänster (ingår i CPC 93191)	AT: För att öppna praktik i Österrike ska den berörda personen ha utövat yrket i minst tre år före etablering av praktiken. BE, LU: För praktikanter med akademisk examen krävs godkännande av de behöriga myndigheterna för utländska fysiska personer. CZ, CY, EE, RO, SK: För utländska fysiska personer krävs godkännande av de behöriga myndigheterna. FR: Krav på medborgarskap. Det är emellertid möjligt att utöva verksamhet inom ramen för årligen fastställda kvoter. HU: Krav på medborgarskap. IT: Krav på bosättning. LV: Ekonomiska behov som fastställs av det totala antalet barnmorskor i den givna regionen och som godkänts av lokala hälsomyndigheter. PL: Krav på medborgarskap. Utländska medborgare får ansöka om tillstånd att bedriva praktik.
2. Tjänster som tillhandahålls av sjuksköterskor, sjukgymnaster och paramedicinsk personal (ingår i CPC 93191)	AT: Utländska tjänsteleverantörer är endast tillåtna inom följande verksamhet: sjuksköterskor, sjukgymnaster, arbetsterapeuter, logoterapeuter, dietister och näringsterapeuter. För att öppna praktik i Österrike ska den berörda personen ha utövat yrket i minst tre år före etablering av praktiken. BE, FR, LU: För praktikanter med akademisk examen krävs godkännande av de behöriga myndigheterna för utländska fysiska personer. CY, CZ, EE, RO, SK: För utländska fysiska personer krävs godkännande av de behöriga myndigheterna. HU: Krav på medborgarskap. DK: Ett begränsat tillstånd att utföra en särskild uppgift kan beviljas för högst 18 månader och förutsätter bosättning. CY, CZ, EL, IT: Underställt ekonomisk behovsprövning: beslutet är beroende av antalet lediga platser och eventuella brister i regionerna. LV: Ekonomiska behov som fastställs av det totala antalet sjuksköterskor i den givna regionen och som godkänts av lokala hälsomyndigheter.
k) Detaljhandelsförsäljning av läkemedel och detaljhandelsförsäljning av sjukvårdsartiklar (CPC 63211) och andra tjänster som tillhandahålls av farmaceuter ⁽¹⁾	FR: Krav på medborgarskap. Inom fastställda kvoter kan medborgare från tredjeländer emellertid ha rätt att bedriva verksamhet, under förutsättning att de har en fransk farmaceutexamen. DE, EL, SK: Krav på medborgarskap. HU: Krav på medborgarskap, utom för detaljhandelsförsäljning av läkemedel och detaljhandelsförsäljning av sjukvårdsartiklar (CPC 63211). IT, PT: Krav på bosättning.
D. Tjänster avseende fast egen- dom ⁽²⁾	
a) Som rör egen eller hyrd egen- dom (CPC 821)	FR, HU, IT, PT: Krav på bosättning. LV, MT, SI: Krav på medborgarskap.

⁽¹⁾ Tillhandahållande av läkemedel till allmänheten är, i likhet med tillhandahållande av andra tjänster, föremål för tillämpliga villkor och förfaranden för licensiering och kvalificering i Europeiska unionens medlemsstater. Som en allmän regel är denna verksamhet förbehållen farmaceuter. I vissa medlemsstater är endast tillhandahållandet av receptbelagda läkemedel förbehållet farmaceuter.

⁽²⁾ Tjänsten i fråga rör fastighetsmäklares verksamhet och påverkar inte rättigheter/restriktioner för fysiska och juridiska personer som köper fast egendom.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
b) Med fast lön eller på kontraktbasis (CPC 822)	DK: Krav på bosättning såvida inte <i>Erlervs- og Selskabsstyrelsen</i> beviljar dispens. FR, HU, IT, PT: Krav på bosättning. LV, MT, SI: Krav på medborgarskap.
E. Uthyrning/leasing utan operatör	
e) Som rör hushållsartiklar och varor för personligt bruk (CPC 832)	EG: Krav på medborgarskap för praktikanter med akademisk examen. AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Krav på medborgarskap för specialister.
f) Uthyrning av telekommunikationsutrustning (CPC 7541)	EG: Krav på medborgarskap för specialister och för praktikanter med akademisk examen.
F. Andra företagstjänster	
e) Teknisk provning och analys (CPC 8676)	IT, PT: Krav på bosättning för biologer och analytiska kemister.
f) Rådgivnings- och konsulttjänster som rör jordbruk, jakt och skogsbruk (ingår i CPC 881)	IT: Krav på bosättning för agronomer och <i>periti agrari</i> .
j) 2. Säkerhetstjänster (CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304 och CPC 87305)	BE: Krav på medborgarskap och bosättning för ledningspersonal. BG, CY, CZ, EE, LV, LT, MT, PL, RO, SI, SK: Krav på medborgarskap och bosättning. DK: Krav på medborgarskap och bosättning för chefer och för flygplatsbevakning. ES, PT: Krav på medborgarskap för specialistpersonal. FR: Krav på medborgarskap för verkställande direktörer och styrelsemedlemmar. IT: Krav på medborgarskap och bosättning för erhållande av det tillstånd som krävs för säkerhetsvaktjänster och värdetransporter.
k) Vetenskapliga och tekniska konsulttjänster (CPC 8675)	BG: Krav på medborgarskap för specialister. DE: Krav på medborgarskap för lantmätare inom statliga verk. FR: Krav på medborgarskap för <i>lantmåteri</i> -verksamhet som rör fastställandet av äganderätt och marklagstiftning. IT, PT: Krav på bosättning.
l) 1. Underhåll och reparation av fartyg (ingår i CPC 8868)	MT: Krav på medborgarskap.
2. Underhåll och reparation av utrustning för järnvägs-transport (ingår i CPC 8868)	LV: Krav på medborgarskap.
3. Underhåll och reparation av motorfordon, motorcyklar, snöskotrar och vägtransportutrustning (CPC 6112, CPC 6122, ingår i CPC 8867 och CPC 8868)	EG: För underhåll och reparation av motorfordon, motorcyklar och snöskotrar: krav på medborgarskap för specialister och för praktikanter med akademisk examen.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
5. Underhåll och reparation av metallvaror, maskiner (inte kontorsmaskiner), utrustning (inte transport- och kontorsutrustning) samt hushållsartiklar och personliga artiklar ⁽¹⁾ (CPC 633, CPC 7545, CPC 8861, CPC 8862, CPC 8864, CPC 8865 och CPC 8866)	EG: Krav på medborgarskap för specialister och för praktikanter med akademisk examen.
m) Tjänster som omfattar rengöring av byggnader (CPC 874)	CY, EE, MT, PL, RO, SI: Krav på medborgarskap för specialister.
n) Fototjänster (CPC 875)	LV: Krav på medborgarskap för speciella fototjänster. PL: Krav på medborgarskap för att tillhandahålla flygfototjänster.
p) Tryckning och förlagsverksamhet (CPC 88442)	SE: Krav på bosättning för utgivare och ägare av förlag eller tryckerier.
q) Konferenstjänster (ingår i CPC 87909)	SI: Krav på medborgarskap.
r) 1. Översättar- och tolktjänster (CPC 87905)	FI: Krav på bosättning för auktoriserade översättare. DK: Krav på bosättning för auktoriserade översättare och tolkar såvida inte <i>Erhvervs- og Selskabsstyrelsen</i> beviljar dispens.
3. Inkassotjänster (CPC 87902)	BE, EL, IT: Krav på medborgarskap.
4. Kreditupplysning (CPC 87901)	BE, EL, IT: Krav på medborgarskap.
5. Kopiering (CPC 87904) ⁽²⁾	AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Krav på medborgarskap för specialister och för praktikanter med akademisk examen. LV: Ekonomisk behovsprövning för specialister och krav på medborgarskap för praktikanter med akademisk examen.
8. BYGGTJÄNSTER OCH TILLHÖRANDE INGENJÖRSTJÄNSTER (CPC 511, CPC 512, CPC 513, CPC 514, CPC 515, CPC 516, CPC 517 och CPC 518)	BG: Utländska specialister ska ha minst två års erfarenhet från byggnadssektorn. MT: Krav på medborgarskap.
9. DISTRIBUTIONSTJÄNSTER (utom distribution av vapen, ammunition och krigsmateriel)	
C. Detaljhandel ⁽³⁾	
c) Detaljhandel med livsmedel (CPC 631)	FR: Krav på medborgarskap för tobakshandlare (dvs. <i>buraliste</i>).
10. UNDERVISNING (endast privatfinansierad)	
A. Primärutbildning (CPC 921)	FR: Krav på medborgarskap. Medborgare från tredjeländer kan emellertid få tillstånd från behöriga myndigheter att etablera och leda en utbildningsinstitution, samt att undervisa. IT: Krav på medborgarskap för att tjänsteleverantörer ska ha rätt att utfärda nationellt erkända utbildningsbevis. EL: Krav på medborgarskap för lärare.

⁽¹⁾ Underhåll och reparation av transportutrustning (CPC 6112, 6122, 8867 och CPC 8868) ingår i 6 F 1 1–6 F 1 4. Underhåll och reparation av kontorsmaskiner och kontorsutrustning, inbegripet datorer (CPC 845), ingår i 6 B Datatjänster.

⁽²⁾ Omfattar inte tryckning, som omfattas av CPC 88442 och ingår i 6 F p.

⁽³⁾ Omfattar inte underhåll och reparation, som ingår i FÖRETAGSTJÄNSTER under 6 B och 6 F 1.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
B. Sekundärutbildning (CPC 922)	FR: Krav på medborgarskap. Medborgare från tredjeländer kan emellertid få tillstånd från behöriga myndigheter att etablera och leda en utbildningsinstitution, samt att undervisa. IT: Krav på medborgarskap för att tjänsteleverantörer ska ha rätt att utfärda nationellt erkända utbildningsbevis. EL: Krav på medborgarskap för lärare. LV: Krav på medborgarskap för gymnasial yrkesutbildning för funktionshindrade studerande (CPC 9224).
C. Högre utbildning (CPC 923)	FR: Krav på medborgarskap. Medborgare från tredjeländer kan emellertid få tillstånd från behöriga myndigheter att etablera och leda en utbildningsinstitution, samt att undervisa. CZ, SK: Krav på medborgarskap för högre utbildning, utom för teknisk och yrkesinriktad högskoleutbildning (CPC 92310). IT: Krav på medborgarskap för att tjänsteleverantörer ska ha rätt att utfärda nationellt erkända utbildningsbevis. DK: Krav på medborgarskap för lärare.
12. FINANSIELLA TJÄNSTER	
A. Försäkringstjänster och försäkringsrelaterade tjänster	AT: Ledningen för ett filialkontor måste bestå av två fysiska personer som är bosatta i Österrike. EE: För direkt försäkring får ledningsorganet för ett försäkringsaktiebolag med utländskt ägande av kapitalet endast inbegripa medborgare i länder utanför gemenskapen i proportion till det utländska ägandet, dock högst hälften av ledningsgruppens medlemmar. Den verkställande direktören för ett dotterbolag eller ett självständigt bolag måste vara permanent bosatt i Estland. ES: Krav på bosättning och tre års erfarenhet för att få bedriva aktuarieverksamhet. IT: Krav på bosättning för att få bedriva aktuarieverksamhet. FI: De verkställande direktörerna och minst en revisor för ett försäkringsbolag ska vara bosatta i gemenskapen, såvida inte de behöriga myndigheterna har beviljat undantag. Generalagenten för ett utländskt försäkringsbolag ska ha sin hemvist i Finland, såvida bolaget inte har sitt huvudkontor i gemenskapen.
B. Banktjänster och andra finansiella tjänster (med undantag av försäkringstjänster)	BG: Permanent bosättning i Bulgarien krävs för anställda styrelsemedlemmar och ledningens företrädare. FI: De verkställande direktörerna och minst en revisor för kreditinstitut ska vara bosatta i gemenskapen, såvida inte Finansinspektionen har beviljat undantag. Mäklare (enskilda personer) på derivatbörsen ska ha sin hemvist i gemenskapen. IT: Krav på bosättning inom en av EU-medlemsstaternas territorium för <i>promotori di servizi finanziari</i> (säljare av finansiella tjänster). LT: Minst en chef ska vara EU-medborgare. PL: Krav på medborgarskap för minst en av bankens chefer.
13. HÄLSO- OCH SJUKVÅRD SAMT SOCIALVÅRD (endast privatfinansierad)	FR: För det tillstånd som krävs för tillträde till ledande befattningar tas hänsyn till tillgången på lokala chefer.
A. Sjukhusstjänster (CPC 9311)	LV: Ekonomisk behovsprövning för läkare, tandläkare, barnmorskor, sjuksköterskor, sjukgymnaster och paramedicinsk personal.
B. Ambulanstjänster (CPC 93192)	PL: För utövande av läkaryrken av utländska medborgare krävs godkännande. Utländska läkare har begränsad rösträtt inom sina yrkessammanslutningar.
C. Vård på andra behandlingshem än sjukhus (CPC 93193)	
E. Sociala tjänster (CPC 933)	

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
14. TURISM OCH RESERELATERADE TJÄNSTER	
A. Hotell, restauranger samt cateringverksamhet (CPC 641, CPC 642 och CPC 643) (utom cateringverksamhet inom lufttransport) ⁽¹⁾	BG: Antalet utländska personer i ledande ställning får inte vara högre än antalet bulgariska medborgare i ledande ställning, i de fall där det offentligas (stat och/eller kommuner) andel av ett bulgariskt företags egna kapital överstiger 50 %.
B. Resebyråer och researrangörer (inbegripet reseledare) (CPC 7471)	BG: Antalet utländska personer i ledande ställning får inte vara högre än antalet bulgariska medborgare i ledande ställning, i de fall där det offentligas (stat och/eller kommuner) andel av ett bulgariskt företags egna kapital överstiger 50 %.
C. Turistguide (CPC 7472)	BG, CY, ES, FR, EL, HU, IT, LT, MT, PL, PT, SK: Krav på medborgarskap.
15. REKREATIONS-, KULTUR- OCH SPORTTJÄNSTER (utom audiovisuella tjänster)	
A. Underhållningstjänster (inbegripet teater, levande musik, cirkusuppträdanden och diskotek) (CPC 9619)	FR: För det tillstånd som krävs för tillträde till ledande befattningar gäller ett krav på medborgarskap om tillstånd krävs för mer än två år.
16. TRANSPORTTJÄNSTER	
A. Sjöfart	
a) Internationell passagerartransport (CPC 7211 utom nationellt cabotage)	EG: Krav på medborgarskap för fartygsbesättningar. AT: Krav på medborgarskap för majoriteten av de verkställande direktörerna.
b) Internationell godstransport (CPC 7212 utom nationellt cabotage) ⁽²⁾	
D. Vägtransport	
a) Passagerartransport (CPC 7121 och CPC 7122)	AT: Krav på medborgarskap för personer och aktieägare som har rätt att företräda en juridisk person eller ett partnerskap. DK: Krav på medborgarskap och bosättning för chefer. BG, MT: Krav på medborgarskap.
b) Godstransport (CPC 7123, utom transport av post för egen räkning ⁽³⁾)	AT: Krav på medborgarskap för personer och aktieägare som har rätt att företräda en juridisk person eller ett partnerskap. BG, MT: Krav på medborgarskap.
E. Transport i rörledning av andra varor än bränsle ⁽⁴⁾ (CPC 7139)	AT: Krav på medborgarskap för verkställande direktörer.

⁽¹⁾ Cateringverksamhet inom lufttransport ingår i KRINGTJÄNSTER FÖR TRANSPORT under 17 D a Markttjänster.

⁽²⁾ Omfattar matartjänster och förflyttning av utrustning som utförs av internationella sjötransportföretag mellan hamnar i samma stat om det inte innebär intäkter.

⁽³⁾ Del av CPC 71235, som ingår i KOMMUNIKATIONSTJÄNSTER under 7 A Post- och budtjänster.

⁽⁴⁾ Transport av bränsle i rörledning ingår i ENERGITJÄNSTER under 18 B.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
17. KRINGTJÄNSTER FÖR TRANSPORT ⁽¹⁾	
A. Kringtjänster för sjöfart a) Godshantering i samband med sjöfart b) Lagring och magasinering (ingår i CPC 742) c) Tullklareringstjänster d) Containerterminaler och depåttjänster e) Agent- och mäklartjänster f) Fraktspeditionstjänster g) Uthyrning av fartyg med besättning (CPC 7213) h) Bogsering (CPC 7214) i) Stödtjänster för sjöfart (ingår i CPC 745) j) Övriga stöd- och kringtjänster (ingår i CPC 749)	EG: Krav på medborgarskap för besättningar för bogsering och för stödtjänster för sjöfart. AT: Krav på medborgarskap för majoriteten av de verkställande direktörerna. BG, MT: Krav på medborgarskap. DK: Krav på bosättning för tullklareringstjänster. EL: Krav på medborgarskap för tullklareringstjänster. IT: Krav på bosättning för <i>raccomandatio marittimo</i> .
B. Kringtjänster för transport på inre vattenvägar e) Bogsering (CPC 7224) f) Stödtjänster för transporter på inre vattenvägar (ingår i CPC 745)	EG: Krav på medborgarskap för besättningar.
D. Kringtjänster för vägtransport d) Uthyrning av nyttovägfordon med operatör (CPC 7124)	AT: Krav på medborgarskap för personer och aktieägare som har rätt att företräda en juridisk person eller ett partnerskap. BG, MT: Krav på medborgarskap.
E. Kringtjänster för transport i rörledning av andra varor än bränsle ⁽²⁾ a) Lagring och magasinering av andra varor än bränsle som transporteras i rörledning (ingår i CPC 742)	AT: Krav på medborgarskap för verkställande direktörer.
18. ENERGITJÄNSTER	
A. Tjänster i samband med gruv-drift (CPC 883) ⁽³⁾	SK: Krav på bosättning.

⁽¹⁾ Omfattar inte underhåll och reparation av transportutrustning, som ingår i FÖRETAGSTJÄNSTER under 6 F 1 1–6 F 1 4.

⁽²⁾ Kringtjänster för transport av bränsle i rörledning ingår i ENERGITJÄNSTER under 18 C.

⁽³⁾ Omfattar följande tjänster som tillhandahålls på arvodes- eller kontraktbasis: rådgivnings- och konsulttjänster som rör gruvdrift, iordningställande av arbetsplatser på land, installation av borrhägar på land, borrhägar, borrhägar, foderrör och produktionsrör, borrhägarsteknik och tillhandahållande av borrhägar, kontroll av fasta ämnen, fiske och särskilda åtgärder i borrhägar, geologi vid brunnar och borrhägar, tagning av borrhägar, provning av brunnar, kablar, tillhandahållande och skötsel av kompletteringsvätskor (saltlösningar), tillhandahållande och installation av kompletteringsutrustning, cementering (tryckpumpning), stimulering (sprickbildning, syrabehandling och tryckpumpning), överhaling och reparation av brunnar, igenfyllning och nedläggning av brunnar.

Omfattar inte direkt tillgång till eller exploatering av naturresurser.

Omfattar inte iordningställande av arbetsplatser för utvinning av andra resurser än olja och gas (CPC 5115), som ingår i 8 BYGGTJÄNSTER.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
19. ANDRA TJÄNSTER SOM INTE NÄMNS NÅGON ANNANSTANS	
a) Tvättning, rengöring och färgning (CPC 9701)	EG: Krav på medborgarskap för specialister och för praktikanter med akademisk examen.
b) Hårvård (CPC 97021)	BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Krav på medborgarskap för specialister och för praktikanter med akademisk examen. AT: Krav på medborgarskap för praktikanter med akademisk examen.
c) Hudvård, manikyr och pedikyr (CPC 97022)	BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Krav på medborgarskap för specialister och för praktikanter med akademisk examen. AT: Krav på medborgarskap för praktikanter med akademisk examen.
d) Annan skönhetsvård (CPC 97029)	BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Krav på medborgarskap för specialister och för praktikanter med akademisk examen. AT: Krav på medborgarskap för praktikanter med akademisk examen.
e) Kurortstjänster och icke-terapeutisk massage, om de tillhandahålls för avslappning och fysiskt välbefinnande och inte för medicinska ändamål eller rehabilitering ⁽¹⁾ (CPC ver. 1.0 97230)	EG: Krav på medborgarskap för specialister och för praktikanter med akademisk examen.

⁽¹⁾ Terapeutisk massage och brunnskurer ingår i 6 A h Läkartjänster, 6 A j 2 Tjänster som tillhandahålls av sjuksköterskor, sjukgymnaster och paramedicinsk personal samt Hälso- och sjukvård (13 A och 13 C).

BILAGA IV D

FÖREBEHÅLL FÖR TJÄNSTELEVERANTÖRER SOM TILLHANDAHÅLLER TJÄNSTER PÅ KONTRAKTSBASIS
OCH OBEROENDE YRKESUTÖVARE

(enligt artikel 83)

EUROPEISKA GEMENSKAPEN

1. I nedanstående förteckning över förbehåll anges de tjänstesektorer som liberaliserats av gemenskapen enligt artikel 83.2 och 83.3 och de särskilda diskriminerande begränsningar som gäller för dem. Förteckningen består av följande:
 - a) En första kolumn där det anges i vilken sektor eller undersektor som begränsningarna gäller.
 - b) En andra kolumn där de tillämpliga begränsningarna beskrivs.

Om inga särskilda begränsningar, andra än de som anges i avdelning II i avtalet, gäller för tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis eller oberoende yrkesutövare står det *inga* bredvid den eller de berörda medlemsstaterna.
2. Vid identifieringen av enskilda sektorer och undersektorer avses med *CPC* den centrala produktindelningen (Central Products Classification) enligt Förenta nationernas statistikkontors statistiska skrifter (Statistical Office of the United Nations, Statistical Papers) Series M, N° 77, *CPC prov*, 1991.
3. I förteckningen ingår inte åtgärder rörande kvalifikationskrav, kvalificeringsförfaranden, tekniska standarder samt villkor och förfaranden för licensiering eller åtgärder rörande anställnings-, arbets- och socialförsäkringsvillkor, om de inte utgör en diskriminerande begränsning enligt artikel 83.2 och 83.3 i avtalet. Dessa åtgärder (t.ex. krav på att ha licens, krav på att ha erkända kvalifikationer i reglerade sektorer, krav på att klara särskilda examina, inbegripet språkexamina, krav på att ha juridisk hemvist där verksamheten utövas, krav på att följa nationella bestämmelser och nationell praxis i fråga om minimilöner och kollektivavtal i vårdlandet) gäller, även om de inte förtecknas, ändå för tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis och oberoende yrkesutövare från den andra parten.
4. I enlighet med artikel 60.3 i avtalet innehåller förteckningen inte åtgärder rörande subventioner som parterna beviljat.
5. Förteckningen påverkar inte förekomsten av offentliga monopol och ensamrätt enligt förteckningen över åtaganden rörande etablering.
6. I de sektorer där ekonomiska behovsprövningar tillämpas kommer det viktigaste kriteriet att vara en bedömning av den aktuella marknadssituationen i den medlemsstat i Europeiska unionen eller region där tjänsten ska tillhandahållas, inbegripet antalet befintliga tjänsteleverantörer och följderna för dessa.
7. De rättigheter och skyldigheter som följer av denna förteckning över förbehåll ska inte ha någon direkt (self-executing) effekt och ger alltså inte enskilda fysiska eller juridiska personer några direkta rättigheter.
8. Åtaganden om tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis och oberoende yrkesutövare gäller inte om avsikten med eller följden av deras tillfälliga närvaro är att störa eller på annat sätt påverka resultatet av en konflikt eller förhandling mellan arbetsmarknadens parter.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
ALLA SEKTORER ⁽¹⁾	Övergångsperioder CY, CZ, EE, HU, LV, LT, MT, PL, SK och SI: Åtagandena träder i kraft den 1 januari 2011. BG och RO: Åtagandena träder i kraft den 1 januari 2014. AT, BE, DE, DK, EL, ES, FI, FR, IE, IT, LU, NL, PT, SE, UK: Inga. Erkännande EG: EG-direktiv om ömsesidigt erkännande av examensbevis är endast tillämpliga på medborgare i EU:s medlemsstater. Rätten att utöva ett reglerat yrke i en medlemsstat ger inte rätt att utöva detta i en annan medlemsstat. ⁽²⁾
Juridisk rådgivning angående folkrätt och utländsk rätt (dvs. annan än gemenskapsrätt) (ingår i CPC 861) ⁽³⁾	AT, CY, DE, EE, IE, LU, NL, PT, SE, UK: Inga. ES, IT, EL, PL: Ekonomisk behovsprövning för oberoende yrkesutövare. LV: Ekonomisk behovsprövning för tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis. BE: Ekonomisk behovsprövning, utom för tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis, om årslönen överstiger det belopp som fastställts i relevanta lagar och andra författningar. BG, CZ, DK, FI, HU, LT, MT, RO, SI, SK: Ekonomisk behovsprövning. DK: Endast advokater med dansk auktorisation får marknadsföra juridiska rådgivningstjänster. För att erhålla dansk auktorisation krävs en dansk juridisk examen. FR: Krav på fullt medlemskap genom förenklad antagning till advokatsamfundet genom ett lämplighetstest.
Redovisnings- och bokföringstjänster (CPC 86212 utom revision, CPC 86213, CPC 86219 och CPC 86220)	CY, DE, EE, ES, IE, IT, LU, NL, PL, PT, SI, SE, UK: Inga. AT: Arbetsgivaren måste vara medlem av den relevanta yrkesorganisationen i hemlandet, om en sådan finns. BE: Ekonomisk behovsprövning, utom för tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis, om årslönen överstiger det belopp som fastställts i relevanta lagar och andra författningar. FR: Krav på tillstånd. BG, CZ, DK, EL, FI, HU, LT, LV, MT, RO, SK: Ekonomisk behovsprövning.
Skatterådgivning (CPC 863) ⁽⁴⁾	CY, DE, EE, ES, FR, IE, IT, LU, NL, PL, SI, SE, UK: Inga. AT: Arbetsgivaren måste vara medlem av den relevanta yrkesorganisationen i hemlandet, om en sådan finns; krav på medborgarskap för att uppträda som ombud inför behöriga myndigheter. BE: Ekonomisk behovsprövning, utom för tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis, om årslönen överstiger det belopp som fastställts i relevanta lagar och andra författningar. BG, CZ, DK, EL, FI, HU, LT, LV, MT, RO, SK: Ekonomisk behovsprövning. PT: Obundet. HU: Krav på bosättning.

⁽¹⁾ Anmärkning av tydlighetsskäl för BE: i förekommande fall är den årslön som det hänvisas till för närvarande fastställd till 33 677 EUR (mars 2007).

⁽²⁾ För att tredjelandsmedborgares kvalifikationer ska erkännas i hela gemenskapen krävs att ett avtal om ömsesidigt erkännande förhandlas fram i enlighet med artikel 85 i avtalet.

⁽³⁾ Tillhandahållande av dessa tjänster är, i likhet med tillhandahållande av andra tjänster, föremål för tillämpliga villkor och förfaranden för licensiering i Europeiska unionens medlemsstater. Dessa kan bl.a. bestå i överensstämmelse med lokala uppförandekoder, användning av hemlandets yrkestitel (om inte erkännande med värdlandets yrkestitel erhållits), försäkringskrav, enkel registrering hos värdlandets advokatsamfund eller förenklad antagning till värdlandets advokatsamfund genom ett lämplighetstest och juridisk eller yrkesmässig hemvist i värdlandet.

⁽⁴⁾ Omfattar inte juridisk rådgivning och juridisk representation i skattefrågor, som ingår i Juridisk rådgivning angående folkrätt och utländsk rätt.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
Arkitekttjänster och Stadsplanering och landskapsarkitektur (CPC 8671 och CPC 8674)	CY, EE, EL, FR, IE, LU, MT, NL, PT, SI, SE, UK: Inga. ES, IT, PL: Ekonomisk behovsprövning för oberoende yrkesutövare. LV: Ekonomisk behovsprövning för tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis. FI: Den fysiska personen måste visa att han/hon har specialkunskaper som är relevanta för den tjänst som tillhandahålls. BE: Ekonomisk behovsprövning, utom för tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis, om årslönen överstiger det belopp som fastställts i relevanta lagar och andra författningar. DK: Ekonomisk behovsprövning, utom för tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis och som stannar högst tre månader. BG, CZ, DE, FI, HU, LT, RO, SK: Ekonomisk behovsprövning. AT: Endast för planeringstjänster: ekonomisk behovsprövning. HU: Krav på bosättning.
Ingenjörstjänster och Integrerade tekniska tjänster (CPC 8672 och CPC 8673)	CY, EE, EL, FR, IE, LU, MT, NL, PT, SI, SE, UK: Inga. ES, IT, PL: Ekonomisk behovsprövning för oberoende yrkesutövare. LV: Ekonomisk behovsprövning för tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis. FI: Den fysiska personen måste visa att han/hon har specialkunskaper som är relevanta för den tjänst som tillhandahålls. BE: Ekonomisk behovsprövning, utom för tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis, om årslönen överstiger det belopp som fastställts i relevanta lagar och andra författningar. DK: Ekonomisk behovsprövning, utom för tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis och som stannar högst tre månader. BG, CZ, DE, FI, HU, LT, RO, SK: Ekonomisk behovsprövning. AT: Endast för planeringstjänster: ekonomisk behovsprövning. HU: Krav på bosättning.
Läkar-, tandläkar- och psykologtjänster (CPC 9312 och ingår i CPC 85201)	SE: Inga. BE, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FI, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, UK: Ekonomisk behovsprövning. AT: Obundet utom för psykologer och tandläkartjänster, där: ekonomisk behovsprövning. BG, EL, FI, FR, HU, LT, LV, SK: Obundet.
Veterinärtjänster (CPC 932)	BE, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FI, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, UK: Ekonomisk behovsprövning. AT, BG, FR, HU, LV, SK: Obundet.
Barnmorsketjänster (ingår i CPC 93191)	SE: Inga. AT, BE, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FI, IE, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, UK: Ekonomisk behovsprövning. BG, FI, FR, HU, SK: Obundet.
Tjänster som tillhandahålls av sjuksköterskor, sjukgymnaster och paramedicinsk personal (ingår i CPC 93191)	AT, BE, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FI, IE, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, UK: Ekonomisk behovsprövning. BG, FI, FR, HU, SK: Obundet.
Data- och tillhörande tjänster (CPC 84)	CY, DE, EE, EL, FR, IE, LU, MT, NL, PT, SI, SE: Inga. ES, IT, PL: Ekonomisk behovsprövning för oberoende yrkesutövare. LV: Ekonomisk behovsprövning för tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
	BE: Ekonomisk behovsprövning, utom för tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis, om årslönen överstiger det belopp som fastställts i relevanta lagar och andra författningar. DK: Ekonomisk behovsprövning, utom för tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis och som stannar högst tre månader. AT, BG, CZ, FI, HU, LT, RO, SK, UK: Ekonomisk behovsprövning.
Forsknings- och utvecklingstjänster (CPC 851, 852 utom psykolog-tjänster ⁽¹⁾ , 853)	EG: Krav på mottagningsavtal med ett godkänt forskningsorgan ⁽²⁾. CZ, DK, SK: Ekonomisk behovsprövning.
Reklam tjänster (CPC 871)	CY, DE, EE, ES, FR, IE, IT, LU, NL, PL, PT, SI, SE, UK: Inga. BE: Ekonomisk behovsprövning, utom för tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis, om årslönen överstiger det belopp som fastställts i relevanta lagar och andra författningar. AT, BG, CZ, DK, EL, FI, HU, LT, LV, MT, RO, SK: Ekonomisk behovsprövning.
Marknads- och opinionsundersökningar (CPC 864)	CY, DE, EE, FR, IE, LU, NL, SE, UK: Inga. ES, IT, PL: Ekonomisk behovsprövning för oberoende yrkesutövare. BE: Ekonomisk behovsprövning, utom för tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis, om årslönen överstiger det belopp som fastställts i relevanta lagar och andra författningar. AT, BG, CZ, DK, EL, FI, LT, LV, MT, RO, SI, SK: Ekonomisk behovsprövning. LT, PT: Obundet för opinionsundersökningar (CPC 86402). HU: Ekonomisk behovsprövning, utom för opinionsundersökningar (CPC 86402), där: obundet.
Konsulttjänster inom organisationsledning (CPC 865)	CY, DE, EE, EL, FR, IE, LV, LU, MT, NL, PT, SI, SE, UK: Inga. ES, IT, PL: Ekonomisk behovsprövning för oberoende yrkesutövare. BE: Ekonomisk behovsprövning, utom för tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis, om årslönen överstiger det belopp som fastställts i relevanta lagar och andra författningar. DK: Ekonomisk behovsprövning, utom för tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis och som stannar högst tre månader. AT, BG, CZ, FI, HU, LT, RO, SK: Ekonomisk behovsprövning.
Tjänster i anslutning till organisationskonsulttjänster (CPC 866)	CY, DE, EE, EL, FR, IE, LV, LU, MT, NL, PT, SI, SE, UK: Inga. ES, IT, PL: Ekonomisk behovsprövning för oberoende yrkesutövare. BE: Ekonomisk behovsprövning, utom för tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis, om årslönen överstiger det belopp som fastställts i relevanta lagar och andra författningar. DK: Ekonomisk behovsprövning, utom för tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis och som stannar högst tre månader. AT, BG, CZ, FI, LT, RO, SK: Ekonomisk behovsprövning. HU: Ekonomisk behovsprövning, utom för medlings- och förlikningstjänster (CPC 86602), där: obundet.

⁽¹⁾ Del av CPC 85201, som ingår i Läkar- och tandläkartjänster.

⁽²⁾ För alla medlemsstater utom UK och DK måste godkännandet av forskningsorganet och mottagningsavtalet uppfylla de villkor som fastställts i enlighet med direktiv 2005/71/EG.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
Teknisk provning och analys (CPC 8676)	CY, DE, EE, EL, ES, FR, IE, IT, LU, NL, PL, SI, SE, UK: Inga. BE: Ekonomisk behovsprövning, utom för tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis, om årslönen överstiger det belopp som fastställts i relevanta lagar och andra författningar. DK: Ekonomisk behovsprövning, utom för tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis och som stannar högst tre månader. AT, BG, CZ, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO, SK: Ekonomisk behovsprövning.
Vetenskapliga och tekniska konsulttjänster (CPC 8675)	CY, EE, EL, ES, IE, IT, LU, NL, PL, SI, SE, UK: Inga. BE: Ekonomisk behovsprövning, utom för tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis, om årslönen överstiger det belopp som fastställts i relevanta lagar och andra författningar. AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO, SK: Ekonomisk behovsprövning. DE: Obundet för lantmätare inom statliga verk. FR: Obundet för <i>lantmåteri</i>-verksamhet som rör fastställandet av äganderätt och marklagstiftning.
Kökschefstjänster (ingår i CPC 87909)	EG: Hög fackmässig kvalifikation ⁽¹⁾ och minst sex års dokumenterad yrkeserfarenhet på kökschefs nivå kan krävas. Ekonomisk behovsprövning.
Mannekängtjänster (ingår i CPC 87909)	EG: Fackmässig kvalifikation ⁽¹⁾ kan krävas. Ekonomisk behovsprövning.
Underhåll och reparation av fartyg (ingår i CPC 8868)	CY, EE, EL, ES, FR, IT, LV, LU, NL, PL, PT, SK, SI, SE: Inga. BE: Ekonomisk behovsprövning, utom för tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis, om årslönen överstiger det belopp som fastställts i relevanta lagar och andra författningar. AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, MT, RO, UK: Ekonomisk behovsprövning.
Underhåll och reparation av utrustning för järnvägstransport (ingår i CPC 8868)	CY, EE, EL, ES, FR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: Inga. BE: Ekonomisk behovsprövning, utom för tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis, om årslönen överstiger det belopp som fastställts i relevanta lagar och andra författningar. AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, RO, SK: Ekonomisk behovsprövning.
Underhåll och reparation av motorfordon, motorcyklar, snöskotrar och vägtransportutrustning (CPC 6112, CPC 6122, ingår i CPC 8867 och CPC 8868)	CY, EE, EL, ES, FR, IT, LV, LU, NL, PL, PT, SI, SE: Inga. BE: Ekonomisk behovsprövning, utom för tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis, om årslönen överstiger det belopp som fastställts i relevanta lagar och andra författningar. AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, MT, RO, SK: Ekonomisk behovsprövning. UK: Ekonomisk behovsprövning för underhåll och reparation av motorfordon, motorcyklar och snöskotrar (CPC 6112, CPC 6122 och ingår i CPC 8867).
Underhåll och reparation av luftfartyg och delar till luftfartyg (ingår i CPC 8868)	CY, EE, EL, ES, FR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: Inga. BE: Ekonomisk behovsprövning, utom för tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis, om årslönen överstiger det belopp som fastställts i relevanta lagar och andra författningar. AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, RO, SK: Ekonomisk behovsprövning.

⁽¹⁾ Om kvalifikationen inte har erhållits i gemenskapen och dess medlemsstater, får den berörda medlemsstaten göra en bedömning av om kvalifikationen är likvärdig med den kvalifikation som krävs i dess territorium.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
Underhåll och reparation av metallvaror, maskiner (inte kontorsmaskiner), utrustning (inte transport- och kontorsutrustning) samt hushållsartiklar och personliga artiklar ⁽¹⁾ (CPC 633, CPC 7545, CPC 8861, CPC 8862, CPC 8864, CPC 8865 och CPC 8866)	CY, EE, EL, ES, FR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: Inga. BE: Ekonomisk behovsprövning, utom för tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis, om årslönen överstiger det belopp som fastställts i relevanta lagar och andra författningar. AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, RO, SK: Ekonomisk behovsprövning.
Översättar- och tolktjänster (CPC 87905, utom officiell eller auktoriserad verksamhet)	CY, DE, EE, FR, LU, MT, NL, PT, SI, SE, UK: Inga. ES, IT, EL, PL: Ekonomisk behovsprövning för oberoende yrkesutövare. LV: Ekonomisk behovsprövning för tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis. BE: Ekonomisk behovsprövning, utom för tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis, om årslönen överstiger det belopp som fastställts i relevanta lagar och andra författningar. AT, BG, CZ, DK, FI, HU, IE, LT, RO, SK: Ekonomisk behovsprövning.
Markundersökning (CPC 5111)	CY, DE, EE, EL, ES, FR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: Inga. BE: Ekonomisk behovsprövning, utom för tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis, om årslönen överstiger det belopp som fastställts i relevanta lagar och andra författningar. AT, BG, CZ, FI, HU, LT, LV, RO, SK: Ekonomisk behovsprövning. DK: Ekonomisk behovsprövning, utom för tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis och som stannar högst tre månader.
Högre utbildning (endast privatfinansierad) (CPC 923)	AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FI, HU, IE, IT, LT, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: Obundet. FR, LU: Endast professorer. FR: Professorn ska ha ett anställningsavtal från ett universitet eller annan institution för högre utbildning. Ekonomisk behovsprövning om professorn inte har utnämnts direkt av den minister som ansvarar för högre utbildning. Arbetstillstånd beviljas för högst nio månader och kan förnyas under anställningsavtalets giltighetstid. Den anställande institutionen måste betala en skatt till den internationella migrationsbyrån.
Miljöjänster (CPC 9401 ⁽²⁾ , CPC 9402, CPC 9403, CPC 9404 ⁽³⁾ , ingår i CPC 94060 ⁽⁴⁾ , CPC 9405, ingår i CPC 9406, CPC 9409)	CY, EE, ES, FR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: Inga. BE: Ekonomisk behovsprövning, utom för tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis, om årslönen överstiger det belopp som fastställts i relevanta lagar och andra författningar. AT, BG, CZ, DE, DK, EL, FI, HU, LT, LV, RO, SK: Ekonomisk behovsprövning.
Resebyråer och researrangörer (inbegripet reseledare ⁽⁵⁾) (CPC 7471)	AT, CY, CZ, DE, EE, ES, FR, IT, LU, NL, PL, SI, SE, UK: Inga. BE: Ekonomisk behovsprövning, utom för tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis, om årslönen överstiger det belopp som fastställts i relevanta lagar och andra författningar. DK: Ekonomisk behovsprövning, utom för tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis och som stannar högst tre månader. IE: Obundet utom för reseledare. BG, EL, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO, SK: Ekonomisk behovsprövning.

⁽¹⁾ Underhåll och reparation av kontorsmaskiner och kontorsutrustning, inbegripet datorer (CPC 845), ingår i Datatjänster.

⁽²⁾ Motsvarar avloppshantering.

⁽³⁾ Motsvarar avgasrening.

⁽⁴⁾ Motsvarar delar av Skydd av natur och landskapet.

⁽⁵⁾ Tjänsteleverantörer som har till uppgift att åtfölja grupper om minst 10 personer utan att fungera som guider på särskilda platser.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll
Turistguide (CPC 7472)	SE: Inga. AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, FI, EL, HU, IE, IT, LV, LU, MT, NL, RO, SK, SI, UK: Ekonomisk behovsprövning. ES, FR, LT, PL, PT: Obundet.
Andra underhållningstjänster än audiovisuella tjänster (inbegripet teater, levande musik, cirkusuppträdanden och diskotek) (CPC 9619)	BG, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FI, FR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SE, UK: Kvalifikation ⁽¹⁾ kan krävas. Ekonomisk behovsprövning. AT: Hög kvalifikation ⁽¹⁾ kan krävas. Ekonomisk behovsprövning. SI: Vistelsen begränsas till sju dagar per evenemang. För cirkus- och nöjesparks-tjänster begränsas vistelsen till högst 30 dagar per kalenderår. BE: Obundet.

⁽¹⁾ Om kvalifikationen inte har erhållits i gemenskapen och dess medlemsstater, får den berörda medlemsstaten göra en bedömning av om kvalifikationen är likvärdig med den kvalifikation som krävs i dess territorium.

BILAGA IV E

FÖRTECKNING ÖVER ÅTAGANDEN OM INVESTERINGAR (KOMMERSIELL NÄRVARO) I ANNAN
EKONOMISK VERKSAMHET ÄN TJÄNSTESEKTORER

(enligt artikel 69)

CARIFORUM OCH AVTALSSLUTANDE CARIFORUM-STATER

1. Förteckningen över åtaganden om investeringar (kommersiell närvaro) i annan ekonomisk verksamhet än tjänstesektorer (nedan kallad *förteckningen*) är begränsad till sektorer utanför tjänstesektorn i enlighet med Förenta nationernas internationella näringsgrensindelning enligt Förenta nationernas statistikkontor (ISIC rev. 3.1). Den omfattar följande sektorer:
 - A. Jordbruk, jakt och skogsbruk.
 - B. Fiske.
 - C. Utvinning av mineral.
 - D. Tillverkning.
 - E. Produktion, överföring och distribution för egen räkning av elektricitet, gas, ånga och varmvatten.
2. I förteckningen anges de förbehåll som avtalsslutande Cariforum-stater gjort i fråga om åtgärder som inte överensstämmer med skyldigheterna enligt avdelning II i detta avtal. Endast sektorer där det finns förbehåll eller begränsningar förtecknas, men förteckningen omfattar alla undersektorer till de sektorer som anges ovan.
3. Förteckningen omfattar alla Cariforum-stater, utom Bahamas och Haiti, om inget annat anges. Undersektorer till A, B, C och D som inte förtecknas är öppna i alla avtalsslutande Cariforum-stater utan begränsningar av marknadstillträde eller nationell behandling. I Cariforum-stater som inte anges i undersektorer som ingår i förteckningen är dessa undersektorer öppna utan begränsningar av marknadstillträde eller nationell behandling.
4. Om inte annat följer av artikel 238 är de åtaganden som anges i förteckningen endast tillämpliga på förbindelserna mellan de avtalsslutande Cariforum-staterna, å ena sidan, och Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å andra sidan, och de påverkar inte de avtalsslutande Cariforum-staternas rättigheter och skyldigheter enligt det reviderade Chaguaramasfördraget om upprättande av Karibiska gemenskapen inklusive Caricoms gemensamma marknad och ekonomi eller frihandelsavtalet mellan Caricom och Dominikanska republiken.
5. Cariforum förbehåller sig rätten att, inom två år efter detta avtals ikraftträdande, i sin förteckning ta upp eventuella icke-överensstämmande åtgärder som redan fanns när detta avtal undertecknades men som inte förtecknas nedan.
6. Förteckningen kan inte tolkas som att den på något sätt innebär en förpliktelse att privatisera offentliga företag eller hindrar en avtalsslutande Cariforum-stat att reglera en sektor eller ekonomisk verksamhet i syfte att uppnå nationella politiska mål.
7. I förteckningen ingår inte åtgärder rörande kvalifikationskrav, kvalificeringsförfaranden, tekniska standarder samt villkor och förfaranden för licensiering, om de inte utgör en begränsning av marknadstillträde eller nationell behandling enligt artiklarna 67 och 68 i avtalet. Dessa åtgärder (t.ex. krav på att ha licens, krav på att registrera företaget i bolagsregistret, skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster, krav på att ha erkända kvalifikationer i reglerade sektorer, krav på att klara särskilda examina, inbegripet språkexamina, icke-diskriminerande krav på att viss verksamhet inte får utövas i skyddade miljöområden eller områden av särskilt historiskt eller konstnärligt intresse) gäller, även om de inte förtecknas, ändå för investerare från den andra parten.
8. Icke-diskriminerande krav på typer av företagsform vid etablering anges inte i förteckningen.
9. De rättigheter och skyldigheter som följer av denna förteckning över åtaganden ska inte ha någon direkt (*self-executing*) effekt och ger alltså inte fysiska eller juridiska personer några direkta rättigheter.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll, begränsningar eller undantag
ALLA SEKTORER	Markinnehav ATG, BEL, DMA, GRD, KNA, LCA, VCT, SUR: Utländska företag och individer som vill inneha egendom genom eget ägande eller hyresbetalning måste först erhålla en licens. För företag som är registrerade i Antigua och Barbuda, Grenada samt Saint Kitts och Nevis och som genom eget ägande innehar, genom hyresbetalning innehar eller avser att förvärva mer än fem acre mark (i Dominica samt Saint Vincent och Grenadinerna företag som avser att förvärva mark oavsett omfattning) kan emittering eller överlåtande av deras andelar eller obligationer till utländska medborgare begränsas eller förbjudas; dessa företag kan även begränsa eller förbjuda utländska medborgares innehav av aktieoptioner och innehavarskuldebrev eller vägra att registrera en utländsk medborgare som andelsägare eller innehavare av en obligation. DMA: En utlänning, som enligt nationell lagstiftning är en individ som inte är medborgare i en av OECS-medlemsstaterna, får, utan licens, inte genom eget ägande eller hyresbetalning inneha mer än tre acre mark i Dominica för affärsändamål. DOM: Dominikanska republiken förbehåller sig rätten att anta eller behålla åtgärder rörande ägande av eller kontroll över mark inom 20 kilometer från den dominikanska gränsen. SUR: Utländska medborgare behöver förhandsgodkännande från ministerrådet för att förvärva statsägd mark. TTO: Utländska medborgare behöver en licens för att förvärva mark som överstiger fem acre för handels- eller affärsändamål eller en acre för bostadsändamål.
ALLA SEKTORER	Typer av kommersiell närvaro ATG, DMA, GRD, KNA, LCA, VCT, TTO: Utländska investerare måste registrera eller grunda företaget lokalt. Företag som inte registreras lokalt måste anmälas och dess befogenheter och verksamhet kan begränsas, i enlighet med tillämplig lagstiftning.
ALLA SEKTORER	Investeringar CAF: Förbud mot prospektering, utvinning och bearbetning av radioaktiva mineraler, återvinning av kärnbränsle, generering av kärnenergi, transport och lagring av kärnavfall, användning och bearbetning av kärnbränsle och reglering av dess användning för andra ändamål samt framställning av tungt vatten. BEL: I lagen om företagsnamn (<i>Business Names Act</i>) fastställs villkoren för användning av namn, som kan vara annorlunda för infödda beliziska medborgare. GRD: I lagen om skatt vid överlåtelse av egendom (<i>Property Transfer Tax Act</i>) föreskrivs det att en utländsk investerare som vill förvärva eller sälja andelar/aktier är föremål för en särskild skatt på avyttringsbeloppet. DMA, KNA, LCA, VCT: Ekonomisk behovsprövning tillämpas för småföretag. DOM: Avtal om utländska investeringar och tekniköverföring måste registreras. Utländska investeringar är förbjudna inom följande områden: a) hantering och förvaring av giftigt, farligt eller radioaktivt avfall som inte producerats i landet; b) verksamhet som kan påverka folkhälsan eller landets miljöbalans, i enlighet med tillämpliga föreskrifter; och c) framställning av material och utrustning med direkt anknytning till nationens försvar och säkerhet utan regeringens uttryckliga tillstånd. Om en utländsk investering kan påverka ekosystemet i investeringsområdet, måste den utländska investeraren lägga fram en plan som omfattar åtgärder för att avhjälpa eventuella ekologiska skador som investeringen kan orsaka.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll, begränsningar eller undantag
	Kooperativ får anta utländska medborgare som är bosatta i Dominikanska republiken som medlemmar så länge som dessa uppgår till högst 50 % av det totala antalet medlemmar och andelar. Minst 80 % av det totala antalet anställda i ett företag bör komma från Dominikanska republiken. Dominikanska republiken förbehåller sig rätten att begränsa överlåtande av eller förfogande över andelar i ett befintligt statligt företag så att endast dominikanska medborgare kan erhålla dessa andelar. Detta gäller endast vid det första överlåtandet av eller förfogandet över dessa andelar. Dominikanska republiken förbehåller sig rätten att begränsa kontrollen över nya företag som skapas genom överlåtande av eller förfogande över andelar enligt ovan, dock inte genom att begränsa äganderätten till andelarna. Dominikanska republiken förbehåller sig även rätten att anta eller behålla åtgärder rörande medborgarskapet hos höga chefer och styrelsemedlemmar i sådana nya företag. Dominikanska republiken förbehåller sig rätten att anta eller behålla åtgärder för att ge socialt eller ekonomiskt missgynnade grupper rättigheter eller förmåner. VCT: Lagförslaget om småföretags utveckling (<i>Small Business Development Bill</i>) innehåller en definition av mikro- och småföretag samt bestämmelser om den verksamhet som dessa företag måste ägna sig åt. Internationella företag kan endast ägna sig åt viss verksamhet i enlighet med lagen om internationella företag (<i>International Business Companies Act</i>). SUR: Personer som inte är bosatta i landet måste ha tillstånd från kommissionen för utländsk valuta (<i>Foreign Currency Commission</i>) för att förvärva andelar i ett företag som är en juridisk person. TTO: En licens krävs för att förvärva andelar i ett lokalt offentligt företag, om innehavet av andelarna medför att sammanlagt minst 30 % av det totala antalet andelar i företaget direkt eller indirekt kommer att innehas av utländska investerare.
A. JORDBRUK, JAKT, SKOGSBRUK	
Jordbruk och jakt (ISIC rev. 3.1: 01)	BEL, DMA, KNA: Staten förbehåller sig rätten att anta eller behålla åtgärder rörande investeringar i denna sektor. DOM: Uppsyningsmän, förvaltare, förmän och andra anställda som arbetar inom jordbruket bör vara dominikanska medborgare. GRD: Enligt lagstiftningen är denna sektor förbehållen inhemska producenter; utländska investeringar är endast tillåtna i den produktion som är avsedd för export. JAM: Kan förbehållas medborgare, särskilt odling av känsliga produkter där avancerad jordbruksteknik (t.ex. hydrokultur) används. LCA: Enligt lagstiftningen ska produktionen uteslutande vara avsedd för hemmamarknaden. VCT: Staten förbehåller sig rätten att förbjuda, kontrollera eller begränsa odling av vissa grödor och import eller export av vissa grödor.
Skogsbruk (ISIC rev. 3.1: 02)	DMA, VCT: Staten förbehåller sig rätten att anta eller behålla åtgärder rörande investeringar i denna sektor. GRD: Enligt lagstiftningen är denna sektor förbehållen inhemska producenter; utländska investeringar är endast tillåtna i den produktion som är avsedd för export. SUR: För verksamhet i denna sektor krävs medborgarskap och bosättning.
B. FISKE (ISIC rev.3.1: 05)	ANT, BEL, DMA, GUY, KNA, LCA, VCT, TTO: Staten förbehåller sig rätten att anta eller behålla åtgärder rörande investeringar i denna sektor. BRB: Fiskefartyg måste antingen ägas helt av barbadier eller så måste ägandet anses ha en väsentlig ekonomisk anknytning till Barbados. Utländska fiskefartyg måste ha en licens för utländska fiskefartyg, i enlighet med fiskerilagen (<i>Fisheries Act</i>) och andra föreskrifter om fiske. DOM: I lagstiftningen föreskrivs olika krav för att erhålla fisketillstånd samt de villkor som utländska investerare måste uppfylla. Endast dominikanska medborgare får ägna sig åt småskaligt fiske inom 54 sjömil från kusten.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll, begränsningar eller undantag
	GRD: I lagstiftningen föreskrivs särskilda avgifter för utländska medborgare för en licens att ägna sig åt fiskeriverksamhet. JAM: Investerare måste visa att den nödvändiga kompetensen inte finns lokalt innan arbetskraft rekryteras från utlandet. Det krävs licens för att få tillgång till vingsnäckor och hummer. Fångstfiske kan förbehållas medborgare. SUR: Ägaren av ett utländskt fiskefartyg kan endast erhålla en licens om det har ingått ett fördrag om fiske mellan Republiken Surinam och den stat där det utländska fiskefartyget är registrerat.
C. UTVINNING AV MINERAL	CAF: Viss verksamhet inom småskalig utvinning kan förbehållas medborgare. CAF (utom DOM och GUY): Staten förbehåller sig rätten att bevilja tillstånd för privat eller offentlig prospektering, utvinning, bearbetning, import och export av mineraler. DMA: Inga mineralrättigheter ska beviljas en individ som inte är dominikisk medborgare. Inga mineralrättigheter i form av rekognoseringstillstånd, exklusiva undersökningstillstånd eller brytningstillstånd ska beviljas en juridisk person som inte är en juridisk person registrerad i Dominica. Myndigheten ska inte utfärda ett icke-exklusivt undersökningstillstånd till i) en individ som inte är dominikisk medborgare, eller ii) ett företag såvida inte dess hela aktiekapital ägs av nyttjandeberättigade dominikiska medborgare eller ett företag som enligt ministerns bedömning har inrättats för ett allmänt ändamål eller som ägs delvis av sådana medborgare och delvis av ett sådant företag, iii) ett företag såvida det inte är ett företag som är registrerat i Dominica. Myndigheten får bevilja en utländsk medborgare ett icke-exklusivt undersökningstillstånd om den personen varit fast bosatt i Dominica under de sju (7) år som omedelbart föregick ansökan. DOM: Mineraliska ämnen av alla slag som finns i det nationella territoriets jord samt i havsbotten eller dess underliggande lager i territorialvattnet tillhör staten och kan endast utvinna av individer genom de koncessioner eller kontrakt som beviljas och i enlighet med bestämmelserna i den dominikanska lagstiftningen. Utländska företag som ansöker om koncessioner för utvinning och bearbetningsanläggningar samt koncessioner för rekognosering, utvinning eller utnyttjande av olja och andra kolväten måste ha sitt säte i Dominikanska republiken och vara ett aktiebolag (<i>compañía por acciones</i>) registrerat enligt Dominikanska republikens lagstiftning. GUY: Staten förbehåller sig rätten till mineraler i all mark. För utvinning i liten eller medelstor skala ska undersökningstillstånd endast utfärdas till följande personer: a) en vuxen person som är guyanansk medborgare; b) ett partnerskap bestående av två eller flera guyananska medborgare; eller c) ett företag vars hela emitterade aktiekapital ägs av nyttjandeberättigade guyananska medborgare eller av en nyttjandeberättigad juridisk person som etablerats enligt gällande lagstiftning i Guyana, eller delvis av sådana medborgare och delvis av en sådan juridisk person. SUR: Staten förbehåller sig rätten att anta eller behålla åtgärder rörande verksamhet i denna sektor. Staten förbehåller sig ensamrätt till den ekonomiska zonen, kontinentalsockeln och havsbotten för prospektering och rekognosering. Där ett tillstånd kan beviljas för denna verksamhet krävs bosättning. Alla mineraler inom Surinams territorium och territorialvatten, dess havsbotten och underliggande lager i enlighet med lagstiftningen tillhör staten.
Brytning av kol och lignit, utvinning av torv (ISIC rev. 3.1: 10)	BEL: För en mineralrättighet eller prospekteringsrätt ska det krävas medborgarskap och bosättning, och innehavaren av dessa rättigheter eller rätter ska vara föremål för resultatkrav. DOM: Utvinningskoncessioner får inte beviljas utländska regeringar, varken direkt eller genom en fysisk persons eller ett företags förmedling. I vederbörligen motiverade fall, och med förhandsgodkännande av nationalkongressen, får den verkställande makten ingå särskilda avtal med utländska gruvföretag som är delvis eller helt statligt ägda. I lagstiftningen föreskrivs kraven för att erhålla tillstånd samt de villkor som utländska investerare måste uppfylla. JAM: Ägande av mark med mineraler förbehålls staten.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll, begränsningar eller undantag
Utvinning av råpetroleum och naturgas (ISIC rev. 3.1: 11)	BRB: Äganderätten till petroleum i dess naturliga tillstånd i lager inom under-vattensområdet och Barbados innehas av kronan. BRB, JAM: Staten förbehåller sig rätten att anta eller behålla åtgärder rörande verksamhet som hänför sig till borrhning efter petroleum på land eller till havs. BEL: För en mineralrättighet eller prospekteringsrätt ska det krävas medborgarskap och bosättning, och innehavaren av dessa rättigheter eller rätter ska vara föremål för resultatkrav. DOM: En suverän utländsk regering får inte beviljas rätten att rekognoscera, utvinna eller utnyttja olja och andra kolväten; en fysisk person eller ett företag som innehar sådana rätter får inte heller ha en suverän utländsk regering som partner, delägare eller aktieägare. I lagstiftningen föreskrivs olika krav för att erhålla tillstånd samt de villkor som utländska investerare måste uppfylla. TTO: En suverän utländsk regering får inte beviljas rätten att rekognoscera, utvinna eller utnyttja olja och andra kolväten; en fysisk person eller ett företag som innehar sådana rätter får inte heller ha en suverän utländsk regering som partner, delägare eller aktieägare. Staten förbehåller sig rätten att bevilja alla utvinningskoncessioner.
Utvinning av metallmalmer (ISIC rev. 3.1: 13)	BEL: För en mineralrättighet eller prospekteringsrätt ska det krävas medborgarskap och bosättning, och innehavaren av dessa rättigheter eller rätter ska vara föremål för resultatkrav. DOM: Utvinningskoncessioner får inte beviljas utländska regeringar, varken direkt eller genom en fysisk persons eller ett företags förmedling. I vederbörligen motiverade fall, och med förhandsgodkännande av nationalkongressen, får den verkställande makten ingå särskilda avtal med utländska gruvföretag som är delvis eller helt statligt ägda. I lagstiftningen föreskrivs olika krav för att erhålla tillstånd samt de villkor som utländska investerare måste uppfylla.
Annan utvinning av mineral (ISIC rev. 3.1: 14)	BEL: För en mineralrättighet eller prospekteringsrätt ska det krävas medborgarskap och bosättning, och innehavaren av dessa rättigheter eller rätter ska vara föremål för resultatkrav. DOM: Utvinningskoncessioner får inte beviljas utländska regeringar, varken direkt eller genom en fysisk persons eller ett företags förmedling. I vederbörligen motiverade fall, och med förhandsgodkännande av nationalkongressen, får den verkställande makten ingå särskilda avtal med utländska gruvföretag som är delvis eller helt statligt ägda. I lagstiftningen föreskrivs kraven för att erhålla tillstånd samt de villkor som utländska investerare måste uppfylla. JAM: Brytning för utvinning och krossning kan förbehållas medborgare.
D. TILLVERKNING	
Livsmedels- och dryckesvaruframställning (ISIC rev. 3.1: 15)	BEL, DMA: Staten förbehåller sig rätten att anta eller behålla åtgärder rörande investeringar i denna sektor. GRD: I fråga om ISIC 151, 153, 154 och 155 förbehålls i lagstiftningen denna sektor inhemska producenter; utländska investeringar är endast tillåtna i den produktion som är avsedd för export. LCA: I fråga om ISIC 1512, 1541, 1544 och 155 fastställs i lagstiftningen enbart krav för beviljande av en licens eller produktion för hemmamarknaden.
Tillverkning av trä och varor av trä och kork, utom möbler; tillverkning av varor av halm och flätningmaterial (ISIC rev. 3.1: 20)	CAF: Staterna förbehåller sig rätten att anta eller behålla begränsningar för småskaliga investeringar i denna sektor. DMA: Staten förbehåller sig rätten att anta eller behålla åtgärder rörande investeringar i denna sektor.
Petroleumraffinering (ISIC rev. 3.1: 232)	DOM, TTO: Staten förbehåller sig rätten att anta eller behålla åtgärder rörande investeringar i denna sektor.

Sektor eller undersektor	Beskrivning av förbehåll, begränsningar eller undantag
Tillverkning av kemikalier och kemiska produkter, med undantag för sprängämnen (ISIC rev. 3.1: 24 med undantag för tillverkning av sprängämnen)	Färger och lacker JAM: Krav på samriskföretag. Läkemedel och s.k. nutraceutika JAM: Krav på samriskföretag för produktutveckling.
Tillverkning av maskiner och utrustning (ISIC rev. 3.1: 29)	CAF: Staterna kan förbehålla sig rätten att anta eller behålla åtgärder rörande investeringar i tillverkning av vapen och ammunition.
Tillverkning av möbler; annan tillverkning (ISIC rev. 3.1: 36)	CAF: Staterna förbehåller sig rätten att anta eller behålla begränsningar för småskaliga investeringar i denna sektor. BEL: Staten förbehåller sig rätten att anta eller behålla åtgärder rörande investeringar i denna sektor. GRD: Enligt lagstiftningen är denna sektor förbehållen inhemska producenter; utländska investeringar är endast tillåtna i den produktion som är avsedd för export. LCA: Produktion förbehålls den inhemska marknaden utom om produktionen är avsedd för export. JAM: Krav på samriskföretag.
E. PRODUKTION, ÖVERFÖRING OCH DISTRIBUTION FÖR EGEN RÄKNING AV ELEKTRICITET, GAS, ÅNGA OCH VARMVATTEN (utom kärnkraftsbaserad elproduktion)	
Produktion av el; överföring och distribution av el för egen räkning (del av ISIC rev. 3.1: 4010) ⁽¹⁾	Alla Cariforum-stater utom DOM: Obundet. DOM: Ekonomisk verksamhet som betraktas som samhällsnyttiga tjänster på nationell eller lokal nivå kan omfattas av offentliga monopol eller ensamrätt för privata operatörer.
Gasförsörjning; distribution av gasformiga bränslen via rörnät för egen räkning (del av ISIC rev. 3.1: 4020) ⁽²⁾	Alla Cariforum-stater utom DOM: Obundet. DOM: Ekonomisk verksamhet som betraktas som samhällsnyttiga tjänster på nationell eller lokal nivå kan omfattas av offentliga monopol eller ensamrätt för privata operatörer.
Produktion av ånga och varmvatten; distribution av ånga och varmvatten för egen räkning (del av ISIC rev. 3.1: 4030) ⁽³⁾	Alla Cariforum-stater utom DOM: Obundet. DOM: Ekonomisk verksamhet som betraktas som samhällsnyttiga tjänster på nationell eller lokal nivå kan omfattas av offentliga monopol eller ensamrätt för privata operatörer.

⁽¹⁾ Omfattar inte drift av elöverförings- och eldistributionssystem på avgifts- eller kontraktbasis, som ingår i ENERGITJÄNSTER.

⁽²⁾ Omfattar inte transport av naturgas och gasformiga bränslen via gasledningar, överföring och distribution av gas på avgifts- eller kontraktbasis och försäljning av naturgas och gasformiga bränslen, som ingår i ENERGITJÄNSTER.

⁽³⁾ Omfattar inte överföring och distribution av ånga och varmvatten på avgifts- eller kontraktbasis och försäljning av ånga och varmvatten, som ingår i ENERGITJÄNSTER.

BILAGA IV F

FÖRTECKNING ÖVER ÅTAGANDEN I TJÄNSTESEKTORERNA

(som avses i artiklarna 69, 78, 81 och 83)

CARIFORUM OCH AVTALSSLUTANDE CARIFORUM-STATER

1. Denna förteckning över åtaganden i tjänstesektorerna (nedan kallad *förteckningen*) bygger på FN:s centrala produktklassificering (CPC) och klassificeringen för tjänstesektorerna (MTN.GNS/W/120) som användes vid Gatsförhandlingarna, men omfattar också några tjänster som inte ingår i dessa klassificeringar. Två asterisker (") anger att de angivna tjänsterna endast utgör en del av samtliga verksamheter som ingår i numren i den centrala produktklassificeringen.
2. Denna förteckning överensstämmer med Gatsmallen för klassificering och omfattar bara de tjänster där de avtalsslutande Cariforum-staterna gör åtaganden. När det gäller marknadstillträde och åtaganden om nationell behandling anges de olika leveranssätten med följande nummer:
 1. Leverans från en parts territorium till den andra partens territorium (leveranssätt 1).
 2. Leverans inom en parts territorium till en tjänstekonsument från den andra parten (leveranssätt 2).
 3. Leverans genom etablering (leveranssätt 3).
 4. Leverans genom närvaro av fysiska personer (leveranssätt 4).
3. När det gäller de kategorier av fysiska personer som förtecknas i kapitel 4 av avdelning II bör följande uppmärksammas:

Nyckelpersonal och praktikanter med akademisk examen – om åtaganden har gjorts för leveranssätt 3 föreligger ett automatiskt åtagande för tillfällig inresa för dessa kategorier av personer, med förbehåll för en prövning av det ekonomiska behovet, om inte annat anges.

Kontraktsenliga tjänsteleverantörer (CSS) och egenföretagare (IP) – åtaganden görs endast där så uttryckligen anges i förteckningen med CSS eller IP. Om ett åtagande avseende kontraktsenliga tjänsteleverantörer eller egenföretagare ingår i förteckningen är det föremål för villkoren i artikel 83, om inte annat anges.
4. Om *inga* anges för leveranssätt 4 innebär det att det inte finns några begränsningar eller restriktioner för några kategorier av fysiska personer, utom kontraktsenliga tjänsteleverantörer och egenföretagare.
5. Inom de sektorer där ekonomiska behovstest (ENT) tillämpas på leveranssätt 4 kommer det huvudsakliga kriteriet att vara tillgången till personer med nödvändiga färdigheter på den lokala arbetsmarknaden. När det gäller andra leveranssätt kommer de huvudsakliga kriterierna för ekonomiska behovstest att vara en bedömning av läget på den relevanta marknad där tjänsten ska tillhandahållas med avseende på antalet befintliga tjänsteleverantörer och inverkan på dessa.
6. Denna förteckning inbegriper alla Cariforum-stater utom Bahamas och Haiti, om inte annat anges.
7. Om inte annat följer av artikel 238 ska de åtaganden som anges i denna förteckning endast tillämpas på relationer mellan de avtalsslutande Cariforum-staterna å ena sidan och Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater å den andra sidan, och inte påverka de avtalsslutande Cariforum-staternas rättigheter och skyldigheter i enlighet med skyldigheterna på grund av det reviderade Chaguaramas-fördraget om upprättande av karibiska gemenskapen, inbegripet Caricom:s inre marknad och ekonomi eller frihandelsavtalet mellan Caricom och Dominikanska republiken.
8. Denna förteckning över åtaganden kan inte tolkas så att den på något sätt innebär privatisering av offentliga företag eller så att den hindrar någon avtalsslutande Cariforum-stat från att reglera en sektor eller ekonomisk verksamhet för att uppnå nationella politiska mål.
9. När det gäller de ekonomiska verksamheter som ingår i kapitlen 2 och 3 i avdelning II, utom offentliga tjänster, och utan att det påverkar innehållet i förteckningen över åtaganden om kommersiell närvaro och gränsöverskridande leverans i denna bilaga, ska de avtalsslutande Cariforum-staterna upprätthålla villkoren för marknadstillträde och nationell behandling i den mening som avses i artiklarna 67 och 68 samt artiklarna 76 och 77 som är tillämpliga enligt deras respektive lagstiftning på tjänster, tjänsteleverantörer, investerare och kommersiell närvaro från EG-parten när detta avtal undertecknas.

10. Förteckningen över åtaganden får inte inbegripa åtgärder som rör kvalifikationskrav och -förfaranden, tekniska standarder eller licenskrav och -förfaranden i de fall där dessa inte utgör en begränsning av marknadsstillträdet eller den nationella behandlingen i den mening som avses i artiklarna 67 och 68 samt artiklarna 76 och 77 i avtalet. Dessa åtgärder (t.ex. krav på licens, krav på att registrera sig i bolagsregister, krav på samhällsomfattande tjänster, krav att få kvalifikationer inom lagreglerade sektorer erkända, krav på särskilda prov såsom språkprov, icke-diskriminerande krav på att viss verksamhet inte får bedrivas i miljöskyddszoner eller områden av särskilt historiskt eller konstnärligt intresse) ska även om de inte förtecknas under alla omständigheter tillämpas på den andra partens tjänsteleverantörer.
11. Rättigheter och skyldigheter enligt denna förteckning över åtaganden ska inte ha direkt (*self-executing*) effekt och ger alltså inte fysiska eller juridiska personer några direkta rättigheter.

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRÄDE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
--	---	--

A. HORIZONTELLA ÅTAGANDEN

		Alla Cariforum-stater får förbehålla nationell behandling med avseende på stöd och bidrag.
ATG	4) Obundet utom för nyckelpersonal (affärsresenärer, ledande personal och specialister) och praktikanter med akademisk examen som inte finns tillgängliga lokalt. Alla som inte är medborgare i Antigua och Barbuda måste ha ett giltigt arbetstillstånd innan de tillträder en tjänst i landet. Normalt utfärdas arbetstillstånd för en viss tid till utlänningar som innehar en viss post, och endast när kvalificerade medborgare inte finns tillgängliga. En blivande arbetsgivare ska lämna ansökan om arbetstillstånd till arbetsministern för godkännande.	
BRB	ALLA LEVERANSSÄTT Överföringar och betalningar i valuta regleras i <i>Exchange Control Act</i>. 3) <i>Franchise (Registration and Control) Act</i> är tillämplig på användning av utlandsägda varumärken, anordningar, produkter, tjänster, tekniker, upphovsrätter, industrimönster och uppfinningar. 4) Obundet utom för nyckelpersonal (affärsresenärer, ledande personal och specialister) och praktikanter med akademisk examen som inte finns tillgängliga lokalt. I <i>Immigration Act</i> och <i>Immigration Regulations</i> regleras inresa och vistelse för alla utländska fysiska personer som arbetar i Barbados. Innan en fysisk person börjar arbeta i Barbados måste arbetstillstånd erhållas. Arbetsmarknadsprövningar utförs.	3) Om en utländsk bank som är licens-tagare: a) ändrar sin struktur, sin stiftelseurkund eller någon annan handling enligt vilken den är registrerad eller organiserad, b) omorganiserar sin verksamhet eller ingår ackordsuppgörelse eller c) ingår avtal i) om försäljning eller avyttring av sin verksamhet genom fusion eller på annat sätt, eller ii) om köp eller annat förvärf av verksamheten hos en annan licenstagare, ska banken inom 30 dagar lämna skriftlig underrättelse om detta med fullständiga upplysningar till finansministern. Upplysningar som lämnas enligt ovan ska styrkas med ett edsvuret intyg eller en deklaration som lämnas av en person i ledande ställning hos licenstagaren. En utländsk bank som är licenstagare får inte utan finansministerns skriftliga godkännande: a) minska eller belasta sitt kapital eller b) föra ut hela eller en väsentlig del av sina tillgångar eller skulder i Barbados.

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRÄDE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
BEL	3) Utländska tjänsteleverantörer måste registrera eller etablera sin verksamhet lokalt i enlighet med Belizes lag. I förekommande fall regleras verksamheten även enligt författningar om förvärv och hyra av egendom och alla villkor för drift som meddelas i enlighet med gällande lagar och andra författningar. 4) Öbundet utom för nyckelpersonal (affärsresenärer, ledande personal och specialister) och praktikanter med akademisk examen som inte finns tillgängliga lokalt. Alla som inte är medborgare i Belize måste ha ett giltigt arbetstillstånd innan de tillträder en tjänst i landet. Normalt utfärdas arbetstillstånd för en viss tid till utlänningar som innehar en viss post.	1), 2), 3), 4) Endast belizeanska enheter samt tjänster som anses vara allmännyttiga är berättigade till statliga bidrag och stöd. När det gäller hälso- och sjukvårdstjänster, utbildningstjänster och miljötjänster samt andra tjänster som anses vara allmännyttiga får statliga stöd, stipendier, lån och bidrag endast ges till personer med belizeanskt medborgarskap eller som är bosatta i Belize i enlighet med tillämplig invandringslagstiftning, och får innehas och/eller användas endast av icke-vinstdrivande offentliga eller offentligt finansierade institutioner i Belize. 4) Inga begränsningar för personal i ledande ställning och tekniska experter. Obunden för alla andra kategorier.
DMA	3) Utländska tjänsteleverantörer måste registrera sig enligt Dominicas Companies Act. I vissa situationer får registrator begränsa ett utländskt företags verksamhet och befogenheter i Dominica. Licens krävs för medborgare från icke-OECS-länder som innehar mer än 3 tunnland mark för kommersiella ändamål. Dominica får förbehålla småföretagsinvesteringar inom tjänstesektorn för Caricom-medborgare. Småföretagsinvesteringar definieras f.n. enligt ett eller flera av följande kriterier: — Företag med en första investering på mindre än 2 700 000 östkaribiska dollar (EC\$) (1 000 000 US\$). — Inledande antal anställda mindre än 50. — Företag med prognostiserad försäljning på mindre än 2 700 000 EC\$ (1 000 000 US\$) det första året. Ovanstående kriterier kommer att revideras senare. Ekonomisk behovsprövning kan utföras innan utländska tjänsteleverantörer som inte omfattas av ovanstående kriterier tillåts verka i Dominica.	3) Stöd, skattelättnader, stipendier, bidrag och andra former av inhemskt stöd, ekonomiskt eller av annat slag, kan förbehållas Caricom-medborgare. Avgifter kan vara högre för personer som inte är Caricom-medborgare.

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRÄDE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
	4) Obundet utom för nyckelpersonal (affärsresenärer, ledande personal och specialister) och praktikanter med akademisk examen som inte finns tillgängliga lokalt. Yrkesmässiga tjänsteleverantörer kan behöva registrera sig med relevanta yrkesmässiga eller statliga organ och betala högre avgifter än inhemska medborgare. Alla utländska fysiska personer måste erhålla arbetstillstånd innan de inleder ekonomisk verksamhet i Dominica.	
DOM	3) Utländska investeringar och avtal om tekniköverföring måste registreras hos Centre for Export and Investment. Utländska investeringar är förbjudna inom följande områden: a) Bortskaffande och lagring av giftigt, farligt eller radioaktivt avfall som inte uppstått i landet. b) Verksamheter som sannolikt kan påverka folkhälsan eller landets miljöjämvikt, i enlighet med tillämplig lag. c) Produktion av material och utrustning som direkt rör det nationella försvaret och säkerheten utan regeringens uttryckliga tillstånd. Om en utländsk investering sannolikt kan påverka ekosystemet i investeringsområdet ska investeraren inge en plan med åtgärder för att avhjälpa eventuella miljöskador. Kooperativ får ta emot utlänningar som parter om dessa är bosatta i Dominikanska republiken, och med en omfattning på högst 50 % av totalt medlemskap och andelar. Dominikanska republiken förbehåller sig rätten att anpassa eller upprätthålla alla åtgärder som medför rättigheter eller förmånsbehandling av socialt eller ekonomiskt missgynnade grupper. Alla utländska företag måste rekrytera minst 80 % dominikanska anställda. Om särskilda villkor föreligger får fler utlänningar anställas om det är svårt eller omöjligt att ersätta dem med dominikaner, men företaget är skyldigt att utbilda dominikansk personal.	3) Dominikanska republiken förbehåller sig rätten att anta eller upprätthålla alla åtgärder rörande ägande eller kontroll av mark inom 20 km från den dominikanska gränsen. Dominikanska republiken förbehåller sig rätten att begränsa överlåtelse eller avyttring av alla intressen som innehas i ett befintligt statligt företag så att bara dominikanska medborgare får ta emot ett sådant intresse. Dominikanska republiken förbehåller sig även rätten att anta eller upprätthålla alla åtgärder rörande medborgarskap för personal i ledande befattningar och styrelseledamöterna i sådana nya företag. Dominikanska republiken förbehåller sig rätten att begränsa överlåtelse eller avyttring av alla intressen som innehas i ett befintligt statligt företag så att bara dominikanska medborgare får ta emot ett sådant intresse. Det nyss sagda gäller dock endast den första överlåtelsen eller avyttringen. Dominikanska republiken förbehåller sig inte denna rätt med avseende på vidare överlåtelser eller avyttringar. Dominikanska republiken förbehåller sig rätten att begränsa kontrollen över alla nya företag som skapas genom överlåtelse eller avyttring av sådana intressen som avses i föregående stycke, men inte genom begränsning av innehav av intresset.

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRÄDE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
	4) Obundet utom för nyckelpersonal (affärsresenärer, ledande personal och specialister) och praktikanter med akademisk examen som inte finns tillgängliga lokalt. Nyckelpersonalen måste bidra till utbildning av dominikansk personal inom de aktuella specialiseringarna. För marknadstillträde för utländska fysiska personer krävs arbetstillstånd och arbetsvisum.	4) Obundet, utom för ledande och specialiserad personal i samband med kommersiell närvaro, vilka måste bidra till utbildning av dominikansk personal inom den aktuella specialiseringen. För marknadstillträde för utländska fysiska personer krävs arbetstillstånd och arbetsvisum.
GRD	3) Kommersiell närvaro förutsätter att utländska tjänsteleverantörer registrerar eller etablerar sin verksamhet lokalt i enlighet med Grenadas lagar, i förekommande med tillämpning av lagar om förvärv och hyra av egendom, samt eventuella villkor för driften som meddelas med stöd av lagar och andra författningar. Några av dessa är följande: På företag i Grenada som grundas genom utländska investeringar tillämpas bestämmelserna om källskatt i <i>Income Tax Ordinance</i>. Endast juridiska personer får bedriva försäkringsverksamhet i Grenada. Alla sådana enheter måste först registreras hos <i>Registrar of Insurance</i>. Enligt <i>Alien Act</i> måste utländska företag och personer som vill äga fast egendom i Grenada först erhålla ett tillstånd där villkoren för köpet anges. Grenada förbehåller ett antal småföretagsmöjligheter för sina egna medborgare.	3) Mindre gynnsam behandling kan bli aktuell för dotterföretag som bildas i enlighet med Grenadas lagar. Endast grenadinska enheter samt tjänster som anses vara allmännyttiga är berättigade till statliga bidrag och stöd.
	4) Obundet utom för nyckelpersonal (affärsresenärer, ledande personal och specialister) och praktikanter med akademisk examen som inte finns tillgängliga lokalt. Inresa av utländska fysiska personer och deras vistelse i Grenada regleras i Grenadas invandringslagstiftning. På inresa för alla utländska fysiska personer tillämpas <i>Work Permit Regulations</i>. Tillstånd utfärdas normalt endast till personer med ledarskapsfärdigheter eller tekniska färdigheter som är sällsynta eller saknas i Grenada. Nyckelpersonalen måste bidra till utbildning av grenadinsk personal inom de aktuella specialiseringarna. Yrkesutövare inom vissa områden kan vara tvungna att registrera sig hos behörigt yrkesmässigt eller statligt organ.	

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRÄDE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
GUY	4) Obundet utom för nyckelpersonal (affärsresenärer, ledande personal och specialister) och praktikanter med akademisk examen som inte finns tillgängliga lokalt.	4) Inga, när det gäller de kategorier av personer som anges för marknads- tillträde. Obundet, när det gäller alla andra kategorier av personer.
JAM	3) i) Filialer eller företag som är registrerade utanför Jamaica måste inge sina stiftelseurkunder till bolagsregistrator innan de inleder sin verksamhet. Deras rättsliga och administrativa skyldigheter anges i <i>Companies Act</i> . ii) Byggnadstjänster – Ekonomisk behovsprövning kommer att genomföras som skydd mot tillfälliga överskott av arbetskraft. Jamaica kräver att projekt av typen bygga-åga-driva-och-överlåta uppvisar lokal investering och i möjligaste mån strävar efter att ombesörja strukturerad tekniköverföring, utbildning och kapacitetstillskott. 4) i) Arbetstillstånd och visum krävs normalt för inresa, och i vissa fall kan licens krävas för att utöva vissa särskilda yrken. Det måste visas för Work Permit Review Board att de aktuella färdigheterna inte finns att tillgå lokalt. Utländska fysiska personer i ledande ställning är undantagna från kravet på arbetstillstånd under en tid av högst 30 dagar per besök och högst 180 dagar per år. Experter och specialister kan medges tillfällig inresa på liknande sätt som för personal i ledande ställning. ii) Den kategori av fysiska personer som de jamaicanska invandringstjänstemännen benämner <i>Business Prospectors</i> måste innan de anländer till Jamaica skicka ett brev där de anger syftet med besöket för att underlätta handläggningen. iii) Obundet utom för nyckelpersonal (affärsresenärer, ledande personal och specialister) och praktikanter med akademisk examen som inte finns tillgängliga lokalt.	1), 2), 3), 4) Endast jamaicanska enheter samt tjänster som anses vara allmännyttiga är berättigade till statliga bidrag och stöd. När det gäller hälso- och sjukvårdstjänster, utbildningstjänster och miljötjänster samt andra tjänster som anses vara allmännyttiga får statliga stöd, stipendier, lån och bidrag endast ges till personer med jamaicanskt medborgarskap eller som är bosatta i Jamaica i enlighet med tillämplig invandringstjänstlagstiftning, och får innehas och/eller användas endast av icke-vinstdrivande offentliga eller offentligt finansierade institutioner i Jamaica. 3) Utlänningar får äga mark. Dock är det att föredra att inköp av stora markområden sker för specifika investeringsprojekt.
	4) i) Arbetstillstånd och visum krävs normalt för inresa, och i vissa fall kan licens krävas för att utöva vissa särskilda yrken. Det måste visas för Work Permit Review Board att de aktuella färdigheterna inte finns att tillgå lokalt. Utländska fysiska personer i ledande ställning är undantagna från kravet på arbetstillstånd under en tid av högst 30 dagar per besök och högst 180 dagar per år. Experter och specialister kan medges tillfällig inresa på liknande sätt som för personal i ledande ställning. ii) Den kategori av fysiska personer som de jamaicanska invandringstjänstemännen benämner <i>Business Prospectors</i> måste innan de anländer till Jamaica skicka ett brev där de anger syftet med besöket för att underlätta handläggningen. iii) Obundet utom för nyckelpersonal (affärsresenärer, ledande personal och specialister) och praktikanter med akademisk examen som inte finns tillgängliga lokalt.	4) Obundet med undantag för åtgärder rörande kategorierna av fysiska personer i kolumnen om marknads- tillträde.

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRÄDE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
KNA	3) Kommersiell närvaro förutsätter att utländska tjänsteleverantörer registrerar eller etablerar sitt företag lokalt i enlighet med kraven i St. Kitts och Nevis <i>Commercial Code</i> . Enligt <i>Alien Landholding Act</i> måste utländska företag och personer som vill äga fast egendom i St. Kitts och Nevis först erhålla ett tillstånd där villkoren för köpet anges. St. Kitts och Nevis förbehåller ett antal småföretagsmöjligheter för sina egna medborgare. Begränsningen av antalet rum för hotell och turistanläggningar är ett led i denna politik.	
	4) Obundet utom för nyckelpersonal (affärsresenärer, ledande personal och specialister) och praktikanter med akademisk examen som inte finns tillgängliga lokalt. På anställning för alla utländska fysiska personer tillämpas <i>Work Permit Regulations</i> .	
LCA	3) Kommersiell närvaro förutsätter att utländska tjänsteleverantörer registrerar eller etablerar sin verksamhet lokalt i enlighet med St. Lucias lagar, i förekommande med tillämpning av lagar om förvärv och hyra av egendom, samt eventuella villkor för driften som meddelas med stöd av lagar och andra författningar. Några av dessa är följande: Enligt <i>Alien Landholding Act</i> måste utländska företag och personer som vill äga fast egendom i St. Lucia först erhålla ett tillstånd där villkoren för köpet anges. St. Lucia förbehåller ett antal småföretagsmöjligheter för sina egna medborgare.	
	4) Obundet utom för nyckelpersonal (affärsresenärer, ledande personal och specialister) och praktikanter med akademisk examen som inte finns tillgängliga lokalt. Inresa av utländska fysiska personer och deras vistelse i St. Lucia regleras i St. Lucias invandringslagstiftning. Inresa av utländska fysiska personer som vill bedriva näringsverksamhet eller bli anställda i St. Lucia regleras i <i>Work Permit Regulations</i> . Dessa regler tillämpas vanligen med ledning av ett arbetsmarknadstest.	

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRADE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
VCT	3) Utländska tjänsteleverantörer ska vara etablerade eller registrerade i St. Vincent och Grenadinerna, och utländska investerare måste erhålla en licens (Alien Land Holding License) för att inneha eller överlåta mark, lån, andelar eller företagsobligationer i St. Vincent och Grenadinerna. Källskatt tas ut på alla betalningar till icke-bofasta tjänsteleverantörer.	
	4) Obundet utom för nyckelpersonal (affärsresenärer, ledande personal och specialister) och praktikanter med akademisk examen som inte finns tillgängliga lokalt. På anställning för alla utländska fysiska personer tillämpas <i>Work Permit Regulations</i> . Yrkesutövare inom vissa fält ska registrera sig hos behörig yrkesmässigt eller statligt organ.	
SUR	4) Obundet utom för nyckelpersonal (affärsresenärer, ledande personal och specialister) och praktikanter med akademisk examen som inte finns tillgängliga lokalt.	4) Inga, när det gäller de kategorier av personer som anges för marknads- tillträde. Obunden för alla andra kategorier.
TTO	3) Licens krävs för förvärv av mark som är mer än fem tunnland i syfte att bedriva näringsverksamhet eller ett tunnland i bostadssyfte. Licens krävs för förvärv av aktier i ett lokalt publikt bolag där innehavet av sådana aktier direkt eller indirekt medför att 30 % eller mer av bolagets totala aktier kommer att innehas av utländska investerare. Utlänningar som vill investera i Trinidad och Tobago måste registrera sig hos bolagsregistrator.	3) Inga. 4) Inga.
	4) Utländska fysiska personers inresa och vistelse regleras i Trinidad och Tobagos invandringslagstiftning. För anställning av utländska fysiska personer i mer än trettio dagar krävs arbetstillstånd, som meddelas från fall till fall. Obundet utom för nyckelpersonal (affärsresenärer, ledande personal och specialister) och praktikanter med akademisk examen som inte finns tillgängliga lokalt.	

	BEGRENSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRÄDE	BEGRENSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
B. SEKTORSPECIFIKA ÅTAGANDEN		
1. FÖRETAGSTJÄNSTER		
A. YRKESMÄSSIGA TJÄNSTER		
a) Juridiska tjänster (CPC 861) DMA, GUY, JAM	DMA, GUY, JAM: 1), 2) Inga.	GUY, JAM: 1), 2) Inga.
	DMA: 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 januari 2018.	DMA: 3) Obundet.
	GUY: 3) Inga.	GUY, JAM: 3) Inga.
	JAM: 3) Inga. Lokal licens krävs: Jurister från andra länder kan inte verka i JAM utan att Jamaica General Legal Council godkänner detta.	DMA, GUY: 4) Medborgare i länder som inte är med i Caricom men i samväldet måste få sina kvalifikationer granskade av Council of Legal Education och genomgå sex (6) månaders utbildning vid en juridisk fakultet. Personer som inte är medborgare i något land i samväldet måste få sina kvalifikationer granskade av Council for Legal Education, som bestämmer hur lång omskolning som krävs.
	DMA, GUY, JAM: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	JAM: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
Juridisk dokumentation och intyg (CPC 86130) BRB, BEL, GRD, TTO	BRB, BEL, GRD: 1) Obundet. 2) Obundet.	BRB, BEL, GRD: 1) Obundet. 2) Obundet. 3) Inga.
	GRD: 3) Obundet.	
	TTO: 1), 2), 3) Inga.	TTO: 1), 2), 3) Inga.
	BRB, BEL: 3) Endast fysiska personer kan verka som jurist.	
	BRB, BEL, GRD, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BEL, GRD, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. BRB: 4) Inga.
Juridiska konsulttjänster i internationell rätt (CPC 86119) ATG, BEL, DOM, GRD, LCA, TTO	ATG, DOM, GRD, TTO: 1), 2), 3) Inga.	ATG, GRD, TTO: 1), 2), 3), 4) Inga.
	BEL, LCA: 1), 2) Inga. 3) Obundet.	BEL, LCA: 1), 2) Inga. 3) Obundet.
	ATG: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	DOM: 1), 2), 3) Inga.
	BEL, DOM, GRD, LCA: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Föremål för ekonomisk behovsprövning för CSS och IP.	BEL, DOM, LCA: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	TTO: 4) Inga.	
Juridiska konsulttjänster inom tjänsteleverantörens hemlandsrätt (CPC 86119") ATG, BRB, BEL, DOM, GRD, JAM, KNA, LCA, VCT, TTO	ATG, BRB, DOM, JAM, LCA, TTO: 1), 2) Inga.	ATG, BRB, DOM, JAM, LCA, TTO: 1), 2) Inga.
	BEL, GRD, KNA, VCT: 1) Obundet. 2) Inga.	BEL, GRD, KNA, VCT: 1) Obundet. 2) Inga.

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRADE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
	ATG, DOM, TTO: 3) Inga.	ATG, BRB, DOM, JAM, TTO: 3) Inga.
	BRB, BEL, GRD, VCT: 3) Obundet.	BEL, GRD, VCT: 3) Obundet.
	JAM: 3) Inga. Lokal certifiering krävs: Jurister från andra länder kan inte verka i Jamaica utan att Jamaica General Legal Council godkänner detta.	
	KNA, LCA: 3) Inga. Lokal certifiering krävs. Jurister från andra länder får inte verka utan godkännande från respektive lokalt advokatsamfund.	KNA, LCA: 3) Inga. Lokal certifiering krävs. Jurister från andra länder får inte verka utan godkännande från respektive lokalt advokatsamfund.
	ATG, BRB, GRD, JAM, KNA, LCA, VCT: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Föremål för ekonomisk behovsprövning för CSS och IP.	ATG, BRB, GRD, JAM, KNA, LCA, VCT, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	BEL, DOM: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BEL, DOM: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Underställt ekonomisk behovsprövning för CSS.	
Juridiska rådgivnings- och informationstjänster (CPC 86190) ATG, DOM, TTO	ATG, DOM: 1), 2), 3) Inga.	DOM: 1), 2) Obundet. 3) Inga.
	TTO: 1) Obundet. 2) Inga. 3) Inga fr.o.m. 1 januari 2010.	TTO: 1) Obundet. 2) Inga. 3) Inga fr.o.m. 1 januari 2010.
	ATG, DOM, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	DOM, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. ATG: 4) Inga.
b) Redovisnings-, revisions- och bokföringstjänster (CPC 862) ATG, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, BRB (CPC 8621), BEL, TTO (CPC 86211-86213 och 86220), SUR (utom 86219)	ATG, BEL, DMA, DOM, GUY, JAM, KNA, SUR, TTO: 1), 2) Inga.	ATG, BEL, DMA, DOM, GUY, JAM, KNA, VCT, SUR, TTO: 1), 2) Inga.
	BRB, GRD, LCA, VCT: 1), 2) Obundet.	BRB, GRD, LCA: 1), 2) Obundet.
	ATG: 3) Inga. För kommersiell närvaro krävs verksamhetsintyg från <i>Institute of Chartered Accountants of Antigua and Barbuda</i> .	ATG: 3) Inga. För kommersiell närvaro krävs verksamhetsintyg från <i>Institute of Chartered Accountants of Antigua and Barbuda</i> .
	BEL: 3) Infasning fem år efter avtalets ikraftträdande, samriskföretag samt kunskaps- och tekniköverföring krävs.	
	DMA: 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 januari 2018.	DMA: 3) Inga. Utom vad som anges i de horisontella åtagandena.
	BRB, DOM, GRD, GUY, JAM, SUR, TTO, VCT: 3) Inga.	BAR, DOM, GRD, GUY, JAM, VCT, SUR, TTO: 3) Inga.

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRÄDE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
	KNA, LCA: 3) Obundet.	BEL, KNA, LCA: 3) Obundet.
	ATG, BRB, DMA, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, CT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. ATG: 4) Inga.
	BEL: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Föremål för ekonomisk behovsprövning för CSS och IP.	
	DOM: 4) Utländska auktoriserade revisorer, revisorer eller bokhållare i egenkap av enskilda eller företag får utöva sitt yrke endast i partnerskap med en dominikansk revisor.	
c) Beskattning (CPC 863) ATG, BEL, DMA, DOM, GRD, JAM, KNA, VCT, BRB BEL (Utom CPC 86309) SUR (Utom CPC 86309) TTO (Utom CPC 86309)	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, JAM, KNA, VCT, SUR, TTO: 1), 2) Inga.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, JAM, KNA, VCT, SUR, TTO: 1), 2) Inga.
	GRD: 1) Obundet. 2) Inga.	GRD: 1) Obundet. 2) Inga.
	ATG, BRB, DOM, JAM, SUR: 3) Inga.	ATG, BRB, DOM, JAM, KNA, SUR, TTO: 3) Inga.
	DMA: 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 januari 2022.	DMA: 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 januari 2022.
	KNA, TTO: 3) Underställt ekonomisk behovsprövning: huvudsakligt kriterium är antalet verksamma på marknaden.	
	BEL, GRD: 3) Obundet.	BEL, GRD, VCT: 3) Obundet.
	VCT: 3) Samriskföretag krävs.	VCT: 3) Inga utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	ATG, BRB, BEL, DMA, GRD, VCT, JAM, KNA, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, BRB, BEL, DMA, GRD, VCT, JAM, KNA, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	DOM: 4) Utländska tjänsteleverantörer får bara utöva sitt yrke i partnerskap med en dominikansk revisor.	
d) Arkitektjänster (CPC 8671) ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR (Utom CPC 86719), TTO (Utom CPC 86719)	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GUY, JAM, KNA, VCT, SUR, TTO: 1), 2) Inga.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 1), 2) Inga.
	GRD, LCA: 1), 2) Obundet.	GRD: 1), 2), 3) Obundet.
	ATG, DOM, GUY: 3) Inga.	BEL: 3) Obundet.
	SUR: 3) Inga fr.o.m. 1 januari 2013.	DMA: 3) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	BRB: 3) Obundet.	BRB, DOM, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 3) Inga.

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRÄDE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
	BEL: 3) Samriskföretag samt kunskaps- och tekniköverföring krävs.	ATG: 3) Arkitekter måste få uppehålls- tillstånd i Antigua och Barbuda och erhålla tillstånd från Board of Architects för att utöva sitt yrke.
	DMA: 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 januari 2018.	
	JAM: 3) Samriskföretag föredras.	
	GRD, KNA, LCA, VCT, TTO: 3) Samriskföretag krävs.	
	ATG: 4) Arkitekter måste vara bosatta i Antigua och Barbuda för att registreras; i övrigt obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG: 4) Arkitekter måste vara bosatta i Antigua och Barbuda för att registreras; i övrigt obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	BRB, BEL, DMA, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	DOM: 4) Förhandstillstånd krävs. Personer med examina från utländska universitet som inte är medlemmar av CODIA får utöva sitt yrke i Dominikanska republiken förutsatt att: a) regeringen i motiverade enskilda fall anlitar dem för att utföra specialiserade uppdrag eller teknisk konsultverksamhet på områden där sådana tjänster är nödvändiga, eller b) ett företag eller en institution ger yrkesutövaren i uppdrag att tillhandahålla en angiven tjänst under en angiven tid. För att tillhandahålla arkitektjänster och ingenjörstjänster med anknytning till byggverksamhet måste personer som inte är medlemmar av CODIA ingå partnerskap med en CODIA-medlem.	
e) Ingenjörstjänster (CPC 8672) ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GUY, JAM, LCA, GRD, VCT (CPC 86724, 86725) KNA (CPC 86721, 86725, 86726), SUR (utom CPC 86726, 86727 och 86729), TTO (utom CPC 86727 och 86729)	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 1), 2) Inga.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 1), 2) Inga.
	ATG: 3) Inga.	ATG: 3) Inga. Ingenjörer måste ha praktisk kunskap om lokala förhållanden och vara registrerade av Engineer's Association Board.
	SUR: 3) Inga fr.o.m. 1 januari 2013.	
	BRB, LCA: 3) Obundet.	BEL, KNA, LCA, VCT: 3) Obundet.
	BEL, KNA: 3) Samriskföretag samt kunskaps- och tekniköverföring krävs.	DMA: 3) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	DOM, GRD, GUY: 3) Inga.	BRB, DOM, GRD, GUY, JAM, SUR, TTO: 3) Inga.
	DMA: 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 januari 2018.	
	JAM: 3) Samriskföretag föredras.	

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRÄDE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
	TTO: 3) Endast samriskföretag.	
	VCT: 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 januari 2020.	ATG: 4) Inga.
	ATG, BRB, DMA, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	BEL: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	
	DOM: 4) Förhandstillstånd krävs. En utländsk yrkesutövare som uppfyller tillämpliga kvalifikationskrav får gå med i CODIA, förutsatt att dominikanska medborgare inte är förbjudna att utöva sitt yrke i det land där den utländske yrkesutövaren är licensierad. Kemiingenjörer måste arbeta i partnerskap med en inhemsk kemiingenjör.	
f) Integrerade tekniska tjänster (CPC 8673) DMA, DOM, VCT, BRB (Utom CPC 86732), GRD (CPC 86731, 86732, 86739), KNA (CPC 86733), SUR (utom CPC 86732 och 86739)	BRB, GRD: 1), 2), 3) Inga.	BRB, GRD, VCT, SUR: 1), 2), 3) Inga.
	DMA, KNA, SUR, VCT: 1), 2) Inga.	DMA: 1), 2) Inga.
	DMA: 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 januari 2022.	DMA: 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 januari 2022.
	DOM: 1) Inga. 2) Obundet. 3) Inga.	DOM, KNA: 1) Inga. 2), 3) Obundet.
	SUR: 3) Inga fr.o.m. 1 januari 2013.	
	VCT, KNA: 3) Samriskföretag krävs.	
	BRB, DMA, GRD, KNA, VCT, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BRB, DMA, DOM, GRD, KNA, VCT, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	DOM: 4) Förhandstillstånd krävs. En utländsk yrkesutövare som uppfyller tillämpliga kvalifikationskrav får gå med i CODIA, förutsatt att dominikanska medborgare inte är förbjudna att utöva sitt yrke i det land där den utländske yrkesutövaren är licensierad. Kemiingenjörer måste arbeta i partnerskap med en inhemsk kemiingenjör.	
g) Stadsplanering och landskapsarkitektur (CPC 8674) ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, JAM, VCT, TTO, GRD (CPC 86742), SUR (Utom CPC 86741)	BRB, DMA, GRD, JAM, VCT, SUR, TTO: 1), 2) Inga.	BRB, BEL, DMA, GRD, JAM, VCT, SUR, TTO: 1), 2) Inga.
	DOM: 1), 2) Obundet. 3) Inga.	DOM: 1) Inga. 2), 3) Obundet.
	ATG, BEL: 1) Obundet. 2) Inga.	
	DMA: 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 januari 2022.	DMA: 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 januari 2022.

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRÄDE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
	GRD, JAM: 3) Inga.	BRB, GRD, JAM, VCT, SUR, TTO: 3) Inga.
	SUR: 3) Inga fr.o.m. 1 januari 2013.	
	ATG, BRB, TTO: 3) Obundet.	BRB, BEL: 3) Obundet.
	BEL: 3) Inga fr.o.m. 1 januari 2013.	
	VCT: 3) Samriskföretag krävs.	
	ATG, BRB, BEL, DMA, GRD, JAM, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, JAM, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	DOM: 4) Förhandstillstånd krävs. Personer med examina från utländska universitet som inte är medlemmar av CODIA får utöva sitt yrke i Dominikanska republiken förutsatt att: a) regeringen i motiverade enskilda fall anlitar dem för att utföra specialiserade uppdrag eller teknisk konsultverksamhet på områden där sådana tjänster är nödvändiga, eller b) ett företag eller en institution ger yrkesutövaren i uppdrag att tillhandahålla en angiven tjänst under en angiven tid. För att tillhandahålla arkitekttjänster och ingenjörs-tjänster med anknytning till byggverksamhet måste personer som inte är medlemmar av CODIA ingå partnerskap med en CODIA-medlem.	
Geologiska, geofysiska och andra vetenskapliga prospekteringstjänster (CPC 86751)	LCA: 1), 2) Inga. 3) Obundet. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	LCA: 1), 2) Inga. 3) Obundet. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
LCA		
h) Sjukvårds- och tandvårdstjänster (CPC 9312) ATG, DMA, DOM, GRD, GUY, KNA, LCA, SUR, TTO, BRB (CPC 93122), BEL, VCT (CPC 93121 och 93122), JAM (utom CPC 93123)	ATG, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, SUR, TTO: 1), 2) Inga.	ATG, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, SUR, TTO: 1), 2) Inga.
	GRD, BRB: 1), 2) Obundet.	BRB: 1) 2) Obundet.
	VCT: 1) Obundet. 2) Inga.	VCT: 1) Obundet. 2) Inga.
	ATG, BEL, DOM, GRD, GUY, JAM, LCA, SUR, TTO: 3) Inga.	ATG: 3) Inga. Måste vara registrerade av Medical Board och ha licens från Medical Council för att utöva yrkesverksamhet i Antigua och Barbuda.
	BRB: 3) Endast fysiska personer får bedriva medicinsk verksamhet.	BRB: 3) Obundet.
	DMA: 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 januari 2018.	BEL, DOM, GRD, GUY, JAM, LCA, KNA, SUR: 3) Inga.

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRADE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
	VCT: 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 januari 2020.	DMA, VCT: 3) Obundet.
	KNA: 3) Obundet.	ATG, BRB: 4) Inga.
	ATG, BRB, BEL, DMA, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	DOM: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	
	TTO (CPC 93121 och 93122): 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet; (CPC 93123): 4) Inga.	
Neurokirurgi ATG, BRB, BEL, DOM, GRD, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO	ATG, BEL, JAM, LCA, SUR, TTO: 1), 2), 3) Inga.	ATG, BEL, JAM, LCA, SUR, TTO: 1), 2), 3) Inga.
	DOM, GRD: 1) Obundet. 2), 3) Inga.	DOM, GRD: 1) Obundet. 2), 3) Inga.
	BRB: 1), 2) Obundet. 3) Endast fysiska personer får bedriva medicinsk verksamhet.	BRB: 1), 2) Obundet. 3) Inga.
	KNA: 1), 2) Inga. 3) Obundet.	KNA, VCT: 1), 2) Inga. 3) Obundet.
	VCT: 1), 2) Inga. 3) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	
	ATG, BRB, BEL, DOM, GRD, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, BRB, BEL, DOM, GRD, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
Epidemiologiska tjänster (CPC 931") ATG, BRB, BEL, DOM, GRD, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO	ATG, BEL, LCA, SUR, TTO: 1), 2), 3) Inga.	ATG, BEL, LCA, SUR, TTO: 1), 2), 3) Inga.
	DOM, GRD, KNA: 1) Obundet. 2), 3) Inga.	DOM, GRD, KNA, VCT: 1) Obundet. 2), 3) Inga.
	BRB: 1), 2) Obundet. 3) Endast fysiska personer får bedriva medicinsk verksamhet.	BRB: 1), 2) Obundet. 3) Inga.
	VCT: 1), 2) Inga. 3) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	
	ATG, BRB, BEL, DOM, GRD, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, BRB, BEL, DOM, GRD, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
Datorrtomografi (CPC 931") ATG, BRB, BEL, DOM, GRD, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO	ATG, BEL, JAM, LCA, SUR: 1), 2), 3) Inga.	ATG, BEL, JAM, KNA, LCA, SUR: 1), 2), 3) Inga.
	DOM, GRD: 1) Obundet. 2), 3) Inga.	DOM, GRD: 1) Obundet. 2), 3) Inga.

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRÄDE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
	BRB: 1), 2) Obundet. 3) Endast fysiska personer får bedriva medicinsk verksamhet.	BRB: 1), 2) Obundet. 3) Inga.
	KNA, TTO: 1), 2) Inga. 3) Obundet.	KNA, VCT, TTO: 1), 2) Inga. 3) Obundet.
	VCT: 1), 2) Inga. 3) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	
	ATG, BRB, BEL, DOM, GRD, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, BRB, BEL, DOM, GRD, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
i) Veterinärtjänster (CPC 932) ATG, DMA, DOM, GRD, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO	DOM, GRD, KNA, LCA, VCT: 1) Obundet.	DMA, DOM, GRD, KNA, LCA, VCT: 1) Obundet.
	ATG, DMA, SUR, TTO: 1) Inga.	ATG, SUR, TTO: 1) Inga.
	ATG, DMA, DOM, GRD, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 2) Inga.	ATG, DOM, GRD, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 2) Inga.
	DMA: 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 januari 2018.	DMA: 2) Obundet.
	GRD, KNA, LCA: 3) Obundet.	DMA, VCT: 3) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	VCT: 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 januari 2020.	ATG, DOM, GRD, KNA, LCA, SUR, TTO: 3) Inga.
	ATG, DOM, SUR, TTO: 3) Inga.	
	ATG, DMA, DOM, GRD, KNA, LCA, VCT, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, DMA, DOM, GRD, KNA, LCA, VCT, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	TTO: 4) Inga.	TTO: 4) Inga.
j) Tjänster av barnmorskor, sjuk- sköterskor, sjukgymnaster och paramedicinsk personal (CPC 93191) ATG, BRB, DMA, DOM, GRD, JAM, KNA, VCT, SUR, TTO	BRB, DMA, DOM, GRD, JAM, VCT, SUR, TTO: 1), 2) Inga.	BRB, DMA, DOM, GRD, JAM, SUR, VCT, TTO: 1), 2) Inga.
	ATG, KNA: 1) Obundet. 2) Inga.	ATG, KNA: 1) Obundet. 2), 3) Inga.
	DMA: 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 januari 2018.	DMA: 3) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	ATG, BRB, GRD, KNA, TTO: 3) Obundet.	BRB, DOM, GRD, JAM, VCT, SUR, TTO: 3) Inga.
	DOM, JAM: 3) Inga.	
	VCT: 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 januari 2020.	
	SUR (tjänster av barnmorskor och sjuksköterskor): 3) Inga.	

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRÄDE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
	SUR (tjänster av sjukgymnaster och paramedicinsk personal): 3) Inga fr.o.m. 1 januari 2015.	
	ATG, BRB, DMA, DOM, GRD, JAM, KNA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, BRB, DMA, DOM, GRD, JAM, KNA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
k) Andra		
Patentombud (CPC 8921)	TTO: 1), 2), 3), 4) Inga.	TTO: 1), 2), 3), 4) Inga.
TTO		

B. DATABASEHANDLINGSTJÄNSTER M.M.

a) Rådgivning för installation av hårdvara (CPC 841) ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO	ATG, BRB, BEL, DOM, GRD, GUY, JAM, VCT, SUR: 1), 2) Inga.	ATG, BRB, BEL, DOM, GRD, GUY, JAM, LCA, VCT, SUR: 1), 2) Inga.
	DMA, KNA, LCA, TTO: 1), 2) Obundet.	DMA, KNA, TTO: 1), 2) Obundet.
	ATG, BRB, DOM, GUY, JAM, TTO: 3) Inga.	
	BEL: 3) Minsta lokalt deltagande på 50 % och tekniköverföring krävs.	BEL: 3) Obundet.
	GRD, LCA: 3) Ekonomisk behovsprövning kan komma att göras. Huvudsakliga kriterier: Företagets läge och sysselsättningssituationen i undersektorn.	ATG, BRB, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 3) Inga.
	DMA: 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 januari 2018.	DMA: 3) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	VCT: 3) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	
	KNA: 3) Inga fr.o.m. 1 januari 2014.	
	SUR: 3) Inga fr.o.m. 1 januari 2016.	
	TTO: 3) Inga. En ekonomisk behovsprövning kan genomföras.	
	ATG, DOM, GRD, GUY, KNA, LCA, SUR, TTO, VCT: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	BEL: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Föremål för ekonomisk behovsprövning för CSS och IP.	
	DMA: 4) Begränsning av antalet icke-medborgare i ledande ställning.	
	BRB, JAM: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Underställt ekonomisk behovsprövning för CSS.	BRB, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRÄDE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
b) Programvaru-genomförande (CPC 842) ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, VCT, SUR, LCA (Utom CPC 8421 och 8422) TTO (CPC 8421)	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 1), 2) Inga.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 1), 2) Inga.
	BEL: 3) Minsta lokalt deltagande på 50 % och tekniköverföring krävs.	
	DMA: 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 janu- ari 2018.	DMA: 3) Inga, utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	GRD, KNA, VCT: 3) Andel lokala personer ska anställas.	ATG, BRB, BEL, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 3) Inga.
	ATG, BRB, DOM, GUY, JAM, LCA, TTO: 3) Inga.	
	SUR: 3) Inga fr.o.m. 1 januari 2016.	
	ATG, DMA, DOM, GRD, KNA, VCT: 4) Begränsning av antalet icke-med- borgare i ledande ställning. Underställt ekonomisk behovsprövning.	ATG, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, VCT, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	GUY, JAM, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	
	BRB, LCA, TTO: 4) Inga.	BRB, LCA, TTO: 4) Inga.
	BEL: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Före- mål för ekonomisk behovsprövning för CSS och IP.	
c) Behandling av data (CPC 843) ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT SUR (Utom CPC 8439) TTO (CPC 84310") (Informa- tionstjänster, t.ex. ritnings- och ingenjörstjänster, digitalisering och vektorisering, datainmat- ning, telemarknadsföring)	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 1), 2) Inga.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 1), 2) Inga.
	BEL: 3) Minsta lokalt deltagande på 50 % och tekniköverföring krävs.	
	DMA: 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 janu- ari 2018.	DMA: 3) Inga, utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	GRD, KNA, LCA, VCT: 3) Andel lokala personer ska anställas.	ATG, BRB, BEL, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 3) Inga.
	ATG, BRB, DOM, GUY, JAM, TTO: 3) Inga.	
	SUR: 3) Inga fr.o.m. 1 januari 2016.	
	ATG, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	BRB: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Underställt ekonomisk behovsprövning för CSS.	

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRÄDE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
	BEL: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Föremål för ekonomisk behovsprövning för CSS och IP.	
	TTO: 4) Inga.	TTO: 4) Inga.
d) Databastjänster (CPC844) ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 1), 2) Inga.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 1), 2) Inga.
	ATG, BRB, DOM, GUY, JAM, LCA, TTO: 3) Inga.	ATG, BRB, BEL, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 3) Inga.
	BEL: 3) Minsta lokalt deltagande på 50 % och tekniköverföring krävs.	
	DMA: 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 januari 2018.	DMA: 3) Inga, utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	GRD, KNA, VCT: 3) Andel lokala personer som ska anställas.	
	SUR: 3) Inga fr.o.m. 1 januari 2016.	
	DMA, GRD, KNA, LCA, VCT: 4) Begränsning av antalet icke-medborgare i ledande ställning. Underställt ekonomisk behovsprövning.	ATG, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	ATG, DOM, GUY, JAM, SUR: Obundet, utom vad som anges i de horisontella åtagandena.	
	BRB: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Underställt ekonomisk behovsprövning för CSS.	BRB: 4) Obundet.
	BEL: 4) Föremål för ekonomisk behovsprövning för CSS och IP.	
e) Andra (CPC 845, 849) DOM BRB (CPC 845 och 849 — Databehandlingstjänster och andra datatjänster, ej tidigare nämnda) GUY (CPC 845) TTO (CPC 849)	BRB, DOM, GUY, TTO: 1), 2), 3) Inga.	BRB, DOM, GUY, TTO: 1), 2), 3) Inga.
	BRB: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. för CPC 845 och 849. Föremål för ekonomisk behovsprövning för CSS för CPC 849.	
	DOM, GUY: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BRB, DOM, GUY, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Föremål för ekonomisk behovsprövning för CSS och IP.	

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRADE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
C. FORSKNING OCH UTVECKLING		
a) Forskning och utveckling inom naturvetenskap (CPC 851) ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, LCA, VCT, TTO KNA (Utom genetiskt modifierat jordbruk och användning av radioaktiva material och anordningar) SUR (Utom 85105 och 85109)	ATG, BRB, DMA, DOM, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 1), 2) Inga.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 1), 2) Inga.
	BEL, GRD: 1), 2) Offentligt finansierad FoU kan förbehållas medborgare eller bofasta.	
	DMA, SUR: 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 januari 2018.	ATG, BEL, DOM, GUY, GRD, JAM, KNA, LCA, SUR, TTO, VCT: 3) Inga.
	ATG, BRB, DOM, GUY, JAM, KNA, TTO: 3) Inga.	BRB, DMA: 3) Obundet.
	BEL, GRD, LCA, VCT: 3) Offentligt finansierad FoU kan förbehållas medborgare eller bofasta.	
	ATG, BRB, BEL, DMA, GRD, GUY, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Föremål för ekonomisk behovsprövning för CSS och IP.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	DOM, JAM: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Underställt ekonomisk behovsprövning för CSS.	TTO: 4) Inga.
b) Forskning och utveckling inom socialvetenskap och humaniora (CPC 852) ATG, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, VCT, TTO BRB, LCA (Utom kulturvetenskap) KNA (Utom kultur-, kulturarvs- och utbildningstjänster) SUR (Utom 85209)	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 1), 2) Inga.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 1), 2) Inga.
	ATG, BRB, BEL, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT: 3) Inga.	ATG, BRB, BEL, DOM, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, TTO: 3) Inga.
	DMA: 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 januari 2018.	DMA: 3) Inga, utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	SUR: 3) Inga fr.o.m. 1 januari 2018.	SUR: 3) Obundet.
	TTO: 3) Inga.	GRD: 3) Stöd kan vara förbehållet medborgare eller bofasta.
	ATG, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, KNA, LCA, VCT, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Föremål för ekonomisk behovsprövning för CSS och IP.	TTO: 4) Inga.
	JAM: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Underställt ekonomisk behovsprövning för CSS.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	BRB, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRADE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
c) Tvärvetenskaplig forskning och utveckling (CPC 853) ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO	ATG, BRB, DOM, GUY, JAM, TTO: 1), 2) Inga.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 1), 2) Inga.
	BEL, DMA, GRD, LCA, KNA, VCT, SUR: 1), 2) Offentligt finansierad FoU kan förbehållas medborgare eller bofasta.	
	ATG BRB, DOM, GUY, JAM, TTO: 3) Inga.	ATG BRB, BEL, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 3) Inga.
	SUR: 3) Inga fr.o.m. 1 januari 2018.	
	DMA: 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 januari 2018.	DMA: 3) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	BEL, GRD, KNA, LCA, VCT: 3) Offentligt finansierad FoU kan förbehållas medborgare eller bofasta.	
	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Föremål för ekonomisk behovsprövning för CSS och IP.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	JAM: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Underställt ekonomisk behovsprövning för CSS.	
D. FASTIGHETSTJÄNSTER		
a) Som rör egen eller hyrd egen- dom (CPC 821) DOM, JAM SUR, TTO (CPC 82101 och 82102)	DOM, JAM, SUR, TTO: 1), 2) Inga.	DOM, JAM, SUR, TTO: 1), 2), 3) Inga.
	JAM: 3) Samriskföretag föredras.	
	DOM, SUR: 3) Inga.	
	TTO: 3) Samriskföretag krävs.	
	DOM, JAM, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	DOM, JAM, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
b) Fastighetstjänster på avgifts- eller kontraktsbas (CPC 822) DOM, JAM, LCA SUR, TTO (CPC 82201 och 82202)	DOM, JAM, LCA, SUR, TTO: 1), 2) Inga.	DOM, JAM, LCA, SUR, TTO: 1), 2), 3) Inga.
	DOM, SUR: 3) Inga.	
	JAM, LCA: 3) Samriskföretag föredras.	
	TTO: 3) Samriskföretag krävs.	
	DOM, JAM, LCA, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	DOM, JAM, LCA, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRADE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
E. HYRTJÄNSTER/UTHYRNINGSTJÄNSTER UTAN OPERATÖRER		
a) Av fartyg (CPC 83103) ATG, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, SUR	ATG, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, SUR: 1), 2) Inga.	ATG, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, SUR: 1), 2) Inga.
	DMA: 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 janu- ari 2018.	DMA: 3) Inga, utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	BEL, SUR: 3) Obundet.	ATG, BEL, KNA, SUR: 3) Obundet.
	GRD, KNA, LCA: 3) Inga. Företag med en initialinvestering på mindre än 1 000 000 USD kan förbehållas med- borgare.	DOM, GRD, GUY, JAM, LCA: 3) Inga.
	ATG, DOM, GUY, JAM: 3) Inga.	
	ATG, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, KNA, LCA, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	JAM: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Före- mål för ekonomisk behovsprövning för CSS och IP.	ATG: 4) Inga.
b) Av luftfartyg (CPC 83104) ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, KNA, LCA, VCT, SUR	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, KNA, LCA, VCT, SUR: 1), 2) Inga.	ATG, BRB, DOM, GRD, GUY, KNA, LCA, SUR: 1), 2), 3) Inga.
	DMA: 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 janu- ari 2018.	BEL, DMA, VCT: 1), 2) Inga.
	ATG, BRB, DOM, GUY, SUR: 3) Inga.	VCT: 3) Obundet.
	BEL: 3) Obundet.	BEL: 3) Obundet.
		DMA: 3) Inga utom vad som anges i det horisontella avsnittet
	GRD, KNA, LCA, VCT: 3) Inga. Företag med en initialinvestering på mindre än 1 000 000 USD kan förbehållas med- borgare.	ATG: 4) Inga.
	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, KNA, LCA, VCT, SUR: 4) Obun- det utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, KNA, LCA, VCT, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
c) Av annan transportutrustning (CPC 83101, 83102, 83105) ATG, DMA, DOM, GRD, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR BRB (CPC 83102) BEL, TTO (CPC 83101 och 83102)	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 1), 2) Inga.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 1), 2) Inga.
	ATG, BRB, DOM, JAM, SUR, TTO: 3) Inga.	BEL, GRD, KNA, LCA, VCT: 3) Obundet Inga.
	BEL, GRD: 3) Obundet	DMA: 3) Inga, utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRÄDE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
	DMA: 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 janu- ari 2018.	ATG, BRB, DOM, JAM, SUR, TTO: 3) Inga.
	KNA, LCA, VCT: 3) Inga. Företag med en initialinvestering på mindre än 1 000 000 USD kan förbehållas med- borgare.	ATG: 4) Inga.
	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 4) Obun- det utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	JAM: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Före- mål för ekonomisk behovsprövning för CSS och IP.	
d) Av andra maskiner eller annan utrustning (CPC 83106– 83109)	ATG, BRB, BEL, DMA, GRD, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 1), 2) Inga.	ATG, BRB, BEL, DMA, GRD, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 1), 2) Inga.
	ATG, BRB, JAM, SUR, TTO: 3) Inga.	ATG, BRB, GRD, JAM, KNA, SUR, TTO: 3) Inga.
ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, JAM, KNA, LCA, VCT SUR (Utom CPC 83109) TTO (CPC 83106 och 83107)	DMA: 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 janu- ari 2018.	DMA: 3) Inga, utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	BEL: 3) Obundet.	BEL, VCT: 3) Obundet.
	DOM: 1), 2), 3) Inga.	DOM: 1), 2), 3) Inga.
	GRD, KNA, VCT: 3) Inga. Företag med en initialinvestering på mindre än 1 000 000 USD kan förbehållas med- borgare.	
	LCA: 3) Inga. Företag med en initial- investering på mindre än 500 000 USD kan förbehållas medborgare.	LCA: 3) Inga. Företag med en initialin- vestering på mindre än 500 000 USD kan förbehållas medborgare.
	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 4) Obun- det utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	JAM: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Före- mål för ekonomisk behovsprövning för CSS och IP	ATG: 4) Inga.
F. ANDRA FÖRETAGSTJÄNSTER		
a) Reklamtjänster (CPC 871) ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, JAM, KNA, LCA, VCT, TTO GRD (CPC 87120, 87190) SUR (CPC 87120)	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 1), 2) Inga.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 1), 2) Inga.
	BEL: 3) Samriskföretag med lokalt deltagande på minst 50 %.	
	DMA: 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 janu- ari 2018	DMA: 3) Inga, utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRÄDE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
	GRD, KNA, VCT: 3) Samriskföretag med lokalt deltagande på minst 40 %.	GRD, JAM, KNA, VCT, SUR, TTO: 3) Inga.
	ATG, BRB, JAM, SUR: 3) Inga.	
	DOM: 3) Minst 75 % av alla artister, speakers, sångare och andra medverkande i produktionen av varje sång, video, bandinspelning, manus, reklam för användning på biografer (<i>cintas cinematográficas</i>) eller reklamslag som sänds via radio och television ska vara dominikanska medborgare. Om reklam för dominikanska varor och tjänster som ska säljas i Dominikanska republiken måste produceras utomlands måste 25 % av artisterna och produktionspersonalen vara dominikanska medborgare.	
	LCA, TTO: 3) Obundet.	ATG, BRB, BEL, DOM, LCA: 3) Obundet.
	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
b) Marknads- och opinionsundersökningar (CPC 864) ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR: 1), 2) Inga.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR: 1), 2) Inga.
	TTO: 1), 3) Inga. 2) Obundet.	TTO: 1), 3) Inga. 2) Obundet.
	ATG, BRB, DOM, GRD, GUY, KNA, LCA, SUR: 3) Inga.	ATG, BRB, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, SUR: 3) Inga.
	BEL: 3) Samriskföretag eller lokal partner krävs, med lokalt deltagande på minst 50 %.	BEL, VCT: 3) Obundet.
	VCT, JAM: 3) Inga, utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	
	DMA: 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 januari 2018.	DMA: 3) Inga, utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	ATG, BRB, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	BEL: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Föremål för ekonomisk behovsprövning för CSS och IP.	
	LCA: 4) Inga.	ATG, LCA: 4) Inga.

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRÄDE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
c) Konsulttjänster inom organi- sationsledning (CPC 865) ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, GRD (Utom CPC 86506) SUR (Utom CPC 86509) TTO (CPC 86503)	DMA, GRD, KNA, VCT: 1) Obundet.	DMA, GRD, KNA, LCA, VCT: 1) Obun- det.
	ATG, BRB, BEL, DOM, GUY, JAM, LCA, SUR, TTO: 1) Inga.	ATG, BRB, BEL, DOM, GUY, JAM, SUR, TTO: 1) Inga.
	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 2) Inga.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 2) Inga.
	ATG, BRB, DOM, GUY, JAM, LCA, SUR, TTO: 3) Inga.	BEL, GRD, JAM, KNA, VCT: 3) Obundet.
	DMA: 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 janu- ari 2018.	DMA: 3) Inga, utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	BEL, GRD, KNA: 3) Obundet.	ATG, BRB, DOM, GUY, LCA, SUR, TTO: 3) Inga.
	VCT: 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 januari 2020.	
	ATG, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	BRB: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Underställt ekonomisk behovsprövning för IP.	
	BEL: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Före- mål för ekonomisk behovsprövning för CSS och IP.	
	TTO: 4) Inga.	TTO: 4) Inga.
d) Tjänster i samband med kon- sulttjänster inom organisa- tionsledning (CPC 866) ATG, BRB, DMA, DOM, GUY, JAM, KNA, VCT, TTO, BEL (CPC 86609) GRD (CPC 86601, 86609) SUR (utom CPC 86602 och 86609)	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, SUR, TTO: 1), 2) Inga.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, JAM, KNA, GUY, SUR, TTO: 1), 2) Inga.
	KNA, VCT: 1) Obundet. 2) Inga.	VCT: 1) Obundet. 2) Inga.
	ATG, BRB, BEL, DOM, GRD, JAM, SUR: 3) Inga.	ATG, BRB, BEL, DOM, GRD, JAM, SUR: 3) Inga.
	DMA: 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 janu- ari 2022.	DMA: 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 januari 2022.
	GUY, KNA, TTO: 3) Obundet.	GUY, KNA, VCT, TTO: 3) Obundet.
	VCT: 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 januari 2020	
	ATG, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BEL, BRB, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRÄDE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
	BRB: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Underställt ekonomisk behovsprövning för IP.	ATG: 4) Inga.
	BEL: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Föremål för ekonomisk behovsprövning för CSS och IP	
e) Teknisk provning och analys (CPC 8676) ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR (Utom 86769)	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT: 1) Inga.	ATG, BRB, LCA: 1) Inga. 2), 3), 4) Obundet.
	SUR: 1) Obundet.	BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, KNA, VCT: 1), 2) Inga.
	BEL, DMA, GRD, JAM, KNA, VCT, SUR: 2) Inga.	JAM: 1), 2) Obundet.
	ATG, BRB, DOM, GUY, LCA: 2), 3) Inga.	SUR: 1) Obundet. 2) Inga.
	BEL: 3) Kunskaps- och tekniköverföring krävs.	KNA: 3) Stöd och bidrag kan vara förbehållet medborgare eller bofasta.
	GRD: 3) Obundet.	BEL, GRD, VCT: 3) Obundet.
	DMA, SUR: 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 januari 2018.	DMA: 3) Inga, utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	JAM, KNA: 3) Samriskföretag krävs för miljöanalys av vatten och livsmedel samt för medicinska analyser.	DOM, GUY, JAM, SUR: 3) Inga.
	VCT: 3) Inga, utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	
	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Föremål för ekonomisk behovsprövning för CSS och IP.	BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, VCT, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	
f) Tjänster som rör jordbruk, jakt och skogsbruk (CPC 881) BRB, DMA, DOM GRD, VCT (tjänster som rör tillhandahållande av jordbruksmaskiner, förökningsmaterial samt uppfödning av djur och animalieproduktion, CPC 88110), GUY (tjänster som rör skogsbruk), LCA (CPC 8813 och 8814)	BRB, LCA: 1), 2) Inga. 3) Obundet.	BRB, LCA: 1), 2) Inga. 3) Obundet.
	DMA, VCT: 1), 2) Inga, 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 januari 2022.	DMA, VCT: 1), 2) Inga, 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 januari 2022.
	DOM, GRD, GUY: 1), 2), 3) Inga.	DOM, GRD, GUY: 1), 2), 3) Inga.
	BRB, DMA, DOM, GRD, GUY, LCA, VCT: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BRB, DMA, DOM, GRD, GUY, LCA, VCT: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRÄDE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
g) Tjänster som rör fiske (CPC 882) BRB, DOM, GUY	DOM: 1), 2) Inga. 3) Förhandstillstånd krävs. Bara dominikanska medborgare får bedriva hantverksmässigt fiske inom 54 sjömil från kusten. 4) Obundet.	DOM: 1), 2) Inga. 3), 4) Obundet.
	BRB: 1), 2) Inga. 3), 4) Obundet.	BRB: 1), 2) Inga. 3), 4) Obundet.
	GUY: 1), 2), 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	GUY: 1), 2), 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
h) Tjänster som rör gruvarbete (CPC 883, 5115) GUY, JAM, KNA DOM (CPC 883)	DOM, GUY, JAM: 1), 2), 3) Inga.	DOM, GUY, JAM: 1), 2), 3) Inga.
	KNA: 1), 2) Obundet. 3) Samriskföretag krävs.	KNA: 1), 2), 3) Obundet
	DOM, GUY, JAM, KNA: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	DOM, GUY, JAM, KNA: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
i) Tjänster som rör tillverkning (CPC 884, 885 utom 88442) ATG, BRB, DOM, GUY, JAM, TTO BEL (CPC 8842, 8846-8848 och 885) DMA, GRD VCT (CPC 88411, 88421, 88422, 88423, 88441, 8853, 8855 och 8857) KNA (CPC 885) LCA, SUR (CPC 8853, 8855 och 8857)	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, LCA, VCT, SUR, TTO: 1), 2) Inga.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, LCA, VCT, SUR, TTO: 1), 2) Inga.
	ATG, BRB, DOM, GRD, GUY, JAM, TTO, SUR: 3) Inga.	ATG, BRB, DOM, GRD, GUY, JAM, SUR, TTO: 3) Inga.
	DMA, VCT: 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 januari 2022.	
	BEL, LCA: 3) Kunskaps- och tekniköverföring krävs.	BEL, DMA, LCA, VCT: 3) Obundet.
	KNA: 1), 2) Obundet. 3) Inga. Underställt ekonomisk behovsprövning.	KNA: 1), 2), 3) Obundet.
	BEL: 4) Underställt ekonomisk behovsprövning för CSS och IP. Huvudsakligt kriterium tillgång på lokal färdighet i undersektorn.	
	ATG, BRB, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
j) Tjänster rörande energidistribution (CPC 887) DOM, GUY, JAM GRD (CPC 887") (tjänster rörande energidistribution, överföring och alstring av el, utom överföring, alstring och distribution av gasformiga bränslen, ånga och varmvatten)	DOM 1) Inga. 2) Obundet. 3) Inga.	DOM: 1), 2), 3) Obundet.
	GRD, GUY: 1) Obundet*. 2) Inga. 3) Förbehållet uteslutande leveranser t.o.m. 2012. Inga fr.o.m. 1 januari 2012.	GRD, GUY: 1) Obundet* 2) Inga, 3) Obundet
	JAM: 1), 2), 3) Inga.	JAM: 1), 2), 3) Inga.
	DOM, GRD, GUY, JAM: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	DOM, GRD, GUY, JAM: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRÄDE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
Utforskning och utveckling av energitjänster (CPC 887 ^{***})	GUY: 1), 2), 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	GUY: 1), 2), 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
GUY		
Energimarknadsföring och andra tjänster av betydelse för energi- tjänster (CPC 887 ^{***})	GUY: 1), 2), 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	GUY 1), 2), 3) Inga; 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
GUY		
k) Rekrytering och urval av per- sonal (CPC 872) BRB, DOM, GUY, KNA, SUR BEL (utom CPC 87206 och 87209)	BRB, DOM, GUY, SUR: 1), 2), 3) Inga.	BRB, DOM, GUY, SUR: 1), 2), 3) Inga.
	BEL: 1) Inga. 2), 3) Obundet.	BEL: 1) Inga. 2), 3) Obundet.
	KNA: 1), 2) Obundet. 3) Underställt ekonomisk behovsprövning.	KNA: 1), 2), 3) Obundet.
	BRB, BEL, DOM, GUY, KNA, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BRB, BEL, DOM, GUY, KNA, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
l) Undersökningar och säkerhet (CPC 873) BRB, DOM, GUY LCA (CPC 87301) SUR (CPC 87303)	BRB, DOM, GUY, LCA, SUR: 1), 2), 3) Inga; 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BRB, DOM, GUY, LCA, SUR: 1), 2), 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
m) Vetenskapliga och tekniska konsulttjänster (CPC 8675) ATG, DMA, DOM, GUY, JAM, LCA, VCT, TTO BRB (CPC 86753) BEL (CPC 86751 och 86752) GRD (CPC 86751-4) KNA (CPC 86751, 86752 och 86754) SUR (Utom 86751 och 86754)	BRB, BEL: 1), 2) Inga.	BRB, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, SUR, TTO: 1), 2), 3) Inga.
	BRB: 3) Obundet.	ATG, LCA, VCT: 1), 2) Obundet.
	DMA: 1), 2) Inga. 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 januari 2022.	DMA: 1), 2) Inga, 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 januari 2022.
	DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, SUR, TTO: 1), 2), 3) Inga.	BEL: 1), 2) Inga, 3) Obundet.
	ATG, LCA: 1), 2) Obundet.	
	BEL: 3) Kunskaps- och tekniköverföring krävs. Stöd kan vara förbehållet med- borgare eller bofasta.	ATG, VCT: 3) Obundet.
	VCT: 1) Obundet. 2) Inga. 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 januari 2020.	
	JAM, LCA: 3) Inga. Samriskföretag krävs för miljöanalys av vatten och livsmedel samt för medicinska analyser.	LCA: 3) Inga. Samriskföretag utom för miljöanalys av vatten och livsmedel samt för medicinska analyser.
	ATG, BRB, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	BEL: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Före- mål för ekonomisk behovsprövning för CSS och IP.	

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRÄDE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
n) Underhåll och reparation av utrustning	ATG, KNA, LCA: 1) Obundet.	ATG, KNA, LCA, VCT: 1) Obundet. 2), 3) Inga.
(ej fartyg, luftfartyg eller annan transportutrustning) (CPC 633, 8861-8866) ATG, BEL, DMA, DOM, GUY, JAM, LCA, SUR, TTO BRB (utom CPC 8867) GRD, VCT (CPC 8861-8866) KNA (CPC 8861, 8862, 8866)	BRB, DOM, GUY, JAM, SUR: 1), 2), 3) Inga.	BRB, DOM, GUY, JAM, SUR: 1), 2), 3) Inga.
	BEL: 1), 2) Inga. 3) Obundet.	BEL: 1), 2) Inga. 3) Obundet
	GRD, VCT: 1), 3) Obundet. 2) Inga.	GRD: 1) Obundet. 2) Inga. 3) Stöd kan vara förbehållet grenadinska medborgare eller bofasta.
	DMA: 1), 2) Inga. 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 januari 2022.	DMA: 1), 2) Inga. 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 januari 2022.
	KNA, LCA: 2), 3) Inga.	
	TTO: 1), 2) Obundet. 3) Inga.	TTO: 1), 2) Obundet. 3) Inga.
	ATG, BEL, BRB, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, BEL, BRB, DMA, DOM, GRD, GUY, KNA, JAM, LCA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
o) Tjänster som omfattar rengöring av byggnader (CPC 874) DOM, TTO SUR (CPC 87401)	TTO: 1) Obundet*. 2) Obundet.	DOM, TTO: 1) Obundet*.
	DOM, SUR: 1), 2) Inga.	SUR: 1) Inga.
	DOM, SUR: 3) Inga.	DOM, SUR: 2), 3) Inga.
	TTO: 3) Underställt ekonomisk behovsprövning.	TTO: 2) Obundet. 3) Inga.
	DOM, TTO, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	DOM, TTO, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
p) Fotografitjänster (CPC 87501-87507) DOM, SUR, TTO BRB, BEL (Specialiserade fotografitjänster – endast fotomikrografi CPC 87504)	DOM, SUR: 1), 2), 3) Inga.	DOM, SUR: 1), 2), 3) Inga.
	BRB, BEL, TTO: 1), 2) Inga. 3) Obundet.	BRB, BEL, TTO: 1), 2) Inga. 3) Obundet.
	BRB, BEL, DOM, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BRB, BEL, DOM, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
q) Paketering (CPC 876) BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO	BRB, DMA, DOM, GRD, LCA, SUR: 1), 2), 3) Inga.	BRB, DMA, DOM, GRD, LCA, SUR: 1), 2), 3) Inga.
	BEL, TTO: 1), 2) Inga. 3) Obundet.	BEL, VCT, TTO: 1), 2) Inga. 3) Obundet.
	KNA: 1), 2) Obundet. 3) Underställt ekonomisk behovsprövning.	KNA: 1), 2), 3) Obundet.
	VCT: 1), 2) Inga. 3) Inga, utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	
	BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, KNA, LCA, SUR, VCT, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, KNA, LCA, SUR, VCT, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRADE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
r) Förlags- och tryckeritjänster på avgifts- eller kontraktbas (CPC 88442) BRB, DOM, KNA, SUR, TTO	BRB, DOM, KNA, SUR: 1), 2), 3) Inga.	BRB, DOM, KNA, SUR: 1), 2), 3) Inga.
	KNA: 1), 2) Obundet. 3) Underställt ekonomisk behovsprövning.	KNA: 1), 2), 3) Obundet.
	TTO: 1), 2) Inga. 3) Obundet.	TTO: 1), 2) Inga. 3) Obundet.
	BRB, DOM, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BRB, DOM, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
s) Konferenstjänster (CPC 87909") ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, SUR, VCT, TTO	GRD, KNA, LCA, VCT: 1) Obundet*. 2), 3) Inga.	GRD, KNA, LCA, VCT: 1) Obundet*. 2), 3) Inga.
	ATG, BRB, BEL, DOM, GUY, JAM, SUR: 1), 2), 3) Inga.	ATG, BRB, BEL, DOM, GUY, JAM, SUR: 1), 2), 3) Inga.
	TTO: 1), 2) Obundet. 3) Inga.	TTO: 1), 2) Obundet. 3) Inga.
	DMA: 1) Obundet*. 2) Inga. 3) Obun- det. Inga fr.o.m. 1 januari 2018.	DMA: 1) Obundet*. 2) Inga. 3) Inga, utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, SUR, VCT, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, SUR, VCT, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
t) Övriga företagstjänster (CPC 8790) DOM, GUY BRB (CPC 87901 Kreditprövning och CPC 87907 Specialiserade form- givningstjänster) ATG, BEL, KNA, JAM, LCA, TTO (CPC 87905 Översätt- ning och tolkning) BEL (möbeluthyrning) (CPC 82303) VCT, SUR (CPC 87909)	ATG, BRB, DOM, GUY, JAM, LCA, VCT, SUR, TTO: 1), 2) Inga.	ATG, BRB, DOM, GUY, JAM, LCA, SUR: 1), 2) Inga.
	BEL, KNA: 1), 3) Obundet. 2) Inga.	BEL, KNA, VCT, TTO: 1), 2) Inga. 3) Obundet.
	ATG, BRB, DOM, GUY, JAM, LCA, SUR: 3) Inga.	ATG, BRB, DOM, GUY, JAM, LCA, SUR: 3) Inga.
	VCT: 3) Inga, utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	
	TTO: 3) Obundet.	
	ATG, BRB, BEL, DOM, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, BRB, BEL, DOM, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.

2. KOMMUNIKATIONSTJÄNSTER

B. BUDTJÄNSTER (CPC 7512)

ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, LCA, KNA, VCT, SUR, TTO	BRB, DOM, KNA, SUR: 1), 2), 3) Inga.	BRB, KNA, TTO: 1), 2) 3), 4) Inga.
	ATG, BEL, GRD, GUY, JAM, LCA, TTO: 1), 2) Inga.	ATG, BEL, DOM, GRD, DMA, GUY, JAM, LCA, VCT, SUR: 1), 2) Inga.
	DMA: 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 janu- ari 2018.	DMA: 3) Inga, utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRÄDE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
	VCT: 3) Inga, utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, GRD, GUY, JAM, LCA, VCT: 3) Obundet
	ATG, BEL, GRD, LCA, TTO: 3) Obundet.	BEL, DOM, SUR, TTO: 3) Inga.
	JAM: 3) Inga, utom för hybridpost-tjänster och förmedling inom ön.	GRD: 4) Inga.
	ATG, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, BEL, DOM, DMA, GUY, JAM, LCA, VCT, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	BRB, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Underställt ekonomisk behovsprövning för CSS.	

C. TELETJÄNSTER (*allmänt tillgängliga och ej allmänt tillgängliga*)

a) Taltelefoni (CPC 7521) ATG, BRB, BEL (utom stom-nätsradiotjänster) DMA, DOM, GRD, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO GUY (endast ej allmänt tillgängliga tjänster)	ATG: 1) Förbikoppling av exklusiva operatörer inte tillåtet före 2012. Inga fr.o.m. 1 januari 2012.	ATG, BRB, BEL, DMA, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 1), 2), 3) Inga.
	DMA, GRD, GUY, LCA, VCT, TTO: 1) Inga.	
	BEL: 1) Call-back och refile är inte tillåtna. Endast genom licensierade anläggningsbaserade operatörer.	
	BRB: 1) Inga (allmänt tillgängliga); 1) Inga, utom det att öppenhet i en förbindelses bägge ändar (<i>two-ended breakout</i>) inte är tillåtet (ej allmänt tillgängliga).	
	JAM, KNA: 1) Obundet.	
	DOM: 1), 2) Obundet.	DOM: 1), 2) Obundet. 3) Inga.
	SUR: 1) Allmänt tillgängliga – Förbikoppling av de licensierade operatörernas nät är inte tillåtet. Långdistanstrafik och internationell trafik måste kopplas via operatörer som är licensierade att tillhandahålla sådana tjänster. Att avsiktligt vända på internationell trafiks verkliga riktning är inte tillåtet. Ej allmänt tillgängliga – Endast på nät som tillhandahålls av de exklusiva operatörerna. Förbikoppling och återförsäljning av överskottskapacitet är inte tillåtet.	
	ATG, BRB, BEL, DMA, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, TTO: 2) Inga.	

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRÄDE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
	SUR: 2) Allmänt tillgängliga – Lång- distanstrafik och internationell trafik måste kopplas via licensierade opera- törer. Att avsiktligt vända på inter- nationell trafiks verkliga riktning är inte tillåtet. Ej allmänt tillgängliga – Inga.	
	ATG: 3) Förbehållet uteslutande leve- rantörer t.o.m. 1 januari 2012. Inga fr.o.m. 2012.	
	BEL: 3) Underställt ekonomisk behovs- prövning Det huvudsakliga kriteriet är det antal licensierade operatörer som är verksamma på marknaden. Endast genom anläggningar som tillhandahålls av licensierade operatörer.	
	DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, TTO: 3) Inga.	
	BRB: 3) Inga (allmänt tillgängliga); 3) Inga, utom det att öppenhet i en förbindelses bägge ändar (<i>two-ended breakout</i>) inte är tillåtet (ej allmänt tillgängliga).	
	SUR: 3) Allmänt tillgängliga – Det finns f.n. en operatör av fast infrastruktur, och en andra licens kommer att utfärdas. Därefter kommer ett duopol att upprätthållas tills vidare. Eventuella nya licenser kommer att underställas ekonomisk behovsprövning. Utländskt ägarande är begränsat till 40 %. Ej all- mänt tillgängliga – Endast på nät som tillhandahålls av de exklusiva operatö- rerna. Förbikoppling och återförsäljning av överskottskapacitet är inte tillåtet.	
	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, BRB, BEL, DOM, GUY, JAM, KNA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	LCA: 4) Inga.	DMA, GRD, LCA: 4) Inga.
b) Paketkopplade dataöverfö- ringstjänster (CPC 7523) c) Kretskopplade dataöverfö- ringstjänster (CPC 7523")	ATG: 1) Förbikoppling av exklusiva operatörer inte tillåtet före 2012. Inga fr.o.m. 1 januari 2012.	ATG, BRB, BEL, DMA, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 1), 2), 3) Inga.
	BRB: 1) Inga (allmänt tillgängliga); 1) Inga, utom det att öppenhet i en förbindelses bägge ändar (<i>two-ended breakout</i>) inte är tillåtet (ej allmänt tillgängliga).	

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRADE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
d) Telextjänster (CPC 7523") e) Telegraftertjänster (CPC 7522) f) Faxtjänster (CPC 7521, 7529) g) Privata förhyrda förbindelser (CPC 7522, 7523) ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, JAM, KNA, LCA, VCT, TTO, GUY (endast d, e, f) SUR (b, c – endast förhyrda förbindelser; e – endast ej allmänt tillgängliga; f, g – endast allmänt tillgängliga),	BEL: 1) Endast via licensierade tjänste- leverantörer.	DOM: 1), 2) Obundet. 3) Inga.
	DOM: 1), 2) Obundet.	
	SUR (b, c): 1) Förbikoppling av de licensierade operatörernas nät är inte tillåtet. Långdistans trafik och interna- tionell trafik måste kopplas via opera- törer som är licensierade att tillhandahålla sådana infrastruktur för långdistans trafik och internationell tra- fik. 2) Inga. 3) Inga, utom det att förbikoppling av de licensierade opera- törernas nät är inte tillåtet. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	
	DMA, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, TTO, SUR (d, e, f, g allmänt tillgängliga): 1) Inga.	
	ATG, BRB, BEL, DMA, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, TTO: 2) Inga.	
	SUR (d, e, f, g, allmänt tillgängliga): 2) Obundet för d), f), g); Inga för e).	
	ATG: 3) Förbehållet exklusiva operatö- rer t.o.m. 2012. Inga fr.o.m. 1 januari 2012 för internationell trafik.	
	BEL: 3) Obundet endast genom infra- struktur som tillhandahålls av licensie- rade operatörer och tvärtom.	
	DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, TTO: 3) Inga.	
	BRB: 3) Inga (allmänt tillgängliga); 3) Inga, utom det att öppenhet i en förbindelses bågge ändar (<i>two-ended breakout</i>) inte är tillåtet (ej allmänt tillgängliga).	
	SUR (d, e, f, g, allmänt tillgängliga): 3) Underställt ekonomisk behovspröv- ning. Utländskt ägande är begränsat till 40 % för d), f), g). Inga för e).	
	ATG: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Inga fr.o.m. 1 januari 2012 för internationell trafik.	ATG, BRB, BEL, DOM, GUY, JAM, KNA, VCT, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	DMA, GRD, LCA, TTO: 4) Inga.
	LCA: 4) Inga.	

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRÄDE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
h) E-post (CPC 7523)	ATG, BRB, BEL, DMA, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 1) Inga.	ATG, BRB, BEL, DMA, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 1), 2), 3) Inga.
i) Röstbrevlåda (CPC 7523)		
j) Informationssökning och databassökning on-line (CPC 7523)		
l) Mervärdesfaxtjänster, bl.a. lagring och vidarebefordran samt hämtning	BEL: 1) Endast via licensierade tjänste- leverantörer.	
m) Kod- och protokollkonverter- ing	DOM: 1) 2) Obundet.	DOM: 1), 2) Obundet. 3) Inga.
n) Informations- eller databe- handling on-line (inbegripet transaktionsbehandling) (CPC 843)	ATG, BRB, BEL, DMA, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 2) Inga.	
ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO GUY (endast h, i, j, l, n)	BEL: 3) Obundet. Endast genom anläggningar som tillhandahålls av licensierade operatörer.	
	ATG, BRB, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 3) Inga.	
	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, VCT, SUR: 4) Obun- det utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, VCT, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	LCA, TTO: 4) Inga.	KNA, LCA, TTO: 4) Inga.
k) Elektroniskt datautbyte (EDI) (CPC 7523)	BEL: 1) och 3) Endast genom anlägg- ningar som tillhandahålls av licensie- rade operatörer.	ATG, BRB, BEL, DMA, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 1), 2) Inga.
ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO	ATG, BRB, DMA, GRD, GUY, JAM, LCA, VCT, SUR, TTO: 1), 2) Inga.	DOM: 1), 2) Obundet.
	DOM: 1), 2) Obundet.	
	BEL: 2) Inga.	
	KNA: 1) Obundet. 2) Inga.	ATG, BRB, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 3) Inga.
	ATG, BRB, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 3) Inga.	BEL: 3) Obundet.
	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
o) Andra tjänster		
Internet och Internettillgång (utom tal) (CPC 75260)	ATG, BRB, DMA, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, TTO: 1) Inga.	ATG, BRB, BEL, DMA, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 1), 2), 3) Inga.
ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GUY, JAM, LCA, VCT, SUR (endast för- hyrda förbindelser), TTO, GRD, KNA (tal och förhyrda för- bindelser)	BEL: 1) Endast via licensierade tjänste- leverantörer.	
	DOM: 1), 2) Obundet.	DOM: 1), 2) Obundet. 3) Inga.

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRADE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
	SUR: 1) Förbikoppling av de licensie- rade operatörernas nät är inte tillåtet. Långdistanstrafik och internationell trafik måste kopplas via operatörer som är licensierade att tillhandahålla sådana tjänster.	
	ATG, BRB, BEL, DMA, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 2) Inga.	
	ATG: 3) Bara via anläggningar som tillhandahålls av den exklusiva opera- tören.	
	BEL: 3) Endast genom infrastruktur som tillhandahålls av licensierade ope- ratörer och tvärtom.	
	BRB, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, TTO: 3) Inga.	
	SUR: 3) Inga, utom det att förbikopp- ling av de licensierade operatörernas nät inte är tillåtet.	
	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
Personliga kommunikationstjänster ATG, DMA, DOM, KNA, VCT, SUR, TTO (utom mobildatatjän- ster, personsökning och radioför- bindelser i stomnätet)	ATG, DOM: 1), 2) Obundet. 3) Inga.	ATG, DOM: 1), 2) Obundet. 3) Inga.
	DMA, KNA, VCT, TTO: 1), 2), 3) Inga.	DMA, KNA, VCT, SUR, TTO: 1), 2), 3) Inga.
	SUR: 1) Långdistanstrafik och inter- nationell trafik måste kopplas via licensierade operatörer. Att avsiktligt vända på internationell trafiks verkliga riktning är inte tillåtet. 2) Inga. 3) Underställt ekonomisk behovspröv- ning. Utländskt ägande är begränsat till 40 %.	
	ATG, DMA, DOM, KNA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, DMA, DOM, KNA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
Försäljning, uthyrning, underhåll, uppkoppling, reparationer och konsulttjänster för teleutrustning (CPC 75410, 75450) ATG, BRB, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, VCT, SUR, TTO	ATG, BRB, DMA, GRD, GUY, JAM, KNA, VCT, SUR, TTO: 1), 2), 3) Inga.	ATG, BRB, DMA, GRD, GUY, JAM, KNA, VCT, SUR, TTO: 1), 2), 3) Inga.
	DOM: 1), 2) Obundet. 3) Inga.	DOM: 1), 2) Obundet. 3) Inga.
	ATG, BRB, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, BRB, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRÄDE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
Radioförbindelser i stornätet ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, VCT, TTO KNA, SUR (utom vidarekoppling för telefoner)	BEL: 1) Endast genom anläggningar som tillhandahålls av licensierade ope- ratörer.	ATG, BRB, BEL, DMA, GRD, GUY, JAM, KNA, VCT, SUR, TTO: 1), 2) Inga.
	GRD: 1) Utländskt ägande får vara högst 49 %.	
	ATG, BRB, DMA, GUY, JAM, VCT, SUR, TTO: 1) Inga.	
	KNA: 1) Obundet.	
	ATG, BRB, BEL, DMA, GRD, GUY, JAM, KNA, VCT, SUR, TTO: 2) Inga.	
	DOM: 1), 2) Obundet.	DOM: 1), 2) Obundet.
	BEL: 3) Endast genom samriskföretag med belizeanska medborgare.	ATG, BRB, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, VCT, SUR, TTO: 3) Inga.
	GRD: 3) Utländskt ägande får vara högst 49 %.	BEL: 3) Obundet.
	JAM: 3) Förbindelser får bara göras genom avtal med licensierad operatör.	
	ATG, BRB, DMA, DOM, GUY, KNA, VCT, SUR, TTO: 3) Inga.	
	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, VCT, SUR: 4) Obun- det utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GUY, JAM, KNA, VCT, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	TTO: 4) Inga.	GRD, TTO: 4) Inga.
Personsökning (CPC 75291) ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO	ATG, BRB, BEL, DMA, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 1) Inga.	ATG, BRB, BEL, DMA, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 1) Inga.
	DOM: 1), 2) Obundet.	DOM: 1), 2) Obundet.
	ATG, BRB, BEL, DMA, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 2) Inga.	ATG, BRB, BEL, DMA, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 2) Inga.
	BEL: 3) Endast genom samriskföretag med belizeanska medborgare.	BEL: 3) Obundet.
	ATG, BRB, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 3) Inga.	ATG, BRB, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 3) Inga.
	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	TTO: 4) Inga.	TTO: 4) Inga.

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRÄDE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
Telekonferenstjänster (CPC 75292) ATG, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, LCA, VCT, TTO KNA, SUR (endast förhyrda för- bindelser)	ATG: 1) Bara via anläggningar som tillhandahålls av den exklusiva opera- tören.	ATG, BEL, DMA, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 1) Inga.
	BEL: 1) Endast genom anläggningar som tillhandahålls av licensierade ope- ratörer.	
	BRB, DMA, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, TTO: 1) Inga.	
	SUR: 1) Förbikoppling av de licensie- rade operatörernas nät är inte tillåtet. Långdistanstrafik och internationell trafik måste kopplas via operatörer som är licensierade att tillhandahålla sådana infrastruktur för långdistanstrafik och internationell trafik.	
	DOM: 1), 2) Obundet.	DOM: 1), 2) Obundet.
	ATG, BEL, DMA, GRD, JAM, KNA, VCT, SUR, TTO: 2) Inga.	ATG, BEL, DMA, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, 'TTO: 2) Inga.
	ATG: 3) Bara via anläggningar som tillhandahålls av den exklusiva opera- tören.	ATG, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 3) Inga.
	BEL: 3) Endast genom anläggningar som tillhandahålls av licensierade ope- ratörer.	BEL: 3) Obundet.
	DMA, DOM, GRD, JAM, KNA, LCA, VCT, TTO: 3) Inga.	
	SUR: 3) Inga, utom det att förbikopp- ling av de licensierade operatörernas nät inte är tillåtet.	
Mobildatatjänster DOM, KNA, SUR (allmänt till- gängliga)	ATG, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, BEL, DOM, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	TTO: 4) Inga.	DMA, GRD, TTO: 4) Inga.
	DOM: 1), 2) Obundet. 3) Inga.	DOM: 1), 2) Obundet. 3) Inga.
	KNA, SUR: 1), 2), 3) Inga.	KNA, SUR: 1), 2), 3) Inga.
	DOM, KNA, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	DOM, KNA, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRÄDE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
Mobila tjänster (markbaserade) ATG, BRB, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR (allmänt tillgängliga), TTO	ATG, BRB, DMA, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, TTO: 1) Inga.	ATG, BRB, DMA, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 1), 2), 3) Inga.
	SUR: 1) Förbikoppling av de licensie- rade operatörernas nät är inte tillåtet. Långdistanstrafik och internationell trafik måste kopplas via operatörer som är licensierade att tillhandahålla sådana tjänster. Att avsiktligt vända på inter- nationell trafiks verkliga riktning är inte tillåtet.	
	ATG, BRB, DMA, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 2) Inga.	
	DOM: 1), 2) Obundet.	DOM: 1), 2) Obundet. 3) Inga.
	ATG: 3) Utländska företag tillåts endast om investerat kapital överskrider 500 000 USD, medan företag på mindre än 500 000 USD förbehålls medborgare.	
	BRB, DMA, DOM, GRD, GUY, KNA, JAM, LCA, VCT, TTO: 3) Inga.	
	SUR: 3) Marknaden är f.n. begränsad till högst tre (3) operatörer. Eventuella nya licenser kommer att underställas eko- nomisk behovsprövning. Utländskt ägarande är begränsat till 40 %.	
	ATG, BRB, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, BRB, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
Mobila tjänster (satellitbaserade) ATG, BRB, DMA, DOM, GRD, JAM, VCT SUR (allmänt tillgängliga)	ATG: 1) Endast genom avtal mellan leverantörer av satellittrafik och den exklusiva internationella operatören, som inte får begränsa antalet leveran- törer med vilka sådana avtal ingås.	ATG, BRB, DMA, GRD, JAM, VCT, SUR: 1) Inga.
	SUR: 1) Förbikoppling av de licensie- rade operatörernas nät är inte tillåtet. Långdistanstrafik och internationell trafik måste kopplas via operatörer som är licensierade att tillhandahålla sådana tjänster. Att avsiktligt vända på inter- nationell trafiks verkliga riktning är inte tillåtet.	
	BRB, DMA, GRD, JAM, VCT: 1) Inga.	
	DOM: 1), 2) Obundet. 3) Inga.	DOM: 1), 2) Obundet. 3) Inga.

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRADE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
	ATG, BRB, DMA, GRD, JAM, VCT, SUR: 2) Inga.	ATG, BRB, DMA, GRD, JAM, VCT, SUR: 2), 3) Inga.
	SUR: 3) Marknaden är f.n. begränsad till högst tre (3) operatörer. Eventuella nya licenser kommer att underställas eko- nomisk behovsprövning. Utländskt ägarande är begränsat till 40 %.	
	ATG: 3) Förbehålls leverans av den exklusiva operatören enligt avtal som anges under leveranssätt 1.	
	BRB, DMA, GRD, JAM, VCT: 3) Inga.	GRD: 4) Inga.
	ATG, BRB, DMA, DOM, GRD, JAM, VCT, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, BRB, DMA, DOM, JAM, VCT, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
Fasta satellittjänster ATG, BRB (VSAT för icke allmänt tillgängliga tjänster), DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, TTO, SUR (allmänt tillgängliga)	ATG: 1) Endast genom avtal mellan leverantörer av satellittrafik och en exklusiv internationell operatör, som inte får begränsa antalet leverantörer med vilka sådana avtal ingås.	ATG, DMA, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, TTO: 1) Inga.
	BRB: 1), 2), 3) Inga, utom det att öppenhet i en förbindelses bägge ändar (two-ended breakout) inte är tillåtet.	BRB: 1), 2), 3) Inga, utom det att öppenhet i en förbindelses bägge ändar (two-ended breakout) inte är tillåtet.
	DMA, GRD, GUY, JAM, LCA, VCT, TTO: 1) Inga.	
	ATG, DMA, GRD, GUY, JAM, LCA, VCT, TTO: 2) Inga.	DOM, SUR: 1), 2) Obundet.
	DOM, KNA: 1), 2) Obundet.	ATG, DMA, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, TTO: 2), 3) Inga.
	SUR: 1), 2) Förbikoppling av de licensierade operatörernas nät är inte tillåtet. Långdistanstrafik och interna- tionell trafik måste kopplas via opera- törer som är licensierade att tillhandahålla sådana tjänster. Att avsiktligt vända på internationell trafiks verkliga riktning är inte tillåtet.	
	ATG: 3) Förbehålls leverans av den exklusiva operatören enligt avtal som anges under leveranssätt 1.	DOM, SUR: 3) Inga.
	DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, LCA, VCT, TTO: 3) Inga.	
	KNA: 3) Obundet.	

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRÄDE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
	SUR: 3) Marknaden är tills vidare begränsad till högst två licenser. Eventuella nya licenser kommer att underställas ekonomisk behovsprövning. Utländskt ägande är begränsat till 40 %.	GRD: 4) Inga.
	ATG, BRB, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, LCA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, BRB, DMA, DOM, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
Internationell tal-, data- och videoöverföring för företag som ägnar sig åt informationsbehandling och är belägna i frizoner BRB, DOM, JAM, KNA	BRB: 1), 2), 3) Inga, utom det att öppenhet i en förbindelses bägge ändar (<i>two-ended breakout</i>) inte är tillåtet.	BRB: 1), 2), 3) Inga, utom det att öppenhet i en förbindelses bägge ändar (<i>two-ended breakout</i>) inte är tillåtet.
	DOM: 1), 2) Obundet. 3) Inga.	DOM: 1), 2) Obundet. 3) Inga.
	JAM, KNA: 1), 2) Inga. 3) T.o.m. 1 september 2013 tilläts inte sammankoppling med de lokala allmänt tillgängliga kretskopplade näten. Tjänster till icke licensierade parter är inte tillåtna.	JAM, KNA: 1), 2), 3) Inga.
	BRB, DOM, JAM, KNA: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BRB, DOM, JAM, KNA: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
Videoförmedlings-tjänster (satellitbaserade) (CPC 75241") DOM, GRD, JAM, KNA	DOM, GRD, KNA: 1), 2) Obundet. 3) Inga.	DOM, GRD, KNA: 1), 2) Obundet. 3) Inga.
	JAM: 1) Till den 1 september 2013: utom videotelefoni. 2) Inga. 3) T.o.m. 1 september 2013: utom videotelefoni.	JAM: 1), 2), 3) Inga.
	DOM, GRD, JAM, KNA: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	DOM GRD, JAM, KNA: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
Kopplings- och förmedlingstjänster (CPC 7543 och 7525) BRB, DOM, GRD, GUY, KNA	DOM, GRD, KNA: 1), 2) Obundet. 3) Inga.	DOM, GRD, KNA: 1), 2) Obundet. 3) Inga.
	BRB, GUY: 1), 2), 3) Inga.	BRB, GUY: 1), 2), 3) Inga.
	BRB, DOM, GRD, GUY, KNA: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BRB, DOM, GRD, GUY, KNA: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
Mobil maritima teletjänster och teletjänster mellan flyg och mark (CPC 75299) BRB, DOM, GUY	BRB, GUY: 1), 2), 3) Inga.	BRB, GUY: 1), 2), 3) Inga.
	DOM: 1), 2) Obundet. 3) Inga.	DOM: 1), 2) Obundet. 3) Inga.
	BRB, DOM, GUY: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BRB, DOM, GUY: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRÄDE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
3. BYGGTJÄNSTER OCH TILLHÖRANDE INGENJÖRSTJÄNSTER		
A. ALLMÄNT BYGGARBETE FÖR BYGGNADER (CPC 512)		
DOM, JAM (CPC 512) ATG, TTO (CPC 51260) DMA, GUY, KNA, LCA (CPC 5126*) (Hotell och turistanläggningar med mer än 100 rum, restauranger och liknande byggnader) SUR (CPC 51240 och 51260)	ATG, DOM, GUY, LCA, JAM, SUR, TTO: 1), 2) Inga.	ATG, DOM, GUY, JAM, LCA, SUR, TTO: 1), 2) Inga.
	DMA: 1) Obundet. 2) Inga.	DMA: 1) Obundet. 2) Inga.
	ATG: 3) Samriskföretag krävs.	ATG: 3) Samriskföretag krävs.
	DMA: 3) Inga fr.o.m. 1 januari 2022.	DMA: 3) Inga fr.o.m. 1 januari 2022.
	DOM, GUY, JAM, TTO: 3) Inga.	DOM, GUY, LCA, SUR, TTO: 3) Inga.
	KNA: 1), 2) Obundet. 3) Samriskföretag krävs.	KNA: 1), 2) Obundet. 3) Inga.
	LCA: 3) Obundet.	JAM: 3) Måste styrka lokal kapacitet på alla nivåer av organisationen.
	SUR: 3) Inga fr.o.m. 1 januari 2013.	
	ATG, DMA, GUY, KNA, LCA, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	
	DOM: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Förhandstillstånd krävs.	ATG, DMA, DOM, GUY, JAM, KNA, LCA, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	JAM: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Underställt ekonomisk behovsprövning för CSS.	
	TTO: 4) Inga.	TTO: 4) Inga.
B. ALLMÄNT BYGGARBETE FÖR VÄG- OCH VATTENBYGGNAD (CPC 513)		
DOM, JAM, GUY BRB (CPC 51340, 51350, 51360, 51371, 51372, 51390) GRD (CPC 51320, 51330, 51340, 51350, 51371, 51372) SUR (CPC 51310, 51320) TTO (CPC 51310, 51320)	DOM, GRD, TTO: 1) Obundet*.	DOM, GRD, TTO: 1) Obundet*.
	BRB, GUY, JAM, SUR: 1) Inga.	BRB, GUY, JAM, SUR: 1) Inga.
	BRB, DOM, GUY, JAM, SUR: 2) Inga.	BRB, DOM, GUY, JAM, SUR: 2) Inga.
	GRD, TTO: 2) Obundet.	GRD, TTO: 2) Obundet.
	BRB, DOM, GRD, GUY, JAM: 3) Inga.	BRB, DOM, GRD, GUY, SUR, TTO: 3) Inga.
	SUR: 3) Inga fr.o.m. 1 januari 2013.	
	TTO: 3) Med förbehåll för inhemsk kapacitet.	JAM: 3) Måste styrka lokal kapacitet på alla nivåer av organisationen.

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRÄDE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
	BRB, DOM, GRD, GUY, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BRB, DOM, GRD, GUY, JAM, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	JAM: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Underställt ekonomisk behovsprövning för CSS.	

C. INSTALLATION OCH MONTERING (CPC 514, 516)

DOM, GUY, JAM SUR (CPC 51642, 51643 och 51691)	DOM, GUY: 1) Obundet*.	DOM, GUY: 1) Obundet*.
	JAM, SUR: 1) Inga.	JAM, SUR: 1) Inga.
	DOM, GUY, JAM, SUR: 2) Inga.	DOM, GUY, JAM, SUR: 2) Inga.
	DOM, GUY, JAM: 3) Inga.	DOM, GUY, SUR: 3) Inga.
	SUR: 3) Inga fr.o.m. 1 januari 2013.	JAM: 3) Måste styrka lokal kapacitet på alla nivåer av organisationen.
	DOM, GUY, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	DOM, GUY, JAM, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	JAM: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Underställt ekonomisk behovsprövning för CSS.	

D. FÄRDIGSTÄLLANDE OCH SLUTFÖRANDE AV BYGGNADER (CPC 517)

DOM, GUY, JAM SUR (CPC 5171)	GUY, JAM, DOM: 1) Obundet*.	GUY, DOM, JAM: 1) Obundet*.
	DOM, GUY: 2) Inga.	DOM, GUY: 2) Inga.
	JAM: 2) Obundet.	JAM: 2) Obundet.
	SUR: 1), 2) Inga.	SUR: 1), 2) Inga.
	DOM, GUY, JAM: 3) Inga.	GUY, DOM, SUR: 3) Inga.
	SUR: 3) Inga fr.o.m. 1 januari 2013.	JAM: 3) Måste styrka lokal kapacitet på alla nivåer i organisationen.
	DOM, GUY, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	GUY, DOM, JAM, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	JAM: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Underställt ekonomisk behovsprövning för CSS.	

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRÄDE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
E. ÖVRIGA		
Särskilda byggnadsverk (CPC 515, 521, 522 and 529) DOM BEL (Tunneldrivning CPC 5224) DMA (annan väg- och vattenbygg- nad, CPC 529) GUY (CPC 511, 515, 518) SUR (CPC 52212 och 52223) JAM, KNA (CPC522)	DMA: 1) Obundet. 2) Inga. 3) Inga fr.o.m. 1 januari 2022.	DMA: 1) Obundet. 2) Inga. 3) Inga fr.o.m. 1 januari 2022.
	SUR: 1), 2) Inga.	SUR: 1), 2) Inga.
	BEL, DOM, GUY, JAM: 1) Obundet*.	BEL, DOM, GUY, JAM: 1) Obundet*.
	DOM: 2) Obundet.	
	BEL, GUY, JAM: 2) Inga.	BEL, DOM, GUY, JAM: 2) Inga.
	KNA: 1), 2) Obundet. 3) Samriskföretag krävs.	KNA: 1), 2) Obundet. 3) Inga.
	DOM, GUY, JAM: 3) Inga.	BEL, DOM, GUY, JAM, SUR: 3) Inga.
	BEL: 3) Obundet.	
	SUR: 3) Inga fr.o.m. 1 januari 2013.	
	BEL, DMA, DOM, GUY, JAM, KNA, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BEL, DMA, DOM, GUY, JAM, KNA, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
4. DISTRIBUTIONSTJÄNSTER		
A. KOMMISSIONÄRSTJÄNSTER (CPC 621)		
BRB, DOM, GUY (CPC 621) SUR (CPC 62114-62116)	BRB, DOM, GUY, SUR: 1), 2), 3) Inga.	BRB, DOM, GUY, SUR: 1), 2), 3) Inga.
	BRB, DOM, GUY, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
B. GROSSISTHANDEL (CPC 622)		
GUY (CPC 622) BRB (utom färiska frukter och grönsaker CPC 62221, utom CPC 62222, utom fjäderfä och fjäderfäprodukter CPC 62223) SUR (CPC 62231-62245, 62247, 62253-62268, 62277 och 62281-62289) TTO (Utom CPC 6221, 62221-5, 62246, 62271, 62273-62275) DOM (CPC 622 partihandel och CPC 7542 partihandel med tele-terminalutrustning)	GUY: 1) Obundet*. 2), 3) Inga.	GUY: 1) Obundet*. 2), 3) Obundet.
	BRB, DOM, SUR: 1), 2), 3) Inga.	BRB, DOM, SUR, TTO: 1), 2), 3) Inga.
	TTO: 1), 2) Obundet. 3) Inga.	TTO: 1), 2) Obundet. 3) Inga.
	BRB, DOM, GUY, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BRB, DOM, GUY, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
C. DETALJHANDEL (CPC 6111, 6113, 6121, 61300, 632)		
DOM, GUY (CPC 6111, 6113, 6121, 632) BEL Detaljhandel med andra varor än livsmedel(CPC 632)	BRB, DOM, GUY, SUR: 1), 2), 3) Inga. BEL: 1), 2) Inga. 3) Obundet.	BRB, DOM, GUY, SUR: 1), 2), 3) Inga. BEL: 1), 2) Inga. 3) Obundet.

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRÄDE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
Försäljning, underhåll och reparation av motorfordon försäljning av delar och tillbehör (CPC 611) BRB (CPC 61112 och 61130) SUR (CPC 61111 och 61130)	BRB, BEL, DOM, GUY, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BRB, BEL, DOM, GUY, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
Försäljning, underhåll och reparation av motorcyklar och snöskotrar; försäljning av delar och tillbehör (CPC 612) BRB, DOM, TTO (Utom underhåll och reparation av motorcyklar CPC 61220)	BRB, DOM, TTO: 1), 2), 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BRB, DOM, TTO: 1), 2), 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
Detaljhandel med motorbränsle (CPC 61300) BRB, DOM	BRB, DOM: 1), 2), 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BRB, DOM: 1), 2), 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.

D. FRANCHISING (CPC 8929)

BRB, DOM, GUY TTO (utom motorcyklar)	BRB, DOM, GUY, TTO: 1), 2), 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BRB, DOM, GUY, TTO: 1), 2), 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
---	---	---

5. UTBILDNINGSTJÄNSTER

A. PRIMÄRUTBILDNING (CPC 921) (Utom icke vinstdrivande, offentliga och offentligt finansierade enheter)

DMA, GUY, JAM, SUR	DMA: 1) Obundet. 2) Inga. 3) Inga fr.o.m. 1 januari 2022.	DMA: 1) Obundet. 2) Inga. 3) Inga fr.o.m. 1 januari 2022.
	GUY, JAM, SUR: 1), 2) Inga.	JAM: 1), 2), 3) Inga, utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
		GUY, SUR: 1), 2) Inga.
	JAM, GUY: 3) Inga. SUR: 3) Obundet.	GUY: 3) Inga. SUR: 3) Obundet.
	DMA, GUY, JAM, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	DMA, GUY, JAM, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.

B. SEKUNDÄRUTBILDNING (CPC 922) (Utom icke vinstdrivande, offentliga och offentligt finansierade enheter)

DMA, GUY, JAM, LCA, SUR	DMA: 1) Obundet. 2) Inga. 3) Inga fr.o.m. 1 januari 2022.	DMA: 1) Obundet. 2) Inga. 3) Inga fr.o.m. 1 januari 2022.
	GUY, JAM, LCA, SUR: 1), 2) Inga.	JAM: 1), 2), 3) Inga, utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
		GUY, LCA, SUR: 1), 2) Inga
	GUY, JAM: 3) Inga.	GUY: 3) Inga.
	LCA, SUR: 3) Obundet	LCA, SUR: 3) Obundet
	DMA, GUY, JAM, LCA, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	DMA, GUY, JAM, LCA, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRÄDE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
C. HÖGRE UTBILDNING (CPC 923) (Utom icke vinstdrivande, offentliga och offentligt finansierade enheter)		
DOM (CPC 923) ATG, GRD, GUY, JAM, LCA, SUR, VCT DMA (CPC 92310) TTO (CPC 92310, 92390)	DOM: 1), 2) Inga. 3) Samriskföretag krävs. 4) Inga.	DOM: 1), 2) Inga. 3) Samriskföretag krävs 4) Inga.
	DMA, GRD, GUY, LCA, VCT, SUR: 1) Obundet. 2) Inga.	ATG, DMA, GRD, GUY, LCA, VCT, SUR: 1), 2) Inga.
	DMA: 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 januari 2018	ATG, GRD, GUY, LCA, VCT, SUR: 3) Obundet. Stipendier och stöd kan vara förbehållet medborgare eller bofasta. Åtgärder för tillhandahållande av utbildning kan leda till olika behandling i fråga om förmåner eller priser.
	GRD, GUY, LCA, SUR: 3) Obundet.	DMA: 3) Inga, utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	VCT: 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 januari 2020.	
	ATG, JAM: 1), 2), 3) Inga.	JAM: 1), 2), 3) Inga, utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	TTO: 1), 2) Inga. 3) Obundet. 4) Inga.	TTO: 1), 2) Inga. 3) Obundet. 4) Inga.
	ATG, DMA, GRD, GUY, JAM, LCA, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, DMA, GRD, GUY, JAM, LCA, VCT, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
D. VUXENUTBILDNING (CPC 924) (Utom icke vinstdrivande, offentliga och offentligt finansierade enheter)		
ATG, BEL, DMA, GRD, GUY, JAM, LCA, VCT, SUR, TTO	ATG, BEL, DMA, GRD, LCA, SUR, TTO: 1), 2) Inga.	ATG, BEL, DMA, GRD, LCA, VCT, SUR, TTO: 1), 2) Inga.
	ATG, BEL, GRD, LCA, SUR, TTO: 3) Obundet.	BEL, DMA, GRD, LCA, VCT: 3) Obundet. Stipendier och stöd kan vara förbehållet medborgare eller bofasta. Åtgärder för tillhandahållande av utbildning kan leda till olika behandling i fråga om förmåner eller priser.
	DMA: 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 januari 2018.	
	GUY, JAM: 1), 2), 3) Inga.	
	VCT: 1), 2) Inga. 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 januari 2020.	ATG, SUR, TTO: 3), 4) Obundet.
	BEL: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Föremål för ekonomisk behovsprövning för CSS och IP.	GUY, JAM: 1), 2), 3) Inga.
	ATG, DMA, GRD, GUY, JAM, LCA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	DMA, GRD, GUY, JAM, LCA, VCT: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRÄDE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
E. ANNAN UTBILDNING		
GUY (CPC 929) SUR (CPC 929) LCA (CPC 9290, utbildning av flygledare, lotsar och sjömän) TTO (CPC 9290 specialiserade lärare), (CPC 929" utbildning av sjömän)	GUY, LCA, SUR: 1), 2) Inga. 3) Obundet.	GUY, LCA, SUR: 1), 2) Inga. 3) Obundet.
	TTO: 1) Obundet. 2) Inga. 3) Samrisk- företag krävs.	TTO: 1) Obundet. 2) Inga. 3) Samrisk- företag krävs.
	GUY, LCA, TTO, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	GUY, LCA, TTO, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
6. MILJÖTJÄNSTER		
A. AVLOPPSTJÄNSTER (CPC 9401)		
BRB, BEL, DOM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO	BRB, DOM: 1), 2), 3) Inga.	BRB, DOM, VCT: 1), 2), 3) Inga.
	KNA, SUR: 1) Obundet. 2) Inga.	KNA, SUR: 1) Obundet. 2) Inga.
	KNA: 3) Samriskföretag krävs.	KNA: 3) Samriskföretag krävs.
	SUR: 3) Inga fr.o.m. 1 januari 2018. Tekniköverföring krävs.	SUR: 3) Obundet.
	BEL, LCA, TTO: 1), 2) Inga. 3) Obundet.	BEL, LCA, TTO: 1), 2) Inga. 3) Obundet.
	VCT: 1), 2) Inga. 3) Samriskföretag krävs.	
	BRB, BEL, DOM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BRB, BEL, DOM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
B. BORTSKAFFANDE AV AVFALL (CPC 9402)		
DOM, VCT, SUR TTO	DOM: 1), 2), 3) Inga.	DOM, TTO, VCT: 1), 2), 3) Inga.
	SUR: 1) Obundet*. 2) Inga. 3) Inga fr.o.m. 1 januari 2018. Tekniköverför- ing krävs.	SUR: 1) Obundet*. 2) Inga. 3) Obundet.
	TTO: 1), 2) Inga. 3) Obundet.	
	VCT: 1), 2) Inga. 3) Samriskföretag krävs.	
	DOM, SUR, VCT, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	DOM, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
Insamling av farligt avfall (CPC 9402") ATG, BRB, BEL, DOM, GRD, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO	ATG, BRB, BEL, DOM, GRD, LCA, VCT, TTO: 1), 2) Inga.	ATG, BEL, GRD, LCA, VCT, TTO: 1), 2) Inga. 3) Obundet.
	ATG, LCA: 3) Obundet.	BRB, DOM: 1), 2), 3) Inga.
	KNA: 1) Obundet. 2), 3) Inga.	KNA: 1) Obundet. 2), 3) Inga.

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRÄDE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
	BEL: 3) Kunskaps- och tekniköverföring krävs.	
	GRD, VCT: 3) Beror på hur aktuella förordningar utvecklas.	
	BRB, DOM, KNA: 3) Inga.	
	SUR: 1) Obundet. 2) Inga. 3) Inga fr.o.m. 1 januari 2018. Tekniköverföring krävs. Beror på hur aktuella förordningar utvecklas.	SUR: 1) Obundet. 2) Inga. 3) Obundet.
	TTO: 3) Underställt ekonomisk behovsprövning	
	ATG, BRB, BEL, DOM, GRD, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, BRB, BEL, DOM, GRD, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
Behandling och bortskaffande av farligt avfall (CPC 94022) ATG, BRB, BEL, DOM, GRD, VCT, SUR, TTO KNA (Endast behandling)	ATG, BRB, BEL, DOM, GRD, VCT, TTO: 1), 2) Inga.	BEL, GRD, VCT, TTO: 1), 2) Inga. 3) Obundet.
	KNA: 1) Obundet. 2), 3) Inga.	ATG, BRB, DOM: 1), 2), 3) Inga.
	BEL: 3) Kunskaps- och tekniköverföring krävs.	KNA: 1) Obundet. 2), 3) Inga.
	ATG, GRD, VCT: 3) Beroende av hur de aktuella förordningarna utvecklas.	
	BRB, DOM: 3) Inga.	
	SUR: 1) Obundet. 2) Inga. 3) Inga fr.o.m. 1 januari 2018. Tekniköverföring krävs. Beror på hur aktuella förordningar utvecklas.	SUR: 1) Obundet. 2) Inga. 3) Obundet.
	TTO: 3) Samriskföretag krävs.	ATG: 4) Inga.
	ATG, BRB, BEL, DOM, GRD, KNA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BRB, BEL, DOM, GRD, KNA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.

D. ÖVRIGA

Avgasrening (CPC 94040) ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT: 1), 2), 3) Inga.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT: 1), 2), 3) Inga.
	SUR: 1) Obundet. 2) Inga. 3) Inga fr.o.m. 1 januari 2018.	SUR: 1) Obundet. 2) Inga. 3) Obundet.
	TTO: 1) Obundet. 2) Inga. 3) Samriskföretag krävs.	TTO: 1), 2) Obundet. 3) Inga.

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRÄDE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
	SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	
	JAM, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Underställt ekonomisk behovsprövning för CSS.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, KNA, LCA, VCT: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Föremål för ekonomisk behovsprövning för CSS och IP.	
Bulldämpning (CPC 94050) ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO	ATG, BRB, DMA, GRD, GUY, JAM, LCA, VCT: 1) Obundet*. 2), 3) Inga.	ATG, BRB, DMA, GRD, GUY, JAM, LCA, VCT: 1) Obundet*. 2), 3) Inga.
	BEL: 1), 2) Inga. 3) Kunskaps- och tekniköverföring krävs.	BEL: 1), 2) Inga. 3) Obundet.
	DOM: 1), 2), 3) Inga.	DOM: 1), 2), 3) Inga.
	SUR, TTO: 1) Obundet. 2) Inga.	SUR, TTO: 1) Obundet. 2), 3) Inga.
	KNA: 1), 2) Obundet. 3) Inga.	KNA: 1), 2) Obundet. 3) Inga.
	SUR: 3) Inga fr.o.m. 1 januari 2018. Tekniköverföring krävs.	
	TTO: 3) Samriskföretag krävs.	TTO: 3) Obundet.
	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Underställt ekonomisk behovsprövning för CSS.	
Återställning och rening av mark och vatten (CPC 94060) (Mot-svarar en del av natur- och landskapskydd) DOM	DOM 1), 2), 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	DOM: 1), 2), 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
Skydd av biologisk mångfald och landskap (CPC 9406) DOM	DOM: 1), 2), 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	DOM: 1), 2), 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
Andra miljöjänster – Föreningens-begränsande slutna system för fabriker (CPC 94090*) ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO	ATG, BRB, BEL, DMA, GRD, GUY, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 1), 2) Obundet.	ATG, BRB, BEL, DMA, GRD, GUY, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 1), 2) Obundet.
	DOM, JAM: 1), 2) Inga.	DOM, JAM: 1), 2) Inga.
	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, TTO: 3) Inga.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 3) Inga.

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRÄDE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
	SUR: 3) Inga fr.o.m. 1 januari 2018.	
	ATG, BRB, BEL, DMA, GRD, GUY, KNA, LCA, VCT: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Föremål för ekonomisk behovsprövning för CSS och IP.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	DOM, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	
	JAM: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Underställt ekonomisk behovsprövning för CSS.	
Hantering av avfall och avlopp (CPC 94090) ATG, BEL, DOM, GRD, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO	ATG, DOM: 1), 2), 3) Inga.	ATG, DOM: 1), 2), 3) Inga.
	GRD, LCA, VCT, TTO: 1) Obundet. 2) Inga. 3) Samriskföretag krävs.	GRD, KNA, TTO: 1), 2) Obundet. 3) Inga.
	BEL: 1), 2) Inga. 3) Kunskaps- och tekniköverföring krävs.	BEL, LCA, VCT: 1), 2) Inga. 3) Obundet.
	KNA, TTO: 1), 2) Obundet. 3) Inga.	
	SUR: 1) Obundet. 2) Inga. 3) Inga fr.o.m. 1 januari 2018. Tekniköverföring krävs. Beror på hur aktuella förordningar utvecklas.	SUR: 1) Obundet. 2) Inga. 3) Obundet.
	ATG, BEL, DOM, GRD, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, BEL, DOM, GRD, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
Återvinning (CPC 94090") BEL, DOM, GRD, KNA, VCT, SUR, TTO ATG (endast glas)	KNA, TTO: 1), 2) Obundet. 3) Inga.	KNA, TTO: 1), 2) Obundet. 3) Inga.
	DOM: 1), 2), 3) Inga.	DOM, VCT: 1), 2), 3) Inga.
	ATG, BEL, GRD: 1), 2) Inga. 3) Obundet.	ATG, BEL, GRD: 1), 2) Inga. 3) Obundet.
	VCT: 1), 2) Inga. 3) Samriskföretag krävs.	
	SUR: 1) Obundet. 2) Inga. 3) Inga fr.o.m. 1 januari 2018. Tekniköverföring krävs. Beror på hur aktuella förordningar utvecklas.	SUR: 1) Obundet. 2) Inga. 3) Obundet.
	ATG, BEL, DOM, GRD, KNA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, BEL, DOM, GRD, KNA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRÄDE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
7. FINANSIELLA TJÄNSTER		
A. FÖRSÄKRING OCH FÖRSÄKRINGSRELATERADE TJÄNSTER		
a) Livförsäkring, olycksfallsförsäkring och sjukförsäkring (CPC 8121) ATG, DMA, DOM, JAM, VCT, TTO GUY (CPC 81211)	DMA, TTO: 1), 2) Obundet.	DMA, DOM, TTO: 1), 2) Obundet.
	DOM: 1), 2) Obundet för direktförsäkring, utom för försäkring av risker rörande: i) sjöfart, kommersiell luftfart samt rymdfart och frakt (inklusive satelliter) när sådan försäkring täcker något eller allt av följande: godset som transporteras, fordonet som transporterar godset och varje skadeståndsskyldighet som följer därav, och ii) gods i internationell transittrafik.	DOM: 3), 4) Obundet.
	ATG, GUY, JAM, VCT: 1), 2) Inga.	ATG, GUY, JAM, VCT: 1), 2) Inga.
	ATG, GUY, TTO: 3) Inga.	ATG, GUY, JAM, TTO: 3) Inga.
	DMA: 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 januari 2018.	DMA, VCT: 3) Inga, utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	DOM: 3) Om inte annat anges i ett fördrag eller internationellt avtal som Dominikanska republiken har anslutit sig till, ska personliga livförsäkringsavtal och sjukförsäkringsavtal som säljs i Dominikanska republiken och alla typer av tillhörande förpliktelser i Dominikanska republiken garanteras antingen direkt eller via mellanhänder av försäkringsgivare som har tillstånd att verka i Dominikanska republiken. För tillstånd krävs medborgarskap eller bofasthet.	
	JAM: 3) Det måste styrkas för <i>Financial Services Commission</i> att den täckning som utländska företag erbjuder kompletterar branschen i situationer där marknaden har begränsad kapacitet. Vidare måste det styrkas för den behöriga myndigheten att tillräckliga medel deponeras för att täcka företagens inhemska åtaganden.	
	VCT: 3) Inga, utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG: 4) Inga.
	ATG, DMA, DOM, GUY, JAM, VCT, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, DMA, GUY, JAM, VCT, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
b) Skadeförsäkring (CPC 8129) BRB, DMA, DOM, GUY, JAM, VCT, TTO	BRB: 1) Obundet. 2), 3) Inga.	BRB: 1) Obundet. 2), 3) Inga.
	DMA, DOM, TTO: 1), 2) Obundet.	DMA, DOM, TTO: 1), 2) Obundet.

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRÄDE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
	GUY, JAM, VCT: 1), 2) Inga.	GUY, JAM, VCT: 1), 2) Inga.
	DOM, GUY, TTO: 3) Inga.	GUY, JAM, TTO, VCT: 3) Inga.
	DMA: 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 janu- ari 2018.	DMA: 3) Inga, utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	JAM: 3) Det måste styrkas för <i>Financial Services Commission</i> att den täckning som utländska företag erbjuder kom- pletterar branschen i situationer där marknaden har begränsad kapacitet. Vidare måste det styrkas för den behöriga myndigheten att tillräckliga medel deponeras för att täcka före- tagens inhemska åtaganden.	DOM: 3) Obundet.
	VCT: 3) Inga, utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	
	BRB, DMA, DOM, GUY, JAM, TTO, VCT: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BRB, DMA, DOM, GUY, JAM, TTO, VCT: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
c) Återförsäkring samt återför- säkring av återförsäkring (CPC 81299") ATG, BRB, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO	ATG, BRB, DMA, DOM, GRD, GUY, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 1), 2) Inga.	ATG, BRB, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 1), 2) Inga.
	ATG, BRB, GRD, GUY, KNA, TTO: 3) Inga.	ATG, BRB, GUY, JAM, LCA, TTO: 3) Inga.
	DMA: 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 janu- ari 2018.	DOM, GRD, KNA, VCT: 3) Obundet.
	DOM: 3) Inga.	DMA: 3) Inga, utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	JAM: 1), 2) Obundet. 3) Det måste styrkas för <i>Financial Services Commission</i> att den täckning som utländska företag erbjuder kompletterar branschen i situ- ationer där marknaden har begränsad kapacitet. Vidare måste det styrkas för den behöriga myndigheten att tillräck- liga medel deponeras för att täcka företagens inhemska åtaganden.	
	LCA: 3) Endast juridiska personer får bedriva försäkringsverksamhet i St. Lucia. Alla sådana enheter måste först registreras hos <i>Registrar of Insurance</i> .	
	VCT: 3) Inga, utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRÄDE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
	SUR: 3) Ekonomisk behovsprövning för etablering av återförsäkringsbolag. Alla bolag för skadeåterförsäkring ska ha bolagsformen <i>limited liability company</i> enligt surinamesisk rätt. Livåterförsäkringsbolag får etableras som <i>limited liability company</i> eller som filial, men moderbolagets bolagsform bör passa in i Surinams rättsordning.	SUR: 3) Minst en av de verkställande direktörerna måste vara bofast. Majoriteten av styrelseledamöterna ska vara bofast. Utländska återförsäkringskontor och utländska filialer ska lämna styrkta årsredovisningar för moderbolagets senaste fem (5) år.
	BRB, TTO (återförsäkring): 4) Inga.	BRB, DMA, GRD, KNA, LCA, TTO: 4) Inga.
	TTO (återförsäkring av återförsäkring): 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Föremål för ekonomisk behovsprövning för CSS och IP	
	ATG, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, VCT, LCA, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, DOM, GUY, JAM, VCT, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
d) Tjänster med anknytning till försäkring (förmedling, agenturer) (CPC 8140) DMA, DOM, GUY, JAM, LCA BRB (Utom aktuarietjänster) TTO (CPC 81401)	BRB: 1) Obundet. 2) Inga. 3) För tillstånd krävs medborgarskap eller bofasthet.	DOM, LCA: 1), 2), 3) Obundet. TTO: 1), 2) Obundet.
	DOM, JAM, LCA, TTO: 1), 2) Obundet.	BRB, DMA, GUY, JAM: 1), 2) Inga.
	DMA, GUY: 1), 2) Inga.	DMA: 3) Inga, utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	DMA: 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 januari 2018.	BRB, GUY, JAM, TTO: 3) Inga.
	GUY, TTO: 3) Inga.	
	DOM: 3) Om inte annat anges i ett fördrag eller internationellt avtal som Dominikanska republiken har anslutit sig till, ska personliga livförsäkringsavtal och sjukförsäkringsavtal som säljs i Dominikanska republiken och alla typer av tillhörande förpliktelser i Dominikanska republiken garanteras antingen direkt eller via mellanhänder av försäkringsgivare som har tillstånd att verka i Dominikanska republiken. För tillstånd krävs medborgarskap eller bofasthet.	
	LCA: 3) Obundet.	

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRÄDE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
	JAM: 3) Det måste styrkas för <i>Financial Services Commission</i> att den täckning som utländska företag erbjuder kompletterar branschen i situationer där marknaden har begränsad kapacitet. Vidare måste det styrkas för den behöriga myndigheten att tillräckliga medel deponeras för att täcka företagens inhemska åtaganden.	
	BRB, DMA, DOM, GUY, JAM, LCA, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BRB, DMA, DOM, GUY, JAM, LCA, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
Aktuarietjänster (CPC 81404) BRB, BEL	BRB: 1), 2), 3) Inga.	BRB: 1), 2), 3) Inga.
	BEL: 1), 2) Inga. 3) Obundet.	BEL: 1), 2) Inga. 3) Obundet.
	BRB, BEL: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BRB, BEL: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
Rådgivning, aktuarietjänster, riskbedömning och skadereglering (CPC 814 ⁸) BRB, TTO	BRB: 1) Obundet. 2), 3) Inga.	BRB: 1) Obundet. 2), 3) Inga.
	TTO: 1), 2) Obundet. 3) Inga.	TTO: 1), 2) Obundet. 3) Inga.
	BRB, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BRB, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.

B. BANKVERKSAMHET OCH ANDRA FINANSIELLA TJÄNSTER (utom försäkring)

a) Mottagande av insättningar och andra återbetalningspliktiga medel DMA, GUY, JAM (CPC 81115 och 81116) DOM (CPC 81115, 81116, 81119)	DMA, DOM, JAM: 1), 2) Obundet.	DMA, DOM, JAM: 1), 2) Obundet.
	DMA: 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 januari 2018.	DMA: 3) Inga, utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	DOM, JAM: 3) Inga.	DOM, JAM: 3) Inga.
	GUY: 1), 2), 3) Inga	GUY: 1), 2), 3) Inga
	DMA, DOM, GUY, JAM: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	DOM, DMA, GUY, JAM: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
b) Utlåning av allt slag, bl.a. konsumentkredit, inteckningskredit, factoring och finansiering av kommersiella transaktioner (CPC 8113) BRB, DMA, DOM, GUY, JAM GRD (CPC 81133 och 81139)	BRB: 1) Obundet. 2), 3) Inga.	BRB: 1) Obundet. 2), 3) Inga.
	DMA: 1), 2) Obundet. 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 januari 2018.	DMA: 1), 2) Obundet. 3) Inga, utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	DOM: 1), 2) Obundet. 3) Inga.	DOM, GRD, JAM: 1), 2) Obundet. 3) Inga.
	GUY: 1), 2), 3) Inga.	GUY: 1), 2) Inga. 3) Lån till icke bofasta måste godkännas av Guyanas centralbank

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRÄDE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
	JAM, GRD: 1), 2) Obundet. 3) Inga.	
	BRB, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BRB, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
c) Finansiell leasing (CPC 8112) DOM, GUY	DOM: 1), 2) Obundet. 3) Inga.	DOM: 1), 2) Obundet. 3) Inga.
	GUY: 1), 2), 3) Inga.	GUY: 1), 2), 3) Inga.
	DOM, GUY: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	DOM, GUY: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
d) Betalnings- och penningför- medlingstjänster (CPC 81339 ⁶⁾) ATG, BRB, DOM, GUY, LCA, VCT	ATG, DOM: 1), 2) Obundet. 3) Inga.	ATG, DOM: 1), 2) Obundet. 3) Inga.
	BRB: 1) Obundet. 2), 3) Inga.	BRB: 1) Obundet. 2), 3) Inga.
	GUY: 1), 2), 3) Inga.	GUY, VCT: 1), 2), 3) Inga.
	LCA, VCT: 1), 2) Inga.	LCA: 1), 2) Inga. 3) Obundet.
	LCA: 3) Obundet.	
	VCT: 3) Inga, utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	
	BRB, ATG, DOM, GUY, LCA, VCT: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BRB, ATG, DOM, GUY, LCA, VCT: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
e) Garantier och åtaganden (CPC 81199 ⁷⁾) DOM	DOM: 1), 2) Obundet. 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	DOM: 1), 2) Obundet. 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
f) Handel för egen eller annans räkning, på börs, genom direkthandel eller på annat sätt (CPC 81339 ⁸⁾ , 81333, 81321 ⁹⁾) DMA, DOM, GRD	DMA: 1) Obundet. 2) Inga. 3) Inga fr.o.m. 1 januari 2018.	DMA: 1) Obundet. 2) Inga. 3) Inga fr.o.m. 1 januari 2018.
	DOM, GRD: 1), 2) Obundet. 3) Inga.	DOM, GRD: 1), 2) Obundet. 3) Inga.
	DMA, DOM, GRD: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	DMA, DOM, GRD: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
g) Medverkan i emission av alla slags värdepapper, inbegripet garanterande och placering som ombud (CPC 8132) DMA, DOM, GRD	DMA: 1) Obundet. 2) Inga. 3) Inga fr.o.m. 1 januari 2018.	DMA: 1) Obundet. 2) Inga. 3) Inga fr.o.m. 1 januari 2018.
	DOM, GRD: 1), 2) Obundet. 3) Inga.	DOM, GRD: 1), 2) Obundet. 3) Inga.
	DMA, DOM, GRD: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	DMA, DOM, GRD: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRÄDE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
i) Förmögenhetsförvaltning, bl.a. förvaltning av kontanter eller innehav, alla slags kollektiv investeringsförvaltning (CPC 81323) GRD	GRD: 1), 2) Obundet. 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	GRD: 1), 2) Obundet. 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
k) Rådgivningstjänster och andra tillhörande tjänster som förtecknas i MTN.TNC/W/50, bl.a. kreditupplysning och kreditanalys, undersökningar och rådgivning i samband med investeringar och portföljer, rådgivning om förvärv samt omstrukturering av företag BRB, DMA, DOM, GRD, GUY, LCA, VCT	BRB: 1) Obundet. 2), 3) Inga.	BRB: 1) Obundet. 2), 3) Inga.
	DMA, DOM, GRD, GUY: 1), 2) Inga.	DMA, DOM, GRD, GUY: 1), 2), 3) Inga.
	LCA, VCT: 1), 3) Obundet. 2) Inga.	LCA, VCT: 1), 2) Inga. 3) Obundet.
	DMA, DOM, GUY: 3) Inga.	
	GRD: 3) Obundet.	
	BRB, DMA, DOM, GRD, GUY, LCA, VCT: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BRB, DMA, DOM, GRD, GUY, LCA, VCT: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
l) Tillhandahållande och överföring av finansiell information och behandling av finansiella data och tillhörande programvara av leverantörer av andra finansiella tjänster (CPC 8131) DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, TTO	DOM: 1), 2), 3) Inga.	DOM: 1), 2), 3) Inga.
	GUY: 1), 2), 3) Inga.	GUY, JAM: 1), 2), 3) Inga.
	JAM: 1), 2) Inga. 3) Inga. Databasen måste vara belägen i Jamaica.	
	DMA, GRD: 1), 2) Obundet. 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 januari 2018.	DMA, GRD: 1), 2) Obundet. 3) Inga, utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	TTO: 1), 2) Inga. 3) Obundet.	TTO: 1), 2) Inga. 3) Obundet.
	DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
C. ÖVRIGA		
Registrering av offshorebolag och stiftelser (inte inbegripet försäkringsbolag och banker) för offshorereversamhet. DMA, KNA	DMA, KNA: 1), 2), 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	DMA, KNA: 1), 2) Inga.
		DMA: 3) Inga, utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. KNA: 3) Inga.
		DMA, KNA: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
Centralbanksinsättningstjänster och centralbanks förvaltning av valutareserv (CPC 81111 och 81113) DOM	DOM: 1), 2), 3) Obundet. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	DOM: 1), 2), 3) Obundet. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
Finansiell leasing med köpoption samt factoring (CPC 81120) DOM	DOM: 1), 2) Obundet. 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	DOM: 1), 2) Obundet. 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRÄDE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
Investerings tjänster och property unit trust-tjänster GRD, LCA	GRD, LCA: 1), 2), 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	GRD, LCA: 1), 2), 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
Värdepappersfonder och riskkapi- taltjänster GRD	GRD: 1), 2) Obundet. 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	GRD: 1), 2) Obundet. 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.

8. HÄLSO- OCH SJUKVÅRD OCH SOCIALA TJÄNSTER (Andra än som förtecknas i 1. A h–j)

A. SJUKHUSTJÄNSTER (CPC 9311)

ATG, BEL, DMA, DOM, GUY, GRD, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO BRB (endast CPC 93110)	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 1), 2) Inga.	ATG, BRB, BEL, DMA, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO, DOM: 1), 2) Inga.
	DMA: 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 janu- ari 2018	DMA, VCT: 3) Inga, utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	ATG, BRB, BEL, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, SUR: 3) Inga.	GRD, KNA: 3) Obundet, gräns för antalet utländska yrkesutövare
	SUR, TTO: 3) Obundet.	ATG, BRB, BEL, DOM, GUY, JAM, LCA: 3) Inga.
	VCT: 3) Inga, utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	SUR, TTO: 3) Obundet.
	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	LCA, TTO: 4) Inga.	ATG, LCA: 4) Inga.

B. ANNAN HÄLSO- OCH SJUKVÅRD FÖR MÄNNISKOR (CPC 9319 utom 93191)

DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, TTO BRB, LCA, SUR (Ambulans tjänster CPC 93192) BEL (Utom CPC 93199) SUR, VCT (Vård på andra behand- lingshem än sjukhus CPC 93193)	DMA: 1), 2) Inga. 3) Obundet. Inga fr.o.m. 1 januari 2018	DMA: 1), 2) Inga. 3) Inga, utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	BRB, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA: 1), 2), 3) Inga.	BRB, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, SUR: 1), 2), 3) Inga.
	BEL, LCA, VCT: 1), 2) Inga. 3) Obundet.	BEL, LCA, VCT: 1), 2) Inga. 3) Obundet.
	TTO: 1), 3) Obundet. 2) Inga.	TTO: 1), 3) Obundet. 2) Inga.
	BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	SUR: 1), 2) Inga. 3) Inga fr.o.m. 1 januari 2015. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	SUR: 1), 2), 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRADE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
C. SOCIALA TJÄNSTER (CPC 933)		
DOM, GUY, TTO BEL (utom CPC 93319, 93321, 93322 och 93329) JAM (CPC 9331 och 93324) SUR (CPC 93311 och 93312)	GUY, JAM: 1), 2), 3) Inga.	GUY, JAM: 1), 2), 3) Inga.
	DOM: 1), 2) Obundet. 3) Inga.	DOM: 1), 2) Obundet. 3) Inga.
	BEL, SUR, TTO: 1), 2) Inga. 3) Obundet.	BEL, SUR, TTO: 1), 2) Inga. 3) Obundet.
	BEL, DOM, GUY, JAM, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BEL, DOM, GUY, JAM, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
9. TURISM OCH RESERELATERADE TJÄNSTER		
A. HOTELL OCH RESTAURANGER (inkl. catering) (CPC 641-643)		
ATG, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, SUR BRB, VCT (Utom restauranger) BEL, TTO (CPC 64110) LCA (Hotell och turistanläggningar med över 100 rum samt restau- rangtjänster CPC 641", 642)	ATG, BRB, BEL, DMA, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 1) Obun- det*.	ATG, BRB, BEL, DMA, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 1) Obundet*.
	DOM: 1) Obundet utom för catering- verksamhet, där: Inga.	DOM: 1) Obundet utom för catering- verksamhet, där: Inga.
	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 2) Inga.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 2) Inga.
	ATG, BRB, DMA, DOM, GUY, LCA, SUR: 3) Inga.	ATG, BRB, BEL, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, SUR: 3) Inga.
	BEL: 3) Inga för hotell med fler än 50 rum; hotell med färre än 50 rum kan underställas ekonomisk behovspröv- ning.	DMA: 3) Skattelättnader enligt <i>Hotel Aid</i> <i>Act</i> och <i>Fiscal Incentives Act</i> kan förbe- hållas hotell med (10) rum eller fler.
	JAM: 3) Inga (registrering och licens krävs).	VCT, TTO: 3) Obundet.
	GRD: 3) Begränsning av verksamhetens storlek. Etniska och specialiserade restauranger.	
	KNA: 3) Endast för turistanläggningar med fler än 75 rum; Ågande av icke- etniska restauranger förbehålls med- borgare.	
	VCT: 3) Inga, utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	
	TTO: 3) Hotell med färre än 21 rum är förbehållna medborgare.	
	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRÄDE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
Uthyrning av möblerade bostäder (CPC 6419) BEL (CPC 64193 och 64195) LCA (CPC 64195) TTO (CPC 64193-64196)	BEL: 1), 2) Inga. 3) Obundet, samrisk- företag krävs och underkastat ekono- misk behovsprövning.	
	LCA, TTO: 1), 2), 3) Inga.	BEL, LCA, TTO: 1), 2), 3) Inga.
	BEL, LCA, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BEL, LCA, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
Måltidsservering med fullständig restaurangbetjäning (CPC 64210) BEL, TTO	BEL: 1), 2) Inga. 3) Obundet.	BEL, TTO: 1), 2), 3) Inga.
	TTO: 1), 2), 3) Inga.	
	BEL, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BEL, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
Måltidsservering med självbetjä- ning (CPC 64220) BEL, TTO (utom för institutiona- liserade kafeteriatjänster som sko- lor, sjukhus och andra offentliga inrättningar)	BEL: 1), 2) Inga. 3) Obundet.	BEL, TTO: 1), 2), 3) Inga.
	TTO: 1), 2), 3) Inga.	
	BEL, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BEL, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
Utskänkningstjänster med under- hållning TTO (CPC 64310 och 64320)	TTO: 1), 2), 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	TTO: 1), 2), 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.

B. RESEBYRÅER OCH RESEARRANGÖRER (CPC 7471)

DOM, GUY, JAM, SUR, TTO	DOM, GUY, JAM, SUR, TTO: 1) Inga.	GUY, JAM, SUR, TTO: 1) Inga.
	DOM, GUY, JAM, SUR, TTO: 2) Inga.	GUY, JAM, SUR, TTO: 2) Inga.
	DOM, GUY, SUR: 3) Inga.	DOM: 1), 2) För verksamhet i Domini- kanska republiken måste utländska rese- byråer och researrangörer ha tillstånd i sitt ursprungsland och representeras av ett lokalt ombud.
	JAM: 3) Inga.	DOM, GUY, JAM, SUR, TTO: 3) Inga.
	TTO: 3) Endast inkommande passage- rare.	DOM: 4) Förare för landtransport av turister måste vara dominikanska med- borgare eller i Dominikanska republiken bofasta utländska medborgare.
	DOM, GUY, JAM, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	GUY, JAM, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRÄDE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
C. TURISTGUIDETJÄNSTER (CPC 7472)		
DOM	DOM: 1), 2), 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	DOM: 1), 2), 3) Inga. 4) Turistguidelicens får beviljas till utländska medborgare endast i undantagsfall, t.ex. när ingen dominikansk guide kan uppfylla en viss grupps behov, bl.a. på grund av behovet att tala ett visst språk. Förare för landtransport av turister måste vara dominikanska medborgare eller i Dominikanska republiken bofasta utländska medborgare.
D. ÖVRIGA		
Hotelluppförande DMA, DOM, GRD	DMA, DOM, GRD: 1) Obundet*.	DMA, DOM, GRD: 1), 2), 3) Inga.
	DMA, DOM, GRD: 2) Inga.	
	DMA: 3) Endast för uppförande av hotell med fler än 50 rum. Uppförande av hotell med färre än 50 rum kan underställas ekonomisk behovsprövning.	
	DOM: 3) Inga.	
	GRD: 3) Endast för uppförande av hotell med fler än 100 rum. Uppförande av hotell med färre än 100 rum kan underställas ekonomisk behovsprövning Huvudsakliga kriterier: de nationella operatörernas antal och läge.	
	DMA, GRD: 4) Endast ledande personal och specialister och enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Underställt bestämmelser om arbetstillstånd och invandring.	DMA, GRD: 4) Inga.
	DOM: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	DOM: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
Hotellförvaltning ATG, DOM, TTO	ATG, DOM, TTO: 1), 2) Inga.	ATG, DOM, TTO: 1), 2) Inga.
	ATG, DOM: 3) Inga.	ATG, DOM: 3) Inga.
	TTO: 3), 4) Inga.	TTO: 3), 4) Inga.
	ATG, DOM: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, DOM: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRÄDE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
Tjänster i småbåtshamnar ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, SUR, TTO	ATG, LCA, TTO: 1), 2) Inga. 3) För fartyg 30-100 fot, småbåtshamnar med fler än 100 platser. För fartyg över 100 fot, småbåtshamnar med färre än 100 platser.	ATG, KNA, LCA, TTO: 1), 2) Inga. 3) Statligt stöd kan förbehållas medborgare;
	BRB, DOM, JAM, GUY, SUR: 1), 2), 3) Inga.	BRB, DOM, JAM, GUY, SUR: 1), 2), 3) Inga.
	BEL, GRD: 1), 2) Inga. 3) Obundet.	BEL, DMA, GRD: 1), 2) Inga. 3) Obundet.
	DMA, KNA: 1) Obundet. 2) Inga. 3) För fartyg 30-100 fot, småbåtshamnar med fler än 100 platser. För fartyg över 100 fot, småbåtshamnar med färre än 100 platser.	
	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
Spatjänster ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, JAM, KNA, VCT, SUR, TTO	BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, JAM, SUR: 1), 2), 3) Inga.	ATG, BRB, BEL, DOM, GRD, JAM, SUR: 1), 2), 3) Inga.
	ATG, KNA: 1), 2) Inga. 3) Samrisk-företag krävs.	KNA: 1), 2) Inga. 3) Statligt stöd kan förbehållas medborgare.
	TTO: 1), 2) Obundet. 3) Inga.	TTO: 1), 2) Obundet. 3) Inga.
	VCT: 1), 2) Inga. 3) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	DMA, VCT: 1), 2) Inga. 3) Obundet.
	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, JAM, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, JAM, KNA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.

10. REKREATIONS-, KULTUR- OCH SPORTTJÄNSTER (utom audiovisuella tjänster)

A. UNDERHÅLLNINGSTJÄNSTER (inbegripet teater, levande musik och cirkusuppträdanden) (CPC 9619)

ATG, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, TTO BRB (CPC 96191 och 96194) BEL (CPC 96194 och 96195) SUR (CPC 96191, 96194, 96195)	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 1), 2) Inga.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 1), 2) Inga.
	GRD: 3) Det kan krävas att nationella artister och underhållare anlitas. Gäller endast teater, musikensembler och musikband samt danstrupper. Regleras i <i>Alien Landholding Regulations</i> .	ATG, BRB, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR: 3) Inga.
	KNA: 3) Det kan krävas att nationella artister och underhållare anlitas.	
	ATG, BRB, BEL, DOM, GUY, JAM, LCA, SUR, VCT: 3) Inga.	DMA: 3) Inga, utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRÄDE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
	DMA, VCT: 3) Inga, utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	
	TTO: 3) Obundet.	BEL, TTO: 3) Obundet.
	BRB (CPC 96191), LCA, TTO: 4) Inga.	BRB, KNA, LCA, TTO: 4) Inga.
	BRB (CPC 96194): 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	
	ATG, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, VCT, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Föremål för ekonomisk behovsprövning för CSS och IP.	ATG, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, VCT, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.

B. NYHETSBYRÅTJÄNSTER (CPC 962)

ATG, DMA, DOM, GRD, GUY, KNA, LCA, VCT, TTO BRB (Nyhetsbyråttjänster för tidningar och tidskrifter CPC 9621) BEL (CPC 9621 och 9623) SUR (CPC 96211 och 96212)	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, KNA, LCA, SUR, TTO: 1), 2) Inga.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 1), 2) Inga.
	VCT: 1) Obundet. 2) Inga.	DMA, TTO: 3) Obundet.
	ATG, DMA, DOM, GRD, GUY, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 3) Inga. För utländska investerares etablering av nyhetsbyråer gäller ömsesidighet.	DOM: 3) Inga. Chefen för varje tidning eller tidskrift som produceras i Dominikanska republiken måste vara dominikansk medborgare.
	BRB: 3) Inga.	ATG, GRD, GUY, VCT: 3) Samriskföretag eller ekonomisk behovsprövning kan krävas.
	BEL: 3) Kunskaps- och tekniköverföring krävs. För utländska investerares etablering av nyhetsbyråer gäller ömsesidighet.	BRB, BEL, KNA, LCA, SUR, TTO: 3) Inga.
	ATG, BRB, DMA, DOM, GRD, GUY, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	BEL: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Föremål för ekonomisk behovsprövning för CSS och IP.	

C. BIBLIOTEK, ARKIV, MUSEER OCH ANDRA KULTURTJÄNSTER (CPC 963)

DOM, GUY, SUR (CPC 96311), JAM (CPC 9631 och 9632)	DOM, GUY, JAM, SUR: 1), 2), 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	DOM, GUY, JAM, SUR: 1), 2), 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
--	---	---

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRÄDE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
D. SPORT OCH ANDRA FRITIDSTJÄNSTER (CPC 964) (Utom hasardspel)		
ATG, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, LCA, TTO BRB (CPC 96411-3, 96419) BEL (CPC 96413) KNA (CPC 96412, 96413) VCT (CPC 96411, 96413, 96419) SUR (CPC 96411 och 96413)	ATG, BRB, BEL, DMA, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, TTO: 1) Obundet.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 1), 2) Inga.
	DOM, SUR: 1) Inga.	ATG, BRB, BEL, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, SUR: 3) Inga.
	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 2) Inga.	
	ATG, BRB, DMA, DOM, GUY, JAM, VCT, SUR: 3) Inga.	DMA: 3) Inga, utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	GRD, LCA: 3) Obundet. Samriskföretag krävs.	LCA, VCT, TTO: 3) Obundet.
	KNA: 3) Samriskföretag krävs.	
	BEL, TTO: 3) Obundet.	
	ATG, BRB, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, VCT, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	LCA, TTO: 4) Inga.	
	BEL: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Före- mål för ekonomisk behovsprövning för CSS och IP.	
E. ÖVRIGA		
Uthyrning och leasing av jakter (CPC 96499*, 83103*) ATG, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, SUR, TTO BEL (Uthyrning och leasing av nöjesbåtar utan operatörer är begränsat till klass 1 med mindre än 12 passagerare med eller utan besättning och med flera dagars färd)	ATG, BEL, DMA, DOM, GUY, JAM, KNA, LCA, SUR: 1), 2), 3) Inga.	ATG, BEL, DMA, DOM, GUY, JAM, KNA, LCA, SUR: 1), 2), 3) Inga.
	GRD: 1) Obundet*. 2) Inga. 3) Obun- det.	GRD: 1) Obundet*. 2) Inga. 3) Stöd kan vara förbehållet medborgare eller bofasta.
	TTO: 1) Obundet. 2) Inga. 3) Samrisk- företag krävs.	TTO: 1) Obundet, 2) Inga, 3) Obundet.
	ATG, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, SUR, TTO: 4) Obun- det utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
11. TRANSPORTTJÄNSTER		
A. SJÖTRANSPORTTJÄNSTER		
a) Passagerartransport CPC 7211) (utom cabotage) ATG, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, LCA, VCT, SUR TTO (CPC 72111)	BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, LCA, VCT, TTO: 1), 2) Inga.	ATG, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, LCA, VCT, TTO: 1), 2) Inga.
	ATG: 3) a) Etablering av ett registrerat företag för att driva en flotta som för etableringsstatens flagg: Obundet. b) Andra former av kommersiell närvaro för tillhandahållande av internationella sjötransporttjänster: Inga.	ATG: 3) a) Obundet. b) Inga.

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRADE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
	ATG, SUR: 1) a) Linjetrafik: Inga. b) Bulkfrakt, trampfart och övrig inter- nationell sjöfart, inbegripet passagerar- transport: Inga, 2) Inga.	SUR: 1) a) Inga. b) Inga. 2) Inga.
	DMA, GUY, JAM, LCA: 3) Inga.	DMA, GRD, JAM, LCA: 3) Inga.
	DOM: 3) Inga.	DOM: 3) Inga. Vid lastning och lossning av passagerare betalar fartyg under dominikansk flagg 50 % av de därtill hörande avgifterna för fartyg under utländsk flagg. Avgifter som rör lastning och lossning och som betalas av fartyg under utländsk flagg ska tas på ett icke- diskriminerande sätt med respekt för dessa utländskflaggade fartygs flaggna- tionalitet.
	GRD: 3) Inga. Samriskföretag kan krävas.	BEL, GUY, VCT, TTO: 3) Obundet.
	SUR: 3) a) Etablering av ett registrerat företag för att driva en flotta som för etableringsstatens flagg: registrering i Surinams fartygsregister tillåts endast av fartyg med en ägarstruktur där 2/3 av ägarna är medborgare i ett Caricom- land och 1/3 bofasta i Surinam. b) En lokal partner krävs för att etablera ett bolag i Surinam.	SUR: 3) a) Obundet. b) En lokal partner krävs för att etablera ett bolag i Surinam.
	BEL, TTO: 3) Obundet.	
	VCT: 3) Inga, utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	
	ATG, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, VCT, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, VCT, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	LCA: 4) Inga.	LCA: 4) Inga.
	JAM: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Underställt ekonomisk behovsprövning för CSS.	
	SUR: 4) a) Fartygsbesättningar: Obun- det b) Nyckelpersonal som är anställd i samband med en kommersiell närvaro på det sätt som definieras under leveranssätt 3 b ovan: Obundet, utom vad som anges i de horisontella åtagandena.	SUR: 4) a) Obundet, b) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
b) Godstransporter (CPC 7212) (utom cabotage) ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GUY, JAM, LCA, VCT, SUR GRD (utom CPC 72122) KNA (CPC 72121, 72122, 72123) TTO (CPC 72122)	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT: 1), 2) Inga.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT: 1), 2) Inga.
	SUR: 1) a) Linjetrafik: Inga b) Bulkfrakt, trampfart och övrig internationell sjö- fart, inbegripet passagerartransport: Inga 2) Inga.	SUR: 1) a) Inga. b) Inga. 2) Inga.

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRÄDE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
	TTO: 1), 2) Obundet.	TTO: 1), 2) Obundet.
	ATG: 3) Obundet.	ATG, BRB, BEL, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT: 3) Inga.
	BRB, BEL, DMA, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT: 3) Inga.	DMA: 3) Inga, utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	DOM: 3) Inga.	TTO: 3) Samriskföretag krävs. DOM: 3) Inga. Vid lastning och lossning av gods betalar fartyg under dominikansk flagg 50 % av de därtill hörande avgifterna för fartyg under utländsk flagg. Avgifter som rör lastning och lossning och som betalas av fartyg under utländsk flagg ska tas på ett icke-diskriminerande sätt med respekt för dessa utländskflaggade fartygs flaggnationalitet.
	SUR: 3) a) Etablering av ett registrerat företag för att driva en flotta som för etableringsstatens flagg: registrering i Surinams fartygsregister tillåts endast av fartyg med en ägarstruktur där 2/3 av ägarna är medborgare i ett Caricom-land och 1/3 bofasta i Surinam. b) En lokal partner krävs för att etablera ett bolag i Surinam.	SUR: 3) a) Obundet. b) En lokal partner krävs för att etablera ett bolag i Surinam.
	TTO: 3) Samriskföretag krävs.	
	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, KNA, VCT, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Underställt ekonomisk behovsprövning.
	LCA: 4) Inga.	
	JAM: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Underställt ekonomisk behovsprövning för CSS.	
	SUR: 4) a) Fartygsbesättningar: Obundet. b) Nyckelpersonal som är anställd i samband med en kommersiell närvaro på det sätt som definieras under leveranssätt 3 b ovan: Obundet, utom vad som anges i de horisontella avsnitten.	SUR: 4) a) Obundet. b) Obundet, utom vad som anges i de horisontella avsnitten.
c) Uthyrning av fartyg med besättning (CPC 7213) ATG, DOM, DMA, GRD, GUY, JAM, VCT (utom cabotage) BEL (Passagerartransport utomlands, begränsat till fartyg i klass 2 med färre än 100 passagerare men som gör resor på flera dagar) LCA (Utom uthyrning av bogserbåtar och fiskefartyg)	GRD, LCA, VCT: 1) Obundet. 2) Inga. 3) Samriskföretag krävs.	GRD, LCA, VCT: 1) Obundet. 2) Inga. 3) Obundet.
	DMA: 1) Obundet. 2), 3) Inga.	DMA: 1) Obundet. 2), 3) Inga.
	ATG, BEL, GUY, JAM: 1), 2), 3) Inga.	ATG, BEL, DOM, GUY, JAM: 1), 2), 3) Inga.
	DOM: 1), 2), 3) Inga.	

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRÄDE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
	ATG, BEL, DOM, DMA, GRD, GUY, LCA, VCT: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, BEL, DOM, DMA, GRD, GUY, JAM, LCA, VCT: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	JAM: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Underställt ekonomisk behovsprövning för CSS.	
d) Underhåll och reparation av fartyg (CPC 8868") ATG, BRB, DOM, DMA, GRD, GUY, JAM, LCA, KNA, TTO	ATG, BRB, DOM, GUY, TTO: 1), 2), 3) Inga.	ATG, BRB, DOM, GUY, TTO: 1), 2), 3) Inga.
	JAM: 1), 2) Inga. 3) Samriskföretag krävs.	JAM: 1), 2) Inga. 3) Samriskföretag krävs.
	DMA, GRD, KNA, LCA: 1) Obundet. 2) Inga.	DMA, GRD, KNA, LCA: 1) Obundet. 2) Inga.
	DMA: 3) Inga.	DMA: 3) Inga, utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	GRD, KNA, LCA: 3) Samriskföretag krävs.	GRD, KNA, LCA: 3) Obundet.
	ATG, BRB, DOM, DMA, GRD, GUY, KNA, LCA: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, BRB, DOM, DMA, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	JAM: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Underställt ekonomisk behovsprövning för CSS.	
	TTO: 4) Inga.	TTO: 4) Inga.
e) Bogsering (CPC 7214) BEL, GUY, DOM, JAM, TTO	BEL, DOM, GUY, JAM: 1), 2) Inga.	BEL, DOM, GUY, JAM: 1), 2) Inga.
	BEL: 3) Samriskföretag krävs.	
	DOM: 3) Inga med undantag för att bogserbåtar, båtar och fartyg av alla typer och per bruttotonnage och som är avsedda för bogsering och påskjutning i dominikanska hamnar måste vara fartyg under dominikansk flagg.	
	GUY: 3) Inga.	DOM, GUY: 3) Inga.
	JAM: 3) Obundet.	BEL, JAM: 3) Obundet.
	TTO: 1) Obundet. 2) Inga. 3) Samriskföretag krävs.	TTO: 1) Obundet. 2) Inga. 3) Obundet.
	BEL, DOM, GUY, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BEL, DOM, GUY, JAM, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	JAM: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Underställt ekonomisk behovsprövning för CSS.	

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRÄDE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
f) Assistans vid grundstötning (CPC 74540)	ATG, DOM, GUY, JAM: 1), 2), 3) Inga.	ATG, DOM, GUY, JAM, VCT: 1), 2), 3) Inga.
	BEL, KNA: 1), 2) Obundet. 3) Inga.	BEL, KNA: 1), 2) Obundet. 3) Inga.
ATG, BEL, DOM, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, TTO	LCA, TTO: 1), 2) Inga. 3) Samriskföretag krävs.	LCA, TTO: 1), 2) Inga. 3) Samriskföretag krävs.
	VCT: 1), 2) Inga. 3) Inga, utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	
	ATG, BEL, DOM, GUY, KNA, LCA, VCT, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, BEL, DOM, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	JAM: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Underställt ekonomisk behovsprövning för CSS.	
Fartygsundersökningar (CPC 745) TTO	TTO: 1), 2) Obundet. 3), 4) Inga.	TTO: 1), 2) Obundet. 3), 4) Inga.
Fartygsregistrering ATG, BEL, KNA	ATG, BEL: 1), 2) Inga. 3) Obundet. ATG, BEL: 4) Obundet utom enligt vad som anges i övergripande åtaganden. KNA: 1), 2) Inga. 3) 1985 års <i>Merchant Shipping Act</i> underlättar registrering av fartyg i KNA. Registrering görs hos <i>Director of Maritime Affairs</i> som är registrator för KNA-fartyg. Följande krävs för registrering: a) helägt av KNA-medborgare; b) bolag ska vara etablerade enligt KNA:s lagstiftning; c) varje fartyg, oavsett ägarnas nationalitet, ska vara ett havsgående fartyg om minst 1600 nettoregisterton som går på utrikesrutter. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, BEL: 1), 2) Inga. 3) Obundet utom enligt vad som anges i övergripande åtaganden. ATG, BEL: 4) Obundet utom enligt vad som anges i övergripande åtaganden. KNA: 1), 2), 3), 4) Inga.
Navigationstöd och kommunika- tions- meteorologitjänster (CPC 7453) BEL, TTO	BEL, TTO: 1), 2) Inga.	BEL, TTO: 1), 2) Inga.
	BEL: 3) Obundet.	BEL: 3) Obundet.
	TTO: 3), 4) Inga.	TTO: 3), 4) Inga.
	BEL: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BEL: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
Hemmahamnstjänster, bunkring, kortdistans och skeppsförnöden- heter JAM	JAM: 1), 2) Inga. 3) Underställt ekonomisk behovsprövning, utom hemmahamnstjänster. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	JAM: 1), 2), 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRADE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
B. SJÖFART PÅ INRE VATTENVÄGAR		
a) Passagerartransporter (CPC 7221) DOM, GUY	DOM, GUY: 1), 2) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. DOM: 3) Inga med undantag för att bogserbåtar, båtar och fartyg av alla typer och bruttotonnage och som är avsedda för transport av passagerare på Dominikanska republikens floder, måste vara fartyg under dominikansk flagg.	DOM, GUY: 1), 2), 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
b) Godstransporter (CPC 7222) ATG, BRB, DOM, GRD, GUY, LCA	ATG, BRB, GRD, GUY, LCA: 1), 2), 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. DOM: 1), 2) Inga. 3) Inga med undantag för att båtar och fartyg av alla typer och bruttotonnage och som är avsedda för godstransporter på Dominikanska republikens floder, måste vara fartyg under dominikansk flagg. 4) Obundet utom enligt vad som anges i övergripande åtaganden.	ATG, BRB, DOM, GRD, GUY, LCA: 1), 2), 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
c) Uthyrning av fartyg med besättning (CPC 7223) DOM, GUY	DOM, GUY: 1), 2) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	DOM, GUY: 1), 2), 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	DOM: 3) Inga. GUY: 3) Inga.	
d) Underhåll och reparation av fartyg (CPC 8868") BRB, DOM, KNA, LCA, TTO	BRB, KNA, LCA, TTO: 1), 2) Inga. 3) Obundet. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. DOM: 1), 2), 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i övergripande åtaganden.	BRB, DOM, KNA, LCA, TTO: 1), 2), 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
e) Bogsering (CPC 7224) DOM, KNA	KNA: 1), 2) Obundet. 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	DOM, KNA: 1), 2) Obundet. 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	DOM: 1), 2) Inga.	
	3) Inga med undantag för att bogserbåtar, båtar och fartyg av alla typer och med all slags lastförmåga och som är avsedda för bogsering på Dominikanska republikens floder, måste vara fartyg under dominikansk flagg.	
	4) Obundet utom enligt vad som anges i övergripande åtaganden.	

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRÄDE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
C. LUFTTRANSPORTTJÄNSTER		
a) Passagerartransporter (CPC 731) GUY, BEL (Utom befördran av passagerare inom Belize) JAM (CPC 7312)	BEL, GUY, JAM: 1), 2), 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BEL, GUY, JAM: 1), 2), 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
b) Godstransporter (CPC 732) ATG, BEL, DMA, GRD, GUY, KNA, TTO BRB, LCA, VCT (Utom 7321)	ATG, BRB, BEL, GRD, GUY, VCT: 1), 2) Inga. 3) Obundet.	BRB, BEL, DMA, GRD, GUY, KNA, LCA, VCT: 1), 2), 3) Inga.
	DMA, KNA, LCA: 1), 2), 3) Inga.	
	TTO: 1) Obundet. 2) Inga. 3) Under- ställt ekonomisk behovsprövning.	TTO: 1) Obundet. 2) Inga. 3) Obundet.
	ATG, BRB, BEL, DMA, GRD, GUY, KNA, LCA, VCT, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, BRB, BEL, DMA, GRD, GUY, KNA, LCA, VCT, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
c) Uthyrning av luftfartyg med besättning (CPC 734) ATG, BRB, BEL, GUY, KNA, LCA	BRB, GUY: 1), 2), 3) Inga.	BRB, GUY: 1), 2), 3) Inga.
	ATG, BEL, LCA: 1), 2) Inga. 3) Obundet. Samriskföretag krävs.	ATG, BEL, LCA: 1), 2) Inga. 3) Obundet.
	KNA: 1) Obundet. 2) Inga. 3) Kan krävas att lokal personal anställs.	KNA: 1) Obundet. 2), 3) Inga.
	ATG, BEL, BRB, GUY, KNA, LCA: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, BEL, BRB, GUY, KNA, LCA: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
d) Underhåll och reparation av luftfartyg (CPC 8868") BRB, BEL, DOM, GUY, KNA, LCA, SUR	BRB, BEL, DOM, GUY, LCA, SUR: 1), 2) Inga.	BRB, BEL, DOM, GUY, LCA, SUR: 1), 2) Inga.
	KNA: 1), 2) Obundet.	KNA: 1), 2) Obundet.
	GUY, LCA: 3) Obundet.	BEL, GUY, LCA: 3) Obundet.
	BRB, DOM, KNA, SUR: 3) Inga.	BRB, DOM, KNA, SUR: 3) Inga.
	BEL: 3) Kunskaps- och tekniköverföring krävs.	
	BRB, DOM, GUY, KNA, LCA, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BRB, BEL, DOM, GUY, KNA, LCA, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	BEL: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Föremål för ekonomisk behovsprövning för CSS och IP.	
e) Stödtjänster för lufttransporter (CPC 746)		

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRADE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
Tjänster som rör databokningssys- tem (CRS) ATG, BRB, BEL, DOM, GUY, SUR	ATG, BRB, DOM, GUY, SUR: 1), 2), 3) Inga.	ATG, BRB, DOM, GUY, SUR: 1), 2), 3) Inga.
	BEL: 1), 2) Inga, 3) Obundet.	BEL: 1), 2) Inga, 3) Obundet.
	ATG, BRB, BEL, DOM, GUY, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, BRB, BEL, DOM, GUY, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
Försäljning och marknadsföring av lufttransporttjänster ATG, BEL, DOM, SUR	DOM, SUR: 1), 2), 3) Inga.	DOM, SUR: 1), 2), 3) Inga.
	ATG, BEL: 1), 2) Inga, 3) Obundet.	ATG, BEL: 1), 2) Inga, 3) Obundet.
	ATG, BEL, DOM, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, BEL, DOM, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
Markttjänster DOM	DOM: 1), 2), 3) Inga, 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	DOM: 1), 2), 3) Inga, 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
Flygplatstjänster, utom godshan- tering (CPC 7461) JAM	JAM: 1), 2), 3) Inga. 4) Obundet utom vad som anges i det horisontella avsnittet. Föremål för ekonomisk behovsprövning för CSS.	JAM: 1), 2), 3) Inga. 4) Obundet utom vad som anges i det horisontella avsnittet.

E. JÄRNVÄGSTRANSPORTTJÄNSTER

a) Passagerartransporter (CPC 7111) ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, LCA, SUR: 1), 2), 3) Inga.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, LCA, SUR: 1), 2), 3) Inga.
	KNA: 1), 3) Obundet, 2) Inga.	KNA: 1), 3) Obundet, 2) Inga.
	VCT: 1), 2) Inga, 3) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	VCT: 1), 2) Inga, 3) Obundet.
	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, KNA, LCA, VCT, SUR: 4) Obun- det utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	JAM: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Före- mål för ekonomisk behovsprövning för CSS och IP.	
b) Godstransporter (CPC 7112) ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, LCA, SUR: 1), 2), 3) Inga.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, LCA, SUR: 1), 2), 3) Inga.
	KNA: 1), 3) Obundet, 2) Inga.	KNA: 1), 3) Obundet, 2) Inga.
	VCT: 1), 2) Inga, 3) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	VCT: 1), 2) Inga, 3) Obundet.

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRADE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, KNA, LCA, VCT, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	JAM: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Föremål för ekonomisk behovsprövning för CSS och IP.	
c) Bogsering (CPC 7113) ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, LCA, SUR: 1), 2), 3) Inga.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, LCA, SUR: 1), 2), 3) Inga.
	KNA: 1), 3) Obundet. 2) Inga.	KNA: 1), 3) Obundet. 2) Inga.
	VCT: 1), 2) Inga. 3) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	VCT: 1), 2) Inga. 3) Obundet.
	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, KNA, LCA, VCT, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	JAM: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Föremål för ekonomisk behovsprövning för CSS och IP.	
d) Underhåll och reparation av utrustning för järnvägstransport (CPC 8868) ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, LCA, SUR: 1), 2), 3) Inga.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, LCA, SUR: 1), 2), 3) Inga.
	KNA: 1), 3) Obundet. 2) Inga.	KNA: 1), 3) Obundet. 2) Inga.
	VCT: 1), 2) Inga. 3) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	VCT: 1), 2) Inga. 3) Obundet.
	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, KNA, LCA, VCT, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	JAM: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Föremål för ekonomisk behovsprövning för CSS och IP.	
e) Stödtjänster för järnvägstransport (CPC 743) ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, LCA, SUR: 1), 2), 3) Inga.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, LCA, SUR: 1), 2), 3) Inga.
	KNA: 1), 3) Obundet. 2) Inga.	KNA: 1), 3) Obundet. 2) Inga.
	VCT: 1), 2) Inga. 3) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	VCT: 1), 2) Inga. 3) Obundet.

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRÄDE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, KNA, LCA, VCT, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, BRB, BEL, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, KNA, LCA, VCT, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	JAM: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Föremål för ekonomisk behovsprövning för CSS och IP.	

F. VÄGTRANSPORTTJÄNSTER

a) Passagerartransporter (CPC 7121 och 7122) DOM, GUY, JAM BRB, GRD (CPC 71224) SUR (CPC 71222 och 71223)	BRB, GRD, DOM, GUY, JAM, SUR: 1), 2) Inga.	BRB, GRD, DOM, GUY, JAM, SUR: 1), 2), 3) Inga.
	BRB, GRD, DOM, GUY, JAM, SUR: 3) Inga.	
	BRB, DOM, GRD, GUY, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BRB, DOM, GRD, GUY, JAM, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	JAM: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Föremål för ekonomisk behovsprövning för CSS och IP.	
b) Godstransporter (CPC 7123) DOM, JAM, GUY, SUR, TTO BRB (Utom 71235)	BRB, DOM, JAM, GUY: 1), 2), 3) Inga.	BRB, DOM, JAM, GUY: 1), 2), 3) Inga.
	SUR, TTO: 1), 2) Inga. 3) Obundet.	SUR, TTO: 1), 2) Inga. 3) Obundet.
	BRB, DOM, GUY, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BRB, DOM, JAM, GUY, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	JAM: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet. Föremål för ekonomisk behovsprövning för CSS och IP.	
c) Uthyrning av nyttovägfordon med operatör (CPC 7124) BRB, JAM	BRB, JAM: 1), 2), 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BRB, JAM: 1), 2), 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
d) Underhåll och reparation av utrustning för vägtransport (CPC 6112 och 8867) DOM, JAM, SUR	DOM, JAM, SUR: 1), 2), 3) Inga.	DOM, JAM, SUR: 1), 2), 3) Inga.
	DOM, JAM, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	DOM, JAM, SUR: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
e) Stödtjänster för vägtransporttjänster (CPC 744) DOM, GUY, JAM BRB (Utom CPC 7443) LCA (CPC 7443) SUR (CPC 7442)	BRB, DOM, GUY, JAM, LCA, SUR: 1), 2), 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BRB, DOM, GUY, JAM, LCA, SUR: 1), 2), 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.

H. STÖDTJÄNSTER TILL ALLA TRANSPORTSÄTT

a) Godshanteringstjänster (CPC 741) DOM, LCA, VCT	DOM, LCA, VCT: 1), 2) Inga.	DOM, LCA, VCT: 1), 2) Inga.
	DOM, LCA: 3) Inga.	DOM, LCA, VCT: 3) Inga.

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRADE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
	VCT: 3) Inga, utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	
	DOM, LCA, VCT: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	DOM, LCA, VCT: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
b) Lagring och magasinering (CPC 742) ATG, BRB, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, LCA, TTO VCT (CPC 7421 och 7429)	ATG, DMA, DOM, GRD, GUY, LCA, TTO: 1) Obundet*.	ATG, DMA, DOM, GRD, GUY, LCA, TTO: 1) Obundet*.
	BRB, JAM, VCT: 1) Inga.	BRB, JAM, VCT: 1) Inga.
	ATG, BRB, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, LCA, VCT, TTO: 2) Inga. 3) Inga.	ATG, DMA, GRD, GUY, JAM, LCA, VCT: 2) Inga. 3) Obundet.
		BRB, DOM, TTO: 3) Inga.
	ATG, BRB, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, LCA, VCT, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	ATG, BRB, DMA, DOM, GRD, GUY, JAM, LCA, VCT, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
c) Agent- och mäklar-tjänster/ fraktspeditions-tjänster (CPC 748) DMA, DOM, GUY, JAM (endast sjöfart), TTO BEL (CPC 74800)	DMA, DOM, GUY, JAM: 1), 2), 3) Inga.	DOM, GUY, JAM, TTO: 1), 2), 3) Inga.
	BEL, TTO: 1), 2) Inga. 3) Obundet.	DMA: 1), 2), 3) Inga, utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
		BEL: 1), 2), 3) Obundet.
	BEL, DMA, DOM, GUY, JAM, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BEL, DMA, DOM, GUY, JAM, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
d) Övriga (CPC 749)		
Övriga stödtjänster till transporter (CPC 74900) DMA, DOM, TTO	DMA: 1), 2) Inga. 3) Inga fr.o.m. 1 januari 2022.	DMA: 1), 2) Inga. 3) Inga fr.o.m. 1 januari 2022.
	DOM, TTO: 1), 2), 3) Inga.	DOM, TTO: 1), 2), 3) Inga.
	DMA, DOM, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	DMA, DOM, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
Drift av frizoner GUY, LCA, VCT	LCA, VCT: 1), 2) Inga.	LCA, VCT: 1), 2), 3) Inga.
	LCA: 3) Inga.	
	VCT: 3) Inga, utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	
	LCA, VCT: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	LCA, VCT: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
	GUY: 1) Obundet*. 2), 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	GUY: 1) Obundet*. 2), 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
Omlastningstjänster (CPC 749) DOM, LCA, VCT, TTO	DOM, LCA, VCT: 1), 2), 3) Inga.	DOM, LCA, VCT: 1), 2), 3) Inga.
	LCA: 4) Inga.	LCA: 4) Inga.

	BEGRÄNSNINGAR AV MARKNADSTILL- TRADE	BEGRÄNSNINGAR AV NATIONELL BEHANDLING
	TTO: 1), 2) Inga. 3) Obundet.	TTO: 1), 2) Inga. 3) Obundet.
	DOM, VCT, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	DOM, VCT, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.

I. ÖVRIGA TRANSPORTTJÄNSTER

Containerterminaler och depå- tjänster	GUY, JAM: 1), 2), 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	GUY, JAM: 1), 2), 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
Agent- och mäklartjänster för sjö- fart GUY, JAM	GUY, JAM: 1), 2), 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	GUY, JAM: 1), 2), 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.

12. ANDRA TJÄNSTER INTE NÄMNDNA NÅGON ANNANSTANS

Begravnings- och eldbegängelse- tjänster (CPC 9703) BRB, SUR, TTO	BRB, TTO: 1), 2), 3) Inga.	BRB, TTO: 1), 2), 3) Inga.
	SUR: 1), 2) Obundet. 3) Inga.	SUR: 1), 2) Obundet. 3) Inga.
	BRB, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BRB, SUR, TTO: 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
Tjänster till medlemsorganisationer (CPC 959) BEL, TTO (CPC 95910)	BEL, TTO: 1), 2) Inga; 3) Obundet. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BEL, TTO: 1), 2) Inga; 3) Obundet. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
Färgningstjänster (CPC 97015) BRB	BRB: 1), 2), 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	BRB: 1), 2), 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
Kemtvättstjänster (CPC 97013) SUR	SUR: 1), 2), 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	SUR: 1), 2), 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.
Kosmetisk behandling, manikyr och pedikyr (CPC 97022) SUR	SUR: 1) Obundet*. 2), 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.	SUR: 1) Obundet*. 2), 3) Inga. 4) Obundet utom enligt vad som anges i det horisontella avsnittet.

BILAGA V

INFORMATIONSSTÄLLEN

(enligt artikel 86)

EUROPEISKA GEMENSKAPEN

EUROPEISKA GEMENSKAPERNA	Europeiska kommissionen – GD Handel Tjänstehandel och investeringar Rue de la Loi/Wetstraat 170 B-1000 Bryssel, Belgien E-post: TRADE-GATS-CONTACT-POINTS@ec.europa.eu
ÖSTERRIKE	Federal Ministry of Economics and Labour Department for Multilateral Trade Policy – C2/11 Stubenring 1 A-1011 Wien, Österrike Tfn (43 1) 711 00 (ankn. 6915/5946) Fax (43 1) 718 05 08 E-post: post@C211.bmwa.gv.at
BELGIEN	Service Public Fédéral Economie, PME, Classes Moyennes et Energie Direction Générale du Potentiel Economique (Federal Public Service Economy, SMEs, Self-employed and Energy Directorate – General Economic Potential) Rue du Progrès, 50 B-1210 Bryssel, Belgien Tfn (322) 277 51 11 Fax (322) 277 53 11 E-post: info-gats@economie.fgov.be
BULGARIEN	Foreign Economic Policy Directorate Ministry of Economy and Energy 12, Alexander Batenberg Str. 1000 Sofia, Bulgarien Tfn (359 2) 940 77 61 (359 2) 940 77 93 Fax (359 2) 981 49 15 E-post: wto.bulgaria@mee.government.bg
CYPERN	Permanent Secretary, Planning Bureau Apellis and Nirvana corner 1409 Nicosia, Cypern Tfn (357 22) 406 801 (357 22) 406 852 Fax (357 22) 666 810 E-post: planning@cytanet.com.cy maria.philippou@planning.gov.cy
TJECKIEN	Ministry of Industry and Trade Department of Multilateral and EU Common Trade Policy Politických vězňů 20 Praha 1, Tjeckien Tfn (420 2) 2485 2012 Fax (420 2) 2485 2656 E-post: brennerova@mpo.cz
DANMARK	Ministry of Foreign Affairs International Trade Policy and Business Asiatisk Plads 2 DK-1448 Köpenhamn K, Danmark Tfn (45) 3392 0000 Fax (45) 3254 0533 E-post: eir@um.dk

ESTLAND	Ministry of Economic Affairs and Communications 11 Harju street 15072 Tallinn, Estland Tfn (372) 639 7654 (372) 625 6360 Fax (372) 631 3660 E-post: services@mkm.ee
FINLAND	Utrikesministeriet Handelspolitiska avdelningen Enheten för EG:s gemensamma handelspolitik PB 176 00161 Helsingfors, Finland Tfn (358 9) 1605 5528 Fax (358 9) 1605 5599
FRANKRIKE	Ministère de l'Economie, des Finances et de l'Emploi Direction Générale du Trésor et de la Politique Economique (DGTPE) Service des Affaires Multilatérales et du Développement Sous Direction Politique Commerciale et Investissement Bureau Services, Investissements et Propriété Intellectuelle 139 rue de Bercy (télédoc 233) 75572 Paris Cédex 12, Frankrike Tfn (33 1) 44 87 20 30 Fax (33 1) 53 18 96 55 Secrétariat Général des Affaires Européennes 2, Boulevard Diderot 75572 Paris Cédex 12 Tfn (33 1) 44 87 10 13 Fax (33 1) 44 87 12 61
TYSKLAND	German Office for Foreign Trade – BFAI Agrippastrasse 87-93 50676 Köln, Tyskland Tfn (49221) 2057 345 Fax (49221) 2057 262 E-post: zoll@bfai.de
GREKLAND	Ministry of Economy and Finance Directorate for Foreign Trade Policy 1 Kornarou Str. 10563 Aten, Grekland Tfn (30210) 328 61 21 (30210) 328 61 26 Fax (30210) 328 61 79
UNGERN	Ministry of Economy and Transport Trade Policy Department Honvéd utca 13-15. H-1055 Budapest, Ungern Tfn (36 1) 336 7715 Fax (36 1) 336 7559 E-post: kereskedelempolitika@gkm.gov.hu
IRLAND	Department of Enterprise, Trade and Employment International Trade Section (WTO) Earlsfort Centre Hatch St. Dublin 2, Irland Tfn (353 1) 631 25 33 Fax (353 1) 631 25 61

ITALIEN	Ministero degli Affari Esteri Piazzale della Farnesina, 1 00194 Rom, Italien General Directorate for Multilateral Economic and Financial Cooperation WTO Coordination Office Tfn (39) 06 3691 4353 Fax (39) 06 3242 482 E-post: dgce.omic@esteri.it General Directorate for European Integration Office II – EU external relations Tfn (39) 06 3691 2740 Fax (39) 06 3691 6703 E-post: dgie2@esteri.it Ministero del Commercio Internazionale Viale Boston, 25 00144 Rom, Italien General Directorate for Commercial Policy Division V Tfn (39) 06 5993 2589 Fax (39) 06 5993 2149 E-post: polcom5@mincomes.it
LETTLAND	WTO Division Foreign Economic Relations and Trade Policy Department Ministry of Economics Brivibas Str. 55 Riga, LV 1519, Lettland Tfn (371) 67 013 008 Fax (371) 67 280 882 E-post: pto@em.gov.lv
LITAUEN	Division of International Economic Organizations, Ministry of Foreign Affairs J. Tumo Vaizganto 2 2600 Vilnius, Litauen Tfn (370 52) 362 594/(370 52) 362598 Fax (370 52) 362 586 E-post: teo.ed@urm.lt
LUXEMBURG	Ministère des Affaires Etrangères Direction des Relations Economiques Internationales 6, rue de l'Ancien Athénée L-1144 Luxembourg, Luxembourg Tfn (352) 478 2355 Fax (352) 22 20 48
MALTA	Director International Economic Relations Directorate Economic Policy Division Ministry of Finance St. Calcedonius Square Floriana CMR02, Malta Tfn (356) 21 249 359 Fax (356) 21 249 355 E-post: epd@gov.mt joseph.bugeja@gov.mt

NEDERLÄNDERNA	Ministry of Economic Affairs Directorate-General for Foreign Economic Relations Trade Policy and Globalisation (ALP: N/101) P.O. Box 20101 2500 EC Haag, Nederländerna Tfn (31 70) 379 6451 (31 70) 379 6250 Fax (31 70) 379 7221 E-post: M.F.T.RiemslogBaas@MinEZ.nl
POLEN	Ministry of Economy Department of Trade Policy Ul. Żurawia 4a 00-507 Warszawa, Polen Tfn (48 22) 693 4826 (48 22) 693 4856 (48 22) 693 4808 Fax (48 22) 693 4018 E-post: joanna.bek@mg.gov.pl
PORTUGAL	Ministry of Economy ICEP Portugal Market Intelligence Unit Av. 5 de Outubro, 101 1050-051 Lissabon, Portugal Tfn (351 21) 790 95 00 Fax (351 21) 790 95 81 E-post: informação@icep.pt Ministry of Foreign Affairs General Directorate for Community Affairs (DGAC) R da Cova da Moura 1 1350-11 Lissabon, Portugal Tfn (351 21) 393 55 00 Fax (351 21) 395 45 40
RUMÄNIEN	Ministry for SMEs, Trade, Tourism and Liberal Professions Department for Foreign Trade Str. Ion Campineanu nr. 16 Sector 1, Bukarest, Rumänien Tfn och fax (40 21) 401 05 58
SLOVAKIEN	Ministry of Economy of the Slovak Republic Trade and Consumer Protection Directorate Trade Policy Department Mierová 19 827 15 Bratislava 212, Slovakien Tfn (421 2) 4854 7110 Fax (421 2) 4854 3116
SLOVENIEN	Ministry of Economy of the Republic of Slovenia Head of Multilateral Division Kotnikova 5 1000 Ljubljana, Slovenien Tfn (386 1) 478 35 42 (386 1) 478 35 53 Fax (386 1) 478 36 11 E-post: dimitrij.grcar@gov.si Internet: www.mg-rs.si

SPANIEN	Ministerio de Industria, Turismo y Comercio Secretaría de Estado de Turismo y Comercio Secretaría General de Comercio Exterior Subdirección General de Comercio Internacional de Servicios Paseo de la Castellana 162 28046 Madrid, Spanien Tfn (34 91) 349 3781 Fax (34 91) 349 5226 E-post: sgcominser.sccc@mcx.es
SVERIGE	Kommerskollegium Enheten för global handel Box 6803 113 86 Stockholm, Sverige Tfn (46 8) 690 4800 Fax (46 8) 30 6759 E-post: registrator@kommers.se Internet: http://www.kommers.se Utrikesdepartementet Enhet: UD-IH 103 39 Stockholm, Sverige Tfn (46 8) 405 10 00 Fax (46 8) 723 11 76 E-post: registrator@foreign.ministry.se Internet: http://www.sweden.gov.se/
FÖRENADE KUNGARIKET	Department for Business Enterprise and Regulatory Reform Trade Policy Unit Bay 4127 1 Victoria Street London SW1H 0ET, England, Förenade kungariket Tfn (44 20) 7215 5922 Fax (44 20) 7215 2235 E-post: A133servicesEWT@berr.gsi.gov.uk Internet: www.berr.gov.uk/europeantrade/

CARIFORUM OCH AVTALSSLUTANDE CARIFORUM-STATER

TJÄNSTER	INVESTERINGAR
ANTIGUA OCH BARBUDA	
Permanent Secretary Ministry of Foreign Affairs and International Trade Office of the Prime Minister Government Complex Queen Elizabeth Highway St. John's, Antigua och Barbuda Tfn 268-462-1052; 462-4145 268-462-0773 ankn. 249/240/245/291 Fax 268-462-2482 E-post: foreignaffairs@ab.gov.ag	Permanent Secretary Ministry of Foreign Affairs and International Trade Office of the Prime Minister Government Complex Queen Elizabeth Highway St. John's, Antigua och Barbuda Tfn 268-462-1052; 462-4145; 268-462-0773 ankn. 249/240/245/291 Fax 268-462-2482 E-post: foreignaffairs@ab.gov.ag
BAHAMAS	
Director of Economic Planning Ministry of Finance Cecil Wallace Whitfield Centre PO Box N3017 Nassau, Bahamas Tfn (242) 702-1526; (242) 702-1594 Fax (242) 327-1618 E-post: mofgeneral@bahamas.gov.bs	Bahamas Investment Authority Office of the Prime Minister West Bay Street PO Box CB10980 Nassau, Bahamas Tfn (242) 327 5940-4 Fax (242) 327 5907 E-post: info@opm.gov.bs

TJÄNSTER	INVESTERINGAR
BARBADOS	
The Permanent Secretary Division of Foreign Trade and International Business Ministry of Foreign Affairs, Foreign Trade and International Business 1 Culloden Road St. Michael BB14018, Barbados Tfn (246) 431-2200 Fax (246) 228-7840 E-post: trade@foreign.gov.bb Webbplats: www.foreign.gov.bb	The Permanent Secretary Division of Foreign Trade and International Business Ministry of Foreign Affairs, Foreign Trade and International Business 1 Culloden Road St. Michael BB14018, Barbados Tfn (246) 431-2200 Fax (246) 228-7840 E-post: trade@foreign.gov.bb Webbplats: www.foreign.gov.bb
BELIZE	
Director Directorate for Foreign Trade Ministry of Foreign Affairs and Foreign Trade 2nd Floor, New Administration Building Belmopan City, Belize Tfn (501) 822-3263 Fax (501) 822-2837 E-post: foreigntrade@btl.net	Director Directorate for Foreign Trade Ministry of Foreign Affairs and Foreign Trade 2nd Floor, New Administration Building Belmopan City, Belize Tfn (501) 822-3263 Fax (501) 822-2837 E-post: foreigntrade@btl.net
DOMINICA	
Permanent Secretary Ministry of Trade, Industry, Consumer and Diaspora Affairs 4th Floor Financial Centre Kennedy Avenue Roseau, Dominica Tfn (767) 266 3276 Fax (767) 448 5200 E-post: domtrade@cwdom.dm	Executive Director Invest Dominica Authority P.O. Box 293 Valley Road Roseau, Dominica Tfn (767) 448 2045 Fax (767) 448 5840 E-post: investdominica@investdominica.dm Webbplats: www.investdominica.dm
DOMINIKANSKA REPUBLIKEN	
Unidad de Disciplinas Comerciales Dirección de Comercio Exterior y Administración de Tratados Comerciales Internacionales. Secretaría de Estado de Industria y Comercio. Ave. 27 de Febrero 209, Naco. Santo Domingo, Dominikanska republiken Tfn 809-567-7192 Fax 809-381-8076, 809-381-8079 Webbplats: www.seic.gov.do/comercioexterior	Unidad de Disciplinas Comerciales Dirección de Comercio Exterior y Administración de Tratados Comerciales Internacionales. Secretaría de Estado de Industria y Comercio. Ave. 27 de Febrero 209, Naco. Santo Domingo, Dominikanska republiken Tfn 809-567-7192 Fax 809-381-8076, 809-381-8079 Webbplats: www.seic.gov.do/comercioexterior
GRENADA	
Permanent Secretary Ministry of Economic Development and Planning The Financial Complex The Carenage, St. George's Grenada Tfn (473) 440-2731 E-post: gndtrade@yahoo.com	Permanent Secretary Ministry of Economic Development and Planning The Financial Complex The Carenage, St. George's Grenada Tfn (473)-440-2731 E-post: gndtrade@yahoo.com
HAITI	
Coordonnateur Bureau de Coordination et de Suivi 26 rue Mercier Laham Delmas 60 Port au Prince, Haiti Tfn (509) 246 7850; (509) 246 7860; (509) 249 7800; (509) 510 4270	Coordonnateur Bureau de Coordination et de Suivi 26 rue Mercier Laham Delmas 60 Port au Prince, Haiti Tfn (509) 246 7850; (509) 246 7860; (509) 249 7800; (509) 510 4270

TJÄNSTER	INVESTERINGAR
GUYANA	
Ministry of Foreign Trade and International Cooperation "Takuba Lodge" 254 South Road and New Garden Street Georgetown, Guyana Tfn (592) 225-7055, 226-1606-9, ankn. 234 Fax (592) 226 8426 E-post: minister@mofic.gov.gy	Guyana Office for Investment 190 Camp and Church Streets Georgetown, Guyana Tfn (592) 225-0653, 227-0653, 225-0658 Fax (592) 225-0655 E-post: goinvest@goinvest.gov.gy Webbplats: www.goinvest.gov.gy
JAMAICA	
Contact Centre Jamaica Trade and Invest 18 Trafalgar Road, Kingston 10 Jamaica W.I. Tfn (876) 978-7755 Fax (876) 946-0090 E-post: info@jti.org.jm	Contact Centre Jamaica Trade and Invest 18 Trafalgar Road, Kingston 10 Jamaica W.I. Tfn (876) 978-7755 Fax (876) 946-0090 E-post: info@jti.org.jm
SAINT KITTS OCH NEVIS	
Permanent Secretary Ministry of Finance P.O. Box 186 Church Street Basseterre, Saint Kitts och Nevis Tfn (869) 467-1088 Fax (869) 465-1532 E-post: finsec@gov.kn	Permanent Secretary Ministry of Finance P.O. Box 186 Church Street Basseterre, Saint Kitts och Nevis Tfn (869) 467-1088 Fax (869) 465-1532 E-post: finsec@gov.kn
SAINT LUCIA	
Permanent Secretary Ministry of Trade, Industry, Commerce and Consumer Affairs Heraldine Rock Building Waterfront, Castries, Saint Lucia Tfn (758) 452-2627; (758) 468-4203 Fax (758) 453-7347 E-post: pscommerce@candw.lc; mitandt@candw.lc	Permanent Secretary Ministry of Trade, Industry, Commerce and Consumer Affairs Heraldine Rock Building Waterfront, Castries, Saint Lucia Tfn (758) 452-2627; (758) 468-4203 Fax (758) 453-7347 E-post: pscommerce@candw.lc; mitandt@candw.lc
SAINT VINCENT OCH GRENADINERNA	
Permanent Secretary Ministry of Foreign Affairs Commerce and Trade 3rd Floor Administrative Building Bay Street Kingstown, Saint Vincent och Grenadinerna Tfn (784) 456-2060 Fax (784) 456-2610	Permanent Secretary Ministry of Finance and Planning 2nd Floor Administrative Building Bay Street Kingstown, Saint Vincent och Grenadinerna Tfn (784) 457-1343 Fax (784) 457-2943
SURINAM	
Director of Trade Ministry of Trade and Industry Havenlaan Noord Paramaribo Surinam Tfn (597) 402 692 Fax (597) 402 692 E-post: odhandelmhi@minhi.sr	Head Fiscal Affairs, Indirect Tax Division Ministry of Finance Dr. Mr. J.C. de Mirandastraat 5-7 Surinam Tfn (597) 425 340 Fax (597) 424 062

TJÄNSTER	INVESTERINGAR
TRINIDAD OCH TOBAGO	
The Librarian Ministry of Trade and Industry Level 15 Nicholas Tower 63-65 Independence Square Port of Spain, Trinidad och Tobago Tfn (868) 624-4885; 623-2931- 4 ankn. 2326 Fax (868) 627-8488 E-post: library@tradeind.gov.tt	The Librarian Ministry of Trade and Industry Level 15 Nicholas Tower 63-65 Independence Square Port of Spain, Trinidad och Tobago Tfn (868) 624-4885; 623-2931- 4 ankn. 2326 Fax (868) 627-8488 E-post: library@tradeind.gov.tt

BILAGA VI

UPPHANDLING SOM OMFATTAS AV AVTALET

Tillägg 1 ⁽¹⁾

Enheter som upphandlar i enlighet med bestämmelserna i avdelning IV kapitel 3

Avsnitt 1: Åtaganden av de avtalsslutande Cariforum-staterna

Varor

Tröskelvärden: 155 000 SDR

Tjänster

enligt tillägg 2 till denna bilaga

Tröskelvärden: 155 000 SDR

Byggentreprenader

enligt tillägg 3 till denna bilaga

Tröskelvärden: 6 500 000 SDR

Förteckning över enheter

Antigua och Barbuda

1. Office of the Prime Minister
2. Ministry of Foreign Affairs
3. Ministry of Public Information and Broadcasting
4. Ministry of Labour
5. Ministry of Establishment
6. Ministry of Tourism
7. Ministry of Civil Aviation
8. Ministry of Works, Transformation and the Environment
9. Ministry of Finance and the Economy
10. Ministry of Industry and Commerce
11. Ministry of Legal Affairs
12. Ministry of Justice
13. Ministry of Health
14. Ministry of Sports and Youth Affairs
15. Ministry of Housing, Culture and Social Transformation
16. Ministry of Education
17. Ministry of Agriculture, Lands, Marine Resources and Agro Industries
18. Office of the Governor General
19. Office of the Cabinet
20. Auditor General Department
21. Office of the Ombudsman
22. Office of the Parliament

⁽¹⁾ SDR betecknar särskilda dragningsrätter, en internationell reservvaluta som skapats av Internationella valutafonden och vars värde bygger på en korg av internationella nyckelvalutor.

Barbados

1. Office of the Governor General
2. Department of the Judiciary
3. Office of the Parliament
4. Prime Minister's Office
5. Ministry of Finance
6. Cabinet Office
7. Ministry of the Civil Service
8. Office of the Ombudsman
9. Auditor General Department
10. Ministry of Commerce, Consumer Affairs and Business Development
11. Ministry of Economic Affairs and Development
12. Ministry of Health
13. Ministry of Social Transformation
14. Ministry of Agriculture and Rural Development
15. Ministry of Energy and the Environment
16. Ministry of Tourism and International Transport
17. Ministry of Home Affairs
18. Director of Public Prosecutions
19. Attorney General Department
20. Ministry of Foreign Affairs and Foreign Trade
21. Ministry of Education, Youth Affairs and Sports
22. Ministry of Labour and Public Sector Reform
23. Ministry of Public Works and Transport
24. Ministry of Housing and Lands

Bahamas

1. Office of the Prime Minister
2. Ministry of Public Works and Transport
3. Ministry of Tourism and Aviation
4. Ministry of Foreign Affairs
5. Ministry of Education, Youth, Sports and Culture
6. Ministry of Agriculture and Marine Resources
7. Ministry of Labour and Maritime Affairs
8. Ministry of Lands and Local Government
9. Ministry of Housing and National Insurance
10. Ministry of National Security
11. Ministry of Finance

Belize

1. Attorney General's Ministry
2. Ministry of Education and Labour
3. Ministry of Agriculture and Fisheries
4. Ministry of Defence, Housing, Youth and Sports

5. Ministry of Finance and the Public Service
6. Ministry of Foreign Affairs and Foreign Trade
7. Ministry of Health, Local Government, Transport and Communications
8. Ministry of Home Affairs and Public Utilities
9. Ministry of Human Development
10. Ministry of National Development, Investment and Culture
11. Ministry of National Resources and Environment
12. Ministry of Tourism, Information and National Emergency Management
13. Ministry of Works
14. Office of Contractor General
15. Office of Ombudsman
16. Offices of the Prime Minister and Cabinet
17. Auditor General
18. Office of the Governor General

Dominica

1. Ministry of Public Works and Public Utilities
2. Ministry of Tourism, Industry and Private Sector Relations
3. Ministry of Agriculture, Fisheries and the Environment
4. Ministry of Education, Human Resource Development, Sports and Youth Affairs
5. Ministry of Finance and Planning
6. Ministry of Housing, Lands, Telecommunications, Energy and Ports
7. Ministry of Health and Social Security
8. Ministry of Community Development, Information and Gender Affairs
9. Ministry of Legal Affairs and Immigration
10. Ministry of Foreign Affairs, Trade and Labour
11. Establishment, Personnel and Training Department
12. Office of the Prime Minister

Dominikanska republiken

1. Contraloría General de la República
2. Secretaría de Estado de Interior y Policía
3. Secretaría de Estado de las Fuerzas Armadas
4. Secretaría de Estado de Relaciones Exteriores
5. Secretaría de Estado de Agricultura
6. Secretaría de Estado de Hacienda
7. Secretaría de Estado de Educación
8. Secretaría de Estado de Salud Pública y Asistencia Social
9. Secretaría de Estado de Deportes, Educación Física y Recreación
10. Secretaría de Estado de Trabajo
11. Secretaría de Estado de Industria y Comercio
12. Secretaría de Estado de Turismo
13. Secretaría de Estado de la Mujer
14. Secretaría de Estado de la Juventud

15. Secretaría de Estado de Educación Superior, Ciencia y Tecnología
16. Secretaría de Estado de Obras Públicas y Comunicaciones
17. Secretaría de Estado de Medio Ambiente y Recursos Naturales
18. Secretaría de Estado de Cultura
19. La Presidencia de la República Dominicana
20. Secretaría de Estado de Economía, Planificación y Desarrollo
21. Secretaría de Estado de la Presidencia
22. Secretariado Administrativo de la Presidencia

Grenada

1. Ministry of Communications and Works
2. Ministry of Finance
3. Ministry of Education
4. Ministry of Health
5. Ministry of Agriculture
6. Ministry of Housing

Guyana

1. Office of the Prime Minister
2. Ministry of Health
3. Ministry of Finance
4. Ministry of Home-Affairs
5. Ministry of Agriculture
6. Ministry of Public Works and Communications
7. Ministry of Health
8. Ministry of Education

Haiti

1. Conseil National des Marchés Publics (CNMP)
2. Ministère des Travaux Publics, Transports et Communications
3. Ministère de l'Economie et des Finances
4. Ministère de l'Education Nationale et de la Formation Professionnelle
5. Ministère de la Justice et de la Sécurité Publique
6. Ministère de la Santé Publique et de la Population

Jamaica

1. Accountant General
2. Customs Department
3. Department of Correctional Services
4. Office of The Contractor General
5. Office of The Governor General And Staff
6. Office of The Prime Minister
7. Office of The Cabinet
8. Ministry of Agriculture
9. Ministry of Education

10. Ministry of Energy, Mining And Telecommunications
11. Ministry Finance And The Public Service
12. Ministry of Foreign Affairs And Foreign Trade
13. Ministry of Health And Environment
14. Ministry of Industry, Commerce And Investment
15. Ministry of Information, Culture, Youth And Sports
16. Ministry of Justice
17. Ministry of Labour And Social Security
18. Ministry of National Security
19. Ministry of Tourism
20. Ministry of Transport And Works
21. Ministry of Water And Housing
22. Jamaica Fire Brigade

Saint Kitts och Nevis

1. The Ministry of Finance – Central Purchasing Office
2. The Ministry of Industry, Commerce and Consumer Affairs – Supply Office
3. Ministry of Health

Saint Lucia

1. Office of the Prime Minister
2. Ministry of Finance and Physical Development
3. Ministry of Home Affairs and National Security
4. Ministry of Social Transformation, Human Services, Family Affairs, Youth and Sports
5. Ministry of Health and Labour Relations
6. Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries
7. Ministry of Education and Culture
8. Ministry of External Affairs, International Financial Services and Broadcasting
9. Ministry of Housing, Urban Renewal and Local Government
10. Ministry of Communications, Works, Transport and Public Utilities
11. Ministry of Trade, Industry and Commerce
12. Ministry of Economic Affairs and Economic Planning, National Development and the Public Service
13. Ministry of Tourism and Civil Aviation

Saint Vincent och Grenadinerna

Ministry of Finance

Surinam

1. Ministry of Trade and Industry
2. Ministry of Finance
3. Ministry of Public Health
4. Ministry of Foreign Affairs
5. Ministry of Defense
6. Ministry of Home Affairs
7. Ministry of Justice and Police

8. Ministry of Natural Resources
9. Ministry of Agriculture, Animal Husbandry and Fisheries
10. Ministry of Education and Community Development
11. Ministry of Public Works
12. Ministry of Regional Development
13. Ministry of Planning and Development Cooperation
14. Ministry of Labour, Technology and Environment
15. Ministry of Social Affairs and Housing
16. Ministry of Transport, Communication and tourism
17. Ministry of Physical Planning, Land and Forestry Management

Trinidad och Tobago

1. Ministry of Agriculture, Land and Marine Resources
2. Ministry of Community Development, Culture and Gender Affairs
3. Ministry of Education
4. Ministry of Energy and Energy Industries
5. Ministry of Finance
6. Ministry of Foreign Affairs
7. Ministry of Health
8. Ministry of Housing
9. Ministry of Labour and Small and Micro-Enterprises Development
10. Ministry of Legal Affairs
11. Ministry of Local Government
12. Ministry of National Security
13. Ministry of Planning and Development
14. Ministry of Public Administration and Information
15. Ministry of Public Utilities and the Environment
16. Ministry of Science, Technology and Tertiary Education
17. Ministry of Social Development
18. Ministry of Sport and Youth Affairs
19. Office of the Attorney General
20. Ministry of Tourism
21. Ministry of Trade and Industry
22. Ministry of Works and Transport
23. Office of the Prime Minister

Avsnitt 2: Åtaganden av Europeiska gemenskapen*Varor*

Tröskelvärden: 130 000 SDR

Tjänster

enligt tillägg 2 till denna bilaga

Tröskelvärden: 130 000 SDR

Byggtreprenader

enligt tillägg 3 till denna bilaga

Tröskelvärden: 5 000 000 SDR

Förteckning över enheter

Alla enheter som förtecknas av Europeiska gemenskaperna i bilaga 1 till tillägg I till avtalet om offentlig upphandling, som ingicks under Världshandelsorganisationens överinseende, eftersom det tillägget ibland kan vara tillämpligt, inbegripet alla villkor, begränsningar och undantag som anges i tillägget.

Utan att det påverkar eventuella rättigheter och skyldigheter, finns förteckningen offentligt tillgänglig på följande webbplats: http://www.wto.org/english/tratop_e/gproc_e/appendices_e.htm#ec

*Tillägg 2***Tjänster****Avsnitt 1: Åtaganden av de avtalsslutande Cariforum-staterna**

Alla tjänster som upphandlas av de upphandlande enheterna i tillägg 1, i enlighet med villkoren, begränsningarna och undantagen i avdelning IV kapitel 3 och om inte annat följer av de allmänna anmärkningarna och undantagen i tillägg 4.

Avsnitt 2: Åtaganden av Europeiska gemenskapen

Alla tjänster som förtecknas av Europeiska gemenskaperna i bilaga 4 till tillägg I till avtalet om offentlig upphandling, som ingicks under Världshandelsorganisationens överinseende, eftersom det tillägget ibland kan vara tillämpligt, inbegripet alla villkor, begränsningar och undantag som anges i tillägget.

Utan att det påverkar eventuella rättigheter och skyldigheter, finns förteckningen offentligt tillgänglig på följande webbplats: http://www.wto.org/english/tratop_e/gproc_e/appendices_e.htm#ec

*Tillägg 3***Byggtreprenader***Definition:*

Vid tillämpning av kapitlet om offentlig upphandling avses med *byggtreprenad* ett kontrakt som sluts i syfte att på valfritt sätt utföra bygg- eller anläggningsarbeten i enlighet med huvudgrupp 51 i den centrala produktindelningen (CPC, *Central Products Classification*).

Bestämmelserna i kapitlet om offentlig upphandling ska gälla för upphandling av byggtjänster som ingår i huvudgrupp 51 i CPC.

*Tillägg 4***Allmänna anmärkningar och undantag från bestämmelserna i avdelning IV kapitel 3****AVTALSSLUTANDE CARIFORUM-STATER**

1. Om inte annat följer av punkt 6, ska bestämmelserna i avdelning IV kapitel 3 gälla för de enheter som förtecknas i tillägg 1 och inte omfatta andra statliga organ som kan vara underställda de förtecknade enheterna.
2. Bestämmelserna i avdelning IV kapitel 3 ska inte gälla för upphandling av de upphandlande enheterna i tillägg 1 i samband med verksamhet på energiområdet och i postsektorn.
3. De avtalsslutande Cariforum-staterna förbehåller sig rätten att delta i offentliga upphandlingsförfaranden eller att föreskriva att kontrakten ska fullgöras inom ramen för skyddade projekt eller program, t.ex. program för skyddad anställning för funktionshindrade eller intagna på anstalt, samt program och projekt för beredskapsarbete.

4. Genom undantag från artikel 171.2 f ska det totala värdet av kontrakt som tilldelas för kompletterande tjänster inte överstiga 100 % av det ursprungliga kontraktets värde.
5. Det främsta sättet för offentliggörande i fråga om delarna 1, 2 och 3 i bilaga VII ska vara den regionala online-tjänst för Cariforum som inrättas i enlighet med artikel 182.2 och i överensstämmelse med artikel 180.4.
6. Cariforum-staterna har ingen skyldighet att offentliggöra rättsliga beslut.
7. I fråga om Dominikanska republiken ska bestämmelserna i avdelning IV kapitel 3 gälla för de enheter som förtecknas i tillägg 1, inbegripet *governaciones* och andra statliga organ som är underställda dessa enheter, förutom under följande omständigheter och villkor:
 - a) *Secretaría de Estado de Interior y Policía*: Detta kapitel omfattar inte a) upphandling av *Dirección General de Migración*, eller b) upphandling av *Policía Nacional* av i) varor enligt grupp 447 (vapen och ammunition samt delar till dessa) i Förenta nationernas centrala produktindelning 1.0 (*Central Products Classification* [CPC] version 1.0) eller ii) stridsfordon, attackfordon och taktiska fordon.
 - b) *Policía Nacional* inom *Secretaría de Estado de Interior y Policía* och *Secretaría de Estado de las Fuerzas Armadas*: Detta kapitel omfattar inte upphandling av varor enligt avdelning 2 (livsmedel, dryckesvaror och tobak; textilvaror, kläder och lädervaror) i CPC.
 - c) *Secretaría de Estado de las Fuerzas Armadas*: Detta kapitel omfattar inte a) upphandling av *Departamento Nacional de Investigación* och *Instituto de Altos Estudios para la Defensa y Seguridad Nacional*, eller b) upphandling av i) varor enligt grupp 447 (vapen och ammunition samt delar till dessa) i CPC, ii) luftfartyg, strukturkomponenter till luftfartygsskrov samt komponenter, delar och tillbehör till luftfartyg, iii) utrustning för landning och marktjänst, iv) hamnanläggningar, v) fartyg samt komponenter, delar och tillbehör till fartyg, vi) marin utrustning, eller vii) stridsfordon, attackfordon och taktiska fordon.
 - d) *Secretaría de Estado de Relaciones Exteriores*: Detta kapitel omfattar inte upphandling av *Dirección General de Pasaportes* för framställning av pass.
 - e) *Secretaría de Estado de Agricultura*: Detta kapitel omfattar inte upphandling som görs för att främja jordbruksstödprogram.
 - f) *Secretaría de Estado de Hacienda*: Detta kapitel omfattar inte upphandling av *Tesorería Nacional* för utfärdande av skattemärken eller frimärken eller framställning av checkar och statsskuldförbindelser.
 - g) *Secretaría de Estado de Educación*: Detta kapitel omfattar inte upphandling som görs för att främja skolmatsprogram (*Desayuno Escolar*) eller program för att stödja spridning av utbildning, elevers välbefinnande eller utbildningens tillgänglighet, inbegripet vid gränsen till Haiti (*Zona Fronteriza*) och i andra landsbygdsområden eller fattiga områden.
 - h) *Secretariado Técnico de la Presidencia*: Detta kapitel omfattar inte upphandling av *Comisión Nacional de Asuntos Nucleares*.
 - i) *Instituto Dominicano de las Telecomunicaciones (INDOTEL)*: Detta kapitel omfattar inte upphandling av varor och tjänster som krävs för särskilda projekt som utförs av *Fondo de Desarrollo de las Telecomunicaciones* för att genomföra Dominikanska republikens *Política Social sobre Servicio Universal* i enlighet med *Ley General de Telecomunicaciones* nr 153-98 och *Reglamento del Fondo de Desarrollo de las Telecomunicaciones*.
 - j) *Banco Central de la República Dominicana*: Detta kapitel omfattar inte utgivandet av sedlar och mynt.

EUROPEISKA GEMENSKAPEN

1. Upphandling av upphandlande enheter i tillägg 1 i samband med verksamhet på dricksvatten-, energi- och transportområdena samt i postsektorn omfattas inte av avdelning IV kapitel 3.
2. Europeiska unionens medlemsstater får förbehålla sig rätten att delta i offentliga upphandlingsförfaranden för skyddade verkstäder eller föreskriva att kontrakten ska fullgöras inom ramen för program för skyddad anställning, om majoriteten av de berörda arbetstagarna är personer med funktionshinder som på grund av funktionshindrets art eller svårighet inte kan utöva yrkesverksamhet på normala villkor.

BILAGA VII

MEDEL FÖR OFFENTLIGGÖRANDE

Del 1: Offentliggörande av lagar och andra författningar, rättsliga beslut och administrativa avgöranden med allmän giltighet samt förfaranden*För de avtalsslutande Cariforum-staterna*

Antigua och Barbuda	Webbplats: www.ab.gov.ag
Barbados	The Government Printing Department, Bay Street, St. Michael
Bahamas	1. Government Printing 2. Official Gazette of The Bahamas 3. Webbplats: http://laws.bahamas.gov.bs/
Belize	Webbplats: www.belizelaw.org
Dominica	Government Printer, High Street, Roseau
Dominikanska republiken	Webbplats: www.hacienda.gov.do
Grenada	The Kingdom of Grenada Gazette
Guyana	1. Office of the Clerk of the National Assembly, Georgetown 2. Webbplats: www.nptaguyana.org
Haiti	1. Moniteur (Haitis officiella tidning) 2. Webbplats: www.info.cnmp.gouv.ht
Jamaica	Webbplatser: www.ocg.gov.jm och www.mof.gov.jm
Saint Kitts och Nevis	Saint Christopher and Nevis Gazette
Saint Lucia	Webbplats: www.slugovprintery.com
Saint Vincent och Grenadinerna	Webbplats: www.gov.vc
Surinam	Staatsblad van de Republiek Suriname (Surinams officiella tidning)
Trinidad och Tobago	Trinidad and Tobago Gazette

För Europeiska gemenskapen

Belgien	<i>Lagar och andra författningar</i> – Le Moniteur Belge <i>Rättspraxis</i> – Pasicrisie
Bulgarien	<i>Lagar och andra författningar</i> – Държавен вестник (Bulgaris officiella tidning) <i>Rättsliga beslut</i> – www.sac.government.bg <i>Administrativa avgöranden med allmän giltighet samt förfaranden</i> – www.aop.bg och www.cpc.bg
Tjeckien	<i>Lagar och andra författningar</i> – Tjeckiens lagsamling <i>Avgöranden av byrån för skydd av konkurrens</i> – Samling av avgöranden av byrån för skydd av konkurrens
Danmark	<i>Lagar och andra författningar</i> – Lovtidende <i>Rättsliga beslut</i> – Ugeskrift for Retsvaesen <i>Administrativa avgöranden och förfaranden</i> – Ministerialtidende <i>Avgöranden av besvärsmånden för offentlig upphandling</i> – Konkurrenserådets Dokumentation
Tyskland	<i>Lagar och andra författningar</i> – Bundesanzeiger Herausgeber: der Bundesminister der Justiz; Verlag: Bundesanzeiger, Postfach 108006, 5000 Köln <i>Rättsliga beslut</i> – Entscheidungssammlungen des Bundesverfassungsgerichts; Bundesgerichtshofs; Bundesverwaltungsgerichts; Bundesfinanzhofs sowie der Oberlandesgerichte
Estland	<i>Lagar och andra författningar samt administrativa avgöranden med allmän giltighet</i> – Riigi Teataja <i>Estlands högsta domstols rättsliga beslut</i> – Riigi Teataja (del 3)
Grekland	Grekiska regeringens tidning – Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας

Spanien	<i>Lagstiftning</i> – Boletín Oficial del Estado <i>Rättsliga avgöranden</i> – ingen officiell publikation
Frankrike	<i>Lagstiftning</i> – Journal Officiel de la République française <i>Rättspraxis</i> – Recueil des arrêts du Conseil d'Etat Revue des marchés publics
Irland	<i>Lagar och andra författningar</i> – Iris Oifigiúil (Irländska regeringens officiella tidning)
Italien	<i>Lagstiftning</i> – Gazzetta Ufficiale <i>Rättspraxis</i> – ingen officiell publikation
Cypern	<i>Lagstiftning</i> – Cyperns officiella tidning (Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας) <i>Rättsliga beslut</i> – Högsta domstolens beslut – Tryckeriet (Αποφάσεις Ανωτάτου Δικαστηρίου 1999 – Τυπογραφείο της Δημοκρατίας)
Luxemburg	<i>Lagstiftning</i> – Mémorial <i>Rättspraxis</i> – Pasicrisie
Ungern	<i>Lagstiftning</i> – Magyar Közlöny (Ungerns officiella tidning) <i>Rättspraxis</i> – Közbeszerzési Értesítő – a Közbeszerzések Tanácsa Hivatalos Lapja (officiella tidningen för rådet för offentlig upphandling)
Lettland	<i>Lagstiftning</i> – Latvijas vēstnesis (officiell tidning)
Litauen	<i>Lagar och andra författningar</i> – Valstybės žinios (Litauens officiella tidning) <i>Rättsliga beslut, rättspraxis</i> – Teismų praktika (Litauens högsta domstols tidning), Administracinių teismų praktika (Litauens högsta förvaltningsdomstols tidning)
Malta	<i>Lagstiftning</i> – Government Gazette
Nederländerna	<i>Lagstiftning</i> – Nederlandse Staatscourant och/eller Staatsblad <i>Rättspraxis</i> – ingen officiell publikation
Österrike	Österreichisches Bundesgesetzblatt Amtsblatt zur Wiener Zeitung Sammlung von Entscheidungen des Verfassungsgerichtshofes Sammlung der Entscheidungen des Verwaltungsgerichtshofes – administrativrechtlicher und finanzrechtlicher Teil Amtliche Sammlung der Entscheidungen des OGH in Zivilsachen
Polen	<i>Lagstiftning</i> – Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej (Polens lagtidning) <i>Rättsliga beslut, rättspraxis</i> – Zamówienia publiczne w orzecznictwie. Wybrane orzeczenia zespołu arbitrów i Sądu Okręgowego w Warszawie (Urval av domar från skiljenämnder och Warszawas regionala domstol)
Portugal	<i>Lagstiftning</i> – Diário da República Portuguesa 1a Série A e 2a série <i>Rättsliga publikationer</i> : Boletim do Ministério da Justiça Colectânea de Acordos do SupremoTribunal Administrativo Colectânea de Jurisprudencia Das Relações
Rumänien	<i>Lagar och andra förordningar</i> – Monitorul Oficial al României (Rumäniens officiella tidning) <i>Rättsliga beslut, administrativa avgöranden med allmän giltighet och förfaranden</i> – www.anrmap.ro
Slovenien	<i>Lagstiftning</i> – Sloveniens officiella tidning <i>Rättsliga beslut</i> – ingen officiell publikation
Slovakien	<i>Lagstiftning</i> – Zbierka zákonov (Lagsamlingen) <i>Rättsliga beslut</i> – ingen officiell publikation
Finland	Suomen Säädoskokoelma – Finlands Författningssamling
Sverige	Svensk Författningssamling
Förenade kungariket	<i>Lagstiftning</i> – HM Stationery Office <i>Rättspraxis</i> – Law Reports <i>Offentliga organ</i> – HM Stationery Office

Del 2: Upplysningar om upphandling

För de avtalsslutande Cariforum-staterna

Antigua och Barbuda	1. Daily Observer newspaper 2. Webbplats: www.ab.gov.ag
---------------------	--

Barbados	1. The Barbados Advocate, Fontabelle, St. Michael 2. Daily Nation: www.nationnews.com
Bahamas	1. Freeport News 2. The Bahama Journal: www.jonesbahamas.com 3. The Tribune 4. The Nassau Guardian: www.thenassauguardian.com 5. The Punch
Belize	1. Belize Government Gazette: www.printbelize.com 2. The Guardian Newspaper 3. The Reporter
Dominica	1. The Commonwealth of Dominica Gazette 2. The Chronicle 3. The Sun
Dominikanska republiken	Webbplats: www.hacienda.gov.do
Grenada	1. Grenadian Voice: www.grenadianvoice.com 2. Grenada Today: www.belgrafx.com 3. Grenadian Informer 4. Spiceisle Review: www.spiceisle.com 5. Grenadian Advocate
Guyana	1. Guyana Chronicle 2. Stabroek News: www.stabroeknews.com 3. Kaictur News
Haiti	1. Nouvelliste 2. Le Matin 3. Webbplats: info.cnmp.gouv.ht
Jamaica	1. The Gleaner: www.jamaica-gleaner.com 2. The Jamaica Observer 3. Webbplats: www.jamaica_observer.com
Saint Kitts och Nevis	1. Observer 2. Sun St. Christopher and Nevis
Saint Lucia	1. The Voice of Saint Lucia 2. St. Lucia Star: www.stluciarstar.com 3. The Mirror: www.stluciamirroronline.com 4. Saint Lucia Gazette: www.slugovprintery.com
Saint Vincent och Grenadinerna	1. The Vincentian: www.thevincentian.com 2. The News 3. The Searchlight: www.searchlight.vc 4. Saint Vincent and the Grenadines Gazette
Surinam	1. De Ware Tijd 2. Dagblad Suriname 3. Times 4. De West
Trinidad och Tobago	1. Trinidad Newsday 2. Trinidad Express 3. Webbplats: www.finance.gov.tt 4. Trinidad and Tobago Gazette

För Europeiska gemenskapen

Belgien	<i>Europeiska unionens officiella tidning</i> Le Bulletin des Adjudications Andra specialpublikationer
Bulgarien	<i>Europeiska unionens officiella tidning</i> Държавен вестник (Bulgariens officiella tidning) http://dv.parliament.bg Register över offentlig upphandling (www.aop.bg)
Tjeckien	<i>Europeiska unionens officiella tidning</i>
Danmark	<i>Europeiska unionens officiella tidning</i>
Tyskland	<i>Europeiska unionens officiella tidning</i>

Estland	<i>Europeiska unionens officiella tidning</i>
Grekland	<i>Europeiska unionens officiella tidning</i> Offentliggörande i dags-, finans-, regional- och specialpress
Spanien	<i>Europeiska unionens officiella tidning</i>
Frankrike	<i>Europeiska unionens officiella tidning</i> Bulletin officiel des annonces des marchés publics
Irland	<i>Europeiska unionens officiella tidning</i> Dagspress: <i>Irish Independent</i> , <i>Irish Times</i> , <i>Irish Press</i> , <i>Cork Examiner</i>
Italien	<i>Europeiska unionens officiella tidning</i>
Cypern	<i>Europeiska unionens officiella tidning</i> Cyperns officiella tidning Lokal dagspress
Lettland	<i>Europeiska unionens officiella tidning</i> Latvijas vēstnesis (officiell tidning)
Litauen	<i>Europeiska unionens officiella tidning</i> Informationsbilaga <i>Informaciniai pranešimai</i> till Valstybės žinių (Litauens officiella tidning)
Luxemburg	<i>Europeiska unionens officiella tidning</i> Dagspress
Ungern	<i>Europeiska unionens officiella tidning</i> Közbeszerzési Értesítő – a Közbeszerzések Tanácsa Hivatalos Lapja (officiella tidningen för rådet för offentlig upphandling)
Malta	<i>Europeiska unionens officiella tidning</i> Government Gazette
Nederländerna	<i>Europeiska unionens officiella tidning</i>
Österrike	<i>Europeiska unionens officiella tidning</i> Amtsblatt zur Wiener Zeitung
Polen	<i>Europeiska unionens officiella tidning</i> Biuletyn Zamówień Publicznych (tidningen för offentlig upphandling)
Portugal	<i>Europeiska unionens officiella tidning</i>
Rumänien	<i>Europeiska unionens officiella tidning</i> Monitorul Oficial al României (Rumäniens officiella tidning) Elektroniskt system för offentlig upphandling (www.e-licitatie.ro)
Slovenien	<i>Europeiska unionens officiella tidning</i> Sloveniens officiella tidning
Slovakien	<i>Europeiska unionens officiella tidning</i> Vestník verejného obstarávania (tidningen för offentlig upphandling)
Finland	<i>Europeiska unionens officiella tidning</i> Julkiset hankinnat Suomessa ja ETA-alueella (offentlig upphandling i Finland och inom EES-området bilaga till Virallinen lehti – Officiella tidningen)
Sverige	<i>Europeiska unionens officiella tidning</i>
Förenade kungariket	<i>Europeiska unionens officiella tidning</i>
Europeiska kommissionen	<i>Europeiska unionens officiella tidning</i> www.ted.europa.eu

Del 3: Kontraktstilldelning

För de avtalsslutande Cariforum-staterna

Bahamas	1. Ministry of Finance 2. Webbplats: www.bahamas.gov.bs/finance 3. The Official Gazette
Belize	Ministry of Finance – Webbplats: www.governmentofbelize.gov.bz
Dominikanska republiken	Webbplats: www.hacienda.gov.do

Grenada	Webbplats: http://finance.gov.gd
Haiti	Webbplats: www.info.cnmp.gouv.ht
Jamaica	1. Webbplats: www.ocg.gov.jm 2. Webbplats: www.ncc.gov.jm
Saint Kitts och Nevis	Webbplats: www.gov.kn
Saint Lucia	Ministry of Finance – Webbplats: www.stlucia.gov.lc
Saint Vincent och Grenadinerna	Ministry of Finance – Webbplats: www.gov.vc
Trinidad och Tobago	1. Ministry of Finance – Webbplats: www.finance.gov.tt 2. Trinidad and Tobago Gazette

För Europeiska gemenskapen

Information om kontraktstilldelning offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*.

PROTOKOLL II

Om ömsesidigt administrativt bistånd i tullfrågor

Artikel 1

Definitioner

I detta protokoll avses med

- a) *tullagstiftning*: alla lagar och författningar som gäller på parternas territorier och som reglerar import, export och transitering av varor och hänförande av varor till alla andra slags tullordningar eller tullförfaranden, inbegripet åtgärder avseende förbud, begränsning och kontroll,
- b) *tullmyndighet*: de tullförvaltningar i gemenskapen och Cariforum-staterna som ansvarar för tillämpningen av tullagstiftningen samt andra myndigheter som enligt nationell lagstiftning har befogenhet att tillämpa viss tullagstiftning,
- c) *begärande myndighet*: en tullmyndighet som för detta ändamål utsetts av en avtalsslutande Cariforum-stat eller gemenskapen och som gör en framställan om bistånd på grundval av detta protokoll,
- d) *anmodad myndighet*: en tullmyndighet som för detta ändamål utsetts av en part eller en avtalsslutande Cariforum-stat och som tar emot en framställan om bistånd på grundval av detta protokoll,
- e) *personuppgifter*: alla uppgifter som avser en identifierad eller identifierbar enskild individ,
- f) *överträdelse av tullagstiftningen*: varje överträdelse eller försök till överträdelse av tullagstiftningen.

Artikel 2

Tillämpningsområde

1. Parterna och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska inom ramen för sina befogenheter bistå varandra på det sätt och i enlighet med de villkor som fastställs i detta protokoll i syfte att sörja för en korrekt tillämpning av tullagstiftningen, särskilt genom att förebygga, utreda och beivra överträdelser av denna lagstiftning.
2. Bistånd i tullfrågor i enlighet med detta protokoll ska vara tillämpligt på tullmyndigheter hos parterna och de avtalsslutande Cariforum-staterna som är behöriga att tillämpa detta protokoll. Det ska inte påverka bestämmelserna om ömsesidigt bistånd i brottmål och ska inte heller tillämpas på information som erhållits med stöd av befogenheter som utövats på framställan av en rättslig myndighet, utom när överlämnandet av sådan information har godkänts av samma rättsliga myndighet.
3. Bistånd vid uppbörd av tullar, skatter eller böter ska inte omfattas av detta protokoll.

Artikel 3

Bistånd efter framställan

1. På framställan av den begärande myndigheten ska den anmodade myndigheten lämna alla relevanta upplysningar som kan göra det möjligt för den begärande myndigheten att sörja för en korrekt tillämpning av tullagstiftningen, inbegripet upplysningar om konstaterad eller planerad verksamhet som innebär eller skulle kunna innebära överträdelse av tullagstiftningen.
2. På framställan av den begärande myndigheten ska den anmodade myndigheten informera den begärande myndigheten om huruvida
 - a) varor som exporterats från Cariforum-staternas eller gemenskapens territorium på korrekt sätt importerats till den andra partens territorium och, vid behov, ange vilket tullförfarande som tillämpats på varorna,
 - b) varor som importerats till Cariforum-staternas eller gemenskapens territorium på korrekt sätt exporterats från den andra partens territorium och, vid behov, ange vilket tullförfarande som tillämpats på varorna.
3. På framställan av den begärande myndigheten ska den anmodade myndigheten inom ramen för sina lagar och andra författningar vidta de åtgärder som är nödvändiga för att se till att särskild övervakning sker av
 - a) fysiska eller juridiska personer som skäligen kan antas vara eller ha varit inblandade i verksamhet som innebär överträdelse av tullagstiftningen,
 - b) platser där lager av varor har inrättats eller skulle kunna inrättas på ett sådant sätt att det finns skäligen grund att anta att dessa varor är avsedda för verksamhet som innebär överträdelse av tullagstiftningen,
 - c) varor som är under transport eller som skulle kunna transporteras på ett sådant sätt att det finns skäligen grund att anta att de är avsedda för verksamhet som innebär överträdelse av tullagstiftningen, och
 - d) transportmedel som används eller kan komma att användas på ett sådant sätt att det finns skäligen grund att anta att de är avsedda för verksamhet som innebär överträdelse av tullagstiftningen.

Artikel 4

Spontant bistånd

Parterna och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska, på eget initiativ och i enlighet med sina nationella lagar och författningar,

bistå varandra om de anser detta vara nödvändigt för en korrekt tillämpning av tullagstiftningen, särskilt genom att tillhandahålla sådan information som de får om

- a) verksamhet som innebär eller som förefaller innebära överträdelse av tullagstiftningen och som kan vara av intresse för den andra parten eller en avtalsslutande Cariforum-stat,
- b) nya medel eller metoder som används för att utöva en verksamhet som innebär överträdelse av tullagstiftningen,
- c) varor som enligt vad som är känt är föremål för en verksamhet som innebär överträdelse av tullagstiftningen,
- d) fysiska eller juridiska personer som skäligen kan antas vara eller ha varit inblandade i verksamhet som innebär överträdelse av tullagstiftningen, och
- e) transportmedel som skäligen kan antas ha använts, användas eller komma att användas i verksamhet som innebär överträdelse av tullagstiftningen.

Artikel 5

Överlämnande och meddelande

På framställan av den begärande myndigheten ska den anmodade myndigheten, i enlighet med de lagar och andra författningar som gäller för den, vidta alla nödvändiga åtgärder för att

- a) överlämna alla handlingar, eller
- b) meddela alla beslut,

som härrör från den begärande myndigheten, som faller inom detta protokolls tillämpningsområde och som är ställda till en mottagare som är bosatt eller etablerad inom den anmodade myndighetens territorium.

En framställan om överlämnande av handlingar eller om meddelande av beslut ska göras skriftligen på ett av den anmodade myndighetens officiella språk eller på ett språk som kan godtas av denna myndighet.

Artikel 6

Form och innehåll i en framställan om bistånd

1. En framställan om bistånd enligt detta protokoll ska göras skriftligen. Den ska åtföljas av de handlingar som behövs för att den ska kunna tillmötesgå. I brådskande fall kan en muntlig framställan godtas, men denna måste i så fall omgående bekräftas skriftligen.

2. En framställan enligt punkt 1 ska innehålla följande information:

- a) Namnet på den begärande myndigheten.
- b) Den åtgärd som begärs.
- c) Syftet med och skälet till framställan.

d) De lagar och andra författningar samt andra rättsliga bestämmelser som berörs.

e) Så exakta och fullständiga upplysningar som möjligt om de fysiska eller juridiska personer som är föremål för undersökningarna.

f) En sammanfattning av relevanta fakta och av de undersökningar som redan har gjorts.

3. En framställan ska vara avfattad på ett av den anmodade myndighetens officiella språk eller på ett språk som kan godtas av denna myndighet. Detta krav ska inte gälla sådana handlingar som åtföljer framställan enligt punkt 1.

4. Om en framställan inte uppfyller dessa formella krav får rättelse eller komplettering av den begäras; under tiden får försiktighetsåtgärder vidtas.

Artikel 7

Handläggning av en framställan om bistånd

1. För att tillmötesgå en framställan om bistånd ska den anmodade myndigheten inom ramen för sin behörighet och sina tillgängliga resurser förfara på samma sätt som om den handlade för egen räkning eller på framställan av andra myndigheter hos samma part eller avtalsslutande Cariforum-stat, och lämna den information som den redan förfogar över eller utföra eller låta utföra lämpliga undersökningar. Denna bestämmelse ska även gälla varje annan myndighet till vilken den anmodade myndigheten har lämnat en framställan när denna myndighet inte kan handla på egen hand.

2. En framställan om bistånd ska handläggas i enlighet med den anmodade partens eller avtalsslutande Cariforum-statens lagar och andra författningar.

3. En parts eller avtalsslutande Cariforum-stats bemyndigade tjänstemän får, med den andra partens samtycke och på de villkor som denna ställer, infinna sig hos den anmodade myndigheten eller hos varje annan myndighet som berörs i enlighet med punkt 1 för att från dessa erhålla sådan information om verksamhet som innebär eller som skulle kunna innebära överträdelse av tullagstiftningen vilken den begärande myndigheten behöver för tillämpningen av detta protokoll.

4. En parts eller avtalsslutande Cariforum-stats bemyndigade tjänstemän får, med den andra partens eller avtalsslutande Cariforum-statens samtycke och på de villkor som denna ställer, närvara vid undersökningar som genomförs inom den senare partens eller statens territorium.

Artikel 8

Form för meddelande av information

1. Den anmodade myndigheten ska skriftligen till den begärande myndigheten översända resultatet av gjorda undersökningar tillsammans med relevanta handlingar, bestyrkta kopior eller andra föremål.

2. Denna information kan lämnas i datoriserad form.
3. Originalhandlingar ska överlämnas endast på framställan härom, när bestyrkta kopior är otillräckliga. Dessa originalhandlingar ska återlämnas så snart som möjligt.

Artikel 9

Undantag från skyldigheten att lämna bistånd

1. Bistånd får vägras eller underkastas vissa villkor eller krav i de fall då en avtalsslutande Cariforum-stat eller gemenskapen anser att bistånd enligt detta protokoll
 - a) sannolikt skulle kränka en avtalsslutande Cariforum-stats suveränitet eller, om en av Europeiska unionens medlemsstater har ombetts att lämna bistånd enligt detta protokoll, denna medlemsstats suveränitet, eller
 - b) sannolikt skulle skada allmän ordning, säkerhet eller andra väsentliga intressen, särskilt i de fall som avses i artikel 10.2, eller
 - c) skulle medföra att en industri- eller affärshemlighet röjdes eller en tystnadsplikt bröts.
2. Biståndet får uppskjutas av den anmodade myndigheten om det skulle påverka en pågående undersökning, rättslig åtgärd eller annat förfarande. I så fall ska den anmodade myndigheten samråda med den begärande myndigheten för att fastställa om bistånd kan lämnas på de villkor som den anmodade myndigheten eventuellt kräver.
3. Om den begärande myndigheten söker sådant bistånd som den själv inte skulle ha kunnat tillhandahålla om den hade fått en sådan framställan, ska den ange detta i sin framställan. Det ankommer då på den anmodade myndigheten att avgöra hur den ska förhålla sig till en sådan framställan.
4. I de fall som avses i punkterna 1 och 2 ska den begärande myndigheten snarast underrättas om den anmodade myndighetens beslut och skälen för detta.

Artikel 10

Informationsutbyte och konfidentialitet

1. All information som, oavsett i vilken form det sker, överlämnas i enlighet med detta protokoll ska behandlas som konfidentiell eller begränsad, beroende på de tillämpliga bestämmelserna hos respektive part eller avtalsslutande Cariforum-stat. Den ska omfattas av bestämmelserna om sekretess och åtnjuta det skydd som gäller liknande information enligt tillämplig lagstiftning hos den part eller avtalsslutande Cariforum-stat som mottar informationen och enligt motsvarande bestämmelser som gäller för Europeiska gemenskapens organ.
2. Personuppgifter får endast utbytas under förutsättning att den part eller avtalsslutande Cariforum-stat som mottar uppgifterna åtar sig att tillämpa en skyddsnivå som minst motsvarar den som i det särskilda fallet tillämpas av den part eller

avtalsslutande Cariforum-stat som lämnar uppgifterna. För detta ändamål ska parterna överlämna information till varandra om de bestämmelser som är tillämpliga hos dem, inbegripet, i förekommande fall, gällande rättsliga regler i Europeiska unionens medlemsstater.

3. Att i rättsliga eller administrativa förfaranden som inlett i fråga om verksamhet som innebär överträdelse av tullagstiftningen använda information som har erhållits i enlighet med detta protokoll ska anses svara mot syftet med detta protokoll. Parterna eller de avtalsslutande Cariforum-staterna får därför i uppteckningar av bevismaterial, rapporter och vittnesmål samt i mål inför domstol som bevis använda den information de har erhållit och de handlingar de har tagit del av i enlighet med bestämmelserna i detta protokoll. Den behöriga myndighet som lämnat denna information eller gett tillgång till dessa handlingar ska underrättas om sådan användning.

4. Den information som erhållits får endast användas för de syften som anges i detta protokoll. Om någon av parterna eller de avtalsslutande Cariforum-staterna önskar använda denna information för andra syften, ska den parten eller staten inhämta ett skriftligt förhandsmedgivande från den myndighet som tillhandahöll informationen. Sådan användning ska då omfattas av de eventuella restriktioner som den myndigheten har fastställt.

Artikel 11

Experter och vittnen

En tjänsteman vid en anmodad myndighet får bemyndigas att inom ramen för detta bemyndigande inställa sig som expert eller vittne vid rättsliga eller administrativa förfaranden rörande frågor som omfattas av detta protokoll och framlägga de föremål, handlingar eller bestyrkta kopior därav som kan behövas i förfarandena. I en framställan om inställelse ska det anges inför vilken rättslig eller administrativ myndighet som denna tjänsteman ska inställa sig samt om vilka frågor och i vilken egenskap tjänstemannen ska höras.

Artikel 12

Kostnader för bistånd

Parterna eller de avtalsslutande Cariforum-staterna ska gentemot varandra avstå från alla krav på ersättning för kostnader som är en följd av tillämpningen av detta protokoll, förutom när det gäller kostnader för experter och vittnen samt för tolkar och översättare som inte är offentligt anställda.

Artikel 13

Tillämpning

1. De avtalsslutande Cariforum-staternas tullmyndigheter, å ena sidan, och de behöriga avdelningarna vid Europeiska gemenskapernas kommission och, i förekommande fall, tullmyndigheterna i Europeiska unionens medlemsstater, å andra sidan, ska ansvara för tillämpningen av detta protokoll. De ska besluta om alla praktiska åtgärder och arrangemang som är

nödvändiga för tillämpningen och därvid beakta gällande bestämmelser, särskilt bestämmelserna om uppgiftsskydd. De får framföra förslag till de behöriga organen om ändringar som de anser bör göras i detta protokoll.

2. Parterna och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska samråda med varandra och hålla varandra underrättade om de närmare tillämpningsföreskrifter som antas i enlighet med bestämmelserna i detta protokoll.

Artikel 14

Andra avtal

1. Med beaktande av Europeiska gemenskapens och Europeiska unionens medlemsstaters respektive befogenheter ska bestämmelserna i detta protokoll

- a) inte inverka på parternas och de avtalsslutande Cariforum-staternas förpliktelser enligt andra internationella avtal och konventioner,
- b) anses komplettera de avtal om ömsesidigt bistånd som har ingåtts eller kan komma att ingås mellan enskilda

medlemsstater i Europeiska unionen och avtalsslutande Cariforum-stater.

2. Bestämmelserna i detta protokoll ska inte inverka på Europeiska gemenskapens bestämmelser om överlämnande mellan de behöriga avdelningarna vid Europeiska gemenskapernas kommission och tullmyndigheterna i Europeiska unionens medlemsstater av information som erhållits inom ramen för detta protokoll och som kan vara av intresse för Europeiska gemenskapen.

3. Utan hinder av bestämmelserna i punkt 1 ska bestämmelserna i detta protokoll ha företräde framför bestämmelser i sådana bilaterala avtal om ömsesidigt bistånd som har ingåtts eller kan komma att ingås mellan enskilda medlemsstater i Europeiska unionen och en avtalsslutande Cariforum-stat i de fall då bestämmelserna i de senare är oförenliga med bestämmelserna i detta protokoll.

4. När det gäller frågor om detta protokolls tillämplighet ska parterna samråda med varandra för att lösa dessa frågor inom ramen för den särskilda kommitté för tullsamarbete och handelslättnader som inrättas enligt artikel 36 i Cariforum-EG: s ekonomiska partnerskapsavtal.

PROTOKOLL III

Om kulturellt samarbete

PARTERNA OCH DE AVTALSSLUTANDE CARIFORUM-STATERNA,

som har ratificerat Unescokonventionen om skydd för och främjande av mångfalden av kulturyttringar, som antogs i Paris den 20 oktober 2005 och trädde i kraft den 18 mars 2007, eller avser att göra det snarast,

som avser att på ett effektivt sätt tillämpa Unescokonventionen och samarbeta inom ramen för tillämpningen av den, med utgångspunkt i konventionens principer och genom utarbetande av insatser i enlighet med dess bestämmelser, särskilt artiklarna 14, 15 och 16,

som erkänner kulturnäringsarnas betydelse och kulturella varor och tjänsters mångfasetterade karaktär som aktiviteter med ett kulturellt, ekonomiskt och socialt värde,

som erkänner att den regionala integrationsprocess som stöds genom avtalet utgör en del i en samlad strategi som syftar till att främja rättvis tillväxt och stärka det ekonomiska, handelsmässiga och kulturella samarbetet mellan parterna,

som erinrar om att målen med detta protokoll kompletteras och stöds av befintliga och framtida politiska instrument förvaldade inom ramen för andra överenskommelser, i syfte att

- a) integrera den kulturella dimensionen i allt utvecklingssamarbete, i synnerhet på utbildningsområdet,
- b) stärka förmågan och självständigheten hos parternas kulturnärings,
- c) främja lokalt och regionalt kulturellt innehåll,

som erkänner att skydd och främjande av kulturell mångfald är ett villkor för en framgångsrik dialog mellan kulturer,

som erkänner, skyddar och främjar kulturarvet samt främjar erkännandet av det från lokalbefolkningarnas sida och erkänner dess värde som ett sätt att uttrycka kulturella identiteter,

som betonar vikten av att underlätta kulturellt samarbete mellan parterna och för detta ändamål i varje enskilt fall ta hänsyn till bland annat kulturnäringsarnas utvecklingsgrad, de kulturella utbytenas nivå och strukturella obalans samt förekomsten av förmånsordningar för främjande av lokalt och regionalt kulturellt innehåll,

HAR ENATS OM FÖLJANDE.

Artikel 1

Tillämpningsområde, mål och definitioner

främjande av mångfalden av kulturyttringar, som antogs i Paris den 20 oktober 2005.

1. Utan att det påverkar övriga bestämmelser i avtalet, upprättas i detta protokoll en ram inom vilken parterna ska samarbeta i syfte att underlätta utbyten av kulturella aktiviteter, varor och tjänster, även inom den audiovisuella sektorn.

4. Dessutom avses i detta protokoll med *konstnärer och andra yrkesverksamma och utövare inom kulturen* fysiska personer som utövar kulturella aktiviteter, framställer kulturella varor eller deltar i det direkta tillhandahållandet av kulturella tjänster.

2. Parterna ska, samtidigt som de bevarar och utvecklar sin förmåga att utarbeta och genomföra sin kulturpolitik, i syfte att skydda och främja kulturell mångfald, samarbeta med målet att förbättra villkoren för utbyte av kulturella aktiviteter, varor och tjänster och avhjälpa den strukturella obalans och de asymmetriska mönster som kan finnas i dessa utbyten.

AVSNITT 1 – ÖVERGRIPANDE BESTÄMMELSER

Artikel 2

Kulturella utbyten och kulturell dialog

3. De definitioner och begrepp som används i detta protokoll är desamma som i Unescokonventionen om skydd för och

1. Parterna ska sträva efter att främja sin förmåga att fastställa och utveckla sin kulturpolitik, utveckla sina kulturnärings och

förbättra möjligheterna till utbyte av parternas kulturella varor och tjänster, t.ex. genom förmånsbehandling.

2. Parterna ska samarbeta för att främja utvecklingen av en gemensam uppfattning och ett förbättrat utbyte av information om kulturella och audiovisuella frågor genom en dialog mellan gemenskapen och Cariforum samt om god praxis när det gäller skyddet av immateriella rättigheter. Denna dialog ska äga rum inom ramen för de mekanismer som upprättas i avtalet samt i andra relevanta forum när så är lämpligt.

Artikel 3

Konstnärer och andra yrkesverksamma och utövare inom kulturen

1. Parterna och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska sträva efter att, i enlighet med sina respektive lagstiftningar, underlätta inresa och tillfällig vistelse i sina territorier för konstnärer och andra yrkesverksamma och utövare inom kulturen från den andra parten eller, i förekommande fall, de avtalsslutande Cariforum-staterna, vilka inte kan utnyttja de åtaganden som gjorts på grundval av avdelning II i avtalet och som är antingen

- a) konstnärer, skådespelare, tekniker och andra yrkesverksamma och utövare inom kulturen från den andra parten vilka är inblandade i inspelning av kinematografisk film eller televisionsprogram, eller
- b) konstnärer och andra yrkesverksamma och utövare inom kulturen, t.ex. bildkonstnärer, formgivande konstnärer och utövande konstnärer samt instruktörer, kompositörer, författare, leverantörer av underhållningstjänster och andra liknande yrkesverksamma och utövare från den andra parten vilka är inblandade i kulturella aktiviteter, t.ex. inspelning av musik, eller deltar aktivt i kulturella evenemang som bokmässor, festivaler och andra aktiviteter,

under förutsättning att de inte ägnar sig åt att sälja sina tjänster till allmänheten eller tillhandahålla sina tjänster själva, inte för egen räkning tar emot någon ersättning från en källa i den part där de vistas tillfälligt och inte tillhandahåller en tjänst inom ramen för ett kontrakt som ingåtts mellan en juridisk person som inte har någon kommersiell närvaro i den part där en konstnär eller annan yrkesverksam eller utövare inom kulturen vistas tillfälligt och en konsument i denna part.

2. Denna inresa och tillfälliga vistelse i gemenskapens eller de avtalsslutande Cariforum-staternas territorier ska, när den beviljas, uppgå till högst 90 dagar under en tolv månaders period.

3. Parterna och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska sträva efter att, i enlighet med sina respektive lagstiftningar, underlätta utbildning av och ökade kontakter mellan konstnärer och andra yrkesverksamma och utövare inom kulturen, som

- a) teaterproducenter, sånggrupper samt musikkårs- och orkestermedlemmar,

- b) författare, poeter, kompositörer, skulptörer, underhållningsartister och andra självständiga artister,

- c) konstnärer och andra yrkesverksamma och utövare inom kulturen som deltar i det direkta tillhandahållandet av cirkustjänster, nöjesparkstjänster och liknande nöjestjänster samt i festivaler och karnevaler,

- d) konstnärer och andra yrkesverksamma och utövare inom kulturen som ägnar sig åt direkt tillhandahållande av sällskapsdans- och diskotekstjänster samt dansinstruktörer,

- e) artister och formgivare vid västindiska karnevaler (*mas*).

Artikel 4

Tekniskt bistånd

1. Parterna ska sträva efter att ge avtalsslutande Cariforum-stater tekniskt bistånd i syfte att stödja utvecklingen av deras kulturnärings, utarbetandet och genomförandet av kulturpolitiken samt främjandet av framställning och utbyte av kulturella varor och tjänster.

2. Om inte annat följer av artikel 7 i avtalet är parterna överens om att samarbeta, även genom att underlätta stöd, genom olika åtgärder, bl.a. utbildning, utbyte av information, sakkunskap och erfarenheter samt rådgivning vid utarbetande av politik och lagstiftning liksom vid användning och överföring av teknik och kunskaper. Tekniskt bistånd kan även underlätta samarbete mellan privata företag, icke-statliga organisationer och offentlig-privata partnerskap.

AVSNITT 2 – OMRÅDESSPECIFIKA BESTÄMMELSER

Artikel 5

Audiovisuellt, inklusive kinematografiskt, samarbete

1. Parterna ska uppmuntra till förhandlingar om nya och genomförande av befintliga samproduktionsavtal mellan en eller flera av Europeiska unionens medlemsstater och en eller flera avtalsslutande Cariforum-stater.

2. Parterna och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska, i enlighet med sina respektive lagstiftningar, underlätta tillträdet för samproduktioner av en eller flera producenter från gemenskapen och en eller flera producenter från avtalsslutande Cariforum-stater till deras respektive marknader, t.ex. genom att bevilja förmånsbehandling, om inte annat följer av bestämmelserna i artikel 7 i avtalet, inbegripet genom att underlätta stöd genom anordnande av festivaler, seminarier och liknande initiativ.

- a) Samproducerade audiovisuella verk ska inom gemenskapen omfattas av det förmånstillträde till marknaderna som avses i punkt 2 genom klassificering som europeiska produktions enligt artikel 1 n i i direktiv 89/552/EEG⁽¹⁾ vid

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 89/552/EEG av den 3 oktober 1989 om samordning av vissa bestämmelser som fastställts i medlemsstaternas lagar och andra författningar om utförandet av sändningsverksamhet för television (direktiv om audiovisuella medietjänster) (EGT L 298, 17.10.1989, s. 23). Direktivet senast ändrat genom direktiv 2007/65/EG (EUT L 332, 18.12.2007, s. 27).

tillämpning av kraven när det gäller främjande av audiovisuella verk enligt artiklarna 3i.1 och 4.1 i det direktivet. Denna förmånsbehandling ska beviljas på följande villkor:

- De samproducerade audiovisuella verken utförs av företag som, direkt eller genom majoritetsinnehav, ägs och fortsätter att ägas av en av Europeiska unionens medlemsstater eller en avtalsslutande Cariforum-stat och/eller av medborgare i en av Europeiska unionens medlemsstater eller medborgare i en avtalsslutande Cariforum-stat.
 - De samproducerande företagens styrelseledamöter eller direktörer är medborgare i en av Europeiska unionens medlemsstater och/eller i en avtalsslutande Cariforum-stat.
 - Såväl a) de sammanlagda ekonomiska bidragen från en eller flera producenter från gemenskapen (tillsammans) som b) de sammanlagda ekonomiska bidragen från en eller flera producenter från avtalsslutande Cariforum-stater (tillsammans) ska inte understiga 20 procent och inte överstiga 80 procent av den sammanlagda produktionskostnaden.
- b) Parterna ska regelbundet övervaka tillämpningen av a och rapportera eventuella problem som kan uppstå i detta avseende till Cariforum-EG:s handels- och utvecklingskommitté, som inrättas genom avtalet.
- c) Om förmånsordningar för främjande av lokalt och regionalt kulturellt innehåll etableras av en eller flera avtalsslutande Cariforum-stater, ska de berörda avtalsslutande Cariforum-staterna låta de verk som samproduceras av producenter från gemenskapen och avtalsslutande Cariforum-stater omfattas av fördelarna med förmånstillträdet till marknaderna enligt dessa ordningar i enlighet med villkoren i a.
3. Parterna och de avtalsslutande Cariforum-staterna bekräftar sitt åtagande att använda internationella och regionala standarder i syfte att säkerställa audiovisuella teknikens kompatibilitet och interoperabilitet, och därigenom stärka kulturella utbyten. De ska samarbeta för att uppnå detta mål.
4. Parterna och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska sträva efter att underlätta uthyrning och leasing av nödvändig teknisk materiel och utrustning, t.ex. radio- och televisionsutrustning, musikinstrument och studioinspelningsutrustning, för att skapa och spela in audiovisuella verk.
5. Parterna och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska sträva efter att underlätta digitalisering av audiovisuella arkiv i avtalsslutande Cariforum-stater.

Artikel 6

Tillfällig import av materiel och utrustning för inspelning av kinematografiska filmer och televisonsprogram

1. Varje part ska på lämpligt sätt uppmuntra användningen av sitt territorium som en plats för inspelning av kinematografiska filmer och televisonsprogram.
2. Utan hinder av bestämmelserna i avdelning I i avtalet ska parterna och de avtalsslutande Cariforum-staterna, i enlighet med sina respektive lagstiftningar, överväga och tillåta tillfällig import, från en parts territorium till den andra partens territorium, av den tekniska materiel och utrustning som krävs för att yrkesverksamma och utövare inom kulturen ska kunna spela in kinematografiska filmer och televisonsprogram.

Artikel 7

Artistisk verksamhet

1. Om inte annat följer av artikel 7 i avtalet är parterna överens om att samarbeta, i enlighet med sina respektive lagstiftningar, t.ex. genom att underlätta ökade kontakter mellan utövare av artistisk verksamhet inom områden som yrkesutbyten och yrkesutbildning, bl.a. deltagande i provspelningar och provsjungningar, utveckling av nätverk och främjande av arbete i nätverk.
2. Parterna och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska uppmuntra samproduktioner inom artistisk verksamhet av producenter från en eller flera av Europeiska unionens medlemsstater och en eller flera avtalsslutande Cariforum-stater.
3. Parterna och de avtalsslutande Cariforum-staterna ska uppmuntra utarbetande av internationella standarder för teater-teknik och användning av symboler för teaterscener, t.ex. genom lämpliga standardiseringsorgan. De ska underlätta samarbete för att uppnå detta mål.

Artikel 8

Publikationer

Om inte annat följer av artikel 7 i avtalet är parterna överens om att samarbeta, i enlighet med sina respektive lagstiftningar, t.ex. genom att underlätta utbyte med och spridning av publikationer från den andra parten inom områden som

- a) organisering av mässor, seminarier, litterära evenemang och andra liknande evenemang som rör publikationer, inbegripet mobila strukturer för offentlig läsning,
- b) underlättande av samutgivning och översättningar,
- c) underlättande av yrkesutbyten och yrkesutbildning för bibliotekarier, författare, översättare, bokhandlare och förläggare.

*Artikel 9***Skydd av platser och historiska monument**

Om inte annat följer av artikel 7 i avtalet är parterna överens om att samarbeta, t.ex. genom att underlätta stöd för att uppmuntra utbyte av sakkunskap och bästa praxis i fråga om skydd av platser och historiska monument, med beaktande av Unescos uppdrag när det gäller världsarven, inbegripet genom att

underlätta utbyte av sakkunniga, samarbeta om yrkesutbildning, öka lokalbefolkningens medvetenhet och ge råd om skydd av historiska monument och skyddade platser samt om lagstiftning och genomförande av åtgärder när det gäller arven, särskilt integrering av dem i det lokala samhället. Detta samarbete ska ske i enlighet med parternas och de avtalsslutande Cariforum-staternas respektive lagstiftningar och ska inte påverka de förebåll som finns i deras åtaganden i bilaga IV till detta avtal.

SLUTAKT

Företrädarna för
ANTIGUA OCH BARBUDA,
SAMVÄLDET BAHAMAS,
BARBADOS,
BELIZE,
SAMVÄLDET DOMINICA,
DOMINIKANSKA REPUBLIKEN,
GRENADA,
REPUBLIKEN GUYANA,
REPUBLIKEN HAITI,
JAMAICA,
SAINT KITTS OCH NEVIS,
SAINT LUCIA,
SAINT VINCENT OCH GRENADINERNA,
REPUBLIKEN SURINAM,
REPUBLIKEN TRINIDAD OCH TOBAGO,
nedan kallade *Cariforum-staterna*,
å ena sidan, och
KONUNGARIKET BELGIEN,
REPUBLIKEN BULGARIEN,
REPUBLIKEN TJECKIEN,
KONUNGARIKET DANMARK,
FÖRBUNDSREPUBLIKEN TYSKLAND,
REPUBLIKEN ESTLAND,
IRLAND,
REPUBLIKEN GREKLAND,
KONUNGARIKET SPANIEN,
REPUBLIKEN FRANKRIKE,
REPUBLIKEN ITALIEN,
REPUBLIKEN CYPERN,
REPUBLIKEN LETTLAND,
REPUBLIKEN LITAUEN,
STORHERTIGDÖMET LUXEMBURG,
REPUBLIKEN UNGERN,
MALTA,
KONUNGARIKET NEDERLÄNDERNA,
REPUBLIKEN ÖSTERRIKE,
REPUBLIKEN POLEN,
REPUBLIKEN PORTUGAL,
RUMÄNIEN,

REPUBLIKEN SLOVENIEN,

REPUBLIKEN SLOVAKIEN,

REPUBLIKEN FINLAND,

KONUNGARIKET SVERIGE,

FÖRENADE KONUNGARIKET STORBRITANNIEN OCH NORDIRLAND,

fördragsslutande parter i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen och fördraget om Europeiska unionen, nedan kallade *Europeiska unionens medlemsstater*,

och

EUROPEISKA GEMENSKAPEN,

å andra sidan,

församlade i Bridgetown, Barbados, den femtonde oktober år tjugohundraåtta för att underteckna avtalet om ekonomiskt partnerskap mellan Cariforum-staterna, å ena sidan, och Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å andra sidan, har vid undertecknandet

— antagit följande bilagor, protokoll och gemensamma förklaringar:

BILAGA I: Exporttullar.

BILAGA II: Tullar på produkter med ursprung i Cariforum-staterna.

BILAGA III: Tullar på produkter med ursprung i Europeiska gemenskapen.

BILAGA IV: Listor på åtaganden i fråga om investeringar och handel med tjänster.

BILAGA V: Informationsställen (enligt artikel 86).

BILAGA VI: Upphandling som omfattas av avtalet.

BILAGA VII: Medel för offentliggörande.

PROTOKOLL I om definition av begreppet *ursprungsprodukter* och om metoder för administrativt samarbete.

PROTOKOLL II om ömsesidigt administrativt bistånd i tullfrågor.

PROTOKOLL III om kulturellt samarbete.

TILL BEVIS HÄRPÅ har undertecknande befullmäktigade undertecknat denna slutakt.

Съставено в Бриджтаун, Барбадос на петнадесети октомври две хиляди и осма година.

Hecho en Bridgetown, Barbados, el quince de octubre de dosmil ocho.

V Bridgetownu na Barbadosu dne patnáctého října dva tisíce osm.

Udfærdiget i Bridgetown, Barbados, den femtende oktober to tusind og otte.

Geschehen zu Bridgetown, Barbados, am fünfzehnten Oktober zweitausendacht.

Kahe tuhande kaheksanda aasta oktoobrikuu viieteistkümnendal päeval Bridgetownis Barbadosel.

Έγινε στο Bridgetown των Μπαρμπάντος, στις δέκα πέντε Οκτωβρίου δύο χιλιάδες οκτώ.

Done at Bridgetown, Barbados on the fifteenth day of October in the year two thousand and eight.

Fait à Bridgetown, la Barbade, le quinze octobre deux mille huit.

Fatto a Bridgetown, Barbados, addì quindici ottobre duemilaotto.

Bridžtaunā, Barbadosā, divtūkstoš astotā gada piecpadsmitajā oktobrī.

Priimta Bridžtaune, Barbadosė, du tūkstančiai aštuntų metų spalio penkioliką antrą dieną.

Kelt Bridgetownban, Barbadoson a kétezer-nyolcadik év október tizenötödik napján.

Magħmul fi Bridgetown, il-Barbados fil-ħmistax-il jum ta' Ottubru tas-sena elfejn u tmienja.

Gedaan te Bridgetown, Barbados, de vijftiende oktober tweeduizend acht.

Sporządzono w Bridgetown na Barbadosie dnia piętnastego października roku dwa tysiące ósmego.

Feito em Bridgetown, Barbados, em quinze de Outubro de dois mil e oito.

Înceiat la Bridgetown, Barbados, la cincisprezece octombrie două mii opt.

V Bridgetowne na Barbadosė dņa pātnāsteho oktobra dvetisīcosem.

V Bridgetownu, Barbados, dne petnajstega oktobra leta dva tisoč osem.

Tehty Bridgetownissa Barbadosessa viidentenätoista päivänä lokakuuta vuonna kaksituhattakahdeksan.

Utfärdad i Bridgetown, Barbados, den femtonde oktober tjugohundraåtta.

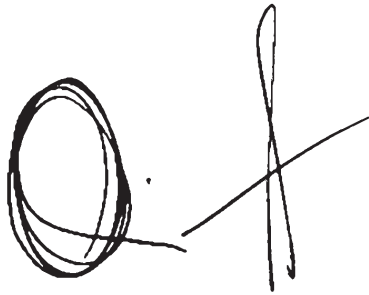
For Antigua and Barbuda

A handwritten signature in black ink, featuring a large, stylized 'A' and 'B' followed by a long horizontal line.

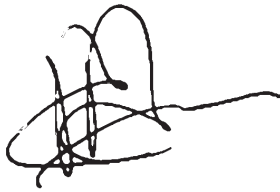
For the Commonwealth of the Bahamas

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'B. Smith' or similar, with a stylized 'B' and 'S'.

For Barbados

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized 'B' and a long horizontal line.

For Belize

A handwritten signature in black ink, featuring a stylized 'B' and 'Z' followed by a horizontal line.

For the Commonwealth of Dominica

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'D. Williams' or similar, with a stylized 'D' and 'W'.

Por la República Dominicana

For Grenada

For the Republic of Guyana

Thomas. BRUSSELS, 20 Oct. 2008.

Pour la République d'Haïti

For Jamaica

For Saint Christopher and Nevis

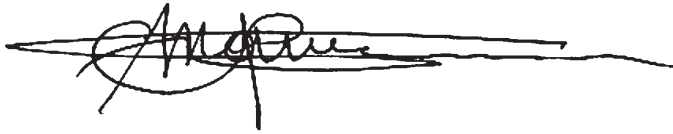
For Saint Lucia

For Saint Vincent and the Grenadines

Voor de Republiek Suriname

For the Republic of Trinidad and Tobago

Voor het Koninkrijk België
Pour le Royaume de Belgique
Für das Königreich Belgien

Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Diese unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

За Република България

Za Českou republiku

På Kongeriget Danmarks vegne

Für die Bundesrepublik Deutschland

Eesti Vabariigi nimel

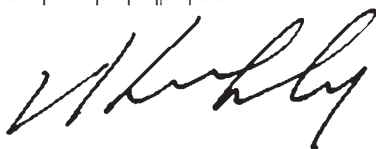

Thar cheann Na hÉireann

For Ireland

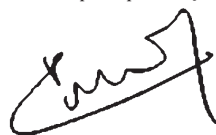
Για την Ελληνική Δημοκρατία

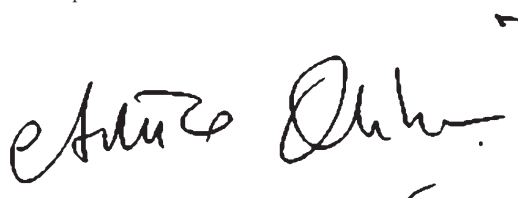
Por el Reino de España

Pour la République française

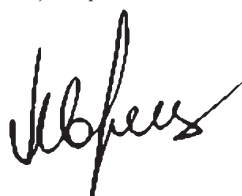
Per la Repubblica italiana

Για την Κυπριακή Δημοκρατία,

Ν.γ.Ε.:

Latvijas Republikas vārdā

Lietuvos Respublikos vardu

Pour le Grand-Duché de Luxembourg

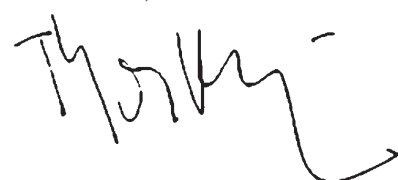
A Magyar Köztársaság részéről

Għall Malta

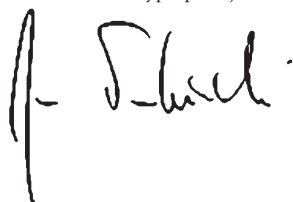
Voor het Koninkrijk der Nederlanden

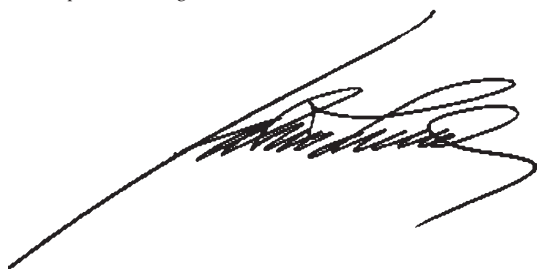
Für die Republik Österreich

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

Pela República Portuguesa

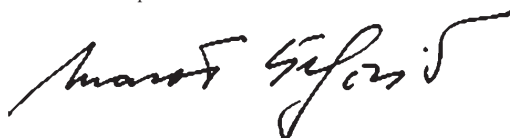
Pentru România

Za Republiko Slovenijo

Za Slovenskú republiku

Suomen tasavallan puolesta

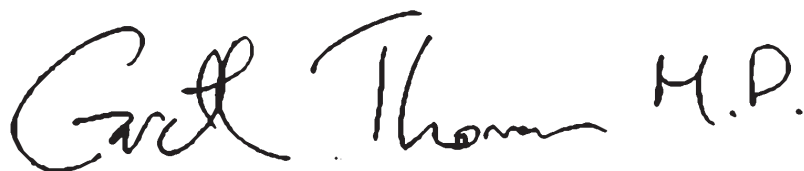
För Republiken Finland

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Matti Vanhanen'.

För Konungariket Sverige

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Peter Almqvist'.

For the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Gerald Thomas M.P.'.

За Европейската общност
Por la Comunidad Europea
Za Evropské společenství
For Det Europæiske Fællesskab
Für die Europäische Gemeinschaft
Euroopa Ühenduse nimel
Για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα
For the European Community
Pour la Communauté européenne
Per la Comunità europea
Eiropas Kopienas vārdā
Europos bendrijos vardu
az Európai Közösség részéről
Ghall-Komunità Ewropea
Voor de Europese Gemeenschap
W imieniu Wspólnoty Europejskiej
Pela Comunidade Europeia
Pentru Comunitatea Europeană
Za Európske spoločenstvo
za Evropsko skupnost
Euroopan yhteisön puolesta
På Europeiska gemenskapens vägnar